This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

3 3433 06908988 0

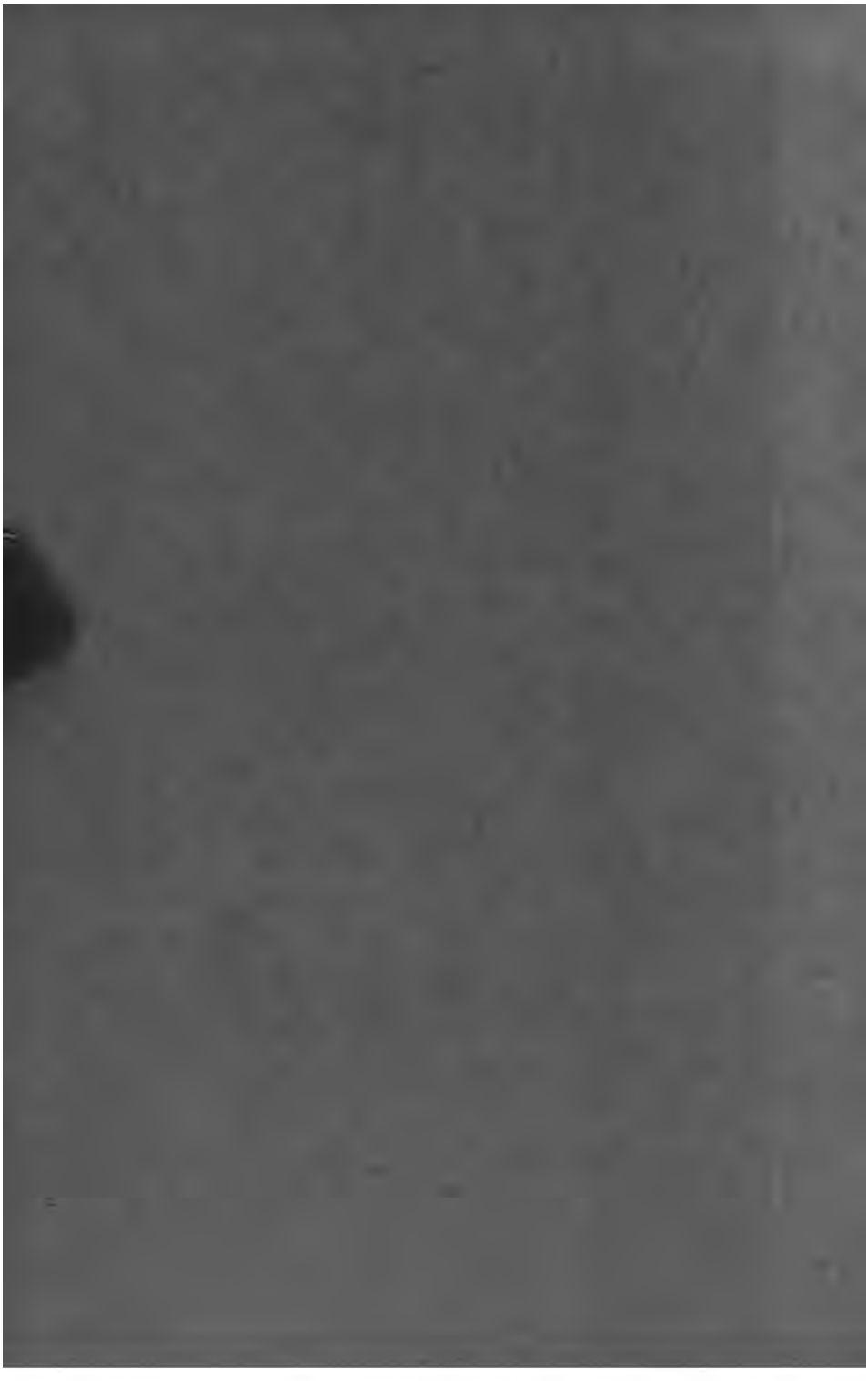

435731

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT

Vier en veertigste Vervolg

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1907;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1906
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1907

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1908

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND.

VIER EN VEERTIGSTE VERVOLG.

THE NE... ORK
PUBLIC LIBRARY
435731

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

Gedrukt ter 'S-GRAVENHAAGSCHE BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
voorheen GEBR. GIUNTA D'ALBANI.

KON. BESLUIT *van* 5 *Januari* 1907, *n°.* 28, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 4 *December* 1906, *n°. XXII, tot wijziging van het reglement voor den polder Oudenhof (gemeente Oegstgeest), goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71, 11 *September* 1896, *n°.* 32 *en* 21 *Augustus* 1899, *n°.* 52.

Zie Buitengewoon Prov. blad n°. 399.

KON. BESLUIT *van* 10 *Januari* 1907 (*Staatsblad n°.* 12), *tot wijziging van het Kon. besluit van* 24 *April* 1897 (*Staatsblad n°.* 107), *tot vaststelling van gewijzigde bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, aangevuld en gewijzigd bij Kon. besluit van* 25 *Maart* 1905 (*Staatsblad n°.* 117).

Op de voordracht van Onze Ministers van Marine, van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Buitenlandsche Zaken, van Financiën en van Justitie van 14 Juli 1906, Bureau S/B n°. 7; van 12 Juli 1906, n°. 5819, afdeeling Nijverheid en Handel; van 20 Juli 1906, Tweede Afdeeling n°. 10771; van 24 Juli 1906, n°. 81, Invoerrechten en Accijnzen en van 1 Augustus 1906, 2de Afdeeling A., n°. 408;

Gelet op artikel 1 der Wet van den 11den Juli 1882 (Staatsblad n°. 86) en op de Koninklijke besluiten van den 24sten April 1897 (Staatsblad n°. 107), aangevuld en gewijzigd bij Koninklijk besluit van den 25sten Maart 1905 (Staatsblad n°. 117) (*) en van den 22sten Januari 1902 (Staatsblad n°. 5);

(*) Deze wijziging luidt als volgt:

Op de voordracht van Onze Ministers van Marine, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Buitenlandsche Zaken, van Financiën en van Justitie van den 21sten October 1903, Bureau S/B, n°. 38;

Overwegende, dat het wenschelijk is de bepalingen op het voeren van lichten door loodsvaartuigen en het doen van noodseinen, zooals die voorkomen in het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (Staatsblad n°. 107), te herzien;

Gelet op artikel 1 der Wet van 11 Juli 1882 (Staatsblad n°. 86) en op de Koninklijke besluiten van 24 April 1897 (Staatsblad n°. 107) en van 22 Januari 1902 (Staatsblad n°. 5);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 October 1906, n°. 32);
Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 22 December 1906, Bureau S/B n°. 1; van 19 December 1906, n°.

Den Raad van State gehoord, advies van den 24sten Januari 1905, n°. 73;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 6 Februari 1905, Bureau S/B, n°. 47; van 16 Februari 1905, La. S., Afdeeling Handel en Nijverheid; van 20 Maart 1905, 2de Afdeeling n°. 3515; van 6 Maart 1905, n°. 117, Invoerrechten en Accijnzen en van 16 Maart 1905, Afdeeling 2a n°. 313;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (Staatsblad n°. 107) aan te vullen en te wijzigen als volgt:

Artikel 8 wordt vervangen door:

Artikel 8. Zeil- en stoomloodsvaartuigen voeren, zoolang er loodsdienst kan verricht worden, op hun kruisstation de navolgende lichten, in plaats van die, welke voor andere vaartuigen zijn voorgeschreven:

a. zeilloodsvaartuigen:

aan den top van den mast een wit licht, dat rondom zichtbaar is. Bovendien moeten zij om de vijftien minuten een schitterend licht toonen;

b. stoomloodsvaartuigen:

de in artikel 2 voor stoomschepen vastgestelde groene en roode zijdelichten en op eene hoogte boven den romp van ten minste 6 meter — en indien het vaartuig meer dan 6 meter breed is, op eene hoogte van ten minste die breedte —, een helder wit licht, dat rondom zichtbaar is en ten minste 18 d.M. vertikaal daaronder een helder rood licht, dat mede rondom zichtbaar is. Bovendien moeten zij om de vijftien minuten een schitterend licht toonen.

De bovenbedoelde zijdelichten worden niet gevoerd als het vaartuig ten anker ligt.

Wanneer zeilloodsvaartuigen, die varende zijn, op korten afstand andere vaartuigen naderen of door andere vaartuigen genaderd worden, moeten zij de aangestoken en tot gebruik gereed zijnde zijdelichten bij korte tusschenpoozen toonen om de richting, waarin zij sturen, aan te geven, doch het groene licht mag niet aan bakboordszijde, en het roode niet aan stuurboordszijde getoond worden.

Loodsvaartuigen, die langszij van een vaartuig moeten gaan om een loods af te geven, mogen in plaats van de gekleurde zijdelichten gereed te houden of te voeren een lantaarn tot gebruik gereed houden, met een groen glas aan de eene en een rood glas aan de andere zijde, ten einde die op de in artikel 7 sub 3 omschreven wijze te gebruiken.

Loodsvaartuigen niet op hun kruisstation vertoevende of die, aldaar zijnde, geen loodsdienst kunnen verrichten, moeten dezelfde lichten voeren als andere vaartuigen van hunne tonnenmaat.

Een stoomloodsvaartuig op zijn kruisstation, loodsdienst kunnende verrichten, moet ingeval van mist of nevelachtig weder, indien het sneeuwt of bij zware regenbuien met tusschenpoozen van ten hoogste twee minuten één langen stoot op de sirene, na eene secunde gevolgd door één langen stoot op de stoomfluit en wederom na eene secunde door één langen stoot op de sirene, doen hooren.

561, afdeeling Nijverheid; van 27 December 1906, 2de Afdeeling n°. 19608; van 29 December 1906, n°. 79, Invoerrechten en Accijnzen en van 4 Januari 1907, 2de Afdeeling A, n°. 375;

Niet op hun kruisstation vertoevende of aldaar zijnde en geen loodsdienst kunnende verrichten, moeten de seinen gedaan worden als voor andere stoomschepen voorgeschreven.

Artikel 31 wordt vervangen door:

Artikel 31. Wanneer een vaartuig in nood verkeert, en hulp behoeft van andere vaartuigen of van den wal, moeten de navolgende seinen, hetzij afzonderlijk of gezamenlijk, gedaan of getoond worden:

Bij dag:

1°. Kanonschoten, of eenig ander ontploffingssein, met tusschenpoozen van ongeveer eene minuut;

2°. het noodsein „N. C." van het Internationaal seinboek;

3°. het afstandssein, bestaande uit een vierkante vlag, boven of onder welke een bal of een voorwerp, dat op een bal gelijkt, is geheschen;

4°. het afstandssein, bestaande uit een kegel, met den top naar boven, boven of onder welke een bal of een voorwerp, dat op een bal gelijkt, is geheschen;

5°. een aangehouden toon met eenig mistseinwerktuig.

Bij nacht:

1°. Kanonschoten, of eenig ander ontploffingssein, met tusschenpoozen van ongeveer eene minuut;

2°. vlammen boven het vaartuig (als van een brandend teervat, olievat, enz.);

3°. vuurpijlen of lichtkogels, die sterren uitwerpen, onverschillig van welke kleur of inrichting, die één voor één met korte tusschenpoozen worden ontstoken;

4°. een aangehouden toon met eenig mistseinwerktuig.

Artikel 32 vervalt.

2°. In de „Toelichting" behoorende bij het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (Staatsblad n°. 107) wordt het voorkomende sub *c* vervangen door:

C. Omtrent de geluidsseinen, bedoeld in de artikelen 15 en 28.

Geluidsseinen.

▬▬▬	Beteekent lange stoot met stoomfluit of sirene.
▬	Beteekent korte stoot met stoomfluit of sirene.
×	Beteekent stoot met een misthoorn.
~~	Beteekent klokluiden (op Turksche schepen de trom.)

a. *Mistseinen* (*artikel* 15).

▬▬▬	Stoomvaartuig, dat vaart loopt.
▬▬▬ ▬▬▬	Stoomvaartuig dat gestopt ligt, en geen vaart loopt.
▬▬▬ ▬ ▬	Vaartuig, dat niet volgens de voorschriften kan manoeuvreeren.
×	Zeilvaartuig, zeilende over bakboord bij den wind.
× ×	Zeilvaartuig, zeilende over stuurboord bij den wind.
× × ×	Zeilvaartuig, met den wind achterlijker dan dwars.
~~	Vaartuig ten anker.

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 Februari 1907 te bepalen als volgt:

Art. 1. In het Koninklijk besluit van den 24sten April 1897 (Staatsblad n°. 107), aangevuld en gewijzigd bij Koninklijk besluit van den 25sten Maart 1905 (Staatsblad n°. 117), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

I. Art. 8 wordt vervangen door:

Artikel 8. Loodsvaartuigen op hun kruisstation voeren, zoolang er loodsdienst verricht kan worden, in plaats van de lichten voor andere schepen voorgeschreven, aan den top van den mast een helder wit licht, dat rondom zichtbaar is; bovendien moeten zij bij tusschenpoozen van niet langer dan 15 minuten een stakellicht (flare-up light) of meer zoodanige lichten toonen.

Wanneer Loodsvaartuigen, die varende zijn, op korten afstand andere vaartuigen naderen of door andere vaartuigen genaderd worden, moeten zij de aangestoken en tot gebruik gereed zijnde zijdelichten bij korte tusschenpoozen toonen, om de richting aan te geven, waarin zij sturen, het groene licht mag evenwel niet aan bakboordszijde en het roode licht niet aan stuurboordszijde zichtbaar zijn.

Loodsvaartuigen, die langszij van een vaartuig moeten gaan om een Loods af te geven, mogen het witte licht toonen, in plaats van het aan den top van den mast te voeren en mogen in plaats van de gekleurde zijdelichten gereed te houden (zeilvaartuigen) of te voeren (stoomvaartuigen) een lantaarn tot gebruik gereed houden met een groen glas aan de eene en een rood glas aan de andere zijde om die te gebruiken als voor de zijdelichten boven bepaald.

Stoomloodsvaartuigen ten gebruike der door bevoegde autoriteiten aangestelde Loodsen, moeten, op hun kruisstation loodsdienst kunnende verrichten en niet ten anker liggende, behalve de lichten voor alle Loodsvaartuigen voorgeschreven, op een afstand van 2,4 meter onder het in het eerste lid van dit artikel genoemde witte licht een rood licht voeren, dat rondom en ten minste op 2 zeemijlen moet zichtbaar zijn; zij voeren bovendien de voor varende schepen voorgeschreven gekleurde zijdelichten.

Stoomloodsvaartuigen, op hun kruisstation ten anker liggende en

---

b. *Geluidsseinen voor schepen die elkander zien* (*artikel* 28).

▬	Ik wijk naar stuurboord uit.
▬ ▬	Ik wijk naar bakboord uit.
▬ ▬ ▬	Ik sla volle kracht achteruit.

Onze Ministers van Marine, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Buitenlandsche Zaken, van Financiën en van Justitie, enz.

loodsdienst kunnende verrichten, voeren behalve de lichten voor alle Loodsvaartuigen voorgeschreven, het roode licht, doch niet de gekleurde zijdelichten.

Loodsvaartuigen niet op hun kruisstation vertoevende, of aldaar zijnde, geen loodsdienst kunnende verrichten, moeten dezelfde lichten voeren als andere vaartuigen van hun tonnenmaat.

Stoomloodsvaartuigen, op hun kruisstation loodsdienst kunnende verrichten, moeten ingeval van mist of nevelachtig weder, indien het sneeuwt of bij zware regenbuien, met tusschenpoozen van ten hoogste twee minuten doen hooren één langen stoot op de sirene, gevolgd na ééne secunde door een langen stoot op de stoomfluit en wederom na ééne secunde door een langen stoot op de sirene.

Niet op hun kruisstation vertoevende of aldaar zijnde geen loodsdienst kunnende verrichten, moeten zij de seinen doen als voor andere stoomschepen voorgeschreven.

II. Artikel 9 wordt vervangen door:

Artikel 9. Visschersvaartuigen en -booten, welke varende zijn, moeten buiten de gevallen, waarin zij ingevolge dit artikel de hieronder vermelde bijzondere lichten moeten voeren of toonen, de gewone lichten voeren of toonen, welke voor vaartuigen van hunnen tonneninhoud, welke varende zijn, zijn voorgeschreven.

a. Open booten, waaronder zijn te verstaan booten, welke niet door een doorloopend dek tegen het binnendringen van zeewater zijn beschermd, moeten, wanneer zij bezig zijn met de uitoefening van vlsscherij en daarbij hun vischtuig niet over meer dan 45 meter in horizontale richting, gerekend van het vaartuig, in zee hebben uitstaan, een helder wit licht voeren, dat rondom zichtbaar is.

Open booten, welke bezig zijn met de uitoefening van visscherij en daarbij hun vischtuig over meer dan 45 meter in horizontale richting, gerekend van het vaartuig, in zee hebben uitstaan, moeten een helder wit licht voeren, dat rondom zichtbaar is en behalve dit, wanneer zij andere vaartuigen naderen of andere vaartuigen in hunne nabijheid komen, een tweede helder wit licht toonen ten minste 0.90 meter beneden het eerste licht en op een horizontalen afstand van tenminste 1.50 meter van dit licht verwijderd in de richting van het uitstaande vischtuig.

b. Vaartuigen en booten, met uitzondering van open booten als bedoeld onder *a*, bezig met de uitoefening van de drijfnetvisscherij, moeten, zoolang de netten in hun geheel of gedeeltelijk te water zijn, twee helder witte lichten voeren ter plaatse, waar deze het best gezien kunnen worden. Deze lichten moeten zoodanig zijn geplaatst, dat de verticale afstand tusschen beide niet minder dan 1.80

meter en niet meer dan 4.50 meter bedraagt, terwijl de horizontale afstand tusschen beide gemeten in de richting van de kiel, niet minder dan 1.50 meter en niet meer dan 3 meter mag bedragen.

Het laagste van deze lichten moet zijn geplaatst in de richting van het uitstaande vischtuig en beide lichten moeten zoodanig ingericht zijn, dat zij over den geheelen horizon zichtbaar zijn op een afstand van ten minste 3 zeemijlen (van 60 in 1 graad).

In de Middellandsche Zee en in de zeeën, welke de kusten van Japan en Korea begrenzen, zijn zeilvisschersvaartuigen van minder dan 20 ton bruto inhoud niet verplicht het laagste van deze twee lichten te voeren, met dien verstande echter, dat zij, wanneer zij dat licht niet voeren, op de voor dat licht hierboven aangewezen plaats (in de richting van het net of vischtuig) een helder wit licht moeten toonen, dat op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad) zichtbaar is, zoo dikwijls zij andere vaartuigen naderen of andere vaartuigen in hunne nabijheid komen.

c). Vaartuigen en booten, met uitzondering van open booten, als bedoeld onder *a*, bezig met de uitoefening van de beugvisscherij, moeten, terwijl zij de beug hebben uitstaan en daaraan op speellijnen verbonden zijn, of haar inhalen, en niet voor anker liggen of met hun vischtuig vastliggen op de wijze, als bedoeld onder *h*, dezelfde lichten voeren als voor vaartuigen, welke bezig zijn met de uitoefening van de drijfnetvisscherij zijn voorgeschreven. Wanneer zij de beug schieten of met achter zich sleepende makreellijnen vischende zijn, moeten zij — overeenkomstig hun voortstuwingsvermogen — de lichten voeren, welke voor stoomvaartuigen en zeilvaartuigen, welke varende zijn, zijn voorgeschreven.

Visschersvaartuigen, welke bezig zijn met de uitoefening van de kolvisscherij, moeten dezelfde lichten voeren als voor vaartuigen, welke bezig zijn met de uitoefening van de drijfnetvisscherij, zijn voorgeschreven.

In de Middellandsche zee en in de zeeën, welke de kusten van Japan en Korea begrenzen, zijn zeilvisschersvaartuigen van minder dan 20 ton bruto inhoud niet verplicht het laagste van deze twee lichten te voeren, met dien verstande echter, dat zij, wanneer zij dat licht niet voeren, op de voor dat licht hierboven aangewezen plaats (in de richting van de beug) een helder wit licht moeten toonen, dat op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad) zichtbaar is, zoo dikwijls zij andere vaartuigen naderen of andere vaartuigen in hunne nabijheid komen.

d. Vaartuigen, welke bezig zijn te visschen met de korre of het schrobnet, waaronder wordt verstaan het sleepen van een vischtuig over den bodem der zee, moeten voeren:

1. wanneer het stoomvaartuigen zijn, op dezelfde plaats als hierboven in artikel 2 onder *a* voor het daar bedoelde witte licht is voorgeschreven, een driekleurige lantaarn, welke zoodanig moet zijn samengesteld en bevestigd, dat zij onafgebroken doet schijnen: een helder wit licht over een boog van den horizon van recht vooruit tot 2 streken aan elke zijde; een groen licht aan stuurboordszijde over een boog van den horizon van 2 streken van voren tot 2 streken achterlijker dan dwars; een rood licht aan bakboordszijde over een boog van den horizon van 2 streken van voren tot 2 streken achterlijker dan dwars, en voorts ten minste 1.80 meter en ten hoogste 3.60 meter beneden de driekleurige lantaarn een wit licht in eene lantaarn, welke zoodanig moet zijn ingericht, dat zij een helder, gelijkmatig en onafgebroken licht over den geheelen horizon doet schijnen;

2. wanneer het zeilvaartuigen zijn, eene lantaarn, welke zoodanig moet zijn ingericht, dat zij onafgebroken een helder wit licht over den geheelen horizon doet schijnen. Bovendien moeten zij, zoo dikwijls zij andere vaartuigen naderen of andere vaartuigen in hunne nabijheid komen, op eene plaats, waar dit het best kan worden gezien een stakellicht (flare-up light) of een fakkel toonen, en wel tijdig genoeg om aanvaring te voorkomen.

Alle onder *d.* bedoelde lichten (behalve het stakellicht (flare-up light) of de fakkel) moeten op een afstand van ten minste 2 zeemijlen (van 60 in 1 graad) zichtbaar zijn.

e. Vaartuigen, welke met de oesterkor of soortgelijke netten visschen moeten dezelfde lichten voeren en toonen als onder *d* voor de schrobnetvisschersvaartuigen zijn voorgeschreven.

f. Visschersvaartuigen en -booten mogen steeds behalve de lichten, welke zij verplicht zijn te voeren en te toonen ingevolge de voorschriften van dit artikel een stakellicht (flare-up light) bezigen en mogen eveneens arbeidslichten gebruiken.

g. Elk visschersvaartuig en elke visschersboot van minder dan 45 meter lengte moet, ten anker zijnde, een helder wit licht voeren, dat over den geheelen horizon op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad) zichtbaar is.

Elk visschersvaartuig van 45 meter lengte en daarboven moet, ten anker zijnde, een helder wit licht voeren, dat over den geheelen horizon op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad) zichtbaar is en bovendien een tweede licht, als voorgeschreven voor vaartuigen van zoodanige lengte bij artikel 11.

Wanneer een zoodanig visschersvaartuig onverschillig van welke lengte vastligt aan een net of ander vischtuig, moet het bij de

nadering van andere vaartuigen nog een helder wit licht toonen ten minste 0.90 meter onder het voorste ankerlicht en op een horizontalen afstand van dit licht van ten minste 1,50 meter gemeten in de richting van het net of de reep.

h. Indien een vaartuig of boot tijdens het visschen stil ligt ten gevolge van het vastraken van het vischtuig aan een rots of ander beletsel, moet het vaartuig over dag het hieronder *k* voorgeschreven dagsein neerhalen; gedurende den tijd, bij artikel 1 omschreven het licht of de lichten voeren of toonen voorgeschreven voor een ten anker zijnd vaartuig, en gedurende mist, dik weer, sneeuwval of zware regenbuien, het geluidsignaal doen hooren, dat bij artikel 15, eerste lid, onder *d* en bij artikel 15, laatste lid, is voorgeschreven voor een ten anker zijnd vaartuig.

i. Tijdens mist, dik weer, sneeuwval of zware regenbuien moeten drijfnetvisschersvaartuigen, welke met hunne netten verbonden zijn en vaartuigen, welke bezig zijn te visschen met het schrobnet, de oesterkorre, elk ander sleepnet of met lijnen, terwijl zij de lijnen te water hebben, voorzoover al deze vaartuigen 20 ton bruto of meer inhoud hebben, met tusschenpoozen van ten hoogste één minuut een geluidssein doen hooren, en wel wanneer het stoomvaartuigen zijn, met de stoomfluit of de sirene en wanneer het zeilvaartuigen zijn, met de misthoorn.

Elk zoodanig sein moet gevolgd worden door het luiden van de klok. Visschersvaartuigen en -booten van minder dan 20 ton bruto inhoud zijn niet verplicht de bovenbedoelde seinen te doen hooren, doch wanneer zij dit niet doen, moeten zij eenig ander doeltreffend geluidssein doen hooren met tusschenpoozen van ten hoogste één minuut.

k. Alle vaartuigen of booten, bezig met de uitoefening van visscherij met netten, lijnen of het schrobnet, moeten, wanneer zij varende zijn, overdag, ten einde aan een naderend vaartuig te toonen, dat zij visschende zijn, een mand of ander doeltreffend voorwerp hijschen ter plaatse, waar dit het best kan worden gezien.

Wanneer vaartuigen of booten ten anker zijn, terwijl hun vischtuig te water is, moeten zij bij de nadering van andere vaartuigen, hetzelfde sein toonen aan de zijde, waar die vaartuigen kunnen voorbij varen.

De vaartuigen, welke ingevolge dit artikel verplicht zijn de bijzondere lichten te voeren of te toonen, welke hierboven zijn omschreven, zijn niet verplicht de gewone lichten te voeren, welke bij artikel 4 (*a*) en het laatste lid van artikel 11 zijn voorgeschreven.

III. In artikel 4, eerste lid, onder *a* en in artikel 11, laatste

lid, vervallen de woorden: «tenzij het is een visschersvaartuig, waaromtrent geldt het bepaalde bij art. 9 § 8».

IV. In artikel 10, eerste lid, en in artikel 12 wordt voor «schitterlicht» gelezen: «stakellicht (flare-up light)».

Artikel 2. In de «Toelichting» behoorende bij het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (Staatsblad n°. 107), zooals dit is aangevuld en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 25 Maart 1905 (Staatsblad n°. 117) wordt in het opschrift van C in plaats van «artikelen 15 en 28» gelezen: «artikelen 8, 15 en 28»; wordt na de omschrijving der geluidsseinen gevoegd eene nieuwe letter «*a*» met de omschrijving: *Geluidsseinen voor stoomloodsvaartuigen (artikel* 8)» en van dezen inhoud: «De in het zevende lid van artikel 8 vervatte bepaling is door Nederland eenzijdig vastgesteld, nadat aan de Nederlandsche Regeering was gebleken, dat er bij de Britsche Regeering bezwaar bestond om de dezerzijds voorgestelde geluidsseinen aan de andere mogendheden voor te stellen of zelve aan te nemen»; en worden in verband met deze tusschenvoeging de onderdeelen «*a*» en «*b*» van «C» der Toelichting voortaan onderscheidenlijk aangeduid als «*b*» en «*c*».

Onze Ministers van Marine, van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Buitenlandsche Zaken, van Financiën en van Justitie enz.

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1907, *n°.* 22, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het leggen van een brug over de waterleiding de Stouwsloot in het waterschap Nijeveen—Kolderveen.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door het bestuur van het waterschap Nijeveen—Kolderveen en door E. Timmerman c.s., te Nijeveen, tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe van 15 Dec. 1905, n°. 33, waarbij aan R. Mulder te Nijeveen vergunning is verleend tot het leggen van eene brug over de waterleiding de Stouwsloot in genoemd waterschap;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 4 Dec. 1906, n°. 276;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 12 Jan. 1907, n°. 173, afd. Wat.;

Overwegende, dat appellanten aanvoeren, dat, volgens voorzegde vergunning, bovenbedoelde brug ten minste eene doorstroomingswijdte van slechts 1 M. moet hebben en de onderkant van de liggers niet ager mag zijn dan slechts 0,05 M. boven den ter plaatse voorko-

menden hoogsten waterstand; dat, wordt de brug zóó smal en laag, de vaart met punters geheel zal worden belemmerd, tot groot nadeel voor vele kleine landbouwers, die geen paard en wagen hebben en de Stouwsloot gebruiken om met punters mest en landbouwproducten naar en van hunne landerijen te vervoeren;

Overwegende, — wat betreft het beroep, ingesteld door het bestuur van het waterschap Nijeveen—Kolderveen — dat, — daargelaten dat er geen recht van scheepvaart op het onderwerpelijk deel van de Stouwsloot bestaat, waar dit gedeelte vroeger niet voor scheepvaart werd gebezigd, overmits zich nog in het jaar 1887 daarin werken bevonden, die de scheepvaart beletten en die eerst later, doch niet ter wille van het scheepvaartbelang, zijn opgeruimd, — het bestreden besluit van Ged. Staten uitsluitend een uitvloeisel is van het Reglement op de Waterleidingen in de provincie Drenthe, dat alleen beoogt de regeling in het openbaar belang van waterontvangst en waterafvoer, zoodat bij het nemen van dat besluit geen andere belangen, in casu die van de scheepvaart, mochten wegen;

dat, — wat betreft het beroep, ingesteld door E. Timmerman c.s. te Nijeveen — waar het bestreden besluit van Ged. Staten van Drenthe op art. 23 van het reglement op de Waterleidingen in de provincie Drenthe steunt, — welk reglement behoort tot de algemeene reglementen bedoeld in art. 19 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), — appellanten geacht moeten worden hun beroep te gronden op evenvermeld wetsartikel;

dat appellanten zich eerst bediend hebben van een ongezegeld adres;

dat, toen te hunner kennis was gebracht dat het adres op gezegeld papier had moeten zijn gesteld, zij — op enkelen na — zich opnieuw tot Ons hebben gewend met een adres van gelijken inhoud als het voorgaande, maar op gezegeld papier geschreven;

dat op het eerste adres volgens art. 8 der wet van 3 Oct. 1843 (Staatsblad n°. 47) geen besluit mag worden genomen, en het dus als niet ingediend moet worden beschouwd;

dat, — wat het op zegel gesteld appellatoir adres betreft — naar luid van art. 26 der wet, het adres van beroep niet aan Ons gericht moet worden, maar behoort te worden ingediend bij Onzen Commissaris in de provincie, die daarop den dag van ontvangst aanteekent, het adres vervolgens aan Ons opzendt en een bewijs van de ontvangst afgeeft;

dat dit voorschrift in casu niet is in acht genomen, weshalve door Ons niet in een onderzoek van het bij dit appellatoir adres gedaan verzoek kan worden getreden;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) en het reglement op de Waterleidingen in de provincie Drenthe;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het door het bestuur van het waterschap Nijeveen—Kolderveen ingesteld beroep ongegrond te verklaren;

2°. E. Timmerman c.s. te Nijeveen niet-ontvankelijk te verklaren in hun ingesteld beroep.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 16 *Januari* 1907, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 13 *November* 1906, *n°.* 10, *tot wijziging van het reglement op de verveningen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *November* 1900, *n°.* 55 *en* 11 *Augustus* 1906, *n°.* 29.

De Staten der provincie Drenthe:

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten om, naar aanleiding van een bij dat College op 23 November 1905 ingekomen adres van J. Eleveld c.s. te Smilde, het reglement op de verveningen in Drenthe (Provinciale bladen nos. 32 van 1900 en 12 van 1906) op een enkel punt nader te wijzigen;

Besluiten, onder goedkeuring der Koningin, dat reglement nader te wijzigen als volgt:

Eenig artikel.

Achter de 3de alinea van art. 15 van 't reglement wordt een nieuwe alinea ingevoegd van den volgenden inhoud:

Aan de vervening — hetzij krachtens eene vergunning door het vroegere, hetzij krachtens eene vergunning door het tegenwoordige bevoegd gezag verleend — van alle overige niet in de eerste alinea van dit artikel bedoelde gronden, waarvan de vaste ondergrond ten opzichte van het niveau van afwatering, zóó laag ligt, dat naar het oordeel van Gedeputeerde Staten te verwachten is, dat na algeheele ontvening, het afgeveende terrein, zonder hulpmiddelen — als b.v. bepoldering, ophooging — niet in cultuur kan worden gebracht of schade voor aan- en omliggende gronden zal doen ontstaan, kan de verplichting tot betaling van veengelden worden verbonden door Gedeputeerde Staten, indien de eigenaren van die gronden, den wensch te kennen geven, die gronden onder die verplichting te vervenen. Die verplichting rust ook dan op de eigenaren der te ontvenen gronden.

Zie ook de wijziging, goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Februari 1907, n°. 8.

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1907, *n°.* 30, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Overijssel van* 20 *November* 1906, *nos* 6*a en b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap het Heemsterveen, in de gemeenten Avereest en Ambt-Hardenberg.*

Zie Prov. bladen nos 16 en 17.

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1907, *n°*, 31, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zeeland van* 23 *November* 1906, *nos* 18 *en* 19, *tot vaststelling van nieuwe reglementen voor de waterschappen de Vrije polders onder Tholen en Oud Vossemeer, met intrekking van de reglementen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 15 *October* 1874, *n°.* 24.

Zie Prov. bladen nos 12 en 13.

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1907, *n°.* 32, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 23 *November* 1906, *n°.* 16, *tot wijziging van het algemeen reglement voor de polders of waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1873, *n°.* 2, 24 *Januari* 1875, *n°.* 11, 3 *December* 1885, *n°.* 26 *en* 2 *December* 1898, *n°.* 29.

De wijziging bestaat in het volgende:

1. Art. 4 alinea 2, wordt vóór „art. 5" ingelascht: „art. 4bis".
2. Achter art. 4 wordt ingevoegd een nieuw art. 4bis luidende:

„De werken, bestemd tot waterkeering, zeewering of oeververdediging, daaronder begrepen waterkeerende dijken, worden behoorlijk en overeenkomstig de bestemming beheerd en onderhouden door hen, die daartoe verplicht zijn.

Indien dit door Gedeputeerde Staten noodzakelijk wordt geacht, worden die werken uitgebreid of nieuwe aangelegd door hen, die tot beheer en onderhoud verplicht zijn, óp de wijze door Gedeputeerde Staten te bepalen."

KON. BESLUIT *van* 21 *Januari* 1907 (*Staatsblad* n°. 17), *tot vaststelling van een nieuw bijzonder reglement van politie voor het kanaal door Voorne, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 114).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 December 1906, n°. 184, afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) en op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 297);

Den Raad van State gehoord, advies van 8 Januari 1907, n°. 9;

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 18 Januari 1907, n°. 179, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het navolgende

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor het kanaal door Voorne.

Art. 1. Onder het kanaal door *Voorne* wordt verstaan: het kanaal aan de *Nieuwe Maas* bij *Nieuwesluis* tot het *Haringvliet* bij *Hellevoetsluis*.

2. Dit reglement wordt in de Nederlandsche, Engelsche, Hoogduitsche, Fransche en Noorsche talen gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld.

3. De grootste geoorloofde afmetingen der vaartuigen zijn:

lengte.	110,00	meter.
breedte	13,70	"
diepgang in de buitenhaven te Hellevoetsluis.	6,00	"
overigens.	5,00	"

4. Vaartuigen, die wegens hunne lengte eene gelijkwaterschutting vereischen en grooteren diepgang hebben dan 4,90 meter achter, en 4,70 meter vóór, worden op het kanaal niet toegelaten.

5. Vaartuigen, welker lengte het schutten tusschen eb- en vloeddeuren toelaat, worden zoowel des daags als des nachts geschut. Zeilvaartuigen echter dan alleen des nachts, wanneer de diepgang 4,60 meter niet overtreft.

6. Stoomvaartuigen, ter lengte van ten hoogste 84 meter, worden des nachts geschut, indien de diepgang 4,70 meter achter, en 4,50 meter vóór niet overtreft.

7. Schuttingen met open deuren van stoomvaartuigen van meer lengte of diepgang dan in het voorgaande artikel is bepaald, worden alleen des daags verricht.

8. Gelijkwaterschuttingen geschieden op rechtstreeksche aanvraag aan den opzichter-havenmeester te Hellevoetsluis, de schuttingen met open deuren niet anders dan onder zijne persoonlijke leiding.

9. De opzichter-havenmeester is bevoegd, bij gunstige omstandigheden, van de in de artikelen 5, 6 en 7 gestelde voorschriften af te wijken, zoowel door het toelaten van meer diepgang, als door het toestaan van nachtschutting.

10. Met geen der sluizen wordt geschut, zoodra het buitenwater hooger is dan 1,40 meter boven het herziene Amsterdamsch peil (N.A.P.), of bij sterken was nagenoeg dezen stand heeft bereikt.

11. Indien een opgeloopen vaartuig dieper gaat dan 4 meter, moet daarmede, wanneer het oploopend vaartuig gelijken of meer diepgang heeft, aan de eerstvolgende, daartoe geschikte meerpalen worden gestopt en het opgeloopen vaartuig worden vastgemeerd aan den oever, dien het moet houden.

Dit behoeft niet te geschieden, wanneer het opgeloopen vaartuig minder dan 800 meter verwijderd is van eene over het kanaal liggende brug of eene sluis.

12. Zeeschepen mogen de in dezelfde richting voor hen uitvarende zeeschepen, die zij niet willen of kunnen voorbijvaren, slechts op een afstand van 200 meter naderen.

13. In verband met artikel 13 van het Algemeen reglement wordt bepaald, dat de roode vlag door eene gele wordt vervangen, wanneer de haven, hoewel niet geheel vrij, toch toegankelijk is.

14. Het maximum van snelheid, waarmede de stoomvaartuigen zich mogen bewegen, bedraagt per minuut:

voor stoomvaartuigen met meer dan 3 M. diepgang. . .	125 M.
voor stoomvaartuigen met niet meer dan 3 M. diepgang .	150 „
voor stoomvaartuigen met niet meer dan 2 M. diepgang .	200 „
voor stoomvaartuigen met niet meer dan 1,50 M. diepgang	250 „

15. De grootste geoorloofde afmetingen der vlotten zijn:

lengte.	50,00 M.
breedte	7,50 „
diepgang.	2,00 „

Zij worden met geen grooter snelheid vervoerd dan van 80 meter in de minuut.

16. Vlotten mogen bij nacht niet anders dan in de wisselplaatsen en de scheepskommen te Nieuwesluis en Hellevoetsluis vertoeven.

Zij moeten, gejaagd wordende, voor elk voorbijvarend zeeschip van meer diepgang dan 4 meter, aan den oever worden vastgemeerd.

17. Een stoomvaartuig mag gelijktijdig niet meer dan één zeeschip of acht binnenvaartuigen sleepen.

18. Met elk opgaand, dat is van Hellevoetsluis komend vaartuig, dat dieper gaat dan 4 meter en gejaagd of gesleept wordt, moet voor elk tegenliggend vaartuig van gelijken of meerderen diepgang

worden gestopt en moet het opgaand vaartuig worden vastgemeerd aan den oever, dien het moet houden.

Met elk gejaagd of gesleept zeilvaartuig, dieper gaande dan 4 meter, moet voor elk tegemoetkomend zeestoomvaartuig worden gestopt en het eerstgemelde worden vastgemeerd aan den oever, dien het moet houden.

19. Zoodra een vaartuig aan een der havens van het kanaal gekomen is, moet de schipper zich bij den sluis-havenmeester vervoegen, om diens bevelen te ontvangen, met betrekking tot de plaatsing en behandeling van het vaartuig, de doorschutting enzoovoort.

De gezagvoerders van zeeschepen kunnen zich door den eersten stuurman doen vervangen.

20. Vaartuigen mogen alleen vertoeven in de wisselplaatsen en de scheepskommen te Nieuwesluis en Hellevoetsluis, en niet anders dan in de genoemde scheepskommen overwinteren.

Vaartuigen van geringen diepgang mogen met vergunning van den opzichter-havenmeester of bij zijne afwezigheid met vergunning van den sluis-havenmeester, voor korten tijd in de havens vertoeven.

21. Aan boord van elk zeeschip op het kanaal of in de havens, moet de schipper des nachts behoorlijk de wacht op het dek doen houden.

22. Vaartuigen en vlotten, zich buiten de havens doch binnen den afstand van 160 M. uit de zee-einden der havendammen bevindende, mogen aldaar niet ten anker liggen of aan den wal worden vastgelegd.

23. Het proces-verbaal, bedoeld bij artikel 91 van het Algemeen reglement, wordt, zoo de schade aan een gedeelte der vestingwerken is toegebracht, door tusschenkomst van den ingenieur aan den eerstaanwezenden officier der genie gezonden, om daaraan verder het noodige gevolg te geven, en in afschrift aan den betrokken schipper medegedeeld.

24. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of het Algemeen reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van artikel 21;

b. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van artikel 19;

c. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van artikel 11, 12, 16, 18, 20 en 22.

II. te bepalen dat met het in werking treden van het sub I bedoelde reglement, is vervallen het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 23 Mei 1892 (Staatsblad n°. 114).

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 22 *Januari* 1907, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 27 *November* 1906:

n°. 11, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Osseweidermolenpolder, onder de gemeente Slochteren;*

n°. 12, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Goede Verwachting, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *December* 1857, *n°.* 67 *en* 14 *Januari* 1890, *n°.* 15;

n°. 13, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Reiderland, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 15 *November* 1899, *n°.* 32;

n°. 14*A. tot wijziging van het reglement voor het waterschap Fivelingo, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *September* 1894, *n°.* 30 *en* 19 *Augustus* 1899, *n°.* 20;

n°. 14*B, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Hunsingo, goedgekeurd bij Kon. besluiten als boven, en*

n°. 15, *tot vergrooting van het waterschap de Ommelanderwijk en wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Februari* 1885, *n°.* 5 *en* 13 *October* 1896, *n°.* 52.

Zie Prov. bladen nos 9 t/m 14.

Eene wijziging in het reglement voor het waterschap de Osseweidermolenpolder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 November 1907, n°. 81.

De grenzen tusschen het 6e en het 7e onderdeel van het waterschap Reiderland zijn gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 23 *Januari* 1907, *n°.* 62, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 10 *December* 1906, *tot wijziging van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *Augustus* 1897, *n°.* 14 *en* 2 *Januari* 1904, *n°.* 48.

Zie Prov. blad n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 23 *Januari* 1907, *n°.* 63, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 4 *December* 1906, *n°. XVIII, tot vaststelling eener verordening tot regeling der voorwaarde, waarop de provincie bereid is de voorziening tegen afslag der gronden langs den Vliet, ten laste van particulieren, op zich te nemen.*

Zie Prov. blad n°. 14.

KON. BESLUIT *van* 31 *Januari* 1907, *n°.* 16, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 4 *December* 1906:

n°. XXI, tot wijziging van het reglement voor den Bieslandschen Bovenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *December* 1861, *n°.* 62;

n°. XXIII, tot wijziging van het reglement voor den polder Battenoord, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71;

n°. XXIV, tot wijziging van het reglement voor den Akkerdijkschen polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 *Januari* 1858, *n°.* 40;

n°. XXV, tot wijziging van het reglement voor den Pesthuispolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71, 16 *Augustus* 1883, *n°.* 24, 3 *Augustus* 1885, *n°.* 29, 10 *December* 1889, *n°.* 19 *en* 10 *Augustus* 1897, *n°.* 26;

n°. XXVI, tot wijziging van het reglement voor den Elsbroekerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71;

n°. XXVII, tot wijziging van het reglement voor den polder Oud-Melissant, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *November* 1858, *n°.* 61;

n°. XXVIII, tot wijziging van het reglement voor den Harnaschpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71;

n°. XXIX, tot wijziging van het reglement voor den Kralingerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 4 *Januari* 1858, *n°.* 40 *en* 28 *September* 1882, *n°.* 13;

n°. XXX, tot wijziging van het reglement voor den Oosteinderpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 15 *December* 1874, *n°.* 27, 14 *December* 1881, *n°.* 13 *en* 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18, *en*

n°. XXXI, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Noordsluis, goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 October 1891, *n°.* 22.

Zie Buitengewone Prov. bladen nos 400 t/m 409.

KON. BESLUIT *van* 6 *Februari* 1907 (*Staatsblad n.* 36), *tot wijziging van het algemeen reglement van politie voor 's Rijks Marinehavens, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *Juni* 1896 (*Staatsblad n°.* 93), *gewijzigd bij Kon. besluit van* 11 *Mei* 1904 (*Staatsblad n°.* 105).

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van 3 December 1906, Bureau S/B, n°. 43;

Gezien de Koninklijke besluiten van 11 Juni 1896 (Staatsblad n°. 93) en van 11 Mei 1904 (Staatsblad n°. 105);

Den Raad van State gehoord (advies van 22 Januari 1907, n°. 74);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 4 Februari 1907, Bureau S/B, n°. 48;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de navolgende wijzigingen van het „Algemeen Reglement van Politie voor 's-Rijks Marine-havens."

1°. Het 1ste lid van art. 6 wordt gewijzigd in: „De schippers van binnenkomende vaartuigen, welke de grootte hebben van 10 last of meer, zijn verplicht zoo spoedig mogelijk de jaag- en kluifhouten te doen invoeren en de raas te doen toppen".

2°. Het 2de lid van art. 7 wordt gewijzigd in: „Voor vaartuigen van eenige bij de Koninklijke Marine bekende jachtclub, den clubstandaard voerende, en voor visschersvaartuigen is het voeren der natievlag niet verplichtend".

3°. De tekst van art. 10 wordt vervangen door: „Oorlogsschepen en andere Rijksvaartuigen mogen niet zonder toestemming van den Directeur en Commandant der Marine van ligplaats veranderen, van welke toestemming deze den havenmeester kennis doet dragen. Particuliere vaartuigen mogen dit niet doen zonder toestemming van den havenmeester aan den schipper. Vaartuigen niet grooter dan 10 last, toebehoorende aan eenige jachtclub en in het algemeen roeibooten met of zonder zeiltuig mogen zonder toestemming in de haven van ligplaats veranderen, onder gehoudenheid om dadelijk van de ingenomen ligplaats weg te gaan wanneer van wege den havenmeester daartoe aanzegging wordt verkregen".

4°. Het laatste lid van art. 13 wordt gewijzigd in: „Het laden en lossen over andere vaartuigen mag niet geschieden, het lossen van visch is hiervan uitgesloten, wanneer zulks met wederzijdsch goedvinden der schippers geschiedt".

Onze Minister van Marine enz.

WET *van* 8 *Februari* 1907 (*Staatsblad n°.* 41), *tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1907.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artikelen 123 en 124 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Het IXde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1907, betreffende het Departement van Waterstaat, wordt vastgesteld als volgt:

1STE AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Jaarwedde van den Minister.	*f* 12,000.00	
2. Jaarwedden van den secretaris-generaal, van verdere ambtenaren en tijdelijk werkzaam gestelde personen en van bedienden, benevens schrijf- en werkloonen	110,020.00	
3. Periodieke traktementsverhoogingen in vorige jaren toegekend en in den loop van het begrootingsjaar nog toe te kennen aan de in artikel 2 bedoelde ambtenaren, beneden den rang van adjunct-commies en aan de bedienden	7,075.00	
4. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	25,000.00	
5. Reiskosten	500.00	
		f 154,595.00

IIde afdeeling.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

6. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	f 5,000.00
7. Exploten en proceskosten. . .	1,000.00
8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven.	24,000.00
9. Telegraphische berichten . .	7,000.00
10. Opnemingen, peilingen, proefnemingen en verdere uitgaven, betrekking hebbende op de voorbereiding van werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten.	1,750.00
11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade .	100,000.00

B. Waterstaat.

12 Jaarwedden van het korps ingenieurs.	180,900.00
13. Jaarwedden en toelagen van het korps opzichters, alsmede jaarwedden van de adjunct-opzichters . . .	227,850.00
14. Jaarwedden van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat	117,740.00
15. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat.	27,450.00
16. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van schrijfmachines, boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs, opzichters, adjunct-opzichters, ambtenaren bij den algemeenen dienst, bureelambtenaren en het verder personeel van den waterstaat, voor zoo-	

veel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den directeur der visschershaven te IJmuiden. . . f 132,950.00

17. Bezoldiging en toelagen voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten 484,245.00

18. Reiskosten, verplaatsingskosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten 58,693.00

19. Bezoldiging en toelagen voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken 224,768,00

20. Verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken 15,468.00

21. Waarneming van winddruk en waterhoogten, geen betrekking hebbende op in uitvoering zijnde werken, alsmede van de scheepvaart op kanalen en rivieren, met inbegrip van materieel. 20,000.00

22. Waterstaatskaart en daarmede in verband staande uitgaven 2,000.00

23. Rivierkaart en daarmede in verband staande uitgaven 12,000.00

24. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands, met inbegrip van reiskosten 4,000.00

25. Onderhoud, herstel en vernieuwing der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing 175.00

26. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater, met inbegrip van reiskosten 5,000.00

27. IJsopruiming, met inbegrip van reiskosten 15,000.00

28. Verbetering der rivieren de Rijn

en de Lek; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. f 164,000.00

29. Verbetering van de rivier de Waal; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. . 274,000.00

30. Verbetering van de rivier de IJssel; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. 97,500.00

31. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 95,900.00

32. Verbetering van de Dordtsche waterwegen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. 53,000.00

33. Verbetering, onderhoud en herstel van het Hollandsch Diep en het Haringvliet 113,500.00

34. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. 222,000.00

35. Verlegging van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in artikel 36 begrepen, alsmede belooning van schrijvers, teekenaars en kosten van toezicht. 475,500.00

36. Onderhoud en herstel van de

werken voor het verleggen van de Maasmonding en der werken en vaargeul op de Donge, alsmede het in werking houden van de bemalingswerktuigen en de bediening van de veren tot de Nieuwe Maasmonding behoorende, met inbegrip van kosten van toezicht. f 183,000.00

37. Onderhoud van de kribben in de Dintel bij Dinteloord, alsmede onderhoud van de Rijksbrug over de Dintel bij Stampersgat 1,000.00

38. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den waterweg van Rotterdam naar zee, langs de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. . 425,000.00

39. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den Hollandschen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda, en daarmede in verband staande uitgaven. 21,950.00

40. Onderhoud, herstel en verbetering van de Lingewerken, en daarmede in verband staande uitgaven. . . . 1,869.00

41. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwarte Water, en daarmede in verband staande uitgaven . 4,300.00

42. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwolsche Diep, en daarmede in verband staande uitgaven. . 23,700.00

43. Onderhoud, herstel en verbetering van de Vecht in Overijssel en daarmede in verband staande uitgaven. . 59,000.00

44. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken aan de Binnen- en Buiten-Aa in Groningen, en daarmede in verband staande uitgaven. . . . 1,450.00

45. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van de drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of hulpsluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem, en daarmede in verband staande uitgaven. f 6,500.00

46. Onderhoud, herstel en verbetering van de duikersluis in den Krommen Rijn te Wijk bij Duurstede 220.00

47. Onderhoud, herstel en verbetering van de peilschalen te Elburg en Nijkerk 400.00

48. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede; zeeweringen te Hellevoetsluis, aan den Oudenhoornschen zeedijk, op de Tien Gemeten, te Ooltgensplaat, op Goedereede, den Zwartewaalschen zeedijk en het Brielsche Spuiwater; strandpalen langs de Noordzee, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 46,000.00

49. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Vlieland, Urk en Marken, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland. 272,560.00

50. Voorziening in de verdediging van de Noordzeekust in de provincie Noordholland, tusschen de Heldersche en Hondsbossche zeeweringen, ingevolge de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad n°. 187). 162,000.00

51. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Veere, Vlissingen en de binnenreede van Brouwershaven;

zeeweringen, enz. te Vlissingen en te Veere; werken te Bath, te Brouwershaven en aan de Oude Hoeve; contreescarpe te Tholen; herstelling en onderhoud van de peilschalen te Bruinisse, Brouwershaven, Bath, aan de Wielingen, te Borssele, te Oost-Beveland en te Westkapelle, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland . . . . *f* 54,000.00

52. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; zeeweringen en duinbeplantingen op Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwezijlen, Friesche sluis te Zoutkamp, Munnikezijl, Ezumazijl, Oostmahorn, Holwerd, van den Koudumer Slaperdijk, de Molkwerumerzijl en den Statendijk, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland 22,000.00

53. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel 24,300.00

54. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen 5,200.00

55. Verbetering van de Slenk, zijnde het buitendijkseh vaarwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep. . . 500.00

56. Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeewering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, ingevolge de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119). 150,000.00

57. Wegruimen en bergen van wrak-

ken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven	*f* 30,000.00
58. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant. .	6,500.00
59. Onderhoud, herstel en verbetering van de buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aangelegde visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad nº. 194) . . .	80,000.00
60. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . .	53,550.00
61. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de aanleg- en losplaats bij de Isabella-sluis en het posthaventje te Gorishoek; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland.	14,500.00
62. Onderhoud, herstel en verbetetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de zeewerken te Harlingen en Makkum; onderhoud, herstel en veruieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland	37,000.00
63. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel . . .	42.000.00

64. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen . . . f 128,000.00

65. Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 247,500.00

66. Onderhoud, herstel en verbetering van de Zuid-Willemsvaart en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 157,000.00

67. Aanleg van het Wilhelminakanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer . 500,000.00

68. Aanleg, onderhoud en bediening van telegraphische verbindingen, meubilair en verder materieel 2,457,00

69. Onderhoud, herstel en verbetering van de gekanaliseerde Dieze, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 11,000.00

70. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van den IJssel bij Dieren langs Apeldoorn naar den IJssel bij Hattem, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 21,500.00

71. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Voorne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 43,900.00

72. Onderhoud, herstel en verbetering van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 5,000.00

73. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noordhollandsch kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 154,000.00

74. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven, met inbegrip van de verlichting op de Noordzeehoofden . . . . . f 697,000.00

75. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad nº. 195). 800,000.00

76. Onderhoud, herstel en verbetering en exploitatie van de vissshershaven te IJmuiden 49,500.00

77. Bezoldiging en toelagen van het personeel der visschershaven te IJmuiden 26,000.00

78. Onderhoud, herstel en verbetering van het Tienhovensche kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 600.00

79. Onderhoud, herstel en verbetering van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 8,350.00

80. Onderhoud, herstel en verbetering van het jaagpad langs het Spaarne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 550.00

81. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Terneuzen, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 60,500.00

82. Verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juni 1895, met inbegrip van toelagen voor het met de uitvoering te belasten personeel . 1,500,000.00

83. Onderhoud, herstel en verbetetering van het kanaal van Sluis naar Brugge, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven voor het gedeelte op Nederlandsch grondgebied. 3,600.00

84. Onderhoud, herstel en verbeteing van het kanaal door Zuid-Beveland,

en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	f 136,000.00
85. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Walcheren, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	142,500.00
86. Onderhoud, herstel en verbetering van de kanalen van Dokkum naar Gerben-Allesverlaat en Kollum, de Kiestrazijl, de Burgwerderbrug en de brug in de Leegte, het oostelijk kanaalboord van de Munnikezijlsterrijt, het Wijd der Linde, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	26,000.00
87. Onderhoud en werking van de stoomwerktuigen van het Noord-Willemskanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	12,500.00
88. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal het Meppelerdiep, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	21,700.00
89. Onderhoud, herstel en verbetering van de Willemsvaart in Overijssel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	12,800.00
90. Onderhoud, herstel en verbetering van het Veenhuizerkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	3,800.00
91. Onderhoud, herstel en verbetering van de Drentsche Hoofd- en Beilervaarten, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	77,700.00
92. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noorderkanaal of de Noordervaart in Limburg en het zijkanaal naar de Maas in de richting tusschen Neer en Kessel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	4,600.00
93. Onderhoud, herstel en verbetering van het Geldernsche Nierskanaal, en daarmede in verband staande uitgaven.	500.00

94. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant . . . . . f 63,800.00

95. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Gelderland 154,600.00

96. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 117,000.00

97. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 62,500.00

98. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 29,400.00

99. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht 66,500.00

100. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland 85,000.00

101. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel 104,400.00

102. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij

behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen	f 21,000.00
103. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Drenthe	19,700.00
104. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Limburg.	51,500.00
105. Onderhoud, herstel, verbetering, vernieuwing en bediening van veren en schipbruggen en daarbij behoorende voorwerpen, en daartoe betrekkelijke uitgaven	68.680,00
106. Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatst voorgaande begrooting bijdragen zijn toegestaan. .	487,404,21
107. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van verbetering der waterlossing van het bovenpand van het Overijsselsche kanaal naar de Vecht.	4,000.00
108. Bijdrage aan het waterschap „De dertig gemeenschappelijke polders" op Texel in de kosten van verharding van den Westerweg; een weg door de polders Westergeest en Zuid-Haffel; een weg van Oost-rend naar Oost en een weg van de Waal naar Spang . . .	11,300.00
109. Bijdrage aan de gemeente Beverwijk in de kosten der verbetering van het vaarwater „de Pijp". . . .	27,050.00
110. Bijdrage aan de gemeente Barneveld en de kosten der verharding van wegen onder die gemeente . . .	16,450.00
111. Bijdrage aan de gemeente Haaksbergen in de kosten van verharding van den weg Haaksbergen-Pruissische grens in de richting van Alstätte.	15,500.00

112. Bijdrage aan de gemeenten Westerbork en Rolde in de kosten van aanleg van een kunstweg van Westerborg over Elp, Schoonloo en Grolloo naar Rolde	f 51,000.00
113. Bijdrage aan de gemeente Beilen in de kosten van verbetering van de havenkolk aldaar.	1,000.00
114. Bijdrage aan de gemeente Anna Paulowna in de kosten van aanleg van een pontveer over het Noordhollandsch kanaal aan de Kooy. . . .	4,000.00
115. Bijdrage aan den Anna Paulownapolder in de kosten van verbetering der haven aan de van Ewijcksluis. .	4,000.00
116. Bijdrage aan de provincie Noordbrabant in de kosten van aanleg van een weg van St. Willebrord naar de Belgische grens	52,500.00
117. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van een weg van Vriezenveen over Geesteren naar Tubbergen	7,200.00
118. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van kunstwegen onder de gemeente Losser.	16,500.00
118*a*. Bijdrage aan de gemeente Maassluis in de kosten van diephouding der haven	1,500.00
119. Nieuwe subsidiën.	2,000.00

C. Landsgebouwen.

120. Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters en van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen.	40,600.00
121. Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken. .	2,000.00

121*a*. Voorbereiding van de betere huisvesting van Departementen en andere inrichtingen van Algemeen Bestuur te 's Gravenhage	*f*	4,000.00
122. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen		13,500.00
123. Bezoldiging van de vaste werklieden bij de landsgebouwen. . . .		8,000.00
124. Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage.		66,200.00
125. Brandweer en brandweertelegraaf; duinwater voor de fontein op het Binnenhof; verlichting van het Binnenhof.		2,750.00
126. Huur, inrichting, onderhoud en bewaking van lokalen, tijdelijk in gebruik.		45,000.00
127. Voortzetting van het onderzoek en de herstelling van de Grafelijke zalen op het Binnenhof te 's Gravenhage		30,000.00
128. Uitbreiding en betere beveiliging tegen brandgevaar van gebouwen, behoorende tot het Departement van Oorlog te 's Gravenhage		1,140,25
129. Verbouwing en uitbreiding van de Algemeene Landsdrukkerij met alle daarmede in verband staande uitgaven.		203,000,00
129*a*. Voorziening in verwarming en ventilatie in de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal .		25,000.00
		f 11,732,119.46

IIIde afdeeling.

Spoorwegen.

130. Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen.	*f*	3,500.00
131. Staatscommissie van Enquête omtrent het tramwegpersoneel . . .		30,000.00
132. Exploten en proceskosten. .		1,000.00

133. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	*f* 2,000.00
134. Jaarwedden van den Raad en het verder personeel voor het toezicht op de spoorwegdiensten en schrijfloonen.	160,800.00
135. Reis- en verplaatsingskosten voor het toezicht op de spoorwegdiensten.	22,300.00
136. Materieel en arbeidsloon voor het toezicht op de spoorwegdiensten .	20,500.00
137. Jaarwedden van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij	3,000.00
138. Bureel- en reiskosten van de hierboven genoemde ambtenaren . .	300,00
139. Jaarwedde van den Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid	2,500.00
140. Bureel- en reiskosten van den hierboven genoemden ambtenaar. . .	600,00
141. Bijdrage aan de internationale commissie voor spoorwegcongressen. .	250,00
142. Bijdrage in de kosten van het internationaal bureel voor spoorwegvervoer te Bern	800,00
142*a*. Brug over den IJssel bij Westervoort	12,500.00
143. Brug over de Gouwe bij Gouda.	415,000.00
144. Vervanging van den overweg in den Leidschen straatweg nabij Utrecht door eene onderdoorgang	87,000.00
145. Maken van een onderdoorgang nevens den overweg bij de Nieuwstad te Zutphen	38,000.00
146. Aanleg van een gemeenschappelijk station voor den Staatsspoorweg van Arnhem naar Leeuwarden en voor den Koninklijk Nederlandschen Locaalspoorweg Willem III te Deventer . .	50,000.00

147. Aanleg van een spoorweg van Eindhoven naar Weert	*f* 200,000.00
148. Maken van eene tweede doorvaartopening in de spoorwegbrug over het kanaal door Zuid-Beveland bij Vlake	230,000.00
149. Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo	3,000.00
150. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam	1,150,000.00
151. Uitgaven voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°., 2°., 3°., 5°. en 6°., der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) . . .	40,000.00
152. Uitgaven voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134).	20,000.00
153. Uitgaven voortvloeiende uit de toepassing van art. 15 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) . . .	25,000.00
154. Kosten van aanleg, onderhoud of verbetering van wegen, kaden, bruggen en andere werken, in verband met de Staatsspoorwegen.	20,000 00
155. Renten over het jaar 1907 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad n°. 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879 . . .	12,000.00
156. Uitkeering aan België voor de exploitatie der gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, gelegen op door Nederlandsch grondgebied ingesloten, tot Belgisch grondgebied behoorende perceelen, vastgesteld in art. VII, 2de lid, van de bij de wet van 2	

April 1898 (Staatsblad nº. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897. . . . . f 965.00

157. Kosten van het in voldoenden staat van onderhoud brengen der krachtens de wet van 2 April 1898 (Staatsblad nº. 81) van België overgenomen Nederlandsche gedeelten der spoorweglijnen van Tilburg naar Turnhout; van Antwerpen naar de Pruissische grens in de richting van Gladbach; van Hasselt naar Maastricht; van Maastricht naar Aken en van Maastricht naar Luik, ingevolge art. 8 der bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad nº. 134) bekrachtigde overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen. 4,500 00

158. Rentelooze voorschotten, bij de wet uit 's Rijks schatkist beschikbaar gesteld, voor den aanleg van spoorwegen, bedoeld bij de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad nº. 118). 500,000.00

159. Voorschot ingevolge art. 11 der overeenkomst van 9/10/14 November 1899 tusschen den Staat der Nederlanden, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij, waarvan het ontwerp is goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad nº. 185). 530,000.00

160. Onderhoud, herstel en verbetering van de haven te Numansdorp, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met den stoomtramweg Zuid-Beijerland-Rotterdam 5,500.00

161. Onderhoud, herstel en verbetering van havens aan het Zijpe, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met de stoomtramwegen van Zijpe naar Brouwershaven en van Willempolder naar Steenbergen. 36,000.00

162. Werken in verband met den

aanleg van stoomtramwegen, ingevolge de wetten van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 140) en van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 179).	*f* 200,000.00	
		f 3,827,015.00

IVde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

163. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting. . .	*f* 186,000.00	
164. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen	400.00	
165. Persoonlijke toelagen aan ambtenaren als vergoeding voor het verlies van het genot van kanselarij-leges. .	2,200.00	
166. Wachtgelden	5,500.00	
167. Toelagen aan eervol ontslagen ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen.	43,000.00	
168. Pensioenen, bedoeld in de overeenkomsten tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, van 31/30 October 1896, bekrachtigd bij de wet van 7 December 1896 (Staatsblad n°. 197) en van 20 November/18 October 1901, bekrachtigd bij de wet van 13 Juni 1902 (Staatsblad n°. 101), betreffende personeel, weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij	20,000.00	
169. Pensioenen voor eenige beambten weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij, die in den dienst der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij zijn overgegaan en voor hunne nagelaten betrekkingrn	1,000.00	

170. Toelage aan P. GAADE wegens een hem in den dienst overkomen ongeval	*f* 500.00	
171. Toelagen, schadeloosstellingen en gratificatiën	18,000.00	
172. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901	6,000.00	
		f 282,600.00

Vde AFDEELING.

Onvoorziene behoeften.

173. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren	*f* 40.000.00	
		f 40,000.00

VIde AFDEELING

Posterijen.

A. Hoofdbestuur.

174. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden. Honorarium van een accountant . . .	*f* 396,440.00	
175. Gebouwen	14,600.00	
176. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	50,600.00	
177. Reis- en verplaatsingskosten; kosten verbonden aan het bijwonen van congressen en conferentiën	8,000.00	

B. Postdienst.

178. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel . .	*f* 5,697,265.00	
waarvan wordt overgebracht op *art.* 212 voor aandeel der Rijkspostspaarbank	63,000.00	
		f 5,634,265.00

179. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp	*f* 375,000.00
180. Reis- en bureelkosten van den inspecteur der spoorwegpostkantoren; vergoeding aan ambtenaren bij dienst onder buitengewone omstandigheden of bij tijdelijke uitbreiding	14 000.00
181. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	30,200.00
182. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer	1,327,600.00
183. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge art. 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 70)	695,000.00
184. Gebouwen. Vergoeding voor huur	550,000.00
185. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon.	772,000.00
186. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel der Algemeene Postvereeniging te Bern	1,800.00
187. Schadevergoeding voor verloren geraakte brieven en pakketten of voor beschadiging, alsmede onverhaalbare kosten, waarmede onbestelbare pakketten zijn bezwaard	3,000.00

C. Telegraafdienst.

188. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel	1,614,525.00
189. Jaarwedden en belooningen van tijdelijk personeel	287,200.00
190. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik	

van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden . . . . . f 76,050.00

191. Telegraaf- en telefoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is 676,500.00

192. Uitbreiding van het interlocale telefoonnet 730,000.00

193. Aanleg, overneming, uitbreiding en onderhoud van locale telefoonnetten 300,000.00

194. Gebouwen 319,400.00

195. Toestellen; vervaardiging van telegramzegels; uniformkleeding van beambten; kantooronkosten bij abonnement; verder materieel en arbeidsloon 317,600.00

196. Vergoeding aan gemeenten, waar hulptelegraafkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen 28,000.00

197. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel te Bern . . . 1,300.00

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

198. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel 2,728,085.00

199. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp 100,000.00

200. Reis- en bureelkosten van de inspecteurs 17,000.00

201. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden 84,600.00

202. Gebouwen. Vergoeding voor huur 593,000.00

203. Kantooronkosten bij abonnement; uniformkleeding voor beambten; verder materieel en arbeidsloon, niet uitsluitend voor post- of voor telegraafdienst 191,000.00

E. Vereenigde posten.

204. Dekking van tekorten in de kassen . . . . . *f*	1,500.00
205. Proceskosten en kosten van commissiën	2,000.00
206. Onderstandsgelden, schadevergoedingen en gratificatiën. Tegemoetkomingen, bestemd om zonder korting op het pensioen daarnevens te worden genoten, aan eervol ontslagen ambtenaren, vóór 1 Juli 1873 in tijdelijken dienst geweest	11,800.00
207. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen ingevolge het laatste lid van art. 22 der burgerlijke pensioenwet.	750,000.00
208. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen. Vergoeding aan vrouwelijke ambtenaren, die nog geen tien jaren hadden gediend en ingevolge het Koninklijk besluit van 2 Maart 1904, n°. 50 wegens huwelijk verplicht waren den dienst vóór of gedurende 1907 te verlaten, tot gelijk bedrag als door haar betaald wegens bijdrage voor eigen pensioen .	6,800.00
209. Wachtgelden	11,000.00
210. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901	6,000.00

F. Onvoorziene behoeften.

211. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren.	20,000.00

G. Rijkspostspaarbank.

212. Jaarwedden van het vaste personeel. Aandeel in de jaarwedden van de ambtenaren der posterijen, volgens *art.* 178. Toelagen	317,950.00

213. Belooning van tijdelijk personeel	f 51,184.00	
214. Reiskosten, presentiegelden en examenkosten	5,750.00	
215. Gebouwen	15,000.00	
216. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	56,900.00	
217. Onderzoek naar de soliditeit van fondsen, welke voor belegging in aanmerking komen	5,000.00	
218. Schadevergoedingen en gratificatiën.	500.00	
219. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist	137,000.00	
220. Wachtgelden en pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen ingevolge het laatste lid van art. 22 der burgerlijke pensioenwet.	1,000.00	
221. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen	50.00	
222. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren	500.00	
		f 19,336,699.00
		f 35,373,028.46

vijf en dertig millioen driehonderd drie en zeventig duizend acht en twintig gulden zes en veertig cent.

Art. 2. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artt. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 121, 121*a*, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 129*a*, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 138, 140, 141, 142, 142*a*, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169 en 172 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift

van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit art. 173 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artikelen 152 en 154 en tusschen de artikelen 158, 160 161 en 162.

Art. 3. Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der artt. 175, 176, 177, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, en 210 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit art. 211 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artt. 178, 188 en 198; tusschen de artt. 179, 189 en 199; tusschen de artt. 181, 190 en 201; tusschen de artt. 184, 194 en 202, tusschen de artt. 185, 195 en 203; tusschen de artt. 178 en 179; tusschen de artt. 180 en 200; tusschen de artt. 188 en 189; tusschen de artt. 191, 192 en 193; en tusschen de artt. 198 en 199.

Art. 4. Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der artikelen 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220 en 221 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit art. 222 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artikelen 212 en 213 en tusschen de artikelen 214, 215, 216, 217, 219, 220 en 221.

Art. 5. De tot het dienstjaar 1907 behoorende uitgaven, welke het Departement van Waterstaat betreffen en moeten dienen ter voorziening in de behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen, worden

a. voor zoover zij de Iste tot en met IVde atdeeling van genoemd Departement betreffen en hare omschrijving niet vinden in een der artikelen 1 tot en met 172 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, aangewezen op artikel 173;

b. voor zoover zij de VIde afdeeling van genoemd Departement betreffen en hare omschrijving niet vinden in een der artikelen 174 tot en met 210 en 212 tot en met 221 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, aangewezen respectievelijk op artikel 211 en artikel 222.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten enz.

Eene aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 29 November 1907 (Staatsblad n°. 314).

KON. BESLUIT *van* 14 *Februari* 1907, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 18 *December* 1906, *tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:*

a. de Vughtsche Akkers, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 7 *December* 1869, *n°.* 20, 30 *October* 1882, *n°.* 19, 12 *September* 1892, *n°.* 48 *en* 9 *September* 1903, *n°.* 23;

b. 't Oudland van Altena, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

c. de polder van Genderen, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven;

d. het Hakkeveld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 *December* 1865, *n°.* 51;

e. de Binnenpolder van Geffen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 20 *December* 1873, *n°.* 12 *en* 22 *Juli* 1888, *n°.* 23;

f. de Oude en Nieuwe Beijmoerspolders, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;

g. de Buitendellen onder Waspik, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 *December* 1865, *n°.* 51;

h. de Buitenpolder van Geffen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 20 *December* 1873, *n°.* 12 *en* 27 *December* 1902, *n°.* 31;

i. Krijtenburg, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

j. Mars en Wijth, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 *Augustus* 1873, *n°.* 20, 21 *September* 1878, *n°.* 7 *en* 16 *December* 1890, *n°.* b;

k. de Hillekens en Achterboerkens, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 9 *December* 1884, *n°.* 20 *en* 2 *September* 1905, *n°.* 62;

l. de Oostpolder, onder Etten en Leur, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 *December* 1865, *n°.* 51, 2 *Januari* 1893, *n°.* 34 *en* 2 *September* 1905, *n°.* 62, *en*

m. de polder van Zwartenberg, goedgekeurd bij Kon besluiten van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 7 *December* 1905, *n°.* 21.

Zie Prov. bladen nos. 6 t/m. 18.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van* 14 *Februari* 1907, *La S., Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën en aan de Rijksbouwmeesters in de* 1*e en* 2*e districten, in zake vergoeding van verplaatsingskosten.*

De vraag heeft zich voorgedaan of een ambtenaar of beambte, die op eigen verzoek wordt verplaatst, voor toekenning van vergoeding wegens verplaatsingskosten in aanmerking kan komen.

In verband daarmede wordt door mij bepaald, dat aan ambtenaren en beambten, die op eigen verzoek worden verplaatst, de bedoelde vergoeding zal worden toegekend, mits zij vijf jaar onafgebroken op dezelfde standplaats werkzaam zijn geweest, behoudens buitengewone gevallen b.v. bij verplaatsing wegens ziekte, wanneer toekenning van eene vergoeding nader door mij zal worden overwogen.

Zie de nadere aanschrijving van 20 December 1907, L. A.

KON. BESLUIT *van* 14 *Februari* 1907, *n°.* 37, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Nieuwerkerk.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Bouman te Nieuwerkerk, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, dd. 5 October 1906, n°. 99, 2e afd., waarbij het door den gemeenteraad van Nieuwerkerk op 9 Juli 1906 voorloopig vastgestelde ontwerp tot wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente ambtshalve is gewijzigd, — door daarin door te halen: „14°. Het voetpad n°. 53 wordt in den ligger doorgehaald", — en dat ontwerp aldus gewijzigd is vastgesteld;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 16 Jan. 1907, n°. 328;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 11 Februari 1907, n°. 174, afd. Wat.;

Overwegende, dat het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten

berust op de overweging, dat bovenbedoeld voetpad reeds voorkwam op het algemeen tableau der voetpaden in de eilanden Schouwen en Duiveland, vastgesteld door Gedeputeerde Staten bij besluit van 4 April 1862, en bij de vaststelling van den ligger krachtens het Reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland van 1881 daarin is opgenomen; dat het noordwestelijk deel van den polder de Vierbannen van Duiveland, waarin het voetpad is gelegen, schaars van openbare wegen is voorzien en het voetpad mitsdien voor het buurtverkeer in eene zekere behoefte voorziet, hetgeen ook blijkt uit de omstandigheid, dat het hard en vast beloopen is; dat het voetpad, behalve door schoolkinderen, voornamelijk gebruikt wordt door veldarbeiders tot het bezoeken van de langs het pad en de verder gelegen perceelen; weshalve het voetpad nog steeds als ten dienste van het algemeen bestemd moet worden geacht;

dat J. Bouman, over wiens gronden voorzegd voetpad loopt, van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat de bewering, dat het noordwestelijk deel van den polder de Vierbannen van Duiveland schaars van openbare wegen voorzien is, overdreven is; dat het verkeer over n°. 28 Frankweg, n°. 27 Potterweg en n°. 18 Capelleweg, — drie uitstekende wegen, — slechts 5 minuten meer vergt dan over het onderwerpelijk voetpad; dat slechts één schoolkind van dat voetpad gebruik maakt; dat door veldarbeiders slechts tijdelijk van het voetpad gebruik wordt gemaakt, en meer uit gewoonte dan uit noodzaak; en dat het voetpad loopt tot aan de hofstede van F. van den Bout en daar ophoudt, zoodat het geen verbinding is, noch in verbinding staat met den Ouden Polderdijk;

Overwegende, dat het onderwerpelijk voetpad reeds voorkwam op het algemeen tableau der wegen en voetpaden in de eilanden Schouwen en Duiveland, vastgesteld door Gedeputeerde Staten bij besluit van 4 April 1862, en bij vaststelling van den ligger krachtens het Reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland van 1881 daarin is opgenomen;

dat geenszins is beweerd, dat dit voetpad, als niet liggende ten algemeenen dienste, destijds ten onrechte op bedoeld tableau is gebracht en later in voorzegden ligger is opgenomen;

dat het besluit van den gemeenteraad van Nieuwerkerk tot afvoering van het voetpad van den ligger hoofdzakelijk zijn grond vindt in de overweging, dat van het pad slechts door weinigen gebruik wordt gemaakt; dat, wanneer het dezen niet langer zou vrij staan daarvan gebruik te maken, het tijdverlies voor hen dientengevolge gering zou zijn, en dat de aanpalende eigenaren nadeel ondervinden van de instandhouding van het pad;

dat een en ander echter aan het publiek karakter van het voetpad — dat overigens voor het buurtverkeer in eene zekere behoefte voorziet — niets afdoet en afvoering van het pad van den ligger mitsdien niet rechtvaardigt;

Gezien het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, dd. 5 October 1906, n°. 99, 2e afd., het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 15 *Februari* 1907, *n°.* 8, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 13 *November* 1906, *n°.* 23, *tot wijziging van het reglement op de verveningen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *November* 1900, *n°.* 55 *en* 11 *Augustus* 1906, *n°.* 29.

De Staten der provincie Drenthe:

Gezien de aan hun College gerichte adressen van verschillende groepen verveners en eigenaars van venen in Drenthe, ter provinciale griffie ingekomen 4 Juli 1903, strekkende o. a. om het provinciaal reglement op de verveningen in Drenthe (Prov. blad 32 van 1900 en 12 van 1906) op enkele punten gewijzigd te krijgen en nog eenige nadere, mede tot hun College gerichte adressen van verveners, zoo in als buiten de provincie, ingekomen respectievelijk in de herfstvergadering van 1903 en ter provinciale griffie op 1 en 4 Juli 1904 — mede op dit onderwerp aanloopende — eindelijk de voordracht van Gedeputeerde Staten ter zake van voormelde wijziging gedaan;

Besluiten dat reglement, onder goedkeuring der Koningin, nader te wijzigen als volgt:

Art. 1, Punt 1 van de eerste alinea van art. 1 van het Reglement wordt vervangen door de volgende bepaling:

»1. Van de terreinstrooken in waterschappen of veenschappen welke zullen worden ingenomen door de kanalen en de wijken en eventueel door de wegen, jaag- en voetpaden langs die vaarwaters, die krachtens de reglementen dezer instellingen of krachtens een besluit van stembevoegden ingevolge die reglementen te nemen, moeten worden aangelegd«.

Art. 2. In art. 5 van 't reglement wordt telkens onder 1°. en 2°. vóór de woorden »*worden gewijzigd*« en »*worden ingetrokken*« ingevoegd de woorden »*bij een met redenen omkleed besluit*«.

Art. 3. In art. 5 voornoemd vervallen de bepalingen sub 1°. letters *a* en *b* en worden vervangen door twee nieuwe bepalingen van den volgenden inhoud:

a. „Wegens het doen vervallen van eenige bepaling van of van eenig werk in de vergunning begrepen en van de daartoe betrekkelijke voorschriften, waarvan de instandhouding doelloos of ondoelmatig is gebleken".

b. „Wegens het doen aanleggen van nieuwe, veranderen van bestaande en in den oorspronkelijken concessioneelen toestand terug brengen van werken, met aanvulling of wijziging der daarvoor noodige of daartoe betrekkelijke voorschriften".

Art. 4. In meergenoemd art. 5 vervalt de bepaling letter *c*. Achter die letter wordt geplaatst het woord (*vervallen*).

Art. 5. Art. 8 van 't reglement vervalt en wordt vervangen door een nieuw artikel 8 van den volgenden inhoud:

Art. 8. „Bij iedere vervening, uitgezonderd die bedoeld in Art. 1 eerste alinea sub 1 en 2 van dit Reglement, waarbij geen afbonksel behoeft achter te blijven, moet gemiddeld minstens 50 centimeter afbonksel afkomstig van de bovenste veenlaag van het bovenveen op den ondergrond achterblijven, terwijl in de gevallen waar niet zooveel bonkaarde op het bovenveen aanwezig is, de ontbrekende hoeveelheid met grauwveen moet worden aangevuld.

„Is geene voldoende hoeveelheid bonkaarde of grauwveen op het bovenveen aanwezig, dan kan worden volstaan met tot aan het zwarte veen af te bonken.

„Het veenbranden op afgeveend terrein is verboden".

Zie ook de wijziging, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 Januari 1907, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 20 *Februari* 1907, *n°.* 10, *tot aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeente Groningen, welke op grond van de wet van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 321) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Westerhaven en het Hoendiep te Groningen.*

KON. BESLUIT *van* 20 *Februari* 1907, *n°.* 51, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 19 *December* 1906, *n°.* 11, *tot wijziging van het reglement op het verleenen van bijdragen aan de zeewerende water-*

schappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 7 September 1888, *n°.* 25, 9 *September* 1896, *n°.* 37, 28 *December* 1897, *n°.* 64 *en* 12 *September* 1904, *n°.* 54.

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat de bepaling, vervat in de 3e en 4e alinea van art. 8 van het reglement op het verleenen van bijdragen aan zeewerende waterschappen in de provincie Friesland (Provinciale bladen n°. 19 van 1897, n°. 1 van 1898 en n°. 76 van 1904), dient te worden uitgebreid ook tot de zeewerende waterschappen, die geen bijdrage uit de fondsen der provincie uit kracht van dat reglement ontvangen;

Gezien art. 140 der provinciale wet;

Hebben besloten:

Tusschen de alinea's 3 en 4 van art. 8 van het reglement op het verleenen van bijdragen aan de zeewerende waterschappen in de provincie Friesland in te lasschen de volgende alinea:

»De Staten kunnen eveneens bepalen dat de rentebetaling en aflossing van een ten behoeve van buitengewone zeewerende werken aangegane geldleening van een waterschap, dat geen bijdrage uit de provinciale kas volgens dit reglement ontvangt, door de provincie zullen worden gewaarborgd.«

KON. BESLUIT *van* 23 *Februari* 1907, *n°.* 47, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 9 *Januari* 1907, *n°.* 5, *tot wijziging van hun besluit van* 8 *Juli* 1881, *n°.* 18, *betreffende de bezoldigingen van de dijkgraven enz. in de polderdistricten, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *Augustus* 1881, *n°.* 20.

Deze wijziging bestaat hierin, dat met ingang van 1 Juli 1906, de jaarlijksche bezoldiging, met inbegrip der bureaukosten, van den Secretaris van het polderdistrict het Arnhemsche en Velpsche Broek wordt vastgesteld op *f* 150.

KON. BESLUIT *van* 23 *Februari* 1907, *n°.* 48, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 10 *Januari* 1907, *n°.* 5, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Juli* 1882, *n°.* 24, 3 *December* 1883, *n°.* 13 *en* 24 *Februari* 1891, *n°.* 13.

Zie Prov. blad n°. 29.

Bij Kon. besluit van 27 Augustus 1907, n°. 27 is eene nadere wijziging en aanvulling van dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 23 *Februari* 1907, *n°.* 49, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 10 *Januari* 1907, *n°.* 7, *tot wijziging van het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *April* 1889, *n°.* 52, 23 *October* 1896, *n°.* 81 *en* 4 *September* 1905, *n°.* 59.

De Staten der provincie Gelderland,

Besluiten, onder nadere Koninklijke goedkeuring, het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland te wijzigen als volgt:

Aan artikel 2 toe te voegen het volgende als 2e lid;

Deze vermelding is, voor zooveel betreft het onder *d.*, *e.*, *f.* en *k.* bedoelde, alsmede wat aangaat de onder *g.* omschreven werken, geen vereischte voor de wegen en voetpaden of gedeelten van deze, gelegen binnen eenige bebouwde gemeentekom, te dien einde geheel of ten deele door Gedeputeerde Staten aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 26 *Februari* 1907, *n°.* 13, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 2 *Januari* 1907, *nos.* 11*A en B, tot oprichting en reglementeering van het waterschap Cornwerd, gemeente Makkum.*

Zie Prov. blad n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 5 *Maart* 1907, *n°.* 40, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Overijssel en Gelderland van* 20 *November* 1906, *n°.* 12, 9 *Januari* 1907, *n°.* 7, *tot wijziging en aanvulling van het reglement op het beheer van het polderdistrict Veluwe, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *April* 1888, *n°.* 3, 8 *September* 1890, *n°.* 17 *en* 7 *Augustus* 1893, *n°.* 22.

Zie Prov. blad van Overijssel n°. 40 en van Gelderland n°. 40.

KON. BESLUIT *van* 7 *Maart* 1907 (*Staatsblad n°.* 69), *tot nadere wijziging van het Kon. besluit van* 15 *October* 1885, (*Staatsblad n°.* 187), *houdende vaststelling van voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, zooals het is gewijzigd bij Kon. besluiten van* 10 *October* 1894 (*Staatsblad n°.* 162), 26 *September* 1896 (*Staatsblad n°.* 159), 15 *Juni* 1900 (*Staatsblad n°.* 107) *en* 6 *Mei* 1905 (*Staatsblad n°.* 136).

KON. BESLUIT *van* 7 *Maart* 1907, *n°.* 35, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 9 *Januari* 1907, *n°.* 13*a*, *tot vaststelling van een reglement betreffende de scheepvaart op de Linge tusschen de brug in den Rijksstraatweg te Geldermalsen en de provinciale grens nabij Asperen.*

Zie Prov. blad n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 16 *Maart* 1907, *n°.* 52, *tot aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeenten Neede, Borculo, Diepenheim, Markelo, Goor, Wierden, Rijssen en Hellendoorn, die op grond van de wet van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad n°.* 152) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een spoorweg van Neede naar Hellendoorn.*

KON. BESLUIT *van* 18 *Maart* 1907, *n°.* 20, *betreffende ontslag en benoeming in de Staatscommissie in zake wettelijke regeling van het Waterstaatsbestuur.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 11 Maart 1907, La. C., Afdeeling Waterstaat;

Gezien de Koninklijke besluiten van 21 April 1892, n°. 4 en 25 Juni 1902, n°. 36;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. aan Mr. A. J. F. Verheijen van Estvelt, kantonrechter te Boxmeer, als lid der Staatscommissie, bij Koninklijk besluit van 21 April 1892, n°. 4 ingesteld, ten einde de Regeering van advies te dienen omtrent de wettelijke regels, die ten aanzien van het waterstaatsbestuur behooren te worden gesteld, aan Mr. C. J. H. Schepel, doctor in de Staatswetenschap, rechter in de arrondissementsrechtbank te Utrecht en aan Jhr. L. F. Teixeira de Mattos c.i., te 's Gravenhage, als eerste en tweede Secretaris dier commissie, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen, onder dankbetuiging voor de in die hoedanigheden door hen bewezen diensten;

II. tot leden der Staatscommissie voornoemd te benoemen:

Dr. C. Lely c.i., Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, te 's Gravenhage;

Mr. J. A. Loeff, doctor in de Staatswetenschap, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, te 's Gravenhage;

Th. M. Th. van Welderen baron Rengers, lid van Gedeputeerde Staten van Friesland, te Oenkerk;

Mr. C. J. H. Schepel, doctor in de Staatswetenschap, rechter in de arrondissementsrechtbank te Utrecht;

Mr. J. van Gelein Vitringa, doctor in de Staatswetenschap, rechter in de arrondissementsrechtbank te Tiel;

III. tot secretaris der Staatscommissie voornoemd te benoemen Mr. G. W. J. Bruins, adjunct-commies ter provinciale griffie van Zuidholland, te 's Gravenhage.

Onze Minister enz.

De commissie is thans als volgt samengesteld:

Leden: A. Deking Dura, Voorzitter, H. O. van Os, Mr. B. M. Vlielander Hein; Mr. A. C. Visser; Mr. E. Fokker; Mr. B. H. Pekelharing; Mr. F. H. J. Tavenraat, Dr. C. Lely c. i.; Mr. J. A. Loeff; Th. M. Th. van Welderen baron Rengers; Mr. C. J. H. Schepel; Mr. J. van Gelein Vitringa.

Secretaris: Mr G. W. J. Bruins.

KON. BESLUIT *van* 25 *Maart* 1907, *n°.* 23, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 28 *Januari* 1907, *tot aanvulling van het oprichtingsbesluit van het waterschap de Kleine Wetering en tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:*

a. de Kleine Wetering, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 *Augustus* 1876, *n°.* 19;

b. de Vliert, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 *Augustus* 1873, *n°.* 20;

c. de Oude Prinslandsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 22 *December* 1886, *n°.* 17;

d. de polder van 's Gravenmoer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 *December* 1865, *n°.* 53 *en* 17 *Augustus* 1885, *n°.* 11;

e. de Sabina Henrica polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;

f. de Binnenpolder van den Achtersten Distelberg, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 *Juli* 1870, *n°.* 14;

g. de Binnenpolder van Drongelen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 *December* 1868, *n°.* 23 *en* 10 *Augustus* 1883, *n°.* 23;

h. de polder van Eethen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

i. Weimeren, goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 September 1868, *n°.* 18, *en*

j. de Binnenpolder van Gansoijen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 *December* 1867, *n°.* 66;

Zie Prov. bladen. nos. 20 t/m. 30.

KON. BESLUIT *van* 15 *April* 1907, *n°.* 56, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake afvoering van de Loolaan van de liggers der openbare wegen en voetpaden der gemeenten Wassenaar en Voorburg.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door C. van den Dool, te Voorburg, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, dd. 19 Febr. 1906, B. n°. 300 (1e afd.), G. S. n°. 80, waarbij adressants verzoek om de hem in eigendom toebehoorende Loolaan van de liggers der openbare wegen en voetpaden der gemeenten Wassenaar en Voorburg af te voeren, werd afgewezen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 12 Dec. 1906, n°. 114;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 11 April 1907, n°. 171, afd. Wat.;

Overwegende, dat bovenvermeld besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland is gegrond op de volgende overwegingen: dat de weg de Loolaan zich uitstrekt van den Bezuidenhoutschen weg tegenover het Huis ten Bosch tot aan den straatweg tusschen Rijswijk en De Vink, dat het deel van dezen weg tusschen den Bezuidenhoutschen weg en de Schenkwetering vóór de wet van 24 April 1884 (Staatsblad n°. 64) tot verandering der grens tusschen de gemeenten 's Gravenhage en Wassenaar op het grondgebied der gemeente 's Gravenhage lag en daarna tot dat der gemeente Wassenaar werd gebracht, terwijl het andere gedeelte van de Loolaan van de Schenkwetering tot den straatweg, onder Voorburg ligt; dat, nadat krachtens het eerste Provinciaal Reglement op de wegen en voetpaden, afgekondigd in het Provinciaal blad van 1852 onder n°. 140, liggers werden gemaakt van „alle banen voor rij- en voertuigen, menschen en beesten, ten dienste van het algemeen liggende, onverschillig wie daarvan de eigenaar is of aan wien daarover het gezag is opgedragen", de Loolaan van den aanvang af op de liggers der gemeenten 's Gravenhage en Voorburg werd gebracht, terwijl na de wijziging der grens tusschen de gemeenten 's Gravenhage en Wassenaar, nl. in

1885, het deel van de Loolaan, dat op den ligger der gemeente 's Gravenhage werd vermeld, op den ligger der gemeente Wassenaar werd gebracht; dat thans, nadat de Loolaan een halve eeuw, immers sedert 1854, op de liggers vermeld staat als »liggende ten dienste van het algemeen«, door den tegenwoordigen eigenaar van den weg voor het eerst tegen die vermelding bezwaar wordt ingebracht; dat art. 3 van het Reglement op de wegen en voetpaden geen termijn stelt binnen welken na de vaststelling van de liggers daartegen bezwaren ingebracht kunnen worden, en mitsdien thans nog de vraag te onderzoeken valt of de Loolaan in 1854 terecht als een weg liggende ten dienste van het algemeen op de liggers is gebracht; dat de hofstede het Groote Loo, waarvan de Loolaan van den Heerenweg onder Voorburg tot den Bezuidenhoutschen weg de oprijlaan was, in 1748 werd aangekocht door Prins Willem IV en met het toen mede aangekochte Kleine Loo werd getrokken bij het Huis ten Bosch; dat blijkens den Guide de La Haye, in 1785 te 's Gravenhage door de Société des libraires uitgegeven, bladz. 323 en 324, de Loolaan, althans terwijl de Prinsen van Oranje eigenaars van den weg waren, voor het publiek was opengesteld; dat in 1786 de voormalige hofstede het Groote Loo, door Prins Willen V werd verkocht, dat blijkens de acte van transport van 22 Mei 1786, van den verkoop werd »uytgesonderd de Laan of Cingel van de voorschreven hofstad, lopende van de besuydenhoutse weg af tot voor aan de Heerenweg in desen Ambagte toe, besijden en agter de gemelde hofstede om, en dus ten westen en suyden van deselve gelegen, waervan nogtans de copers het gebruijk zullen hebben op den voet als bij het na te melden contract is bepaeld«; dat nadat in die acte geconstateerd is dat de weg van den Besuydenhoutsen weg tot den Heerenweg niet in den verkoop is begrepen, bepaald wordt: »onder conditie nogthans dat de koopers of de tijdelijke bezitter van de Hofstad Het Loo het vrije gebruik van de voornoemden laan zal moeten hebben van die Hofstad af tot aan de Besuydenhoutsche weg ten noorden en tot aan de Voorburgsche Heerenweg ten suyden, echter met die reserve dat het aan Zijne Hoogheid zal vrijstaan om dien cingel of laan, op wat plaats derselve het Hoogstdenselve zal goedvinden, te doen afsluiten en dus eene publique passage te beletten, mits aan de koopers of tijdelijken bezitter van 't Loo een sleutel van zoodanig passage doende ter hand te stellen, welke daarenteegen gehouden zullen weezen die afsluiting, wanneer zij daarvan gebruik hebben gemaakt, wederom behoorlijk te doen toesluyten«; dat in deze acte dus het feit bevestigd wordt dat de Loolaan voor het publiek was opengesteld, zij het ook dat de Prins

zich zelven de bevoegdheid voorbehield om den weg voor het publiek af te sluiten; dat de eigendommen van Prins Willem V aan de Loolaan en de Loolaan met de overige goederen van den Prins in Februari 1795 door de Nationale Vergadering werden gesteld onder eene bijzondere administratie „bepaaldelijk gelast om gemelde goederen allengskens en bij bekwame gelegenheden, ten meesten profijte der Natie en der Crediteuren te distraheeren en te verkoopen", en later als eigendommen van den Staat onder beheer van het Amortisatie Syndicaat en van het Domein zijn gekomen, los van de Oranjezaal; dat in den in 1816 bij J. Immerzeel te Rotterdam uitgegeven Gids van den Haag: „Description Succinte Mais Complette de l'Etat de La Haye et de ses Environs" door G. Bruining, de Loolaan wordt opgegeven als *de* weg van Voorschoten naar Den Haag; dat dus de Loolaan ook nadat zij eigendom van den Staat was geworden, voor een ieder toegankelijk bleef; dat in den „ligger der domaniale bosschen en plantaadjen van het voormalig agentschap 's-Gravenhage", opgemaakt 15 April 1829, de wegen aldus omschreven worden: „De Loolaan, binnenweg, loopende door de Veenpolder, van den weg achter het Paleis in het Bosch tot aan den Voorburgschen Straatweg, benevens het gedeelte achterweg loopende tusschen het Paleis in het Bosch en het Kleine Loo"; dat deze achterweg, evenals in het contract van 1786, in den Gids van 1785, pag. 322, aangeduid wordt als een deel van den Bezuidenhoutschen weg „qui est pavé jusques à l'avenue méridionale de la Maison du Bois", en op den ligger der wegen en voetpaden der gemeente Wassenaar onder no. 17 als Bezuidenhoutsche weg voorkomt, met aanduiding dat de belendende eigenaren, tevens eigenaren van den weg, met het onderhoud en het beheer belast zijn; dat dus in dien ligger der domaniale bosschen en plantaadjen geen onderscheid gemaakt wordt tusschen de Loolaan, binnenweg, en den Bezuidenhoutschen weg, achterweg, van ouds publieke weg; dat dan ook althans reeds in het jaar 1819 de Staat, eigenaar van de Loolaan, onherroepelijk afstand had gedaan van de bevoegdheid, die Prins Willem V zich, blijkens de acte van 20 Maart 1786, nog tegenover koopers van gronden aan de Loolaan voorbehield om de publieke passage op de Loolaan te beletten; dat toch het Domein op 31 Dec. 1819, verschillende perceelen, gelegen bij de Loolaan, in 't openbaar verkocht, aan achterliggende gronden geen anderen uitweg gevende dan naar de Loolaan, en aan geen enkel perceel een uitweg over de Loolaan, hetzij naar den Bezuidenhoutschen weg, hetzij naar den Heerenweg onder Voorburg; dat dus — terwijl in 1786 bij den verkoop van gronden aan de Loo-

laan gelegen, aan die gronden, voor het geval de publieke passage werd belet, een uitweg werd gegeven op den Bezuidenhoutschen weg en op den Heerenweg bij Voorburg — in 1819 bij den verkoop van gronden aan de Loolaan gelegen, aan die gronden slechts een uitweg werd verzekerd op de Loolaan; waaruit geen andere gevolgtrekking mogelijk is, dan deze: dat sedert de vroegere eigendommen van den Prins aan de Loolaan niet meer de overplaats uitmaakten van de Oranjezaal, en althans in 1819, door den Staat, eigenaar van den weg: de Loolaan, deze weg in het openbaar, immers bij publieken verkoop, zonder eenig voorbehoud, dus voor goed, ten dienste van het algemeen werd bestemd; dat in een veiling van domeingoederen van 24 April 1820 mede begrepen was het huis, stalling en tuinmanshuis genaamd het „Kleine Loo"; dat het in die acte heet: „Bij dit perceel wordt tevens verkocht een uitweg op de Loolaan naar den Bezuidenhoutschen weg en Voorburg te voet en met wagen en paarden"; dat dus aan dit perceel zou worden toegekend een uitweg, geschikt om met wagen en paarden zoowel in de richting naar den Bezuidenhout als in de richting naar Voorburg op de baan van de Loolaan te komen, geheel in overeenstemming met den verkoop van 1819; dat C. van den Dool, ten bewijze dat de Loolaan onder het beheer van het Domein een privaatrechtelijk karakter gehad zou hebben, zich beroept op een acte van 30 Juni 1841, waarbij door het Domein aan den heer Hoffman het recht werd afgestaan van uit- en overpad over de Loolaan naar een stuk land, toen kadaster Sectie B n°. 264, tegen vergunning aan de Administratie der Domeinen voor den hak van een regel hakhout ten Oosten der sloot; dat de heer Hoffman, in 1841 eigenaar geworden van de buitenplaats »Buitenlust«, het verzoek formuleerde, zooals het in de later door zijn notaris opgemaakte acte werd opgenomen, doch de zaak, blijkens den brief van den Agent van het Domein, dd. 22 Maart 1841 aan den Administrateur der Domeinen te Amsterdam, door het Domein alleen beschouwd werd als een uitweg, heetende het aldaar: »dat daarentegen de aanleg van den dam op eigen grond en den uitweg op de Loolaan over den grond der domeinen aan geen de minste bedenking onderhevig is«; dat in deze acte de door den heer Hoffman gebezigde uitdrukking »uitweg op en over de Loolaan«, dus door het Domein werd opgevat als een uitweg over den grond van het Domein (de bermen van de Loolaan) op de Loolaan; dat het karakter van publieken weg niet meebrengt dat van ieder stuk land over den zijkant van den weg zonder vergunning een toegang tot de baan van den weg gemaakt wordt; dat immers zelfs thans nog voor de Rijkswegen eene vergunning en

jaarlijksche recognitie worden geëischt tot het maken van uitwegen en andere verbindingen en het verbreeden van uitwegen; dat door het Domein op 12 Aug. 1842 het »Kleine Loo« en de daartoe behoorende wegen geveild werden en wel in drie perceelen, eerst afzonderlijk, daarna in massa vereenigd; dat het eerste perceel omschreven is als: »de hofstede, genaamd het »Kleine Loo«. Hierbij behoort de weg en deszelfs bermen, met het daarop staande Plantsoen, ter volle breedte, langs dit perceel benoorden en bewesten loopende, van af het gedeelte aan den heer Jochems toebehoorende, tot aan de scheiding van den onder n°. 3 te vermelden weg, zijnde een gedeelte van n°. 1257, sectie B. De eerstgemelde weg is bij het kadaster niet bekend«; dat tot perceel 1 dus behoorden, zooals ook uit eene vergelijking met het kadaster is gebleken, zoowel een gedeelte van de Loolaan, als het gedeelte van den Bezuidenhoutschen weg, het Kleine Loo belendende; dat in art. 5 van de speciale voorwaarden ten aanzien van perceel 1 bepaald wordt: »Aan den eigendom van het perceel nummer een: de Hofstede van het Kleine Loo, is verbonden de verplichting tot onderhoud van de wegen, voor zooveel die bij hetzelve behooren«; dat dus geen onderscheid gemaakt wordt tusschen de Loolaan en den Bezuidenhoutschen weg, waarvan nimmer betwist is en ook niet betwist kan worden dat hij is liggende ten dienste van het algemeen; dat perceel n°. 2 omschreven wordt als een perceel tuingrond, gelegen naast het vorige perceel; dat in art. 5 der speciale voorwaarden, ten aanzien van perceel 2 gezegd wordt: »Ingeval perceel n°. 2 afzonderlijk mocht worden verkocht, zal de eigenaar het recht hebben om op den weg, bij perceel nummer 1 gevoegd, een uitweg door middel van een brug of een dam te leggen«; dat C. van den Dool ten onrechte een beroep op dit beding heeft gedaan, als zoude daaruit het privaatrechtelijk karakter van den weg blijken, omdat, zooals boven uiteengezet, men een uitweg op een openbaren weg niet *per sé* heeft, en uit het feit, dat de uitweg gegeven wordt *op* den weg en niet *op en over* den weg naar den Bezuidenhoutschen weg, wel geen andere gevolgtrekking te maken is, dan dat de Loolaan was een weg, liggende ten dienste van het algemeen; dat perceel 3 wordt omschreven als: »de weg genaamd de Loolaan loopende door den Veenpolder, van af den weg langs de Hofstede het Kleine Loo, onder n°. 1 omschreven, tot aan den straatweg bij Voorburg, met al de daarop staande beplantingen, als elzen, populieren en iepenboomen, met en benevens de in dezen weg gelegen drie bruggen: voorkomende bij het kadaster in de gemeente Voorburg Sectie A nos 91, 111, 112, 399 en 400, en in de gemeente 's Gravenhage Sectie B n°. 1257 gedeeltelijk«; dat art. 5 der speciale voorwaarden, na op

den eigenaar van het Kleine Loo de verplichting te hebben gelegd het onderhoud van een deel van de Loolaan en van een deel van den Bezuidenhoutschen weg, voortgaat: «*Desgelijks* zal de kooper of eigenaar van de Loolaan, *ten allen tijde* moeten voorzien in het in bruikbaren staat onderhouden van den rijweg en de daarin gelegen bruggen, welke tot dit perceel behooren»; dat vooral ook opmerking verdient art. 6 der speciale voorwaarden, luidende aldus: «De kooper van het perceel n°. 3, genaamd de Loolaan, zal op het eerste verzoek deswege aan de administratie der Hollandsche Spoorweg-Maatschappij het voor den aanleg van den IJzeren Spoorweg benoodigde gedeelte van de Loolaan, ter lengte van honderd ellen, met de geheele breedte van hetzelve, in eigendom afstaan, tegen een nader contradictoir te waardeeren koopsom, welke echter nimmer meer dan twee honderd gulden zal bedragen, boven en behalve het op dat gedeelte tegenwoordig zich bevindende houtgewas, hetwelk dadelijk door den eigenaar gekapt en weggevoerd zal worden, *zullende de afstand overigens moeten geschieden met beding dat voornoemde maatschappij, zoowel bij den aanleg van den ijzeren spoorweg als later, de passage over het voormelde gedeelte der Loolaan zal moeten gedoogen en verzekeren, en ten allen tijde in goeden staat onderhouden*»; dat hier den kooper wordt opgelegd, tegenover de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij te bedingen dat die Maatschappij zal verzekeren de passage over den weg, een beding dat volkomen onnoodig was ten aanzien van hen die krachtens erfdientbaarheid van den weg gebruik zouden maken, doch toen, bij gemis aan voorschriften omtrent openbare wegen, voor een openbaren weg onmisbaar; dat, nadat de drie genoemde perceelen vereenigd door A. Borsboom waren gekocht, tusschen dien kooper en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij in December 1843 eene overeenkomst is getroffen, waarin woordelijk wordt opgenomen het beding voor het Domein bij verkoop der domeingoederen geëischt; dat uit het feit dat de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij op de Loolaan niet volstond met het maken van een afsluiting zooals bij particuliere overwegen, doch een wachterswoning bouwde en den weg liet bewaken zooals iederen anderen openbaren weg, kan afgeleid worden, hoe zoowel de kooper als de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij dat beding en het karakter van den weg hebben opgevat; dat uit het bovenstaande volgt: *dat de Loolaan door den Staat na* 1795 *en althans in* 1819 *onherroepelijk bestemd werd om ten dienste van het algemeen te liggen en de Loolaan dan ook met dien last bezwaard, in* 1842 *door het Domein werd verkocht*; dat dit alles zijn bevestiging vindt in het feit dat toen in 1654 de Loolaan op de liggers van 's Gravenhage en Voorburg

werd gebracht, daartegen door den toenmaligen of lateren eigenaar der Loolaan geen bezwaren zijn ingebracht; dat nu wel C. van den Dool in zijn adres zegt, dat zooals destijds de vroegere eigenaren der Laan tegen hare plaatsing op den ligger niet zijn opgekomen, zulks hieruit verklaard moet worden, dat zij, die eenvoudige lieden waren, de strekking van het voorkomen van een weg op den ligger niet begrepen, doch dat deze verklaring niet strookt met de door adressant overgelegde koopacte van de Loolaan van 1863; dat bij die acte de toenmalige eigenaar van de Loolaan, Cornelis Johannes Schiefbaan, notaris hier ter stede, dezelfde notaris ten wiens overstaan in 1842 de domeingoederen aan de Loolaan en de Loolaan werden verkocht, en die den eigendom der Laan gekregen had bij onderhandsche acte van 26 Febr. 1856, den weg overdraagt aan C. van der Kleij, voor een koopsom van twaalf honderd gulden, betaalbaar in twaalf jaarlijksche termijnen van honderd gulden, onder hypothecair verband van het verkochte voor den koopprijs met renten en kosten, welk bedrag in ééns opvorderbaar zal zijn onder andere indien de kooper het perceel niet goed onderhoudt; dat de verkoop van een weg aan een particulier, die bij den weg als *weg* geen belang heeft, een slechte waarborg is voor voldoend onderhoud, omdat, zooals hier, een gegoed man zich van te verwachten onderhoudskosten kan ontdoen door den verkoop aan iemand, die weinig risico draagt, omdat de kosten eventueel door de overheid gemaakt op hem niet verhaalbaar zijn; dat deze verkoopacte dus allerminst eene aanwijzing bevat dat de eigenaars van de Loolaan de strekking van het voorkomen van een weg op den ligger niet begrepen; dat de ondoeltreffende regeling van den onderhoud van de Loolaan, gevolg van den verkoop door het Domein in 1842 geen reden kan zijn aan dien weg het karakter van liggende ten dienste van het algemeen te ontnemen; dat, waar de Loolaan terecht op de liggers der gemeenten Voorburg en Wassenaar werd gebracht, als liggende ten dienste van het algemeen, het bezwaar van den adressant tegen genoemde liggers ongegrond is, en waar, zooals uit de ingediende memoriën blijkt, op het behoud van dien weg op de liggers, door vele belanghebbenden wordt prijs gesteld, er ook geen andere redenen zijn om aan het verzoek van den adressant, om de Loolaan van die liggers af te voeren, te voldoen;

dat van dit besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidhollaud C. van den Dool bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in den breede betoogende, dat, terwijl de Loolaan oorspronkelijk een private weg is geweest, later iedere bestemming rechtens ten publieken dienste ontbreekt;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten zich op het juiste standpunt hebben geplaatst, dat voor eene bevestigende beantwoording der vraag, of de Loolaan in 1854 terecht als openbare weg op den ligger is geplaatst, het bewijs vereischt wordt, dat die laan op dat tijdstip werkelijk dit rechtskarakter had;

dat dit in deze te meer klemt, daar het vaststaat dat de Loolaan oorspronkelijk was aangelegd voor het uitsluitend gebruik der eigenaren van de hofstede »het Groote Loo« en dus een private weg was, zoodat, om te kunnen aannemen dat die laan later een openbare weg is geworden, duidelijk van die veranderde bestemming zou moeten blijken;

dat Gedeputeerde Staten, ten betooge dat die verandering van bestemming heeft plaats gehad, zich in hoofdzaak beroepen op enkele in verschillende koopacten voorkomende bedingen en uitdrukkingen, die wel niet rechtstreeks de verandering van bestemming inhouden, maar waaruit deze, volgens Gedeputeerde Staten, toch zouden kunnen worden afgeleid;

dat zoodanige wijze van argumenteeren, in het algemeen reeds niet zonder gevaar, toch alleen zou kunnen opgaan waar men te doen had met volkomen duidelijke, ondubbelzinnige uitdrukkingen en dus allerminst in deze, overmits de uitdrukkingen waarop men zich beroept en die voorkomen in akten, strekkende tot regeling der burgerrechtelijke verhouding tusschen partijen, deels voor verschillende uitlegging vatbaar zijn, deels in tegenspraak zijn met uitdrukkingen in andere akten omtrent dezelfde Loolaan voorkomende, waaruit juist het tegendeel kan worden afgeleid;

dat dit laatste al dadelijk geldt voor het beroep van Gedeputeerde Staten op de notarieele akte van 20 Maart 1786, gepasseerd voor den notaris J. J. Schmolck, waarbij de voormalige hofstede »het Groote Loo« door Prins Willem V werd verkocht, en waaruit Gedeputeerde Staten afleiden, dat de Loolaan voor het publiek was opengesteld;

dat toch uit die akte juist volgt dat het publiek slechts bij gedoogen van den weg gebruik maakte, overmits daarbij aan de koopers of den tijdelijken bezitter van het Groote Loo het vrije gebruik van de Laan, welke niet in den koop was begrepen, uitdrukkelijk werd toegekend, maar de Prins zich daarbij tevens het recht voorbehield »de laan, op wat plaats derselve het Hoogstdenselve zal goedvinden, te doen afsluiten en dus eene publieque passage te beletten«, terwijl de koopers of de tijdelijke bezitter van het Groote Loo, aan wie een sleutel ter afsluiting in dat geval zou moeten worden ter hand gesteld, zelfs met den last werden bezwaard om, »die afsluiting,

wanneer zij daarvan gebruik hebben gemaakt, weederom behoorlijk te doen toeslnyten»; waaruit derhalve duidelijk blijkt, dat in 1786 de Loolaan geen openbare weg was;

Overwegende verder, dat al moge de Loolaan — na de confiscatie, als eigendom van den Staat onder beheer van het Amortisatie Syndicaat en van het Domein — feitelijk voor een ieder toegankelijk zijn gebleven, daaruit zonder meer hare publieke bestemming nooit zou kunnen worden afgeleid, maar zoodanige gevolgtrekking hier geheel zou falen, omdat de geheele Loolaan toegankelijk moest blijven voor de rechthebbenden, bepaaldelijk voor den eigenaar of bezitter van het Groote Loo, zoodat feitelijk ook anderen die geen recht hadden, daar langs konden gaan;

dat evenmin de omstandigheid dat in den »ligger der domaniale bosschen en plantaadjen van het voormalig Agentschap 's Gravenhage«, opgemaakt 15 April 1829, de Loolaan in vereeniging met »het gedeelte achterweg, loopende tusschen het Paleis in het Bosch en het Kleine Loo« — welke laatste van ouds een publieke weg zou zijn, — wordt genoemd, tot het openbaar karakter van die laan iets vermag toe te doen;

dat toch — wat dit laatste punt betreft, gesteld al, dat met genoemd gedeelte achterweg niet bedoeld is de vroeger bestaande particuliere verbindingsweg tusschen de Oranjezaal en het Kleine Loo - voorzegde ligger bestemd was om eene volledige opsomming te bevatten van de aan het Domein toebehoorende, in bedoeld Agentschap gelegen gronden, waaronder dus zoowel private als openbare wegen vielen, zoodat de vermelding in dien ligger van de Loolaan in vereeniging met een daarmede in verbinding staanden weg, die publiek zou zijn, niets bewijst nopens het openbaar karakter dier laan;

Overwegende, dat wat aangaat de bewering — dat de Staat, eigenaar van de Loolaan, althans reeds in 1819 onherroepelijk afstand zou hebben gedaan van de bevoegdheid, die Prins Willem V zich, blijkens de acte van 20 Maart 1786, nog voorbehield, om de publieke passage op de Loolaan te beletten, aangezien het Domein bij den openbaren verkoop van verschillende perceelen, gelegen bij de Loolaan, op 3 December 1819 aan achterliggenden grond geen anderen uitweg gaf dan naar of op de Loolaan en in tegenstelling met hetgeen in 1786 was geschied, aan geen enkel perceel een uitweg *over* die laan, zoodanigen uitweg *naar* of *op*, blijkbaar voldoende achtende; hetgeen alechts het geval ware bijaldien de toegang *over* de Loolaan naar den Bezuidenhoutschen weg en den Heerenweg publiek was; zoodat de Staat door dien publieken verkoop, in het openbaar, zonder eenig voorbehoud, dus voor goed, de Loolaan ten dienste van het

algemeen zou hebben bestemd, — deze bewering onjuist is te achten;

dat toch — daargelaten de vraag of met een uitweg *naar*, *tot* of *op*, een weg, in tegenstelling met een uitweg *over* een weg, steeds bedoeld zou worden slechts uitweg over den berm van den weg tot den weg, en niet verder over den weg zelven, — bij het geven van bovenbedoelden uitweg bij voorzegden verkoop van 1819 slechts beoogd werd, aan het niet aan de Loolaan gelegen perceel n°. 5, dat toen een geheel uitmaakte met perceel n°. 6, voor het geval beide perceelen bij verkoop in verschillende handen kwamen, een uitweg te verzekeren over perceel n°. 6 en een dam tusschen dat perceel en de Loolaan;

dat er trouwens voor het Domeinbestuur, dat overigens niet bevoegd was om zonder autorisatie — waarvan te dezen niet blijkt — eenig recht van den Staat prijs te geven, geen de minste aanleiding bestond om de Loolaan voor openbaar gebruik te bestemmen;

dat evenmin een beroep op de veiling van 24 April 1820, ten betooge dat de Loolaan ten publieken dienste bereids was of werd bestemd, kan opgaan, waar uit de voorwaarden dier veiling juist het tegendeel blijkt;

dat immers in de betrekkelijke veilingsacte werd bepaald, dat bij het Kleine Loo tevens wordt verkocht „een uitweg op de Loolaan naar den Bezuidenhoutschen weg en Voorburg te *voet*, en met wagen en paarden", waardoor — zooals de duidelijke bewoording medebrengt — wordt te kennen gegeven dat een uitweg op de Loolaan *naar den* Bezuidenhoutschen weg en Voorburg, dus over de Loolaan, werd gegeven; hetgeen overbodig ware geweest indien die laan reeds voor openbaar gebruik diende, of zoo het in de bedoeling lag haar bij deze veiling daartoe te bestemmen;

dat vervolgens met de uitlegging door Gedeputeerde Staten aan de vroegere akten gegeven, volkomen in strijd is een beding voorkomende in de akte van 30 Juni 1841, waarbij door het Domein aan den heer Hoffman het recht werd afgestaan van „uit- en *over*pad over de Loolaan naar een stuk land, toen kadastraal gemeente Voorburg Sectie B 264, tegen afstand aan het Domein van den hak van een regel hakhout (elst) staande ten Oosten der sloot";

dat hier buiten twijfel door partijen en dus ook door het Domein wordt aangenomen, dat de Loolaan toen niet was een openbare weg, daar toch anders het geven van een uitweg over de Loolaan geen zin zoude hebben;

dat tevens, zoowel uit eene vergelijking van den tekst der overeenkomst met den daaraan voorafgeganen brief van den Agent van het

Domein aan den Administrateur der Domeinen te Amsterdam dd. 22 Maart 1841 — aan welken brief door de vermelde overeenkomst uitvoering is gegeven — als uit den inhoud van den brief zelven op overtuigende wijze blijkt, dat de uitdrukkingen »op en over de Loolaan« en »op de Loolaan« door het Domeinbestuur *promis cue* werden gebezigd om hetzelfde begrip aan te duiden, en dat dus »*op* de Loolaan« daar hetzelfde beteekent als de voor geen verschillende uitlegging vatbare volkomen duidelijke en ondubbelzinnige woorden: »*Op en over* de Loolaan«;

dat toch in dien brief eerst gezegd wordt, dat de heer Hoffman heeft verzocht een uitweg te mogen maken van een perceel weiland »op en over de Loolaan« tegen afstand van den hak van een regel elzenhout, terwijl vervolgens, nadat berekend is welke waarde die hak vertegenwoordigt en het voordeelige der voorgestelde transactie ook voor het Domein is aangetoond, gezegd wordt, dat »*de* — dat is dus de door den heer Hoffman verzochte« — uitweg *op* de Loolaan . . . . . aan geen de minste bedenking onderhevig is, waarna in de akte de uitweg op en over de Loolaan is toegestaan;

dat hierdoor tevens het beroep door Gedeputeerde Staten gedaan op de uitdrukkingen: »*Op* de Loolaan« en »*op* den weg« in de mede door het Domein onderteekende akten van 1819 en 1842, ten betooge dat de Loolaan terecht op den ligger der openbare wegen is gebracht, alle beteekenis verliest, en dus de op zich zelve reeds zoo gewaagde poging, om uit dergelijke uitdrukkingen de bestemming tot openbaren weg af te leiden, in deze ten eenenmale moet falen, terwijl het bovendien niet waarschijnlijk is te achten, dat de heer Hoffman, enkel voor den toegang tot de baan van de Loolaan, in stede van eene geringe jaarlijksche recognitie, gelijk voor dergelijke uitwegen gebruikelijk is, niet minder dan voorzegden hak aan het Domein zou hebben betaald;

Overwegende, dat wat betreft de veiling door het Domein op 12 Aug. 1842 van het Kleine Loo en de daartoe behoorende wegen, het feit, dat — terwijl in art. 5 van de speciale voorwaarden aan den eigendom van het Kleine Loo de verplichting is verbonden tot onderhoud van de daartoe behoorende wegen, zijnde zoowel een gedeelte van de Loolaan als het gedeelte van den Bezuidenhoutschen weg, het Kleine Loo belendende — ten aanzien van het onderhoud geen onderscheid wordt gemaakt tusschen bedoeld gedeelte van de Loolaan en voorzegd stuk van den Bezuidenhoutschen weg, dat, naar Gedeputeerde Staten overwegen, ten dienste van het algemeen zou liggen, gesteld al dit laatste juist ware, aan het karakter van publieken of privaten weg van de Loolaan niets toe- of afdoet en zeker niet mag gelden als bewijs van bestemming tot openbaren weg,

nadat nog een jaar te voren, blijkens vermelde akte van 30 Juni 1841, het Domein het tegendeel had aangenomen;

dat het openbaar karakter van die laan evenmin kan worden afgeleid hieruit, dat bij art. 5 van de speciale voorwaarden aan de koopers van de perceelen 1 en 3 het onderhoud van de Loolaan, voor zoover zij tot die perceelen behoorde, en de daarin gelegen bruggen wordt opgedragen, overmits, waar deze laan met rechten van gebruik was belast, er uit den aard der zaak voor moest worden gezorgd, dat zij ook in de toekomst in bruikbaren toestand werd gehouden;

dat wijders uit de bepaling in art. 6 der speciale voorwaarden — waarbij den kooper van perceel 3 de verplichting wordt opgelegd om van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij bij verkoop van het voor den aanleg harer baan benoodigde gedeelte der Loolaan de passage daarover te bedingen — geenszins volgt dat in 1842 de Loolaan door het Domein met den last van openbaren weg bezwaard werd verkocht, overmits, waar aan den kooper van de Loolaan de verplichting werd opgelegd den eigendom van een deel aan de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij af te staan, het voor hem van belang was dat duidelijk werd uitgesproken, dat de Maatschappij hieraan niet het recht ontleende om afstand van dat deel in vrijen en onbezwaarden eigendom te vorderen, maar enkel afstand onder den last van de passage over de spoorbaan, „passage" niet in den zin van *publieke* passage, waarvan, in tegenstelling met de notarieele akte van 20 Maart 1786, in casu geen sprake is, maar van door- of overweg voor hen die reeds een recht van gebruik van de laan hadden, en voor den kooper zelf, wiens eigendom door den aanleg der spoorbaan in twee stukken zou worden gesneden;

dat, wat betreft de bewering — dat de Hollandsche IJzeren-Spoorweg-Maatschappij op de Loolaan niet zou hebben volstaan met het maken van eene afsluiting zooals bij particuliere overwegen, doch eene wachterswoning zou hebben gebouwd en den weg zou hebben laten bewaken, zooals ieder anderen openbaren weg — genoemde Maatschappij inderdaad sedert 1 Maart 1844 den overweg in de Loolaan heeft bewaakt en bediend en sedert 1871/1872 ter plaatse eene woning heeft gehad tot onderbrenging van het den overweg bewakend en bedienend personeel, doch dat — daargelaten dat ter zake niet beslissend is welke de opvatting dier Maatschappij omtrent het karakter der Loolaan moge zijn geweest — hieruit nog geenszins volgt dat die Maatschappij de laan als een publieken weg zou hebben beschouwd, overmits naar gelang van omstandigheden ook particuliere wegen van wege die Maatschappij worden bewaakt en bediend;

Overwegende wijders, dat het privaat karakter van de Loolaan duidelijk blijkt uit de akte van publieke veiling van 13 Maart 1854, voor notaris Schiefbaan verleden, overgeschreven ten hypotheekkantore te 's Gravenhage, 14 Juni 1854, in deel 206, onder nº. 16;

dat toch — terwijl perceel 1 bestond uit het erf het Kleine Loo en het daarlangs loopende stuk Loolaan, en perceel 2 uit het overige gedeelte dier laan — art. 6 van voorzegde acte woordelijk luidt als volgt:

„De kooper van perceel nummer 1 zal verpligt zijn het gedeelte „der Loolaan tot dat perceel behoorende, en de kooper van perceel „nummer 2 het overige gedeelte der Loolaan in behoorlijken staat „te onderhouden, speciaal den rijweg en de daarin gelegen bruggen „*en verder moeten gedoogen alle zoodanige uit-, toe- en overpaden of „-wegen, waartoe eigenaren van naburige erven of anderen volgens „overeenkomsten of volgens de wet regt hebben*, als wordende de Loo„laan aan alle zoodanige overwegen of overpaden als thans bestaande „onderhevig verkocht, *terwijl nog de kooper van perceel nummer* 1 „*bij separaten verkoop het regt van overpad en overweg zal hebben „voor zich en zijne opvolgers in den eigendom over de geheele Loolaan,* „*met welke erfdienstbaarheid alzoo perceel nommer* 2 — waartoe de „Loolaan behoorde — *zal blijven bezwaard*;"

dat dit beding geheel onverklaarbaar zoude zijn indien de Loolaan toen een openbare weg ware geweest;

Overwegende, dat derhalve uit al het vorenstaande geenszins volgt — gelijk Gedeputeerde Staten beweren — dat de Loolaan door den Staat in 1795 en althans in 1819 onherroepelijk bestemd werd om ten dienste van het algemeen te liggen en de Loolaan dan ook met dien last bezwaard, in 1842 door het Domein werd verkocht en dat evenmin van elders blijkt van eenige handeling na 1786, waardoor de Loolaan, toenmaals een private weg, door wien daartoe bevoegd, ten openbaren dienste is bestemd;

dat integendeel uit de door Gedeputeerde Staten aangehaalde akten moet worden afgeleid, dat de Loolaan in 1854 niet als openbare weg werd aangemerkt;

dat, wat betreft het door Gedeputeerde Staten gedaan beroep op den Guide de La Haye, in 1785 te 's Gravenhage door de Société des Libraires uitgegeven, blz. 323 en 324, waarin vermeld staat dat men te allen tijde over de Loolaan, zonder tol te betalen kan gaan, in datzelfde boekje ook wordt gezegd, dat die laan de oprijlaan van een buitengoed is, zoodat reeds hieruit blijkt, dat slechts bij gedoogen van den eigenaar daarvan gebruik werd gemaakt, van welk gedoogen nog nader blijkt uit voormelde acte van 20 Maart 1786 en het daarin door Prins Willem V gemaakt voorbehoud;

dat overigens uit een beweerd langdurig gebruik door het publiek — al ware het bewezen, wat in casu *geenszins* het geval is, — toch zeker niet de openbaarheid van den weg kan worden afgeleid, waar uit akten het privaatkarakter van den weg blijkt;

dat eindelijk de plaatselijke gesteldheid allerminst strekt ter versterking van het beweren, dat eene bestemming van de Loolaan ten openbaren dienste zou hebben plaats gehad;

dat nu wel is waar in 1854 de laan op de liggers van openbare wegen en voetpaden van Voorburg en 's Gravenhage is gebracht zonder tegenspraak van den toenmaligen eigenaar, maar dat — daargelaten dat het openbaar gezag nimmer nadien, tenzij in den allerlaatsten tijd, het politietoezicht op dien weg heeft uitgeoefend, en nooit met goed gevolg is opgetreden tegen de talrijke inbreuken, die door opvolgende eigenaren van de laan tegen hare openbaarheid zijn gepleegd, als daar zijn: het plaatsen van hekken, het aanleggen en houden van eene harddraversbaan en het verwijderen van de brug over de Schenk, zoodat de verbinding tusschen Voorburg en Den Haag over de Loolaan bereids in 1895 werd verbroken en eerst in 1904 is hersteld, en toen zelfs niet op last van het openbaar gezag door den eigenaar der laan, doch door een toen ter tijde bij het herstel dier brug belanghebbende, namelijk de Zuid-Hollandsche Electrische Spoorweg-Maatschappij — waar niet gebleken is na 1786 van eenige daad van bestemming rechtens van de Loolaan ten publieken dienste, die laan in 1854 ten onrechte op voorzegde liggers en in 1885 op dien van de gemeente Wassenaar is gebracht;

Gezien het reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Zuidholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, dd. 19 Febr. 1906, B, n°. 300, (1e afd.) G. S. n°. 80, te verklaren, dat de weg de Loolaan van de liggers van de openbare wegen en voetpaden der gemeenten Voorburg en Wassenaar behoort te worden afgevoerd.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 17 *April* 1907, *n°.* 49, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake ontheffing van het bepaalde in art.* 2 *la c van het politiereglement op de wegen in Noordbrabant.*

Beschikkende op de beroepen van L. Houet, H. A. van Roy en P. Dekkers, allen te Aarle-Rixtel, ingesteld door ieder van hen

tegen de aan hem door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant bij besluit van 4 October 1906, G, n°. 84, 1e afd., 1e bur., ten behoeve van den door hem gewenschten uitweg, verleende ontheffing van het bepaalde in art. 2, litt. *c*, van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 (Provinciaal blad 1906 n°. 17);

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 13 Maart 1907, n°. 45;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 April 1907, n°. 174, afd. Wat.;

Overwegende, dat appellanten, ieder voor zich, aan Gedeputeerde Staten van Noordbrabant het verzoek hebben gedaan hem, ten behoeve van een door hem gewenschten uitweg van een kadastraal perceel en de voor dien uitweg noodige slootdemping, tot wederopzegging ontheffing te verleenen van het bepaalde in art. 2 litt. *c*, van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 (Prov. blad 1906, n°. 17);

dat Gedeputeerde Staten op die verzoeken gunstig hebben beschikt, en bij besluiten van 4 October 1906, G, n°. 84, 1e afd., 1e bur., de gevraagde ontheffing hebben verleend onder de gebruikelijke algemeene en de hierna volgende bijzondere voorwaarden:

1°. de sloot wordt over eene lengte van niet meer dan 11 Meter gedempt;

2°. tot op een afstand van 4 Meter uit de as van den weg blijft de grond provinciaal eigendom;

3°. onder den te maken dam moet een potbuisduiker worden gelegd, wijd binnenwerks 0.20 Meter;

4°. door de adressanten zal over de geheele lengte van den te leggen dam op 4 Meter uit de as van den weg moeten worden gestraat en voortdurend onderhouden een open goot van klinkers op hun kant, breed 0.50 Meter, een en ander volgens aanwijzing en ten genoegen der directie van den weg;

dat ieder der appellanten tegen de hem verleende ontheffing bij Ons in beroep is gekomen, Ons verzoekende die ontheffing te vernietigen, op grond dat het gemeentebestuur over deze sloot, die een waterleiding is, het beheer heeft, ingevolge het Provinciaal Reglement op de waterleidingen in Noordbrabant; dat ieder van hen van het gemeentebestuur onder voorwaarden verlof heeft bekomen, een dam in deze waterleiding te mogen maken, en dat deze waterleiding niet tegelijk kan zijn een sloot behoorende tot de waterstaatswerken der provincie, waarover Gedeputeerde Staten het toezicht hebben;

dat appellanten Ons daarbij het subsidiair verzoek doen, ingeval dat die ontheffing van Gedeputeerde Staten niet mocht worden ver-

nietigd, zij in ieder geval ontslagen mogen worden van de bijzondere voorwaarden sub 3 en 4 genoemd, als voor hen te bezwarend;

Overwegende daaromtrent, dat de sloot, waarin ieder der appellanten een dam wenscht te leggen, gelegen is langs den provincialen weg van Aarle-Rixtel naar Helmond, en als zoodanig valt onder art. 2, litt. *c*, van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 (Prov. blad 1906 n°. 17), zoodat het verboden is daarin een dam te maken;

dat echter naar art. 41 § II, al. 2, van dit Reglement, van dit verbod ontheffing kan worden verleend door het toezicht hebbend bestuur, en naar art. 38 van het Wegenreglement van Noordbrabant, daaronder in dezen moet worden verstaan het college van Gedeputeerde Staten der provincie;

dat hiertegen niet afdoet dat de sloot, tegelijk als waterleiding valt onder het reglement op de waterleidingen in de provincie Noordbrabant en onderworpen is als waterleiding aan de zorg van een ander openbaar bestuur, daar dit volgens het politiereglement ook is opgedragen aan Gedeputeerde Staten;

dat alzoo terecht ieder der tegenwoordige appellanten destijds heeft gevraagd van Gedeputeerde Staten ontheffing van het verbod om in de langs den provincialen weg loopende sloot een dam te mogen leggen, en evenzeer terecht Gedeputeerde Staten op die aanvrage hebben beschikt, zoodat op het in dezen door appellanten gedaan primair verzoek tot vernietiging van die ontheffing geen gunstige beschikking kan worden genomen;

Overwegende in dezen, wat het subsidiair verzoek betreft, tot vernietiging van de voorwaarden 3 en 4, dat zulks, zij mogen voor appellanten bezwarend zijn, in het belang van de goede instandhouding van den provincialen weg niet kan worden toegestaan;

dat toch een potbuis van slechts 15 c.M. wijdte, blijkens de ervaring in dezen daar ter plaatse opgedaan, aan herhaalde verstoppingen onderhevig en deze dus niet voldoende is, terwijl voor een goede afwatering van weg en berm, ook blijkens ervaring, een open goot over het gedempte hoogst wenschelijk moet worden geacht;

dat alzoo ook het subsidiair verzoek appellanten niet kan volgen;

Gezien het Politiereglement op de openbare wegen in Noordbrabant 1904 (Prov. Blad 1906 n°. 17) en het Wegenreglement van Noordbrabant 1904;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de ingestelde beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 22 *April* 1907 (*Staatsblad* n°. 87), *tot vaststelling van een nieuw reglement voor den bakendienst op eenige openbare wateren.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 16 Maart 1907, L^a^. K., afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 20 April 1895 (Staatsblad n°. 71);

Den Raad van State gehoord, (advies van 5 April 1907, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 18 April 1907, n°. 178, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het navolgende

REGLEMENT voor den bakendienst op eenige openbare wateren.

Art. 1. De openbare wateren, waarvan de bebakening in het belang der scheepvaart van Rijkswege geschiedt, zijn:

de Boven-Rijn,
" Waal,
" Boven-Merwede,
" Beneden-Merwede,
" Oude Maas,
" Noord,
het Mallegat en de Dordtsche Kil,
de Nieuwe Merwede,
het Pannerdensch kanaal,
de Neder-Rijn,
" Lek,
" Nieuwe Maas boven Rotterdam,
" Noordgeul, de Botlek en de Brielsche Maas boven Brielle,
het Beerengat en het Spui,
de Maas, de Bergsche Maas met den mond van het Oude Maasje,
" Amer,
" Donge, beneden Geertruidenberg,
het Heusdensch kanaal,
de afgedamde Maas van de afsluiting van het Heleind tot de Waal bij Loevestein,
de IJssel,
het Zwarte Water en Zwolsche Diep,
de Hollandsche IJssel,
" Linge.

2. De in artikel 1 genoemde wateren worden verdeeld in bakenkwartieren, waarvan het aantal ten hoogste zal bedragen het in den volgenden staat vermelde:

NAAM VAN HET WATER.	Aantal bakenkwartieren.
Boven-Rijn en Waal	12
Boven-Merwede, Beneden-Merwede, Oude Maas en Noord	6
Mallegat en Dordtsche Kil.	1
Nieuwe Merwede	2
Pannerdensch kanaal, Neder-Rijn en Lek.	12
Nieuwe Maas	1
Noordgeul, Botlek en Brielsche Maas	1
Beerengat en Spui	1
Maas, Bergsche Maas met zuidelijk deel van het Heusdensch kanaal en mond Oude Maasje, Amer en Donge.	16
Afgedamde Maas met noordelijk deel van het Heusdensch kanaal	1
IJssel	8
Zwarte water en Zwolsche diep	2
Hollandsche IJssel.	2
Linge	2

3. In elk bakenkwartier wordt de bakendienst uitgeoefend door één bakenmeester.

De grenzen der bakenkwartieren en de standplaatsen der bakenmeesters worden bepaald door Onzen Minister van Waterstaat.

4. Het toezicht op den bakendienst wordt uitgeoefend door de ambtenaren van den Rijkswaterstaat.

II. te bepalen, dat met het in werking treden van het sub I bedoelde reglement, is vervallen het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 9 Augustus 1895 (Staatsblad n°. 148) en gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 16 Februari 1900 (Staatsblad n°. 32) en 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151).

Onze Minister enz.

Bij de beschikking van 22 Juli 1907, n°. 205 is eene nieuwe grensregeling der bakenkwartieren vastgesteld en zijn de standplaatsen der bakenmeesters nader aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 30 *April* 1907 (*Staatsblad* n°. 88), *tot aanwijzing van de ambtenaren, bedoeld in artikel* 4 *der wet van* 28 *Februari* 1891 (*Staatsblad* n°. 69), *voor zooveel betreft den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 4 Maart 1907, La. F., afdeeling Waterstaat;

Overwegende dat het noodig is, voor zooveel betreft den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, de ambtenaren aan te wijzen, bedoeld in artikel 4 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 April 1907, n°. 10);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 20 April 1907, n°. 171, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Van alle schade, welke aan de onder beheer van het Rijk zijnde werken in, over of onder den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, met hunne oevers, havens, grond- en kunstwerken, beplantingen, gebouwen en wat daartoe verder behoort, wordt toegebracht, wordt door den ambtenaar van den Waterstaat of den kanaalbeambte, die zulks bemerkt of verneemt, proces-verbaal opgemaakt. Dit proces-verbaal houdt in: den staat, waarin het beschadigde zich vóór het ongeval bevond; de omstandigheden, waaronder de beschadiging heeft plaats gehad; de vermoedelijke kosten der herstelling; den persoon, die tot de vergoeding gehouden wordt geacht, en het bedrag, dat door dezen is verschuldigd. Tot vaststelling van dit bedrag wordt acht geslagen op den toestand, waarin de werken zich, vóórdat de schade was toegebracht, bevonden.

Dit proces-verbaal wordt, door tusschenkomst van den ingenieur, gezonden aan den hoofdingenieur-directeur en, zoo mogelijk, in afschrift aan den betrokken schipper medegedeeld.

De schipper is bevoegd, overeenkomstig artikel 4 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69), de beslissing in te roepen van den hoofdingenieur-directeur.

In dit artikel worden verstaan onder *ambtenaren van den Waterstaat*:

de hoofdingenieurs-directeuren, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat, zoomede de Rijksbakenmeesters; •

onder *kanaalbeambten*:

de havenmeesters, sluis- en hulpsluismeesters, sluis- en hulpsluis-, brug-, pont-, kanaal- en dijkwachters, sluis- en brugknechts, in dienst van het Rijk.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 6 *Mei* 1907 (*Staatsblad n°.* 95), *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de goedkeuring der rekeningen van het waterschap Vollenhove over* 1905.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door C. van de Stadt, Wzn. te Wanneperveen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel d.d. 30 October 1906, n°. 4126/3579, 3de Afd., waarbij de door het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove voorloopig vastgestelde rekeningen over het jaar 1905 werden gesloten met vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 29 Januari 1907, n°. 336, en 20 Maart 1907, n°. 336/16;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 April 1907, n°. 208, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat C. van de Stadt Wzn. te Wanneperveen, hoofdingeland van het waterschap Vollenhove, bij adres aan Gedeputeerde Staten van Overijssel heeft verzocht om de rekening der waterkeering over 1905 van voorzegd waterschap niet goed te keuren, overmits daarop onder art. 1*e* der uitgaven een bedrag voorkwam van *f* 250 voor salaris van den klerk A. H. baron Sloet van Oldruitenborgch, en onder art. 9 een bedrag van *f* 83,33 voor bureauwerk van denzelfden, welke bedragen, naar het oordeel van adressant, niet in de rekening mochten worden geleden, op grond dat genoemde baron de zoon is van A. baron Sloet van Oldruitenborgh, welke laatste was hoofdingeland van het waterschap tijdens en na de benoeming van zijn zoon tot klerk, terwijl art. 34 van het Grondreglement voor de waterschappen in Overijssel bepaalt, dat de beambten van een waterschap den leden van het bestuur niet nader dan in den vierden graad van bloedverwantschap mogen bestaan;

dat Gedeputeerde Staten bij hun bestreden besluit hebben overwogen, dat vernietiging van het besluit waarbij A. H. baron Sloet van Oldruitenborgh tot beambte van het waterschap Vollenhove is benoemd, nimmer is gevraagd, en dat besluit dan ook steeds als rechtsgeldig besluit is van kracht gebleven, weshalve de bezoldiging, door dien beambte ingevolge dat besluit genoten, terecht aan hem uitbetaald;

dat C. van de Stadt in beroep aanvoert, dat een besluit dat in zichzelf onwettig is, niet omdat geen vernietiging is gevraagd, een rechtsgeldig besluit kan *blijven*, alleen al om deze reden, dat het besluit nimmer rechtsgeldig is geweest, terwijl de gevolgen van een niet-rechtsgeldig besluit, gelijk het onderhavige, alle rechtsgeldigheid missen, en derhalve de betaling van een in strijd met wet of reglement benoemden ambtenaar evenmin rechtsgeldig kan zijn;

Overwegende, dat, wet er ook zij van appellants bewering, dat A. H. baron Sloet van Oldruitenborgh in strijd met voorzegd art. 34 tot klerk van het waterschap Vollenhove is benoemd, het vaststaat, dat deze in 1905 de betrekking van klerk van het waterschap inderdaad heeft vervuld;

dat, waar niet is gebleken, dat het financieel belang van het waterschap door de betaling zijner bezoldiging is geschaad, het daarvoor uitgegeven bedrag van *f* 250 derhalve in de rekening mag worden geleden;

dat om dezelfde redenen evenmin tegen meergenoemden post van *f* 83,33 voor bureauwerk van denzelfden eenig gegrond bezwaar bestaat;

dat mitsdien beide besproken posten in de rekening der waterkeering over 1905 van het waterschap onder de uitgaven terecht zijn opgenomen;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), het Grondreglement voor de waterschappen in Overijssel, en het reglement voor het waterschap Vollenhove (1ste dijksdistrict van Overijssel);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

De Afdeeling voor de geschillen van bestuur van den Raad van State had dezelfde beslissing voorgedragen, doch op andere gronden. Daar de Minister van Waterstaat hiertegen bedenkingen had, werd de overweging der zaak opnieuw bij de Afdeeling aanhangig gemaakt. Haar nader advies vermocht de bedenking niet weg te nemen.

Het tweëerlei standpunt blijkt uit de definitieve voordracht van den Minister, welke luidde als volgt:

Aan de Koningin.

Gevolg gevende aan de kabinetsbeschikking vanwege Uwe Majesteit dd. 26 Maart jl., n°. 54, veroorloof ik mij Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig weder voor te leggen het nader advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, in zake het

beroep, door C. van de Stadt Wz. te Wanneperveen ingesteld tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 30 October 1906, no. 4126/3579, 3de afdeeling, waarbij de door het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove voorloopig vastgestelde rekeningen over het jaar 1905 werden gesloten, met vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven.

De afdeeling draagt nader ter bekrachtiging voor een ontwerpbesluit van den volgenden inhoud:

n°. .

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door C. van de Stadt Wz. te Wanneperveen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 30 October 1906, n°. 4126/3579, 3de afd., waarbij de door het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove voorloopig vastgestelde rekeningen over het jaar 1905 werden gesloten, met vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 29 Januari 1907, n°. 336;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van . . . .

Overwegende, dat C. van de Stadt Wz. te Wanneperveen, hoofdingeland van het waterschap Vollenhove, bij adres aan Gedeputeerde Staten van Overijssel heeft verzocht om de rekening der waterkeering over 1905 van voorzegd waterschap niet goed te keuren, overmits daarop onder art. 1*e*. der uitgaven een bedrag voorkwam van *f* 250 voor salaris van den klerk A. H. baron Sloet van Oldruitenborgh, en onder art. 9 een bedrag van *f* 83,33 voor bureauwerk van denzelfden, welke bedragen, naar het oordeel van adressant, niet in de rekening mochten worden geleden, op grond dat genoemde baron de zoon is van A. baron Sloet van Oldruitenborgh, welke laatste was hoofdingeland van het waterschap tijdens en na de benoeming van zijn zoon tot klerk, terwijl art. 34 van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel bepaalt, dat de beambten van een waterschap den leden van het bestuur niet nader dan in den vierden graad van bloedverwantschap mogen bestaan;

dat Gedeputeerde Staten bij hun bestreden besluit hebben overwogen, dat vernietiging van het besluit waarbij A. H. baron Sloet van Oldruitenborgh tot beambte van het waterschap Vollenhove is benoemd, nimmer is gevraagd, en dat besluit dan ook steeds als rechtsgeldig besluit is van kracht gebleven, weshalve de bezoldiging, door dien beambte ingevolge dat besluit genoten, terecht aan hem is uitbetaald:

dat C. van de Stadt in beroep aanvoert, dat een besluit dat in zich zelf onwettig is, niet omdat geen vernietiging is gevraagd, een rechtsgeldig besluit kan *blijven*, alleen al om deze reden, dat het besluit nimmer rechtsgeldig is geweest, terwijl de gevolgen van een niet-rechtsgeldig besluit, gelijk het onderhavige, alle rechtsgeldigheid missen, en derhalve de betaling van een in strijd met wet of reglement benoemden ambtenaar evenmin rechtsgeldig kan zijn;

Overwegende, dat, naar luid van art. 22 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), de niet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen verordeningen en besluiten van het bestuur van een waterschap bij een met redenen omkleed besluit door hen kunnen worden vernietigd, voor zoover zij in strijd zijn onder andere met eene provinciale verordening;

dat, wat er ook zij van appellants bewering, dat A. H. baron Sloet van Oldruitenborgh in strijd met voorzegd art. 34 tot klerk van het waterschap Vollenhove is benoemd, het vaststaat, dat het door het Vereenigd College van het waterschap daartoe strekkend genomen besluit, niet door Gedeputeerde Staten, ingevolge voormeld art. 22 der wet van 1900 is vernietigd en dus van kracht is gebleven;

dat, overmits wijders baron Sloet van Oldruitenborgh ingevolge dat besluit in 1905 de betrekking van klerk van het waterschap inderdaad heeft vervuld, hem derhalve terecht de daaraan verbonden bezoldiging is uitbetaald;

dat overigens evenmin tegen meergenoemden post van ƒ 83,33 voor bureauwerk van denzelfden eenig gegrond bezwaar bestaat;

dat mitsdien beide besproken posten in de rekening der waterkeering over 1905 van het waterschap onder de uitgaven terecht zijn opgenomen;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), het Grondreglement voor de waterschappen in Overijssel en het reglement voor het waterschap Vollenhove (1ste dijksdistrict van Overijssel);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur.

, den

De Minister van Waterstaat,

De gedachtenwisseling, waartoe dit ontwerp-besluit aanleiding heeft gegeven, moge hier volledigheidshalve worden weergegeven.

Mijne voordracht van 26 Februari jl., n°. 175, waarbij Uwer Majesteits machtiging werd gevraagd om de overweging der zaak opnieuw bij de afdeeling aanhangig te maken, hield het volgende in:

„Blijkens het bijgevoegd ontwerp-besluit acht de afdeeling het beroep ongegrond.

Bij mij is twijfel gerezen omtrent de volkomen juistheid der motiveering, voor zooveel wordt overwogen, dat het onwettig geoordeelde besluit tot benoeming van den betrokken ambtenaar niet is vernietigd en *dus van kracht* is gebleven. Mij wil het voorkomen, dat het nog niet-vernietigd zijn niets kan afdoen aan de eventueele krachteloosheid van eenig besluit; men heeft dan evenzeer te doen met een onwettig besluit, maar met een dat enkel nog niet vernietigd is. De rechter pleegt dan ook verordeningen en reglementen, die nog niet vernietigd, doch naar zijn oordeel onwettig zijn, buiten toepassing te laten, althans voor zoover dit hem niet in eenig bijzonder geval, als van art, 150, tweede lid, der gemeentewet, verboden is. Voor den rechter brengt dus het nog niet vernietigd zijn geen wijziging in het gemis aan rechtskracht.

In gelijken gedachtengang schijnt zich het Koninklijk besluit van 28 Mei 1855 (Staatsblad n°. 42) te bewegen. Daarbij werden raadsbesluiten strijdig met de wet verklaard wegens het enkele feit, dat aan de totstandkoming was medegewerkt door een persoon, die naar art. 19 der gemeentewet geen raadslid meer was. Op het standpunt van het ontwerp-besluit zou, waar art. 25, derde lid, der gemeentewet aangeeft hoe een dergelijke wederrechtelijke toestand moet worden beëindigd, vernietiging alleen mogelijk geweest zijn, indien van toepassing dezer laatste bepaling was gebleken — zooals in het geval van het Koninklijk besluit van 19 Maart 1871 (Staatsblad n°. 13) — en bij gebreke van dit laatste de raadsbesluiten als van kracht gebleven moeten zijn beschouwd.

Ook voor het geval echter, dat het besluit tot benoeming van den klerk onwettig is en dientengevolge als krachteloos is te beschouwen, blijft te overwegen, of de hem gedane betalingen al dan niet in de rekening mogen worden opgenomen. Bij Koninklijk besluit van 24 Juli 1856, n°. 50 is uitgemaakt, dat uitgaven wegens met art. 24 der gemeentewet strijdige leveringen zijn gedaan in strijd met de wet en niet in de rekening mogen worden geleden. Door mr. van Oosterwijk, in zijne aanteekening op mr. Boissevain's Gemeentewet, bladz. 1124, is hiertegen aangevoerd, dat eene dergelijke post eerst dan moet worden geschrapt, als het financieel belang der gemeente dit vordert. Het komt mij voor, dat ook thans uitsluitend het financieel belang der instelling den doorslag behoort te geven. Met de

bestreden posten zou genoegen kunnen worden genomen, omdat, wat er ook zij van appellant's bewering omtrent onwettigheid der benoeming, de betrokken ambtenaar de betaalde werkzaamheden inderdaad heeft verricht, en niet blijkt, dat het financieel belang van het waterschap door de betalingen is geschaad.

Het komt mij raadzaam voor, dat de vraag, of wijziging der overwegingen van het ontwerp-besluit in dezen geest wenschelijk is, aan het oordeel der afdeeling worde onderworpen."

Het nader advies der afdeeling is ter zake van dezen inhoud:

"Blijkens de voordracht van genoemden Minister aan Uwe Majesteit van 26 Februari jl. bestond bij dien bewindsman geen bezwaar tegen de strekking van het door de afdeeling aan Uwe Majesteit eerbiedig aangeboden ontwerp-besluit, tot ongegrondverklaring van het in deze zaak ingesteld beroep, maar was bij hem twijfel gerezen omtrent de volkomen juistheid der motiveering, voor zoover daarbij wordt overwogen, dat het onwettig geoordeeld besluit tot benoeming van den betrokken ambtenaar niet is vernietigd en dus van kracht is gebleven.

Voor dien twijfel bestaat intusschen, volgens de afdeeling, geen grond.

Het besluit, waarvan hier sprake is, was, als zijnde niet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen, vatbaar om o. a. op grond van strijd met provinciale verordening (zooals hier gerekend wordt het geval te zijn) vernietigd te worden door het administratief gezag met die bevoegdheid door art. 22 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) bekleed, zijnde het college van Gedeputeerde Staten.

Zoolang dit niet geschied is behoort dat besluit door het administratief gezag als geldig te worden erkend. Nam men dit niet aan, men zou niet alleen in strijd handelen met de voormelde wetsbepaling, door namelijk het vernietigingsrecht van Gedeputeerde Staten feitelijk op eene andere macht over te brengen, maar bovendien aanleiding geven tot verwarring in het bestuur. Er moet bij hen, die met de uitvoering van dergelijke besluiten belast zijn, zekerheid bestaan omtrent hunne rechtsgeldigheid en daarom behoort deze door het administratief gezag te worden aangenomen zoolang niet overeenkomstig de wet hunne vernietiging is uitgesproken.

Dat, zooals in de voormelde voordracht aan Uwe Majesteit door den Minister wordt aangevoerd, de rechter dergelijke verordeningen buiten toepassing pleegt te laten als zij, naar zijn oordeel, onwettig zijn, spruit voort uit de door de Nederlandsche jurisprudentie gehuldigde leer omtrent de verhouding tusschen de rechterlijke macht en het met wetgevende macht bekleede administratief gezag. Alleen waar

het verordeningen geldt van den algemeenen wetgever uitgegaan, sluit de door de Grondwet gewaarborgde onschendbaarheid der wet het zoogenaamde toetsingsrecht uit.

Wat eindelijk 's Ministers beroep op het Koninklijk besluit van 28 Mei 1855 (Staatsblad n°. 42) betreft, mag worden opgemerkt, dat het daarbij geenszins als in het onderhavig geval een besluit gold, welks vernietiging, zoo daartoe termen bestonden, aan eene andere macht dan aan de Kroon was opgedragen.

Het is op deze gronden dat de afdeeling zich zeer eerbiedig de vrijheid meent te mogen veroorloven het ontwerp-besluit ongewijzigd aan Uwe Majesteit ter bekrachtiging voor te dragen.

De Voorzitter der Afdeeling
voor de geschillen van bestuur,
VAN SWINDEREN."

Door dit laatste advies is mijn twijfel aan de juistheid der motiveering van het nader aangeboden ontwerp-besluit niet opgeheven.

De meening der afdeeling, dat het administratief gezag, door de geldigheid van een aan het vernietigingsrecht van Gedeputeerde Staten onderworpen besluit te ontkennen ook voordat van dit recht gebruik is gemaakt, in strijd zou handelen met art. 22 der wet van 1900, kan bezwaarlijk als juist worden erkend. Blijkens art. 30 dier wet (art. 173 der Provinciale wet, art. 158 der Gemeentewet) brengt vernietiging mede, dat het getroffen besluit zelf met al zijne daarvoor in aanmerking komende gevolgen wordt uitgevaagd. Het enkel buiten toepassing laten van eenig besluit in een bepaald geval heeft zoo verre strekking niet: de mogelijkheid toch, dat het later wel weder wordt toegepast, blijft open. Van overbrenging van het vernietigingsrecht op een andere macht kan dus geen sprake zijn. De rechter, die eene gemeenteverordening buiten toepassing laat, trekt daardoor evenmin Uwer Majesteits vernietigingsrecht van art. 153 der Gemeentewet aan zich.

Hoe de door mij verdedigde opvatting aanleiding kan geven tot verwarring in het bestuur, is — daargelaten of vrees voor zoodanige verwarring wel kan afdoen bij de vraag, wat de wet wil — mij niet duidelijk geworden. Het bestuur toch, dat het onwettig geoordeelde besluit nam, kan naar bevind van zaken opnieuw in de aangelegenheid voorzien.

De overtuiging der afdeeling, dat elk administratief gezag de wettigheid van eenig besluit moet erkennen, zoolang het niet vernietigd is, wordt door mij niet gedeeld. Heeft eenige autoriteit aan de totstandkoming of inwerkingtreding van een besluit medegewerkt, ter-

wijl daarbij eene beslissing omtrent de wettigheid geacht mag worden te zijn genomen, dan kan, indien dit gezag meent, ook voor het vervolg zich aan die beslissing te moeten houden, dit als maatregel van orde worden aanvaard. Daarentegen kan ik voor hooger gezag, dat aan het besluit of zijne invoering geen deel had, geen wettelijken of anderen grond voor gelijke houding vinden. In zoodanig geval komt aan het hooger gezag geen mindere bevoegdheid toe dan aan den rechter.

De opmerking der afdeeling eindelijk, dat het Koninklijk besluit van 28 Mei 1855 (Staatsblad n°. 42) geen betrekking had op een besluit, waarbij, als hier, het vernietigingsrecht aan een andere macht dan de Kroon was opgedragen, schijnt mij juist, maar minder ter zake dienende. Het punt van vergelijking lag elders, en wel hierin, dat ook in het toenmalig geval de wet een bepaalde proces-orde voorschreef om den gewraakten toestand te beëindigen, en dat het nog niet toegepast zijn dier proces-orde niet vermocht te beletten, dat niettemin reeds de onwettigheid van dien toestand werd uitgesproken. In denzelfden gedachtengang blijft het mij mogelijk voorkomen, dat de Kroon aan het besluit van het waterschapsbestuur rechtsgevolg ontzegt ook voor dat de proces-orde van art. 22 en volgende der wet van 1900 is toegepast,

Ik blijf het derhalve ook bij nader inzien verkieselijk achten de voorgedragen beslissing niet te gronden op de meening, dat het besluit van het waterschapsbestuur bij gebreke van toepassing van genoemd wetsartikel in elk geval rechtsgeldig is. Met daarlating van de vraag omtrent al of niet rechtsgeldigheid der benoeming kan de beslissing worden gemotiveerd in den geest van mijn vorig rapport.

Een in dezen zin opgemaakt ontwerp-besluit wordt Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging aangeboden.

KON. BESLUIT *van* 7 *Mei* 1907 (*Staatsblad n°.* 97), *houdende bepaling van het tijdstip, waarop de wet van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad n°.* 151), *betreffende het in beheer en onderhoud nemen van den Nederlandschen Duffeltdijk, den Kapitteldijk en het Nederlandsch gedeelte van den Querdamm bij Wijler, in werking treedt.*

De in werking treding is bij dit besluit bepaald op 1 Juli 1907.

KON. BESLUIT *van* 15 *Mei* 1907, *n°.* 88, *tot aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeente Heerlen, welke ingevolge de wet van* 28 *April* 1906 (*Staatsblad n°.* 95) *moeten worden onteigend voor de uitbreiding van het stations-emplacement Heerlen van den spoorweg Sittard—Herzogenrath.*

WET *van* 27 *Mei* 1907 (*Staatsblad n°.* 134), *houdende goedkeuring van met de Vereenigde Nauernasche-, Westzaner- en Zaandammerpolders en met den Grooten IJpolder gesloten overeenkomsten tot ruiling van gronden.*

Deze ruiling staat in verband met de verbetering van het Noordzeekanaal in de gemeenten Zaandam en Sloten.

WET *van* 27 *Mei* 1907 (*Staatsblad n°.* 135), *tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, vastgesteld bij de wet van den 9den Februari 1906 (Staatsblad n°. 32) en bij onderscheidene wetten gewijzigd en aangevuld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De tekst van *Artikel* 141 wordt aangevuld en gelezen als volgt:

»Uitgaven voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°., 2°., 3°., 5°. en 6°, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134)« en het artikel tevens *verhoogd* met *f* 30,000.00 en *mitsdien gebracht op f* 70,000.00.

Art. 2. Tengevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIIde Afdeeling alsmede het eindcijfer van bovengenoemd hoofdstuk *verhoogd* met *dertig duizend gulden* (*f* 30,000.00).

Lasten enz.

WET *van 27 Mei* 1907 (*Staatsblad n°.* 136), *tot onteigening, ten name van de gemeente Oldekerk, van eigendommen in die gemeente, noodig voor den aanleg van een kunstweg van Niekerk naar de Zandemerklap in die gemeente.*

Bij Kon. besluit van 14 October 1907, n°. 57 zijn de perceelen aangewezen, gelegen onder de gemeente Oldekerk, ten behoeve van dit werk te onteigenen.

CIRCULAIRE *van 'den Minister van Waterstaat van 30 Mei* 1907, *n°.* 180, *Afdeeling Waterstaat, aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, in zake maatregelen tot instandhouding van de merken der nauwkeurigheidswaterpassingen.*

In het voorloopig verslag van de 2de Kamer der Staten-Generaal, nopens het wetsontwerp tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1907, werd bij art. 25 de meening uitgesproken, dat de voor de instandhouding van de merken der nauwkeurigheidswaterpassingen tot de betrokken besturen gerichte aanschrijvingen niet afdoende zouden zijn, bewijze de onderscheidene merken, welke, zonder dat daarvan tijdig is kennis gegeven, in den loop der jaren verdwenen zijn.

Hoewel ik in de Memorie van antwoord heb kunnen aantoonen, dat ten aanzien van de hierbetreffende aangelegenheid eene zeer voldoende regeling bestaat en aan de daarbij gegeven voorschriften over het algemeen wel de hand wordt gehouden, vind ik evenwel in de omstandigheid, dat bij de instandhouding dier verkenmerken groote belangen betrokken zijn, en tegen het verloren gaan van die merken alzoo zorgvuldig behoort te worden gewaakt, aanleiding andermaal uwe welwillende medewerking in te roepen, opdat de betrokken gemeente-, kerk- en waterschapsbesturen nader worden uitgenoodigd nauwgezet te voldoen aan de voorschriften sub 1° en 2° van de nevenvermelde beschikking. [1])

---

1) Het betreft hier die van 4 Mei 1894, L. E., Afd Waterstaat, 3e onderafd. b over hetzelfde onderwerp.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 4 Juni 1907, La. D., Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën, betreffende vaststelling van algemeene voorwaarden voor den aanleg van electrische geleidingen langs, op, in of over Rijkswegen, -werken of -wateren.*

In verband met de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (Staatsblad n°. 7) en het Rijkswegenreglement 1906 (Staatsblad n°. 211), is eenige wijziging noodig in de bij dezerzijdsche beschikking dd. 8 November 1894, n°. 2911, Posterijen en Telegrafie, vastgestelde en bij beschikking van 28 Januari 1899, n°. 399, Posterijen en Telegrafie, gewijzigde Algemeene voorwaarden, te verbinden aan vergunningen voor het aanleggen, onderhouden enz. van particuliere electrische telegraaf- of telefoonlijnen langs, op, in of over Rijkswegen, -werken of -wateren.

De overweging daarvan heeft geleid tot de vaststelling van twee stel voorwaarden, welke als model A en model B hiernevens zijn gevoegd.

Bij beide is in aanmerking genomen, dat sedert de inwerkingtreding van het Rijkswegenreglement, voor het plaatsen van palen op Rijksweggebied ten behoeve van electrische geleidingen niet langer de vergunning van den Commissaris der Koningin maar die van den Minister wordt gevorderd.

De voorwaarden model A hebben betrekking op vergunningen tot gebruik vnn Rijkswaterstaatswerken, betrokken bij geleidingen, waarvoor eene concessie, als bedoeld in artikel 2 of 21 der Telegraaf- of Telefoonwet, is verleend. Zoodanige vergunningen worden niet tot wederopzegging verlcend. daar de duur er van bepaald is door den duur der concessie. Slechts is het beding noodig, dat de vergunning kan worden ingetrokken, als de voorwaarden niet worden nageleefd en dat bij intrekking of einde der vergunning, opruiming moet plaats hebben. Voor dat beding zij verwezen naar de artikelen 14 en 15 van het model.

Artikel 4 vaa de hierbedoelde voorwaarden houdt er rekening mede, dat volgens artikel 8 der Telegraaf- en Telefoonwet, verplaatsing van de onderhavige lijnen slechts door den Minister kan worden bevolen, en alzoo niet meer, gelijk bij artikel 4 der oude voorwaarden,

aan de beschikking van den Hoofdingenieur-Directeur kan worden overgelaten.

Naar het bepaalde in artikel 9 van laatstgenoemde wet omtrent de beplantingen is voorts artikel 6 van model A geredigeerd.

De voorwaarden model B gelden voor vergunningen tot gebruik van Rijkswaterstaatswerken, betrokken bij geleidingen, voor welke eene machtiging, als bedoeld in artikel 3 van meergenoemde wet, is verleend. Zij zouden, — aangevuld met veiligheidsvoorschriften o. a. tegen het inklimmen van de palen, waarvoor eene uniforme redactie nog is vast te stellen — ook als norm zijn te gebruiken, waar het betreft geleidingen, voor welke eene vergunning als bedoeld in artikel 1 van het Koninklijk besluit van 6 Maart 1905 (Staatsblad n°. 90) is gegeven.

Dit is mede het geval, indien de vergunning voor het gebruik maken van een Rijkswaterstaatswerk geheel op zich zelve staat, m. a. w. indien daarbij geen concessie, machtiging of vergunning volgens de vorengenoemde wettelijke voorschriften wordt verleend. Dan zullen echter nog de beide volgende bepalingen zijn op te nemen:

1. «De houder van de vergunning is verplicht gevolg te geven «aan de opdracht van den Minister van Waterstaat ter voorkoming «en opheffing van belemmering, welke de geleiding teweeg brengt «aan de exploitatie van voor het openbaar verkeer bestemde tele-«grafen en telefonen.

2. «Indien geleidingen, behoorende tot Rijkstelegrafen en telefonen, «welke bij den aanleg van de geleiding reeds aanwezig zijn, tenge-«volge van het uitvoeren der vergunning wijziging behoeven, heeft «de houder der vergunning de kosten dier wijziging te betalen.»

Het zal U overigens bij kennisneming der modellen blijken dat, behoudens het vorenstaande, de oude voorschriften voor een belangrijk deel zijn behouden en dat meerdere der aangebrachte aanvullingen reeds korter of langer door het gebruik zijn geijkt.

Ten overvloede zij opgemerkt, dat de model-voorwaarden in elk bijzonder geval zullen zijn te wijzigen en aan te vullen naar dit door de plaatselijke toestanden noodig is en dat alleen bij telegraaf- en telefoongeleidingen in de voorwaarden van «lijn» zal kunnen worden gesproken.

Een aantal exemplaren dezer circulaire gaat ter uitreiking aan de onder Uwe bevelen dienende Ingenieurs hierbij.

MODEL A.

VOORWAARDEN, waaronder aan .....
..... **te** .....
vergunning wordt verleend tot den aanleg van eene particuliere electrische telegraaf- of telefoonlijn van .....
naar .....

Art. 1. De lijn zal bestaan uit (*a*) .....
.....
.....

2. Alvorens palen te plaatsen, kabels te leggen of draden te spannen op, in, langs of over Rijkswegen, -werken of -wateren, of wijzigingen in de lijn aan te brengen, is de concessionaris verplicht eene nauwkeurige beschrijving van de aan te leggen lijn of der wijziging, zooveel noodig door situatie-teekeningen op schaal van 1 à ..... toegelicht, met vermelding van de te bezigen bouwstoffen, aan den Hoofdingenieur-Directeur van den Waterstaat (*b*) ..... ter goedkeuring in te zenden.

Met de uitvoering wordt niet aangevangen, voordat diens schriftelijke toestemming is verkregen.

3. De bovengrondsche draden mogen niet lager doorhangen dan tot eene hoogte van vier Meter boven het terrein.

Ter plaatse waar genoemde Hoofdingenieur-Directeur dit noodig oordeelt, wordt door hem eene grootere of minder groote hoogte voorgeschreven.

Worden houten palen gebezigd, die niet voldoende tegen atmospherische invloeden bestand zijn, dan moeten zij tegen bederf bereid zijn.

De palen behooren zooveel mogelijk langs de noordelijke of oostelijke zijde van den weg geplaatst te worden, zoo mogelijk nabij de grens van Rijkseigendom buiten de boomenrijen.

Indien de gaten voor het plaatsen van de palen in den grond, naar het oordeel van den Hoofdingenieur-Directeur, niet gegraven mogen worden, dienen zij te worden geboord.

In bochten worden de onderlinge afstanden der palen zooveel kleiner genomen, dat de lijn zoo min mogelijk met de beplanting in aanraking komt, en worden de palen zooveel noodig geschoord.

(*a*) Volledige doch beknopte beschrijving van begin- en eindpunt, richting en aard der lijn.

(*b*) in de ..... directie.

De ontworpen plaats der palen wordt vooraf door piketten aangewezen.

De draden worden aan de palen bevestigd op de voor de Rijkstelegraaflijnen gebruikelijke wijze, doch zonder dwarsjukken of ramen, tenzij bij gebleken noodzakelijkheid de Hoofdingenieur-Directeur voornoemd daartoe schriftelijke vergunning verleent.

De kabel wordt op eene diepte van ten minste 0.50 M. in den grond gelegd en bij den doorgang van .....
(*c*) ..... niet hooger dan (*d*) .....
....

4. Wanneer de Minister van Waterstaat ingevolge artikel 8 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (Staatsblad n°. 7) de geheele of gedeeltelijke verplaatsing van de lijn gelast, is de concessionaris verplicht binnen den gestelden termijn de daartoe noodige werken uit te voeren en het Rijksobject in den vorigen toestand te herstellen volgens aanwijzing en ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur. Bij nalatigheid geschiedt zulks van Rijkswege op kosten van den concessionaris of van zijne rechtverkrijgenden.

De concessionaris kan uit hoofde van oene lastgeving als in dit artikel bedoeld, nimmer eenige aanspraak op schadeloosstelling doen gelden tegenover den Staat.

5. Wanneer het noodig blijkt boomen eener Rijksbeplanting te rooien, is de concessionaris daartoe bevoegd na bekomen toestemming van den voornoemden Hoofdingenieur-Directeur en nadat de door dezen geschatte waarde bij den aan te wijzen Ontvanger der Registratie en Domeinen is gestort.

De boomen zijn dan eigendom van den concessionaris en moeten ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijksgrond worden verwijderd.

6. Wanneer aanwezige boomen of beplantingen hinderlijk zijn of worden voor den aanleg en de exploitatie van de lijn, moet de concessionaris de kennisgeving dat het opsnoeien of het inkorten van takken noodig is, richten aan den betrokken ingenieur, voor zooveel betreft de Rijksbeplantingen en aan de rechthebbenden, voor zooveel de beplanting aan derden behoort.

(*c*) ..... vaart
..... kanaal
rivier de .....

(*d*) ..... M. onder $\frac{\text{kanaalpeil}}{\text{N. A. P.}}$

Hier kunnen volgen bepalingen als van art. 1 van de beschikking van 23 Juni 1894, n°. 1951 P en T, als dit te pas komt bij rivierkabels.

Wanneer in eenig ander geval dan dat bedoeld in het 3de lid van artikel 9 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (Staatsblad n°. 7), de concessionaris of zijne werklieden de hand aan de beplantingen slaan, is eene boete van *f* 25 verschuldigd, onverminderd de schadeloosstelling waartoe de handeling aanleiding kan geven.

7. Alle werken of eigendommen van het Rijk, welke tengevolge van het aanleggen, onderhouden, wijzigen, aanwezig zijn of opruimen van de lijn beschadigd zijn, moeten door en op kosten van den concessionaris op de eerste aanschrijving en ten genoegen van den bovengenoemden Hoofdingenieur-Directeur binnen den daarbij te bepalen termijn worden hersteld, bij gebreke waarvan deze de bevoegdheid heeft, het noodige te doen verrichten op kosten van den concessionaris of van zijne rechtverkrijgenden.

8. Wanneer hetzij door de werkzaamheden voor den aanleg, voor het onderhoud, de wijziging of de opruiming, hetzij door de aanwezigheid der lijn hinder of gevaar voor het verkeer te land of te water of voor personen ontstaat, zijn de ambtenaren van den Waterstaat en de bakenmeesters bevoegd op kosten van den concessionaris zonder voorafgaande ingebrekestelling de noodige maatregelen tot opheffing van dien hinder of dat gevaar te nemen, desnoods door verbreking der geleiding zonder dat wegens die maatregelen door den concessionaris schadevergoeding kan worden gevorderd.

9. Alle krachtens deze vergunning te maken werken worden uitgevoerd en onderhouden naar aanwijzing en ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur voornoemd, bij gebreke waarvan deze de bevoegdheid heeft het nagelatene te doen verrichten, of het in strijd met de voorwaarden verrichte te doen verwijderen of wijzigen alles op kosten van den concessionaris of van zijne rechtverkrijgenden.

Aan den Hoofdingenieur-Directeur wordt van het voornemen om met de werkzaamheden aan te vangen minstens 8 en hoogstens 14 dagen te voren schriftelijk en vrachtvrij kennis gegeven.

10. De Staat is niet aansprakelijk voor schade, welke aan de lijn wordt toegebracht door het uitvoeren van werkzaamheden aan de wegen en werken of in de wateren, het rooien of omwaaien van boomen, het openbaar verkeer of door welke oorzaak ook.

11. De concessionaris vrijwaart den Staat voor alle aanspraken van of moeilijkheden met derden, welke het gevolg zouden kunnen zijn van den aanleg, de aanwezigheid, het onderhoud, de wijziging of de opruiming van de lijn.

12. Tot erkenning van het eigendomsrecht van den Staat op de krachtens deze vergunning in te nemen Rijkseigendommen, betaalt de concessionaris elk kalenderjaar uiterlijk 1 December eene recog-

nitie van *f* 1 ten kantore vau den betrokken Ontvanger der Registratie en Domeinen.

De eerste quitantie van betaling moet aan den betrokken Ingenieur worden getoond, alvorens met de werkzaamheden mag worden aangevangen.

13. De van Rijkswege gemaakte kosten, bedoeld in de artt. 4, 7, 8, 9 en 15 en de boeten bedoeld in artikel 6, moeten worden betaald ten kantore van den betrokken Ontvanger der Registratie en Domeinen binnen drie weken na de dagteekening der daartoe ontvangen aanschrijving van den Minister van Waterstaat.

14. Deze vergunning kan worden ingetrokken, wanneer in strijd met de voorwaarden wordt gehandeld en eindigt van rechtswege, bijaldien en zoodra vervalt de concessie voor de lijn, bedoeld in de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (Staatsblad n°. 7).

15. Wanneer ingevolge het bepaalde bij artikel 14 deze vergunning eindigt, is de concessionaris of zijn zijne rechtverkrijgenden verplicht op de eerste aanschrijving van den Minister van Waterstaat en binnen den daarbij te stellen termijn tot het opruimen van de lijn over te gaan en alles in den vorigen toestand te herstellen ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur, zonder aanspraak op schadeloosstelling te kunnen doen gelden. Bij nalatigheid geschieden de opruiming en de herstelling van Rijkswege op kosten van den concessionaris of van zijne rechtverkrijgenden.

Bij het eindigen der vergunning moet de betaling der in artikel 12 bepaalde recognitie voor de laatste maal plaats hebben over het jaar waarin de werken zijn opgeruimd.

MODEL B.

VOORWAARDEN, waaronder aan .....
..... **te** .....
tot wederopzegging vergunning wordt verleend tot den aanleg van eene particuliere electrische telegraaf- of telefoonlijn van .....
naar .....

Art. 1. De lijn zal bestaan uit (*a*) .....
.....
.....

2. Alvorens palen te plaatsen, kabels te leggen of draden te spannen op, in, langs of over Rijkswegen, -werken of -wateren,

(*a*) Volledige doch beknopte beschrijving van begin- en eindpunt, richting en aard der lijn.

of wijzigingen in de lijn aan te brengen, is de houder der vergunning verplicht eene nauwkeurige beschrijving van de aan te leggen lijn of der wijziging, zooveel noodig door situatieteekeningen op schaal van 1 à ..... toegelicht, met vermelding van de te bezigen bouwstoffen, aan den Hoofdingenieur-Directeur van den Waterstaat (*b*) ..... ter goedkeuring in te zenden.

Met de uitvoering wordt niet aangevangen, voordat diens schriftelijke toestemming is verkregen.

3. De bovengrondsche draden mogen niet lager doorhangen dan tot eene hoogte van vier Meter boven het terrein.

Ter plaatse waar genoemde Hoofdingenieur-Directeur dit noodig oordeelt, wordt door hem eene grootere of minder groote hoogte voorgeschreven.

Worden houten palen gebezigd, die niet voldoende tegen atmospherische invloeden bestand zijn, dan moeten zij tegen bederf bereid zijn.

De palen behooren zooveel mogelijk langs de noordelijke of oostelijke zijde van den weg geplaatst te worden, zoo mogelijk nabij de grens van Rijkseigendom buiten de boomenrijen.

Indien de gaten voor het plaatsen van de palen in den grond, naar het oordeel van den Hoofdingenieur-Directeur, niet gegraven mogen worden, dienen zij te worden geboord.

In bochten worden de onderlinge afstanden der palen zooveel kleiner genomen, dat de lijn zoo min mogelijk met de beplanting in aanraking komt en worden de palen zooveel noodig geschoord.

De ontworpen plaats der palen wordt vooraf door piketten aangewezen.

De draden worden aan de palen bevestigd op de voor de Rijkstelegraaflijnen gebruikelijke wijze, doch zonder dwarsjukken of ramen, tenzij bij gebleken noodzakelijkheid de Hoofdingenieur-Directeur voornoemd daartoe schriftelijke vergunning verleent.

De kabel wordt op eene diepte van tenminste 0.50 M. in den grond gelegd en bij den doorgang van .....
(*c*) ..... niet hooger dan (*d*) .....
.....

(*b*) in de ..... directie.

(*c*) ..... vaart
..... kanaal
rivier de .....

(*d*) ..... M. onder $\frac{\text{kanaalpeil}}{\text{N. A. P.}}$

Hier kunnen volgen bepalingen als van art. 1 van de beschikking van 23 Juni 1894, n°. 1951 P en T, als dit te pas komt bij rivierkabels.

4. Wanneer tijdens den duur der vergunning wijzigingen in de lijn, in samenstelling of plaats worden noodig geacht, is de houder der vergunning verplicht deze op de eerste aanschrijving van den in art. 2 genoemden Hoofdingenieur-Directeur en binnen den daarbij te stellen termijn uit te voeren zonder aanspraak op schadeloosstelling te kunnen maken. Bij nalatigheid geschiedt de wijziging van Rijkswege op kosten van den houder der vergunning of van zijne rechtverkrijgenden.

5. Wanneer het noodig blijkt boomen eener Rijksbeplanting te rooien, is de houder der vergunning daartoe bevoegd na bekomen toestemming van den voornoemden Hoofdingenieur-Directeur en nadat de door dezen geschatte waarde bij den aan te wijzen Ontvanger der Registratie en Domeinen is gestort.

De boomen zijn dan eigendom van den houder der vergunning en moeten ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijksgrond worden verwijderd.

6. Het is den houder der vergunning verboden de op de Rijkswerken staande boomen te snoeien of takken daarvan te verwijderen.

Wanneer het snoeien of wegnemen van takken door hem gewenscht wordt, moet hij zich wenden tot den betrokken Ingenieur, voor zooveel de Rijksbeplantingen betreft, en tot den eigenaar voor het geval de beplanting aan derden behoort.

Telkens wanneer de houder der vergunning of zijne werklieden de hand aan de beplantingen slaan, is hij eene boete van f 25 verschuldigd, onverminderd de schadeloosstelling, waartoe de handeling aanleiding kan geven.

7. Alle werken of eigendommen van het Rijk, welke ten gevolge van het aanleggen, onderhouden, wijzigen, aanwezig zijn of opruimen van de lijn beschadigd zijn, moeten door en op kosten van den houder der vergunning op de eerste aanschrijving en ten genoegen van den bovengenoemden Hoofdingenieur-Directeur binnen den daarbij te bepalen termijn worden hersteld, bij gebreke waarvan deze de bevoegdheid heeft het noodige te doen verrichten op kosten van den houder der vergunning of van zijne rechtverkrijgenden.

8. Wanneer hetzij door de werkzaamheden voor den aanleg, voor het onderhoud, de wijziging of de opruiming, hetzij door de aanwezigheid der lijn hinder of gevaar voor het verkeer te land of te water of voor personen ontstaat, zijn de ambtenaren van den Waterstaat en de bakenmeesters bevoegd op kosten van den houder der vergunning zonder voorafgaande ingebrekestelling de noodige maatregelen tot opheffing van dien hinder of dat gevaar te nemen, desnoods door verbreking der geleiding, zonder dat wegens die

maatregelen door den houder der vergunning schadevergoeding kan worden gevorderd.

9. Alle krachtens deze vergunning te maken werken, worden uitgevoerd en onderhouden naar aanwijzing en ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur voornoemd, bij gebreke waarvan deze de bevoegdheid heeft het nagelatene te doen verrichten, of het in strijd met de voorwaarden verrichte te doen verwijderen of wijzigen, alles op kosten van den houder der vergunning of van zijne rechtverkrijgenden.

Aan den Hoofdingenieur-Directeur wordt van het voornemen om met de werkzaamheden aan te vangen minstens 8 en hoogstens 14 dagen te voren schriftelijk en vrachtvrij kennis gegeven.

10. De Staat is niet aansprakelijk voor schade, welke aan de lijn wordt toegebracht door het uitvoeren van werkzaamheden aan de wegen en werken of in de wateren, het rooien of omwaaien van boomen, het openbaar verkeer of door welke oorzaak ook.

11. De houder der vergunning vrijwaart den Staat voor alle aanspraken van of moeilijkheden met derden, welke het gevolg zouden kunnen zijn van den aanleg, de aanwezigheid, het onderhoud, de wijziging of de opruiming van de lijn.

12. Tot erkenning van het eigendomsrecht van den Staat op de krachtens deze vergunning in te nemen Rijkseigendommen, betaalt de houder der vergunning elk kalenderjaar uiterlijk 1 December eene recognitie van f 1 ten kantore van den betrokken Ontvanger der Registratie en Domeinen.

De eerste quitantie van betaling moet aan den betrokken Ingenieur worden getoond alvorens met de werkzaamheden mag worden aangevangen.

13. De van Rijkswege gemaakte kosten, bedoeld in de artt. 4, 7, 8, 9 en 14 en de boeten bedoeld in art. 6, moeten worden betaald ten kantore van den betrokken Ontvanger der Registratie en Domeinen binnen drie weken na de dagteekening der daartoe ontvangen aanschrijving van den Minister van Waterstaat.

14. Wordt deze vergunning opgezegd, dan is de houder der vergunning of zijn zijne rechtverkrijgenden verplicht op de eerste aanschrijving van den Minister van Waterstaat en binnen den daarbij te stellen termijn tot het opruimen van de lijn over te gaan en alles in den vorigen toestand te herstellen ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur, zonder aanspraak op schadeloosstelling te kunnen doen gelden. Bij nalatigheid geschieden de opruiming en de herstelling van Rijkswege op kosten van den houder der vergunning of van zijne rechtverkrijgenden.

Ingeval van opzegging der vergunning moet de betaling der in art. 12 bepaalde recognitie voor de laatste maal plaats hebben over het jaar waarin de werken zijn opgeruimd.

15. Ook zonder dat opzegging der vergunning plaats heeft, vervalt de bevoegdheid tot het krachtens haar uitvoeren van werken twee jaar na hare dagteekening.

Deze bepaling geldt niet voor het maken van aftakkingen over Rijksweggebied, waarbij overigens vorenstaande voorschriften moeten worden gevolgd.

KON. BESLUIT *van* 6 *Juni* 1907 (*Staatsblad n°.* 143), *tot nadere wijziging van het reglement op het baggeren, graven en visschen van voorwerpen en het werpen van grond of andere zinkende stoffen in de rivieren, onder beheer van het Rijk, en langs de zeekusten, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Kon. besluit van* 15 *Februari* 1892 (*Staatsblad n°.* 44), *en gewijzigd bij Kon. besluiten van* 17 *April* 1894 (*Staatsblad n°.* 58) *en* 18 *December* 1895 (*Staatsblad n°.* 224).

De wijziging bestaat hierin, dat aan artikel 9, eerste lid, na punt 2 wordt ingevoegd:

„3°. op of aan de werken, onder beheer van het Rijk, of in den bodem van „havens, onder beheer van het Rijk, vaste vischtuigen te stellen"

en dat na artikel 17 wordt ingevoegd:

„Artikel 18."

„Het reglement kan worden aangehaald onder den titel „Baggerreglement." "

KON. BESLUIT *van* 7 *Juni* 1907, *n°.* 32, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Beerta, Nieuweschans en Bellingwolde, welke ingevolge de wet van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 322) *moeten worden onteigend voor de kanalisatie van Westerwolde en het in verband daarmede aanleggen van een spoorweghaven te Nieuweschans.*

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1907 (*Staatsblad n°.* 145), *tot wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, vastgesteld bij Kon. besluit van* 28 *September* 1905 (*Staatsblad n°.* 277).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 Maart 1907, La. E.. afdeeling Waterstaat;

Gelet op het Koninklijk besluit van 22 October 1906 (Staatsblad n°. 266) tot wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, bekrachtigd bij Koninklijk besluit van 7 April 1905 (Staatsblad n°. 126);

Overwegende, dat het noodig is, zooveel mogelijk in overeenstemming met vorenbedoeld reglement van politie, politie-bepalingen vast te stellen voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van 16 April 1907, n°. 22);

Op de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 7 Juni 1907, n°. 176, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat het bij Koninklijk besluit van 28 September 1905 (Staatsblad n°. 277) vastgesteld reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas wordt aangevuld en gewijzigd als volgt:

a. aan § 2 wordt als cijfer 4 toegevoegd:

„Op ieder schip moet gedurende de vaart steeds een tot de bedie„ning van het roer bekwaam, volwassen, minstens 17 jaar oud „persoon aan het roer staan.

„Op schepen, zonder eigen beweegkracht varende, van minder dan „150,000 K.G. (3000 centenaars) laadvermogen, is dit voorschrift „niet van toepassing".

b. aan § 5 wordt als cijfer 13 toegevoegd:

„De gezagvoerders zijn verplicht het den bevoegden beambten van het „toezicht, die zich als zoodanig bekend maken, op hun verlangen door „geschikte manoeuvres zoo gemakkelijk mogelijk te maken om terstond „aan boord te komen gedurende de vaart, ten einde toezichthandelingen „te verrichten. Dit moet bepaaldelijk geschieden, wanneer van wege het „vaartuig van den toezichtsbeambte een teeken wordt gegeven door 5 „kloksiagen en bij dag een vlag vertoond wordt, die uit driehoekige „rood-wit-blauwe velden bestaat en bij nacht eene vooruit aan „stuurboord zichtbare lantaarn met rood licht heen en weer gezwaaid „wordt."

c. tusschen de cijfers 1 en 2 van § 8 wordt als cijfer 1*a* ingelascht:

„Is echter de schipper van de voorbij te varen stoomboot door „bijzondere omstandigheden genoodzaakt naar stuurboord (rechts) uit „te wijken, zoo moet hij tijdig de in cijfer 1 voorgeschreven seinen „beantwoorden en daarbij de vlag respectievelijk de lantaarn naar „bakboordzijde (links) zwaaien.

„Het voorbijvarende schip moet alsdan naar bakboord (links) uit-
„wijken. Ook staat hem dit vrij ingeval noch een tegensein gegeven,
„noch in voldoende mate naar bakboord (links) uitgeweken wordt."

d. aan § 18 wordt als 3de lid toegevoegd:

„Binnen den afstand van 30 M. boven tot 30 M. beneden brug-
„gen van ijzeren constructie is het stoppen of aanleggen van stoom-
„booten — de afstand tot aan den schoorsteen gemeten — verboden,
„tenzij in geval van nood of tenzij door de bevoegde ambtenaren en
„beambten, met de handhaving der politiebepalingen belast, eene
„uitzondering is toegelaten."

e. § 21 cijfer 4 zal worden gelezen als volgt:

„Elke stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw mag des nachts
„een naar achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren.

„Elke stoomboot met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts op
„eene hoogte van ten minste 6 M. boven het scheepsboord aan een
„staak bij den schoorsteen of op den stuurstoel of op de raderkast,
„aan stuurboord een gelijkmatig en onafgebroken op ¾ K.M. zicht-
„baar rood licht voeren.

„Deze lichten (1ste en 2de lid) moeten zoodanig bedekt zijn, dat
„zij van vooruit en van zijwaarts niet gezien kunnen worden."

f. § 27, sub 1°, 2de volzin vervalt.

g. achter § 30 wordt een paragraaf als § 30*a* ingevoegd met het opschrift:

5. *Opgaande vlotten.*

§ 30*a*.

„De bepalingen in §§ 27—30 hebben alleen betrekking op af-
„varende vlotten; voor opvarende vlotten zijn de bepalingen voor
„sleeptreinen, voor zoover doenlijk, van toepassing.

„Elk opvarend vlot moet voorzien zijn van een langsscheeps ge-
„plaatst *wit* bord, waarop aan beide zijden, met zwarte letters van
„ten minste 30 centimeter hoogte en 5 centimeter breedte, de naam en
„de woonplaats van den gezagvoerder of den eigenaar zijn te lezen".

h. achter § 32 wordt een paragraaf als § 32*a* ingevoegd met het opschrift:

Schadevaringen.

§ 32*a*.

„Van alle schade, welke aan de onder beheer van het Rijk zijnde
„werken in, over of onder de in § 1 van dit reglement genoemde
„rivieren met hare oevers, havens, grond- en kunstwerken, beplan-
„tingen, gebouwen en wat daartoe verder behoort, wordt toegebracht,
„wordt door den ambtenaar van den Waterstaat of den kanaal-
„beambte, die zulks bemerkt of verneemt, proces-verbaal opgemaakt.

»Dit proces-verbaal houdt in: den staat, waarin het beschadigde »zich vóór het ongeval bevond, de omstandigheden, waaronder de »beschadiging heeft plaats gehad, de vermoedelijke kosten der her»stelling, den persoon, die tot de vergoeding gehouden wordt geacht »en het bedrag, dat door dezen is verschuldigd. Tot vaststelling »van dit bedrag wordt acht geslagen op den toestand, waarin de »werken zich vóórdat de schade was toegebracht, bevonden.

»Dit proces-verbaal wordt door tusschenkomst van den ingenieur »gezonden aan den hoofdingenieur-directeur en, zoo mogelijk, in »afschrift aan den betrokken schipper medegedeeld.

»De schipper is bevoegd, overeenkomstig artikel 4 der wet van »28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69), de beslissing in te roepen van »den hoofdingenieur-directeur.«

i. de letters *a* en *b* van § 35 zullen luiden als volgt:

»*a.* met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van »ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van § 5, sub 8, »9, 12, 1ste en 2de lid, en 13, § 21, sub 1, 2, 3, 4, 2de en 3de lid, »5, 6, 7, 8 en 9, § 22 sub 2;

»*b.* met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtre»ding van § 2, § 3, § 4 sub 1, § 5 sub 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 11, »§ 6, § 7, § 8, § 9 sub 1 en 2, § 10, § 11, § 13, § 14, § 15, »§ 16, § 17, § 18, § 19, § 20 sub 2 en 7, § 22 sub 1, 3 en 4, »§ 23, § 24, § 25, sub 1, 2 en 3, § 27 sub 2, § 32, 2de lid, »2de volzin.«

k. aan § 35, sub *c*, wordt toegevoegd: § 30*a*, 2de lid.

Onze Minister enz.

Eene nadere aanvulling is goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 October 1907 (Staatsblad n°. 276).

KON. BESLUIT *van* 17 *Juni* 1907 (*Staatsblad n°.* 149), *tot wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 20), *gewijzigd of aangevuld bij Kon. besluiten van* 8 *Augustus* 1901 (*Staatsblad n°.* 201), 8 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 195), 28 *Januari* 1904 (*Staatsblad n°.* 16) *en* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 201).

Eene nadere wijziging van dit reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Juli 1907 (Staatsblad n°. 195).

KON. BESLUIT *van* 17 *Juni* 1907, *n°.* 11, *houdende aanwijzing van een perceel, gelegen in de gemeente Gramsbergen, dat op grond van de wet van* 31 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 359), *onteigend moet worden voor den aanleg van waterleidingen en bijbehoorende werken ten behoeve van de verbetering der afwatering in de grensstreek ten zuiden van de rivier de Vecht.*

KON. BESLUIT *van* 29 *Juni* 1907 (*Staatsblad n°.* 156), *tot nadere wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *zooals dit laatstelijk is gewijzigd bij Kon. besluit van* 28 *September* 1906 (*Staatsblad n°.* 252).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 16 Mei 1907, La. I., afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183) en het daarbij vastgestelde reglement, zooals dit laatstelijk is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 28 September 1906 (Staatsblad n°. 252);

Den Raad van State gehoord, advies van 11 Juni 1907, n°. 32;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 25 Juni 1907, La. B., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

A. het Algemeen Reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183), zooals dit reglement achtereenvolgens is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 4 April 1880 (Staatsblad n°. 36), 11 September 1882 (Staatsblad n°. 126), 25 Januari 1884 (Staatsblad n°. 10), 25 November 1885 (Staatsblad n°. 196), 26 Maart 1887 (Staatsblad n°. 44), 1 Juli 1890 (Staatsblad n°. 104), 19 April 1892 (Staatsblad n°. 89), 26 Maart 1898 (Staatsblad n°. 68), 9 Februari 1899 (Staatsblad n°. 69), 6 October 1899 (Staatsblad n°. 214), 7 April 1903 (Staatsblad n°. 96), 13 Juli 1905 (Staatsblad n°. 235), 2 October 1905 (Staatsblad n°. 280), 9 December 1905 (Staatsblad n°. 315), 8 Februari 1906 (Staatsblad n°. 28), 9 Juli 1906 (Staatsblad n°. 201) en 28 September 1906 (Staatsblad n°. 252) met betrekking tot artikel 113*bis* zoodanig te wijzigen en aan te vullen, dat:

I. in het tweede lid van gemeld artikel 113*bis* aan het slot de punt achter het woord „Minister" vervangen wordt door eene

komma-punt, terwijl achter het aldaar onder *b* gestelde het navolgende wordt ingelascht:

c. aan beambten en bedienden, aan welke de dienstbetrekking van de zijde van bestuurders van den spoorwegdienst wordt opgezegd, behoudens de uitzonderingen, omschreven in het in het eerste lid bedoelde reglement, eene uitkeering zal zijn te doen, waarvan het bedrag in billijkheid zal zijn te bepalen, doch niet minder, onderscheidenlijk niet meer zal zijn dan een in evenbedoeld reglement te bepalen minimum en maximum;

d. in gevallen van dienstopzegging, als onder *c.* bedoeld beroep zal openstaan bij scheidsgerechten, samengesteld op de wijze als onder *b.* aangegeven. Deze scheidsgerechten doen in hoogste ressort eene met redenen omkleede uitspraak omtrent de aanspraak op eene uitkeering als onder *c.* bedoeld, omtrent het bedrag der uitkeering binnen de gestelde grenzen, zoomede, indien het ontslag is verleend zonder de bijvoeging «eervol», omtrent de vraag of tot die bijvoeging aanleiding bestaat.

II. in het derde lid van gemeld artikel 113*bis* wordt aan het slot van het onder *c.* gestelde in plaats van «onder *b.* bepaalde» gelezen: onder *b.* en *d.* bepaalde».

III. in het derde lid van meergemeld artikel 113*bis* wordt het onder *d.* bepaalde gelezen als volgt:

d. de tijdsruimte, die tusschen het opzeggen van de dienstbetrekking van de zijde van de bestuurders van den spoorweg, onderscheidenlijk door de beambten en bedienden en het eindigen van die dienstbetrekking moet verloopen, met dien verstande, dat zij niet minder dan twee en niet meer dan vier weken mag bedragen.

B. te bepalen, dat de onder **A** vermelde wijzigingen en aanvullingen van kracht zullen worden met ingang van 1 Juli 1907.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 29 *Juni* 1907, n°. 51, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Zeeland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het onder de onderwerpen van uitgaaf in het belang der zeewering en oeververdediging van den calamiteusen Leendert-Abrahampolder brengen van de kosten van verhooging en verzwaring van den dijk tusschen dien polder en den Catspolder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Onzen Commissaris in Zeeland tegen het besluit van Gedeputeerde Staten dier provincie, dd. 4 Jan. 1907, n°. 81, 2e afd., waarbij onder de onderwerpen van

uitgaaf in het belang der zeewering en oeververdediging van den calamiteusen Leendert-Abrahampolder worden gebracht de kosten van verhooging en verzwaring van den dijk tusschen den Leendert-Abrahampolder en den Catspolder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 5 Juni 1907, n°. 93;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 26 Juni 1907, n°. 172, afd. Wat.;

Overwegende, dat op 24 Dec. 1906 de besturen van den Catspolder en den Leendert-Abrahampolder, daartoe door de vergaderingen van ingelanden gemachtigd, zijn overeengekomen, dat de scheidingsdijk tusschen beide polders vanwege den Leendert-Abrahampolder zou worden verhoogd en verzwaard in dier voege als deze noodig zou achten, en dat de Catspolder den dijk op de verhoogde en verzwaarde afmetingen zou onderhouden, met dien verstande, dat de uit de verhooging en verzwaring voortspruitende meerdere kosten van onderhoud door den Leendert-Abrahampolder aan den Catspolder zouden worden vergoed;

dat Gedeputeerde Staten van Zeeland die overeenkomst hebben goedgekeurd en op 4 Jan. 1907 hebben besloten: «punt 1 van hun besluit van 25 Mei 1883, n°. 59, zooals dat gewijzigd is bij hunne besluiten van 8/16 Juli 1886, n°. 49, en 4 April 1896, n°. 88, aan te vullen met: «de kosten van verhooging en verzwaring en van het onderhoud van die verhooging en verzwaring van den dijk tusschen den Leendert-Abraham- en den Catspolder»;

dat van genoemd besluit van Gedeputeerde Staten Onze Commissaris bij Ons in beroep is gekomen, op grond van een advies uitgebracht door den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat in de 11de directie, die van oordeel is, dat het besluit niet in overeenstemming is met de bedoeling der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) en strijdig met het Rijksbelang;

Overwegende, dat krachtens de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) polders in Zeeland, die door de kosten van zeewering en oeververdediging te zwaar belast zijn, door de Provinciale Staten van Zeeland onder Onze goedkeuring calamiteus kunnen worden verklaard, waarvan het gevolg is, dat, wanneer al de volgens de artt. 3, 4, 6 en 7 dier wet bijeengebrachte gelden ontoereikend zijn om voormelde kosten van zeewering en oeververdediging te dekken, in het tekort voor één derde gedeelte door de provincie en voor twee derde gedeelten door 's Rijks schatkist wordt voorzien;

dat in verband met deze bepaling door Gedeputeerde Staten van Zeeland de aanwijzing geschiedt der onderwerpen van uitgaaf, die

geacht moeten worden in het belang der zeewering en oeververdediging te geschieden;

dat nu de vraag te beantwoorden is, of G-deputeerde Staten van Zeeland bij hun bestreden besluit terecht de kosten van verhooging en verzwaring van den dijk tusschen den Leendert-Abrahampolder en den Catspolder onder die uitgaven hebben opgenomen;

dat deze vraag ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch naar de duidelijke woorden en ook naar den geest en de bedoeling der voormelde wet van 1870, alleen kosten van zeewering en oeververdediging kunnen gebracht worden tot de onderwerpen van uitgaaf, waarvan eventueel een deel ten laste van de provincie en het Rijk komt en dat de verhooging en verzwaring van den dijk tusschen de twee genoemde polders, hoe nuttig die op zich zelve ook zijn moge, daartoe niet behoort;

Gezien de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te vernietigen.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 8 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 178), *tot vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Zaandam, in den spoorweg van Amsterdam naar Nieuwediep.*

KON. BESLUIT *van* 8 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 179), *tot aanvulling van het bij Kon. besluit van* 16 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 351) *gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest, vastgesteld bij Kon. besluit van* 22 *Maart* 1905 (*Staatsblad n°.* 112).

KON. BESLUIT *van* 12 *Juli* 1907, *n°.* 21, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren van K. H. van Wijland, te Finkega en B. J. Bakker, te Steggerda, in zake het grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door K. H. van Wijland, te Finkenga, en B. J. Bakker, te Steggerda, tegen de te hunnen

aanzien bij besluit van Ged. Staten van Friesland van 1 Nov. 1906, n°. 81, 2e afd., W., genomen beschikking aangaande het grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 19 Juni 1907, n°. 39;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 8 Juli 1907, la R.. afd. Wat.;

Overwegende, dat nadat het gemeentebestuur van Weststellingwerf ingevolge art. 47 van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in de provincie Friesland (Prov. Blad 1905, n°. 76) een grondregister der slik- en turfgelden had samengesteld en aan Ged. Staten van Friesland ter goedkeuring had toegezonden, Ged. Staten van de ingebrachte bezwaren hebben kennis genomen en op 1 Nov. 1906 het grondregister hebben vastgesteld, met ongegrondverklaring van de bezwaren van K. H. van Wijland en B. J. Bakker;

dat de bezwaarschriften van dezen inhielden, dat zij eigenaar zijn, de eerste van het perceel kad. bekend gemeente Noordwolde, Sectie F n°. 936, oud A n°. 731 en 735, op het grondregister voorkomende volgn. 358, de tweede van het perceel kad. bekend gemeente Noordwolde, Sectie F n°. 1057, oud A 668, op het grondregister voorkomende onder volgn. 630; dat het grondregister vermeldt, dat voor beide perceelen in de jaren 1827/28 en 1828/29 slikgeld is opgebracht en wel voor het perceel van Van Wijland *f* 25.88½ en *f* 19.80 en voor dat van Bakker *f* 7.81½ en *f* 5.98, terwijl in het register een nominaal bedrag staat aangeteekend van *f* 944.13 voor het perceel van den eerste en van *f* 285.14 voor dat van den tweede; dat volgens het in 1857 opgemaakt register van de in 1823—1849 betaalde slikgelden in die jaren is gestort voor perceel 731 van Van Wijland *f* 190.85, voor perceel 735 van denzelfde *f* 170.16, en voor het perceel van Bakker *f* 145.25, terwijl volgens den in 1896 uitgegeven staat, aanwijzende het vermoedelijk bedrag waarop de eigenaren van de daarin opgenomen perceelen aanspraak kunnen maken na droogmaking en in cultuurbrenging, het perceel 731 vermoedelijk toekomt een bedrag groot *f* 1414, het perceel 735 een bedrag groot *f* 1304, het oude perceel A 668 een bedrag groot *f* 1113; dat aan adressanten, die er op wijzen, dat de gesteldheid van de perceelen vóór hunne droogmaking en in cultuurbrenging van dien aard was, dat voor het daaruit voortgekomen slik veel meer slikgeld moet zijn betaald dan de in het grondregister aangegeven bedragen, het hierboven geschetst verschil niet duidelijk is, waarom zij verzoeken dat een nader onderzoek worde ingesteld en

435731

het nominaal bedrag van hunne perceelen verhoogd tot zoodanig bedrag als waarop zij inderdaad recht hebben;

dat Ged. Staten hebben overwogen dat het juist is dat in het register van 1857 en in den staat van 1896 de bedragen zijn geboekt, die adressanten in hunne bezwaarschriften noemen;

dat echter die bedragen, volgens het rapport van den deskundige voor de bijwerking der slikgeldregisters, veel te hoog zijn gesteld; dat toch gemelde perceelen, blijkens de kadastrale stukken en een in 1830 gemaakte kaart van veenderijen onder de dorpen Noordwolde en Finkega, in dat jaar reeds geheel waren verveend, en zij dan ook alleen in aanmerking kunnen komen voor sommen, opgebracht voor verveningen, welke vóór 1830, alzoo in 1823—1829, hebben plaats gehad; dat in die jaren voor de verveningen onder Noordwolde slechts is betaald over 1823/24 / 11.98, 1824/25 en 1825/26 nihil, 1826/27 *f* 6.48½, 1827/28 *f* 36.97, 1828/29 *f* 28.28 en 1829/30 nihil; dat het bedrag van 1823/24 is betaald voor oud perceel Noordwolde C n°. 387 en dat van 1826/27 voor oud perceel Noordwolde C n°. 388; dat de overige bedragen zijn opgebracht van de toen aldaar verveende perceelen A 668, 731, 735 en 1340; dat verder die bedragen, waar de oude verveningsstukken niet aangaven hoeveel slik uit elk perceel was getrokken, zijn verdeeld ten behoeve van de samenstelling van het grondregister, in evenredigheid van de hoeveelheden veen, welke uit elk nummer kunnen zijn voortgekomen; dat met betrekking tot der adressanten beweren, dat het perceel zoodanig is verveend, dat meer slikgeld moet zijn betaald, — indien het beweren van meerdere vervening juist is — dit geenszins buiten sluit de mogelijkheid, dat die meerdere vervening vóór 1823 — het jaar van invoering der slikgelden — heeft plaats gehad, terwijl voorts veilig kan worden aangenomen, dat door den toenmaligen vervener het slikgeld gedeeltelijk moet zijn ontdoken, indien hij in de genoemde perceelen tusschen de jaren 1823 en 1829 *wel* heeft verveend in die mate als adressanten veronderstellen, daar toch vaststaat dat in die jaren voor vervening onder Noordwolde geen meerde slikgelden zijn opgebracht dan hiervoor vermeld; dat uit al het vorenstaande voldoende blijkt, dat der adressanten perceelen voor een hooger slikgeldbedrag dan in het grondregister is aangegeven — het nominale bedrag is berekend op de wijze als in het reglement is aangegeven — niet in aanmerking kunnen komen en dan ook hun verzoek om verhooging van dat bedrag voor inwilliging niet vatbaar is;

dat K. H. van Wijland en B. J. Bakker van het besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep zijn gekomen en in hunne adressen aan-

voeren, dat aan het register van 1857 meer waarde dient gehecht te worden dan aan het nieuwe; dat uit niets blijkt, dat de in 1830 opgemaakte kaart officicel is opgemaakt en vastgesteld en evenmin, dat die kaart destijds ter visie heeft gelegen; dat h. i. het niet bewezen is, dat er na 1830 geen slikgelden van hunne perceelen zijn betaald en dat appellanten daarom meenen recht te hebben op een nauwkeuriger onderzoek naar het bedrag van de voor hunne perceelen betaalde slikgelden;

Overwegende, dat de in 1830 voor de veenderijen onder de dorpen Noordwolde en Finkega opgemaakte kaart, blijkens de verveningsrekening van 1830 uit het slikgeldfonds betaald en alzoo op last der overheid gemaakt is;

dat daargelaten of deze kaart al of niet ter visie heeft gelegen, appellanten in gebreke blijven aan te toonen, dat ter visieligging voorgeschreven was;

dat voorts uit de staten van opmeting van veen- en slikgeldkohieren blijkt, dat na 1830 geen slikgelden van de perceelen van appellanten zijn betaald;

Overwegende, ten aanzien van de bewering van appellanten, dat aan het register van 1857 meer waarde dient gehecht te worden dan aan het nieuwe, dat daarvoor geen voldoende grond bestaat;

dat toch de noodzakelijkheid van een onderzoek naar de juistheid der in het register van 1857 opgenomen bedragen reeds in 1896 door het gemeentebestuur van Weststellingwerf is erkend, blijkens diens benoeming in dat jaar van eene commissie tot onderzoek of de in de registers geboekte perceelen al dan niet in aanmerking kwamen voor uitkeering van slikgeld;

dat vervolgens in 1902 door de Staten van Friesland besloten werd tot het doen nagaan van den toestand der slikgeldregisters en als gevolg eener wijziging van het Provinciaal Reglement op de lage verveningen in 1905 (nieuwe) grondregisters moeten worden opgemaakt;

dat uit een en ander reeds volgt, zooals het onderzoek in deze bevestigd heeft, dat aan het door appellanten bedoelde register niet die waarde mag worden toegekend welke zij verlangen en dit register allerminst onvoorwaardelijk als juist mag worden aangemerkt;

dat, aangezien het register van 1857 slikgelden bracht ten bate van de perceelen van appellanten, omdat zij in 1830 waren verveend, de gelden, voor zoover zij geacht konden worden voor die perceelen te zijn gestort, ook in het grondregister ten bate dier perceelen zijn gebracht, zoodat het grondregister wel rekening houdt met het register van 1857, doch alleen verandering brengt in het bedrag, omdat na

nauwgezet onderzoek is gebleken dat in 1857 bepaalde bedrag voor die perceelen veel te hoog is en omdat de daarin voorkomende bedragen voor elk perceel in één som geboekt zijn, terwijl in het grondregister moet worden aangegeven hoeveel in elk jaar voor ieder perceel is betaald, hetgeen alleen te constateeren is uit de in de verschillende jaren aangehouden officieele registers en verder opgemaakte stukken;

dat eindelijk de verdeeling der gelden is geschied naar de hoeveelheid veen die na ingesteld onderzoek uit de perceelen van appellanten kan getrokken zijn;

dat derhalve het nauwkeurige onderzoek naar het bedrag van de voor hunne perceelen betaalde slikgelden, waarop appellanten meenen recht te hebben, heeft plaats gehad en waar zij hunnerzijds noch nadere gegevens verstrekken ten bewijze van hunne hoogere aanspraken, noch een bepaald cijfer weten aan te geven, dat hun zoude toekomen, er geen grond bestaat de bestreden besluiten te vernietigen of daarin wijziging te brengen;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) en het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in de provincie Friesland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 12 *Juli* 1907, *n°.* 22, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren van J. J. Scholten, te Nijeholtwolde, in zake het Grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. J. Scholten, te Nijeholtwolde, tegen de te zijnen aanzien bij besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 1 November 1906, n°. 81, 2e afd., W., genomen beschikking aangaande het grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 19 Juni 1907, n°, 39;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 8 Juli 1907, la. R., afd. Wat.;

Overwegende, dat nadat het gemeentebestuur van Weststellingwerf ingevolge art. 47 van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in de provincie Friesland (Prov. blad 1905, n°. 76) een grondregister der slik- en turfgelden had samengesteld

en aan Gedeputeerde Staten van Friesland ter goedkeuring had toegezonden, Gedeputeerde Staten van de ingebrachte bezwaren hebben kennis genomen en op 1 November 1906 het grondregister hebben vastgesteld, met toewijzing van het adres van J. J. Scholten te Nijeholtwolde, in dier voege, dat zij besloten „in het grondregister met rooden inkt als volgn. 650 *a* aan te brengen perceel Wolvega H 549, met een nominaal bedrag groot ƒ 8.90 en met dat bedrag te verminderen het nominaal bedrag van perceel Wolvega H 544, volgn. 650 van het grondreglement";

dat het bezwaarschrift van J. J. Scholten inhield, dat hij eigenaar is van het perceel kadastraal gemeente Wolvega Sectie H, n°. 549; dat dit perceel gedeeltelijk voortkomt uit een gedeelte van perceel Wolvega C 99 en voor zoover daaruit voortkomende, is verveend, zonder dat H 549 voorkomt op het grondregister; dat hij daarom aandringt op een nader onderzoek, opdat zijn perceel 549 alsnog op het grondregister worde aangebracht;

dat Gedeputeerde Staten te dien aanzien hebben overwogen, dat, blijkens het rapport van den deskundige voor de bijwerking der slikgeldregisters de voor het oude perceel Wolvega, Sectie C 99 betaalde slikgelden, geheel geboekt zijn op perceel Wolvega, Sectie H, n°. 544, zijnde volgn. 650 van het grondregister; dat, volgens een nader ter plaatse ingesteld onderzoek, is gebleken dat inderdaad van het aan adressant behoorend perceel H 549 een klein hoekje, afkomstig van perceel C 99, is verveend en dat de hoeveelheid slik die daaruit gekomen kan zijn, geschat moet worden op 150 M².; dat voor perceel C 99 in de jaren 1836/37, 1839/40, 1842/43 en 1846/47 slikgeld is betaald en wel ƒ 1.05 ƒ 27.66, ƒ 51.96 en ƒ 67.69½; dat de hoeveelheid slik in die jaren uit dat perceel voortgekomen, wordt geschat op 24091 M².; dat nu naar evenredigheid der hiervoor genoemde hoeveelheden slik, het gedeelte van perceel H 549, gekomen uit C 99, geacht moet worden in de jaren 1836/37, 1839/40, 1842/43 en 1846/47 aan slikgeld te hebben opgebracht nihil, ƒ 0.17, ƒ 0.32 en ƒ 0.42; dat deze laatste slikgeldbedragen op 1 Mei 1905 vertegenwoordigen, berekend op de wijze als in het reglement wordt aangegeven, een nominaal bedrag groot ƒ 8.90; dat derhalve in het grondregister het perceel van adressant alsnog behoort te worden opgenomen met een nominaal bedrag van ƒ 8.90, terwijl het nominale bedrag van perceel H 544, volgn. 650 van het register, alsnog met een gelijk bedrag behoort te worden verminderd;

dat J. J. Scholten van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen en in zijn adres aanvoert, dat het aan

hem toebehoorend perceel voor het geheel afkomstig is van C 99; dat het, met uitzondering van de reed, geheel is verveend; dat het perceel C 99 geheel met slikgeldheffing is verveend en volgens de kadastrale stukken groot was 2 Hectare, 24 Are, waarvan 33 Are, 15 centiare aan appellant toekomt, dus iets meer dan eene zevende van het geheele perceel; dat hij meent, dat hem dan ook minstens $^1/_7$ toekomt van de slikgelden welke geboekt zijn op perceel Wolvega Sectie H no. 544, zijnde volgn. 650 van het grondregister;

Overwegende, dat behalve de in het door appellant bestreden besluit vermelde voor perceel Wolvega Sectie C 99 betaalde slikgelden voor het daarvan afkomstige perceel Sectie C n°. 2837 in de jaren 1865/67 aan slikgeld is betaald *f* 58.63½;

dat echter de in die jaren gespreide hoeveelheid klijn alleen dient geboekt te worden voor perceel Wolvega Sectie H n°. 544, aangezien de hoeveelheid klijn is gespreid en de gelden zijn betaald door Jochem Dragt, die volgens de officieele stukken zijn eigen land verveende en in het bezit was van dat deel van perceel Wolvega Sectie C n°. 2837, dat reeds in 1851 in de officieele stukken bekend stond onder n°. 2934, welk perceel thans geheel behoort tot n°. 544 der Sectie H van de kadastrale gemeente Wolvega;

dat voorts bij de bewering van appellant, dat zijn perceel aanspraak heeft op ten minste $^1/_7$ der gelden, die op perceel H n°. 544 zijn uitgetrokken, over het hoofd is gezien, dat perceel H n°. 544 bestaat uit een deel van C 109 en 2934 en dat op het deel van C 109, waarvan appellants perceel niet afkomstig is, reeds *f* 206.56 of ongeveer de helft van het bedrag rustte;

dat bovendien het perceel van appellant, met uitzondering van een hoek, onverveend is, terwijl overigens de gesteldheid van den bodem van dat perceel er op wijst, dat vervening van eenige beteekenis niet kan hebben plaats gehad;

dat op voorschreven gronden de beslissing van Gedeputeerde Staten als juist moet worden gehouden en de onjuistheid van het door hen vastgestelde bedrag niet is gebleken;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) en het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in de provincie Friesland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

WET *van* 13 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 190), *tot verleening aan de gemeente Amsterdam uit 's Rijks schatkist van een subsidie, ten bedrage van f* 282.000, *in de kosten van de verwijding der Oosterdoksluizen aldaar.*

KON. BESLUIT *van* 15 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 195), *tot wijziging van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 20), *gewijzigd en aangevuld bij Kon. besluiten van* 8 *Augustus* 1901 (*Staatsblad n°.* 201), 8 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 195), 28 *Januari* 1904 (*Staatsblad n°.* 16), 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 201) *en* 17 *Juni* 1907 (*Staatsblad n°*, 149).

WET *van* 16 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 214), *betreffende het overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg van Delft naar de Doenkade in beheer en onderhoud bij de gemeente Delft.*

WET *van* 16 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 215), *tot onteigening, ten name van het waterschap de Schipbeek, van eigendommen in de gemeenten Laren en Markelo, noodig voor de verbetering van de Bolksbeek.*

WET *van* 16 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 216), *tot wijziging der Hinderwet, wet van* 2 *Juni* 1875 (*Staatsblad n°.* 95), *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 161).

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de Hinderwet te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. In artikel 2 wordt in nummer I onder *b* in de plaats van: «maatregel van inwendig bestuur» gelezen: «algemeenen maatregel van bestuur» en wordt na nummer I een nieuw nummer I*bis* opgenomen, aldus luidende:

„*1bis.* die, welke gedreven worden door een of meer electromotoren, waarvan het vermogen of het gezamenlijk vermogen de grens overschrijdt, door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur aan te geven."

2. Na artikel 29*bis* wordt een nieuw artikel 29*ter* opgenomen, aldus luidende:

„Artikel 29*ter*. Hij, die op 1 Juli 1907 eene door één of meer electromotoren gedreven inrichting in werking heeft, welke slechts uit hoofde van de aangewende beweegkracht onder deze wet valt, wordt geacht in het bezit te zijn van eene vergunning tot oprichting daarvan, door het bevoegde bestuur gegeven, en mitsdien concessionaris te zijn in den zin dezer wet, met dien verstande, dat op eene zoodanige inrichting de artikelen 14, 17, 18, 19, 20 en 21, en ten aanzien van overtredingen van die artikelen gepleegd, de artikelen 22 en 23 dezer wet van toepassing zijn.

„Is eene inrichting, als in het eerste lid bedoeld, tevens eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zijn ook de artikelen 17*bis*, 17*ter*, 20*bis*, 21*bis*, 22*bis* en 23 van toepassing."

3. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten enz.

WET *van* 16 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 223), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Heerlen, Hoensbroek, Wijnandsrade en Nuth, noodig voor den aanleg van de tweede mijn, bij Kon. besluit van* 24 *October* 1906 (*Staatsblad n°.* 270) *ter ontginning van Staatswege aangewezen* (*Staatsmijn Emma*), *en van een mijnspoorweg tot verbinding van deze mijn met den spoorweg Sittard—Herzogenrath nabij het station Nuth.*

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat van* 22 *Juli* 1907, *n°.* 205, *afd. Waterstaat, houdende vaststelling van de grenzen der bakenkwartieren en de standplaatsen der bakenmeesters.*

De Minister van Waterstaat;

Gelet op art. 3 van het reglement voor den bakendienst op eenige openbare wateren, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 22 April 1907 (Staatsblad n°. 87), alsmede op zijne beschikking van 29 Mei 1907, n°. 171, afdeeling Waterstaat, tot bepaling van de grenzen der bakenkwartieren en de standplaatsen der bakenmeesters;

Gezien het voorstel van den Hoofdingenieur-Directeur in de 2de en 3de directiën, van 5 Juli 1907, n°. 3535 H, tot wijziging der grens tusschen het eerste en het tweede bakenkwartier van het Pannerdensch kanaal, den Neder-Rijn en de Lek, en in aanmerking nemende dat in voormelde beschikking enkele misstellingen zijn te herstellen;

Heeft goedgevonden:

met ingang van 1 September 1907:

1°. te bepalen, dat de grenzen der bakenkwartieren en de standplaatsen der bakenmeesters zullen zijn als volgt:

Art. 1. De bakenkwartieren van *den Boven-Rijn* en *de Waal* zijn:

1*ste kwartier*, van de Nederlandsche grens bij Spijk, kilometerraai 0, tot ongeveer 250 M. boven het Millingsche veer, kilometerraai 9.

Standplaats van den bakenmeester te Lobith.

2*de kwartier*, van kilometerraai 9 tot de Gentsche Waard, kilometerraai 17.

Standplaats van den bakenmeester te Hulhuizen.

3*de kwartier*, van kilometerraai 17 tot ongeveer 700 M. beneden de grens tusschen de gemeenten Ubbergen en Nijmegen, kilometerraai 25.

Standplaats van den bakenmeester te Lent.

4*de kwartier*, van kilometerraai 25 tot ongeveer 200 M. beneden het Slijk-Ewijksche voetveer, kilometerraai 33.

Standplaats van den bakenmeester te Nijmegen.

5*de kwartier*, van kilometerraai 33 tot ongeveer 200 M. boven het voetveer van Deest, kilometerraai 40.

Standplaats van den bakenmeester te Slijk-Ewijk.

6*de kwartier*, van kilometerraai 40 tot ongeveer 200 M. beneden het Ochtensche veer, kilometerraai 48.

Standplaats van den bakenmeester te Druten.

7*de kwartier*, van kilometerraai 48 tot ongeveer de grensscheiding tusschen de gemeenten Echteld en Tiel, kilometerraai 56.

Standplaats van den bakenmeester te Leeuwen.

8*ste kwartier*, van kilometerraai 56 tot ongeveer 800 M. boven het Varieksche veer, kilometerraai 64.

Standplaats van den bakenmeester te Tiel.

9*de kwartier*, van kilometerraai 64 tot ongeveer 500 M. beneden de grensscheiding tusschen de gemeenten Varik en Est en Opijnen, kilometerraai 72.

Standplaats van den bakenmeester te Oud Sint-Andries, (gemeente Heerewaarden).

10*de kwartier*, van kilometerraai 72 tot even beneden Haaften, kilometerraai 80.

Standplaats van den bakenmeester te Zalt-Bommel.

11*de kwartier*, van kilometerraai 80 tot den Boveneindschen dijk te Brakel, kilometerraai 87.

Standplaats van den bakenmeester te Zuilichem.

12*de kwartier*, van kilometerraai 87 tot den separatiedam beneden Loevestein, 260 M. beneden kilometerraai 94.

Standplaats van den bakenmeester te Vuren.

2. De bakenkwartieren van *de Boven-Merwede*, *de Beneden-Merwede*, *de Oude Maas* en *de Noord* zijn:

1*ste kwartier*, van 260 M. beneden kilometerraai 94 tot de dwarskrib n°. 42, bij den Bond, 90 M. beneden kilometerraai 101.

Standplaats van den bakenmeester te Gorinchem.

2*de kwartier*, van 90 M. beneden kilometerraai 101 tot het benedeneinde van strekdam n°. 66, 500 M. beneden kilometerraai 112.

Standplaats van den bakenmeester te Hardinxveld.

3*de kwartier*, van 500 M. beneden kilometerraai 112 tot de kerk te Papendrecht en verder de Noord van den dam aan den linkeroever tegenover Dordrecht, 300 M. beneden kilometerraai 118, tot den separatiedam tusschen Lek en Noord, 900 M. beneden kilometerraai 126.

Standplaats van den bakenmeester te Papendrecht.

4*de kwartier*, van de kerk te Papendrecht tot den bovenmond van het Mallegat, 850 M. beneden kilometerraai 120.

Standplaats van den bakenmeester te Dordrecht.

5*de kwartier*, van den bovenmond van het Mallegat, 850 M. beneden kilometerraai 120, tot het veer te Goidschalxoord, 350 M. beneden kilometerraai 135.

Standplaats van den bakenmeester te Puttershoek.

6*de kwartier*, van 350 M. beneden kilometerraai 135 tot kilometerraai 148 bij het Kaasgat.

Standplaats van den bakenmeester te Spijkenisse.

3. Het bakenkwartier van *het Mallegat* en *de Dordtsche Kil* strekt van den bovenmond van het Mallegat, 850 M. beneden kilometerraai 120, tot den separatiedam te Willemsdorp, 300 M. beneden kilometerraai 130.

Standplaats van den bakenmeester te 's Gravendeel.

4. De bakenkwartieren van de *Nieuwe Merwede* zijn:

1*ste kwartier*, van de lijn loopende van den kop van het separatiewerk aan den kop van den Ouden Wiel naar de grensscheiding tusschen de gemeenten Sleeuwijk en Werkendam, 50 M. beneden kilometerraai 103, tot den Kop van 't Land, 950 M. beneden kilometerraai 112.

Standplaats van den bakenmeester te Werkendam.

2*de kwartier*, van 950 M. beneden kilometerraai 112 tot de spoor-

wegbrug over het Hollandsch Diep, 420 M. beneden kilometerraai 124.

Standplaats van den bakenmeester te Kop van 't Land (gemeente Dubbeldam).

5. De bakenkwartieren van het *Pannerdensch kanaal, den Neder-Rijn* en *de Lek* zijn:

1*ste kwartier*, van den kop van den separatiedam tusschen Waal en Pannerdensch kanaal, 940 M. beneden kilometerraai 9 tot 700 M. beneden kilometerraai 22.

Standplaats van den bakenmeester te West-Pannerden (gemeente Bemmel).

2*de kwartier*, van 700 M. beneden kilometerraai 22 tot het Heterensche voetveer, ongeveer 480 M. beneden kilometerraai 36.

Standplaats van den bakenmeester te Arnhem.

3*de kwartier*, van het Heterensche voetveer tot het Maneswaardsche veer, ongeveer 540 M. beneden kilometerraai 46.

Standplaats van den bakenmeester te Renkum.

4*de kwartier*, van het Maneswaardsche veer tot het veer boven Elst, ongeveer 650 M. beneden kilometerraai 57.

Standplaats van den bakenmeester te Opheusden.

5*de kwartier*, van het veer boven Elst tot het voetveer aan de Mauriksche en Echtsche waarden, ongeveer 500 M. beneden kilometerraai 65.

Standplaats van den bakenmeester te Elst.

6*de kwartier*, van het voetveer aan de Mauriksche en Echtsche waarden tot het veer van Beusichem, ongeveer 500 M. beneden kilometerraai 75.

Standplaats van den bakenmeester te Wijk bij Duurstede.

7*de kwartier*, van het veer van Beusichem tot de grens tusschen de provinciën Gelderland en Zuidholland, ongeveer 400 M. beneden kilometerraai 84.

Standplaats van den bakenmeester te Culemborg.

8*ste kwartier*, van de grens tusschen de provinciën Gelderland en Zuidholland tot kilometerraai 92.

Standplaats van den bakenmeester te Hagestein.

9*de kwartier*, van kilometerraai 92 tot het voetveer te Jaarsveld, ongeveer 900 M. beneden kilometerraai 102.

Standplaats van den bakenmeester te Vreeswijk.

10*de kwartier*, van het voetveer te Jaarsveld tot het voetveer te Nieuwpoort, ongeveer 350 M. beneden kilometerraai 112.

Standplaats van den bakenmeester te Ameide.

11*de kwartier*, van het voetveer te Nieuwpoort tot het voetveer te Streefkerk, ongeveer 500 M. beneden kilometerraai 122.

Standplaats van den bakenmeester te Schoonhoven.

12*de kwartier*, van het voetveer te Streefkerk tot den kop van den separatiedam tusschen Lek en Noord, ongeveer 180 M. beneden kilometerraai 131.

Standplaats van den bakenmeester te Krimpen aan de Lek.

6. Het bakenkwartier van *de Nieuwe Maas* strekt:

van den kop van den separatiedam tusschen Lek en Noord tot de stadsbrug te Rotterdam, ongeveer 970 M. beneden kilometerraai 141.

Standplaats van den bakenmeester te Kralingsche Veer (gemeente Rotterdam).

7. Het bakenkwartier van *de Noordgeul*, *de Botlek* en *de Brielsche Nieuwe Maas* strekt:

van den bovenmond van de Noordgeul bij de Nieuwe Maas tot de lijn loopende van de haven te Brielle op den Brielschen veerheuvel, ongeveer 400 M. beneden kilometerraai 159.

Standplaats van den bakenmeester te Nieuwesluis (gemeente Heenvliet).

8. Het bakenkwartier van *het Beerengat* en *het Spui* strekt:

van het begin van het Spui bij de Oude Maas, ongeveer 300 M. beneden kilometerraai 137, tot de lijn loopende van den westelijken dijkshoek van 's Lands bekade gorzen (hoekpuntpaal CDXXX) op den zuidoostelijken dijkshoek van de Beeningewaard (hoekpuntpaal CDXXXI), ongeveer 670 M. beneden kilometerraai 152.

Standplaats van den bakenmeester te Oud-Beijerland.

9. De bakenkwartieren van *de Maas*, *de Bergsche Maas*, *de Amer*, *het Heusdensch kanaal*, *de Donge* en *de mond van het Oude Maasje* zijn:

1*ste kwartier*, van de Belgische grens bij Maastricht, 400 M. beneden kilometerraai 61, tot het pontveer te Ool, 400 M. beneden kilometerraai 76.

Standplaats van den bakenmeester te Maasbracht.

2*de kwartier*, van het pontveer te Ool tot Beesel, 390 M. beneden kilometerraai 92.

Standplaats van den bakenmeester te Roermond.

3*de kwartier*, van Beesel tot de spoorwegbrug te Venlo, 800 M. beneden kilometerraai 107.

Standplaats van den bakenmeester te Kessel.

4*de kwartier*, van de brug te Venlo tot het pontveer te Broekhuizen, 300 M. beneden kilometerraai 122.

Standplaats van den bakenmeester te Grubbenvorst.

5*de kwartier*, van het pontveer te Broekhuizen tot het voetveer te Maashees, 900 M. beneden kilometerraai 136.

Standplaats van den bakenmeester te Well.

6*de kwartier*, van het voetveer te Maashees tot het groote veer te Boxmeer, 300 M. beneden kilometerraai 151.

Standplaats van den bakenmeester te Boxmeer.

7*de kwartier*, van het groote veer te Boxmeer tot de grensscheiding tusschen de gemeenten Mook en Heumen, 800 M. beneden kilometerraai 165.

Standplaats van den bakenmeester te Cuyk.

8*ste kwartier*, van de grensscheiding tusschen de gemeenten Mook en Heumen tot de Balgoysche sluis, 70 M. boven kilometerraai 185.

Standplaats van den bakenmeester te Grave.

9*de kwartier*, van de Balgoysche sluis tot het pontveer te Maasbommel, 200 M. beneden kilometerraai 201.

Standplaats van den bakenmeester te Batenburg.

10*de kwartier*, van het pontveer te Maasbommel tot het dijksmagazijn te Lithoijen, 200 M. beneden kilometerraai 214.

Standplaats van den bakenmeester te Alphen.

11*de kwartier*, van het dijksmagazijn te Lithoijen tot het bovenwaartsche uiteinde van den strekdam aan de bovenzijde der doorsnijding van de Piekenwaard, 380 M. beneden kilometerraai 12.

Standplaats van den bakenmeester te Lith.

12*de kwartier*, van het bovenwaartsche uiteinde van den strekdam aan de bovenzijde der doorsnijding van de Piekenwaard tot den mond van de Dieze, 460 M. beneden kilometerraai 24.

Standplaats van den bakenmeester te Empel.

13*de kwartier*, de Maas van den mond der Dieze tot de afsluiting aan het Heleind, de Bergsche Maas van de afsluiting aan het Heleind tot 100 M. beneden de vaste brug te Heusden, zijnde 100 M. beneden kilometerraai 35, en het Heusdensch kanaal bovenwaarts van het Aalburgsche veer, ongeveer 150 M. beneden kilometerraai 36H.

Standplaats van den bakenmeester te Heusden.

14*de kwartier*, de Bergsche Maas van 100 M. beneden de vaste brug te Heusden tot het Capelsche stoompontveer, ongeveer 375 M. beneden kilometerraai 45.

Standplaats van den bakenmeester te Drongelen.

15*de kwartier*, de Bergsche Maas beneden het Capelsche stoompontveer en den Amer tot den rechteroever van het Spijkerboor, 500 M. beneden kilometerraai 55, met de Donge, beneden de inundatie-sluis te Geertruidenberg en de monding van het Oude Maasje van 100 M. boven de ponthaven te Keizersveer tot in de Bergsche Maas.

Standplaats van den bakenmeester te Dussen.

16*de kwartier*, de Amer van den rechteroever van het Spijkerboor tot de spoorwegbrug over het Hollandsch Diep.

Standplaats van den bakenmeester te Drimmelen.

en het *Bakenkwartier*, gevormd door de afgedamde Maas van den afsluitdam aan het Heleind tot de punt van den scheidingsdam met de Waal bij Loevestein, en door het Heusdensch kanaal benoorden het Aalburgsche veer.

Standplaats van den bakenmeester te Veen.

10. De bakenkwartieren van *den IJssel* zijn:

1*ste kwartier*, van den kop van den separatiedam tusschen Neder-Rijn en IJssel, 70 M. boven kilometerraai 0, tot het veer bij Rhedersteeg, 250 M. beneden kilometerraai 14.

Standplaats van den bakenmeester te Westervoort.

2*de kwartier*, van het veer bij Rhedersteeg tot het veer bij Dieren, kilometerraai 32.

Standplaats van den bakenmeester te Dieren.

3*de kwartier*, van het veer bij Dieren tot even beneden de brug te Zutphen, 500 M. beneden kilometerraai 49.

Standplaats van den bakenmeester te Zutphen.

4*de kwartier*, van even beneden de brug te Zutphen tot even beneden de schipbrug te Deventer, 200 M. beneden kilometerraai 66.

Standplaats van den bakenmeester te Deventer.

5*de kwartier*, van even beneden de schipbrug te Deventer tot Veessen, kilometerraai 83.

Standplaats van den bakenmeester te Olst.

6*de kwartier*, van Veessen, kilometerraai 83, tot even beneden den mond van het Apeldoornsch kanaal, kilometerraai 99.

Standplaats van den bakenmeester te Wijhe.

7*de kwartier*, van den benedenmond van het Apeldoornsch kanaal, kilometerraai 99, tot even beneden de brug te Kampen, 50 M. beneden kilometerraai 117.

Standplaats van den bakenmeester te Katerveer.

8*ste kwartier*, van even beneden de brug te Kampen tot het uiteinde der Keteldammen.

Standplaats van den bakenmeester te Kampen.

11. De bakenkwartieren van *het Zwarte water* en *het Zwolsche Diep* zijn:

1*ste kwartier*, van de stadsgracht te Zwolle tot de Groote schutsluis te Zwartsluis.

Standplaats van den bakenmeester te Zwolle.

2*de kwartier*, van en met de Groote schutsluis te Zwartsluis tot 1800 M. buiten den kop van den zuiderleidam van het Zwolsche Diep in zee.

Standplaats van den bakenmeester te Genemuiden.

12. De bakenkwartieren van den *Hollandschen IJssel* zijn:

1ste kwartier, van de waaiersluis boven Gouda tot kilometerraai XII.

Standplaats van den bakenmeester te Moordrecht.

2de kwartier, van kilometerraai XII tot de vereeniging met de Maas bij IJsselmonde.

Standplaats van den bakenmeester te Onderkerk aan den IJssel.

13. De bakenkwartieren van *de Linge* zijn:

1ste kwartier, van de grensscheiding tusschen de provinciën Gelderland en Zuidholland nabij Asperen, tot de schutsluis aan den Arkelschen dam.

Standplaats van den bakenmeester te Leerdam.

2de kwartier, van de grensscheiding tusschen de provinciën Gelderland en Zuidholland nabij Asperen, tot de uitmonding van de Korne.

Standplaats van den bakenmeester te Beesd.

2°. in te trekken de beschikkingen van 6 Juni 1904, n°. 252, 14 April 1905, n°. 210, en 29 Mei 1907, n°. 171, sub 1°., afdeeling Waterstaat. *)

KON. BESLUIT *van* 23 *Juli* 1907 (*Staatsblad n°.* 229), *tot wijziging en aanvulling van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1891 (*Staatsblad n°.* 158), *gewijzigd en aangevuld bij Kon. besluiten van* 17 *April* 1894 (*Staatsblad n°.* 57), 23 *April* 1897 (*Staatsblad n°.* 105), 8 *Juli* 1897 (*Staatsblad n°.* 217), 6 *November* 1905 (*Staatsblad n°.* 297) *en* 17 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 329).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, van 10 Juni 1907, La. N., afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juli 1907, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen genoemden Minister van 19 Juli 1907, n°. 174, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n° 158), laatstelijk aangevuld en gewijzigd bij Konink-

*) Bij laatstsgenoemde beschikking zijn sub 2°. nog ingetrokken de beschikkingen van 23 Augustus 1895, n°. 124, afd. Waterstaat, 1ste onderafd., 29 Juni 1899, n°. 151, afd. Waterstaat, IIIde onderafd. *b*, 19 Maart 1900, La.N, afd. Waterstaat, IIIde onderafd. *b*, 29 October 1902, La. N, afd. Waterstaat T, 3 Januari 1903, n°. 187, afd. Waterstaat T en 30 Juni 1905, La W, afd. Waterstaat.

lijk besluit van 17 December 1906 (Staatsblad n°. 329), te wijzigen en aan te vullen als volgt:

1°. Artikel 1, 2de lid, wordt gelezen als volgt:

„De rivieren onder 1°. bedoeld zijn:

„de IJssel met zijne uitmondingen in de Zuiderzee, de Nieuwe Merwede, het Wantij, het Mallegat, de Dordtsche Kil, de Krabbe, de Maas met inbegrip van het afgesloten gedeelte tusschen het Heleind en de Waal bij Woudrichem, de Bergsche Maas, het Heusdensch Kanaal, het Oude Maasje, de Donge van het separatiepunt met den linkeroever der 's Gravenmoersche Vaart tot hare uitmonding in de Amer, de Amer, de Killen in het Bergsche Veld, het Hollandsch Diep, de Koningshaven, de Oude Maas, de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, de rivieren beneden Rotterdam tot in zee, het Spui met het Beerengat, het Hartelsche Gat, de Hollandsche IJssel met de Sliksloot, het Zwarte Water en het Zwolsche Diep."

2°. Artikel 2 zal luiden als volgt:

„In dit reglement wordt, evenals in de bijzondere reglementen, verstaan

onder zeilvaartuig, elk vaartuig onder zeil en niet onder stoom, en

„onder stoomvaartuig, elk stoomvaartuig onder stoom, al of niet zeilvoerende;

„onder schipper, ieder gezagvoerder van een vaartuig of vlot of die dezen vervangt;

„onder dag, de tijd tusschen op- en ondergang der zon;

„onder nacht, de tijd tusschen onder- en opgang der zon;

„onder Minister, de Minister met de uitvoering van dit besluit belast;

„onder Onzen Commissaris, de Commissaris der Koningin in de provincie, waarin de rivier, het kanaal, het betrokken gedeelte van de rivier of het kanaal of de werken zijn gelegen;

„onder hoofdingenieur en ingenieur, de hoofdingenieur-directeur en ingenieur, met het beheer van de rivier, het kanaal, het betrokken gedeelte van de rivier of het kanaal of van de werken belast;

„onder ambtenaren van den waterstaat, de hoofdingenieurs-directeuren, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van 's Rijkswaterstaat, en de Rijksbakenmeesters;

„onder kanaalbeambten, de havenmeesters, sluis- en hulpsluismeesters, sluis- en hulpsluis-, stuw-, brug-, pont-, kanaal- en dijkwachters, sluis-, brug- en havenknechten, in dienst van het Rijk."

3°. In de artikelen 5, 6 en 9 wordt gelezen voor:

„inhoud": „laadvermogen" en voor „M³": „ton".

4°. Tusschen de artikelen 56 en 57 wordt ingelascht het volgende:

„Artikel 56*bis*.

„Op elk vaartuig moet gedurende de vaart steeds een tot de be-

diening van het roer bekwaam, ten minste 17 jaar oud persoon, zich aan het roer bevinden.

»Op vaartuigen, zonder eigen beweegkracht varende, van minder dan 150 ton laadvermogen is dit voorschrift niet van toepassing.«

5°. Tusschen de artikelen 63 en 64 wordt ingelascht het volgende:

»Artikel 63*bis*.

»Op elk vaartuig van meer dan 10 doch minder dan 150 ton laadvermogen moet gedurende de vaart steeds een ten minste 17 jaar oud persoon aan dek aanwezig zijn, terwijl op elk vaartuig van 150 en meer ton laadvermogen gedurende de vaart een tot de bediening van het roer bekwaam, ten minste 17 jaar oud persoon zich aan het roer moet bevinden.

»Deze bepaling is niet van toepassing op vaartuigen, welke van den wal met den boom worden voortgeduwd.

»Afwijking van de in het eerste lid gestelde bepaling wordt toegelaten voor gesleept of gejaagd wordende bakken, zolderschuiten, of dergelijke vaartuigen van niet meer dan 75 ton laadvermogen, welke zoodanig vast aan elkander zijn gekoppeld, dat zij een geheel vormen, mits met schriftelijke vergunning van den havenmeester en met inachtneming van hetgeen door dezen wordt voorgeschreven.

»Bij het geven van zoodanige schriftelijke vergunningen en het daarbij stellen van voorwaarden wordt niet afgeweken van hetgeen de bijzondere reglementen voor elk kanaal eventueel mochten bepalen in afwijking van artikel 7 van dit reglement.«

6°. Het laatste lid van artikel 91, zal worden gelezen als volgt:

»De schipper is bevoegd, overeenkomstig artikel 4 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) de beslissing in te roepen van den hoofdingenieur.«

7°. In artikel 92, sub *c*, wordt tusschen 56 en 61 ingelascht: »56*bis*« en tusschen 63 derde lid en 69: »63*bis*«.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 23 *Juli* 1907, *n°*. 47, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het aankoopen en ruilen van grond voor de verlegging van een gedeelte van den weg Grijpskerke—Meliskerke.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van den polder Walcheren tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland dd. 28 Maart 1907, n°. 86, 2de afdeeling, waarbij onder meer goedkeuring is onthouden aan een besluit der algemeene vergadering

van genoemden polder van 29 September 1906, tot het aankoopen en ruilen van grond voor de verlegging van een gedeelte van den weg Grijpskerke—Meliskerke;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 19 Juni 1907, n°. 118;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 19 Juli 1907, n°. 211, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende:

dat de algemeene vergadering van den polder Walcheren op 29 September 1906 besloot, eenige perceelen aan te koopen, ten opzichte van andere een ruil aan te gaan; een en ander ten einde genoemden weg gedeeltelijk te verleggen;

dat bij schrijven van 1 November 1906 aan Gedeputeerde Staten tot het verleggen van den weg en de daarvoor noodige ruilingen vergunning is gevraagd;

dat Gedeputeerde Staten, bij besluit van 28 Maart 1907, n°. 86, 2de Afdeeling, daarop de twee volgende beslissingen hebben genomen:

1°. weigering van de vergunning tot gedeeltelijke verlegging van den weg, op grond dat niet gezorgd is dat het verlegde wegsgedeelte niet in minder voldoenden staat zal zijn dan het te verleggen gedeelte, terwijl evenmin de noodige gegevens ter beoordeeling van het besluit door het polderbestuur zijn verstrekt;

2°. onthouding van goedkeuring aan het besluit der algemeene vergadering van den polder tot het aankoopen en ruilen van gronden voor de bedoelde wegsverlegging, op grond dat door de voorgenomen aankoop en ruiling van gronden, de polder niet in het bezit zou komen van de gronden, welke voor bermslooten langs het verlegde wegsgedeelte noodig zijn;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten het polderbestuur bij Ons in beroep is gekomen, verzoekende, het besluit van Gedeputeerde Staten te vernietigen en alsnog het besluit der algemeene vergadering tot koopen en ruilen van grond te willen goedkeuren, en aanvoerende dat het bezwaar niet is in te zien, waarom het polderbestuur niet in het bezit zou kunnen komen van die gronden, om in geval van nood ook die gronden voor bermslooten te gebruiken; dat het bestuur dan ook meent, dat die weigering alleen dienen moet om te beletten dat bovenbedoelde wegsverandering tot stand komt en eene weigering alleen op dien grond niet voldoende gemotiveerd is;

Overwegende:

dat de beslissing van Gedeputeerde Staten sub 1°. genomen is krachtens artikel 69 § 1 van het reglement op de wegen en voet-

paden in Zeeland, van welke beslissing geen beroep op Ons is toegelaten;

dat de beslissing van Gedeputeerde Staten sub 2°. genomen is krachtens artikel 141 van het reglement op het bestuur van den polder Walcheren;

dat de gronden, die Gedeputeerde Staten er toe geleid hebben, laatstbedoelde beslissing te nemen, juist zijn, en deze tot de Onze makende;

Gezien het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland en het reglement op het bestuur van den polder Walcheren;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep, ingesteld tegen de beslissing sub 1°. niet-ontvankelijk, dat, ingesteld tegen de beslissing sub 2°. ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 23 *Juli* 1907, *n°.* 48, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdreeht en Loenderveen over het dienstjaar* 1905.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door G. Schipper Hzn. te Loosdrecht tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 19 Februari 1907, 2de afdeeling n°. 590/456, strekkende tot goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1905;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 5 Juni 1907, n°. 98;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 19 Juli 1907, n°. 208, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat voormeld besluit is genomen met terzijdestelling onder anderen van het bezwaar van G. Schipper Hzn. te Loosdrecht, dat op de bewuste rekening onder de uitgaven van afdeeling 2 zijn gebracht een bedrag van *f* 1309.32½ voor Grootwaterschapslasten over 1904/1905, benevens voor administratiekosten een bedrag van *f* 3.09½ wegens restitutie Grootwaterschapslasten;

Overwegende, dat van dit besluit G. Schipper Hzn. met inachtneming van het bepaalde bij de artt. 20 en 26 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat de omslag van het Grootwaterschap »Beoosten de Vecht« niet mag worden voldaan uit de renten der waarborgpenningen, derhalve niet mag worden gebracht ten laste van de houders der waterbrieven, en dus op de rekening van het veenderij-

bestuur de desbetreffende posten niet thuis behooren; dat de bestemming der waarborgpenningen, op welke de waterbrieven betrekking hebben, is neergelegd in artikel 18 van het meergenoemde reglement op de veenderijen in de provincie Utrecht, welk artikel scherp onderscheidt tusschen deze bestemming en die van de zoogenaamde consignatiepenningen; dat meer in het bijzonder de waarborgpenningen strekken tot zekerheid »der lands-, polder-, binnenlandsche- en andere lasten«; dat tot de hiergenoemde lasten niet mag worden gerekend de omslag van het Grootwaterschap »*Beoosten de Vecht*«;

dat voornoemd Grootwaterschap wel in naam een waterschap is, doch facto niet anders blijkt, dan een vereeniging van waterschappen, die door betaling eener contributie in stand houden een bemalingswerk tot drooghonding van het waterschap Bethune, zoowel in het belang van dat waterschap als in dat der andere waterschappen, thans te zamen het Grootwaterschap vormende, en men hier dus te doen heeft met exceptioneele lasten welke niet uit de renten der waarborgpenningen mogen worden voldaan; dat zulks onder meer blijkt uit het (nieuwe) tweede lid van art. 18, dat expresselijk toestaat uitgaven ten behoeve van bemaling of van werken, ook al zijn deze buiten de grenzen der veenderij gelegen, te bestrijden uit de consignatiepenningen en invoeging van deze bepaling onnoodig ware geweest, indien deze uitgaven uit de renten der waarborgpenningen konden worden voldaan; dat het opleggen dezer exceptioneele lasten in het bijzonder onbillijk is tegenover de houders van Loosdrechtsche waterbrieven, daar toch deze waterbrieven, gelijk art. 24 van het reglement op de veenderijen bij uitzondering toestaat, van den grond of het water, waarvoor de waarborgpenningen zijn gestort, zijn gescheiden;

Overwegende, dat het Grootwaterschap »Beoosten de Vecht«, opgericht bij besluit der Provinciale Staten van Utrecht van 26 Maart 1902, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 9 Juli 1902, n°. 54, wel degelijk is een waterschap in den zin door de wet daaraan gehecht en mitsdien niet met grond kan worden betwist, dat de lasten door voormeld Grootwaterschap, waarin de veenpolder »Loosdrecht en Loenderveen« ligt geheven, behooren tot de polder- of binnenlandsche lasten, als bedoeld in de artt. 18 en 27, eerste en tweede lid van het reglement op de veenderijen in de provincie Utrecht;

dat mitsdien die lasten moeten worden betaald door de grondeigenaren tevens eigenaren van de waterbrieven of bij niet-betaling ingevolge art. 27 van de renten der waterbrieven moeten worden afgehouden;

dat waar in den polder Loosdrecht de waterbrieven van den eigen-

dom van den grond mogen worden en zijn gescheiden en noch de grondeigenaar noch de houder der waterbrieven die lasten heeft betaald, eveneens de lasten van de uit te keeren renten moeten worden afgehouden ;

dat hiertegen niet afdoet een beroep op een bij besluit der Staten van Utrecht dd. 14 November 1896 aan art. 18 van het reglement op de veenderijen toegevoegde tweede alinea, luidende aldus : «bovendien kunnen uit de renten der consignatiepenningen tot een door «Gedeputeerde Staten te bepalen maximum en onder hunne goedkeuring uitgaven worden gedaan ten behoeve van bemaling of van «werken, ook al zijn deze buiten de grenzen der veenderij gelegen, «wanneer het waterstaatsbelang der veenderij voldoende zal zijn «gebleken», omdat de bepaling van het maximum en de goedkeuring door Gedeputeerde Staten niet zijn geschied ;

dat het beroep op art. 24 van het bewuste reglement evenmin ter zake dienende is, daar uit de omstandigheid, dat de waterbrieven in den polder Loosdrecht van den eigendom van den grond mogen worden en zijn gescheiden niet volgt, dat het bepaalde in de artikelen 18 en 27, eerste en tweede lid op die waterbrieven niet toepasselijk is;

Overwegende, dat nu in deze vaststaat, dat de waterschapslasten in den polder Loosdrecht noch door de grondeigenaren noch door de eigenaren der waterbrieven waren betaald en zij dus niet bij de uitbetaling der renten daarvan de kwitantiën konden overleggen, de penningmeester van het veenderijbestuur te Loosdrecht en Loenderveen ingevolge art. 27 voormeld op zijn eigen verantwoordelijkheid de rente der belegde waarborgpenningen niet mocht uitbetalen dan na aftrek van de onbetaalde lasten ;

dat het op dien grond geen bezwaar kan opleveren, dat de bewuste lasten van de renten zijn afgehouden door het brengen van de bestreden posten in de rekening over 1905, evenals zulks in dezen polder Loosdrecht pleegt te geschieden met de grond- en zeedijkslasten ;

Overwegende naar aanleiding van een en ander, dat Gedeputeerde Staten van Utrecht mitsdien terecht hebben goedgekeurd de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over 1905;

Gezien het reglement op de veenderijen in de provincie Utrecht en het reglement voor het Grootwaterschap «Beoosten de Vecht» ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 7 *Augustus* 1907, *n°.* 99, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 10 *Juli* 1907, *n°.* 9, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Dalfser Hooislagen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 19 *November* 1892, *n°.* 17 *en* 5 *Januari* 1905, *n°.* 21.

Zie Prov. blad n°. 69.

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1907 (*Staatsblad n°.* 233), *tot vernietiging van eene verordening op het het verkeer met motorrijtuigen en rijwielen in de Dorpsstraat te Zuijlen.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 29 Mei 1907, n°. 172, afdeeling Waterstaat, tot vernietiging van de verordening op het verkeer met motorrijtuigen en rijwielen in de *Dorpsstraat* te Zuijlen, vastgesteld door den raad dier gemeente den 11den Maart 1907;

Overwegende, dat artikel 1 dier verordening verbiedt in de *Dorpsstraat* met motorrijtuigen en rijwielen sneller te rijden dan met eene snelheid van één meter per seconde, terwijl artikel 2 het plaatsen van waarschuwingsborden en artikel 3 de op te leggen straffen regelt;

dat echter deze binnen de bebouwde kom der gemeente gelegen weg de noodzakelijke verbinding vormt tusschen twee op die kom uitmondende wegen, welke voor het verkeer met alle motorrijtuigen open staan, waaruit blijkt, dat het doorgaand verkeer met motorrijtuigen en rijwielen moet gaan langs de *Dorpsstraat*;

dat aan de bij artikel 8, tweede lid, der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69) omschreven bevoegdheid, om ten aanzien van wegen binnen bebouwde kommen der gemeenten naast de snelheidsregeling van artikel 15 dier wet een maximum-snelheid aan te geven, onttrokken zijn de wegen, vereischt en geschikt voor het doorgaand verkeer;

Gelet op artikel 153 der gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Juli 1907, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 9 Augustus 1907, n°. 173, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voorschreven verordening te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister ens.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1907, *n°.* 20, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 12 *Juli* 1907, *n°.* 7, *tot wijziging van het besluit tot regeling van den provincialen waterstaatsdienst, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1881, *n°.* 20, 24 *Juli* 1884, *n°.* 32, 13 *September* 1890, *n°.* 23, 16 *Augustus* 1892, *n°.* 42, 1 *September* 1897, *n°.* 39 *en* 28 *Augustus* 1906, *n°.* 53.

De wijziging bestaat hierin, dat Artikel 8, eerste lid, wordt gelezen als volgt: De Hoofdingenieur geniet eene aanvangsjaarwedde van *f* 4500, welke in twee tweejaarlijksche termijnen telkens met *f* 250 verhoogd wordt.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1907, *n°.* 27, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 9 *Juli* 1907, *n°.* 28, *tot wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Juli* 1882, *n°.* 24, 3 *December* 1883, *n°.* 13, 24 *Februari* 1891, *n°.* 13 *en* 23 *Februari* 1907, *n°.* 48.

Zie Prov. blad n°. 128.

In het Prov. blad n°. 144 is het reglement, zooals het thans luidt, in zijn geheel opgenomen.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1907, *n°.* 28, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 10 *Juli* 1907, *n°.* 4 *II, tot wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *Juli* 1900, *n°.* 42, 7 *Augustus* 1903, *n°.* 47, 1 *September* 1904, *n°.* 4 *en* 15 *Augustus* 1906, *n°.* 35.

De Staten van Overijssel,

Hebben besloten:

Behoudens Koninklijke goedkeuring het Reglement op de wegen en voetpaden in Overijssel, vastgesteld bij besluit der Staten van 11 Juli 1900, n°. 19, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 20 Juli 1900, n°. 42, gewijzigd bij besluiten der Staten van 10 Juli 1903, n°. 24, 13 Juli 1904, n°. 8 en 12 Juli 1906, n°. 6, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van 7 Augustus 1903, n°. 47, 1 September 1904, n°. 4 en 15 Augustus 1906, n°. 35, te wijzigen als volgt:

In artikel 2, alinea 2, wordt in plaats van „Koninklijk besluit van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25)" gelezen: „Rijkswegenreglement 1906 (Staatsblad n°. 211)".

Aan artikel 2 wordt toegevoegd een vijfde lid, luidende als volgt:

„De voorschriften van dit reglement zijn niet van toepassing op rij- en voertuigen, die zich over ijzeren- of stalen sporen bewegen".

De nummering der artikelen wordt in dier voege gewijzigd, dat de artikelen 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 en 46 respectievelijk worden genummerd als artikel 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 en 43.

In artikel 32 worden litterae *b* en *c* respectievelijk *a* en *b*.

In artikel 34 worden litterae *o*, *p*, *q* en *r* respectievelijk *j*, *k*, *l* en *m*.

In artikel 35 wordt in plaats van „37 *b* en *c*" gelezen: „34 *b* en *c*".

In artikel 40 wordt in de eerste alinea in plaats van de artikelen 40 of 42" gelezen: „de artikelen 37 of 39" en sub *a* en *b* in plaats van „volgens art. 45": „volgens art. 42".

In artikel 43, alinea 3, wordt in plaats van „de artikelen 22, 25, 28, 30, 31, 32, 34, 35 en 36" gelezen: „de artikelen 22, 25, 28, 30, 31, 32 en 33". en in alinea 4 wordt in plaats van „de artikelen 19, 2e lid. 26, 27, 2e lid, 41 en 42" gelezen: „de artikelen 19, 2e lid, 26, 27, 2e lid, 38 en 39", en in plaats van „de artikelen 29, 37, 40 en 43": „de artikelen 29, 34, 37 en 40".

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1907, *n°*. 29, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 17 *Juli* 1907, *n°*. *XVII*, *tot wijziging van het reglement van bestuur voor den Zijpe en Hazepolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 28 *December* 1904, *n°*. 35.

Zie Prov. blad n°. 87.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1907, *n°*. 30, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 16 *Juli* 1907:

n°. 3. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Barger—Oosterveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *December* 1892, *n°*. 11, 1 *September* 1905, *n°*. 23 *en* 7 *December* 1906, *n°*. 34, *en*

n°. 8. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Ees—Weststorp, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 15 *Januari* 1888, *n°*. 4 *en* 17 *Augustus* 1891, *n°*. 22.

Zie Prov. bladen nos. 19 en 20.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1907, *n°.* 31, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 9 *Juli* 1907, *no.* 11, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Oudevaart in de gemeente Achtkarspelen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *Augustus* 1897, *n°.* 35.

Zie Prov. blad n°. 84.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1907, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten aan Zuidholland van* 16 *Juli* 1907, *n°. XV, onder meer tot intrekking van het reglement voor den polder Blommersdijk (gemeenten Rotterdam en Hillegersberg) goedgekeurd bij Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18, *en tot onttrekking van dat waterschap aan de gelding van het algemeen reglement voor de polders in genoemde provincie.*

Zie Buitengew. Prov. blad n°. 411.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1907, *n°.* 45, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 16 *Juli* 1907, *n°. VIII, tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart door de brug over den Rijn te Alphen en Aarlanderveen en voor de passage over die brug met de daarbij aansluitende werken.*

Zie Prov. blad n°. 76.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1907, *n°.* 68, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 18 *Juli* 1907, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Oud- en Nieuwland van Babiloniënbroek, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23.

Zie Prov. blad n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1907, *n°.* 69, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 17 *Juli* 1907, *n°. XIV, tot wijziging van het reglement van politie voor het Amstel—Drechtkanaal, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 7 *Augustus* 1906, *n°.* 45.

Zie Prov. blad n°. 88.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1907, n°. 70, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 9 *Juli* 1907, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap Soesterveen, onder de gemeente Soest.*

Zie Prov. blad n°. 83.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1907, n°. 71, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 16 *Juli* 1907, n°. *XVI, tot vaststelling van een reglement voor den polder Klein—Starrevaart (gemeente Stompwijk).*

Zie Buitengew. Prov. blad n°. 410.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1907 (*Staatsblad* n°. 246), *tot wijziging van het Kon. besluit van* 29 *Mei* 1902 (*Staatsblad* n°. 78), *tot inrichting van den dienst der Staatsmijnen in Limburg en tot instelling van een Mijnraad.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 26 Juli 1907, n°. 3604, Afdeeling Nijverheid;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Augustus 1907, n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 Augustus 1907, n°. 3978, Afdeeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1907 het Koninklijk besluit van 29 Mei 1902 (Staatsblad n°. 78) tot inrichting van den dienst der Staatsmijnen in Limburg en tot instelling van een Mijnraad te wijzigen als volgt:

Artikel I.

De artikelen 1 tot en met 7 van het Koninklijk besluit van 29 Mei 1902 (Staatsblad n°. 78) worden gelezen als volgt:

Art. 1. Onder de bevelen van Onzen Minister, met de uitvoering van dit besluit belast, wordt het beheer van de Staatsmijnen in Limburg gevoerd door eene Directie, bestaande uit een of meer leden, die door Ons worden benoemd, geschorst en ontslagen.

Bestaat de Directie uit meer dan een lid, dan bekleedt een der leden, door Ons aan te wijzen, het voorzitterschap.

De Directie oefent hare functiën uit volgens eene door Onzen voornoemden Minister vast te stellen instructie.

2. De Directie is verplicht den Mijnraad in § 2 bedoeld, steeds de gevraagde inlichtingen betreffende den administratieven, compta-

belen en technischen dienst te verschaffen, inzage te geven van alle daarop betrekking hebbende bescheiden en toe te laten tot alle gebouwen en inrichtingen.

3. Het geheele personeel van de Staatsmijnen in Limburg staat onder de bevelen van de Directie.

4. Het aanstellen van vaste en tijdelijke ambtenaren op eene jaarwedde van *f* 1200 en daarboven, alsmede het ontslaan en het regelen van bezoldiging en emolumenten van zulk personeel geschiedt door Ons.

Het aanstellen van vaste en tijdelijke ambtenaren op eene jaarwedde van minder dan *f* 1200 alsmede het ontslaan en het regelen van bezoldiging en emolumenten van zulk personeel geschiedt door Onzen voornoemden Minister.

Tijdelijke ambtenaren op dag-, week- of maandgeld, zoomede beambten en werklieden worden in dienst genomen en ontslagen door de Directie, die ook bezoldiging en emolumenten van zulk personeel regelt.

5. De Directie is, naar regelen bij hare instructie vast te stellen, bevoegd aan de onder hare bevelen staande ambtenaren verloven toe te staan, en straffen op te leggen, — geheele of gedeeltelijke inhouding van bezoldiging daaronder begrepen — alsmede dat personeel te schorsen.

Van elke opgelegde schorsing, onverschillig of zij al dan niet met geheele of gedeeltelijke inhouding van bezoldiging is gepaard, kan de geschorste binnen acht dagen bij Onzen voornoemden Minister in beroep komen. Hangende de overweging van een ingesteld beroep behoudt de opgelegde schorsing hare werking.

6. De Directie stelt, onder goedkeuring van Onzen voornoemden Minister, dienst- en werkvoorschriften voor de beambten en werklieden vast.

7. De Directie brengt jaarlijks vóór 1 Juni aan Onzen voornoemden Minister een uitvoerig verslag uit over het door haar gevoerde beheer gedurende het afgeloopen kalenderjaar.

Artikel II.

Overal waar in § 2 van het Koninklijk besluit van 29 Mei 1902 (Staatsblad n°. 78), sprake is van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid wordt daarvoor gelezen Onze voornoemde Minister.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel enz.

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1907, n°. 50, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen niet-goedkeuring van den wijzigingsligger der wegen en voetpaden in de gemeente Haren.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Haren tegen twee besluiten van Gedeputeerde Staten van Groningen dd. 8 Februari 1907, n°. 180, 1e afdeeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan den door appellant op 21 Juli 1906 vastgestelden wijzigingsligger der wegen en voetpaden in zijne gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 3 Juli 1907, n°. 94;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 Augustus 1907, n°. 203, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat een der beide bestreden besluiten van Gedeputeerde Staten verband houdt met de bezwaren bij hun college ingebracht tegen den door den Raad der gemeente Haren den 21 Juli 1906 vastgestelden wijzigingsligger, door Mr. A. D. H. Quintus te Arnhem en mevrouw de weduwe O. J. Quintus geboren van Royen te Helpman, gemeente Haren, waarbij zij verzoeken dien wijzigingsligger niet goed te keuren en uit te spreken, dat daarop *niet* als openbare voetpaden geplaatst worden: 1°. het voetpad loopende van den Achter-Helperweg, langs Quintuslaan en over den Mendijk in eene oostelijke richting tot het Winschoterdiep; 2°. het voetpad langs de westzijde van het Winschoterdiep in noordelijke richting van de houtzagerij de Gideon tot de grens der gemeente Groningen, onderscheidenlijk onder de nummers 74 en 75 op den ligger vermeld, van welke voetpaden zij op den bij genoemd besluit van dien Raad vastgestelden ligger, als onderhoudsplichtigen zijn aangewezen;

dat Gedeputeerde Staten, zich vereenigende met de bezwaren van adressanten hun voormeld besluit, voor zooveel betreft het hiervoren onder n°. 1 bedoelde voetpad, gronden op de overweging, „dat dit „voetpad als zoodanig reeds voorkomt op den ligger der wegen in „de gemeente Haren van 1854, en op de kohieren dier wegen in „1856 en 1874 opgemaakt, doch daarna daarvan is afgevoerd, zonder „dat is gebleken uit welken hoofde dit is geschied; dat uit het „onderzoek ten deze niet is gebleken, dat bij de invoering van het „reglement op de wegen in deze provincie in 1854 en evenmin in „latere jaren door het openbaar gezag schouw werd of is uitgeoe„fend over dit voetpad; dat dit echter een vereischte is volgens de „beslissing, gegeven bij Koninklijk besluit van 12 Februrai 1906, „n°. 16, voor de toepasselijkheid van dit reglement; dat, vermits

„dit voetpad alzoo niet voldoet aan dit vereischte, het bezwaar van „adressanten moet geacht worden gegrond te zijn;

wat betreft het onder 2°. in het bezwaarschrift bedoelde voetpad:

„dat op meergenoemden wijzigingsligger onder n°. 75 voorkomt „het „Voetpad langs de westzijde van het Winschoterdiep in eene „noordelijke richting van de houtzagerij De Gideon tot de grens der „gemeente Groningen", en de „erven O. J. Quintus daarop zijn aan„gewezen als onderhoudsplichtigen van een in dat voetpad gelegen „kunstwerk, zijnde een brug met een valhekje aan het begin van „perceel Sectie A. n°. 669; dat adressanten, zich gedragende als „erfgenamen van O. J. Quintus, ook tegen deze hunne plaatsing op „dien ligger als onderhoudsplichtigen van dat „kunstwerk", bezwa„ren hebben ingebracht, op grond, dat ook dit pad ten onrechte op „den ligger is geplaatst; dat dit pad reeds voorkomt op den ligger „der wegen in 1854 en de kohieren in 1856 en 1874 vastgesteld, „als voetpad langs de westzijde van het Winschoterdiep van den „molen De Gideon tot het pakhuis van A. W. Hoeksema in eene „noordelijke richting, telkens met de bijvoeging „niet onder den „schouw", „of niet onder schouw"; dat ook dit pad daarna van den „ligger is afgevoerd, zonder dat de reden is gebleken, waarom zulks „is geschied; dat, daargelaten de beteekenis die kan gegeven worden „aan de woorden „niet onder schouw" of „niet onder den schouw", „in ieder geval uit het onderzoek niet is gebleken en alzoo niet „vaststaat, dat bij de invoering van het Wegenreglement in 1854 en „evenmin in de latere jaren, over dit voetpad door het openbaar ge„zag schouw werd of is uitgeoefend; dat alzoo ook dit voetpad naar „de bij voormeld Koninklijk besluit aangenomen opvatting, niet vol„doet aan de vereischten van artt. 1 en 10 van het wegenreglement „in deze provincie om op den ligger geplaatst te mogen worden, en „mitsdien ook dit bezwaar van adressanten is gegrond";

dat door Jhr. Mr. J. J. A. Quintus, substituut-officier van justitie te Amsterdam, bezwaar is ingebracht tegen den op 21 Juli 1906 vastgestelden wijzigingsligger, alleen ten aanzien van het hiervoren onder n°. 2 vermelde voetpad langs de westzijde van het Winschoterdiep, van welk voepad hij op den bij genoemd besluit van den Raad der gemeente Haren vastgestelden ligger als onderhoudsplichtige is aangewezen;

dat de overwegingen van de bestreden uitspraak van Gedeputeerde Staten op dit bezwaarschrift gelijkluidend zijn met die, gevoerd ten aanzien van het bewuste voetpad in de hiervoor vermelde uitspraak;

dat de Raad der gemeente Haren van deze uitspraken van Gedeputeerde Staten, waarbij de goedkeuring aan den wijzigingsligger werd

onthouden bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende dat de vragen, welke zich hier voordoen, deze zijn:

1°. zijn de bedoelde voetpaden, welke in den wijzigingsligger zijn aangegeven en omschreven, tot openbaar gebruik dienende, of tot openbaar gebruik bestemd;

2°. werd bij de invoering van het reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen van 10 Juli 1854 (Provinciaal blad n°. 61) over die voetpaden schouw uitgeoefend;

Overwegende: dat de gronden waarop de bestreden besluiten van Gedeputeerde Staten van Groningen rusten juist zijn en deze tot de Onze makende;

Gezien het reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen, vastgesteld bij besluit der Staten van Groningen dd. 9 December 1879, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 19 Maart 1880, en de latere wijzigingen van dit reglement;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestreden besluiten het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 16 *Juli* 1907:

n°. 4. *tot wijziging van het algemeen reglement voor de waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 9 *Februari* 1883, *n°.* 1, 8 *December* 1885, *n°.* 21, 5 *Augustus* 1886, *n°.* 19, 9 *September* 1887, *n°.* 21, 7 *Augustus* 1893, *n°.* 21 *en* 13 *Augustus* 1903, *n°.* 28, *en*

n°. 5. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Odoorn, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1883, *n°.* 22, 15 *Januari* 1888, *n°.* 4 *en* 5 *Augustus* 1892, *n°.* 14.

De wijziging van het algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe luidt als volgt:

De Staten der provincie Drenthe,

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie tot nadere wijziging van het algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe (Provinciaal blad n°. 17 van 1903);

Besluiten, onder goedkeuring der Koningin, dat reglement nader te wijzigen als volgt:

Art. 1. Aan art. 43 van dat reglement wordt een tweede lid toegevoegd van den volgenden inhoud:

„Gelijke goedkeuring wordt vereischt op besluiten van waterschapsbesturen waarbij vergunning of toestemming is verleend tot het inlaten van buitenwater in het waterschap door pompen of op andere wijze."

Art. 2. In art. 57, letter *c* van dat reglement wordt tusschen de woorden „rikkingen" en „schuttingen" ingevoegd het woord „dammen".

Voor de wijziging van het reglement voor het waterschap Odoorn, zie men het Prov. blad n°. 24.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, *n°.* 39, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 16 *Juli* 1907, *n°.* 7, *tot wijziging van het reglement voor het veenschap Oostopgaande, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 4 *October* 1901, *n°.* 22 *en* 2 *Januari* 1905, *n°.* 68.

Zie Prov. blad no. 25.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, *n°.* 40, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 16 *Juli* 1907, *nos.* 6*A en B, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Exlo, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, 7 *September* 1892, *n°.* 27, 29 *Augustus* 1893, *n°.* 36, 3 *November* 1896, *n°.* 8, 10 *Augustus* 1898, *n°.* 21 *en* 10 *Augustus* 1900, *n°.* 32.

Zie Prov. blad n°. 26.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, *n°.* 41, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 16 *Juli* 1907, *n°. IXa, tot vaststelling van eene verordening op de kaden langs het Aarkanaal.*

Zie Prov. blad n°. 80.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, *n°.* 42, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 16 *Juli* 1907, *tot wijziging*:

n°. XVII, van het reglement voor het gemeenschappelijk stoomgemaal te Puttershoek, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 *September* 1871, *n°.* 11;

n°. *XVIII, van het reglement voor den polder Krimpen aan de Lek, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 9 *December* 1859, n°. 69;

n°. *XIX, van het reglement voor de Vereenigde polders Kedichem met Oosterwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *November* 1858, n°. 61;

n°. *XX, van het reglement voor de gecombineerde polders in Capelle aan den IJssel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1859, n°. 51 *en* 9 *December* 1869, n°. 11;

n°. *XXI, van het reglement voor den polder Boterhuis, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Augustus* 1858, n°. 71, 8 *Augustus* 1892, n°. 21 *en* 11 *September* 1905, n°. 47, *en*

n°. *XXII, van het reglement voor den polder Agterpoort, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1861, n°. 10 *en* 20 *December* 1877, n°. 22.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 413 t/m. 418.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, n°. 43, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 9 *Juli* 1907, *nos.* 10*A en* 10*B, tot oprichting en reglementeering van het waterschap Nijland c.a., in de gemeenten Wijmbritseradeel, Wonseradeel en Hennaarderadeel.*

Zie Prov. blad n°. 89.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, n°. 44, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 9 *Juli* 1907:

a. *tot oprichting van het waterschap de van der Duijnspolder, onder de gemeente Woensdrecht;*

b. *tot opneming van dat waterschap in den staat, behoorende bij het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant* 1904;

c. *tot wijziging van hun besluit van* 11 *Juli* 1883, *tot oprichting van een waterschap genaamd het Woud;*

d. *tot wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 20 *Augustus* 1885, n°. 15;

e. *tot wijziging van hun besluit van* 7 *November* 1883, *houdende oprichting van het waterschap de Uiterwaarden, onder Andel, Giessen en Rijswijk;*

f. *tot wijziging van het oprichtingsbesluit van het waterschap de Zeven Bannen, van* 8 *Juli* 1874;

g. *tot wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *Augustus* 1874, *n°.* 10, *en*

h. *tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:*

1. *de Polders van Nieuw Vosmeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 28 *Juli* 1875, *n°.* 33;
2. *de Oude en Nieuwe landen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;
3. *de Oude Heiningen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *December* 1865, *n°.* 51, 13 *Augustus* 1873, *n°.* 20, 8 *December* 1881, *n°.* 30 *en* 2 *September* 1905, *n°.* 62;
4. *de Eethensche en Meeuwensche zeedijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23;
5. *het Moerschot, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *Augustus* 1890, *n°.* 24;
6. *de polder van Teeffelen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *Juli* 1887, *n°.* 17;
7. *de Augustapolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;
8. *de Buiten Millenaarspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *December* 1877, *n°.* 13;
9. *de Nieuwe Buitendijksche Hooipolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 29 *Juli* 1891, *n°.* 31;
10. *de polder van Meeuwen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 13 *October* 1882, *n°.* 19;
11. *de Noordpolder, onder de gemeenten Ossendrecht en Woensdrecht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *September* 1868, *n°.* 18, 19 *Augustus* 1879, *n°.* 18 *en* 13 *Augustus* 1891, *n°.* 36;
12. *de Nieuwe of Groote Kurenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *December* 1868, *n°.* 23;
13. *de Zuidpolder, onder Ossendrecht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, 8 *Augustus* 1878, *n°.* 38 *en* 13 *Augustus* 1891, *n°.* 36;
14. *'s Lands van Ravenstein, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *September* 1893, *n°.* 30;

15. *de Peeldam, goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 November* 1900, *n°.* 54;
16. *de Gecombineerde Groot Waspiksche en Raamsdonksche binnen- en buitendijksche en Overdiepsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 31 *October* 1890, *n°.* 83;
17. *de Westpolder onder Etten en Leur, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;
18. *de Nassaupolder, de Arenbergpolder en de Blokpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 6 *September* 1890, *n°.* 23;
19. *Heer Jansland, gezegd Nieuw-Gastel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *Juli* 1872, *n°.* 14 *en* 6 *Februari* 1880, *n°.* 8;
20. *het Trippenpoldertje, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23 *en* 1 *September* 1906, *n°.* 27;
21. *het goed van IJkel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64, 28 *November* 1896, *n°.* 70 *en* 1 *September* 1906, *n°.* 27;
22. *Bleek en Oostkil, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 11 *April* 1878, *n°.* 9 *en* 6 *Augustus* 1880, *n°.* 5;
23. *de Vier Bannen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *November* 1869, *n°.* 11 *en* 25 *Januari* 1882, *n°.* 44;
24. *den Hill, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23;
25. *de Roijale polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Augustus* 1883, *n°.* 19 *en* 8 *Januari* 1903, *n°.* 18;
26. *van Empel en Meerwijk, goedgekeurd bij Kon besluiten van* 21 *Februari* 1882, *n°.* 7 *en* 29 *December* 1904, *n°.* 25, *en*
27. *de Binnenpolder van Hedikhuizen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *December* 1867, *n°.* 66.

Zie Prov. bladen nos. 50 t/m. 83.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, n°. 45, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 12 *Juli* 1907, n°. 19, *tot gewijzigde vaststelling van de grens tusschen de werken tot zeewering en oeververdediging van het calamiteuse waterschap Bruinisse en die van den Oosterlandpolder.*

Zie Prov. blad n°. 79.

De oorspronkelijke vaststelling dezer grens werd goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 Augustus 1872, n° 56.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1907, n°. 47, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, beslissing in hooger beroep in een geschil omtrent den onderhoudsplicht van den dijk tusschen den Nieuw-Olzendepolder en den Molenpolder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Nieuw-Olzendepolder tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 4 Januari 1907, n°. 129, 2de afdeeling, waarbij eene beslissing is genomen in een geschil tusschen genoemden polder en den Molenpolder omtrent den onderhoudsplicht van den dijk tusschen beide polders.

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 8 Juli 1907, n°. 148;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 2 September 1907, n°. 199, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat tengevolge van den stormvloed van 12 Maart 1906 de zeedijk van den Nieuw-Olzendepolder is doorgebroken en het zeewater over den binnendijk tusschen Nieuw-Olzendepolder en Molenpolder vloeiende, ook laatstgenoemden polder heeft doen onderloopen;

dat het bestuur van den Molenpolder om herhaling daarvan te voorkomen, den bedoelden binnendijk heeft verhoogd en verzwaard, doch dat het bestuur van den Nieuw-Olzendepolder niet genegen is, om een deel der kosten van die verhooging en verzwaring en van het onderhoud daarvan te betalen, omdat het meent, dat die alleen ten laste van den Molenpolder komen;

dat Gedeputeerde Staten van Zeeland hebben beslist, dat de verplichting tot het beheeren en onderhouden van den binnendijk tusschen de polders Molen en Nieuw-Olzende rust op die beide polders gemeenschappelijk in verhouding van 1/5 gedeelte voor den

Molen- en 4/5 gedeelten voor den Nieuw-Olzendepolder en dat mitsdien de kosten van de tengevolge van den stormvloed van 12 Maart 1906 aan dien dijk uitgevoerde verbetering door de beide polders in dezelfde verhouding zullen gedragen worden;

dat voormelde beslissing steunt op de navolgende overwegingen:

dat volgens art. 17 van het Algemeen Reglement voor de polders of waterschappen, de verplichting tot het beheeren en onderhouden van de binnendijken rust op de polders of waterschappen, waartoe de binnendijken feitelijk behooren voor zoover die verplichting niet is geregeld door de wet, eene verordening, of een maatregel van het bevoegd gezag; dat niet is gebleken, dat de verplichting tot het beheeren en onderhouden van den meergenoemden binnendijk bij de wet, eene verordening of een maatregel van het bevoegd gezag is geregeld; dat het niet met zekerheid is uit te maken, tot welken van de beide polders de scheidingsdijk feitelijk behoort, daar beide polders in den loop der tijden herhaaldelijk zijn overstroomd, zoodat de dijk nu eens dienst moest doen als zeedijk van den Molenpolder, dan weder als zeedijk van den Nieuw-Olzendepolder; dat een goede toestand van den bedoelden binnendijk van belang is, zoowel voor den Molen- als voor den Nieuw-Olzendepolder, daar hij voor elken polder den buitendijk vormt, wanneer de andere polder mocht inloopen en dat mitsdien nu geen historische gronden voor eene andere regeling aanwezig zijn, het beheer en het onderhoud door beide gemeenschappelijk behooren te geschieden; dat het belang, dat elke polder bij bedoelden scheidingsdijk heeft, afhangt van de oppervlakte, welke hetzij bij invloeiing van den Molenpolder hetzij bij overstrooming van den Nieuw-Olzendepolder door den binnendijk zou worden beschermd, zoodat daar de Molenpolder eene grootte heeft van ongeveer 40 hectaren en de Nieuw-Olzendepolder ongeveer 160 hectaren beslaat, het belang van den Nieuw-Olzendepolder bij een goeden toestand van den dijk viermaal grooter moet worden geacht dan dat van den Molenpolder;

dat van voormeld besluit van Gedeputeerde Staten het bestuur van den Nieuw-Olzendepolder met inachtneming van de wettelijke voorschriften bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende dat uit den hoogeren ouderdom van den Molenpolder voldoende blijkt, dat de bedoelde binnendijk oorspronkelijk is geweest buitendijk van den Molenpolder en dus eigendom en in beheer en onderhoud van dien polder; dat volgens mededeeling van den heer Rijks-archivaris in Zeeland aan heeren Gedeputeerde Staten, niet met zekerheid blijkt wanneer de Molenpolder, of zooals hij oorspronkelijk heette »de polder van Poppendijcke« gelegen bij den molen van Yerseke is

ingedijkt, aangezien het aanwezige afschrift van het octrooi niet is gedagteekend, doch dat uit de Statennotulen van den 23 Maart 1601 blijkt, dat *toen* de Molenpolder reeds was ingedijkt, terwijl de Nieuw-Olzende of Tolseijndepolder *toen* nog niet bestond, zoodat de dijk over welks onderhoud het geschil loopt toen buitendijk was, daar het octrooi tot bedijking van den Nieuw-Olzendepolder dateert van 21 Maart 1635; dat heeren Gedeputeerde Staten in hunne beslissing van 4 Januari jl. onder anderen overwegen, dat het niet met zekerheid is uit te maken tot welken van beide polders de scheidingsdijk feitelijk behoort, daar beide polders in den loop der tijden herhaaldelijk zijn overstroomd, zoodat de dijk nu eens dienst moest doen als zeedijk van den Molenpolder, dan weder als zeedijk van den Nieuw-Olzendepolder; dat echter volgens de meening van ondergeteekenden, waar het vaststaat, dat de dijk waarover het geschil loopt oorspronkelijk is geweest zeedijk van den Molenpolder, het niet aangaat deze zekerheid te ontkennen omdat tengevolge van mogelijken doorbraak van den buitendijk van den Molenpolder die binnendijk ook wel eens een oogenblik zeedijk kan zijn geweest voor den Nieuw-Olzendepolder; dat, wanneer de Nieuw-Olzendepolder ooit zich mede voor het onderhoud aansprakelijk had gesteld, daarvan dan wel door contract zou moeten blijken even goed als b.v. de betaling der kosten van de uitwatering tusschen beide polders is geregeld; dat dan ook bij appellant vaststaat, dat voor den Nieuw-Olzendepolder nooit eenige verplichting heeft bestaan ten opzichte van het onderhoud van den bewusten binnendijk en dus ook thans die verplichting niet aan dien polder behoort te worden opgelegd;

Overwegende, dat waar de verplichting tot het beheeren en onderhouden van den binnendijk tusschen den Molenpolder en den Nieuw-Olzendepolder niet is geregeld door de wet, eene verordening of een maatregel van het bevoegd gezag, ingevolge art. 17 van het algemeen reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland, uitsluitend ter onderzoeking en beantwoording staat de vraag tot welke der beide polders de bewuste binnendijk feitelijk behoort, waarbij het belang van die polders bij een goeden toestand van den dijk niet ter zake dienende is;

dat Gedeputeerde Staten van Zeeland van oordeel zijn, dat bij het ontbreken van historische gronden, niet met zekerheid valt uit te maken, tot welken der beide polders de scheidingsdijk feitelijk behoort;

Overwegende, dat volgens mededeeling van den Rijksarchivaris in Zeeland de Molenpolder bestond in 1601, terwijl de algemeene Rijksarchivaris als bedijkingsjaar opgeeft 1598;

dat eveneens volgens mededeeling van den Rijks-archivaris in Zee-

land het octrooi tot bedijking van den Nieuw-Olzendepolder is van 1635;

dat bovendien uit een door den Hoofdingenieur-Directeur van den Waterstaat in de 11de Directie ingesteld onderzoek is gebleken, dat op een kaart van Zuid-Beveland in 1632 door Josias Arlebout, de Molenpolder als bedijkt voorkomt, de latere Nieuw-Olzendepolder nog als buitengrond;

Overwegende, dat op voormelde historische gronden moet worden aangenomen, dat de binnendijk tusschen de polders Molen en Nieuw-Olzende als oorspronkelijke zeedijk door eerstgenoemden polder ten eigen behoeve is aangelegd, en die dijk dus van den aanvang der bedijking af tot dien polder behoorde, terwijl niet is gebleken dat in den loop der eeuwen rechtens in dien toestand verandering is gekomen, zoodat hij ook thans nog moet worden gerekend tot den Molenpolder te behooren;

dat Gedeputeerde Staten alzoo ten onrechte hebben beslist, dat de verplichting tot het beheeren en onderhouden van dien binnendijk op de beide polders gemeenschappelijk rust;

Gelet op het Algemeen Reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland te beslissen, dat de verplichting tot het beheeren en onderhouden van den binnendijk tusschen de polders Molen en Nieuw-Olzende rust op den Molenpolder.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1907, *n°.* 79, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 12 *Juli* 1907, *n°.* 18, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap St. Maartensdijk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 15 *October* 1874, *n°.* 24 *en* 30 *Augustus* 1878, *n°.* 23.

Zie Prov. blad n°. 80.

KON. BESLUIT *van* 16 *September* 1907, *n°.* 10, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 17 *Juli* 1907:

A. n°. XVIII, tot vaststelling van reglementen van bestuur voor de waterschappen:

1. *de Bennebroekerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Augustus* 1882, *n°.* 10 *en* 22 *Augustus* 1890, *n°.* 27.

2. *de polder Buitenhuizen onder Assendelft, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 49, 29 *November* 1869, *n°.* 19, 8 *Augustus* 1870, *n°.* 6 *en* 24 *September* 1887, *n°.* 10;
3. *de Middelveldsche Akerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Juli* 1899, *n°.* 54;
4. *de banne Nibbixwoud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *Augustus* 1863, *n°.* 78;
5. *de Noord-Scharwouderpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 56, 30 *November* 1883, *n°.* 19, 24 *November* 1886, *n°.* 12 *en* 25 *November* 1896, *n°.* 40;
6. *het waterschap genaamd de Oningepolderde landen onder Egmond binnen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *September* 1865, *n°.* 47,
7. *de Oostbijlmerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *December* 1852, *n°.* 72;
8. *de Oosteinderpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1872, *n°.* 38;
9. *de polder Oostzaan, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 21 *Augustus* 1862, *n°.* 43 *en* 24 *November* 1880, *n°.* 31;
10. *de Osdorperbinnenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14;
11. *de Osdorperbovenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *October* 1897, *n°.* 49;
12. *de banne Oude Niedorp, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1857, *n°.* 52, 10 *Augustus* 1874, *n°.* 26 *en* 28 *November* 1878, *n°.* 18;
13. *de Overbraker buitenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 28 *November* 1869, *n°.* 15;
14. *de polder de Reekerkoog, gelegen in de banne Warmenhuizen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1856, *n°.* 87;
15. *de Riekerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14;

16. *de Sammerspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *September* 1887, *n°.* 10;
17. *de Sloterbinnen- en Middelveldsche gecombineerde polders, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14, 31 *Juli* 1882, *n°.* 12, 30 *Augustus* 1886, *n°.* 24 *en* 7 *September* 1904, *n°.* 34;
18. *de Spieringhornerbinnenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14;
19. *de Spieringhornerbuitenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 28 *November* 1869, *n°.* 15;
20. *de Stommeerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *Augustus* 1863, *n°.* 77, 25 *November* 1878, *n°.* 26 *en* 7 *Augustus* 1893, *n°.* 18;
21. *de polder de Uitgeester- en Heemskerkerbroek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 12 *en* 13 *Januari* 1899, *n°.* 13;
22. *de banne en de polder Ursem, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73, 28 *November* 1864, *n°.* 50, 26 *November* 1870, *n°.* 20, 30 *Juli* 1878, *n°.* 63 *en* 24 *November* 1897, *n°.* 52;
23. *de Vennewaterspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *Augustus* 1863, *n°.* 77;
24. *de Watergraafsmeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 14;
25. *de polder Westbeverkoog, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *December* 1885, *n°.* 27;
26. *het college van hoofdingelanden van Westfriesland, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 2 *September* 1864, *n°.* 45 *en* 16 *Augustus* 1869, *n°.* 17; *), *en*

*) Hierbij is tevens ingetrokken het besluit der Staten van 9 Juli 1869, goedgekeurd bij Kon besluit van 22 Augustus 1869, n°. 32, tot vaststelling van regelen, waarnaar de verdeeling der kosten van het onderhoud van den Westfrieschen omringdijk voortdurend zal geschieden.

27. *de polder de Wogmeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 21 *December* 1862, *n°.* 5 *en* 24 *September* 1887, *n°.* 10.

B. n°. XIX. tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voór de waterschappen in genoemde provincie in bovenvermelde waterschappen, uitgezonderd het college van hoofdingelanden van Westfriesland.

Zie Prov. bladen. nos. 95 t/m. 122.

KON. BESLUIT *van* 16 *September* 1907, *n°.* 11, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 16 *Juli* 1907:

n°. 23, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Hof- en Wegsloot onder de gemeenten Hoogezand en Slochteren;*

n°. 24, *tot wijziging van het besluit tot oprichting van het waterschap, gewoonlijk genoemd Dijkhuizen, gemeente Appingedam;*

n°. 25, *tot afscheiding van eenige gronden van het waterschap de Oude Held en tot vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *September* 1870, *n°.* 19;

n°. 26, *tot vergrooting van het waterschap Bouwlust, en tot vaststelling van nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 15 *Januari* 1871, *n°.* 11;

n°. 27, *tot samenvoeging van de waterschappen de Evenreitstermolenkolonie en de Kielhuistermolenpolder, onder den naam van de Evenreitstermolenkolonie, en tot vaststelling van een reglement voor dat waterschap, met intrekking van het reglement voor de Evenreitstermolenkolonie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *Augustus* 1873, *n°.* 8 *en* 18 *Augustus* 1902, *n°.* 45, *en van dat voor den Kielhuistermolenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 2 *Maart* 1892, *n°.* 7;

n°. 28, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Borger- en Tripscompagnie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *April* 1883, *n°.* 21, 4 *Februari* 1885, *n°.* 9, 17 *October* 1887, *n°* 19, 15 *Januari* 1889, *n°* 11, 11 *April* 1892, *n°.* 10, 10 *September* 1897, *n°.* 21 *en* 14 *September* 1905, *n°.* 38;

n°. 29, *tot wijziging van het besluit tot oprichting van het waterschap Stoolshorn en tot wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *Augustus* 1885, *n°.* 13;

n°. 30, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Hoïlandspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *November* 1898, *n°.* 26, 31 *Januari* 1901, *n°.* 41 *en* 16 *Februari* 1903, *n°.* 33;

n°. 31, *tot vaststelling van een reglement van het waterschap de Reiderwolderpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Februari* 1862, *n°.* 131, 30 *Juli* 1875, *n°.* 11 *en* 4 *October* 1880, *n°.* 12, *en*

n°. 32, *tot opheffing van het waterschap Kleinepolder, en intrekking van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Januari* 1905, *n°.* 18;

Zie Prov. bladen nos. 43 /m. 52.

KON. BESLUIT *van* 18 *September* 1907 (*Staatsblad n°.* 252), *tot wijziging van het Motor- en Rijwielreglement* 1905 (*Staatsblad n°.* 294).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 11 Maart 1907, L^e^. B, Afdeeling Waterstaat;

Gezien artikel 2 der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69);

Gelet op de door Onzen Minister voornoemd overgelegde adviezen van de Gedeputeerde Staten der provinciën;

Den Raad van State gehoord, advies van 23 April 1907, n°. 25;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 14 September 1907, n°. 211, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Motor- en Rijwielreglement 1905 (Staatsblad n°. 294), te wijzigen als volgt:

I. Aan artikel 9 wordt toegevoegd als vierde lid:

„Het derde lid is ten aanzien van wegen buiten bebouwde kommen der gemeenten niet van toepassing op de zoogenaamde sirene en de mechanische fluit, mits gehandeld worde overeenkomstig hetgeen in het eerste en het tweede lid omtrent het gebruik van hoorn of trompet is bepaald."

II. Aan artikel 20 wordt toegevoegd als tweede lid:

„Ten aanzien van militaire oefeningen is het eerste lid niet van

toepassing, voor zooveel afwijking van het daar bepaalde is gelast door het militair gezag."

III. Art. 23 wordt gelezen als volgt:

"Met uitzondering van kruiwagens, kinderwagens en daarmede gelijk te stellen rij- of voertuigjes, moet elk rij- of voertuig, geen motorrijtuig of rijwiel zijnde, dat zich tusschen een uur na zonsondergang en een uur vóór zonsopgang op een kunstweg bevindt zonder dat het achter een ander rij- of voertuig is gekoppeld, voorzien zijn van minstens één lantaarn, die vooraan geplaatst is aan de linkerzijde, en voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

"Ten opzichte van voertuigen op vaste assen in het landbouwbedrijf gebezigd, wordt de in het eerste lid omschreven verplichting in zooverre gewijzigd:

"1°. dat het licht ook kan worden geplaatst:

"*a.* aan de voorzijde van het voertuig zooveel doenlijk naar links;

"*b.* links aan het gareel van het trekdier of van het meest linksche van meer trekdieren;

"*c.* aan het vooreinde van den disselboom;

"*d.* bij voertuigen op twee wielen onder aan de as en bij voertuigen op vier wielen onder aan de vooras;

"*e.* gedragen voor de borst of in de hand door den bestuurder of door een geleider, mits deze zich ter linkerzijde op of nevens het voertuig bevindt;

"2°. dat bedoelde verplichting in de provinciën of gedeelten van provinciën, waarvoor dit door Gedeputeerde Staten wordt bepaald, niet van toepassing is van 16 Mei tot en met 15 Augustus.

"De beschikkingen van Gedeputeerde Staten, als bedoeld in het tweede lid, sub 2°., behoeven de goedkeuring van Onzen met de uitvoering der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69) belasten Minister, en vervallen van rechtswege drie jaren na goedkeuring; zij worden geplaatst in de *Staatscourant*, in het *Algemeen Politieblad* en in het *Provinciaal blad*.

"Ten opzichte van vuurmonden en caissons van de artillerie der landmacht en ten opzichte van de overige voertuigen, bij het leger in gebruik, wanneer deze laatste bij oefeningen deel uitmaken van een militaire troepenmacht, is het eerste lid niet van toepassing, voor zooveel afwijking van het daar bepaalde is gelast door het militair gezag."

IV. Aan artikel 31 wordt toegevoegd als tweede en derde lid:

"Dit reglement is niet van toepassing op motorrijtuigen, door openbare besturen gebezigd ten dienste der brandweer."

"Op rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen of rijwielen zijnde en

door openbare besturen gebezigd ten dienste der brandweer, is § 4 niet van toepassing."

V. Artikel 32 wordt gelezen als volgt:

"Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel: „Motor- en Rijwielreglement"."

Onze Minister enz.

Bij circulaire van 23 October 1907, L^a. P, Afdeeling Waterstaat zijn deze wijzigingen ter kennis gebracht van de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de 4e tot en met 11e directiën.

KON. BESLUIT *van* 20 *September* 1907, *n°.* 24, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de keur, houdende bepalingen tegen het verrichten of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkaden van den Zuidpolder van Delfgauw schade kunnen bekomen als waterkeering.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Hoogerbrugge Pz. c. s. tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland dd. 2 April 1907, G. S. n°. 82, tot goedkeuring van de op 16 Maart 1907 door het bestuur van den Zuidpolder van Delfgauw vastgestelde keur, houdende bepalingen tegen het verrichten of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkaden van dien polder schade kunnen bekomen als waterkeering;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 21 Augustus 1907, n°. 175;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 14 September 1907, n°. 215, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat deze keur in art. 5 sub *d* bepaalt: "Het is "verboden, zonder schriftelijke toestemming van het polderbestuur "op de kaden eenig groot of klein vee te laten weiden of te laten "losloopen;"

dat, niettegenstaande de bezwaren, tegen deze bepaling aangevoerd door J. Hoogerbrugge Pz. c. s., Gedeputeerde Staten, in overeenstemming met het gevoelen van het bestuur van den Zuidpolder van Delfgauw en van Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland, de keur hebben goedgekeurd;

dat appellanten hierop bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat zij door de bepaling verplicht zouden kunnen worden, de kade van het daaraan verbonden weiland af te scheiden, welke kosten van afscheiding over eene zoo groote lengte belangrijk zijn; dat ook het belang van den polder die verbodsbepaling niet wettigt; dat de

kade stevig en van vaste klei is en betrekkelijk weinig water behoeft te keeren;

Overwegende, dat moet worden aangenomen, dat het beweiden van de boezemkaden van dezen polder door groot en klein vee schade aan die kaden kan toebrengen;

dat die schade afhankelijk is van de weersgesteldheid in verband met de constructie van den dijk en de aarde waaruit die dijk is gemaakt;

dat de wisselende weersgesteldheid tengevolge heeft, dat nu eens het weiden op alle of de meeste dijken geen schade toebrengt, dan weder gedurende lange tijden voor het behoud van den dijk zeer nadeelig moet worden geacht;

dat buitendien bij min of meer belangrijke herstellingen of verbeteringen van den dijk — wederom afhankelijk van de weersgesteldheid, en van de aarde waarmede de herstelling geschiedt — het beweiden van een dijk gedurende langeren of korteren tijd moet kunnen worden verhinderd, zal de herstelling of verbetering tot haar recht komen;

dat alzoo het schadelijke of onschadelijke van de beweiding van den dijk door vee van verschillende omstandigheden afhankelijk is;

dat hieruit volgt, dat, wil men het beweiden van dijken zooveel toelaten als zonder dijksbeschadiging mogelijk is, het moeilijk anders kan geschieden dan onder voortdurend toezicht van het polderbestuur, dat het best in staat is te beoordeelen of de omstandigheden zoodanig zijn, dat op een gegeven tijd het beweiden al dan niet zonder schade zal kunnen plaats hebben, en, waar noodig, het ook kan toestaan onder die voorwaarden, waardoor het intact behoud van den dijk verzekerd wordt;

dat daarom eene bepaling in de keur van dezen polder kan worden toegelaten, waarin het beweiden of los laten loopen van groot of klein vee op de kaden verboden wordt zonder schriftelijke toestemming van het polderbestuur;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 20 *September* 1907, *n°.* 25, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de keur, houdende bepalingen tegen het verrichten of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkaden van den Voordijkshoornschen polder (gemeente Hof van Delft) schade kunnen bekomen als waterkeering.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door M. van der Struijf c.s. te Delft tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland van 2 April 1907, G. S., n°. 83, tot goedkeuring van de op 18 Maart te voren door het bestuur van den Voordijkshoornschen polder (gemeente Hof van Delft) vastgestelde keur, houdende bepalingen tegen het verrichten of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkaden van den polder schade kunnen bekomen als waterkeering;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 21 Augustus 1907, n°. 174;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 14 September 1907, n°. 216, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat deze keur in art. 5 sub *d* bepaalt: „Het is „verboden zonder schriftelijke toestemming van het polderbestuur, „op de kaden eenig groot of klein vee te laten weiden of te laten „losloopen;"

dat niettegenstaande de bezwaren, door M. van der Struijf en anderen tegen deze bepaling ingebracht, Gedeputeerde Staten, overeenkomstig de adviezen van het bestuur van den Voordijkshoornschen polder en van Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland, de keur hebben goedgekeurd;

dat appellanten daarop bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat zij door de bestreden bepaling verplicht zouden kunnen worden, de kade van het daaraan verbonden weiland af te scheiden, welke kosten van afscheiding vrij belangrijk zijn;

dat C. of M. van der Struijf te Delft het onderhoud van zijn gedeelte waterkeering heeft afgekocht voor de som van *f* 1000 en de overige appellanten voor het onderhoud van bovenbedoelde kade jaarlijks eene vastgestelde som moeten betalen; dat zij alzoo reeds van de waterkeering schade genoeg hebben en het onbillijk zou zijn, hun door de ontworpen keur nog meer schade te berokkenen.

Overwegende, dat moet worden aangenomen, dat het beweiden van de boezemkaden van dezen polder door groot en klein vee schade aan die kaden kan toebrengen;

dat die schade afhankelijk is van de weersgesteldheid in verband

met de constructie van den dijk en de aarde waaruit die dijk is gemaakt;

dat de wisselende weersgesteldheid ten gevolge heeft, dat nu eens het weiden op alle of de meeste dijken geen schade toebrengt, dan weder gedurende lange tijden voor het behoud van den dijk zeer nadeelig moet worden geacht;

dat buitendien bij min of meer belangrijke herstellingen of verbeteringen van den dijk — wederom afhankelijk van de weergesteldheid, en van de aarde waarmede de herstelling geschiedt — het beweiden van een dijk gedurende langeren of korteren tijd moet kunnen worden verhinderd, zal de herstelling of verbetering tot haar recht komen;

dat alzoo het schadelijke of onschadelijke van de beweiding van den dijk door vee van verschillende omstandigheden afhankelijk is;

dat hieruit volgt, dat, wil men het beweiden van dijken zooveel toelaten als zonder dijkbeschadiging mogelijk is, het moeilijk anders kan geschieden dan onder voortdurend toezicht van het polderbestuur, dat het best in staat is te beoordeelen, of de omstandigheden zoodanig zijn, dat op een gegeven tijd het beweiden al dan niet zonder schade zal kunnen plaats hebben, en, waar noodig, het ook kan toestaan onder die voorwaarden, waardoor het intact behoud van den dijk verzekerd wordt;

dat daarom eene bepaling in de keur van dezen polder kan worden toegelaten, waarin het beweiden of los laten loopen van groot of klein vee op de kaden verboden wordt zonder schriftelijke toestemming van het polderbestuur;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 23 *September* 1907 (*Staatsblad n°.* 255), *tot intrekking van het reglement voor het gebruik van de spoorweghaven te Feijenoord (gemeente Rotterdam) en van de beweegbare brug in den publieken weg over den mond van die haven, vastgesteld bij Kon. besluit van* 8 *December* 1878 (*Staatsblad n°.* 176).

KON. BESLUIT *van* 25 *September* 1907, *n°.* 68, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 12 *Juli* 1907, *n°.* 9, *tot wijziging van het algemeen reglement voor de polders of waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* '12 *Februari* 1873, *n°.* 2, 24 *Januari* 1875, *n°.* 11, 3 *December* 1885, *n°.* 26, 2 *December* 1898, *n°.* 29 *en* 19 *Januari* 1907, *n°.* 32.

De Staten der provincie Zeeland,

Besluiten:

het Algemeen reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland te wijzigen als volgt:

1°. Art. 17 wordt gelezen (nieuw artikel):

De binnendijken en de daarin gelegen kunstwerken worden behoorlijk en overeenkomstig de bestemming beheerd en onderhouden door hen, die daartoe verplicht zijn.

Indien het door Gedeputeerde Staten noodzakelijk wordt geacht, worden de op de zeedijken volgende eerste binnendijken verhoogd en verzwaard en de daarin gelegen kunstwerken waterkeerend gemaakt.

Het bij al. 2 bedoelde werk wordt uitgevoerd door en ten koste van de polders of waterschappen, welke door den binnendijk bij doorbraak van den zeedijk onmiddellijk tegen het zeewater beschermd worden. Verkeert meer dan een polder of waterschap in dat geval ten aanzien van denzelfden binnendijk, dan wordt het werk uitgevoerd door die polders of waterschappen gezamenlijk en worden de kosten over hen omgeslagen in evenredigheid tot de schotbare grootte van die polders, waterschappen of door dijken afgesloten onderdeelen, een en ander met inachtneming van de door Gedeputeerde Staten voor elk bijzonder geval vast te stellen regeling. Wanneer aan de verhooging en verzwaring van een eersten binnendijk buitengewoon hooge kosten verbonden zijn ter beoordeeling van Gedeputeerde Staten, zoo wordt door dezen een voorstel aan de Provinciale Staten gedaan tot voorziening in de daaruit voortvloeiende buitengewone kosten.

2°. Art. 18 (= art. 17 en 18 oud) wordt gelezen:

Voor zoover de verplichting tot het beheeren en onderhouden der binnendijken en der daarin gelegen kunstwerken niet is geregeld door de wet, eene verordening of een maatregel van het bevoegd gezag, rust zij op de polders of waterschappen, waartoe de binnendijken feitelijk behooren;

Ingeval er twijfel of geschil ontstaat over de verplichting tot het beheeren en onderhouden van een binnendijk en de daarin gelegen kunstwerken, wordt de zaak door Gedeputeerde Staten onderzocht en beslist.

KON. BESLUIT *van* 30 *September* 1907, *n°.* 30, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 9 *Juli* 1907, *tot aanvulling van het reglement op den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *September* 1903, *n°.* 17;

De Staten van Noordbrabant,

Voorgenomen het voorstel van Gedeputeerde Staten;

Besluiten als volgt:

Art. 1. In het reglement op den provincialen waterstaat (Provinciaal blad 1903 n°. 30) wordt achter artikel 3 ingelascht het volgend artikel:

„Art. 3*bis*. De in artikel 1 van dit reglement genoemde ambte-„naren leggen bij het aanvaarden hunner betrekking den volgenden „eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) dat ik de provinciale verordeningen getrouwelijk „zal nakomen, onderhouden en uitvoeren en dat ik mij in den dienst „nauwkeurig zal toeleggen op de vervulling mijner verplichtingen „overeenkomstig de mij gegeven en nog te geven instructiën.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig. (Dat beloof ik).„

„De in dit artikel bedoelde eed of belofte wordt afgelegd door den „Hoofdingenieur en den Ingenieur van den provincialen waterstaat „in handen van den Commissaris der Koningin in deze provincie, „en door de andere in artikel 1 genoemde ambtenaren in handen „van den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat.„

Art. 2. Door de bij de inwerkingtreding van dit besluit in dienst zijnde ambtenaren van den provincialen waterstaat wordt de in het vorig artikel bedoelde eed of belofte afgelegd binnen één maand nà die inwerkingtreding.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van* 2 *October* 1907, *La. A, Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën en de Rijksbouwmeesters in het* 1*e en* 2*e district, betreffende vergoeding van verplaatsingskosten.*

Het is mij gebleken dat door sommige ambtenaren en beambten, die in het belang van den dienst verplaatst zijn of hebben moeten verhuizen, bij het doen van uitgaven, welke van die verplaatsing of verhuizing het gevolg waren, niet de noodige zuinigheid is betracht.

Zoo is het onlangs voorgekomen dat twee opzichters die onderling van standplaats moesten verwisselen, voor die verplaatsing een ver-

huiswagen uit eene op vrij grooten afstand gelegen stad hebben laten komen, terwijl met veel minder kosten van een vaartuig gebruik had kunnen worden gemaakt.

In verband hiermede heb ik de eer U.H.E.G. te verzoeken er de aandacht van de ambtenaren en beambten op te vestigen, dat bij het doen van uitgaven, welke wegens verplaatsing of verhuizing aan het Rijk in rekening kunnen worden gebracht, de noodige zuinigheid behoort te worden in acht genomen.

Voorts gelieve U bij het inzenden der opgaven van verplaatsingskosten nauwlettend te doen nagaan of aan deze voorwaarde is voldaan.

Uitgaven waarbij dit niet is geschied, zullen niet of slechts gedeeltelijk worden vergoed.

KON. BESLUIT *van* 16 *October* 1907 (*Staatsblad n°.* 269), *tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, vastgesteld bij Kon. besluit van* 26 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 51), *gewijzigd bij Kon. besluit van* 31 *Mei* 1905 (*Staatsblad n°.* 146).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 12 September 1907, La. E., afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Gelet op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (Staatsblad n°. 229);

Den Raad van State gehoord, advies van 1 October 1907, n°. 19;

Gezien de nadere voordracht van Onzen Minister voornoemd van 10 October 1907, n°. 215, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1904 (Staatsblad n°. 51), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 31 Mei 1905 (Staatsblad n°. 146), nader te wijzigen als volgt:

I. Art. 34 wordt gelezen als volgt:

„Aan de schippers van groote zeeschepen kan de vaart vóór „stroom door de bruggen, door de havenpolitie worden verboden. „Het in strijd handelen met zoodanig verbod is verboden.

»Met schepen, welke een diepgang hebben van 55 d.M. of meer, »mag niet anders dan bij opgaand water door de bruggen worden »gevaren.

»Groote zeeschepen, welke vóór stroom door de bruggen varen, »moeten eene sleepboot achter zich hebben, in staat en gereed om »het vaartuig tijdig te kunnen stoppen, wanneer eene belemmering »in den vaarweg zich mocht voordoen.

»Bij het doorvaren van de bruggen moeten de raas zooveel moge»lijk aangebrast of getopt zijn en de over de boorden uitstekende »deelen, zooveel mogelijk, zijn ingenomen.«

II. In artikel 38 wordt sub *b* in plaats van »34, eerste lid.« gelezen: »34, eerste en tweede lid«, sub *c* in plaats van »34, tweede lid« gelezen: »34, derde lid«, sub *e* in plaats van »34, derde lid«, gelezen: »34, vierde lid«.

Onze Minister enz,

KON. BESLUIT *van* 16 *October* 1907, *n°.* 53, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten:*

1°. *van Zuidholland, van* 16 *Juli* 1907, *n°. XXIII, tot regeling van het getal ambtenaren onder den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat aan den provincialen waterstaatsdienst verbonden, en van hunne jaarwedden, met intrekking van het besluit, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *December* 1905, *n°.* 31;

2°. *van Groningen, van* 16 *Juli* 1907, *n°.* 21, *tot wijziging van het reglement op den dienst van provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *Mei* 1864, *n°.* 31, 13 *en* 24 *Augustus* 1873, *nos,* 27 *en* 34, 17 *Augustus* 1877, *n°.* 22, 8 *September* 1881, *n°.* 20, 28 *December* 1894, *n°,* 6, 7 *Augustus* 1897, *n°.* 34, 7 *September* 1900, *n°.* 6, 6 *September* 1901, *n°.* 30, 17 *September* 1902, *n°.* 33, 14 *September* 1905, *n°.* 21 *en* 29 *December* 1906, *n°.* 39;

3°. *van Drenthe, van* 16 *Juli* 1907, *n°.* 11 *C, tot wijziging van de verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 18 *Augustus* 1906, *n°.* 32.

De regeling sub 1° luidt als volgt:

De Staten der Provincie Zuidholland,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten, dd. 17 Juni 1907, G. S. n°. 20;

Gelet op de artt. 131 en 133 der Provinciale wet;

Hebben besloten:

Met intrekking van hun besluit van 24 October 1905, n°. XIII, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 16 December 1905, n°. 31:

I. Te bepalen dat, onder den Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat, aan den Provincialen Waterstaatsdienst zullen zijn verbonden *één* civiel-ingenieur, *één* hoofdopzichter, *twee* opzichters eerste klasse, *twee* opzichters tweede klasse en *één* opzichter-teekenaar.

dat den civiel-ingenieur kan worden toegekend de titel van ingenieur of de titel van adjunct-ingenieur.

II. De jaarwedden van deze Provinciale Waterstaatsambtenaren vast te stellen als volgt:

die van den ingenieur op een bedrag van tenminste *f* 2500.— en ten hoogste *f* 3500.—;

die van den adjunct-ingenieur op een bedrag van ten minste *f* 1500.— en ten hoogste *f* 3000.—;

die van den hoofdopzicher op een bedrag van ten minste *f* 2000,— en ten hoogste *f* 2500.—;

die van de opzichters 1e klasse op een bedrag van ten minste *f* 1800.— en ten hoogste *f* 2500.—;

die van de opzichters 2e klasse op een bedrag van ten minste *f* 1200.— en ten boogste *f* 1800.—;

die van den opzichter-teekenaar op een bedrag van ten minste *f* 1200.— en ten hoogste *f* 1800.—, met toekenning tevens aan elk hunner van teruggave van gedane verschotten wegens reis- en verblijfkosten in het belang der Provincie.

De wijziging sub 2° bedoeld, luidt als volgt:

De Staten der Provincie Groningen,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten van den 7 Juni 1907, n°. 14, 1e Afd., tot wijziging van het Reglement op den dienst van den Provincialen Waterstaat, (Prov. blad n°. 62 van 1905) laatstelijk gewijzigd bij besluit der Staten van den 27 November 1906, n°. 8, (Prov. blad n°. 2 van 1907),

Besluiten onder Koninklijke goedkeuring:

1°. gemeld reglement nader te wijzigen als volgt:

Art. 1, 2e lid, te wijzigen door achter de woorden „de ambtenaren van het bureau van den provincialen waterstaat" in te lasschen de woorden „den adjunct-opzichter" en door hetgeen volgt op „de draaibrug over het Reitdiep te Roodehaan" te vervangen door: „de draaibruggen, gelegen over het Eemskanaal, voor zoover de „brugwachters over dit kanaal door het College van Gedeputeerde

»Staten zijn benoemd of zullen worden benoemd, onder gehoudenheid »om de draaibrug persoonlijk te bedienen, de weg- en dijkwerkers »en de sluisknechten, dienstdoende bij de zeewaterkeerende sluizen, »zoomede de werkman in vasten dienst der proaincie«,

Art. 3, 4e lid, te lezen als volgt:

»De opzichters en de adjunct-opzichter hebben eene standplaats, »door Gedeputeerde Staten aan te wijzen binnen het district waar- »voor zij zijn aangesteld.

In art. 5, na sub 3, in te lasschen een nieuw lid, luidende:

»de adjunct-opzichter ten bedrage van *f* 1000, welke vijf maal, »telkens na twee jaren, met *f* 100 kan worden verhoogd.«

»In art. 8 in te lasschen tusschen de woorden: »aan de opzich- ters« en »en den ambtenaar« de woorden: »den adjunct-opzichter«.

In art. 10, 2e, 4e en 5e lid, telkens in te lasschen na de woor- den: »opzichters« de woorden: »en de(n) adjunct-opzichter«;

2°. enz.

3°. dat dit besluit in werking zal treden op den 1 Januari 1907.

Dit reglement is nader gewijzigd, zie het Kon. besluit van 16 December 1907, n°. 80.

De wijziging sub 3° luidt als volgt:

De Staten der provincie Drenthe;

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie,

Besluiten:

onder goedkeuring der Koningin, de Verordening op de inrichting van den Provincialen Waterstaat in Drenthe, vastgesteld bij hun besluit van 10 Juli 1906, n°. 30B, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 18 Augustus 1906, n°. 32, te wijzigen als volgt:

a. Achter artikel 1 wordt een nieuw artikel opgenomen, luidende als volgt:

Artikel 1*bis*. Buiten het vaste personeel in artikel 1 bedoeld, kunnen door Gedeputeerde Staten tijdelijke opzichters en tijdelijke teekenaars bij den Provincialen Waterstaat worden benoemd, naar gelang de behoeften van den dienst zulks vorderen.

De bezoldiging van dit tijdelijk personeel zal per maand bedragen:

van de tijdelijke opzichters:

ten minste *f* 60 en ten hoogste een twaalfde van het maximum der jaarwedde van de vaste opzichters in artikel 1 genoemd;

van de tijdelijke teekenaars:

ten minste *f* 50 en ten hoogste een twaalfde van het maximum der jaarwedde van den bureau-ambtenaar in artikel 1 genoemd.

b. In de artikelen 2 en 4 het woord »jaarwedde« te vervangen

door »bezoldiging«, het woord »artikel« door »artikelen« en het cijfer »1« door »1 en 1*bis*«.

KON. BESLUIT *van* 21 *October* 1907 (*Staatsblad* n°. 277), *houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de goedkeuring der keur of politieverordening van het waterschap de Egmondermeer.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Egmond-Binnen en door J. Kraakman e. a. te Egmond, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland dd. 22 Augustus 1906, n°. 4, tot goedkeuring der keur of politieverordening van het waterschap de Egmondermeer;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 10 Juli 1907, n°. 129;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 16 October 1907, n°. 251, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat Gedeputeerde Staten van Noordholland bij besluit van 22 Augustus 1906, n°. 4, goedkeuring hebben verleend aan de keur of politieverordening van het waterschap de Egmondermeer, vastgesteld door Dijkgraaf en Heemraden der Egmondermeer den 26sten October 1905;

dat appellanten in beroep komende tegen die goedkeuring hunne bezwaren doen gelden tegen art. 15, luidende:

»Het is verboden het riet, de biezen en andere gewassen, groeiende binnen een afstand van één meter van de polderdijken en waterkeeringen in de ringsloot en vaart, zonder toestemming van Dijkgraaf en Heemraden af te maaien of af te snijden, hoe ook genaamd. Deze rietschoot zal evenwel door de eigenaars van landerijen belend aan den Omringdijk en vaart, moeten worden afgemaaid en gezuiverd, zoodra Dijkgraaf en Heemraden hierover schouw zullen houden, wat alvorens zal worden bekend gemaakt;«

en tegen art. 25, luidende:

»Het is verboden, dat een vaartuig, hetwelk met mechanische kracht wordt voortbewogen, in de ringsloot en in het vaarwater waarlangs zich bevindt een ten behoeve des polders bestaande en in onderhoud bij Ingelanden zijnde waterkeering, zich voortbeweegt met grooter snelheid dan acht kilometer in het uur«;

Overwegende: dat de appellanten Burgemeester en Wethouders van

Egmond-Binnen als grond voor hun beroep aanvoeren, dat art. 15 aan hunne gemeente rechten ontneemt, die zij heeft op de Hoevervaart, welke haar eigendom is; dat zij niet genegen zijn van die rechten afstand te doen, en dat het niet aangaat dat het waterschapsbestuur eene bepaling in het leven roept om de landeigenaren eenvoudig te laten beschikken over het riet, groeiende in de Hoevervaart; dat deze rietschoot toch in geen geval behoort tot de eigendommen van de belendende landeigenaren, maar wel aan hunne gemeente;

dat J. Kraakman en andere appellanten zich bij deze bezwaren aansluiten, doch voornamelijk opkomen tegen art. 25, wijl eerstgenoemde een motorboot in de vaart heeft van Egmond naar Alkmaar, en de bepaling van de geringe snelheid, waarmede in de verschillende kanalen gevaren mag worden, hem in de uitoefening van dien dienst met de motorboot zeer hindert;

Overwegende, dat eigendomsaanspraken van anderen op in de keur bedoelde wateren — over welke aanspraken trouwens door Ons geene beslissing zoude kunnen genomen worden — niet te kort kunnen doen aan de bevoegdheid van het waterschapsbestuur om in het huishoudelijk belang van het waterschap, immers ter bescherming van zijne waterkeeringen, politiebepalingen vast te stellen omtrent handelingen op en in die wateren;

dat de schade, welke aan waterkeeringen kan worden toegebracht door daar langs gaande scheepvaart, vooral met vaartuigen door mechanische kracht voortbewogen, door de beschermende werking van eene behoorlijke strook rietgewas kan worden tegengegaan, zoodat art. 15 der keur, hetwelk aan het waterschapsbestuur het noodige toezicht op het rietsnijden langs waterkeeringen beoogt te verzekeren, een gerechtvaardigden maatregel van voorzorg bevat;

dat het beschermend voorschrift van art. 25 evenzeer een goeden grond heeft, vermits eenerzijds het daar bepaalde snelheids-maximum in verband met de gestelheid van het vaarwater ter plaatse allerminst laag is noemen, zoodat van aanmerkelijken hinder in het gebruik van mechanisch bewogen vaartuigen geen sprake kan zijn, en anderzijds juist bij vaarwaters met geringe breedte en diepte het luidste de behoefte spreekt aan beperking der vaartsnelheid, om de boorden te beschermen tegen de vernielende werking van den haalgolf;

dat derhalve de ingebrachte bezwaren geen grond geven om het bestreden besluit ongedaan te maken, terwijl Ons van gegronde bezwaren tegen handhaving daarvan uit anderen hoofde evenmin is gebleken;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139), het alge-

meen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland (Provinciaal blad 1904, n°. 8); het besluit der Staten van Noordholland dd. 14 Juli 1904 (Provinciaal blad 1904, n°. 151) en het bijzonder reglement van bestuur voor den polder de Egmondermeer (Provinciaal blad 1904, n°. 132);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit de daartegen ingestelde beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

De Raad van State had onderstaand ontwerp-besluit voorgesteld:

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Egmond-binnen en door J. Kraakman e. a., te Egmond, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 22 Augustus 1906, n°. 4, tot goedkeuring der politieverordening of keur van het waterschap de Egmondermeer;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 10 Juli 1907, n°. 129;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van . . . .

Overwegende:

dat Gedeputeerde Staten van Noordholland, bij besluit van 22 Augustus 1906, n°. 4, goedkeuring hebben verleend aan de politieverordening of keur van het waterschap de Egmondermeer, vastgesteld door dijkgraaf en heemraden der Egmondermeer 26 October 1905;

dat appellanten in beroep komende, tegen die goedkeuring hunne bezwaren doen gelden tegen art. 15, luidende:

„Het is verboden het riet, de biezen en andere gewassen, groeiende binnen een afstand van één meter van de polderdijken en waterkeeringen in de ringsloot en vaart, zonder toestemming van dijkgraaf en heemraden af te maaien of af te snijden, hoe ook genaamd. Deze rietschoot zal evenwel door de eigenaars van landerijen belend aan den omringdijk en vaart, moeten worden afgemaaid en gezuiverd, zoodra dijkgraaf en heemraden hierover schouw zullen houden, wat alvorens zal worden bekend gemaakt";

en tegen art. 25, luidende:

„Het is verboden dat een vaartuig, hetwelk met mechanische kracht wordt voortbewogen, in de ringsloot en in het vaarwater waarlangs zich bevindt een ten behoeve des polders bestaande en in onderhoud bij ingelanden zijnde waterkeering, zich voortbeweegt met grooter snelheid dan acht kilometer in het uur";

Overwegende:

dat de appellanten Burgemeester en Wethouders van Egmond-binnen

als grond voor hun beroep aanvoeren, dat art. 15 aan hunne gemeente rechten ontneemt, die zij heeft op de Hoevervaart, welke haar eigendom is; dat zij niet genegen zijn van die rechten afstand te doen, en dat het niet aangaat dat het waterschapsbestuur eene bepaling in het leven roept om de landeigenaren eenvoudig te laten beschikken over het riet, groeiende in de Hoevervaart; dat deze rietschoot toch in geen geval behoort tot de eigendommen van de belendende landeigenaren, maar wel aan hunne gemeente;

dat J. Kraakman en andere appellanten zich bij deze bezwaren aansluiten, doch voornamelijk opkomen tegen art. 25, wijl eerstgenoemde een motorboot in de vaart heeft van Egmond naar Alkmaar, en de bepaling van de geringe snelheid, waarmede in de verschillende kanalen gevaren mag worden, hem in de uitoefening van dien dienst met de motorboot zeer hindert;

Overwegende:

dat de keur niet alleen bedoelt regelen te stellen op vaarten en kanalen, liggende binnen het terrein van het waterschap, maar ook op de ringvaarten, die, naar luid van art. 1 van het Bijzonder Reglement van bestuur voor den polder Egmondermeer, het waterschap begrenzen, en waarvan dus het beheer niet aan het bestuur van het waterschap is toevertrouwd;

dat een keur gelijk deze, die zich, niettegenstaande bovengenoemde omschrijving der grenzen van het waterschap, toch de zorg voor de buiten het terrein gelegen ringslooten aantrekt, derhalve niet kan worden goedgekeurd, en dus de verleende goedkeuring van Gedeputeerde Staten moet worden vernietigd;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139), het Algemeen Reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland (Provinciaal blad 1904, n°. 8), het besluit der Staten van Noordholland, dd. 14 Juli 1904 (Provinciaal blad 1904, n°. 151) en het Bijzonder Reglement van bestuur voor den polder de Egmondermeer (Provinciaal blad 1904, n°. 132);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te vernietigen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 22 Augustus 1906, n°. 4, tot goedkeuring van de politieverordening of keur van het waterschap de Egmondermeer.

Onze Minister enz.

De Minister van Waterstaat, zich met dit besluit niet kunnende vereenigen, grondde zijn gewijzigd voorstel op de volgende overwegingen:

Met dit voorstel kan ik mij niet vereenigen. Tegenover het beginsel, dat daaraan blijkbaar ten grondslag ligt, heeft wijlen de

Staatsraad mr. Moltzer een ander beginsel ontwikkeld in zijn afzonderlijk advies omtrent de keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam, waarover eene beslissing is gevallen bij Uwer Majesteits besluit van 22 Juli 1905 (Staatsblad n°. 241). Gelijk ik reeds mocht mededeelen in mijne voordracht van 19 December 1906, lit. H, tot goedkeuring van een gewijzigd reglement voor het hoogheemraadschap van de Zwijndrechtsche Waard, welke goedkeuring werd verleend bij Uwer Majesteits besluit van 21 December d. a. v., n°. 34, heeft het advies van mr. Moltzer mijne instemming. Mij overigens in hoofdzaak naar den inhoud van dat advies gedragende moge ik omtrent het thans te beslissen geval zeer eerbiedig het volgende voordragen.

In tegenstelling met de algemeene taak, welke op provincie en gemeente binnen zeker grondgebied rust, wordt de speciale taak van een waterschap ten opzichte van de hem toevertrouwde belangen allereerst bepaald door den aard dier belangen. De taak van het waterschap is in beginsel niet plaatselijk, maar zakelijk bepaald, zoodat zijn rechtsgebied niet behoeft samen te vallen met een bij reglement omschreven grondgebied, gelijk de praktijk door ettelijke voorbeelden uitdrukkelijk aantoont. Wel is waar zijn de Staten ingevolge de vrijheid, hun door de Grondwet gelaten, bij machte een waterschap zuiver territoriaal in te richten, in welk geval de bevoegdheid, om keuren te maken, tot een bij reglement omschreven grondgebied zal zijn beperkt, doch dan moet van zoodanige beperkende bedoeling duidelijk blijken. Zelfs dan, wanneer de opdracht van zekere door keuren te beschermen belangen is geschied in het reglement zelf, dat een bepaald grondgebied omschrijft, moet niettemin in elk bijzonder geval worden onderzocht, of het wel in de bedoeling der Staten kan hebben gelegen de keurbevoegdheid ondergeschikt te maken aan dat grondgebied.

In het tegenwoordig geval echter wordt de oplossing vereenvoudigd door het feit, dat het bijzonder reglement van bestuur voor de Egmondermeer, goedgekeurd bij Uwer Majesteits besluit van 9 September 1904, n°. 37, evenals het vroegere reglement van 1854, met geen enkel woord melding maakt van de zorg voor de polderdijken, ter wille waarvan de gewraakte bepalingen der keur zijn gemaakt. Met volle erkenning van de beteekenis, welke de gebiedsomschrijving hier bezit als aanwijzing der gronden, ten behoeve waarvan het waterschap is opgericht en welker eigenaren derhalve voor het dragen der lasten en het kiezen van een bestuur in aanmerking kunnen komen, mag dus worden aangenomen, dat die omschrijving geen beperkenden invloed kan hebben op de dijkszorg, welke geheel naast

en buiten het reglement op het waterschap rust krachtens zijne inrichting.

Ten einde omtrent den oorsprong dier zorg te worden ingelicht, is aan Gedeputeerde Staten nader gevraagd, of zij steunt op eenige andere geschreven bepaling, dan wel enkel van ouds, nl. sedert de droogmaking in 1564 [1]), feitelijk bij het waterschap is geweest. De uitslag van het onderzoek moge Uwer Majesteit blijken uit het bericht van Gedeputeerde Staten, dd. 25 September jl., n°. 9, dat met eene bijlage hiernevens gaat.

Geschillen tusschen den graaf van Egmond, bedijker van de Egmondermeer, en eigenaren van binnen de bedijking getrokken oude gronden werden in 1579 bij arbitrale uitspraak vereffend, o. a. in dezen zin dat eerstgenoemde den geheelen dijkskring voor zijne rekening zoude onderhouden.

Op verzoek van den graaf van Egmond werden zijne bezittingen op last van de Staten van Holland en Westfrieslant door hunne Gecommitteerden in 1598 te Alkmaar verkocht.

Omtrent den eigendom van den ringdijk bepaalde art. 1 der voorwaarden, welke eerst thans ter kennis van Gedeputeerde Staten zijn gekomen, dat deze dijk »den coopers mede aangemeten is, tot drie voeten in de ringsloot«.

Ten aanzien van het onderhoud bepaalde art. 4, dat dit zoude geschieden »int generaal en op gemeene costen, uijtgesondert dat een ijgelijcken den dijck neffens sijne hecken 't sijne eijge costen en pericule sal onderhouden ende sullen deselven wercken alle jare gekeurt en geordonneert worden bij de Schout van Egmont met ten molemeesteren en twee of drie van de hoogste ingelanden«.

Wilde men aan hetgeen art. 1 bepaalt omtrent den eigendom, ook beteekenis hechten ter bepaling van den omvang van de zorg voor de instandhouding van den dijk, dan zou daarmede in allen gevalle eenige steun zijn verkregen voor art. 15 der keur, dat over ongeveer gelijken afstand buitendijks aan het bestuur gezag geeft over het rietsnijden in de ringvaart. Naar mijn gevoelen echter kan bedoeld voorschrift omtrent privaat-eigendom geen invloed hebben op hetgeen ten publieken dienste voor den dijk moet worden gedaan. Veeleer moet worden aangenomen, dat de zorg voor den dijk zonder grensbepaling berust bij het waterschap, welks bestuur alzoo, naar art. 57, sub 25, in verband met art. 62, tweede lid, van het Noordhollandsch algemeen reglement, bevoegd is tot het maken van beperkende voor-

1) De Vries—Schorer. De zeeweringen en waterschappen van Noordholland, blz. 382 in verband met blz. 376.

schriften omtrent handelingen zoo op als nabij den dijk, die den goeden staat daarvan kunnen schaden.

Ook bij erkenning van bevoegdheid kunnen intusschen redenen van utiliteit zich verzetten tegen goedkeuring der keur, met name wanneer deze in botsing mocht komen met belangen van eenig aangrenzend waterschap. Waar volgens art. 22, sub 2°., der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) andere handelingen van waterschapsbesturen om deze reden kunnen worden gewraakt, geldt dit des te eerder voor keuren, die aan goedkeuring zijn onderworpen. Op grond van het nader bericht van Gedeputeerde Staten mag echter worden aangenomen, dat van zoodanigen strijd van belangen hier geen sprake is.

Wat nu aangaat de grieven van appellanten, ben ik van oordeel, dat ook deze onthouding van goedkeuring niet kunnen rechtvaardigen. De gronden van dit oordeel zijn neergelegd in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

KON. BESLUIT *van* 23 *October* 1907 (*Staatsblad n°.* 275), *tot vaststelling van een verbod voor het nachtelijk gebruik van de stoomfluit en de scheepsklok op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 10 September 1907, n°. 211, afdeeling Waterstaat;

Overwegende dat het wenschelijk is, een verbod vast te stellen voor het nachtelijk gebruik van de stoomfluit en de scheepsklok op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van 8 October 1907, n°. 13);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 18 October 1907, n°. 212, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het is verboden op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, gedurende den tijd van 10 uur des avonds tot 6 uur des morgens geluidseinen met de stoomfluit of met de scheepsklok, of met andere tot het maken van geluid dienende toestellen te geven, voor zoover deze seinen niet door algemeene of bijzondere reglementen zijn voorgeschreven.

2. In afwijking van het in artikel 1 omschreven verbod mogen seinen, welke dienen om sleeptreinen, vlotten of alléén varende schepen te doen stoppen of afvaren, worden gegeven met de scheepsklok, mits het aantal klokslagen dat van 15 niet overschrijdt.

3. Handelingen in strijd met de bepalingen, gegeven in de artikelen 1 en 2, worden gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 23 *October* 1907 (*Staatsblad n°.* 276), *tot aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord- en de Nieuwe Maas, vastgesteld bij Kon. besluit van* 28 *September* 1905 (*Staatsblad n°.* 277), *en gewijzigd en aangevuld bij Kon. besluit van* 11 *Juni* 1907 (*Staatsblad n°.* 145).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 10 September 1907, n°. 211, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende dat het wenschelijk is, een verbod vast te stellen voor het nachtelijk gebruik van de stoomfluit en de scheepsklok op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

De Raad van State gehoord (advies van 8 October 1907, n°. 13);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 18 October 1907, n°. 212, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat het bij Koninklijk besluit van 28 September 1905 (Staatsblad n°. 277) vastgesteld en bij Koninklijk besluit van 11 Juni 1907 (Staatsblad n°. 145) gewijzigd een aangevuld reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas wordt aangevuld als volgt:

I. Aan § 5 wordt als cijfer 14 toegevoegd:

14°. „*a.* Het is verboden gedurende den tijd van 10 uur des avonds tot 6 uur des morgens geluidseinen met de stoomfluit of met de scheepsklok of met andere tot het maken van geluid dienende toestellen te geven, voor zoover deze seinen niet door algemeene of bijzondere reglementen zijn voorgeschreven.

„*b.* In afwijking van het sub *a* omschreven verbod mogen seinen, welke dienen om sleeptreinen, vlotten of alléén varende schepen te doen stoppen of afvaren, worden gegeven met de scheepsklok, mits het getal kloksla gen dat van 15 niet overschrijdt".

II. In § 35, sub *e* wordt tusschen § 4, sub 3 en § 12, sub 2 ingevoegd:

„§ 5, sub 14".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 23 *October* 1907, *n°.* 73, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen vaststelling van de jaarwedde van den dijkgraaf van het waterschap Vollenhove.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door C. van de Stadt Wzn. te Wanneperveen tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 31 December 1906, n°. 6179/4392, 3e Afdeeling, voor zoover daarbij de jaarwedde van den dijfgraaf van het waterschap Vollenhove is vastgesteld;

den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 3 October 1907, n°. 130;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 18 October 1907, n°. 213, afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat, bij besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 27 Februari 1906, 3e afdeeling, n°. 815/698 werd medegedeeld aan het Vereenigd College van het waterschap »Vollenhove«, dat voortaan jaarlijks op de begrooting voor de waterkeerende werken zou moeten worden uitgetrokken de jaarwedde van Dijkgraaf en Heemraden van het waterschap voornoemd, verhoogd, zoo zulks noodig werd geoordeeld, met een zeker *bedrag*, hun toe te kennen voor hunne bemoeiingen in zake de waterlossing van het waterschap, in plaats van, als tot dusverre geschiedde, de leden voor die bemoeiingen afzonderlijk schadeloos te stellen;

dat door het Dagelijksch Bestuur van het waterschap »Vollenhove« aan dat besluit gevolg is gegeven en aan het Vereenigd College eene nadere regeling van de jaarwedde van Dijkgraaf en Heemraden is voorgedragen, waarbij deze respectievelijk bepaald werd op *f* 1400.— en *f* 300.—;

dat het voorstel betreffende de jaarwedde van de Heemraden werd aangenomen, terwijl over dat den Dijkgraaf betreffende, in twee achtereenvolgende vergaderingen van het Vereenigd College de stemmen staakten, zoodat ingevolge art. 44 van het waterschapsreglement dat voorstel geacht moet worden niet te zijn aangenomen;

dat Gedeputeerde Staten van Overijssel op grond van art. 30 van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel (goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 24 December 1903, n°. 41) bij hun besluit van 31 December 1906, 3e afdeeling, n°. 6179/4392 hebben goedgevonden te bepalen, dat de jaarwedde van den Dijkgraaf van het Waterschap »Vollenhove« zal bedragen *f* 1400.— en die van elk der Heemraden *f* 300.—;

dat tegen laatstgenoemd besluit van Gedeputeerde Staten de hoofd-

ingeland C. van de Stadt Wzn. te Wanneperveen krachtens art. 19 van de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en met inachtneming van het bepaalde bij de artt. 21 en 26 van voornoemde wet bij Ons in beroep is gekomen met verzoek het besluit van Gedeputeerde Staten, voor zooveel betreft het vaststellen der jaarwedde van den Dijkgraaf op *f* 1400.— te willen vernietigen, daarbij aanvoerende, dat door de twee achtereenvolgende stakingen het voorstel betreffende de jaarwedde van den Dijkgraaf ingevolge art. 44 van het waterschapsreglement moet worden geacht niet te zijn aangenomen, terwijl van de acht hoofdingelanden, beide malen zich zes hebben verklaard tegen een dergelijke verhooging;

dat hij, appellant, een jaarwedde van *f* 1400.— voor de betrekking van Dijkgraaf van het waterschap „Vollenhove" zoo overmatig acht, dat hij zich genoodzaakt ziet de gedeeltelijke vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van 31 December 1906, 3e afdeeling, n°. 6179/4392 te verzoeken;

Overwegende: dat appellant er niet in geslaagd is aan te toonen, dat eene jaarwedde van *f* 1400.— zooals die door Gedeputeerde Staten is bepaald voor den Dijkgraaf van het waterschap „Vollenhove", te hoog is, en dat mitsdien het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten moet worden gehandhaafd;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), het reglement voor het waterschap „Vollenhove" en het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

WET *van* 1 *November* 1907 (*Staatsblad n°.* 280), *tot goedkeuring van de op* 19 *September* 1906 *te Bern gesloten tweede additioneele overeenkomst tot de internationale overeenkomst van* 14 *October* 1890, *omtrent het goederenvervoer op spoorwegen.*

KON. BESLUIT *van* 8 *November* 1907, *n°.* 48, *houdende, met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vervening onder de gemeente Norg.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door H. Punter te Norg tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 21 December 1906, n°. 55, houdende wijziging onder meer van de aan

appellant en anderen bij Koninklijk besluit van 23 September 1890, n°. 16 verleende vergunning tot vervening;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 11 October 1907, n°. 219;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 5 November 1907, n°. 216, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat bij Koninklijk besluit van 23 September 1890, n°. 16 aan H. Punter c.s. concessie is verleend tot vervening van de perceelen, kad. bekend gemeente Norg, Sectie C, nos. 1088, 1083 en 1024, en Sectie D, n°. 43 (noordelijk gedeelte);

dat, in aanmerking genomen de gebleken noodzakelijkheid, om, ter verzekering van de nakoming der verplichtingen, gesteld bij art. 8 van het reglement op de verveningen in Drenthe (Provinciaal blad n°. 32 van 1900), onder meer bovenbedoelde concessie, wat de daarbij gestelde voorwaarden betreft, in overeenstemming te brengen met het Koninklijk besluit van 14 Mei 1906, n°. 56, Gedeputeerde Staten bij besluit van 21 December 1906, n°. 55, onder meer aan bedoelde concessie een nieuw stel voorwaarden hebben verbonden;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten appellant bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat hij vermeent, dat de aangebrachte wijzigingen niet in toepassing kunnen worden gebracht met betrekking tot de perceelen zijner concessie, daar deze perceeltjes veengrond gedeelten zijn van een paar veentjes, ieder in 't geheel groot ongeveer twee hectaren, die midden in zandheideveld zijn gelegen en alleen en uitsluitend dienen om voor eigen gebruik jaarlijks eenige baggelaar te maken; dat bedoelde perceeltjes geen hoog veen zijn, zoodat er geen bonkaarde of grauwveen aanwezig is, en bedoelde perceelen ook niet hooger liggen dan de omliggende zandgrond; weshalve appellant verzoekt, dat de door Gedeputeerde Staten bepaalde wijzigingen niet ten opzichte van de aan hem verleende concessie in toepassing worden gebracht;

Overwegende, dat de voorwaarden door Gedeputeerde Staten, opgenomen in hun bestreden besluit, niet toepasselijk zijn, waar op de te vervenen perceelen geen bonkaarde of grauwveen aanwezig is of geweest is;

dat deze speciën, naar gebleken is, niet zijn of worden aangetroffen op de onderwerpelijke perceelen;

dat mitsdien ten onrechte de bedoelde voorwaarden zijn verbonden aan de concessie verleend voor de vervening dezer perceelen;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) en het reglement op de verveningen in Drenthe (Provinciale bladen 1900, n°. 32 en 1906, n°. 12);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 21 December 1906, n°. 55 in dien zin te wijzigen, dat uit den staat bij dat besluit gevoegd, onder de gemeente Norg vervallen uit kolom 2 de volgende letters en nummers der sectie: C 1088, 1083, 1024 D 43 N. Ged., en uit kolom 5 de woorden H. Punter c.s. te Norg.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 8 *November* 1907, *n°.* 49, *houdende, met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, beslissing in hooger beroep in zake vervening onder de gemeente Ruinen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Jhr. H. G. van Holthe tot Echten te Echten (gemeente Ruinen) tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe dd. 21 December 1906, n°. 55, houdende wijziging onder meer van de aan appellant en anderen bij besluit van dat College van 3 Juli 1896, n°. 50, verleende vergunning tot vervening;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 11 October 1907, n°. 220;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 5 November 1907, n°. 217, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat bij laatstgenoemd besluit aan Berend Eleveld en anderen, waaronder Jhr. H. G. van Holthe tot Echten vergunning is verleend tot vervening van het perceel kadastraal bekend gemeente Ruinen, Sectie F., n°. 12;

dat, in aanmerking genomen de gebleken noodzakelijkheid, om ter verzekering van de nakoming der verplichtingen, gesteld bij art. 8 van het reglement op de verveningen in Drenthe (Provinciaal blad n°. 32 van 1900), onder meer bovenbedoelde concessie, wat de daarbij gestelde voorwaarden betreft, in overeenstemming te brengen met het Koninklijk besluit van 14 Mei 1906, n°. 56, Gedeputeerde Staten bij besluit van 21 December 1906, n°. 55, onder meer aan bedoelde concessie een nieuw stel voorwaarden hebben verbonden;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten appellant bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat het geheele veen, waarvan dat gelegen in perceel Sectie F., n°. 12, een deel is, niet de grootte heeft van vijf hectaren;

Overwegende, dat de voorwaarden door Gedeputeerde Staten opgenomen in hun bestreden besluit, niet toepasselijk zijn, waar op de te vervenen perceelen geen bonkaarde of grauwveen aanwezig is of geweest is;

Overwegende, dat deze speciën, naar gebleken is, niet zijn of worden aangetroffen op de onderwerpelijke perceelen;

dat mitsdien ten onrechte de bedoelde voorwaarden zijn verbonden aan de concessie verleend voor de vervening dezer perceelen;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) en het reglement op de verveningen in Drenthe (Provinciale bladen 1900, n°. 32 en 1906, n°. 12);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 21 December 1906, n°. 55, in dien zin te wijzigen, dat uit den staat, bij dat besluit gevoegd, onder de gemeente Ruinen vervallen uit kolommen 2 en 3, de letter en het nummer der Sectie: F. 12, uit kolom 4 de volgende woorden en cijfers: 3 Juli 1896, n°. 50 en uit kolom 5 de woorden: Berend Eleveld te Hoogeveen.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 14 *November* 1907, *n°.* 69, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 16 *Juli* 1907:

n°. 9 *A, tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Alteveer, gemeenten Hoogeveen en Zuidwolde, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *November* 1884, *n°.* 21;

n°. 9 *B, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Zuider opgaande, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *November* 1884, *n°.* 21, *en*

n°. 9 *C, tot nadere wijziging van het reglement voor het waterschap Kerkenbovenveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Augustus* 1883, *n°.* 20, 6 *Augustus* 1890, *n°.* 22 *en* 7 *November* 1898, *n°.* 33.

Zie Prov. bladen nos. 34 t/m. 38.

KON. BESLUIT *van* 16 *November* 1907, *n°.* 32, *houdende beslissing in een geschil tusschen Gedeputeerde Staten van Gelderland en van Utrecht in verband met de aanstelling van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut.*

Beslissende het geschil tusschen Gedeputeerde Staten van Gelderland en van Utrecht in verband met de aanstelling van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 11 October 1907, n°. 199;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 November 1907, n°. 211, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat het geschil is ontstaan tusschen de besturen van de collegiën der Exonereerende Landen en van den Slaperdijk over de vervanging van den in 1904, wegens dienstweigering ontslagen peilmeester van het Geeresteinsche schut;

dat Gedeputeerde Staten van Gelderland en van Utrecht in dat geschil aanleiding vonden om over te gaan tot toepassing van art. 45 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), doch ook tusschen deze beide colleges verschil van inzicht is gebleken omtrent de instructie van den nieuw aan te stellen peilmeester;

dat art. XVIII der Conventie tusschen gecommitteerden van Gelderland en Utrecht van 11 Januari 1714 »over het toemaacken en »verswaaren van den dijck tusschen Wageningen ende de Grebbe; »ende het maacken van een waterloosinge door den Slaperdijck na »Amersfoort in de Eem ende Zuijderzee« omtrent den peilmeester aan het Geeresteinsche schut (opzichter van het peil te Woudenberg) het volgende bevat:

»Dat . . . . . de opzigter van de peyl tot Woudenberg . . . . »yder reys (zal) worden gepresenteert bij de geinteresseerdens, soo »boven als beneden den Slaperdijk, op approbatie van de respective »provinciën, op sekere jaarlijcxe emolumenten ende instructiën, con»form dese Conventie, door de voorsz. ingelanden daartoe te regu»leren, ende naderhand bij haar Ed. Mog. ten wederzijden te appro»beren; ende zullen tot de voorsz. opzigters mogen worden genomen »zoowel Gelderse als Stichtse personen«; dat de hierbedoelde geinteresseerden thans worden vertegenwoordigd door de besturen van den Slaperdijk en van de Exonereerende Landen;

dat den 21 Februari 1714 eene instructie voor den opzichter van het peil te Woudenberg is vastgesteld door de daartoe bevoegde gecommitteerden en deze instructie nimmer is veranderd of vervangen;

dat volgens deze instructie de peilmeester niets anders te doen heeft dan ter verzorging van het peil, dit dagelijks te bezoeken en wanneer het water te Geerestein of te Amersfoort boven peil is, daarvan kennis te geven aan den peil- en schutmeester van den Rooden Haan;

dat het bestuur der Exonereerende Landen, dat deze instructie verouderd en onbruikbaar acht, meent dat bij de benoeming van een nieuwen opzichter, de gelegenheid daar is, om eene nieuwe instructie op te maken en aan Gedeputeerde Staten der beide betrokken provinciën ter goedkeuring aan te bieden;

dat het bestuur van den Slaperdijk daarentegen van oordeel is,

dat, zoodang geene regeling aangaande de waterloozing van de [illegible]n Rooden Haan en de Eem tusschen de provinciën Gelderland en Utrech[illegible]t is tot stand gekomen, de tijd nog niet is aangebroken voor een[illegible] e nieuwe instructie, te meer daar de benoeming van een opzichte[illegible]r slechts provisioneel zou wezen;

dat Gedeputeerde Staten van Utrecht aan die van Gelderland hebbe[illegible] voorgesteld, een gemeenschappelijk besluit te ontwerpen, waarbij de[illegible] betrokken besturen wordt opgedragen, mede te werken tot de aanstelling van A. A. van Kolfschoten als peilmeester van het Geeresteinsche schut, onder gehoudenheid de bepalingen der instructie van 1714 op te volgen en op een salaris van *f* 40 's jaars;

dat Gedeputeerde Staten van Gelderland echter in art. XVIII der Conventie van 1714 lezen, dat bij de aanstelling van een nieuwen peilmeester telkens diens instructie en salaris op nieuw moeten worden vastgesteld en dat die van den vorigen peilmeester niet kunnen gelden;

dat Gedeputeerde Staten van Utrecht het standpunt blijven innemen, dat de overgangstoestand, waarin de regeling van de waterontlasting der geheele Geldersche vallei verkeert, alleen noodig maakt, den peilmeester te Woudenberg op den ouden voet en met de oude instructie aan te stellen, en niet wenschen mede te werken tot het vaststellen eener geheel nieuwe instructie;

dat gecommitteerden ter directie van den Slaperdijk zich bij adres tot Ons hebben gewend, met verzoek eene beslissing te willen nemen;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van Utrecht en van Gelderland aan Ons ter beslissing hebben voorgedragen het tusschen hunne collegiën bestaand geschil over de vervanging van den in 1904 wegens dienstweigering ontslagen peilmeester van het Geeresteinsche schut;

dat dit geschil behoort tot die welke krachtens art. 70 der Grondwet door Ons worden beslist;

dat de gestelde vraag hare beantwoording vindt in art. XVIII der Conventie van 11 Januari 1714 in factis nader omschreven;

dat dit artikel wel inhoudt dat telkens, wanneer een peilmeester van het Geeresteinsche schut moet benoemd worden, dit geschieden zal »op sekere jaerlijcxe emolumenten ende instructiën, conform dese »Conventie, door de voorsz. ingelanden daartoe te reguleren«, maar hieruit niet volgt dat die emolumenten en instructiën bij iedere benoeming verandering moeten ondergaan;

dat art. XVIII der Conventie de besturen die het recht van benoeming van den peilmeester hebben, integendeel volkomen vrijheid geeft om de benoeming op het bestaande tractement en de bestaande instructie te doen, gelijk dit tot dusver dan ook steeds heeft plaats gehad;

Gezien art. 70 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te beslissen, dat ter uitvoering der Conventie van 11 Januari 1714, bedoelde peilmeester kan worden benoemd, zonder dat eene nieuwe instructie zal behoeven te worden vastgesteld en tegelijkertijd het tractement op nieuw behoeft te worden geregeld.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 19 *November* 1907, *n°.* 39, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 14 *October* 1907, *tot vaststelling der tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken in het hoogheemraadschap van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe door het bestuur van dat hoogheemraadschap moeten worden gebracht en gehouden.*

Zie Prov. blad n°. 110.

Ten aanzien van de vroegere tafel zie men het Kon. besluit van 6 Maart 1883, n°. 17.

KON. BESLUIT *van* 19 *November* 1907, *n°.* 40, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 14 *October* 1907, *tot vaststelling der tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken in het hoogheemraadschap der Vijf Heerenlanden door het bestuur van dat hoogheemraadschap moeten worden gebracht en gehouden.*

Zie Prov. blad n°. 111.

Ten aanzien van de vroegere tafel zie men het Kon. besluit van 6 Maart 1883, n°. 16.

KON. BESLUIT *van* 19 *November* 1907, *n°.* 41, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 14 *October* 1907, *tot vaststelling der tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken, staande onder het beheer van de commissie voor gemeene belangen van de hoogheemraadschappen van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe en van de Vijf Heerenlanden, door die commissie moeten worden gebracht en gehouden.*

Zie Prov. blad n°. 112.

Ten aanzien van de vroegere tafel zie men het Kon. besluit van 15 Mei 1883, n°. 9.

KON. BESLUIT *van* 20 *November* 1907, n°. 35, *houdend beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de politieverordening van den polder de Zeevang.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door T. van den Oever jr. te Warder en anderen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, d.d. 15 Mei 1907, n°. 65, houdende goedkeuring van de verordening, dd. 11 Januari 1906, tot wijziging van de artt. 24, 25 en 26 der politieverordening van den polder »de Zeevang« dd. 4 Mei 1898;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 30 October 1907, n°. 241;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 16 November 1907, n°. 211, afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat krachtens bedoelde wijzigingsverordening artt. 24, 25 en 26 der politieverordening van den polder »de Zeevang« worden gelezen als volgt:

Art. 24. Het is verboden, zwanen en eenden te laten zwemmen of verblijven in de wateren of te laten loopen op de landerijen of op de wegen en dijken aan den polder in eigendom toebehoorende of waarover door het Dagelijksch Bestuur schouw wordt gehouden. Overtreding zal worden gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden. Wat betreft de eenden is dit artikel alleen van toepassing van den 10 Juni tot en met den 31 Augustus.

Art. 25. Elke zwaan of eend, die in strijd met het bepaalde in het vorige artikel in de wateren, op de landerijen of op de wegen en dijken wordt gevonden, zal opgevangen en van wege het Dagelijksch Bestuur worden geschut; zij zullen acht dagen ter beschikking van den eigenaar worden gehouden. Bij teruggave zullen de kosten van voeding tegelijkertijd worden ingevorderd.

Art. 26. Indien acht dagen na de schutting de eigenaar niet is komen opdagen, zullen de in bewaring genomen zwanen en eenden na behoorlijke bekendmaking in het openbaar worden verkocht, en de opbrengst na aftrek der kosten in de kas van den polder worden gestort, ten einde aan den rechthebbende te worden uitgekeerd, zoo hij zich binnen den tijd voor de verjaring bepaald alsnog mocht aanmelden;

dat, nadat de wijzigingsverordening door Gedeputeerde Staten was goedgekeurd, appellanten bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat het houden van eenden een aanzienlijk deel van hunne broodwinning uitmaakt; dat zij tengevolge der wijziging genoodzaakt zijn, hunne eenden, die tot heden vrij rondzwommen en zelf hun

voedsel zochten, gedurende ongeveer 3 maanden, van 10 Juni tot 31 Augustus, in de hokken vast te houden en te voederen; dat de eenden, die anders met het leggen van eieren voortgaan tot omstreeks half Juli, daarmede al spoedig na hunne opsluiting zullen ophouden; dat het gemis der vrijheid en het voortdurend opgesloten zitten in de hokken, waarin betrekkelijk weinig ruimte is, ongetwijfeld onder de eenden eene groote sterfte zal veroorzaken, inzonderheid in de maanden Juli en Augustus; dat de hooibouw half Juli als geëindigd mag worden beschouwd; dat de overlast, dien de eenden na dien tijd den landeigenaren veroorzaken, als van geen beteekenis meer kan worden geacht;

Overwegende dat, gelijk de ervaring leert, beperking in het vrij laten uitzwemmen der eenden gewenscht is wegens de schade, door die dieren veroorzaakt aan de landerijen;

dat mitsdien Gedeputeerde Staten terecht de bestreden wijzigingsverordening hebben goedgekeurd;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 27 *November* 1907 (*Staatsblad n°.* 304), *tot wijziging van het reglement van politie voor de schutsluis te St. Andries en hare havens, vastgesteld bij Kon. besluit van* 23 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 122), *en gewijzigd en aangevuld bij Kon. besluit van* 17 *Maart* 1894 (*Staatsblad n°.* 46).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 25 October 1907, La. I, afdeeling Waterstaat, tot nadere wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de schutsluis te St. Andries en hare havens:

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69), en op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen enz. onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (Staatsblad n°. 229);

Den Raad van State gehoord (advies van 12 November 1907, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 November 1907, n°. 212, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bijzonder reglement van politie voor de schutsluis te St. Andries

en hare havens, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 23 Mei 189[illegible] (Staatsblad n°. 122) en gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk beslui[illegible] van 17 Maart 1894 (Staatsblad n°. 46), nader te wijzigen als volgt

Artikel 3, 1ste lid, wordt gelezen als volgt:

„Schuttingen geschieden zoo noodig te allen tijde, uitgezonder[illegible] van een half uur na zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang[illegible], wanneer de dammen naar de sluis onder water staan".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1907, *n°.* 8, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 29 *October* 1907, *n°.* 20, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Osseweidermolenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 22 *Januari* 1907, *n°.* 33.

Zie Prov. blad n°. 58.

WET *van* 29 *November* 1907 (*Staatsblad n°.* 314), *tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1907.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wenschelijkheid is gebleken tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, vastgesteld bij de wet van 8 Februari 1907 (Staatsblad n°. 41);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de artikelen 129*a* en 130 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907 wordt een nieuw artikel ingelascht, luidende:

„Artikel 129*b*. Aankoop en inrichting van het huis Lange Houtstraat n°. 36 te 's Gravenhage, *f* 96,500."

2. Artikel 121*a* van genoemd hoofdstuk: Voorbereiding van de betere huisvesting van Departementen en andere inrichtingen van algemeen bestuur te 's Gravenhage, wordt verhoogd met *vijf duizend gulden* (*f* 5,000) en alzoo gebracht op *negen duizend gulden* (*f* 9,000).

3. Tengevolge van deze aanvulling en verhooging wordt het totaal der IIde Afdeeling, alsmede het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met *eenhonderd een duizend vijfhonderd gulden* (*f* 101,500).

4. In artikel 2 der wet tot vaststelling van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, wordt tusschen 129*a* en 130 ingelascht 129*b*.

WET *van* 29 *November* 1907 (*Staatsblad* n°. 315), *betreffende overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg Deventer—Zwolle in beheer en onderhoud bij de gemeente Deventer.*

KON. BESLUIT *van* 5 *December* 1907 (*Staatsblad* n°. 327), *tot wijziging van het Rijkswegenreglement* 1906 (*Staatsblad* n°. 211).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 25 October 1907, La. M, afdeeling Waterstaat, tot wijziging van het Rijkswegenreglement 1906 (Staatsblad n°. 211);

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord, advies van 19 November 1907, n°. 37;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 2 December 1907, n°. 215, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Rijkswegenreglement 1906 (Staatsblad n°. 211) te wijzigen als volgt:

I. Na artikel 12 wordt ingevoegd:

„Artikel 12*bis*.“

„Ingeval over de wegen en paden weglocomotieven, stoomketels, stoomwalsen en dergelijke buitengewoon zware voorwerpen worden vervoerd, is de vervoerder verplicht van het voornemen daartoe kennis te geven aan den betrokken hoofdingenieur-directeur, en mag tot het vervoer niet worden overgegaan, dan nadat van of vanwege dezen mededeeling is ontvangen, in hoeverre voorschriften ter voorkoming van schade aan weg en werken moeten worden in acht genomen.

„Het is verboden in strijd met deze voorschriften te handelen.“

II. In artikel 16 wordt als letter *a* ingevoegd:

„met geldboete van ten hoogste honderd gulden de overtreding van artikel 12*bis*.“

De oude letters *a*, *b*, *c* en *d* worden *b*, *c*, *d* en *e*.

III. In artikel 18 vervallen de woorden: „doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het Staatsblad, waarin Ons besluit is geplaatst.“

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1907, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 7 *November* 1907, *n°.* 12, *tot wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap van de Berkel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *December* 1881, *n°.* 3, 3 *December* 1883, *n°.* 13, 12 *Januari* 1886, *n°.* 1, 24 *Februari* 1891, *n°.* 13 *en* 22 *Augustus* 1893, *n°.* 21.

Zie Prov. blad n°. 176.

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1907, *n°.* 39, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 29 *October* 1907:

n°. 12, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Wildervanksterparticipantenverlaat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Januari* 1905, *n°.* 18, *en*

n°. 19, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Onderwierum, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *Januari* 1899, *n°.* 65.

Zie Prov. bladen nos. 62 en 63.

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1907, *n°.* 40, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 9 *Juli* 1907, *gewijzigd bij hun besluit van* 29 *October* 1907, *tot vaststelling eener verordening op het bouwen op of bij de zee- en rivierwaterkeerende dijken in die provincie, met intrekking van die, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *December* 1881, *n°.* 14.

VERORDENING op het bouwen op of bij de zee- en rivierwaterkeerende dijken in de provincie Utrecht.

Art. 1. Deze verordening heeft betrekking op:

den Grebbedijk, voor zoover deze in de provincie Utrecht is gelegen,

den Lekdijk Bovendams,

den Lekdijk Benedendams en den IJsseldam,

den Eemlandschen dijk,

den Bunschoter Veen- en Veldendijk,

de Kleine en Groote Slaagsche dijken en de daartusschen gelegen waterkeering, genaamd de Hamelenberg,

den Wakkeren dijk,

den Veendijk,

het Vetdijkje.

2. Het is verboden op den dijk of zijnen berm en binnen den afstand van 15 Meters van den teen van den dijk, en, waar een berm aanwezig is, van den teen des berms, gebouwen of getimmerten, van welken aard ook, te stellen, te verbouwen of te vergrooten, of op de dijken of bermen, of binnen den afstand van 30 Meters uit den teen daarvan, regenbakken, putten, kelders, welpijpen of pompen te maken of bestaande te vergrooten of te verdiepen, zonder schriftelijke vergunning van het Bestuur, dat met de zorg voor den dijk belast is.

Aan deze vergunning kunnen voorwaarden verbonden worden. Deze voorwaarden mogen uitsluitend strekken tot bescherming van het belang van de richtige instandhouding des dijks.

Het besluit van het bestuur, waarbij de in de beide vorige alinea's bedoelde vergunning wordt verleend, of waarbij besloten is dat door of voor rekening van het bestuur-zelf werken, als in de eerste alinea zijn bedoeld, zullen worden uitgevoerd, is aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

3. Eene vergunning wordt niet anders verleend dan tot wederopzegging toe en onder gehoudenheid van den verkrijger tot opruiming en herstel in behoorlijken toestand, zonder recht op schadevergoeding, zoodra het bestuur, dat met de zorg voor den dijk belast is, of wel Gedeputeerde Staten zulks vorderen.

4. De handhaving van de politiebepalingen, vervat in de artikelen 2 en 3 dezer verordening, wordt opgedragen aan de besturen, die met de zorg voor de in artikel 1 genoemde dijken zijn belast.

Tot het constateeren van overtredingen dezer verordening zijn, behalve de door de wet aangewezen personen, ook bevoegd de Provinciale Hoofdingenieur en de opzichters van den Provincialen Waterstaat.

5. Overtreding van het bepaalde in artikel 2 dezer verordening wordt gestraft met hechtenis van het hoogste 12 dagen of geldboete van ten hoogste 75 gulden.

De besturen, in artikel 4, eerste alinea, bedoeld, kunnen met de krachtens artikel 2 dezer verordening bekeurden in schikking treden.

6. De besturen tot wier zorg een der dijken, in artikel 1 genoemd, behoort, zijn bevoegd, in hunne keuren of politieverordeningen uitbreiding te geven aan de beperking van artikel 2 en grootere afstanden te bepalen.

7. Bij het in werking treden dezer verordening vervalt de verordening op het bouwen op de zee- en rivierwater-keerende dijken in de provincie Utrecht, vastgesteld 9 November 1881, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 14 December 1881, n°. 14, opgenomen in het Provinciaal blad van 1881, n°. 122.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1907, n°. 27, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake den onderhoudsplicht van een gedeelte aardeweg van den Binnendijk onder de gemeente Hoek.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur der gemeente Hoek tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, van 21 December 1906, n°. 137, 2e afd., waarbij bedoelde gemeente ambtshalve is aangewezen als onderhoudsplichtige van het gedeelte aardeweg van den Binnendijk, vermeld onder nummer 23 van den ligger der wegen en voetpaden der gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 6 November 1907, n°. 54;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 10 December 1907, n°. 212, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat bij den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Hoek, zooals deze was vastgesteld bij besluit van Gedeputeerde Staten van 2 December 1892, het gewoon onderhoud van den weg, n°. 23, geheeten: Binnendijk, zijnde een aardeweg, gebracht is ten laste van de gebruikers van den dijk, terwijl het overige onderhoud kwam ten laste der gemeente Hoek;

dat bij besluit van Gedeputeerde Staten van 26 Juni 1903, de Binnendijk in twee gedeelten werd verdeeld; dat het 1e gedeelte bestond in een grindweg ter lengte van 407 M., het 2e gedeelte in een aardeweg ter lengte van 1733 M.;

dat bij het thans bestreden besluit van 21 December 1906, n°. 137, 2e afd., het onderhoud van het eerste gedeelte van den weg is gebracht ten laste van den Oud-Westenrijkpolder en het onderhoud van het tweede gedeelte ten laste der gemeente Hoek;

dat het bestreden besluit steunt op de overweging dat de weg geenszins een gewone polderweg, maar een hoofdverkeersweg is en onder andere de kortste verbinding vormt naar het station Sluiskil; wijders dat het vervoer daarover niet onaanzienlijk is en nog veel drukker zou zijn, wanneer de weg in goeden toestand verkeerde en dat bovendien de verbetering in den toestand der haven aan het Mauritsfort, bij de steeds aanhoudende aanslibbing van den Brakman, niet als van duurzamen aard kan worden beschouwd, en dat de weg mitsdien van algemeen gemeentelijk belang moet worden geacht en er derhalve geene termen bestaan den Oud-Westenrijkpolder met het onderhoud te belasten;

dat van gemeld besluit de Raad der gemeente Hoek bij Ons in

beroep is gekomen, aanvoerende, dat in den ligger der gemeente als onderhoudsplichtigen van den weg zijn aangewezen: voor het buitengewoon onderhoud de gemeente Hoek, en voor het gewoon onderhoud de gebruikers van den dijk, zijnde Vital Cortvriendt en Aloïsius van Acker, beiden wonende te Hoek; dat deze beiden door het kantongerecht te Terneuzen, wegens niet behoorlijk onderhoud zijn veroordeeld, in welk vonnis door genoemden van Acker is berust, doch waarvan Cortvriendt in hooger beroep kwam; dat deze in hooger beroep door de arrondissements-rechtbank te Middelburg werd veroordeeld, en dit vonnis bij arrest van den Hoogen Raad werd bevestigd, waardoor in hoogste instantie werd beslist, dat beide personen onderhoudsplichtigen van den aardeweg zijn; dat genoemde Cortvriendt evenwel aan Gedeputeerde Staten wijziging van den ligger vroeg, waarop dit College gunstig beschikte en voor het onderhoud van den aardeweg de gemeente Hoek aanwees; dat het overige deel van dien weg, zijnde grindweg, door den polder Oud-Westenrijk werd gelegd en ook door dezen onderhouden wordt; dat de weg gelegen is in dien polder en door hem behoort te worden onderhouden, aangezien de landerijen van alle eigenaars in dien polder onmiddellijk naast dien dijk en weg gelegen zijn;

dat toch alle in de gemeente Hoek gelegen polders en waterschappen hunne wegen onderhouden, terwijl de polder Oud-Westenrijk met betrekking tot dezen aardeweg hierop eene uitzondering maakt; dat, al mocht binnen enkele jaren tot afdamming van den Brakman bij het Mauritsfort besloten worden, het vervoer over genoemden aardeweg in geenen deele zou toenemen, daar dit zich juist verplaatsen zou door den Bontepolder, om spoediger het station Sluiskil te bereiken; dat de gemeente in de laatste vier jaren groote kosten heeft gemaakt tot verbetering der haven, waardoor het vervoer over dien aardeweg zeer is verminderd, aangezien de landbouwers de meeste producten aldaar kunnen afleveren;

Overwegende, dat krachtens art. 37, § 1 van het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland, het onderhoud van de wegen en van de kunstwerken ten laste blijft van hen, die daartoe verplicht zijn op 't oogenblik dat dit reglement in werking treedt;

dat krachtens art. 37 § 2 van bedoeld reglement dit onderhoud ten laste van de gemeente is, doch alleen »voor zoover geen andere onderhoudsplichtige bestaat«; terwijl het reglement geenerlei bepaling bevat, waaruit zou voortvloeien, dat wijziging in den aard of den omvang van het verkeer of vervoer over een weg tot wijziging van den onderhoudsplicht kan leiden;

dat het bestreden besluit mitsdien alleen dan in overeenstemming

met het reglement zou zijn genomen, indien bij het in werking treden van het reglement, geen ander onderhoudsplichtige bestond;

dat zulks echter noch bij het vaststellen van het besluit, noch daarna is gebleken en mitsdien het bestreden besluit, voor zoover daarbij de gemeente Hoek ambtshalve is aangewezen als onderhoudsplichtige van het gedeelte aardeweg van den Binnendijk, nummer 23 van den ligger der wegen en voetpaden dier gemeente, niet kan worden gehandhaafd;

Gezien het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, dd. 21 December 1906, n°. 137, 2e afdeeling, te verklaren, dat op den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Hoek (Provinciale bladen n°. 140 van 1892 en 47 van 1903), bij den weg n°. 23 in kolom 22 de woorden: „het gewoon onderhoud volgens artikel 59 van het reglement is ten laste van de gebruikers van den dijk en het overige onderhoud ten laste van de gemeente Hoek" behooren te worden doorgehaald en in plaats daarvan behoort te worden gelezen: „grintweg, de Oud-Westenrijkpolder;

aardeweg: het gewoon onderhoud volgens artikel 59 van het reglement is ten laste van de gebruikers van den dijk en het overige onderhoud ten laste van de gemeente Hoek".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1907, *n°.* 80, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 29 *October* 1907, *n°.* 23, *tot nadere wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *Mei* 1864, *n°.* 31, 13 *en* 24 *Augustus* 1873, *n°.* 27 *en* 34, 17 *Augustus* 1877, *n°.* 22, 8 *September* 1881, *n°.* 20, 28 *December* 1894, *n°.* 6, 7 *Augustus* 1897, *n°.* 34, 7 *September* 1900, *n°.* 6, 6 *September* 1901, *n°.* 30, 17 *September* 1902, *n°.* 33, 14 *September* 1905, *n°.* 21, 29 *December* 1906, *n°.* 39 *en* 16 *October* 1907, *n°.* 53.

De Staten der provincie Groningen,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten van 25 October 1907, n°. 147, 1e afd., tot wijziging van het Reglement op den dienst van den provincialen Waterstaat, laatstelijk gewijzigd bij besluit der Staten van 16 Juli 1907, n°. 21, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 16 October 1907, n°. 53 (Prov. blad n°. 54 van 1907);

Gelet op art. 140 der Provinciale wet;

Besluiten, behoudens Koninklijke goedkeuring, gemeld reglement nader te wijzigen als volgt:

1°. In art. 2 alinea 1, vervallen de woorden „en ontslagen".

2°. In art. 2 wordt na de tweede alinea de volgende nieuwe alinea tusschengevoegd:

„Hij wordt overeenkomstig eigen verzoek door Gedeputeerde Staten „en anders dan overeenkomstig eigen verzoek door de Staten ontslagen".

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van* 20 *December* 1907, *L^e A, Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën en aan de Rijksbouwmeesters in het* 1*e en* 2*e district, in zake vergoeding van verplaatsingskosten.*

Het is mij gebleken dat de aanschrijving van 14 Februari 1907, La. S. (verzameling circulaires n°. 4 van 1907) door sommige Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in dier voege wordt opgevat, dat beambten van den Rijkswaterstaat, die worden verplaatst ten gevolge van een door hen bij de gebruikelijke rondvraag voor de vervulling van eene vacature te kennen gegeven wensch, geen verplaatsingskosten aan het Rijk in rekening zouden mogen brengen.

Met aanvulling in zooverre van bovenvermelde aanschrijving, heb ik naar aanleiding daarvan de eer U mede te deelen, dat alleen in de gevallen dat beambten van den Rijkswaterstaat, die nog geen vijf jaar op hun laatste standplaats verblijf hebben gehouden, *bij adres om verplaatsing vragen* en deze dus niet het gevolg is van de gebruikelijke rondvraag, behoudens buitengewone omstandigheden, geen vergoeding voor verplaatsingskosten zal worden toegekend.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1907, *n°* 32, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 29 *October* 1907:

n°. 15, *tot verkleining van het waterschap de Bovenlanden (gemeente Beerta), vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *Mei* 1876, *n°.* 70, *en wijziging der grenzen tusschen het* 6*e en het* 7*e onderdeel van het waterschap Reiderland;*

n°. 16, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Hoop en de Verwachting, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1869, n°. 38 *en* 10 *October* 1879, n°. 25;

n°. 17, *tot opheffing van de waterschappen Lalleweer, Heveskes en de Oterdummerpolder en vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Oterdum, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *September* 1870, n°. 18, 23 *December* 1871, n°. 29, 17 *September* 1874, n°. 25, 10 *Augustus* 1876, n°. 23, 28 *November* 1878, n°. 19 *en* 26 *November* 1880, n°. 31, *en*

n°. 21, *tot vergrooting van het waterschap de Zuiderpolder (gemeente Midwolda) en vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 28 *December* 1878, n°. 32.

Zie Prov. bladen nos. 4 t/m 7.

De oprichting en reglementeering van het waterschap Lalleweer werd goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1857, n°. 71, die van het waterschap Heveskes bij Kon. besluiten van 12 December 1860, n°. 53 en 10 Januari 1861, n°. 53 en die van het waterschap de Oterdummerpolder bij Kon. besluit van 10 September 1895, n°. 67.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1907, n°. 33, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 17 *December* 1907:

n°. *XVIII, tot opheffing van het heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel, met overdracht van eenige werken, tot dusver in beheer, beheer en onderhoud of in eigendom, beheer en onderhoud bij dat heemraadschap, in beheer, beheer en onderhoud of in eigendom, beheer en onderhoud bij belanghebbende waterschappen en met regeling van de financieele gevolgen der opheffing;*

n°. *XIX, tot vaststelling van nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen:*

a. de Binnendijksche Buitenveldersche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 26 *Augustus* 1868, n°. 14, 31 *Juli* 1882, n°. 14, 30 *Januari* 1889, n°. 15 *en* 21 *December* 1893, n°. 22;

b. de Middelpolder onder Nieuwer-Amstel, met intrekking

van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 *Augustus* 1881, *n°.* 19, *en*

c. de Bovenkerkerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 *December* 1866, *n°.* 53*; en*

n°. XX, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in genoemde provincie in de onder het vorig nummer vermelde waterschappen.

Zie Prov. bladen nos. 154 t/m. 158.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1907, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Gelderland en Overijssel van* 7/19 *November* 1907, *n°.* 2/11, *tot toepasselijk verklaring van het reglement op het beheer der rivierpolders in de provincie Gelderland op den buitenpolder de Nijenbeker en Wilpsche Klei.*

Zie Prov. bladen n°. 3 van 1908 van Gelderland en van Overijssel.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1907, *n°.* 35, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Groningen en Drenthe van* 29 *October* 1907, *n°.* 13 *en* 12 *November* 1907, *n°.* 7, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Westerlanden en besloten Venen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 6 *September* 1906, *n°.* 33.

Zie Prov. blad n°. 2 van 1908.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1907, *n°.* 30, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 20 *November* 1907, *tot opheffing van het waterschap Ten Oosten de Kil, intrekking van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *December* 1868, *n°.* 23, *en afvoering van dat waterschap van den staat, bedoeld in artikel* 1 *van het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant* 1904.

Zie Prov. blad n°. 2 van 1908.

WET *van* 30 *December* 1907 (*Staatsblad n°.* 367), *tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, vastgesteld bij de wet van den 9den Februari 1906 (Staatsblad n°. 32) en bij onderscheidene wetten gewijzigd en aangevuld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. De navolgende artikelen van het IXe hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906 worden *verhoogd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	*f* 10.500	*f* 34.500
Art. 11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade	50.000	110.000

B. Waterstaat.

Art. 18. Reiskosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten	11.500	62.855
Art. 20. Verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken	16.000	29.843
Art. 60. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voor-		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
werpen, met daarmede in verband staande uitgaven	*f* 31.000	*f* 61.000
Art. 62. Aanleg van eene buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aan te leggen visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 194)	15.000	75.000
Art. 74. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Voorne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	2.400	28.400
Art. 78. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 195)	43.000	2.043.000
Art. 102. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht	6.000	58.000
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 120. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen	5.400	8.900
Art. 152. Brug over den IJssel bij Westervoort	3.000	4.000
IVde Afdeeling.		
Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, enz.		
Art. 153. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting . .	12.800	152.800

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
VIde AFDEELING.		
Posterijen.		
B. Postdienst.		
Art. 171. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	f 8.400	f 38.600
Art. 173. Vergoeding van vrachtaan spoorwegondernemingen, ingevolge artikel 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad no. 70)	94.200	769.200
Art. 174. Gebouwen. Vergoeding voor huur	19.500	372.500
Art 175. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon	14.000	755.000
C. Telegraafdienst.		
Art. 180. Reis-, verhuis- en examenkosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	24.500	82.250
Art. 185. Toestellen; vervaardiging van telegramzegels; uniformkleeding van beambten; kantooronkosten bij abonnement; verder materieel en arbeidsloon	13.000	320.600
Art. 186. Vergoeding aan gemeenten, waar hulptelegraafkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen	2.800	26.800
D. Vereenigde post- en telegraafdienst.		
Art. 191. Reis-, verhuis- en exa-		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
menkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	f 29.500	f 105.100
Art. 192. Gebouwen. Vergoeding voor huur	36.500	385.000
Art. 193. Kantooronkosten bij abonnement; uniformkleeding voor beambten; verder materieel en arbeidsloon, niet uitsluitend voor post- of voor telegraafdienst	3.000	179.000

E. Vereenigde posten.

Art. 197. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen ingevolge het laatste lid van artikel 22 der burgerlijke pensioenwet.	51.000	631.000
Art. 200. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901.	19.200	25.200

Artikel 2. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, worden *verminderd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

	wordt verminderd met:	en dus gebracht op:
Art. 38. Verlegging van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in artikel 39 begrepen, alsmede beloningen van schrijvers, teekenaars en kosten van toezicht.	f 185.400	f 497.660

IIIde Afdeeling.

Spoorwegen.

Art. 140. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam. . . .	66.200	783.800

VIde Afdeeling.

Posterijen.

A Hoofdbestuur.

	wordt verminderd met:	en dus gebracht op:
Art. 164. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden. Honorarium van een accountant	f 15.000	f 352.772
Art. 167. Reis- en verplaatsingskosten	1.100	6.900

B. Postdienst.

Art. 168. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel	90.000	5.310.980
Art. 169. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp	5.000	305.000
Art. 172. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer	5.000	1.320.900
Art. 177. Schadevergoeding voor verloren geraakte brieven en pakketten of voor beschadiging	1,400	1.600

C. Telegraafdienst.

Art. 179. Jaarwedden en beloningen van tijdelijk personeel . . .	1.300	129.800
Art. 181. Telegraaf- en telephoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is	86.000	410.500

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

Art. 188. Jaarwedden en verdere belooningen van het vaste personeel .	56.000	2.508.020
Art. 189. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp	5.000	77.000

E. Vereenigde posten.

	wordt verminderd met:	en dus gebracht op:
Art. 194. Dekking van tekorten in de kassen . . . . . *f*	1.300 *f*	200
Art. 195. Proceskosten en kosten van commissiën	1.700	300
Art. 199. Wachtgelden	1.800	8.200

Artikel 3. Ten gevolge van het vorenstaande wordt *verhoogd* het totaal der IVde afdeeling met *twaalf duizend achthonderd gulden* (*f* 12.800); dat der VIde afdeeling met *vijf en veertig duizend gulden*) (*f* 45.000), en *verminderd* het totaal der IIIde afdeeling van bovengenoemd hoofdstuk met *zeven en vijftig duizend achthonderd gulden* (57.800).

Lasten enz.

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1907, *n°.* 51, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 11 *November* 1907, *tot toekenning van een renteloos voorschot, van ten hoogste f* 150.000, *uit de provinciale middelen aan het waterschap Groot-Mijdrecht op de bij dat besluit gestelde voorwaarden.*

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1907, *n°.* 85, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de keur- of politieverordening op de benadeeling en het onderhoud van alle aan het toezicht van de besturen van het waterschap Fivelingo onderworpen werken en voorwerpen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Noordoosterlocaalspoorweg-Maatschappij, gevestigd te Zwolle, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen, van 5 Juli 1907, n°. 5, 1e Afd., tot goedkeuring der door het Hoofdbestuur van het waterschap Fivelingo vastgestelde keur of politieverordening op de benadeeling en het onderhoud van alle aan het toezicht van de besturen van het waterschap onderworpen werken en voorwerpen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 27 November 1907, n°. 320;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 24 December 1907, n°. 215, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat bij art 8, sub *c* der bovengenoemde waterschapskeur, voorzoover daarin niet is voorzien bij het politiereglement op de rivieren en kanalen in de provincie Groningen, wordt verboden, over of in de wateren eenig voorwerp als bruggen, batten, stoepen, walbeschoeiingen enz. te maken of te hebben, buiten vergunning van Gecommitteerden;

dat reeds vóór de tot standkoming van bovengenoemde keur de Noordoosterlocaalspoorweg-Maatschappij aan het Hoofbestuur van het waterschap Fivelingo vergunning heeft gevraagd voor den bouw van eene vaste brug over het Damsterdiep ten behoeve van den locaalspoorweg Zuidbroek—Delfzijl, welke vergunning bij schrijven van gemeld hoofdbestuur dd. 9 April 1906 werd geweigerd;

dat door deze weigering genoemde Maatschappij zich genoodzaakt achtte voor het in te nemen kanaalgedeelte ten behoeve der onderwerpelijke brug de gerechtelijke onteigening aan te vragen, welke werd uitgesproken bij vonnis van de Arrondissementsrechtbank te Groningen van 7 December 1906, en eveneens Gedeputeerde Staten te verzoeken, op grond van artikel 3 der wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129) de door het waterschap Fivelingo geweigerde vergunning te verleenen;

dat, nadat op laatstgemeld verzoek in afwijzenden zin was beschikt, bij besluit van Gedeputeerde Staten dd. 5 Juli 1907, n°. 5, 1e afd., werd goedgekeurd de bovengenoemde keur of politieverordening op de benadeeling en het onderhoud van alle aan het toezicht van de besturen van het waterschap Fivelingo onderworpen werken en voorwerpen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten gemelde Maatschappij bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat zij art. 8, sub *c.* der keur, waarbij aan het waterschap het recht wordt toegekend het maken en zelfs het hebben van bedoelde brug te verbieden, zeer gevaarlijk acht, zoowel in het belang van den aanleg van den spoorweg Zuidbroek—Delfzijl, als in het belang van de latere exploitatie daarvan; dat, ook met het oog op het bereids door Gedeputeerde Staten goedgekeurde plan van de onderhavige vaste brug, Gedeputeerde Staten, bij het verleenen hunner goedkeuring aan de door de Maatschappij gewraakte bepaling van art. 8, sub *c.*, der nieuwe keur, daarvan hadden kunnen uitzonderen in het algemeen werken, welke reeds bestaan, zijn voorbereid of aangevangen;

Overwegende: dat de ingebrachte bezwaren in werkelijkheid niet gericht zijn tegen de bepaling zelve van art. 8, sub *c.*, der keur, doch alleen het bijzonder geval betreffen, dat ingevolge deze bepaling het maken of hebben eener vaste brug in het Damsterdiep ten

behoeve van den locaal-spoorweg Zuidbroek—Delfzijl zou worden verboden;

dat, ter tegemoetkoming aan bezwaren, als die welke zijn ingebracht, uitvoerige bepalingen zijn vastgesteld bij de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129);

dat mitsdien geen termen bestaan om ter voorkoming van die bezwaren, de verleende goedkeuring te vernietigen;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN

OP DE

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN, ENZ.

1669—1906.

BURGERLIJK WETBOEK (*blz.* 382).

Art. 577. Het vonnis der rechtbank te Zierikzee van 30 April 1904 (lees 1901, 42e V. blz. 343) is vernietigd bij arrest van het Hof te 's-Gravenhage van 24 Juni 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8600), bij welk arrest, op grond van eene aan die der rechtbank tegengestelde uitlegging van de door Ambachtsheeren van Bommenede ingeroepen titels uit de zeventiende eeuw, de Staat is erkend als eigenaar van het betrokken deel der rivier de Grevelingen vóór den polder Nieuw-Bommenede.

Art. 625. De Hooge Raad had bij arrest van 14 Maart 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8050) verstaan, dat de beperkingen, waaraan het eigendomsrecht bij plaatselijke verordening kan worden onderworpen, nooit zoover kunnen gaan, dat daardoor het gebruik der in eigendom bezeten zaak voor den eigenaar geheel of ten deele ophoudt te bestaan, en de bepaling eener verordening van Loosduinen, welke bermeigenaren verplichtte het plaatsen van lantaarn- en andere palen te gedoogen, onverbindend verklaard, wijl den eigenaar alle gebruik werd ontnomen van die bermgedeelten, waar de palen werden geplaatst. In tegenstelling hiermede heeft de rechtbank te Amsterdam bij vonnis van 9 Mei 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8508) aangaande eene dergelijke Amsterdamsche verordening, krachtens welke tegen den wil van den eigenaar buizen in een lantaarnpaal op een openbaren weg waren geplaatst, als volgt verstaan:

De gemeentelijke wetgever is zijne bevoegdheid niet te buiten gegaan door te bepalen, dat de eigenaars van niet aan de gemeente toebehoorende openbare wegen verplicht zijn toe te laten, dat daarop zoodanige werken of inrichtingen worden aangebracht als de gemeenteraad of Burgemeester en Wethouders noodig oordeelen ten behoeve van het openbaar verkeer of de openbare gezondheid.

Door de Rijkswet wordt nergens, met name niet in art. 625 B. W., den gemeentelijken wetgever een grens gesteld, tot welke hij, bij inbreuk op het eigendomsrecht, door zijne verordening mag gaan, zoodat hem het geheel verhinderen van het gebruik door den eigenaar vrijstaat.

In dergelijke verhindering is geen onteigening gelegen, omdat daarvoor noodig is, dat de eigendom van de eene hand in de andere overgaat, wat hier niet geschiedt, terwijl de eigenaar, bij het door de gemeente doen ophouden van de belemmering der gebruiksbevoegdheid, die bevoegdheid weder vrijelijk kan uitoefenen.

Aangaande eene politieverordening der gemeente Urk, houdende verbod van vischafslag door andere dan van gemeentewege aangewezen personen, heeft de Hooge Raad bij arrest van 29 April 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8538) verstaan, dat zoodanige bepaling niet strijdt met art. 625 B. W., vermits hierdoor den eigenaars van visch niet alle gebruik van hunnen eigendom wordt ontnomen, doch zij daardoor alleen worden beperkt in een der wijzen om over dien eigendom te beschikken, eene beperking, waaraan die eigendom ingevolge art. 625 B. W. kan worden onderworpen.

Zie arrest Hof Arnhem van 27 Februari 1907 op art. 153 der Grondwet.

Art 719. Bij vonnis der rechtbank te Amsterdam van 23 Januari 190[illegible] (*Weekblad van het Recht* n°. 8617) werd als volgt beslist:

Art. 719 B. W. strekt om een sedert lang bestaanden feitelijken toestand in een rechtstoestand te herscheppen.

Voor toepassing dier bepaling is niet noodig gemeen en onverdeeld eigendom van den weg bij de eigenaren der aanliggende erven, maar is voldoende dat het gebruik aan minstens twee der naburen gelijkelijk toekomt.

Waar art. 719 niet aangeeft, hoe lang het gebruik van den weg moet hebben geduurd, moet uit de omstandigheden worden afgeleid, of het gebleken gebruik lang genoeg heeft geduurd en van dien aard is geweest, dat het bij art. 719 geregeld rechtsgevolg er aan kan worden toegekend. Het door art. 719 gesanctionneerd recht van gebruik of medegebruik is aan alle gebruikers, dus ook den huurder, toegekend.

Vgl. de aanteekening op het artikel in 43e V. blz. 378.

Art. 1401. Bij vonnis der rechtbank te Amsterdam van 9 Maart 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8530) is verstaan, dat, waar het betreft een klacht over krenking van een aan ieder toekomend recht tot gebruik van den openbaren weg, het geschil niet staat ter beslissing van de rechterlijke macht en van eene aansprakelijkheid volgens art. 1401 B. W. geen sprake kan zijn.

Artt. 1401—1403. Bij arrest van den Hoogen Raad van 15 Februari 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8500) is, overeenkomstig vroegere arresten, o.a. van 5 Februari 1897 (*Weekblad van het Recht* n°. 6927), als volgt overwogen:

dat het nauw verband tusschen de artt. 1401, 1402 en het 1e lid van art. 1403 B. W. — waarbij achtereenvolgens wordt bepaald, dat ieder verantwoordelijk is voor de aan zijne schuld te wijten schade, welke door zijne nalatigheid of onvoorzichtigheid wordt veroorzaakt, en niet alleen door zijne eigene daad, maar ook door die van personen, voor welke hij aansprakelijk is, of, door zaken welke hij onder zijn opzicht heeft — noodwendig medebrengt, dat in al die verschillende gevallen bij hem, die voor de schade verantwoordelijk wordt gesteld, schuld aanwezig moet zijn.

Art. 1645. Bij vonnis der rechtbank te Arnhem van 21 Februari 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8645) is beslist, dat het hier bedoelde geheel of gedeeltelijk vergaan van een gebouw alleen kan worden verstaan als vernietiging geheel of ten deele, b.v. door instorting, en dat derhalve op den bouwmeester of aannemer niet de hier omschreven tienjarige aansprakelijkheid rust wegens bloote gebreken ten aanzien van onderdeelen als het teniet gaan van balkeinden, vloeren enz.

GEMEENTEWET (*bl.* 665).

Art. 135. Bij arrest van 2 April 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8517), te vergelijken met het in anderen zin gevallen arrest van 25 Juni 1900 (37e V. blz. 275), heeft de Hooge Raad beslist, dat het na te melden artikel eener politieverordening van Hilversum geen verboden delegatie van verordenende macht op de gemeentepolitie bevat. Eerstgenoemd arrest overweegt:

dat art. 69 der Alg. Pol. Verord. van Hilversum van 3 April 1906 luidt:

„Het is aan bestuurders verboden, bij kerken, concertlokalen, schouwburgen of andere vereenigingsplaatsen, alsmede bij spoorwegstations de rijtuigen anders op te stellen, of anders op te rijden dan volgens aanwijzing der politie", — terwijl op overtreding van die bepaling art. 74 dier verordening eene boete stelt van ten hoogste *f* 15 en art. 8 dier verordening bepaalt, dat het doen verrichten van in deze verordening verboden handelingen gestraft wordt met dezelfde straf als het verrichten van die handelingen;

dat art. 69 der voormelde verordening niet inhoudt eenige delegatie van de den Gemeenteraad uit kracht van de artt. 134 en 135 in verband met art. 161 gem. wet uitsluitend toekomende macht, op de politie;

dat integendeel bij dat artikel der gemeentelijke verordening aan de gemeentepolitie alleen wordt overgelaten, wat uit kracht van het in art. 190 2e lid, gem. wet uitgesproken beginsel eigenaardig tot haar werkkring behoort: de handhaving der verordening binnen de door deze gestelde grenzen;

dat toch, terwijl de verordening zelve bevat het voorschrift dat bij kerken, concertlokalen, schouwburgen of andere vereenigingsplaatsen, alsmede bij spoorwegstations — op alle welke plaatsen dikwijls veel menschen samenkomen — de bestuurders hunne rijtuigen niet volgens eigen goedvinden op deze plaats mogen opstellen of daarmede in elke richting oprijden, alleen aan de politie wordt overgelaten, wat voor regeling in bijzonderheden onvatbaar is, dat is, de aanwijzing in het belang der openbare orde en veiligheid van de plaats, waar de bestuurders aldaar hunne rijtuigen mogen opstellen of van de richting, in welke zij daarmede mogen oprijden.

Zie de aanteekeningen op art. 625 B. W.

Art. 238. Het gemeentebestuur van Tilburg had besloten een riool aan te leggen en aan eenige belanghebbenden tegen betaling van een som in eens een blijvend recht van loozing op dat riool te geven, hetgeen door dezen was aangenomen. Eene later ingevoerde rioolbelasting, waarbij aan deze belanghebbenden eene reductie was toegestaan, was gedurende ettelijke jaren betaald, totdat de rechtverkrijgenden van een der belanghebbenden wegens contractbreuk ontbinding en schadevergoeding vorderden. Zij werden niet-ontvankelijk verklaard bij vonnis van de rechtbank te 's-Hertogenbosch van 20 April 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8552), op overweging:

dat de rechtbank uit hetgeen in 1873 tusschen partijen is omgegaan afleidt, dat er toen tusschen hen een gewoon contract tot stand gekomen is; dat, mocht men al kunnen aannemen, dat een raadsbesluit op zich zelf nog geen contract schept en voor eenzijdige herroeping vatbaar is, dan toch in elk geval zoodanig besluit een contract wordt, indien er uitvoering aan is gegeven en de gemeente na uitreiking van hare beschikking aan de andere partij, de contra-praestatie van deze in ontvangst heeft genomen;

dat de gemeente zich bij dat contract verbond om eene bepaalde waterloozing aan de andere partij te verschaffen en zij die verbintenis nagekomen is en nog steeds nakomt; dat wel de eischers beweren, dat de waterloozing hun kosteloos moet worden verschaft en dat dit nu niet meer gebeurt, omdat de gemeente deswege thans belasting heft, maar dat, zooals de gedaagde terecht opmerkt, de gemeente zich bij dat contract niet verbond om geen riool- of andere belasting voor waterloozing in te voeren;

dat mitsdien het invoeren van zoodanige belasting ook geen inbreuk op dat contract heeft kunnen maken en dat waar geen wanpraestatie aanwezig is, ook geen grond voor ontbinding of schadevergoeding bestaat;

dat een beding om geen belasting voor de waterloozing te zullen heffen, ook niet in de bedoeling der contractanten van 1873 gelegen heeft, omdat tot het invoeren dier belasting is medegewerkt door een van die medecontractanten en omdat eerst thans na ruim 20 jaren belastingheffing daartegen wordt opgekomen.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het gerechtshof te 's Hertogenbosch van 23 April 1907 (*Weekblad als boven*). Het Hof verwierp niet het denkbeeld, dat de belastingverordening inbreuk had gemaakt op de overeenkomst, doch nam aan, dat appellanten daarin hadden berust.

Het arrest overweegt:

dat bij voornoemde overeenkomst van 1873 de auteur der appellanten en zijne rechtverkrijgende opvolgers verkregen het blijvend recht van waterloozing in het bewuste riool en wel, de bijdragen van *f* 750 eens betaald zijnde, zuiver en onbelast, en nu de appellanten van meening zijn, dat het hen jaren later aanslaan in de belasting en mitsdien het hen onderwerpen aan een geldelijke retributie voor het gebruik van een recht dat tot dusverre van de heffing dier retributie verschoond was gebleven, oplevert een inbreuk op hun bij voornoemde overeenkomst verkregen recht van voldoenden ernstigen aard om hunne ingestelde vorderingen te rechtvaardigen;

dat evenwel bij de gemeenteverordening bepaald is: dat zij, die vroeger eene vaste som aan de gemeente hebben betaald in de kosten van aanleg van sommige riolen, genieten van die som 5 pct. reductie van het recht, dat anders van het betrokken gebouw, volgens dit besluit zou verschuldigd zijn, — welk voorschrift, volgens het Hof, beduidt, dat de heffing zal worden verminderd met 5 pct. van de verleende bijdrage, alzoo in dit geval met 5 pct. van de *f* 750, waarvan hierboven de rede is;

dat, blijkens de verordening, de rioolbelasting voor de eerste maal geheven werd over het dienstjaar, loopende van 1 Jan. 1882 tot 1 Jan. 1883, en dat mitsdien daarop toepasselijk is de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad n°. 102), waarbij, behoudens eene te dezer zake onverschillige wijziging, tot stand zijn gekomen de huidige artikelen 264, 265 en 266 der Gemeentewet; dat nu daarbij in hoofdzaak bepaald is, dat van alle plaatselijke belastingen, en dus ook van de onderwerpelijke rioolbelasting, telken jare door Burgemeester en Wethouders wordt opgemaakt en door den Raad wordt vastgesteld een kohier;

dat dit kohier door de Gedeputeerde Staten wordt goedgekeurd; dat het binnen de 14 dagen na de goedkeuring op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing wordt gelegd; dat daarvan openbare kennisgeving geschiedt; dat binnen de twee maanden na de goedkeuring van het kohier een aanslagbiljet wordt uitgereikt; dat de aangeslagene drie maanden tijd heeft om „tegen zijn aanslag bezwaren bij den Raad in te brengen" en dat hij tegen diens beslissingen binnen de 30 dagen bij Gedeputeerde Staten in beroep kan komen;

dat vaststaat, dat noch de oorspronkelijke contractant, noch diens rechtsopvolgers, de tegenwoordige appellanten, immer voorbedoelde administratieve procedure hebben aangevangen, evenmin bij de eerste invoering der belasting, als gedurende de 22 jaren daarna tot op den dag der instelling van deze rechtsvorderingen, en dat nu hieruit geene andere gevolgtrekking af te leiden valt dan

dat zij zich bij de heffing der retributie hebben nedergelegd en nederleggen en dat deze houding bijzonder gewichtig is, waar zij meteen aangenomen hebben en aannemen voorbedoelde 5 pct. hunner bijdrage, dus hebben berust in de door den gemeenteraad ontworpen vergoeding, waarbij art. 139 der Gemeentewet bijzondere overweging verdient;

dat dit oplevert eene later verstrekte, voortgezette toestemming in hetgeen anders als een inbreuk op de overeenkomst had kunnen worden beschouwd en de appellanten, die als voorzegd de heffingen betaalden, den aanslag daarin niet kunnen bestempelen als wanpraestatiën, welke jegens hen gepleegd zijn;

dat toch dezelfde persoon, die, niettegenstaande vooromschreven verzetrecht, zich gereedelijk neerlegt bij zijn aanslag betreffende eene bepaalde retributie en, dit doende, de vergoeding voor hem ontnomen rechten aanneemt, zich niet gegriefd kan toonen over de betaling van diezelfde retributie, als in strijd met voorbedoelde rechten aan hem opgelegd, omdat de eigenaar van een burgerlijk recht en de belastingbetaler, waar het voormelde wilsuiting betreft, niet van elkander te scheiden zijn.

WET *van* 28 *Augustus* 1851 (*Staatsblad* n°. 125), *regelende de onteigening ten algemeenen nutte* (*blz.* 675).

Art. 20. In afwijking van zijne beschikking in raadkamer van 17 Juli 1905 (42e V. blz. 348) heeft de Hooge Raad bij zoodanige beschikking van 3 Mei 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8531) een cassatieberoep verworpen tegen eene beschikking van het Hof te 's-Gravenhage van 21 Januari 1907, waarbij bevestigd is eene beschikking der rechtbank aldaar van 16 Nov. 1906, verband houdende met het vonnis van 28 Dec. d.a.v., hetwelk is vermeld in 43e V. blz. 382. De nieuwe beschikking van den H. R. overweegt:

dat artikel 20 der wet van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n°. 125) de benoeming van een derde, tegen wien het geding tot onteigening gevoerd zal worden, onder andere voorschrijft, wanneer de woonplaats van den eigenaar, dat is van hem, die als zoodanig overeenkomstig artikel 18 is aangewezen, onbekend is, zonder te onderscheiden, waaraan die onbekendheid te wijten is;

dat er dus geene reden is om aan te nemen, dat genoemde bepaling niet toepasselijk zou zijn, indien de onbekendheid der woonplaats het gevolg is van het overleden zijn van hem, die als eigenaar is aangewezen;

dat dit niet kan worden afgeleid uit het tweede lid van genoemd artikel 20, hetwelk uit den aard der zaak alleen toepasselijk is, indien de eigenaar nog leeft, en evenmin uit de loonregeling in het eerste lid, daar de benoemde naar billijkheid altijd aanspraak heeft op loon voor zijne bemoeiingen en vergoeding der door hem gemaakte kosten;

dat integendeel de gewraakte onderscheiding in strijd zou zijn met het voorschrift van artikel 18, volgens hetwelk in ieder geval de in het Koninklijk besluit aangewezen eigenaar gedagvaard moet worden; waardoor de mogelijkheid wordt uitgesloten, dat het geding tegen anderen, hetzij den waren eigenaar, hetzij de erfgenamen van den als eigenaar aangewezen persoon wordt aanhangig gemaakt.

Art. 40. Bij vonnis der rechtbank te Winschoten van 17 April 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8610) is verstaan, dat voor de bepaling der waarde niet

maatstaf kan zijn de schatting der belastbare opbrengst van den grond, evenmin als koopprijzen van andere landerijen, of taxaties van deskundigen in andere onteigeningszaken, of aanbiedingen, door de onteigenende partij vóór den aanvang van het geding gedaan.

Art. 41. In zake het aanbieden, door de onteigenende partij, van reeds volgens de spoorwegwetgeving voorgeschreven afrasteringen gaf de rechtbank te Winschoten bij vonnis van 6 Maart 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8522) eene gelijke beslissing als die vermeld in 43e V. blz. 385.

Verder werd beslist, dat bij de berekening der waardevermindering geen rekening mag worden gehouden met de kans op waarde*vermeerdering* ten gevolge van den spoorwegbouw, daar dit betreft een geheel onzekere gebeurtenis, die niet zou kunnen worden aangemerkt als een gevolg van de *onteigening*, maar veeleer van de *exploitatie* van den spoorweg.

Eindelijk werd geweigerd vergoeding voor schade, aan iemands landbouwbedrijf toe te brengen door de uitvoering van het werk, eveneens wegens onzekerheid hiervan en bovendien uit overweging, dat ieder grondeigenaar blootstaat aan schade, hem veroorzaakt door uitvoering van werken, die zijn buurman aanlegt op diens terrein, en waartegen hij dan de rechtsmiddelen heeft, die hem door de wet worden toegekend.

Bij het op art. 40 genoemd vonnis der rechtbank te Winschoten van 17 April 1907 is beslist:

a. dat voor het ontstaan van een klimming in een naburigen openbaren weg geen vergoeding in aanmerking komt;

b. dat waardevermeerdering door aanleg van een spoorweg, als zijnde een toekomstige en geheel onzekere gebeurtenis, niet in mindering kan worden gebracht. (zie de vorige aanteekening);

c. dat vergoeding voor waardevermindering van niet-onteigende goederen alleen kan worden toegekend, als die niet-onteigende goederen behooren aan denzelfden eigenaar, van wien goederen worden onteigend, alzoo niet, wanneer zoodanige vergoeding wordt gevraagd door een huurder van onteigend goed.

Bij onteigening van een deel van het Damsterdiep, toebehoorende aan het waterschap Fivelingo, ten behoeve van een vaste brug voor den Noord-Oosterlocaalspoorweg, had de rechtbank te Groningen in de schadevergoeding een post opgenomen wegens uit den brugbouw voortvloeiend gemis van door het waterschap geheven sluisgelden te Farmsum. Een cassatie-middel werd gegrond op de mogelijkheid, dat de concessie niet of niet onder dezelfde voorwaarden opnieuw zoude worden verleend. Het vonnis der rechtbank werd bij arrest van den Hoogen Raad van 14 Januari 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8182) vernietigd op overweging:

dat de rechtbank, ter motiveering van hare beslissing omtrent dezen post, na te hebben overwogen, dat zij geene waardevermindering aanneemt van de niet onteigende deelen van het Damsterdiep, omdat de vergoeding der schade wegens het derven van sluisgelden ten gevolge van den aanleg der brug op het onteigende gedeelte — waaromtrent nader zal worden overwogen — tegelijk de waardevermindering van het niet-onteigende voorkomt of opheft, tot een onderzoek overgaat van het geopperde bezwaar, gelegen in de mogelijkheid, dat de concessie der Regeering, krachtens welke de sluisgelden te Farmsum door ge-

daagde worden geheven, na haren afloop op 1 Mei 1908, niet opnieuw zal worden verleend;

dat vervolgens wordt overwogen, dat wel is waar met het oog op de souvereine beschikking der Regeering over deze belangen, die mogelijkheid moet worden toegegeven, aan de andere zijde echter de aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bestaat, dat van eene publieke corporatie als een waterschap, die inkomsten behoeft ter bestrijding van de uitgaven noodig voor de vervulling harer taak, de bron dier inkomsten niet willekeurig zal worden gestopt, te meer waar die inkomsten ontvangen worden ter vergoeding van de werkelijke diensten ten behoeve der scheepvaart, bestaande in de verschaffing van doorgang door de sluizen, objecten die door den aard der dingen niet kunnen worden gemist;

dat de rechtbank voorts, het bezwaar ongegrond achtende, aanneemt, dat — hoezeer de scheepvaart door het stuwen harer ladingen of het beweegbaar maken harer masten, zich voor het meerendeel in den loop der tijden aan den nieuwen toestand van het bestaan eener vaste brug zal aanpassen — er ten allen tijde schepen zullen zijn die aan de verwachting niet voldoen en een anderen weg zullen kiezen met vermijding der sluizen; op welke gronden de rechtbank de gemelde schadevergoeding voor verminderde ontvangst van sluisgelden heeft toegewezen;

dat derhalve als vaststaande is aangenomen, dat de concessie krachtens welke de sluisgelden te Farmsum door het waterschap worden geheven, op 1 Mei 1908 afloopt, en de schadeloosstelling die op grond van verminderde ontvangsten der sluisgelden is toegewezen, alleen hierop steunt, dat na afloop van voormelden termijn de Regeering bereid zal worden bevonden de concessie te hernieuwen, en wel op dezelfde voorwaarden, vermits de bepaling van het bedrag dier schadeloosstelling van de ongewijzigde hernieuwing der concessie uitgaat;

dat dit uitgangspunt niet anders kan worden beschouwd dan als eene loutere eventualiteit, afhankelijk van den wil der Regeering, die te beoordeelen zal hebben of na 1 Mei 1908 eene concessie als de onderwerpelijke in het belang is van de scheepvaart door de bedoelde sluizen en van het waterschap, hetwelk eigenaar is van het Damsterdiep, en welke voorwaarden op dat tijdstip aan die concessie moeten worden verbonden, met name ten aanzien van het tarief der te heffen sluisgelden, dat, tengevolge van veranderde omstandigheden, zoowel verhoogd als verlaagd kan worden;

dat mitsdien de mindere waarde, die hier voor de niet-onteigende goederen is toegekend, geen noodzakelijk gevolg van de onteigening is en in het middel te recht over de schending of verkeerde toepassing van art. 41 der onteigeningswet is geklaagd.

Art. 50. Bij het vonnis der rechtbank te Winschoten van 17 April 1907, vermeld op de artt. 40 en 41, werden ten aanzien van eene onteigende partij, wier houding geen aanleiding had gegeven tot het geding, daar zij dadelijk had berust in de vordering en de aangeboden schadeloosstelling dadelijk gaaf en onvoorwaardelijk had aangenomen, de proceskosten gebracht ten laste van de onteigenende partij, op overweging:

dat de bepaling van art. 50 der wet van 28 Aug. 1851 (Staatsblad nº. 125) deze beslissing niet in den weg staat, vermits toch het voorschrift van gemeld artikel alleen geldt voor die gedingen, welke uithoofde der houding van de gedaagde partij in eene niet in haar belang aangevangen rechtsvordering moeten

worden vervolgd tot op de einduitspraak, geenszins voor die, waarin de verweerder door dadelijke aanneming van het aangebodene bij dagvaarding en toestemming in hetgeen daarbij van hem gevorderd is, het zijne heeft gedaan om voortzetting van het geding te voorkomen.

Vgl. arresten H. R. van 30 November 1863 (2e V. blz. 376 en 377) en 9 Maart 1903 (40e V. blz. 361) en vonnis rechtbank 's-Gravenhage van 12 Nov. 1901 (38e V. blz. 182).

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1852, *n°*. 72, *goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Oost-Bijlmerpolder* (*blz.* 753).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1856, *n°*. 63, *goedkeuring van een algemeen reglement voor de polders in Zuidholland* (*blz.* 819).

Zie arrest H. R. van 27 Mei 1907 op art. 7 der wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139).

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1856, *n°*. 49, *goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den polder Buitenhuizen onder Assendelft* (*blz.* 820).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 5 *December* 1856, *n°*. 87, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder de Reekerkoog, in het polderdistrict Warmenhuizen* (*blz.* 828).

Dit reglement is ingetrokken. Bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10 is een nieuw goedgekeurd voor den polder de Reekerkoog, gelegen in de banne Warmenhuizen.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1857, *n°*. 52, *goedkeuring van een reglement voor het polderdistrict Oude Niedorp* (*blz.* 835).

Dit reglement is ingetrokken. Voor de banne Oude Niedorp is een nieuw reglement goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1857, *n°*. 67, *goedkeuring van het reglement voor den polder, behoorende onder den windwatermolen, genaamd de Goede verwachting* (*blz.* 850).

Dit reglement is ingetrokken. Bij Kon. besluit van 22 Januari 1907, n°. 33 is een nieuw reglement goedgekeurd voor het waterschap de Goede verwachting.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1857, *n°.* 71, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Lalleweer* (*blz.* 851).

Dit waterschap is opgeheven. Zie het Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1858, *n°.* 40, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 1.)

Wijzigingen in de reglementen voor den Akkerdijkschen polder en den Kralingerpolder zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 31 Januari 1907, n°. 16.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 71).

Wijzigingen in het reglement voor den polder Oudenhof zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1907, n°. 28.

Bij Kon. besluit van 31 Januari 1907, n°. 16 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor den polder Battenoord, den Pesthuispolder, den Elsbroekerpolder en den Harnaschpolder.

Wijzigingen in het reglement voor den polder Boterhuis zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 27 *November* 1858, *n°.* 61, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 81).

Bij Kon. besluit van 31 Januari 1907, n°. 16 zijn wijzigingen goedgekeurd in het reglement voor den polder Oud-Melissant.

Wijzigingen in het reglement voor de Vereenigde polders Kedichem met Oosterwijk zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 51, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 102).

Wijzigingen in het reglement voor de gecombineerde polders in Capelle a/d IJssel zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 56, *goedkeuring van het reglement voor den Noordscharwouderpolder* (1*e V. blz.* 104).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 9 *December* 1859, *n°.* 69, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 142).

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 42 zijn wijzigingen in het reglement voor den polder Krimpen a/d Lek goedgekeurd

---

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1859, *no.* 49, *goedkeuring van het reglement op de verveningen in Utrecht* (1*e V. blz.* 151).

Men zie het Kon. besluit van 23 Juli 1907, n°. 48, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1905.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige polders in Noordholland* (1*e V. blz.* 213).

Een nieuw reglement van bestuur voor de banne en den polder Ursem is goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 10 *Januari* 1861, *n°.* 53, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Heveskes* (2*e V. blz.* 1).

Dit waterschap is opgeheven. Zie het Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1861, *n°.* 10, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (2*e V. blz.* 49).

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 42 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor den polder Agterpoort goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 18 *December* 1861, *n°.* 62, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (2*e V. blz.* 74).

Wijzigingen in het reglement voor den Bieslandschen Bovenpolder zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 31 Januari 1907, n°. 16.

KON. BESLUIT *van* 22 *Februari* 1862, *n°.* 131, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Reiderwolderpolder* (2*e V. blz.* 105).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon besluit van 16 September 1907, n . 11.

KON. BESLUIT *van* 21 *Augustus* 1862, *n°*. 43, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder Oostzaan* (*2e V. blz.* 116).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1862, *n°*. 5, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder de Wogmeer* (*2e V. blz.* 136).

Bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10 is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 29 *Augustus* 1863, *n°*. 77, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor den Stommeerpolder en den Vennewaterspolder* (*2e V. blz.* 307).

Nieuwe reglementen zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 29 *Augustus* 1863, *n°*. 78, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor de banne Nibbixwoud* (*2e V. blz.* 307).

Bij Kon besluit van 16 September 1907, n°. 10 is een nieuw reglement voor deze banne goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 12 *September* 1863, *n°*. 79, *goedkeuring van reglementen voor de waterschappen de Oosterwolderpolder en de Finsterwolderpolder* (*2e V. blz.* 310).

Het vonnis der rechtbank te Winschoten van 2 Mei 1906 (43e V. blz 391) betreffende art. 46 dezer reglementen is bevestigd bij arrest van het Hof te Leeuwarden dd. 26 Juni 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8646).

KON. BESLUIT *van* 6 *Mei* 1864, *n°*. 31, *goedkeuring van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in Groningen*. (*3e V. blz.* 71).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluiten van 16 October 1907, n°. 53 en 16 December 1907, n°. 80.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1864, *n°.* 45, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het college van hoofdingelanden van Westfriesland* (*3e V. blz.* 131).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10. Gelijktijdig is ingetrokken het besluit der Staten van Noordholland van 9 Juli 1869, goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 Augustus 1869, n°. 32, tot vaststelling van regelen, waarnaar de verdeeling der kosten van het onderhoud van den Westfrieschen omringdijk voortdurend zal geschieden.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1865, *n°.* 47, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het waterschap, genaamd de Oningepolderde landen onder Egmond binnen* (*3e V. blz.* 270).

Een nieuw reglement voor dit waterschap is goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1865, *n°.* 51, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*3e V. blz.* 280).

Bij Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 36 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen het Hakkeveld, de Buitendellen onder Waspik en de Oostpolder, onder Etten en Leur.

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de polder van 's-Gravenmoer zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23.

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn laatstelijk wijzigingen goedgekeurd in het reglement voor het waterschap de Oude Heiningen.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*3e V. blz.* 358).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen 't Oudland van Altena, de polder van Genderen en Krijtenburg zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 36.

Bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23 zijn wijzigingen in het reglement voor het waterschap de polder van Eethen goedgekeurd.

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de Zuidpolder, onder Ossendrecht, en de Westpolder, onder Etten en Leur, zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1866, *n°.* 53, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (3*e* V. *blz.* 371).

Het reglement voor den Bovenkerkerpolder is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 33.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (4*e V. blz.* 67).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Oude en Nieuwe Beijmoerspolder zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 36, terwijl laatstelijk bij datzelfde besluit eene wijziging van het reglement voor het waterschap de polder van Zwartenberg is goedgekeurd.

Bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Oude Prinslandsche polder en de Sabina Henrica polder.

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de polders van Nieuw Vosmeer, de Oude en Nieuwe landen, de Augustapolder, de Nieuwe Buitendijksche Hooipolder, de polder van Meeuwen en het Goed van IJkel zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 12 *December* 1867, *n°.* 66, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (4*e V. blz.* 99).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van Gansoijen zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23.

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn wijzigingen goedgekeurd in het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van Hedikhuizen.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1868, *n°.* 55, *goedkeuring van het reglement op de waterleidingen in Drenthe* (5*e V. blz.* 101).

Men zie het Kon. besluit van 15 Januari 1907, n°. 22, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het leggen van een brug over de waterleiding de Stouwsloot in het waterschap Nijeveen-Kolderveen.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 12, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder de Uitgeester- en Heemskerkerbroek* (5*e V. blz.* 121).

Bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (*5e V. blz.* 121).

Nieuwe reglementen voor de waterschappen de Osdorperbinnenpolder, de Riekerpolder, de Sloterbinnen- en Middelveldsche gecombineerde polders en de Spieringhorner binnenpolder zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

Bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 33 is een nieuw reglement van bestuur voor het waterschap de Binnendijksche Buitenveldersche polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 3 *September* 1868, *n°.* 18, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*5e V. blz.* 123).

Bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23 zijn wijzigingen in het reglement voor het waterschap Weimeren goedgekeurd.

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Noordpolder, onder de gemeenten Ossendrecht en Woensdrecht, zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 25 *December* 1868, *n°.* 23, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*5e V. blz.* 153).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van Drongelen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23.

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn wijzigingen goedgekeurd in het reglement voor het waterschap de Nieuwe of Groote Kurenpolder.

Het waterschap Ten oosten de Kil is opgeheven en het reglement daarvoor ingetrokken Zie het Kon. besluit van 24 December 1907, n°. 30.

WET *van* 4 *April* 1869 (*Staatsblad n°.* 37), *goedkeuring van de herziene Rijnvaartakte* (*6e V. blz.* 45).

Artt. 34, 39. Bij vonnis der rechtbank te Tiel van 22 Juni 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8620) is verstaan, dat bij een vordering in zake schadevaring ten gevolge van het niet naleven van een sleepcontract geen recht kan worden gedaan op ongezegelde stukken.

Het vonnis overweegt:

dat de bij gemeld artikel 39 verleende vrijstelling van het zegelrecht slechts betreft de bij art. 34 der herziene Rijnvaartakte vermelde gedingen;

dat de bepalingen dier Rijnvaartakte betrekkelijk de rechtspraak in zoogenaamde Rijnvaartzaken een exceptief karakter dragen en dus strikt moeten worden uitgelegd, zoodat onder de geschillen omtrent „dommages causés par les bateliers ou les flotteurs pendant le voyage ou en abordant", stellig niet mag worden gebracht een actie tot ontbinding van een sleepcontract met als sequeel

schadevergoeding; al bestaat de wanpraestatie in verkeerd manoeuvreeren van den kapitein der sleepboot;

dat bovendien de strekking der herziene Rijnvaartakte, om door uniforme politievoorschriften in de Rijnoeverstaten en de instelling van eene internationale commissie, op welke in sommige gevallen, krachtens art. 37 hooger beroep is toegelaten, de vrijheid en veiligheid van de Rijnvaart op uniformen voet te verzekeren, medebrengt, dat tot de Rijnvaartzaken van art. 34 II *c* slechts moeten geacht worden te behooren de schadeacties, welke gegrond zijn op niet-naleving van de regelen van goede zeemanschap, of van de politievoorschriften, doch geenszins die, welke gegrond zijn op de niet-naleving van contractueele verplichtingen en dus naar het gemeene recht moeten beoordeeld worden.

Art. 39. Bij vonnis der rechtbank te Tiel van 16 Maart 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8619) is als volgt beslist:

Art. 39 der herziene Rijnvaartakte heeft slechts de strekking om beide partijen vrij te stellen van de daar vermelde ten behoeve van den Staat en het gerecht geheven wordende rechten, doch behelst geen voorschrift omtrent de verdeeling tusschen de partijen van de wèl te hunnen laste komende kosten.

Uit geen enkele wetsbepaling, ook niet uit gemeld art. 39, kan worden afgeleid dat de verplichte rechtsbijstand kosteloos zou moeten worden verleend. Derhalve behooren ingevolge de nationale regelen van rechtspleging tot de kosten, waarin gedaagde als de in het ongelijk gestelde partij wordt veroordeeld, ook die van eischers rechtskundigen bijstand.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1869, *n°*. 23, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (6*e V. blz.* 115).

Het reglement voor het waterschap Oud- en Nieuwland van Babiloniënbroek is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 30 Augustus 1907, n°. 68.

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Eethensche en Meeuwensche zeedijk, het Trippenpoldertje en den Hill.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1869, *n°*. 32, *goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland, tot bestendiging der verdeeling van de kosten van het onderhoud van den Westfrieschen omringdijk* (6*e V. blz.* 121).

Deze regeling is ingetrokken. Zie Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1869, *n°*. 38, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Hoop en Verwachting* (6*e V. blz.* 121).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 23 *November* 1869, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Vier Bannen* (6*e V. blz.* 140).

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1869, *n°.* 15, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor den Overbrakerbuitenpolder en den Spieringhornerbuitenpolder* (6*e V. blz.* 140).

Nieuwe reglementen voor deze waterschappen zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1869, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Vughtsche Akkers* (6*e V. blz.* 145).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 13 *Mei* 1870, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement op het bestuur van den polder Walcheren* (7*e V. blz.* 41).

Men zie het Kon. besluit van 23 Juli 1907, n°, 47, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het aankoopen en ruilen van grond voor de verlegging van een gedeelte van den weg Grijpskerke – Meliskerke.

WET *van* 19 *Juli* 1870 (*Staatsblad n°.* 119), *vaststelling der voorwaarden, waarop aan calamiteuse polders in Zeeland tegemoetkoming uit 's Rijks schatkist kan worden verleend* (7*e V. blz.* 95).

Met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, is bij Kon. besluit van 29 Juni 1907, n°. 51 in hooger beroep beslist in zake het onder de onderwerpen van uitgaaf in het belang der zeewering en oeververdediging van den calamiteusen Leendert Abrahampolder brengen van de kosten van verhooging en verzwaring van den dijk tusschen dien polder en den Catspolder.

KON. BESLUIT *van* 29 *Juli* 1870, *n°.* 14, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (7*e V blz.* 105).

Bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23 zijn wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van den Achtersten Distelberg goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 25 *September* 1870, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Oterdum* (*7e V. blz.* 133).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 25 *September* 1870, *n°.* 19, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Oude Held* (*7e V. blz.* 133).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

KON. BESLUIT *van* 21 *November* 1870, *n°.* 16, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Zuidholland* (*7e V. blz.* 150).

Met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, is bij Kon. besluit van 15 April 1907, n°. 56 in hooger beroep beslist in zake afvoering van de Loolaan van de liggers der openbare wegen en voetpaden der gemeenten Wassenaar en Voorburg.

Art. 10. Met een beroep op dit artikel werden door de gemeente Sassenheim van de beweerde onderhoudsplichtigen de kosten teruggevorderd van het door Gedeputeerde Staten bevolen herstel van een door de gemeente beheerden weg. Bij vonnis der rechtbank te 's-Gravenhage van 21 Mei 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8538) werd de gemeente in haar eisch niet-ontvankelijk verklaard op overweging:

dat art. 142 van de Provinciale wet inhoudt: dat de reglementen en verordeningen die Provinciale Staten voor het Provinciaal belang noodig oordeelen, ophouden te gelden, zoodra omtrent het daarin geregelde onderwerp door eene wet voorschriften worden gegeven, en dat dit in casu geacht moet worden te zijn geschied door de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176);

dat immers uit de vergelijking van art. 10 voormeld en art. 38 van genoemde wet blijkt, dat het onderwerp, hoe gehandeld moet worden wanneer noodzakelijke waterstaatswerken moeten worden uitgevoerd en dit niet door de daartoe verplichten geschiedt, op geheel verschillende wijze is geregeld, zoowel met betrekking tot het te geven bevel, het beroep daartegen en de uitvoering er van;

dat nu wel in art. 10 van het besproken reglement verhaal op den nalatige werd toegekend en dit verhaal niet is geregeld bij de wet van 10 November 1900, doch dat daarbij in het oog moet worden gehouden, dat dat verhaal was vastgekoppeld aan het in het Reglement bedoeld bevel van Gedeputeerde Staten en de aldaar gemaakte regeling en dat derhalve dat verhaal met het vervallen van de aldaar gemaakte regeling mede noodzakelijk is vervallen, vermits het een onderdeel is en met haar een geheel uitmaakt;

dat, waar nu in de wet van 10 November 1900 geen enkele bepaling voorkomt waaraan een gemeentebestuur het recht zou kunnen ontleenen om de kosten van

de door dat Bestuur op last van Gedeputeerde Staten verrichte werkzaamheden op de onderhoudsplichtigen te verhalen en ook een bepaling zooals art. 180 Gemeentewet inhoudt in eerstgenoemde wet ontbreekt, dat recht van verhaal niet aan eischer toekomt;

dat deze er zich nu nog wel op heeft beroepen, dat het recht van verhaal op den onderhoudsplichtige bestaanbaar is, zonder bepaald wettelijk voorschrift en zich daarbij beroepen heeft op de discussie bij art. 180 Gemeentewet gevoerd, waarbij op het overbodige van die bepaling is gewezen, maar dat de rechtbank die meening niet deelt en van oordeel is dat een recht van verhaal van het krachtens de wet tot uitvoering van den last van Gedeputeerde Staten verplicht bestuur op een derde, zij deze dan ook de onderhoudsplichtige, slechts dan zou kunnen worden aangenomen, wanneer dat recht berustte op eenig wettelijk voorschrift, hetgeen, zooals bereids is overwogen, in casu niet het geval is.

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1871, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Bouwlust* (8*e V. blz.* 1).

Bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11 is een nieuw reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1871, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het Gemeenschappelijk stoomgemaal te Puttershoek* (8*e V. blz.* 85).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 23 *Juli* 1872, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Heer Jansland, gezegd Nieuw Gastel* (9*e V. blz.* 110).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1872, *n°.* 38, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Oosteinderpoelpolder* (9*e V. blz.* 116).

Bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10 is een nieuw reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 20 *Augustus* 1872, *n°.* 56, *goedkeuring van de grenzen van de werken tot zeewering en oeververdediging van eenige calamiteuse polders en waterschappen in Zeeland* (9*e V. blz.* 117).

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 45 is een gewijzigde grens goedgekeurd tusschen de werken tot zeewering en oeververdediging van het calamiteuse waterschap Bruinisse en die van den Oosterlandpolder.

KON. BESLUIT *van* 12 *Februari* 1873, *n°.* 2, *goedkeuring van een algemeen reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland* (10*e V. blz.* 27).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluiten van 19 Januari 1907, n°. 32 en 25 September 1907, n°. 68.

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 47 is, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, in hooger beroep beslist in een geschil omtrent den onderhoudsplicht van den dijk tusschen den Nieuw-Olzendepolder en den Molenpolder.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1873, *n°.* 20, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (10*e V. blz.* 145).

Bij Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 36 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor het waterschap Mars en Wijth goedgekeurd.

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Vliert zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1873, *n°.* 8, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Evenreitstermolenkolonie* (10*e V. blz.* 151).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1873, *n°.* 12, *goedkeuring van de reglementen voor de waterschappen de Binnenpolder van Geffen en de Buitenpolder van Geffen* (10*e V. blz.* 194).

Bij Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 36 zijn laatstelijk wijzigingen in deze reglementen goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 11 *Augustus* 1874, *n°.* 10, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap de Zeven Banneu c. a.* (11*e V. blz.* 112).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 15 *October* 1874, *n°.* 24, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Zeeland* (11*e V. blz.* 145).

De reglementen voor de waterschappen Oud Vossemeer en de Vrije polders onder Tholen zijn door nieuwe vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 Januari 1907, n°. 31.

Bij Kon. besluit van 9 September 1907, n°. 79 is een nieuw reglement voor het waterschap St. Maartensdijk goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 15 *December* 1874, *n°.* 27, *goedkeuring van het reglement voor den Oosteinderpolder* (11*e V. blz.* 154).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 31 Januari 1907, n°. 16.

WET *van* 2 *Juni* 1875 (*Staatsblad n°.* 95), *tot regeling van het toezicht bij het oprichten van inrichtingen, welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken* (12*e V. blz.* 87).

Wijzigingen in deze wet (Hinderwet), die krachtens Kon. besluit van 15 December 1896 (Staatsblad n°. 222) op nieuw in het Staatsblad is geplaatst, zijn laatstelijk bekrachtigd bij de wet van 16 Juli 1907 (Staatsblad n°. 216).

KON. BESLUIT *van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *tot vaststelling van een algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen* (12*e V. blz.* 190).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 Juni 1907 (Staatsblad n°. 156).

KON. BESLUIT *van* 12 *Mei* 1876, *n°.* 70, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Bovenlanden* (13*e V. blz.* 140).

Dit waterschap is verkleind, terwijl een nieuw reglement daarvoor is vastgesteld. Zie het Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1876, *n°.* 19, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Kleine Wetering* (13*e V. blz.* 201).

Het oprichtingsbesluit van dit waterschap is aangevuld en het reglement daarvoor gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 25 Maart 1907, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het waterschap de Watergraafsmeer* (14*e V. blz.* 197).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1877, *n°.* 13, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Buiten Millenaarspolder* (14*e V. blz.* 228).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 11 *April* 1878, *n°.* 9, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Bleek en Oostkil* (15*e V. blz.* 35).

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1878 (*Staatsblad n°.* 176), *vaststelling van een reglement voor het gebruik van de spoorweghaven te Feijenoord (gemeente Rotterdam) en van de beweegbare brug in den publieken weg over den mond van die haven* (15*e V. blz.* 135).

Dit reglement is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 23 September 1907 (Staatsblad n°. 255).

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1878, *n°.* 32, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Zuiderpolder, gemeente Midwolda* (15*e V. blz.* 159).

Dit waterschap is vergroot, terwijl het reglement vervangen is door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 17 *Januari* 1880, *n°.* 9, *goedkeuring van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel* (17*e V. blz.* 12).

Men zie het Kon. besluit van 6 Mei 1907 (Staatsblad n°. 95), houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de goedkeuring der rekeningen van het waterschap Vollenhove over 1905.

Bij Kon. besluit van 23 October 1907, n°. 73 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de vaststelling van de jaarwedde van den dijkgraaf van het waterschap Vollenhove.

KON. BESLUIT *van* 19 *Maart* 1880, *n°.* 9, *goedkeuring van het reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen* (17*e* V. *blz.* 72).

Bij Kon. besluit van 4 September 1007, n°. 50 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen niet-goedkeuring van den wijzigingsligger der wegen en voetpaden in de gemeente Haren.

WET *van* 3 *Maart* 1881 (*Staatsblad n°.* 35), *tot vaststelling van een Wetboek van Strafrecht* (32*e V. blz.* 181).

Art. 427. In eene strafvervolging wegens overtreding van art. 453 werd door den Hoogen Raad bij arrest van 11 Maart 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8509) beslist, dat onder „openbare weg" in alle artikelen van het Derde Boek van het Wetboek van Strafrecht, waarin deze uitdrukking voorkomt, blijkens de geschiedenis en strekking dier artikelen moeten worden verstaan „alle wegen tot algemeen gebruik bestemd", en dat deze bestemming, vooral ingeval zij ontkend is, niet noodzakelijk volgt alleen uit den feitelijken toestand, dat de weg voor ieder toegankelijk is, en dat ieder daarover pleegt te gaan.

Vgl. arresten H. R. van 5 Maart en 9 April 1906 (43*e* V. blz. 404 en 405) en het daarbij aangeteekende.

In gelijken zin werd bij arrest van 6 Mei 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8545) verstaan, dat een weg is openbaar in den zin van art. 427, wanneer hij door den daartoe gerechtigde, hetzij bijzonder persoon, hetzij openbaar gezag, tot algemeen gebruik is bestemd; dat een onderzoek daaromtrent noodzakelijk is, wanneer door den gerechtigde wordt beweerd, dat het toelaten van voetgangers slechts geschiedde als een bloot verlof.

In een dergelijk geval werd bij arrest van 30 December 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8642) verstaan, dat de openbaarheid van een weg, d. i. het bestemd zijn tot algemeen gebruik door den daartoe gerechtigde, niet noodzakelijk rechtens volgt uit getuigenverklaringen, die alleen loopen over een door hen waargenomen langdurig gebruik van den weg.

Zie vonnis rechtbank Amsterdam van 9 Maart 1906 op art. 1401 B. W.

Zie arrest H. R. van 3 Juni 1907 op Kon. besluit van 3 Nov. 1893, n°. 16.

KON. BESLUIT *van* 3 *Augustus* 1881, n°. 18, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland* (18*e V. blz.* 119).

Men zie het Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 37, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Nieuwerkerk.

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1881, n°. 19, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Middelpolder onder Nieuwer-Amstel* (18*e V. blz.* 148).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 33.

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1881, n°. 20, *goedkeuring van de regeling der bezoldiging van de dijkgraven, enz. in de polderdistricten in Gelderland* (18*e V. blz.* 148).

Deze regeling is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 23 Februari 1907, n°. 47.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1881, n°. 20, *goedkeuring van Statenbesluiten betreffende de provinciale waterstaatsdiensten* (18*e V. blz.* 161).

De regeling van den provincialen waterstaatsdienst in Zeeland is gewijzigd, zie het Kon. besluit van 27 Augustus 1907, n°. 20.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1881, n°. 14, *goedkeuring van een verordening op het bouwen op de zee- en rivierwaterkeerende dijken in de provincie Utrecht* (18*e V. blz.* 244).

Deze verordening is door een nieuwe vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 December 1907, n°. 40.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1881, n°. 30, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap van de Berkel.* (18*e V. bl.* 249).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 December 1907, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 21 *Februari* 1882, *n°.* 7, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap van Empel en Meerwijk* (19*e V. blz.* 48).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 25 *Juli* 1882, *n°.* 24, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel* (19*e V. blz.* 99).

Wijzigingen en aanvullingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 Februari 1907, n°. 48 en 27 Augustus 1907, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1882, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Bennebroekerpolder* (19*e V. blz.* 108).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 9 *Februari* 1883, *n°.* 1, *goedkeuring van een algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe* (20*e V. blz.* 56).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 6 *Maart* 1883, *n°.* 16, *goedkeuring van een tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken in het hoogheemraadschap van de Vijf Heerenlanden door het bestuur moeten worden gebracht en gehouden* (20*e V. blz.* 77).

Op grond van art 188 van het reglement voor dit hoogheemraadschap is een herziene tabel vastgesteld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 November 1907, n°. 40.

KON. BESLUIT *van* 6 *Maart* 1883, *n°.* 17, *goedkeuring van een tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken in het hoogheemraadschap van den Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe door het bestuur moeten worden gebracht en gehouden* (20*e V. blz.* 77).

Op grond van art. 187 van het reglement voor dit hoogheemraadschap is een herziene tafel vastgesteld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 November 1907, n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 10 *April* 1883, *n°.* 21, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Borger- en Tripscompagnie* (20*e V. blz.* 79).

Het reglement voor dit waterschap is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

KON. BESLUIT *van* 15 *Mei* 1883, *n°.* 9, *goedkeuring van een tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken, staande onder het beheer van de commissie voor de gemeene belangen van de hoogheemraadschappen de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe en de Vijf Heerenlanden, door die commissie moeten worden gebracht* (20*e V. blz.* 80).

Op grond van art. 187 van het reglement voor eerstgenoemd hoogheemraadschap en van art 188 van dat voor het hoogheemraadschap van de Vijf Heerenlanden, is een herziene tafel vastgesteld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 November 1907, n°. 41.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1883, *n°.* 19, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Royale polder* (20*e V. blz.* 126).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1883, *n°.* 20, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Kerkenbovenveen* (20*e V. blz.* 127).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 November 1907, n°. 69.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1883, *n°.* 22, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Odoorn* (20*e V. blz.* 131).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 9 *December* 1884, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Hillekens en Achterboerkens* (21*e V. blz.* 268).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Februari 1907, n°. 86.

KON. BESLUIT *van* 29 *November* 1884, *n°.* 21, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van de waterschappen Alleveer* (*gemeenten Hoogeveen en Zuidwolde*) *en Zuider — opgaande* (21*e V. bll.* 256).

Het reglement voor eerstgenoemd waterschap is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 November 1907, n°. 69, terwijl wijzigingen in het reglement voor laatstgenoemd waterschap bij datzelfde besluit zijn goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 5 *Februari* 1885, *n°.* 5, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Ommelanderwijk* (22*e V. blz.* 21).

Bij Kon. besluit van 22 Januari 1907, n°. 33 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 20 *Augustus* 1885, *n°.* 15, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap het Woud* (22*e V. blz.* 119).

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 29 *Augustus* 1885, *n°.* 13, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Stootshorn* (22*e V. blz.* 121).

Bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11 zijn wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 15 *October* 1885 (*Staatsblad n°.* 187), *houdende vaststelling van voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen* (22*e V. blz.* 137).

Wijzigingen in deze voorschriften zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 Maart 1907 (Staatsblad n°. 69).

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1885, *n°.* 27, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder Westbeverkoog* (22*e V. blz.* 225).

Bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10 is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1886, n°. 37, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland* (23*e V. blz.* 250).

Bij Kon. besluit van 23 Juli 1907, n°. 47 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het aankoopen en ruilen van grond voor de verlegging van een gedeelte van den weg Grijpskerke—Meliskerke.

Met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, is bij Kon. besluit van 14 December 1907, n°. 27 in hooger beroep beslist op bezwaren in zake den onderhoudsplicht van een gedeelte aardeweg van den Binnendijk onder de gemeente Hoek.

KON. BESLUIT *van* 25 *Juli* 1887, n°. 17, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de polder van Teeffelen* (24*e V. blz.* 154).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 24 *September* 1887, n°. 10, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Sammerspolder* (24*e V. blz.* 211).

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

GRONDWET *van* 1887 (24*e V. blz.* 242).

Art. 153. Bij arrest van het gerechtshof te Arnhem van 27 Februari 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8604) is verstaan, dat een recht van openbaren weg over aan eene gemeente niet in eigendom behoorenden grond zeer goed een privaat recht dier gemeente kan zijn, waarover de burgerlijke rechter bevoegd is te oordeelen.

Vgl. arrest H. R. van 18 April 1902 (39e V. blz. 244).

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1888, n°. 4, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Ees-Westdorp* (25*e V. blz.* 30).

Eene wijziging in het reglement voor dit waterschap is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1907, n°. 30.

KON BESLUIT *van* 29 *April* 1888, n°. 3, *goedkeuring van het reglement op het beheer van het polderdistrict Veluwe* (25*e V. blz.* 67).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Maart 1907, n°. 40.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1888, *n°.* 25, *goedkeuring van het reglement op het verleenen van bijdragen voor de zeewerende waterschappen in Friesland* (25*e V. blz.* 100).

Eene wijziging van dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 Februari 1907, n°. 51.

KON. BESLUIT *van* 10 *April* 1889, *n°.* 52, *goedkeuring van een gewijzigd reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland* (26*e V. blz.* 74).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 Februari 1907, n°. 49.

KON. BESLUIT *van* 29 *April* 1889, *n°.* 26, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Vollenhove* (1*e dijkdistrict van Overijssel*) (26*e V. blz.* 108).

Bij Kon. besluit van 6 Mei 1907 (Staatsblad n°. 95) is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring der rekeningen van dit waterschap over 1905.

Men zie het Kon. besluit van 23 October 1907, n°. 73, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling van de jaarwedde van den dijkgraaf van dit waterschap.

KON. BESLUIT *van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Drenthe* (27*e V. blz.* 55).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap Exlo zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 40.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1890, *n°.* 24, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap het Moerschot* (27*e V. bl.* 150).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1890, *n°.* 23, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Nassaupolder, de Arenbergpolder en de Blokpolder* (27*e V. blz.* 152).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 31 *October* 1890, *n°.* 83, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Gecombineerde Groot Waspiksche en Raamsdonksche binnen- en buitendijksche en Overdiepsche polder* (27*e V. blz.* 165).

Bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

WET *van* 28 *Februari* 1891 (*Staatsblad n°.* 69), *tot vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijks waterstaatswerken* (28*e V. blz.* 49).

In verband met artikel 4 dezer wet zijn bij Kon. besluit van 30 April 1907 (Staatsblad n°. 88) de ambtenaren aangewezen, voor zooveel betreft den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1891 (*Staatsblad n°.* 158), *vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, enz.* (28*e V. blz.* 93).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 23 Juli 1907 (Staatsblad n°. 229).

KON. BESLUIT *van* 7 *October* 1891, *n°.* 22, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Noordsluis* (28*e V. blz.* 125).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit voor 31 Januari 1907, n°. 16.

KON. BESLUIT *van* 15 *Februari* 1892 (*Staatsblad n°.* 49), *houdende vaststelling van het baggerreglement* (29*e V. blz.* 35).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk vastgesteld bij Kon. besluit van 6 Juni 1907 (Staatsblad n°. 143).

KON. BESLUIT *van* 2 *Maart* 1892, *n°.* 7, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Kielhuistermolenpolder* (29*e V. blz.* 48).

Het reglement voor dit waterschap is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

KON. BESLUIT *van* 21 *April* 1892, n°. 4, *houdende instelling van eene Staatscommissie in zake wettelijke regeling van het Waterstaatsbestuur* (29e *V. blz.* 98).

Men zie de wijziging in de samenstelling dezer commissie, laatstelijk bij Kon. besluit van 18 Maart 1907, n°. 20.

KON. BESLUIT *van* 18 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 102), *tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan* (29e *V. blz.* 132).

Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 20 Juni 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8551) is omtrent het karakter van de Nieuwe Maas voor Rotterdam voor de toepassing van dit reglement als volgt verstaan:

dat naar art. 1 van het aangehaald reglement voor de toepassing van dat reglement geldt: „ieder vaarwater, waarvan de doorgaande bevaarbare breedte tusschen de betonning en bij gebreke daarvan in de vaargeul minder dan 300 meter bedraagt, als nauw vaarwater";

dat, terwijl het reglement niet aangeeft wat het in de aangehaalde bepaling onder vaarwater verstaat, de rechtbank van oordeel is, dat als een zelfstandig vaarwater in den zin van het reglement mag worden beschouwd het onder de gemeente Rotterdam zich uitstrekkend riviervak der Nieuwe Maas, dat, vergeleken met de andere zee- en landwaarts strekkende gedeelten der rivier, bijzondere karaktertrekken vertoont en een zelfstandige reglementeering heeft gevonden bij het bij Kon. besluit van 26 Februari 1904, Staatsblad n°. 51, vastgesteld reglement van politie, terwijl, mocht een riviervak als hier bedoeld niet als een zelfstandig vaarwater kunnen worden aangemerkt, der rechtbank niet duidelijk zoude zijn waar de grenzen van het vaarwater, waarvan dat riviervak dan een deel zou uitmaken, behoorden te worden getrokken;

dat wanneer men het hiervoren bedoelde riviervak opvat als vaarwater, dat vaarwater in zijn geheel, immers deels beperkt door vaste ankerplaatsen, deels door boeien in twee vaarwaters gesplitst, slechts op enkele punten niet heeft een breedte van minder dan 300 meter, zoodat het kan worden gezegd te hebben een doorgaande breedte van minder dan 300 meter en dus is een nauw vaarwater in den zin van het reglement, als hoedanig het trouwens ook door de praktijk der scheepvaart wordt aangemerkt.

Vgl. vonnis dier rechtbank van 15 October 1902 (40e V. blz. 374).

Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 3 December 1902 (*Weekblad van het Recht* n°. 8559) is verstaan, dat een door een stoomboot gesleept wordend vaartuig in den zin van het reglement moet worden aangemerkt als een stoomvaartuig. Het vonnis overweegt:

dat het betrekkelijk reglement te dezen aanzien geen afzonderlijke bepalingen voor sleepen bevat zoodat, waar niet is aan te nemen dat omtrent het varen van eenen sleep op die rivieren, waarvoor geen bijzonder reglement is vastgesteld, in het geheel geen voorschriften zouden bestaan, de bedoeling van het reglement moet worden nagegaan;

dat deze blijkt uit art. 1 leerende, dat voor de toepassing van dit reglement „ieder stoomvaartuig onder zeil en niet onder stoom als zeilvaartuig en ieder stoomvaartuig onder stoom, al of niet zeilvoerende, als stoomvaartuig geldt;

dat daarin ligt opgesloten de bedoeling om de werkelijke kracht, die op zeker oogenblik een vaartuig voortbeweegt, beslissend te doen zijn, en dat met het oog daarop de „Vereinigung 41", die werd voortbewogen door stoom, zij het ook niet door haar zelf maar van de sleepboot, met deze als stoomvaartuig moet worden aangemerkt.

KON. BESLUIT *van* 23 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 114), *vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het kanaal door Voorne* (29*e V. blz.* 169).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, vastgesteld bij Kon. besluit van 21 Januari 1907 (Staatsblad n°. 17).

KON. BESLUIT *van* 23 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 122), *vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de schutsluis te St. Andries en hare havens* (29*e V. blz.* 185).

Eene wijziging in dit reglement is vastgesteld bij Kon. besluit van 27 November 1907 (Staatsblad n°. 304).

WET *van* 18 *Juni* 1892 (*Staatsblad n°.* 145), *goedkeuring der op* 14 *October* 1890 *te Bern gesloten internationale overeenkomst omtrent het goederenvervoer op spoorwegen* (29*e V. blz.* 209).

Men zie de wet van 1 November 1907 (Staatsblad n°. 280), tot goedkeuring van de op 19 September 1906 te Bern gesloten tweede additioneele overeenkomst tot bovengenoemde internationale overeenkomst.

KON. BESLUIT *van* 19 *November* 1892, *n°.* 17, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Overijssel.* (29*e V. blz.* 360).

Eene wijziging in het reglement voor het waterschap de Dalfser Hooislagen is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Augustus 1907, n°. 99.

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1892, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Barger-Oosterveen* (29*e V. blz.* 365).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon besluit van 27 Augustus 1907, n°. 30.

KON. BESLUIT *van* 24 *April* 1893, n°. 39, *goedkeuring van een reglement op het beheer der rivierpolders in Gelderland* (30*e V. blz.* 72).

Omtrent den samenhang, volgens Geldersch dijkrecht, tusschen dijkplicht en recht op genot der dijkhellingen, heeft de rechtbank te Tiel bij vonnis van 12 October 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8568) als volgt verstaan:

dat reeds het oude dijkrecht voor dit deel van Gelderland, dat „den eijghenaer van den dyck" als onderhoudsplichtige aanwees en verbood de dijken te verkoopen of te scheiden van de goederen, waartoe zij van ouds behoorden, kennelijk uitging van de gedachte van een zakelijk recht op de dijken, onverbreekbaar verbonden aan het onderhoudplichtige land (conform Gereformeerde dyckrechten van 't Ryck van Nymegen, Over ende Neder Betouwe, sampt Maes ende Wael, Cap. II, artt. 1, 3 en 6, en Geref. dyckrechten van Thielre en Bommelreweerden Cap III art. 3 en Cap XI art. 1) en ook overigens dit recht zich blijkbaar op het standpunt stelde, dat de dijkplichtige recht had op de vruchten, die de dijk opleverde, waar het b.v. een ieder verboden was „hout in eens anders Dyck staende te breecken" of „de wasschende willigen in den Dyck of Dyck-cavelinge staende te beroven", op eene boete te verbeuren een derde voor den aanbrenger, een derde voor den dijkgraaf en het resteerende derde voor den „dyckgeslaeghde", onverminderd de schadevergoeding (conf. Geref. dyckrechten van Thielre- en Bommelreweerden Cap. XVIII art. 1);

dat trouwens zoolang op de dijkplichtigen de last rustte om zelf en in natura hunne dijkvakken te onderhouden, zich bezwaarlijk de mogelijkheid van goed onderhoud liet denken, zonder dat de plichtige ook over de vruchten van de dijkhelling mocht beschikken, waar elke dijkverzwaring of versterking of herstelling van het talud noodzakelijk moest geschieden met aantasting van hetgeen op de helling groeide en mitsdien anders tot voortdurende botsing tusschen onderhoudsplichtigen en vruchtgenieters der dijkvakken zoude hebben moeten leiden;

dat ditzelfde standpunt dan ook weder in het moderne Geldersche rivierpolderreglement werd ingenomen en de opvolgende reglementen weliswaar dit niet met zooveel woorden uitdrukken, maar dit toch onmiskenbaar uit al die reglementen blijkt;

dat reeds het eerste reglement van 1837, evenals het tweede reglement van 1846 (conf. art. 23 al. 2 van Reg. 1837 en art. 49 al. 2 van Reg. 1846) de uitdrukking „eigenaar van het dijkvak" en „dijkplichtige" promiscue en als gelijkwaardig bezigen, zonder ooit van eenig privaatrecht op de dijken van de dijksstoelen of van anderen dan de plichtigen te gewagen, terwijl ook het reglement van 1856 (art. 245 al. 2) van het denkbeeld van een eigen recht der onderhoudsplichtigen op de dijkhellingen uitging;

dat echter vooral de geschiedenis der reglementen van 1880 en 1893 ten duidelijkste doet uitkomen, hoe de provinciale wetgever zich steeds zulk recht der dijkplichtigen heeft voor oogen gesteld;

dat toch de bepalingen van art. 245 al. 2 en art. 251 van het reglement van 1856, welke voorschreven, dat bij verzoeken tot woningbouw op de glooiingen moest blijken van de toestemming van hen „die met het onderhoud belast zijn", of bij het leggen van afwegen aan dijken „de dijkplichtige" moest gehoord worden,

in het reglement van 1880 (waarin het stelsel van onderhoud door de dijkplichtigen in natura was verlaten en hun nu een uitkeering in geld in de plaats werd opgelegd) werden vervangen door de overigens gelijke artikelen 262 al. 2 en 269 al. 1, waarin evenwel nu de uitdrukking van onderhoudsplichtigen werd vervangen door de uitdrukking „zij, die het genot van de dijkhelling mochten hebben";

dat de Memorie van Toelichting van dit zonder discussie aangenomen artikel 262 (zie p. 480 der notulen van de Statenvergadering van 1879) die wijziging alleen motiveert met de woorden, dat deze is geschied „met het oog op het vervallen van den dijkplicht", daardoor mitsdien te kennen gevende, dat de oorspronkelijke onderhoudsplicht samenhing met het genotsrecht op de hellingen en dat dit recht — na het vervallen van den onderhoudsplicht in natura — voor de plichtigen overbleef;

dat het denkbeeld, dat het genotsrecht der dijkhellingen aan de districten of aan niet-onderhoudsplichtigen zou kunnen competeeren, toen zelfs zóóver van de bedoeling der Staten lag, dat ook, wanneer de geldelijke uitkeering, die in de plaats van het onderhoud was getreden, in eens was afgekocht en dus elke band tusschen het besmette perceel en het dijkvak publiekrechtelijk was verbroken, nog het genot der dijkhellingen aan de oorspronkelijk onderhoudsplichtigen werd gelaten (conf. Memorie van Toelichting p. 488 der genoemde notulen: „het verzoek om bij den afkoop de hellingen der dijken, zoo mogelijk, aan de districten te doen komen wordt niet voor inwilliging vatbaar geacht wegens de bezwaren, die hierdoor zouden ontstaan in het maken van onmisbare afsluitingen");

dat het reglement van 1893 in art. 274 het bijna gelijkluidende artikel 269 reglement 1880 vervangende, wederom in plaats van het vroegere „dijkplichtige" bleef spreken van „hen, die het genot van de dijkhelling mochten hebben" en dit reglement ook overigens in de geschiedenis zijner totstandkoming aantoont, dat ook daar het hiervoor genoemde beginsel bleef aanvaard;

dat immers het art. 265, hetwelk verving art. 262, aldus werd toegelicht (zie blz. 393 notulen Staten 1892), „Nog zij opgemerkt dat de voorwaarde van art. 262 oud, dat de verzoeker doe blijken van de toestemming van hen, die 't genot van de dijkhelling mochten hebben, niet is overgenomen. Nog daargelaten, dat Gedeputeerde Staten voor het belang, dat bij die voorwaarde is betrokken, niet hebben te waken en 't niet op hun weg ligt uit te maken, of de verzoeker 't genot van de dijkhelling heeft of niet, is de voorwaarde overbodig. Immers door 't verleenen van ontheffing kunnen geen rechten van derden worden gekrenkt; zij wordt uitteraard verleend behoudens eens ieders recht en onder wettelijke bepalingen, hetgeen ten overvloede in de ontheffing wordt vermeld";

dat voorts de bepaling van art. 283 reglement 1880, luidende „geene splitsing of verdeeling van de dijkvakken door belanghebbenden zal van kracht zijn dan na vooraf verkregen toestemming van den dijkstoel" werd vervangen door het zonder debat aangenomen art. 287 reglement 1893, luidende: „waar na de verdeeling der daarmede besmette landen de dijkplicht nog onverdeeld is gebleven, wordt deze tusschen belanghebbenden verdeeld; die verdeeling geschiedt door den dijkstoel enz.", terwijl die gewijzigde redactie in de Memorie van Toelichting (pag. 400 notulen Staten 1892) aldus werd gemotiveerd: „Het artikel spreekt van verdeeling van dijkplicht en niet van dijkvakken omdat, nu het onderhoud in natura is vervangen door uitkeeringen in geld, bij de verdeeling van dijk-

vakken geen polderbelang betrokken is, zoodat deze buiten den dijkstoel om kan geschieden en dus art. 283 (oud) kan vervallen";

dat uit die toelichting volgt, dat het woord „dijkvakken" in het reglement 1880 naar de opvatting van den Provincialen wetgever een verzamelwoord was voor den onderhoudsplicht van zekere dijksgedeelten, doch tevens voor de private genotsrechten, waaraan die dijksgedeelten object waren, terwijl het reglement 1893 nu de verdeeling van die genotsrechten vrij wilde laten;

dat uit al het vooroverwogene voortvloeit, dat van oudsher in Gelderland de dijkplichtigheid berustte bij hen, die recht op genot op de dijkhellingen hadden, hetzij dan dat dit recht moet beschouwd worden als eigendom, belast met het onus publicum van dijk, hetzij als een zakelijk genotsrecht op de dijkhelling, hetgeen ook feitelijk voor den rechthebbende op hetzelfde neerkwam, vermits hij in beide gevallen slechts zoodanig gebruik van zijn recht mocht maken, als de bestemming van den dijk gedoogde.

KON. BESLUIT *van* 12 *September* 1893, *n°.* 30, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap 't Lands van Ravenstein* (30*e V. blz.* 273).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 3 *November* 1893, *n°.* 16, *goedkeuring van een reglement op de wegen in Noordholland* (30*e V. blz* 311).

Art. 1. Met verwerping van een cassatie-beroep tegen een vonnis der rechtbank te Haarlem, heeft de Hooge Raad bij arrest van 3 Juni 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8561) omtrent de daadzaken en omstandigheden, die de rechtbank hadden geleid tot het bewijs der openbaarheid van een voetpad onder de gemeente Heemskerk, als volgt verstaan:

dat de rechtbank als bewezen heeft aangenomen, dat het Marquettepad, voordat de beklaagde (requirant) van de door hem versperde strook gronds eigenaar is geworden, reeds sedert tal van jaren door de gerechtigden op den ondergrond was bestemd tot openbaar voetpad, en zulks op grond, niet van den feitelijken toestand, maar van verschillende, door wettige bewijsmiddelen gebleken en als aanwijzingen gebezigde daadzaken en omstandigheden, hierop neerkomende: dat genoemd pad, zijnde een gebaand grootendeels vrij breed verbindingspad tusschen den Oosterweg en de Roomsch-Katholieke kerk, benevens de Maaslaan, niet alleen sedert menschenheugenis voor het openbaar verkeer als voetpad heeft opengestaan, maar dat bovendien ter plaatse daarvan op de landerijen, in de afrasteringen, dienende om het vee te beletten van het eene land op het andere te komen, zich sedert tal van jaren hekjes of poortjes bevinden; dat over de greppels in het pad steeds planken of vlonders voor de voetgangers hebben gelegen; dat sedert menschenheugenis van wege het gemeentebestuur van Heemskerk over het pad schouw is gedreven, zonder dat daartegen ooit door iemand eenig bezwaar is ingebracht; dat, terwijl voormelde planken en vlonders altijd door en op kosten van genoemde gemeente zijn onderhouden, de betrokken eigena-

ren van — of belanghebbenden bij de op het pad geplaatste hekjes of poortjes, aangemaand tot herstel of vernieuwing daarvan, daaraan steeds zonder tegenspraak hebben voldaan; dat reeds tal van jaren de landerijen, waarover het pad loopt, aan verschillende eigenaren hebben toebehoord, en aan het pad verschillende personen hebben gewoond; dat het ten slotte op den in 1902 door Gedeputeerde Staten van Noordholland vastgestelden ligger der wegen van genoemde gemeente is geplaatst, zonder dat daartegen door iemand eenig bezwaar is ingebracht;

dat uit deze daadzaken en omstandigheden, al blijkt daaruit niet door welke bepaald daartoe gerechtigde aan genoemd pad bedoelde bestemming is gegeven, niettemin die bestemming, en daarmede de openbaarheid van het pad, door den rechter konden worden afgeleid.

Art. 24. In zake het in dit artikel, eerste lid, sub 1°, en tweede lid, *b* sub 1°, vervat voorschrift omtrent afsluiting is in genoemd arrest beslist, dat deze bepaling niet in strijd is met art. 427, 6° Sr., en dat de vraag, of hierbij is getreden in een onderwerp van Rijksbelang, niet staat ter beslissing van den rechter. Het arrest overweegt hieromtrent:

dat art. 24 van het toegepaste reglement, vastgesteld 11 Juli 1893 en goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 November 1893, n°. 18, inhoudt: „Het is verboden: 1°. een weg af te sluiten of op andere wijze het vrije verkeer er over te belemmeren; 2°. enz. Vergunning kan echter worden verleend: *a*. enz; *b*. door B. en W. en in spoedeischende gevallen door den Burgemeester: 1°. tot het tijdelijk afsluiten van een weg of het op andere wijze belemmeren van het vrije verkeer er over; 2°. enz."; terwijl bij art. 25 van het reglement op overtreding van de in art. 24 vervatte verbodsbepalingen straf is gesteld;

dat volgens art. 427 aanhef en 6°. Strafr. met geldboete wordt gestraft hij, die, zonder verlof van het bevoegd gezag, eenigen openbaren land- of waterweg verspert of het verkeer daarop belemmert;

dat derhalve art 24 van het reglement, voor zoover het openbare wegen betreft, eene gelijke verbodsbepaling bevat als genoemd wetsartikel, met dit onderscheid, dat bij de laatste bepaling het verbod is afhankelijk gesteld van het ontbreken van verlof van het bevoegd gezag, welk ontbreken alzoo uitmaakt een bestanddeel der overtreding, terwijl het verbod van art. 24 is onvoorwaardelijk, en alleen buiten toepassing blijft, indien de overtreder bewijst vergunning als voormeld te hebben verkregen;

dat hieruit wellicht kan worden afgeleid, dat de Prov. wetgever door naast de voorwaardelijke verbodsbepaling van art. 427, 6°. Strafr. na de invoering van dit Wetboek uit te vaardigen een onvoorwaardelijk verbod om openbare wegen af te sluiten of het vrije verkeer over die wegen te belemmeren, is getreden in eenig onderwerp van algemeen rijksbelang, doch dat deze vraag niet staat ter beslissing van den rechter;

dat immers art. 140 der Provinciale wet aan de Staten opdraagt de reglementen en verordeningen te maken die zij voor het Provinciaal belang noodig achten, en die te onderwerpen aan de goedkeuring der Koningin, zoodat de vraag hoever in elk bijzonder geval het Provinciaal belang reikt, ter beslissing wordt gelaten aan de Staten en de Kroon;

dat de door den Provincialen wetgever gegeven verbodsbepaling wel is waar verder reikt dan die van art. 427, 6°. Strafr., vermits zij het afsluiten van —

en het belemmeren van het vrije verkeer op de openbare wegen strafbaar stelt ook dan, wanneer van de al of niet door het bevoegd gezag verleende vergunning niet blijkt, doch dat deze bijzondere bepaling is bestaanbaar naast, en niet is in strijd met het algemeene verbod van voormeld wetsartikel, vermits bij de eene bepaling niet wordt verboden datgene waartoe de bevoegdheid bij de andere uitdrukkelijk wordt toegekend.

BESCHIKKING *van 4 Mei* 1894, *L. E, Afd. Waterstaat, 3e onderafd., tot vaststelling van maatregelen voor de instandhouding van de verkenmerken volgens N. A. P. van de nauwkeurigheidswaterpassingen en de waterpassingen van den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat* (31*e V. blz.* 77).

Men zie de circulaire te dezer zake aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, van 30 Mei 1907, n°. 180, Afd. Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 26 *September* 1894, *n°.* 30, *goedkeuring van reglementen voor de waterschappen Hunsingo en Fivelingo* (31*e V. blz* 110).

Wijzigingen in deze reglementen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 Januari 1907, n°. 33.

WET *van* 13 *Juli* 1895 (*Staatsblad n°.* 113), *houdende bepalingen omtrent verveningen* (32*e V. blz.* 60).

Bij Kon. besluiten van 12 Juli 1907, n°. 21 en 22 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf.

Men zie de Kon. besluiten van 8 November 1907, nos. 48 en 49, houdende, met wijziging van een besluit van Ged Staten van Drenthe, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vervening onder de gemeenten Norg en Ruinen.

WET *van* 20 *Juli* 1895 (*Staatsblad n°.* 139), *ter uitvoering van art* 191 *der Grondwet* (32*e V. blz.* 78).

Art. 7. Bij arrest van den Hoogen Raad van 27 Mei 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8558) is verstaan, dat noch deze wet, noch het algemeen reglement voor de polders in Zuidholland vorderen, dat een keur, welke na de ter visie legging is gewijzigd, opnieuw in ontwerp worde ter visie gelegd. Het arrest overweegt als volgt:

dat art. 7 der wet van 20 Juli 1905 (Staatsblad n°. 139) bepaalt, dat de keur of Pol. Verord. niet wordt vastgesteld, dan nadat het ontwerp aan de belanghebbenden is bekend gemaakt op de wijze bij reglement omschreven, terwijl art. 76 van bovenaangehaald polderreglement voorschrijft, dat de keur of Pol.

Verord. vóór hare vaststelling gedurende eene maand ter inzage van belanghebbenden moet blijven nedergelegd;

dat echter noch die wet, noch dat reglement vorderen, dat bijaldien na vaststelling van keur of verordening in eenig artikel op verzoek van Ged. Staten eenige wijziging is aangebracht, andermaal tot bekendmaking en ter visielegging dier keur of verordening worde overgegaan;

dat het tegendeel mag worden afgeleid uit het 3e lid van art. 9 van voormelde wet, waarbij aan de besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders wordt opgelegd de verplichting, om de door Ged. Staten goedgekeurde keur of Pol. Verord, andermaal gedurende den daarbij genoemden termijn ter visie te leggen, opdat belanghebbenden zouden zijn in de gelegenheid om van de bepalingen dier keur of verordening kennis te nemen, en hunne bezwaren daartegen bij de Koningin te doen gelden.

KON. BESLUIT *van* 9 *Augustus* 1895 (*Staatsblad n°.* 148), *tot vaststelling van een reglement voor den bakendienst op eenige openbare wateren* (32e *V. bl.* 92).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, vastgesteld bij Kon. besluit van 22 April 1907 (Staatsblad n°. 87).

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 23 *Augustus* 1895, *n°.* 124, *houdende vaststelling van de grensregeling der bakenkwartieren en van de standplaatsen der bakenmeesters* (32e *V. blz.* 99).

Bij de beschikking van 29 Mei 1907, n°. 171 sub 2° is bovenstaande beschikking ingetrokken, terwijl bij die van 22 Juli 1907, n°. 205 eene nieuwe grensregeling is vastgesteld.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1895, *n°.* 20, *goedkeuring van een reglement op de waterleidingen in Overijssel* (32e *V.* (*blz.* 110).

Bij arrest van den Hoogen Raad van 29 April 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8537), is ten aanzien van art. 1 van dit reglement verstaan, dat in verband met dit artikel door het reglement onder provinciaal beheer worden gebracht niet alle waterwegen die daadwerkelijk het water van hooger gelegen erven ontvangen en afvoeren, zoodra die ontvangst en afvoer worden geacht te zijn in het algemeen belang, en niet ten aanzien van alle zoodanige waterwegen verplichtingen worden opgelegd, doch dat daarbij wordt gevorderd dat de waterleidingen tot dat ontvangen en afvoeren zijn „bestemd", welke bestemming alleen door den eigenaar of rechthebbende daaraan kan worden gegeven.

Vgl. arrest H. R. van 2 November 1903 (40e V. blz. 387).

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1895, *n°.* 67, *goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap de Oterdummerpolder* (32*e V. blz.* 119).

Dit waterschap is opgeheven. Zie het Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32

KON. BESLUIT *van* 28 *Februari* 1896, *n°.* 32, *goedkeuring van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in Friesland* (33*e V. blz.* 47).

Men zie de Kon. besluiten van 12 Juli 1907, n°. 21 en 22, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf.

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1896 (*Staatsblad n°.* 93), *vaststelling van een algemeen reglement van politie voor 's Rijks Marinehavens* (33*e V. blz.* 99).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 6 Februari 1907 (Staatsblad n°. 36).

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18, *goedkeuring van een gewijzigd reglement voor den polder Blommersdijk* (33*e V. blz.* 145).

Dit reglement is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 28 Augustus 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 15 *December* 1896 (*Staatsblad n°.* 222), *bepalende de plaatsing in het Staatsblad van de Hinderwet* (33*e V. blz.* 231).

Wijzigingen in deze wet zijn laatstelijk bekrachtigd bij de wet van 16 Juli 1907 (Staatsblad n°. 216).

KON. BESLUIT *van* 3 *Augustus* 1897, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn* (34*e V. blz.* 139).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 Januari 1907, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1897, *n°.* 35, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Oudevaart* (34*e V. blz.* 148).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1907, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1897, *n°.* 42, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Osdorperbovenpolder* (34*e V. blz.* 202).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 22 *Februari* 1898, *n°.* 39, *houdende nadere bepalingen in zake de vergoeding van verplaatsingskosten* (35*e V. blz.* 40).

Zie de circulaires van 14 Februari 1907, La S, 2 October 1907, La A en 20 December 1907, La A, Afd. Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 10 *November* 1898, *n°.* 26, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Hooilandspolder* (35*e V. blz.* 111).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

KON. BESLUIT *van* 3 *Januari* 1899, *n°.* 65, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap Onderwierum* (36*e V. blz.* 1).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 December 1907, n°. 39.

WET *van* 23 *Mei* 1899 (*Staatsblad n°.* 129), *tot opheffing van belemmeringen bij de uitvoering van werken, in het openbaar belang bevolen of ondernomen, uit bepalingen van verordeningen voortspruitende* (36*e V. blz.* 55).

Men zie het Kon. besluit van 30 December 1907, n°. 85, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de keur of politieverordening op de benadeeling en het onderhoud van alle aan het toezicht van de besturen van het waterschap Fivelingo onderworpen werken en voorwerpen.

KON. BESLUIT *van* 24 *Juli* 1899, *n°.* 54, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Middelveldschen Akerpolder* (36*e V. blz.* 123).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 15 *November* 1899, *n°.* 32, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Reiderland* (36*e V. blz.* 186).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 Januari 1907, n°. 33.

WET *van* 11 *December* 1899 (*Staatsblad n°.* 256), *goedkeuring van de op* 16 *Juni* 1898 *te Parijs gesloten additioneele overeenkomst tot de internationale overeenkomst van* 14 *October* 1890, *omtrent het goederenvervoer op spoorwegen* (36*e V. blz.* 205).

Men zie de wet van 1 November 1907 (Staatsblad n°. 280), tot goedkeuring van een tweede additioneele overeenkomst.

KON. BESLUIT *van* 20 *Juli* 1900, *n°.* 42, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Overijssel* (37*e V. blz.* 124).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1907, n°. 28.

KON. BESLUIT *van* 7 *November* 1900, *n°.* 54, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Peeldam* (37*e V. blz.* 173).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 7 *November* 1900, *n°.* 55, *goedkeuring van een nieuw reglement op de verveningen in Drenthe* (37*e V. blz.* 175).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluiten van 16 Januari 1907, n°. 38 en 15 Februari 1907, n°. 8.

Bij Kon. besluiten van 8 November 1907, n°. 48 en 49 is, met wijziging van een besluit van Ged Staten van Drenthe, in hooger beroep beslist op bezwaren in zake vervening onder de gemeenten Norg en Ruinen.

WET *van* 10 *November* 1900 (*Staatsblad n°.* 176), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur* (37*e V.* (*blz.* 188).

Art. 38. In verband met het laatste lid van dit artikel en op grond van eene conventie van 1639, waarbij de stad Zwolle zich tegenover de buurschappen of marken Berkum, Herfte en Wijthmen had verbonden eene sluis in de Nieuwe Vecht te onderhouden als waterkeering, hadden Gedeputeerde Staten van

Overijssel aan het bestuur der gemeente Zwolle bevolen de sluis in voldoend waterkeerenden toestand te brengen. (Vgl. het Kon. besluit van 16 Januari 1905, 42e V. blz. 16).

Toen de gemeente ontkende verplicht te zijn tot voldoening aan dit bevel, werd zij door de rechtbank aldaar bij vonnis van 17 Mei 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8578) in het ongelijk gesteld. Het vonnis, waarin werd verstaan, dat de gemeente Zwolle dezelfde is als de vroegere stad, en dat genoemde buurschappen blijkens de geschiedenis der waterstaatswetgeving in Overijssel zijn opgevolgd door het waterschap de Zuider Vechtdijken, overweegt o.m.:

dat de Marken in het algemeen, hier te lande zoowel als in andere Germaansche landen, door den loop der tijden tengevolge van behoeften voortvloeiende uit den aard dier lichamen zelve, zich hebben ontwikkeld tot en zijn geworden zelfstandige lichamen, waarvan de leden, geërfden of ook erfgenamen genoemd, in hunne vergaderingen keuren maakten, zonder tusschenkomst of goedkeuring van het openbaar gezag, welker inhoud grootendeels gewijd was aan de regeling van het gebruik dat van de mark gemaakt werd, waarvan overtreding bedreigd werd met verschillende straffen, als geldboeten, verbeurdverklaringen, somtijds zelfs lijfstraffen, zoodat zij dus wetgevende macht uitoefenden; die ook in hunne vergaderingen door een daartoe gekozen rechter, hier en daar Holtrichter genoemd, rechtspraak uitoefenden zoowel in civiele als in strafgedingen, zoodat zij dus zonder twijfel oudtijds waren zelfstandige lichamen bekleed met publiekrechtelijk gezag, (zie Mr. Pleijte, de rechtstoestand der Marken in Nederland IIe Hoofdstuk, pag. 60 - 123); dat in aan rivieren gelegen Marken, zooals de buurschappen in kwestie (zie Pleijte pag. 74 en 75), dijken, weteringen en sluizen door gekozenen uit de erfgenamen geschouwd werden, die aanwezen welke dijken, bruggen en sluizen hersteld moesten worden, waaruit volgt dat in dat opzicht de bestuurders der Marken optraden als dijksbesturen en de functiën aan die besturen verbonden uitoefenden, zoodat dus ook publiekrechtelijk waterschapsgezag bij hen berustte;

dat dit publiekrechtelijk gezag der Markebesturen steeds erkend geworden is door de landssouvereinen, die hun dat gezag lieten behouden, zooals blijkt uit Landbrieven der Graven en Hertogen van Gelre en van de Bisschoppen van Utrecht en uit de Landrechten van de Veluwe, Zutphen, Overijssel, aangehaald bij Pleijte pag. 132, s. q. q.; o. a. uit een landbrief van bisschop David van Bourgondië van het jaar 1457, waarin de marken erkend werden als lichamen die keuren mogen maken en eigen rechtspraak hebben, een bepaling voorkomende in het Landrecht van Averissel, uitgegeven door Melchior Winhoff, waar op bladzijde 377 gesproken wordt van „Markengerichte", welke Landbrief later door Keizer Karel V bevestigd is, terwijl bij de herziening van het landrecht door Ridderschap en Steden van Overijssel in 1630 de genoemde bepalingen bleven bestaan en de zelfstandigheid der marken behouden (cf. Pleijte pag. 134);

dat dus uit dit een en ander volgt dat, naar het oordeel der rechtbank, tot op de Staatsregeling van 1798 toe, dus ook tijdens het aangaan der conventie van 1639, de marken in het algemeen en dus ook de in dit geding voorkomende buurschappen het karakter hebben gedragen van publiekrechtelijke lichamen, die, wat het beheer van dijken en andere waterkeerende werken betreft, gelijkgesteld moeten worden met waterschappen;

dat wel tegen het publiekrechtelijke gezag der marken is aangevoerd dat bij

Kon. besluit van 7 October 1819, in afschrift door eischer in het geding gebracht, is overwogen dat de markgenootschappen nimmer kunnen worden beschouwd als openbare administratiën en dus ook niet kunnen worden bekleed met het gezag van publiekrechtelijke autoriteit, doch dat die overweging betrekking heeft niet op den toestand in 1639 maar op dien nà 1798, toen, tengevolge van de Staatsregeling van dat jaar, die aan de marken geen publiekrechtelijk gezag toekende, zij dat gezag verloren hadden; dat echter uit dat Kon. besluit niet volgt dat zij dat gezag niet vóór 1798 zouden hebben bezeten;

dat nu, waar verder kan worden aangenomen dat Zwolle ook in 1639 was eene gemeente, hieruit volgt, dat de conventie van dat jaar was eene regeling tusschen eene gemeente aangegaan met één of meer waterschappen.

Het arrest van het gerechtshof te Arnhem van 22 Mei 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8582), waarbij bovenvermeld vonnis werd bevestigd, achtte het voor de toepassing van art. 38, vijfde lid, geen vereischte, dat de partijen, die de regeling van 1639 troffen, destijds reeds waren publiekrechtelijke lichamen, bekleed met gelijk gezag als de in die bepaling genoemde thans uitoefenen. Het arrest overweegt:

dat wel is waar naar ons tegenwoordig recht en waterstaatswetgeving in den regel met waterschap niet anders bedoeld wordt dan een zuiver publiekrechtelijke instelling, bekleed met overheidsgezag en belast met waterstaatszorg, edoch door aan het woord waterschap in genoemd art. 38 al. 5 ook die beperkte beteekenis te geven, dat artikel veel van zijne practische waarde zou verliezen, en juist tal van gemeenschappelijke regelingen zou uitsluiten betreffende waterstaatswerken, welke, hoewel oorspronkelijk wortelende in private belangen, de wetgever door de bepaling van genoemd artikel heeft willen sanctioneeren;

dat immers naast de waterschappen als publiekrechtelijke instellingen door 's lands Overheid opgericht, er in ons land van oudsher tallooze waterschappen en poldervereenigingen hebben bestaan van zuiver privaatrechtelijk karakter, die eerst langzamerhand en velen eerst in de tweede helft der vorige eeuw, door steun te zoeken bij de Overheid, hun privaatrechtelijk karakter hebben verloren, en geworden zijn waterschappen in den zin onzer tegenwoordige waterstaatswetgeving;

dat ook wel de zorg voor wat men tegenwoordig noemt waterschapsbelangen van hen, die oorspronkelijk in een zeker territoir die belangen behartigden, hetzij zij dit deden krachtens een overheidsgezag hetzij krachtens een uit privaatbezit van dat territoir voortspruitenden band, is overgegaan op nieuw opgerichte waterschappen, zonder dat de voorgangers dier waterschappen zich daarin oplosten, doch bleven voortbestaan, maar ontheven van de waterstaatszorg;

dat naar 's Hofs oordeel nu in artikel 38 al. 5, met waterschappen niet alleen zijn bedoeld lichamen, beantwoordende aan de criteria, welke thans daaraan moeten worden gesteld, maar ook de voorgangers dier tegenwoordige lichamen, onverschillig of zij naar onze tegenwoordige rechtsbegrippen een publiek- dan wel een privaatrechtelijk karakter hadden, en onverschillig of zij zich geheel of slechts ten deele in een tegenwoordig waterschap hebben opgelost;

dat het Hof voor deze opvatting niet alleen steun vindt in de geschiedenis onzer waterstaat, welke zooals gezegd, leert dat tal van de tegenwoordige publiekrechtelijke waterschappen zijn voortgekomen uit zuiver privaatrechtelijke vereenigingen van ingelanden eener bepaalde streek tot gemeenschappelijke behartiging

en beveiliging hunner belangen, maar ook in die der waterstaatswetgeving, welke nimmer een scherp omlijnde omschrijving van het begrip waterschap heeft gegeven, edoch, vooral in het begin der vorige eeuw, toen het Rijk zich de waterstaatszorg begon aan te trekken, weinig onderscheid maakt tusschen privaatrechtelijke en publiekrechtelijke waterschappen, doch tracht zooveel mogelijk de eerste onder het openbaar gezag te brengen; ja, louter wijl zij waterschapsbelangen behartigden, ze aan het gezag der Provinciale Staten onderwerpt;

dat 's Hofs opvatting ook nog steun vindt in het verschil tusschen de verplichting bedoeld in al. 5 van art. 38, welke in het privaatrecht kan, en dikwijls zal wortelen, en de verplichting bedoeld in al. 3 van dat artikel, welke uitsluitend van publiekrechtelijken aard moet zijn, pleitende de veel meer omvattende aard van de verplichting van al. 5 er voor ook de omschrijving der partijen, welke die verplichting in het leven riepen, ruim op te vatten;

dat het Hof daarom de vraag naar het rechtskarakter der oude Marken in Overijssel, waartoe omnium consensu de drie buurschappen Berkum, Herfte en Wijthmen behoorden, en van deze Marken in het bijzonder, in dit geding van geen belang acht, daar, al neemt men aan dat die Marken hadden een zuiver privaatrechtelijk karakter, en zij ten onrechte bij het vonnis a quo als publiekrechtelijke lichamen worden beschouwd, die, wat het beheer van dijken en andere waterkeerende werken betreft, gelijk gesteld moeten worden met onze tegenwoordige publiekrechtelijke waterschappen, daaruit nog niet volgt dat een door hen met de stad Zwolle getroffen gemeenschappelijke regeling betreffende een waterstaatswerk niet ten grondslag kan liggen aan het in dezen door Gedeputeerde Staten uitgevaardigde bevel;

dat daartoe immers naar 's Hofs inzicht enkel vereischt wordt dat zij als uitoefenende waterschapsbelangen en zorg in hun gebied, voorgangers geweest zijn van een tegenwoordig waterschap in den zin der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176);

dat oudtijds de Marken zich allerlei belangen der buurtschap aantrokken, welke tegenwoordig beschouwd worden van publiekrechtelijken aard te zijn, als zorg voor onderwijs, armenzorg en afwatering, bevloeiing en bedijking hunner gronden, en speciaal de Marken welke het hier geldt, dijken, bruggen, weteringen en sluizen aanlegden en onderhielden, daarover schouw uitoefenden, hunne voorschriften daaromtrent door strafbepalingen sanctioneerden, in één woord ten aanzien van de waterschapsbelangen binnen hun territoir alles deden wat thans een op publiek gezag ingesteld waterschap doet;

dat krachtens deze hunne functiën zij ook hebben aangegaan het convenant van 1639, en dit, daar vaststaat dat het daarbij beoogde verlaat in den zin der wet van 10 November 1900 is een waterstaatswerk, mede een bewijs is dat zij destijds functiën uitoefenden, welke thans beschouwd worden van publiekrechtelijken aard te zijn;

dat trouwens oudtijds in Overijssel de behartiging der waterstaatsbelangen aan de gronden, behoorende tot het gebied der kleinere rivieren als de Vecht, waaraan de drie buurschappen gelegen waren, de Regge, de Schipbeek en de Volksbeek geheel werd overgelaten aan de daarbij belanghebbenden, en de Staten van dat gewest zich die niet aantrokken, gelijk o. a. duidelijk blijkt uit het verslag omtrent den toestand en het beheer van den waterstaat in die Provincie, uitgebracht 30 Augustus 1798 door het Intermediair-Administratief bestuur dier

Provincie aan den Agent van het Departement van het toezicht op den staat van dijken, wegen en wateren der Bataafsche Republiek, waarin vermeld wordt dat het onderhoud van de dijken dier kleine rivieren ten laste kwam der landeigenaren in de districten waardoor ze loopen, en het toezicht daarover werd uitgeoefend door de Markerichters en Gecommitteerden der goedsheeren en erfgenamen der Marken waarin de dijken gelegen waren, maar dat tot onderhoud en beheer dier rivieren met den aankleve van dien nimmer van wege het voormalig gewest Overijssel iets is gegeven, en deze dus den Lande niets kosten;

dat wegens deze bemoeiingen der Marken met waterschapsbelangen, zij eertijds ook wel dijksbesturen werden genoemd (al ware het eigenaardiger gelijk Ged. Staten van Overijssel in hunne missive van 6 Juni 1817 aan den Administrateur voor Waterstaat opmerken, ze Markeschouwen te noemen) en de Markerichters herhaaldelijk Dijkgraven, terwijl op dienzelfden grond bij de invoering krachtens Kon. besluit van 18 October 1835, n°. 60 van het eerste voor de geheele provincie Overijssel geldende Reglement op het beheer der Dijken, Polders en Waterleidingen, door Ged. Staten van Overijssel de Marken van Berkum, Herfte en Wijthmen, evenals vele andere waterschapsfunctiën uitoefenende Marken, als mede te zijn waterschappen zijn beschouwd en aan hunne besturen is gelast de onder hun beheer staande dijken, sluizen, duikers en andere waterstaatswerken, zoomede de bezittingen in de Marken tot onderhoud dier werken aangewezen, en alle andere baten over te dragen aan de nieuwe toen in het leven geroepen, voorts opgave te doen van hunne schulden komende ten laste der overgedragen werken, en af te dragen de boeken, papieren en alles wat tot het archief en de comptabiliteit te dier zake behoorde, na voldoening waaraan het door den Koning bij Besluit van 15 December 1835, n°. 14 verleend eervol ontslag aan alle de toen fungeerende Dijkgraven, Heemraden of leden van Dijksbesturen in Overijssel, en alle andere Besturen in zooverre dezelve eenig beheer over dijken of andere waterstaatswerken hebben uitgeoefend, zal gerekend worden te zijn ingegaan, waarbij Ged. Staten nog opmerken, dat de Markebesturen als zoodanig niet ontslagen worden, doch alleen ontheven van het beheer en de administratie over alle werken, waarop het nieuwe Reglement van toepassing is;

dat de besturen der genoemde Marken aan deze aanschrijving van Ged. Staten gevolg hebben gegeven, de verlangde overdrachten en rekeningen hebben gedaan aan het door Ged. Staten daartoe aangewezen Dijksbestuur van het vijfde Dijksdistrict van Overijssel, bij voormeld Reglement ingesteld en opgericht, en dit Dijksbestuur, hetgeen een waterschap is in den zin der Wet van 1900, ingesteld door het publiek gezag, dus is de rechtsopvolger in alle rechten en verplichtingen, welke genoemde drie Marken ten aanzien van de onder hun beheer geweest zijnde waterschapswerken bezaten of moesten nakomen;

dat hieruit volgt dat het Dijksbestuur van genoemd waterschap van de stad Zwolle of haar rechtsopvolger de nakoming van het convenant van 1639 met zijne rechtsvoorgangers aangegaan zou kunnen vorderen;

dat door dit alles onomstootelijk vaststaat, dat de Markbesturen van Berkum, Herfte en Wijthmen in 1639 in hunne Marken de waterschapsbelangen waarnamen en de functiën uitoefenden, welke thans in ons Staatsbestuur de waterschappen verrichten, en dat zij, naar de begrippen van dien tijd, gelijk gesteld werden aan en ook wel genoemd werden dijksbesturen; dat zij in de uitoefening dier functiën het convenant van 1639 hebben gesloten, en dat die functiën op

last der Overheid zijn overgegaan, en diensvolgens thans worden waargenomen door het waterschap het vijfde dijksdistrict van Overijssel;

dat, waar dit vaststaat, uit het bovenoverwogene volgt, dat het meergenoemde convenant moet beschouwd worden als een gemeenschappelijke regeling tusschen eene gemeente en een waterschap als bedoeld in art. 38 al. 5 der Wet op het Waterstaatsbestuur van 1900, en het Hof, zij het dan ook op andere gronden, met het vonnis a quo aanneemt, dat de drie meergenoemde buurschappen Berkum, Herfte en Wijthmen waren waterschappen in den zin van genoemde al. 5.

Zie vonnis rechtbank 's-Gravenhage op Kon. besluit van 21 November 1870, n°. 16.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 20), *vaststelling van een algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen* (38*e V. blz.* 1).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 17 Juni 1907 (Staatsblad n°. 149).

KON. BESLUIT *van* 4 *October* 1901, *n°.* 22, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Oost-opgaande* (38*e V. blz.* 142).

Wijzigingen in het reglement voor dit veenschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 29 *Mei* 1902 (*Staatsblad n°.* 78), *tot inrichting van den dienst der Staatsmijnen in Limburg en tot instelling van een Mijnraad* (39*e V. blz.* 112).

Dit besluit is gewijzigd bij het Kon. besluit van 2 September 1907 (Staatsblad n°. 246).

KON. BESLUIT *van* 9 *Juli* 1902, *n°.* 54, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het Grootwaterschap beoosten de Vecht* (39*e V. blz.* 131).

Men zie het Kon. besluit van 23 Juli 1907, n°. 48, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1905.

KON. BESLUIT *van* 12 *September* 1903, *n°.* 17, *goedkeuring van het reglement op den provincialen waterstaat in Noordbrabant* (40*e V. blz.* 202).

Aanvullingen van dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 30 September 1907, n°. 30.

KON. BESLUIT *van* 21 *October* 1903, *n°.* 46, *goedkeuring van een nieuw reglement op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant* (40*e V. blz.* 220).

Bij Kon. besluit van 17 April 1907, n°. 49 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake ontheffing van het bepaalde in art. 2 1a c van het politiereglement op de wegen in Noordbrabant.

KON. BESLUIT *van* 16 *November* 1903, *n°.* 35, *goedkeuring van het politiereglement op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant* (40*e V. blz.* 234).

Bij Kon. besluit van 17 April 1907, n°. 49 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake ontheffing van het bepaalde in art. 2 1a c van dit reglement.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1903, *n°.* 28, *goedkeuring van een nieuw algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland* (40*e V. blz.* 313).

Men zie het Kon. besluit van 21 October 1907 (Staatsblad n°. 272), houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de goedkeuring der keur of politieverordening voor het waterschap de Egmondermeer.

KON. BESLUIT *van* 26 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 51), *vaststelling van een nieuw bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam* (41*e V. blz.* 49).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 16 October 1907 (Staatsblad n°. 269).

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1904, *n°.* 37, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (41*e V. blz.* 150).

Ten aanzien van het reglement van bestuur voor den polder de Egmondermeer, zie men het Kon. besluit van 21 October 1907 (Staatsblad n°. 272), houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de goedkeuring der keur of politieverordening van dit waterschap.

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1904, *n°.* 35, *goedkeuring van een nieuw reglement van bestuur voor den Zijpe- en Hazepolder* (41*e V. blz.* 180).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1907, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 10 *Januari* 1905, *n°.* 18, *goedkeuring van onderscheiden besluiten der Staten van Groningen.*

Het waterschap Kleinepolder is opgeheven en het reglement daarvoor ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap Wildervankster Participantenverlaat zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 December 1907, n°. 39.

MOTOR- EN RIJWIELWET 1905 (*Staatsblad n°.* 69) (42*e V. blz.* 56).

Men zie het Kon. besluit van 14 Augustus 1907 (Staatsblad n°. 233), tot vernietiging van eene verordening op het verkeer met motorrijtuigen en rijwielen in de Dorpsstraat te Zuylen.

Art. 1, sub 1°. Bij sententie van het Hoog Militair Gerechtshof van 22 Juni 1906 (Militair-rechtelijk Tijdschrift, deel II, blz. 392) is verstaan, dat een tweewielig motorrijtuig zijne bestemming niet verliest doordat het daaraan aanwezige werktuig tijdelijk defect of niet van brandstof voorzien is en door den berijder met de voeten wordt voortbewogen.

Art. 7. Tegen eene veroordeeling wegens overtreding van art. 66 der Amsterdamsche algemeene politieverordening, hetwelk verbood tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopgang te rijden zonder twee lantaarns aan de voorzijde van het rijtuig, werd in cassatie aangevoerd, dat deze bepaling zoude strijden:

1°. met art. 7 der wet, wijl in het geregelde punt reeds zoude zijn voorzien door art. 23 van het Motor- en Rijwielreglement 1905 (Staatsblad n°. 294);

2°. in allen gevalle met dit art. 23 zelf, dat de zaak anders en minder ruim regelt.

Dit cassatie-beroep werd bij arrest van den Hoogen Raad van 22 April 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8535) verworpen, op overweging:

dat art. 66 der algemeene politieverordening van Amsterdam niet is in strijd met art. 7 der Motor- en Rijwielwet, vermits hetgeen in eerstgemeld artikel is verboden, niet in het tweede uitdrukkelijk wordt toegelaten;

dat de voorschriften van dit art. 66 ten aanzien van rijtuigen bevatten een verscherping van — doch geenszins zijn onvereenigbaar met hetgeen in art. 23 van het Motor- en Rijwielreglement is voorgeschreven omtrent de verplichting tot verlichten van rij- en voertuigen, waarmede over een kunstweg wordt gereden, zoodat waar beide voorschriften naast elkaar kunnen worden opgevolgd, er van onderlingen strijd dezer bepalingen geen sprake kan zijn;

dat de vraag of de gemeentelijke wetgever van Amsterdam bij dit art. 66, na inwerkingtreding der Motor- en Rijwielwet tot stand gekomen, de grens heeft overschreden in art. 7 dezer wet aan zijne verordenende bevoegdheid gesteld, en daardoor is getreden in hetgeen van algemeen Rijksbelang moet worden geacht, ingevolge het tweede lid van art. 150 in verband met art. 153 der gemeentewet uitsluitend staat ter beoordeeling van het administratief gezag.

Artt. 7 en 8. Ter zake van het rijden met een rijwiel op een wandelpad was door de rechtbank te Groningen wegens overtreding van een gemeentelijk verbod eene veroordeeling uitgesproken. In cassatie werd dit vonnis vernietigd bij arrest

van den Hoogen Raad van 30 September 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8588), op overweging:

dat het wandelpad hier bedoeld, in hoofdzaak bestemd voor voetgangers, op zich zelf als weg moet worden beschouwd, vermits naar art. 1, 2° der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69) onder wegen moeten worden verstaan alle wegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan (hetgeen voor het besproken wandelpad onbetwist is) en dit artikel daaronder zonder eenige beperking mede verstaat, voetpaden, onverschillig of deze al of niet feitelijk een deel uitmaken van een weg;

dat de omstandigheid, dat de wet ook bermen en zijkanten, die uit hunnen aard een deel zijn van een weg, als zoodanig beschouwt, niet kan leiden tot een meer beperkte of andere opvatting, omdat deze blijkens de geschiedenis der wet aanvankelijk daarin niet voorkomende, volledigheidshalve later daarin gebracht zijn;

dat sluiting van een weg (ook al is deze een wandelpad) niet anders beteekent dan een verbod van gebruik door het bevoegd gezag gegeven, zoodat het bij art. 5 der verordening gegeven verbod, om zonder noodzaak met een motorrijtuig of een rijwiel wandelpaden te berijden, eene afsluiting van die wegen voor die middelen van vervoer inhoudt;

dat art. 8 der Motor- en Rijwielwet de bevoegdheid van den gemeentelijken wetgever tot zoodanige sluiting erkent, maar aan de verordening, die dit regelt, voorwaarden gesteld heeft, waaronder sub 8° „het gesloten zijn van wegen wordt aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister (voornoemd) vast te stellen model;"

dat de verordening echter evenmin voorschriften bevat betrekkelijk deze plaatsing van waarschuwingsborden als aangaande de overige voorwaarden bij genoemd art. 8 der Motor- en Rijwielwet onder 1 en 2 genoemd, zoodat aan art. 5 dier verordening verbindende kracht moet worden ontzegd.

Vgl. arrest H. R. van 31 December 1906 (43e V. blz. 427).

Bij arrest van den Hoogen Raad van 14 October 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8596) is verstaan, dat het verbod eener Amsterdamsche verordening van het berijden van een weg met motorrijtuigen en rijwielen in een bepaalde richting, niet oplevert sluiting in den zin der wet, en alzoo niet is onderworpen aan de eischen van art. 8, eerste lid. Het arrest overweegt:

dat zoodanig verbod niet beschouwd kan worden als sluiting van een weg, waartoe onder verplichting van nakoming van de daar gestelde eischen, art. 8 der Motor- en Rijwielwet 1905, Staatsblad n°. 69, den gemeentewetgever de bevoegdheid verleent;

dat onder sluiting van een weg in den zin van genoemd art. 8 moet verstaan worden het algemeen voortdurend of tijdelijk werkend verbod van gebruik van een weg met de daár genoemde voertuigen, door het bevoegd gezag uitgevaardigd;

dat het verbod van gebruik van een weg in een bepaalde richting zoodanig algemeen verbod niet inhoudt, maar betreft een punt, dat naar gelang van plaatselijke toestanden en behoeften, met het oog op de vrijheid en veiligheid van het verkeer in overeenstemming met art. 7 der wet, kan worden geregeld door de gemeentebesturen;

dat voor deze opvatting steun gevonden wordt in de geschiedenis der wet;

dat toch de Regeering in hare toelichtende schriftelijke bescheiden bij herha-

ling als hare opvatting betrekkelijk „sluiting" van wegen, te kennen gegeven heeft daaronder te verstaan het „weren" van motorrijtuigen en rijwielen op die wegen (Hand. 2e K. 1903/4, Bijl. nº. 14.1.4; 1904/5 nº. 10.3);

dat het voorts in verband hiermede de aandacht verdient, dat toen door een der Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de vraag gedaan werd, of het verbod van het berijden van straten in een bepaalde richting een punt bleef aan de regeling van de gemeentebesturen overgelaten, door den Minister daarop geantwoord werd: „ik meen dat in de gemeente-verordening bedoeld in art. 7, zal mogen worden bepaald, dat men een straat niet van den eenen of anderen kant mag inrijden; ik meen dat dit juist een plaats kan vinden in een dergelijke gemeente-verordening, wijl de wet in dit punt niet voorziet." (Hand. 1904—1905 II 174).

Art. 15. De rechtbank te Arnhem had in hooger beroep eene veroordeeling wegens overtreding van dit artikel en van art. 9 van het Motor- en Rijwielreglement 1905 (Staatsblad nº. 294) uitgesproken en daarbij onder verkeer, welks vrijheid of veiligheid belemmerd of in gevaar moet zijn gebracht, in verband met de plaatselijke gesteldheid verstaan zoodanig verkeer, als ter plaatse aanwezig had *kunnen* zijn. Ten opzichte van beide artikelen werd in cassatie betoogd, dat voor eene veroordeeling meer wordt geëischt en bedoeld is verkeer, dat tijdens het plegen van het feit werkelijk ter plaatse aanwezig *is*. Het cassatieberoep is verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 13 Mei 1907 (*Weekblad van het Recht* nº. 8548) op overweging:

dat ter ondersteuning der twee bedoelde middelen wordt aangevoerd, met betrekking tot het eerste, dat niet ten laste is gelegd het feit van werkelijk plaats gevonden belemmering of bedreiging van eenig concreet verkeer, en dit niet een punt van onderzoek en beraadslaging heeft uitgemaakt, terwijl de wet niet strafbaar stelt het rijden op zoodanige wijze of met zoodanige snelheid, dat vrijheid en veiligheid kunnen worden belemmerd of in gevaar gebracht, maar daartoe eischt het feit van belemmering, en niet alleen gelijk het vonnis doet, de plaatselijke gesteldheid in aanmerking genomen wil zien om het rijden met een snelheid boven een zeker maximum als strafbaar te beschouwen; en ten aanzien van het laatste, dat niet is ten laste gelegd of onderzocht, of er ten tijde en ter plaatse, bij de dagvaarding omschreven, eenig verkeer bestond, waarvan de veiligheid signalen vorderde en alleen de plaatselijke gesteldheid tot grondslag der veroordeeling is genomen;

dat bij de in de middelen geformuleerde grief in hoofdzaak daarover wordt geklaagd, dat de rechtbank de vraag, of in art. 15 der wet wordt beoogd belemmering en in gevaarbrenging van een ten tijde en ter plaatse bestaand verkeer en in art. 9 van het reglement een eisch van de veiligheid van zoodanig verkeer, of wel wordt bedoeld een verkeer, hetwelk aldaar zoude kunnen aanwezig zijn, en met het oog op de plaatselijke gesteldheid in ieder geval de bewezen snelheid te groot deed zijn en het geven van signalen vorderde, ten onrechte in laatstgemelden zin heeft beantwoord;

dat, naar men mag aannemen, de wetgever, blijkens hetgeen in de toel. op het in 1904 ingediend nieuw ontwerp van wet met betrekking tot art. 13, thans art. 15, behoudens eenige in deze niet van belang zijnde wijzigingen, wordt gezegd, zich aan de Engelsche regeling, voorkomende in de Motor Car Act van 1903-3 Edw. VII Ch. 36 Sect. 1 Subs. (1), op dit punt heeft willen aansluiten,

en minder uitvoerig zich uitdrukkende, het oog heeft gehad op het verkeer, „which actually is at the time, or which might reasonably be expected to be, on the highway", zooals het t. a p. luidt;

dat men alzoo bij het vaststellen der bepaling, wier woorden met deze bedoeling in overeenstemming zijn, niet enkel heeft willen strafbaar stellen het belemmeren of in gevaar brengen van de vrijheid of de veiligheid van verkeer, dat juist ten tijde en ter plaatse aanwezig is, maar ook zoodanig rijden, hetwelk alle omstandigheden in aanmerking genomen, door de wijze waarop of de snelheid, waarmede het geschiedt, het verkeer op den weg onvrij of onveilig maakt, hetgeen ook kan geschieden daar, waar verkeer geregeld plaats heeft, al bevinden zich precies op het oogenblik, dat, en juist ter plaatse, waar het bedoelde rijden plaats vindt, geen andere voertuigen of personen;

dat de rechtbank mitsdien, door in verband met hetgeen zij in deze als bewezen aannam, aan de plaatselijke gesteldheid een overwegenden invloed op hare beslissing toe te kennen, de in het middel aangehaalde artikelen niet heeft geschonden.

Gelijke beslissing gaf de Hooge Raad bij arrest van 30 September 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8589) omtrent een veroordeelend vonnis van de rechtbank te 's-Hertogenbosch, uit welke zaak ook in ander opzicht blijkt van omstandigheden, die tot veroordeeling kunnen medewerken.

Het arrest overweegt:

dat de rechtbank op hare bovenvermelde beslissing betrekkelijk het bewezene der feiten laat volgen;

„Overwegende toch, dat, waar beklaagde op een weg, waaraan verschillende huizen staan, en waar verschillende toegangswegen tot dien weg zich bevinden, terwijl er daaronder zijn, waarop hij eerst uitzicht had op een afstand van resp. 15, 25, 25,5 en 10 M., reed met eene snelheid van ten minste meer dan 37—39 K.M. per uur, terwijl reeds bij het rijden met eene snelheid van 37½ K.M. per uur, hij ongeveer 30 M. noodig had om te stoppen, reeds daaruit volgt, dat beklaagde heeft gereden met zoodanige snelheid, dat daardoor de veiligheid van het verkeer op dien weg in gevaar werd gebracht";

„O. ten overvloede, dat dit bovendien volgt uit de omstandigheid, dat zich verscheiden personen op den door beklaagdes rijtuig met bovenvermelde snelheid doorloopen weg bevonden";

dat, waar de rechtbank naar aanleiding der dagvaarding heeft bewezen verklaard, dat op het oogenblik van het rijden zich vele wandelaars en spelende kinderen op dien weg bevonden, de beschouwing der rechtbank ten aanzien van het in deze niet bestaand, maar abstract gedacht geval, dat zich ten tijde van het rijden van den requirant noch wandelaars noch voertuigen op dien weg zouden hebben bevonden, niet kan worden geacht te hebben geleid tot de uitgesproken schuldigverklaring en veroordeeling, zoodat reeds daarom art 15 voormeld daardoor niet kan zijn geschonden of verkeerd toegepast;

dat overigens uit voormelde beschouwing blijkt van eene juiste opvatting van laatstgemeld artikel door de rechtbank;

dat toch de wetgever bij het vaststellen dezer bepaling, blijkens de geschiedenis daarvan, de bedoeling had, met welke de bewoordingen der bepaling in overeenstemming zijn, om strafbaar te stellen niet enkel het belemmeren of in gevaar

brengen van de vrijheid of de veiligheid van verkeer, dat juist ten tijde en ter plaatse aanwezig is, maar ook zoodanig rijden, hetwelk alle omstandigheden in aanmerking genomen, door de wijze waarop of de snelheid, waarmede het geschiedt, het verkeer op den weg onvrij of onveilig maakt, hetgeen ook kan geschieden daar, waar verkeer geregeld plaats heeft, al bevinden zich precies op het oogenblik dat, en juist ter plaatse, waar het bedoelde rijden plaats vindt, geen andere voertuigen of personen.

Nader werd gelijke beslissing omtrent art. 15 gegeven bij arresten H. R. van 25 November en 2 December 1907 (*Weekblad van het Recht* nos. 8624 en 8627).

KON. BESLUIT *van* 22 *Maart* 1905 (*Staatsblad n°.* 112), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest* (42*e V. bl.* 92).

Een aanvulling van dit reglement is vastgesteld bij Kon. besluit van 8 Juli 1907 (Staatsblad n°. 179).

KON. BESLUIT *van* 28 *September* 1905 (*Staatsblad n°.* 277), *vaststelling van een nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas* (42*e V. blz.* 255).

Men zie het Kon. besluit van 11 Juni 1907 (Staatsblad n°. 145), in zake wijziging en aanvulling van dit reglement.

Eene nadere aanvulling is vastgesteld bij Kon. besluit van 23 October 1907 (Staatsblad n°. 276).

KON. BESLUIT *van* 5 *November* 1905 (*Staatsblad n°.* 294), *vaststelling van het Motor- en Rijwielreglement* (42*e V. blz.* 281).

Wijzigingen in dit reglement zijn vastgesteld bij Kon. besluit van 18 September 1907 (Staatsblad n°. 252).

Opnieuw heeft de Hooge Raad in zake de Vughtsche verordening, waarop het laatst betrekking had zijn arrest van 12 Juni 1906 (43e V. blz. 431), een door den kantonrechter te 's Hertogenbosch uitgesproken ontslag van rechtsvervolging vernietigd bij arrest van 11 Maart 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8509). Aan de overigens gelijkluidende motiveering der meening, dat in het onderwerp van het gemeentelijk verbod omtrent handwagens niet door het Rijksreglement is voorzien, werd in dit laatste arrest nog het volgende toegevoegd:

dat hierin geene verandering brengt, dat, zooals in het bestreden vonnis overwogen wordt, art. 95 der algemeene politieverordening voor de gemeente Vught, ook blijkens het opschrift van Afd. II van Hoofdstuk IV, waarin het voorkomt, voorschriften betreffende de openbare orde en veiligheid in verband met het gebruik van rijwielen en motorrijwielen bevat, daar de bepaling van

art. 151 der gemeentewet de krachteloosheid beperkt tot die gedeelten der verordening, die de regeling van de hoogere macht zich aantrok, hetgeen hier, waar het een ander voertuig dan een rijwiel of motorrijwiel betreft, niet het geval is.

Art. 9. Zie arrest H. R. van 13 Mei 1907 op art. 15 der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

Bij vonnis der rechtbank te Almelo van 31 December 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8649) is verstaan, dat de cobra, zijnde eene mechanische fluit, volgens het oorspronkelijk art. 9 voor den automobilist een verboden instrument was, doch buiten bebouwde kommen der gemeenten niet meer sinds het in werking treden van het Kon. besluit van 18 September 1907 (Staatsblad n°. 252).

Art. 13. Eene bepaling der algemeene politieverordening van Amsterdam, waarbij verboden werd een motorrijtuig op meer dan drie wielen op den openbaren weg met in rust gebrachten motor onbeheerd te laten staan, was door een der kantonrechters aldaar onverbindend verklaard als strijdig met art. 13 van het Rijksreglement, hetwelk zou veroorloven te doen wat de gemeenteverordening verbiedt. Het vonnis van den kantonrechter werd in cassatie vernietigd bij arrest van den Hoogen Raad van 28 October 1907 (*Weekblad van het Recht* n°. 8611), hetwelk overweegt:

dat de Motor- en Rijwielwet haar ontstaan te danken heeft aan de noodzakelijkheid om het verkeer op de wegen, in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, te regelen en dat de bepalingen van het bij die wet behoorende reglement alzoo met dat verkeer in betrekking moeten staan;

dat in dat licht beschouwd, art. 13 van dat reglement eene bepaling bevat, die waakt, dat niet door het zonder voldoend toezicht op een weg laten staan van een motorrijtuig met niet in rust gebrachten motor, het verkeer op een weg in gevaar wordt gebracht;

dat hieruit volgt, dat die bepaling inhoudt een verbod om iets te doen, maar geenszins eene toelating om het op een weg laten staan van een motorrijtuig met in rust gebrachten motor, wèl te doen.

Art. 23. Zie arrest H. R. van 22 April 1907 op art. 7 der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1905, *n°.* 31, *goedkeuring van nadere bepalingen omtrent het onder den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Zuidholland, aan den provincialen waterstaatsdienst verbonden personeel en van de jaarwedden dezer provinciale waterstaatsambtenaren* (42e *V. blz.* 322).

Deze bepalingen zijn door nieuwe vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 October 1907, n°. 53.

WET *van* 9 *Februari* 1906 (*Staatsblad* n°. 32), *vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906 (43*e V. blz.* 23).

Eene aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 27 Mei 1907 (Staatsblad n°. 135).

Wijzigingen van dit hoofdstuk zijn bekrachtigd bij de wet van 30 December 1907 (Staatsblad n°. 367).

WET *van* 28 *April* 1906 (*Staatsblad* n°. 95), *tot onteigening voor de uitbreiding van het stationsemplacement Heerlen van den spoorweg Sittard—Herzogenrath* (43*e V. blz.* 70).

Bij Kon. besluit van 15 Mei 1907, n°. 88 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad* n°. 151), *betreffende het in beheer en onderhoud nemen van den Nederlandschen Dufferdijk, den Kapitteldijk en het Nederlandsch gedeelte van den Querdamm bij Wyler* (43*e V. blz.* 107).

Bij Kon. besluit van 7 Mei 1907 (Staatsblad n°. 97) is bepaald, dat deze wet op 1 Juli 1907 in werking treedt.

WET *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad* n°. 152), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Neede naar Hellendoorn* (43*e V. blz.* 114).

Bij Kon. besluit van 16 Maart 1907, n°. 52 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 27 *Juli* 1906 (*Staatsblad* n°. 211), *vaststelling van een Rijkswegenreglement* (43*e V. blz.* 130).

Wijzigingen in dit reglement zijn vastgesteld bij Kon. besluit van 5 December 1907 (Staatsblad n°. 327).

Men zie de circulaire van 4 Juni 1907, La D, betreffende vaststelling van algemeene voorwaarden voor den aanleg van electrische geleidingen langs, op, in of over Rijkswegen, -werken of -wateren.

KON. BESLUIT *van* 7 *Augustus* 1906, n°. 45, *goedkeuring van het reglement van politie voor het Amstel—Drechtkanaal* (43*e V. blz.* 138).

Bij Kon. besluit van 30 Augustus 1907, n°. 69 is eene wijziging in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1906, n°. 32, *houdende vaststelling van een nieuwe verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat in Drenthe* (43e *V. blz.* 166).

Wijzigingen in deze verordening zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 October 1907, n°. 53.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1906, n°. 33, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Westerlanden en besloten Venen* (43e *V. blz.* 225).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 24 *October* 1906 (*Staatsblad* n°. 270), *tot aanwijzing van een tweede mijn ter ontginning, overeenkomstig de wet van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad* n°. 170). (43e *V. blz.* 298).

De wet van 16 Juli 1907 (Staatsblad n°. 223) verklaart het algemeen nut der onteigening voor den aanleg van deze mijn en van een mijnspoorweg tot verbinding van deze mijn met den spoorweg Sittard-Herzogenrath nabij het station Nuth.

WET *van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad* n°. 321), *tot onteigening voor den aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Westerhaven en het Hoendiep te Groningen* (43e *V. blz.* 358).

Bij Kon. besluit van 20 Februari 1907, n°. 10 zijn de perceelen aangewezen, voor de uitvoering van deze werken te onteigenen.

WET *van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad* n°. 322), *tot onteigening voor de kanalisatie van Westerwolde en voor het in verband daarmede aanleggen van eene spoorweghaven te Nieuweschans* (43e *V. blz.* 362).

Bij Kon. besluit van 7 Juni 1907, n°. 32 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van* 31 *December* 1906 (*Staatsblad* n°. 359), *tot onteigening voor de verbetering van de afwatering in de grensstreek ten zuiden van de rivier de Vecht* (43e *V. blz.* 368).

Bij Kon. besluit van 17 Juni 1907, n°. 11 is een perceel onder de gemeente Gramsbergen ter onteigening aangewezen.

REGISTER OVER 1907.

AANVARINGEN OP ZEE. Wijziging van de bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, besluiten van 25 Maart 1905 en 10 Jan. 1907, blz. 1.

AARKANAAL. (*Het-*) Verordening op de kaden langs dit kanaal, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

AARLANDERVEEN. (*Rijn te-*) Zie *Rijn*.

ACHTERSTEN DISTELBERG. (*De Binnenpolder van den-*) Zie *Binnenpolder van den Achtersten Distelberg* (*De-*).

AGTERPOORT. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

AKKERDIJKSCHE POLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

ALBLASSERWAARD MET ARKEL BENEDEN DE ZOUWE. (*Hoogheemraadschap van de-*) Vaststelling der tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken in dit hoogheemraadschap door het bestuur moeten worden gebracht en gehouden, besluit van 19 November 1907, blz. 167.

— Als boven van de dijken, staande onder het beheer van de commissie voor gemeene belangen van de hoogheemraadschappen van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe en van de Vijf Heerenlanden, besluit van 19 Nov. 1907, blz. 167.

ALPHEN. (*Rijn te-*) Zie *Rijn*.

ALTEVEER. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Nov. 1907, blz. 164.

AMSTEL EN NIEUWER AMSTEL. (*Heemraadschap van den-*) Opheffing van dit heemraadschap en overdracht van werken bij belanghebbende waterschappen, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 178.

AMSTEL-DRECHTKANAAL. (*Het-*) Wijziging van het reglement van politie, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 123.

AMSTERDAM. Zie *Oosterdoksluizen.*

ANDRIES. (*Schutsluis te St.*-) Wijziging van het bijzonder reglement van politie voor deze schutsluis en hare havens, besluit van 27 Nov. 1907, blz. 169.

ARENBERGPOLDER. Zie *Nassaupolder*, enz.

AUGUSTAPOLDER. (*De*-) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

BABILONIËNBROEK. (*Oud- en Nieuwland van*-) Zie *Oud- en Nieuwland van Babiloniënbroek.*

BAGGEREN IN DE RIVIEREN EN LANGS DE ZEEKUSTEN. Zie *Rivieren en stroomen in het algemeen.*

BAKENWEZEN. Nieuw reglement voor den bakendienst op eenige openbare wateren, besluit van 22 April 1907, blz. 69.

—— Nadere vaststelling van de grenzen der bakenkwartieren en de standplaatsen der bakenmeesters, beschikking van 22 Juli 1907, blz. 106.

BARGER-OOSTERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 122.

BATTENOORD. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 31 Januari 1907, blz. 17.

BENNEBROEKERPOLDER. (*De*-) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

BERKEL. (*Waterschap van de*-) Wijziging van het reglement, besluit van 11 Dec. 1907, blz. 172.

BESLISSING IN GESCHILLEN VAN BESTUUR, ANDERS DAN IN HOOGER BEROEP. In een geschil tusschen Ged. Staten van Gelderland en van Utrecht, in verband met de aanstelling van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut, besluit van 16 Nov. 1907, blz. 164.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren tegen het leggen van een brug over de waterleiding de Stouwsloot in het waterschap Nijeveen--Kolderveen, besluit van 15 Jan. 1907, blz. 9.

—— Op bezwaren, tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Nieuwerkerk, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 45.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, op bezwaren in zake afvoering van de Loolaan van de liggers der openbare wegen en voetpaden der gemeenten Wassenaar en Voorburg, besluit van 15 April 1907, blz. 53.

—— Op bezwaren in zake ontheffing van het bepaalde in art. 2 1a C van het politiereglement op de wegen in Noordbrabant, besluit van 17 April 1907, blz. 66.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren tegen de goedkeuring der rekeningen van het waterschap Vollenhove over 1905, besluit van 6 Mei 1907, blz. 72.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, op bezwaren in zake het onder de onderwerpen van uitgaaf in het belang der zeewering en oeververdediging van den calamiteusen Leendert Abrahampolder brengen van de kosten van verhooging en verzwaring van den dijk tusschen dien polder en den Catspolder, besluit van 29 Juni 1907, blz. 96.

—— Op bezwaren in zake het Grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf, besluiten van 12 Juli 1907, blz. 98 en 102.

—— Op bezwaren tegen het aankoopen en ruilen van grond voor de verlegging van een gedeelte van den weg Grijpskerke-Meliskerke, besluit van 23 Juli 1907, blz. 115.

—— Op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1905, besluit van 23 Juli 1907, blz. 117.

—— Op bezwaren tegen niet-goedkeuring van den wijzigingsligger der wegen en voetpaden in de gemeente Haren, besluit van 4 Sept. 1907, blz. 126.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, in een geschil omtrent den onderhoudsplicht van den dijk tusschen den Nieuw-Olzendepolder en den Molenpolder, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 133.

—— Op bezwaren tegen de keur, houdende bepalingen tegen het verrichten of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkaden van den Zuidpolder van Delfgauw schade kunnen bekomen als waterkeering, besluit van 20 Sept. 1907, blz. 142.

—— Als boven, voor zooveel den Voordijkshoornschen polder betreft, besluit van 20 Sept. 1907, blz. 144.

—— Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afd. voor de geschillen van bestuur, op bezwaren tegen de goedkeuring der keur of politieverordening van het waterschap de Egmondermeer, besluit van 21 Oct. 1907, blz. 152.

—— Op bezwaren tegen vaststelling van de jaarwedde van den dijkgraaf van het waterschap Vollenhove, besluit van 23 Oct. 1907, blz. 160.

—— Met wijziging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, op bezwaren, in zake vervening onder de gemeente Norg, besluit van 8 Nov. 1907, blz. 161.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Met wijziging van een besluit

van Ged. Staten van Drenthe, op bezwaren in zake vervening onder de gemeente Ruinen, besluit van 8 Nov. 1907, blz. 163.
BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake wijziging van de politieverordening van den polder de Zeevang, besluit van 20 Nov. 1907, blz. 168.
—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, op bezwaren in zake den onderhoudsplicht van een gedeelte aardeweg van den Binnendijk onder de gemeente Hoek, besluit van 14 Dec. 1907, blz. 174.
—— Op bezwaren in zake de keur of politieverordening op de benadeeling en het onderhoud van alle aan het toezicht van de besturen van het waterschap Fivelingo onderworpen werken en voorwerpen, besluit van 30 Dec. 1907, blz. 185.
BEIJMOERSPOLDERS. (*De Oude en Nieuwe-*) Zie *Oude en Nieuwe Beijmoerspolders (De-)*.
BIESLANDSCHE BOVENPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.
BINNENDIJK. Zie *Hoek*.
BINNENDIJKSCHE BUITENVELDERSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 178.
BINNENPOLDER VAN DEN ACHTERSTEN DISTELBERG. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.
BINNENPOLDER VAN DRONGELEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.
BINNENPOLDER VAN GANSOIJEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.
BINNENPOLDER VAN GEFFEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44).
BINNENPOLDER VAN HEDIKHUIZEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.
BLEEK EN OOSTKIL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.
BLOKPOLDER. Zie *Nassaupolder*, enz.
BLOMMERSDIJK. Intrekking van het reglement voor dit waterschap en onttrekking van het waterschap aan de gelding van het algemeen reglement voor de polders in Zuidholland, besluit van 28 Aug. 1907, blz. 123.
BOLKSBEEK. (*De-*) Onteigening voor de verbetering, wet van 16 Juli 1907, blz, 105.

BORGER- EN TRIPSCOMPAGNIE. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

BOTERHUIS. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

BOUWLUST. Vergrooting van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

BOVENKERKERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 178.

BOVENLANDEN. (*De-*) Verkleining van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.

BRUGGEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

BRUINISSE. Gewijzigde vaststelling van de grens tusschen de werken tot zeewering en oeververdedigiug van het calamiteuse waterschap Bruinisse en die van den Oosterlandpolder, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 133.

BUITEN MILLENAARSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

BUITENDELLEN, onder Waspik (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

BUITENDIJKSCHE HOOIPOLDER. Zie *Nieuwe Buitendijksche Hooipolder* (*De-*).

BUITENHUIZEN, onder Assendelft (*De polder-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

BUITENPOLDER VAN GEFFEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

BUITENVELDERSCHE POLDER. Zie *Binnendijksche Buitenvelderscbe polder* (*De-*).

BUSKRUIT. Wijziging van de voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, besluit van 7 Maart 1907, blz. 50.

CAPELLE AAN DEN IJSSEL. (*Gecombineerde polders in-*) Wijziging van het reglement, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

CATSPOLDER. Zie *Leendert Abrahampolder.*

CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën en de Rijksbouwmeesters in de 1e en 2e districten, in zake vergoeding van verplaatsingskosten, circulaire van 14 Febr. 1907, blz. 44.

— - Aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, in zake maatregelen tot instandhouding van de merken der nauwkeurigheidswaterpassingen, circulaire van 30 Mei 1907, blz. 81.

CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, betreffende vaststelling van algemeene voorwaarden voor den aanleg van electrische geleidingen langs, op, in of over Rijkswegen, -werken of -wateren, circulaire van 4 Juni 1907, blz. 82.

—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën en de Rijksbouwmeesters in de 1e en 2e districten, in zake vergoeding van verplaatsingskosten, circulaire van 2 Oct. 1907, blz. 147.

—— Aan als boven, betreffende vergoeding van verplaatsingskosten, circulaire van 20 Dec. 1907, blz. 177.

COMMISSIËN. Wijziging in de samenstelling der Staatscommissie in zake wettelijke regeling van het waterstaatsbestuur, besluit van 18 Maart 1907, blz. 51.

CORNWERD. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 26 Febr. 1907, blz. 250.

DALFSER HOOISLAGEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Aug. 1907, blz. 210.

DELFGAUW. (*Zuidpolder van-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de keur, houdende bepalingen tegen het verrichten of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkaden van dezen polder schade kunnen bekomen als waterkeering, besluit van 20 Sept. 1907, blz. 142.

DELFT-DOENKADE. (*Rijksweg-*) Overbrenging van een gedeelte van dezen weg in beheer en onderhoud bij de gemeente Delft, wet van 16 Juli 1907, blz. 105.

DEVENTER-ZWOLLE. (*Rijksweg-*) Overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Deventer van een gedeelte van dezen weg, wet van 29 Nov. 1907, blz. 171.

DOENKADE. Zie *Delft-Doenkade* (*Rijksweg-*).

DRENTHE. Wijziging van het reglement op de verveningen, besluit van 16 Jan. 1907, blz. 11.

—— Wijziging van het reglement op de verveningen, besluit van 15 Febr. 1907, blz. 47.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Barger-Oosterveen en Ees-Westdorp, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 122.

—— Wijziging van het algemeen reglement voor de waterschappen en van het reglement voor het waterschap Odoorn, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 128.

—— Wijziging van het reglement voor het veenschap Oostopgaande, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

DRENTHE. Wijziging van het reglement voor het waterschap Exlo, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

— Wijziging van de verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 149.

— Nieuw reglement voor het waterschap Alteveer en wijziging van deze reglementen voor de waterschappen Zuideropgaande en Kerkenbovenveen, besluit van 14 Nov. 1907, blz. 164.

— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Westerlanden en besloten Venen, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 179.

DRONGELEN. (*Binnenpolder van-*). Zie *Binnenpolder van Drongelen* (*De-*).

DUFFELTDIJK. Bepaling van het tijdstip, waarop de wet betreffende het in beheer en onderhoud nemen van den Nederlandschen Duffeltdijk, den Kapitteldijk en het Nederlandsch gedeelte van den Querdamm bij Wyler in werking treedt, besluit van 7 Mei 1907, blz. 79.

DUIJNSPOLDER. (*De van der-*). Oprichting van dit waterschap en opneming in den staat, behoorende bij het algemeen waterschapsreglement van Noordbrabant 1904, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

DIJKEN. Zie *Utrecht*.

DIJKHUIZEN. (*Waterschap, gewoonlijk genoemd-*) Wijziging van het besluit tot oprichting, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

EES-WESTDORP. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 122.

EETHEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.

EETHENSCHE EN MEEUWENSCHE ZEEDIJK. (*De-*). Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

EGMONDERMEER. (*De-*) Beslissing in hooger beroep, met afwijking van het advies van den Raad van State, afd. voor de geschillen van bestuur, op bezwaren tegen de goedkeuring der keur of politieverordening van dit waterschap, besluit van 21 Oct. 1907, blz. 152.

ELECTRISCHE GELEIDINGEN. Circulaire aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, betreffende vaststelling van algemeene voorwaarden voor den aanleg van electrische geleidingen langs, op, in of over Rijkswegen, -werken of -wateren, 4 Juni 1907, blz. 82.

ELSBROEKERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

EMPEL EN MEERWIJK. (*Waterschap van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

EVENREITSTERMOLENKOLONIE. (*De-*) Samenvoeging van dit waterschap met het waterschap de Kielhuistermolenpolder, onder den naam van de Evenreitstermolenkolonie, en nieuw reglement, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

EXLO. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

FEIJENOORD. (*Spoorweghaven te-*) Intrekking van het reglement voor het gebruik van deze haven en van de beweegbare brug in den publieken weg over den mond van die haven, besluit van 23 Sept. 1907, blz. 145.

FIVELINGO. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Jan. 1907, blz. 16.

—— Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de keur of politieverordening op de benadeeling en het onderhoud van alle aan het toezicht van de besturen van dit waterschap onderworpen werken en voorwerpen, besluit van 30 Dec. 1907, blz. 185.

FRIESLAND. Wijziging van het reglement op het verleenen van bijdragen aan de zeewerende waterschappen, besluit van 20 Febr. 1907, blz. 48.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap Cornwerd, besluit van 26 Febr. 1907, blz. 50.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Oudevaart, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 123.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap Nijland c.a., besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

GANSOIJEN. (*De Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Gansoijen* (*De-*).

GECOMBINEERDE GROOTWASPIKSCHE EN RAAMSDONKSCHE BINNEN- EN BUITENDIJKSCHE EN OVERDIEPSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

GEERESTEINSCHE SCHUT. Beslissing in een geschil tusschen Ged. Staten en Gelderland en van Utrecht, in verband met de aanstelling van een peilmeester van dit schut, besluit van 16 Nov. 1907, blz. 164.

GEFFEN. (*Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Geffen.*

—— (*Buitenpolder van-*) Zie *Buitenpolder van Geffen.*

GELDERLAND. Wijziging van het besluit betreffende de bezoldigingen van de dijkgraven, enz. in de polderdistricten, besluit van 23 Febr. 1907, blz. 49.

GELDERLAND. Wijziging van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel, besluit van 23 Feb. 1907, blz. 49.

—— Wijziging van het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen, besluit van 23 Febr. 1907, blz. 50.

—— Wijziging en aanvulling van het reglement op het beheer van het polderdistrict Veluwe, besluit van 5 Maart 1907, blz. 50.

—— Reglement betreffende de scheepvaart op de Linge tusschen de brug en den Rijksstraatweg te Geldermalsen en de provinciale grens nabij Asperen, besluit van 7 Maart 1907, blz. 51.

—— Wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 121.

—— Wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap van de Berkel, besluit van 11 Dec. 1907, blz. 172.

—— Toepasselijk verklaring van het reglement op het beheer der rivierpolders in Gelderland op den buitenpolder de Nijenbeker en Wilpsche Klei, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 179.

GENDEREN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

GOED VAN IJKEL. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

GOEDE VERWACHTING. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Jan. 1907, blz. 16.

GRAVENMOER. (*De polder van 's-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.

GRONINGEN. Oprichting en reglementeering van het waterschap de Osseweidermolenpolder, nieuw reglement voor het waterschap de Goede Verwachting, wijziging van de reglementen voor de waterschappen Reiderland, Fivelingo en Hunsingo en vergrooting van het waterschap de Ommelanderwijk en wijziging van het reglement voor dat waterschap, besluit van 22 Jan. 1907, blz. 16.

—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aankoop van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Westerhaven en het Hoendiep, besluit van 20 Febr. 1907, blz. 48.

—— Nieuwe reglementen voor de waterschappen Hof- en Wegsloot, Borger- en Tripscompagnie en de Reiderwolderpolder, wijziging van de besluiten tot oprichting van het waterschap, gewoonlijk genoemd Dijkhuizen en van het waterschap Stootshorn en wijziging van het reglement voor laatstgenoemd waterschap, afscheiding van eenige gronden van het waterschap de Oude Held en nieuw reglement voor dat waterschap, vergrooting van het waterschap Bouwlust en nieuw reglement van dat waterschap, samenvoeging

van de waterschappen de Evenreitstermolenkolonie en de Kielhuistermolenpolder onder den naam van de Evenreitstermolenkolonie, en reglement voor dat waterschap, wijziging van het reglement voor het waterschap de Hooilandspolder en opheffing van het waterschap Kleine polder en intrekking van het reglementbesluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

GRONINGEN. Wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 149.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Osseweidermolenpolder, besluit van 28 Nov. 1907, blz. 170.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Wilder, vankster Participantenverlaat en Onderwierum, besluit van 11 Dec. 1907, blz. 172.

—— Nadere wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, besluit van 16 Dec. 1907, blz. 176.

—— Verkleining van het waterschap de Bovenlanden, nieuw reglement voor dat waterschap, wijziging der grenzen tusschen het 6e en 7e onderdeel van het waterschap Reiderland, nieuw reglement voor het waterschap de Hoop en de Verwachting, opheffing van de waterschappen Lalleweer, Heveskes en de Oterdummerpolder, nieuw reglement voor het waterschap Oterdum, vergrooting van het waterschap de Zuiderpolder (gemeente Midwolda) en nieuw reglement voor dat waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Westerlanden en besloten Venen, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 179.

GROOT-MIJDRECHT. Zie *Mijdrecht (Groot-)*.

GRIJPSKERKE-MELISKERKE. (*Weg-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het aankoopen en ruilen van grond voor de verlegging van een deel van dezen weg, besluit van 23 Juli 1907, blz. 115.

HAKKEVELD. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

HAREN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen niet-goedkeuring van den wijzigingsligger der wegen en voetpaden in deze gemeente, besluit van 4 Sept. 1907, blz. 126.

HARNASCHPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

HAVENS. Wijziging van het algemeen reglement van politie voor 's Rijks Marinehavens, besluit van 6 Febr. 1907, blz. 18.

—— Zie verder *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

HAZEPOLDER. Zie *Zijpe en Hazepolder.*

HEDIKHUIZEN. (*Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Hedikhuizen.* (*De-*)

HEEMSERVEEN. (*Het-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 19 Jan. 1907, blz. 12.

HEER JANSLAND, gezegd NIEUW GASTEL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

HEERLEN. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de uitbreiding van het stationsemplacement Heerlen van den spoorweg Sittard—Herzogenrath, besluit van 15 Mei 1907, blz. 80.

HEININGEN. (*De Oude-*) Zie *Oude Heiningen.* (*De-*)

HELD. (*De Oude-*) Zie *Oude Held.* (*De-*)

HEVESKES. Opheffing van dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.

HILL. (*Den-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

HILLEKENS EN ACHTERBOERKENS. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

HINDERWET. Wijziging dezer wet, wet van 16 Juli 1907, blz. 105.

HOEK. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, op bezwaren in zake den onderhoudsplicht van een gedeelte aardeweg van den Binnendijk onder de gemeente Hoek, besluit van 14 Dec. 1907, blz. 174.

HOENDIEP. Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

HOF- EN WEGSLOOT. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

HOOILANDSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

HOOIPOLDER. Zie *Nieuwe Buitendijksche Hooipolder.* (*De-*)

HOOP EN DE VERWACHTING. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.

HUNSINGO. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Jan. 1907, blz. 16.

KANALEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

KAPITTELDIJK. Zie *Duffeltdijk.*

KEDICHEM MET OOSTERWIJK (*Vereenigde polders-*) Wijziging van het reglement, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

KERKENBOVENVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Nov. 1907, blz. 164.

KIELHUISTERMOLENPOLDER. Zie *Eeuweitstermolenkolonie.* (*De-*)

KIL. (*Ten Oosten de-*) Opheffing van dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1907, blz. 179.

KLEIN-STARREVAART. Reglement voor dezen polder, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 124.

KLEINE WETERING. (*De-*) Aanvulling van het oprichtingsbesluit van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.

KLEINEPOLDER. Opheffing van dit waterschap en intrekking van het reglement, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

KONINGSHAVEN TE ROTTERDAM. Zie *Rotterdam.*

KRALINGERPOLDER Wijziging van het reglement, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

KRIMPEN AAN DE LEK. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

KRIJTENBURG. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

KURENPOLDER. Zie *Nieuwe of Groote Kurenpolder.* (*De-*)

LALLEWEER. Opheffing van dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.

LANDS VAN RAVENSTEIN. (*'s-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

LEENDERT ABRAHAMPOLDER. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, op bezwaren in zake het onder de onderwerpen van uitgaaf in het belang der zeewering en oeververdediging van dezen calamiteusen polder brengen van de kosten van verhooging en verzwaring van dien dijk tusschen dien polder en den Catspolder, besluit van 29 Juni 1907, blz. 96.

LEIDSCHE RIJN. Wijziging van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn, besluit van 23 Jan. 1907, blz. 16.

LEK. Zie *Rijn.*

LIMBURG. Wijziging van de inrichting van den dienst der Staatsmijnen en tot instelling van een Mijnraad, besluit van 2 Sept. 1907, blz. 124.

—— Zie verder *Mijnontginning.*

LINGE. (*De-*) Reglement betreffende de scheepvaart op de Linge tusschen de brug in den Rijksstraatweg te Geldermalsen en de provinciale grens nabij Asperen, besluit van 7 Maart 1907, blz. 51.

LOENDERVEEN. Zie *Loosdrecht en Loenderveen* (*Veenderij*).

LOOLAAN. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, op bezwaren in zake afvoering van de Loolaan van de liggers der openbare wegen en voetpaden der gemeenten Wassenaar en Voorburg, besluit van 15 April 1907. blz. 53.

LOOSDRECHT EN LOENDERVEEN. (*Veenderij*). Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening over 1905, besluit van 23 Juli 1907, blz. 117.

MAARTENSDIJK. (*St.*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1907, blz. 136.

MAAS. (*Nieuwe-*) Zie *Nieuwe Maas.*

MARINEHAVENS. Zie *Havens.*

MARS EN WIJTH. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

MEEUWEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

MEEUWENSCHE ZEEDIJK. Zie *Eethensche en Meeuwensche zeedijk (De-).*

MELISSANT. (*Oud-*) Zie *Oud-Melissant.*

MERWEDE. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 11 Juni 1907, blz. 91.

—— Nadere aanvulling van dit reglement, besluit van 23 Oct. 1907, blz. 159.

MIDDELPOLDER, onder Nieuwer-Amstel. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 178.

MIDDELVELDSCHE AKERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

MIDDELVELDSCHE GECOMBINEERDE POLDERS (*Sloterbinnen-enz.*) Zie *Sloterbinnen- en Middelveldsche gecombineerde polders (De-).*

MILLENAARSPOLDER. Zie *Buiten Millenaarspolder (De-).*

MINISTERIE VAN WATERSTAAT. Vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, wet van 8 Febr. 1907, blz. 19.

—— Aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, wet van 27 Mei 1907, blz. 80.

—— Als boven van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, wet van 29 Nov. 1907, blz. 170.

—— Wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, wet van 30 Dec. 1907, blz. 180.

MOERSCHOT. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

MOLENPOLDER. Zie *Nieuw-Olzendepolder en Molenpolder.*

MOTOR- EN RIJWIELREGLEMENT. Wijziging van dit reglement, besluit van 18 Sept. 1907, blz. 140.

MOTOR- EN RIJWIELWET. Vernietiging van de verordening op het verkeer met motorrijtuigen en rijwielen in de Dorpsstraat te Zuijlen, besluit van 14 Aug. 1907, blz. 120.

MIJDRECHT. (*Groot-*) Renteloos voorschot uit de provinciale middelen van Utrecht aan dit waterschap, besluit van 30 Dec. 1907, blz. 185.

MIJNONTGINNING. Onteigening voor den aanleg van een tweede mijn in Limburg en van een mijnspoorweg tot verbinding van deze mijn met den spoorweg Sittard—Herzogenrath nabij het station Nuth, wet van 16 Juli 1907, blz. 106.

MIJNRAAD. Zie *Limburg.*

NASSAUPOLDER, ARENBERGPOLDER EN BLOKPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

NAUERNASCHE POLDER. Zie *Noordzeekanaal* (*Verbetering van het-*).

NAUWKEURIGHEIDSWATERPASSINGEN. Zie *Circulaires.*

NEEDE—HELLENDOORN. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen, besluit van 16 Maart 1907, blz 51.

NIBBIXWOUD. (*De banne-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

NIEKERK—ZANDEMERKLAP. (*Kunstweg-*) Onteigening voor den aanleg van dezen weg, wet van 27 Mei 1907, blz. 81. Aanwijzing der te onteigenen perceelen, besluit van 14 Oct. 1907, blz. 81.

NIEUW GASTEL. Zie *Heer Jansland.*

NIEUW-OLZENDEPOLDER EN MOLENPOLDER. (*Dijk tusschen den-*) Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, in een geschil omtrent den onderhoudsplicht van dezen dijk, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 133.

NIEUW VOSMEER. (*De Polders van-*) Zie *Polders van Nieuw Vosmeer* (*De-*).

NIEUWE BUITENDIJKSCHE HOOIPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept 1907, blz. 130.

NIEUWE MAAS. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 11 Juni 1907, blz. 91.

—— Nadere aanvulling van dit reglement, besluit van 23 Oct. 1907, blz. 159.

—— Wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 148.

NIEUWE OF GROOTE KURENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

NIEUWER AMSTEL. Zie *Amstel en Nieuwer Amstel* (*Heemraadschap van den-*).

NIEUWERKERK. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in deze gemeente, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 45.

NIEUWESCHANS. (*Spoorweghaven te-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte* en *Westerwolde.*

NOORD. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 11 Juni 1907, blz. 91.

—— Nadere aanvulling van dit reglement, besluit van 23 Oct. 1907, blz. 159.

NOORD-SCHARWOUDERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

NOORDBRABANT. Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Vughtsche Akkers, 't Oudland van Altena, de polder van Genderen, het Hakkeveld, de Binnenpolder van Geffen, de Oude en Nieuwe Beijmoerspolders, de Buitendellen onder Waspik, de Buitenpolder van Geffen, Krijtenburg, Mars en Wijth, de Hillekens en Achterboerkens, de Oostpolder, onder Etten en Leur en de polder van Zwartenberg, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

—— Aanvulling van het oprichtingsbesluit van het waterschap de Kleine Wetering, en wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Kleine Wetering, de Vliert, de Oude Prinslandsche polder, de polder van 's-Gravenmoer, de Sabina Henricapolder, de Binnenpolder van den Achtersten Distelberg, de Binnenpolder van Drongelen, de polder van Eethen, Weimeren en de Binnenpolder van Gansoijen, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.

—— Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake ontheffing van het bepaalde in art. 2 1a c van het politiereglement op de wegen in deze provincie, besluit van 17 April 1907, blz. 66.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Oud- en Nieuwland van Babiloniënbroek, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 123.

—— Oprichting van het waterschap de van der Duijnspolder, opneming van dat waterschap in den staat, behoorende bij het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904, wijziging van het besluit tot oprichting van een waterschap genaamd het Woud, wijziging van het reglement voor dat waterschap en van het besluit tot oprichting van het waterschap de Uiterwaarden, wijziging van het oprichtingsbesluit van het waterschap de Zeven Bannen en van het reglement voor dat waterschap en wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Polders van Nieuw Vosmeer, de Oude en Nieuwe landen, de Oude Heiningen, de Eethensche en Meeuwensche Zeedijk, het Moerschot, de polder

van Teeffelen, de Augustapolder, de Buiten Millenaarspolder, de Nieuwe Buitendijksche Hooipolder, de polder van Meeuwen, de Noordpolder, de Nieuwe of Groote Kurenpolder, de Zuidpolder, 's Lands van Ravenstein, de Peeldam, de Gecombineerde Groot-Waspiksche en Raamsdonksche binnen- en buitendijksche en Overdiepsche polder, de Westpolder onder Etten en Leur, de Nassaupolder, de Arenbergpolder en de Blokpolder, Heer Jansland, gezegd Nieuw Gastel, het Trippenpoldertje, het Goed van IJkel, Bleek en Oostkil, de Vier Bannen, den Hill, de Royale polder, van Empel en Meerwijk en de Binnenpolder van Hedikhuizen, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

NOORDBRABANT. Aanvulling van het reglement op den provincialen waterstaat, besluit van 30 Sept. 1907, blz. 147.

—— Opheffing van het waterschap Ten Oosten de Kil, besluit van 24 Dec. 1907, blz. 179.

NOORDHOLLAND. Wijziging van het reglement van bestuur voor de Zijpe en Hazepolder, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 121.

—— Wijziging van het reglement van politie voor het Amstel-Drechtkanaal, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 123.

— — Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de Bennebroekerpolder, de polder Buitenbuizen onder Assendelft, de Middelveldsche Akerpolder, de banne Nibbixwoud, de Noord-Scharwouderpolder, het waterschap genaamd de Oningepolderde landen onder Egmond binnen, de Oostbijlmerpolder, de Oosteinderpoelpolder, de polder Oostzaan, de Osdorperbinnenpolder, de Osdorperbovenpolder, de banne Oude Niedorp, de Overbrakerbuitenpolder, de polder de Reekerkoog, gelegen in de banne Warmenhuizen, de Riekerpolder, de Sammerspolder, de Sloterbinnen- en Middelveldsche gecombineerde polders, de Spieringhornerbinnenpolder, de Spieringhornerbuitenpolder, de Stommeerpolder, de polder de Uitgeester- en Heemskerkerbroek, de banne en de polder Ursem, de Vennewaterspolder, de Watergraafsmeer, de polder Westbeverkoog, het college van hoofdingelanden van Westfriesland en de polder de Wogmeer, en invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie in bovengemelde waterschappen, uitgezonderd het college van hoofdingelanden van Westfriesland, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

—— Opheffing van het heemraadschap van den Amstel en Nieuwer Amstel, met overdracht van eenige werken bij belanghebbende waterschappen, nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de Binnendijksche Buitenveldersche polder, de Middelpolder onder Nieuwer Amstel en de Bovenkerkerpolder, en invoe-

ring van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in deze waterschappen, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 178.

NOORDPOLDER. (*De-*), gemeenten Ossendrecht en Woensdrecht. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

NOORDSLUIS. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

NOORDZEEKANAAL. Reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Zaandam, in den spoorweg van Amsterdam naar Nieuwediep, besluit van 8 Juli 1907, blz. 98.

—— Aanvulling van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest, besluit van 8 Juli 1907, blz. 98.

—— (*Verbetering van het-*) Ruiling van gronden met de Vereenigde Nauernasche-, Westzaner- en Zaandammerpolders en met den Grooten IJpolder, wet van 27 Mei 1907, blz. 80.

NORG. Beslissing in hooger beroep, met wijziging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, op bezwaren in zake vervening onder deze gemeente, besluit van 8 Nov. 1907, blz. 161.

NIJENBEKER EN WILPSCHE KLEI. (*Buitenpolder de-*) Toepasselijk verklaring van het reglement op het beheer der rivierpolders in Gelderland op dezen polder, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 179.

NIJEVEEN—KOLDERVEEN. (*Waterschap-*) Zie *Stouwsloot* (*De-*)

NIJLAND C. A. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, gemeenten Wijmbritseradeel, Wonseradeel en Mennaarderadeel, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

OLDOORN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 128.

OMMELANDERWIJK. (*De-*) Vergrooting van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 22 Jan. 1907, blz. 16.

ONDERWIERUM. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 11 Dec. 1907, blz. 172.

ONINGEPOLDERDE LANDEN ONDER EGMOND BINNEN. (*Het waterschap genaamd de-*) Nieuw reglement van bestuur, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Wester-

haven en het Hoendiep te Groningen, besluit van 20 Febr. 1907, blz. 48.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van een spoorweg van Neede naar Hellendoorn, besluit van 16 Maart 1907, blz. 51.

—— Als voren voor de uitbreiding van het stationsemplacement Heerlen, van den spoorweg Sittard—Herzogenrath, besluit van 15 Mei 1907, blz. 80.

—— Voor den aanleg van een kunstweg van Niekerk naar de Zandemerklap, wet van 27 Mei 1907, blz. 81.

—— Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor dit werk, besluit van 14 Oct. 1907, blz, 81.

—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de kanalisatie van Westerwolde en het in verband daarmede aanleggen van een spoorweghaven te Nieuweschans, besluit van 7 Juni 1907, blz. 91.

—— Als voren van het perceel, te onteigenen voor den aanleg van waterleidingen en bijbehoorende werken ten behoeve van de verbetering der afwatering in de grensstreek ten zuiden van de rivier de Vecht, besluit van 17 Juni 1907, blz. 95.

—— Voor de verbetering van de Bolksbeek, wet van 16 Juli 1907, blz. 105.

—— Voor den aanleg van een tweede mijn in Limburg en van een mijnspoorweg, tot verbinding van deze mijn met den spoorweg Sittard—Herzogenrath nabij het station Nuth, wet van 16 Juli 1907, blz. 106.

ONTPLOFBARE STOFFEN. Wijziging van de voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, besluit van 7 Maart 1907. blz. 50.

OOSTBIJLMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

OOSTEINDERPOELPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

OOSTEINDERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

OOSTEN DE KIL. (*Ten-*) Opheffing van dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1907, blz. 179.

OOSTERDOKSLUIZEN TE AMSTERDAM. Bijdrage uit 's Rijks schatkist in de kosten van de verwijding dezer sluizen, wet van Juli 1907, blz. 105.

'ERLANDPOLDER. Zie *Bruinisse*.

ERWIJK. Zie *Kedichem*.

OOSTOPGAANDE. Wijziging van het reglement voor dit veenschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.
OOSTPOLDER, onder Etten en Leur. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.
COSTZAAN. (*De polder-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.
OSDORPERBINNENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.
OSDORPERBOVENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.
OSSEWEIDERMOLENPOLDER. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 22 Jan. 1907. blz. 16.
—— Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Nov. 1907, blz. 170.
OTERDUM. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.
OTERDUMMERPOLDER. (*De-*) Opheffing van dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.
OUD- EN NIEUWLAND VAN BABILONIËNBROEK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 123.
OUD-MELISSANT. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.
OUD VOSSEMEER. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 19 Jan. 1907, blz. 12.
OUDE EN NIEUWE BEIJMOERSPOLDERS. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.
OUDE EN NIEUWE LANDEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.
OUDE HELD. (*De-*) Afscheiding van eenige gronden van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.
OUDE HEININGEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.
OUDE NIEDORP. (*De banne*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.
OUDE PRINSLANDSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement van dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.
OUDE IJSSEL. (*Waterschap van den-*) Wijziging van het reglement, besluit van 23 Febr, 1907, blz. 49.
—— Nadere wijziging en aanvulling van het reglement, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 121.

OUDENHOF. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 5 Jan. 1907, blz. 1.

OUDEVAART. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 123.

OUDLAND VAN ALTENA. (*Waterschap 't-*) Wijziging van het reglement, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

OVERBRAKERBUITENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

OVERDIEPSCHE POLDER. Zie *Gecombineerde Groot Waspiksche enz. polder.*

OVERIJSSEL. Oprichting en reglementeering van het waterschap het Heemserveen, besluit van 19 Jan. 1907, blz. 12.

— - Wijziging en aanvulling van het reglement op het beheer van het polderdistrict Veluwe, besluit van 5 Maart 1907, blz. 50.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Dalfser Hooislagen, besluit van 7 Aug. 1907, blz. 120.

—— Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 121.

—— Toepasselijk verklaring van het reglement op het beheer der rivierpolders in Gelderland op den buitenpolder de Nijenbeker en Wilpsche Klei, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 179.

PEELDAM. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

PESTHUISPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

POLDERDISTRICTEN. Zie *Gelderland.*

POLDERS OF WATERSCHAPPEN. Zie *Zeeland.*

POLDERS VAN NIEUW VOSMEER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

PRINSLANDSCHE POLDER. (*De Oude-*) Zie *Oude Prinslandsche polder* (*De-*)

PUTTERSHOEK. (*Gemeenschappelijk stoomgemaal te-*) Wijziging van het reglement, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

QUERDAMM. Zie *Duffeltdijk.*

RAAMSDONKSCHE— ENZ. POLDER. Zie *Gecombineerde Groot-Waspiksche— enz. polder.*

RAVENSTEIN. (*'sLands van-*) Zie *Lands van Ravenstein* (*'s*).

REEKERKOOG. (*De polder de-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

REIDERLAND. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Jan. 1907, blz. 16.

REIDERLAND. Wijziging der grenzen tusschen het 6e en 7e onderdeel van dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.

REIDERWOLDERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

RIEKERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

RIVIEREN EN KANALEN IN HET ALGEMEEN. Wijziging en aanvulling van het algemeen reglement van politie voor de rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, besluit van 23 Juli 1907, blz. 113.

RIVIEREN EN STROOMEN IN HET ALGEMEEN. Nadere wijziging van het reglement op het baggeren, graven en visschen van voorwerpen en het werpen van grond of andere zinkende stoffen in de rivieren, onder beheer van het Rijk, en langs de zeekusten, onder beheer van het Rijk, besluit van 6 Juni 1907, blz. 91.

ROTTERDAM. Wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 148.

ROYALE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

RUINEN. Beslissing in hooger beroep, met wijziging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, op bezwaren in zake vervening onder die gemeente, besluit van 8 Nov. 1907, blz. 163.

RIJKSWEGENREGLEMENT 1906. Wijziging, besluit van 5 Dec. 1907, blz. 171.

RIJN. Aanwijzing van de ambtenaren, bedoeld in art. 4 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69), voor zooveel betreft den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, besluit van 30 April 1907, blz. 71.

—— Reglement van politie voor de scheepvaart door de brug over den Rijn te Alphen en Aarlanderveen en voor de passage over die brug met de daarbij aansluitende werken, besluit van 28 Aug. 1907, blz. 123.

—— Verbod voor het nachtelijk gebruik van de stoomfluit en de scheepsklok op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, besluit van 23 Oct. 1907, blz. 158.

SABINA HENRICAPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.

SAMMERSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

SCHARWOUDERPOLDER. (*De Noord-*) Zie *Noord Scharwouderpolder* (*De-*)

SLOTERBINNEN- EN MIDDELVELDSCHE GECOMBINEERDE POLDERS. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

SLUIZEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

SOESTERVEEN. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 124.

SPIERINGHORNERBINNENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1807, blz. 136.

SPIERINGHORNERBUITENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

SPOORWEGEN. Wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, besluit van 17 Juni 1907, blz. 94.

- — Nadere wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, besluit van 29 Juni 1907, blz. 95.

—— Reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Zaandam, in den spoorweg van Amsterdam naar Nieuwediep, besluit van 8 Juli 1907, blz. 98.

—— Aanvulling van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest, besluit van 8 Juli 1907, blz. 98.

—— Wijziging van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, besluit van 15 Juli 1907, blz. 105.

—— Intrekking van het reglement voor het gebruik van de spoorweghaven te Feijenoord (gemeente Rotterdam) en van de beweegbare brug in den publieken weg over den mond van die haven, besluit van 23 Sept. 1907, blz. 145.

- — Goedkeuring van de tweede additioneele overeenkomst tot de internationale overeenkomst van 14 October 1890, omtrent het goederenvervoer op de spoorwegen, wet van 1 Nov. 1907, blz. 161.

—— Zie verder *Onteigening ten algemeenen nutte.*

STAATSBEGROOTING. Zie *Ministerie van Waterstaat.*

STARREVAART. (*Klein-*) Zie *Klein-Starrevaart.*

STOMMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz, 136.

STOOMFLUIT. (*Nachtelijk gebruik van de-*) Zie *Rijn.*

STOOTSHORN. Wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 139.

STOUWSLOOT. (*De-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het leggen van een brug over deze waterleiding in het waterschap Nijeveen—Kolderveen, besluit van 15 Jan. 1907, blz. 9.

TEEFFELEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

TRACTATEN EN OVEREENKOMSTEN VAN NEDERLAND. Bepaling van het tijdstip, waarop de wet betreffende het in beheer en onderhoud nemen van den Nederlandschen Duffeltdijk, den Kapitteldijk en het Nederlandsch gedeelte van den Querdamm bij Wyler in werking treedt, besluit van 7 Mei 1907, blz. 79.

—— Goedkeuring van de tweede additioneele overeenkomst tot de internationale overeenkomst van 14 October 1890, omtrent het goederenvervoer op spoorwegen, wet van 1 Nov. 1907, blz. 161.

TRIPPENPOLDERTJE. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

UITERWAARDEN. (*De-*) Wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

UITGEESTER- EN HEEMSKERKERBROEK. (*De polder de-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

URSEM. (*De banne en de polder-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

UTRECHT. Wijziging van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn, besluit van 23 Jan. 1907, blz. 16.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap Soesterveen, gemeente Soest, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 124.

—— Vaststelling eener verordening op het bouwen op of bij de zee- en rivierwaterkeerende dijken in deze provincie, besluit van 11 Dec. 1907, blz. 172.

—— Renteloos voorschot uit de provinciale middelen aan het waterschap Groot-Mijdrecht, besluit van 30 Dec. 1907, blz. 185.

VECHT. (*De-*) Aanwijzing van een te onteigenen perceel voor den aanleg van waterleidingen en bijbehoorende werken ten behoeve van de verbetering der afwatering in de grensstreek ten zuiden van deze rivier, besluit van 17 Juni 1907, blz. 95.

VELSEN. Zie *Noordzeekanaal.*

VENNEWATERSPOLDER (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz 136.

VELUWE. Wijziging en aanvulling van het reglement op het beheer van dit polderdistrict, besluit van 5 Maart 1907, blz. 50.

VERKENMERKEN. Zie *Circulaires.*

VERPLAATSINGSKOSTEN. Wijziging van de bepalingen in zake de vergoeding van verplaatsingskosten, circulaire van 14 Febr. 1907, blz. 45.

—— Circulaires in zake vergoeding van verplaatsingskosten, 2 Oct. 1907, blz. 147 en 20 Dec. 1907, blz. 177.

VERVENINGEN. Zie *Drenthe.*

VERWACHTING. (*De-*) Zie *Hoop en de Verwachting.* (*De-*)

VIER BANNEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

VLIERT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.

VLIET. (*De-*) Verordening tot regeling der voorwaarde, waarop de provincie Zuidholland bereid is de voorziening tegen afslag der gronden langs den Vliet, ten laste van particulieren, op zich te nemen, besluit van 23 Jan. 1907, blz. 17.

VOLLENHOVE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de goedkeuring der rekeningen van dit waterschap over 1905, besluit van 6 Mei 1907, blz. 72.

—— Als boven op bezwaren tegen vaststelling van de jaarwedde van den dijkgraaf van dit waterschap, besluit van 23 Oct. 1907, blz. 160.

VOORDIJKSHOORNSCHE POLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de keur, houdende bepalingen tegen het verrichten of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkaden van dezen polder schade kunnen bekomen als waterkeering, besluit van 20 Sept. 1907, blz. 144.

VOORNE. (*Kanaal door-*) Nieuw reglement van politie, besluit van 21 Jan. 1907, blz. 12.

VOSSEMEER. (*Oud-*) Zie *Oud-Vossemeer.*

VRIJE POLDERS ONDER THOLEN. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 19 Jan. 1907, blz. 12.

VUGHTSCHE AKKERS. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

VIJF HEERENLANDEN. (*Hoogheemraadschap der-*) Vaststelling der tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken in dit hoogheemraadschap door het bestuur moeten worden gebracht en gehouden, besluit van 19 Nov. 1907, blz. 167.

—— Als boven van de dijken, staande onder het beheer van de commissie voor gemeene belangen van de hoogheemraadschappen van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe en van de Vijf Heerenlanden, besluit van 19 Nov. 1907, blz. 167.

WAAL. Zie *Rijn.*
WASPIKSCHE POLDER. enz. (*Groot-*) Zie *Gecombineerde Groot Waspiksche polder* enz.
WATERGRAAFSMEER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.
WATERSCHAPPEN. Zie *Friesland* en *Drenthe.*
—— (*Polders of-*) Zie *Zeeland.*
WATERSTAAT. (*Korps en bestuur van den-*) Wijziging der regeling van den provincialen waterstaatsdienst in Zeeland, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 121.
—— Aanvulling van het reglement op den provincialen waterstaat in Noordbrabant, besluit van 30 Sept. 1907, blz. 147.
—— Regeling van het getal ambtenaren onder den Hoofdingenieur aan den provincialen waterstaatsdienst in Zuidholland verbonden, en van hunne jaarwedden, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 149.
—— Wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in de provincie Groningen, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 149.
—— Wijziging van de verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat in Drenthe, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 149.
—— Nadere wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in de provincie Groningen, besluit van 16 Dec. 1907, blz. 176.
WATERSTAATSBESTUUR. Zie *Commissiën.*
WEGEN. Zie *Gelderland* en *Overijssel.*
WEGEN. (*Rijks-*) Wijziging van het Rijkswegenreglement 1906, besluit van 5 Dec. 1907, blz. 171.
WEIMEREN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Maart 1907, blz. 52.
WESTBEVERKOOG. (*De polder-*). Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.
WESTERHAVEN. Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*
WESTERLANDEN EN BESLOTEN VENEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 179.
WESTERWOLDE. Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor de kanalisatie van Westerwolde en het in verband daarmede aanleggen van een spoorweghaven te Nieuweschans, besluit van 7 Juni 1907, blz. 91.
WESTFRIESLAND. (*Het college van hoofdingelanden van-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

WESTPOLDER. (*De-*). onder Etten en Leur. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

WESTSTELLINGWERF. Beslissingen in hooger beroep op bezwaren in zake het grondregister der slik- en turfgelden van Weststellingwerf, besluiten van 12 Juli 1907, blz. 98 en 102.

WESTZANERPOLDER. Zie *Noordzeekanaal* (*Verbetering van het-*)

WILDERVANKSTER PARTICIPANTENVERLAAT. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 11 Dec. 1907, blz. 172.

WILPSCHE KLEI. Zie *Nijenbeker* en *Wilpsche Klei* (*Buitenpolder de-*)

WOGMEER. (*De polder de-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 16 Sept. 1907, blz. 136.

WOUD (*Het-*). Wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap en van het reglement, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

YKEL. (*Het Goed van-*) Zie *Goed van Ykel* (*Het-*)

YPOLDER. (*Groote-*) Zie *Noordzeekanaal* (*Verbetering van het-*)

YSSEL. (*Oude-*) Zie *Oude Yssel* (*Waterschap van den-*)

ZAANDAM. Zie *Noordzeekanaal.*

ZAANDAMMER POLDER. Zie *Noordzeekanaal.* (*Verbetering van het-*).

ZEELAND. Nieuwe reglementen voor de waterschappen de Vrije polders onder Tholen en Oud Vossemeer, besluit van 19 Jan. 1907, blz. 12.

— — Wijziging van het algemeen reglement voor de polders of waterschappen in deze provincie, besluit van 19 Jan. 1907, blz. 12.

— — Wijziging van de regeling van den provincialen waterstaatsdienst, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 121.

— — Gewijzigde vaststelling van de grens tusschen de werken tot zeewering en oeververdediging van het calamiteuse waterschap Bruinisse en die van den Oosterlandpolder, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 133.

— — Nieuw reglement voor het waterschap St. Maartensdijk, besluit van 9 Sept. 1907, blz. 136.

— — Nadere wijziging van het algemeen reglement voor de polders of waterschappen, besluit van 25 Sept. 1907, blz. 146.

ZEEVANG. (*Polder de-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de politieverordening van dezen polder, besluit van 20 Nov. 1907, blz. 168.

ZEVEN BANNEN. (*De-*) Wijziging van het oprichtingsbesluit van dit waterschap en van het reglement, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

ZUIDEROPGAANDE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Nov. 1907, blz. 164.

ZUIDERPOLDER. (*De-*), gemeente Midwolde. Vergrooting van dit

waterschap en nieuw reglement, besluit van 23 Dec. 1907, blz. 177.

ZUIDHOLLAND. Wijziging van het reglement voor den polder Oudenhof, besluit van 5 Jan. 1907, blz. 1.

—— Verordening tot regeling der voorwaarden, waarop de provincie bereid is de voorziening tegen afslag der gronden langs den Vliet, ten laste van particulieren, op zich te nemen, besluit van 23 Jan. 1907, blz. 17.

—— Wijziging van de reglementen voor den Bieslandschen Bovenpolder, den polder Battenoord, den Akkerdijkschen polder, den Pesthuispolder, den Elsbroekerpolder, den polder Oud-Melissant, den Harnaschpolder, den Kralingerpolder, den Oosteinderpolder en het waterschap de Noordsluis, besluit van 31 Jan. 1907, blz. 17.

—— Intrekking van het reglement voor den polder Blommersdijk en onttrekking van dat waterschap aan de gelding van het algemeen reglement voor de polders in deze provincie, besluit van 28 Aug. 1907, blz. 123.

—— Reglement van politie voor de scheepvaart door de brug over den Rijn te Alphen en Aarlanderveen en voor de passage over die brug met de daarbij aansluitende werken, besluit van 28 Aug. 1907, blz. 123.

—— Reglement voor den polder Klein-Starrevaart, besluit van 30 Aug. 1907, blz. 124.

—— Verordening op de kaden langs het Aarkanaal, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

—— Wijziging van de reglementen voor het gemeenschappelijk Stoomgemaal te Puttershoek, den polder Krimpen aan de Lek, de Vereenigde polders Kedichem met Oosterwijk, de gecombineerde polders in Capelle aan den IJssel, den polder Boterhuis en den polder Agterpoort, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 129.

—— Regeling van het getal ambtenaren onder den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaatsdienst verbonden, en van hunne jaarwedden, besluit van 16 Oct. 1907, blz. 149.

—— Vaststelling der tafel, aanwijzende de hoogte, zwaarte en verdere afmetingen, waarop de rivierwaterkeerende dijken in het hoogheemraadschap van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe door het bestuur van dat hoogheemraadschap moeten worden gebracht en gehouden, besluit van 19 Nov. 1907, blz. 167.

—— Als boven voor het hoogheemraadschap der Vijf Heerenlanden, besluit van 19 Nov. 1907, blz. 167.

—— Als boven van de dijken, staande onder het beheer van de commissie voor gemeene belangen van de hoogheemraadschappen

van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe en van de Vijf Heerenlanden, besluit van 19 Nov. 1907, blz. 167.

ZUIDPOLDER. (*De-*), gemeente Ossendrecht. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 130.

ZUIJLEN. Vernietiging van de verordening op het verkeer met motorrijtuigen en rijwielen in de Dorpsstraat te Zuijlen, besluit van 14 Aug. 1907, blz. 120.

ZWARTENBERG. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Febr. 1907, blz. 44.

ZIJPE EN HAZEPOLDER. Wijziging van het reglement van bestuur, besluit van 27 Aug. 1907, blz. 122.

MARTINUS NIJHOFF, Uitgever, den Haag.

Sedert 1858 verschijnt:

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN EN TRACTATEN

OP DEN

WATERSTAAT IN NEDERLAND.

1669—1857 en vervolgen.

MET AANTEEKENINGEN EN ALPHABETISCH REGISTER.

Tijdelijk zijn eenige vervolgen in prijs verminderd:

Hoofdwerk, 1669—1857, niet afzonderlijk	ƒ 9.50	
Eerste vervolg, 1858—1860	- 2.25	
Tweede vervolg, 1861—1863	- 4.50	ƒ 1.50
Derde vervolg, 1864—1866	- 4.75	- 1.50
Vierde vervolg, 1867	- 1.50	- 0.50
Vijfde vervolg, 1868	- 1.70	- 0.60
Zesde vervolg, 1869. Met bijlagen 1660—1868	- 3.—	- 1.—
Zevende vervolg, 1870	- 2.—	- 0.75
Achtste vervolg, 1871	- 2.—	- 0.75
Negende vervolg, 1872. Met bijlagen 1669—1871, niet afzonderlijk	- 3.50	
Alphabetisch Register over de jaren 1669—1872	- 3.25	
Tiende vervolg, 1873	- 2.25	
Elfde vervolg, 1874	- 2.10	- 1.—
Twaalfde vervolg, 1875. Met bijlagen 1669—1874	- 4.25	- 2.25
Dertiende vervolg, 1876. Idem op de jaren 1669—1875	- 4.40	- 2.—
Veertiende vervolg, 1877. Idem op de jaren 1669—1876	- 3.25	- 1.25
Vijftiende vervolg, 1878. Idem op de jaren 1669—1877	- 2.40	- 1.—
Zestiende vervolg, 1879. Idem op de jaren 1669—1878	- 3.50	- 1.25
Zevenstiende vervolg, 1880. Idem op de jaren 1669—1879	- 5.25	- 1.75
Achttiende vervolg, 1881. Idem op de jaren 1669—1880	- 4.75	- 1.75
Negentiende vervolg, 1882. Idem op de jaren 1669—1881	- 3.—	- 1.—
Alphabetisch Register over de jaren 1873—1882	- 1.90	
Twintigste vervolg, 1883. Idem op de jaren 1669—1882	- 3.—	- 1.—
Een en twintigste vervolg, 1884. Idem op de jaren 1669—1883	- 4.25	- 1.50
Twee en twintigste vervolg, 1[illegible]. Idem op de jaren 1669—1884	- 3.50	- 1.25
Drie en twintigste vervolg, 18[illegible]. Idem op de jaren 1669—1885	- 3.90	- 1.50
Vier en twintigste vervolg, 18[illegible]. Idem op de jaren 1669—1886	- 3.90	- 1.50
Vijf en twintigste vervolg, 18[illegible]. Idem op de jaren 1669—1887	- 2.40	- 1.—
Zes en twintigste vervolg, 1[illegible]. Idem op de jaren 1669—1888	- 2.90	- 1.—
Zeven en twintigste vervolg, 1890. Idem op de jaren 1669—1889	- 2.90	- 1.—
Acht en twintigste vervolg, 1891. Idem op de jaren 1669—1890	- 2.80	- 1.—
Negen en twintigste vervolg, 1892. Idem op de jaren 1669—1891	- 5.80	- 2.—
Alphabetisch Register over de jaren 1883—1892	- 2.40	- 1.—
Dertigste vervolg, 1893. Idem op de jaren 1669—1892	- 5.40	- 1.75
Een en dertigste vervolg, 1894. Idem op de jaren 1669—1893	- 3.—	
Twee en dertigste vervolg, 1895. Idem op de jaren 1669—1894	- 8.—	
Drie en dertigste vervolg, 1896. Idem op de jaren 1669—1895	- 5.75	- 2.50
Vier en dertigste vervolg, 1897. Idem op de jaren 1669—1896	- 5.75	- 2.50
Vijf en dertigste vervolg, 1898. Idem op de jaren 1669—1897	- 2.75	- 1.50
Zes en dertigste vervolg, 1899. Idem op de jaren 1669—1898	- 4.25	- 2.—
Zeven en dertigste vervolg, 1900. Idem op de jaren 1669—1899	- 4.40	
Acht en dertigste vervolg, 1901. Idem op de jaren 1669—1900	- 3.—	
Negen en dertigste vervolg, 1902. Idem op de jaren 1669—1901	- 4.25	
Alphabetisch Register over de jaren 1893—1902	- 2.40	
Veertigste vervolg, 1903. Idem op de jaren 1669—1902	- 5.25	
Een en veertigste vervolg, 1904. Idem op de jaren 1669—1903	- 4.50	
Twee en veertigste vervolg, 1905. Idem op de jaren 1669—1904	- 7.50	
Drie en veertigste vervolg, 1906. Idem op de jaren 1669—1905	- 7.25	
Hooo, J. M., Aanteekening op Boogaard's Verzameling, 1898	- 3.—	

NB. Een compleet exemplaar, zoolang de voorraad strekt voor **ƒ 92.25**, in plaats van ƒ 190.—

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN,

TRACTATEN EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

EN WATERSTAAT IN NEDERLAND

MET AANTEEKENINGEN

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD

THANS VERZAMELD EN UITGEGEVEN OP LAST VAN

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT

45

VIJF EN VEERTIGSTE VERVOLG cont.

WETTEN EXCL. MET AANTEEKENINGEN, 1903;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1903—1907
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1903

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1908

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND

ETTEN, DECRETEN, BESLUITEN,

TRACTATEN EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

N WATERSTAAT IN NEDERLAND

MET AANTEEKENINGEN

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD

THANS VERZAMELD EN UITGEGEVEN OP LAST VAN

[ET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT

VIJF EN VEERTIGSTE VERVOLG

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1908;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1907
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1908

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1909

THE NEW [illegible]
PUBLIC LIBRARY
457353
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1909 L

STOOMDRUKKERIJ — KOCH & KNUTTEL — GOUDA.

KON. BESLUIT *van 2 Januari 1908, n°. 9, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van 3 December 1907, n°. XXX, tot wijziging van de verordening op de stoomvaart in de boezemwateren, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 October 1883, n°. 20, 2 September 1884, n°. 22, 14 December 1889, n°. 35, 30 Januari 1894, n°. 3 20 December 1894, n°. 26, 7 September 1900, n°. 32, 13 Januari 1904, n°. 21 en 6 September 1906, n°. 35.*

Deze verordening luidt thans als volgt:

VERORDENING op de Stoomvaart in de boezemwateren, van den 24sten Juli 1883, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van den 10den October 1882, n°. 20, zooals die gewijzigd is bij de besluiten der Staten van Zuidholland van 15 Juli 1884, 20 November 1889, 21 November 1893, 20 November 1894, 17 Juli 1900, 17 November 1903, 18 Juli 1906 en 3 December 1907.

---

§ 1. Bepalingen betreffende de boezemwateren, die der algemeene scheepvaart dienen.

Art. 1. De boezemwateren, die der algemeene scheepvaart dienen, zijn:

De Gouwe.

De Rijn.

De Zijl, het Zweiland, het Norremeer, de Dieperpoel.

De Heimans- en Woudwetering, het Paddegat, de Braassemermeer en de Oude-Wetering.

De Nieuwe vaart, de Aar en de Drecht.

De Grecht.

De Trekvliet van de Schie bij *Delft* tot den Rijn, en die van *'s-Gravenhage* tot de Nieuwe Tolbrug.

De Schie van *Delft* naar *Schiedam*, *Delfshaven* en *Rotterdam*.

De vaart van *Delft* naar *Vlaardingen* en *Maassluis*.

2. Het is verboden in de hieronder genoemde boezemwateren met grooter snelheid te varen dan bij elk hunner is aangegeven.

	Meters per minuut.	
		met een of meer vaartuigen op sleeptouw.
De Turfsingelgracht te Gouda	120	80
De Gouwe van de brug aan het Rabat te Gouda tot den Rijn (nieuw vaarwater)	180	120
De Kromme Gouwe (voor zoover bevaarbaar) van de brug aan het Rabat en van de oude spoorwegbrug in de lijn Gouda—Rotterdam tot op de aansluiting met het nieuwe vaarwater . .	120	80
de Rijn		
Van Woerden tot de Blokhuisbrug over de Grecht	100	80
Van de Blokhuisbrug tot het westelijk einde van de kom van Zwammerdam		
Van Jaagbrug n°. 40 tusschen Hectometerpaal 16^3 en 16^4 tot de Heulbrug onder Oudshoorn.		
Van Jaagbrug n°. 29 bij Kilometerpaal 8 tot de brug te Koudekerk	150	100
Van Jaagbrug n°. 22 bij Hectometerpaal 5^7 tot de brug te Leiderdorp		
Van Leiden tot de zuidelijke uitmonding van het additioneel kanaal bij Valkenburg		
Van het westelijk einde der kom van Zwammerdam tot Jaagbrug n°. 40 tusschen de Hectometerpaal 16^3 en 16^4		
Van de Heulbrug onder Oudshoorn tot de Jaagbrug n°. 29 bij Kilometerpaal 8	200	150
Van de brug te Koudekerk tot Jaagbrug n°. 22 bij Hectometerpaal 5^7		
Van de brug te Leiderdorp tot Leiden (beide takken)	120	80
Van de zuidelijke uitmonding van het additioneel kanaal bij Valkenburg, langs Katwijk-Binnen tot het uitwateringskanaal	120	80
De Zijl van de Spanjaardsbrug in den Lagen Rijndijk tot de rolpalen op 800 M. benoorden de Driegatenbrug tegenover de Stinksloot . . .	150	100

	Meters per minuut.	
		met een of meer vaartuigen op sleeptouw.
De Zijl benoorden die rolpalen, het Zweiland, het Norremeer, de Dieperpoel	200	150
De Heimans- en Woudweteringen en het Paddegat	150	100
De Oudewetering	150	100
De Nieuwe Vaart, de Aar, de Drecht	120	100
De Trekvliet van de Leidsche Singelgracht tot de Wouterenbrug	120	100
Het Kanaal Rijn-Schie van het Galgewater (deel van den Rijn bewesten Leiden) tot Leidschendam Het Kanaal Rijn-Schie van den Leidschendam langs Voorburg en Rijswijk tot de Laakhaven	150	120
Het Kanaal Rijn-Schie van de Jaagbrug bij Drievliet tot de brug bij Reineveld en langs de Oostzijde van Delft	180	120
De Schie van Delft tot Overschie	150	100
De Schie van Overschie tot de Heulbrug onder Rotterdam	100	80
De Schie van de Heulbrug tot „de Romein" te Rotterdam	170	120
De Schie van Overschie tot Schiedam	150	100
De Delfshavensche Schie	100	80

Op het Aarkanaal (Nieuwe Vaart en Aar) kan door Gedeputeerde Staten voor bepaald omschreven stoombooten, welke meer uitsluitend voor passagiersdienst en dagvaart bestemd zijn, onder de door hen te stellen voorwaarden eene grootere snelheid dan hierboven voor dat kanaal is aangegeven, worden toegestaan.

Bij het doorvaren van bruggen of andere kunstwerken mag niet meer dan de helft der aangegeven snelheid worden aangewend.

Het is verboden in een der in art. 1 genoemde wateren — wanneer daarin niet geregeld dagelijks een vaargeul is opengehouden — met een stoomvaartuig ijs te breken, zoodra en voor zoover zulks voor dat water door Gedeputeerde Staten bij openbare bekendmaking in het belang van oevers, bruggen of van in winterlaag liggende vaartuigen, niet toelaatbaar is verklaard, en zoolang die

verklaring niet door hen, eveneens bij openbare bekendmaking is opgeheven.

3. Het is zonder schriftelijke vergunning van het boezembeheerend Bestuur verboden elders met stoomvaartuigen aan te leggen dan aan bepaalde aanlegplaatsen, door de eigenaren van deze laatsten als zoodanig aan dat bestuur opgegeven en voorzien van een bord, waarop de woorden: „Aanlegplaats voor stoombooten' duidelijk zijn vermeld.

Het boezembeheerend bestuur zal ten allen tijde in het belang van de boorden aan de eigenaren eener zoodanige aanlegplaats voorschriften kunnen geven tot bescherming van de boorden langs, nabij en tegenover de aanlegplaats.

Van het desbetreffend besluit van het boezembeheerend bestuur is hooger beroep op Gedeputeerde Staten binnen acht dagen, nadat dit besluit ter kennisse van den eigenaar is gebracht.

De eigenaar is verplicht de voorschriften van het boezembeheerend bestuur, of in hooger beroep door Gedeputeerde Staten gegeven, na te komen; ingeval van niet-opvolging der voorschriften is behoud van het bord verboden.

Dit artikel is niet van toepassing:

1°. op het vaarwater tusschen Rijn en Schie;

2°. op de Gouwe en de Turfsingelgracht;

3°. op het Aarkanaal (Nieuwe-vaart en Aar);

4°. op gemeentelijke haven en de grachten binnen eene bebouwde kom eener gemeente, waarvan de kaaimuren door die gemeente worden onderhouden.

4. In den Rijn van de Utrechtsche-grens tot *Woerden*; in de Grecht tot de Utrechtsche-grens; in de vaart van *Delft* naar *Vlaardingen* en haar zijtak naar *Maassluis* is het verboden met stoomvaartuigen te varen zonder vergunning van Gedeputeerde Staten.

§ 2. Bepalingen betreffende de overige boezemwateren.

5. Het is verboden in de volgende boezemwateren met grooter snelheid te varen dan bij elk hunner is aangegeven:

	Meters per minuut.	
		met een of meer vaartuigen op sleeptouw.
De Mare en de Trekvaart naar Haarlem, tusschen Leiden en de Dingsdagsche Wetering, en die Wetering	120	100
De Havensloot van Lisse	120	80
De Rotte	100	80
De Binnenmaas van Westmaas tot Maasdam .	170	120
De Boezemvaart van Maasdam tot de sluis te Puttershoek	120	80

De voorlaatste zinsnede van art. 2 en art. 3 zijn ook in deze wateren van toepassing.

6. Het is verboden in de Baanwegsche en Uitwegsweteringen en verder met de Gouwe gemeen liggende wijken met stoomvaartuigen te varen zonder vergunning van Gedeputeerde Staten.

Het is verboden in andere boezemwateren dan die in de artikelen 1 en 5, en het eerste lid van dit artikel genoemd met stoomvaartuigen te varen, zonder vergunning van het boezembeheerend bestuur.

§ 3. Algemeene bepalingen.

7. De gezagvoerder van een stoomboot of hij, die dezen vervangt, is verplicht te zorgen, dat koolasch of sintels niet uit de stoomboot in het water worden geworpen.

De eigenaars of directeuren der stoombootmaatschappijen zijn verplicht te zorgen, dat de stoomboot voorzien zij van eene afvoerpijp, buiten den schoorsteen, voor den afgewerkten stoom, tenzij de schoorsteen bedekt is met een kap van ijzerdraad met openingen van hoogstens 5 millimeter.

8. Overtreding of niet naleving van de bepalingen dezer verordening wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste 12 dagen of geldboete van ten hoogste *f* 75.—.

9. Tot het constateeren der overtredingen van deze verordening zijn bevoegd, benevens alle ambtenaren daartoe aangewezen bij het Wetboek van Strafvordering, de beambten van den Provincialen Waterstaat, de leden en beambten van het boezembeheerend waterschap, en die der besturen van de aan de vaart belendende polders, op den eed bij de aanvaarding hunner bediening afgelegd.

10. Het Kanaal door Voorne, het Zederikkanaal, de Linge en de gekanaliseerde Hollandsche IJssel vallen niet onder de bepalingen dezer verordening.

11. Gedeputeerde Staten kunnen ten koste der overtreders doen wegnemen, hetgeen in strijd met deze verordening wordt daargesteld.

Spoedeischende gevallen nitgezonderd geschiedt dit niet, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

12. Tenzij het de toepasselijkheid betreft van art. 7, worden in deze verordening onder *stoomvaart stoombooten* en *stoomvaartuigen* begrepen alle vaartuigen, die zich door motoren, op het schip aanwezig, kunnen voortbewegen, onverschillig welke de aard dier motoren ook zijn moge.

13. Deze verordening treedt in werking 30 dagen na hare afkondiging.

KON. BESLUIT *van 4 Januari 1908, n°. 14, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van 11 November 1907, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Heijcop, genaamd de Lange Vliet, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Februari 1868, n°. 79, 29 September 1884, n°. 22 en 5 November 1897, n°. 25.*

Zie Prov. blad 6.

Hierbij wordt o. a. aan dit waterschap den naam gegeven van „Groot Waterschap Heycop, genaamd de Lange Vliet."

Het reglement is, zooals het thans luidt, in het Provinciaal blad no. 24 opgenomen.

KON. BESLUIT *van 7 Januari 1908, n°. 28, houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Groningen en van Drenthe van 29 October/12 November 1907, n°. 18/5, tot oprichting en reglementeering van het waterschap het Groote diep in de gemeenten Vries en Haren.*

Zie Prov. blad no. 4.

KON. BESLUIT *van 7 Januari 1908, n°. 29, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van 12 November 1907, n°. 6, tot opheffing van het waterschap Drostendiep.*

Zie Prov. blad no 3.

De oprichting en reglementeering van dit waterschap werd goedgekeurd Kon. besluit van 5 Augustus 1876, no. 21, terwijl een nieuw reglement werd goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Augustus 1884, no. 20.

KON. BESLUIT *van 7 Januari 1908, n°. 30, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van 3 December 1907:*
n°. XXXIa, tot wijziging van het reglement voor den polder Carnisse, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1866, n°. 71;
n°. XXXIb, tot wijziging van het reglement voor den Jan Gerritzepolder, goedgekeurd bij Kon. besluit als voren;
no. XXXIc, tot wijziging van het reglement voor den Vredepolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 Augustus 1885, n°. 29, en
no. XXXId, tot wijziging van het reglement voor den polder Spuiveld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1866, n°. 71.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 420 t/m 423.

KON. BESLUIT *van 7 Januari 1908, n°. 31, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van 3 December 1907, n°. XXXII, tot wijziging van het reglement voor den Woutrinapolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 September 1905, n°. 47.*

Zie Buitengew. Prov. blad no. 419.

KON. BESLUIT *van 7 Januari 1908, n°. 32, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten voor Zuidholland van 3 December 1907:*
n°. XXXIV, tot wijziging van het reglement voor den Zanderijpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 September 1868, n°. 17 en 13 Augustus 1896, n°. 18;

n°. XXXVI, tot wijziging van het reglement voor den Slagh- of Groote en Kleine Stadspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 November 1858, n°. 61, en
n°. XXXVII, tot wijziging van het reglement voor den polder Marendijk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 Augustus 1861, n°. 10 en 3 December 1888, n°. 28.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 424, 425 en 426.

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n°. 16), tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel, noodig voor de verbreeding van den spoorweg Utrecht—Rotterdam in die gemeente.*

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n°. 17, houdende toekenning van een renteloos voorschot van ten hoogste f 230000, uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Hoorn over Venhuizen naar station Bovenkarspel—Grootebroek.*

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n° 18), houdende toekenning van een renteloos voorschot van ten hoogste f 163300, uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van de Van Ewijcksluis naar Schagen.*

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n°. 19), tot het in beheer en onderhoud nemen bij het Rijk van de Kettingbrug, gelegen in de gemeente Wanneperveen over de Beukersgracht in den weg Wanneperveen—Vollenhove.*

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n°. 20) tot het overbrengen van een gedeelte van den straatweg van 's-Gravenhage over Loosduinen naar Monster in beheer en onderhoud bij de gemeente 's-Gravenhage.*

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n°. 21), tot het overbrengen in beheer en onderhoud bij de gemeente Leiden van twee gedeelten van den Rijksweg van het Haagsche Schouw over Leiden en Woerden naar de Utrechtsche grens*

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n°. 22), houdende toekenning van een renteloos voorschot van ten hoogste f 60000, uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Weert naar de Belgische grens in de richting van Maeseijck.*

WET *van 13 Januari 1908 (Staatsblad n°. 23), tot onteigening, ten name van de Hollandsche Electrische Spoorweg-Maatschappij, van eigendommen in de gemeenten Amsterdam, Nieuwer-Amstel, Uithoorn, Aalsmeer, Haarlemmermeer, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Alkemade, Leiderdorp, Leiden, Nieuwveen, Zevenhoven, Nieuwkoop, Aarlanderveen, Alphen, Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen, Loenersloot en Loenen, noodig voor den aanleg van spoorweglijnen in de Haarlemmermeer en omgeving.*

Deze spoorwegen zijn: Aalsmeer—Haarlem, Aalsmeer—Amsterdam, Aalsmeer—Nieuwersluis, Hoofddorp—Leiden met zijtak, Bovenkerk—Uithoorn en Uithoorn—Alphen.

KON. BESLUIT *van 15 Januari 1908, n°. 35, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van 20 November 1907, tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:*

a. Klein Waspik, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 6 September 1890, n°. 23 en 8 December 1897, n°. 17;

b. 's Lands van Megen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 November 1886, n°. 15;

c. Leek, goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 December 1873, n°. 12;

d. de Vervoornepolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Augustus 1866, n°. 70 en 2 September 1905, n°. 62;

e. van Escharen en Gassel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 Augustus 1873, no. 20, 12 December 1891, n°. 9 en 2 September 1905, n°. 62;

f. de Haven en Sassen van Zevenbergen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 Juli 1879, n°. 21, en

g. de St. Maartenspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 Augustus 1867, n°. 64 en 14 September 1906, n°. 85

Zie Prov. bladen nos. 3 t/m 9.

KON. BESLUIT *van 16 Januari 1908, n°. 18, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van het gaarderboek van den Woutrinapolder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door M. Lodder te Goedereede tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, dd. 9/18 April 1907, B no. 860 (1ste afd.) G. S. no. 69/1, strekkende tot afwijzing van appellants verzoek om vernietiging van het besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den Woutrinapolder dd. 9 Nov. 1906, tot wijziging van het gaarderboek van den polder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur gehoord, advies van 2 Nov. 1907, no. 185;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 Jan. 1908, no. 212, afd. Wat.;

Overwegende, dat de Woutrinapolder, in de jaren 1898 en 1899 ingedijkt, oorspronkelijk behoorde aan één eigenaar, doch bij openbaren verkoop in Augustus 1904 in meerdere handen kwam;

dat die verkoop geschiedde onder anderen onder de voorwaarden, dat door de binnenspolders gelegen gronden hectaresgewijze zouden worden gedragen:

a. het onderhoud van den buitendijk begrepen in koopen 25 en 26;

b. de jaarlijksche bijdrage aan de Generale Dijkage van Stellendam ad f 300 voor de uitwatering door en de aansluiting aan de grindwegen in den Eendrachtspolder onder Stellendam;

c. de jaarlijksche vergoeding naar den maatstaf van f 60 per hectare, over het in bezit genomen of te nemen gedeelte van den buitenberm van den Damdijk, ten behoeve van een uitweg voor den Woutrinapolder;

d. de jaarlijksche bijdrage aan den Gabriellinapolder ad f 4.92 voor het onderhoud van een gedeelte van den Gabriellinapolderdijk;

e de kosten van onderhoud van de wateringen, bermen en wegen door den polder, alsmede van de buitenbermen van den Damdijk en van den binnengepolderden Gabriellinapolderdijk voor zoover die tot uitweg van binnen den polder gelegen land gebezigd wordt en van de uitwateringssluis en kil, alsmede van de heul en sluis onder den Schenkeldijk;

f. het opruimen van het vloeimerk aan den buitendijk na aftrek van de opbrengst daarvan;

dat op het geldende gaarderboek van den Woutrinapolder onder de schuldplichtige perceelen was opgenomen de buitendijk van den

polder, groot 12 hectaren, 75 aren, toebehoorende aan Jacob van Oostenbrugge te Wissekerke;

dat de vergadering van stemgerechtigde ingelanden op 9 Nov. 1906, die schuldplichtigheid in strijd achtende met de voorwaarden, waarop zij de gronden in den Woutrinapolder in 1904 hadden gekocht, krachtens art. 64c van het Algemeen Polderreglement verandering in de schuldplichtigheid, zooals die bij het gaarderboek was vastgesteld, heeft toegestaan, en het gaarderboek zoodanig heeft veranderd, dat van Oostenbrugge vrijdom van genoemd bundertal zal genieten;

dat M. Lodder bij Ged. Staten vernietiging van dit besluit heeft verzocht, op grond dat een op wettige wijze vastgesteld gaarderboek niet willekeurig kan worden veranderd, behoudens de jaarlijksche wijzigingen betreffende verandering in de schuldplichtigheid, en bovendien de in het gaarderboek opgenomen vrijdom niet wordt gedekt door het bijzonder reglement des polders;

dat bij besluit van Ged. Staten dd. 9/18 April 1907, B no. 860, 1e afd. G. S. no. 69/1 het verzoek om vernietiging werd afgewezen uit overweging dat de door de veilingsvoorwaarden aan den polder gegeven inrichting door de Prov. Staten onder Koninklijke goedkeuring bestendigd is in art. 8 van het bijzonder reglement, voorschrijvende, dat op de jaarlijksche begrooting in uitgaaf moeten voorkomen de kosten, welke krachtens de voorwaarden van de openbare vrijwillige verkooping van den polder op 31 Aug. 1904, door de gronden in den polder hectaresgewijze moeten worden gedragen; dat uit eene vergelijking met de veilingsconditiën, waarheen hier uitdrukkelijk verwezen wordt, blijkt, dat de gronden in den polder zijn „de binnenspolders gelegen gronden"; dat dus, al ware, waar in art. 1 van het bijzonder reglement de buitendijken binnen de grenzen van den polder vallen, en evenmin, zooals elders op het eiland Flakkee, eigendom van den polder zijn, het wenschelijk geweest ter voorkoming van misverstand in art. 7 van het bijzonder reglement de buitendijken te vermelden als vrijdom genietende van polderomslagen, het bijzonder reglement voor den polder de schuldplichtigheid bestendigt, zooals die in de veilingsconditiën is omschreven; dat volgens art. 81 van het Algemeen Polderreglement het gaarderboek wel de schuldplichtigheid bewijst, doch behoudens tegenbewijs; dat het dus van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden, ter voorkoming van een geding, dat onvermijdelijk verloren moest worden, wijs beleid was, met toepassing van art. 64c van het Algemeen Polderreglement ten aanzien van den buitendijk verandering van schuldplichtigheid, zooals die

in het gaarderboek was vastgesteld, toe te staan; dat nu in zooverre niet in overeenstemming met de artt 64c en 84 van het Algemeen Polderreglement is gehandeld, dat niet gescheiden is de beslissing door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden krachtens art. 64c en het aanbrengen der wijziging op het gaarderboek, met vermelding van het besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden, door het bestuur, doch dit zuiver vormelijk bezwaar geen reden kan zijn tot vernietiging van het besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden;

dat van het besluit van Ged. Staten M. Lodder bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat, indien Prov. Staten ook vrijdom van omslagen aan de dijken hadden willen toekennen, dit uitdrukkelijk in art 7 van het bijzonder reglement had moeten zijn opgenomen; dat mitsdien thans die vrijdom niet bestaat; dat voorts uit den alleszins duidelijken tekst van art 8 blijkt, dat hier niet geregeld wordt de omslagplicht, doch alleen wordt bepaald, dat zekere kosten jaarlijks op de begrooting in uitgaaf moeten voorkomen; dat een beroep op de voorwaarden, krachtens welke de Woutrinapolder op 31 Aug. 1904 in het openbaar is verkocht, niet kan opgaan, daar het bewijs van vrijdom niet buiten het bijzonder reglement mag worden geleverd en bovendien bij een burgerlijke overeenkomst geen rechten of verplichtingen van publiek-rechtelijken aard kunnen worden verleend of gevestigd; dat trouwens in de meergenoemde voorwaarden van openbaren verkoop, van het vestigen van vrijdom van omslag voor de buitendijken of welke andere perceelen ook, van den Woutrinapolder geen sprake is; dat zelfs indien moest worden aangenomen, dat door Ged. Staten bij hunne beslissing terecht was verstaan, dat bij de veilingscondities vrijdom was verleend aan de buitendijken en die vrijdom in het bijzonder reglement was bestendigd, dan toch het besluit van stemgerechtigde ingelanden had behooren te worden vernietigd; dat bij dat besluit immers aan de perceelen van den heer van Oostenbrugge algeheele vrijdom van polderlasten is toegekend, terwijl in het systeem der beslissing a quo die vrijdom zich toch niet verder zou kunnen uitstrekken, dan tot de daar genoemde uitgaven;

Overwegende, dat Ged. Staten terecht hebben overwogen, dat het in eerste instantie ingebracht zuiver vormelijk bezwaar geen reden kan zijn tot vernietiging van het besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden en appellant in zijn beroepschrift dan ook verklaart, in dit deel der beslissing van Ged. Staten te berusten;

dat echter tegen de opvatting van Ged. Staten van art. 8 van

het bijzonder reglement van den polder, als zou daarbij geregeld zijn de schuldplichtigheid van de binnenspolders gelegen gronden — waaronder zij verstaan alle gronden in den polder behalve den buitendijk — verschillende bezwaren bestaan;

dat toch volgens Hoofdstuk 6 § 2 van het Algemeen Reglement de schuldplichtigheid wordt geregeld in het algemeen, en niet in het bijzonder reglement, waarin alleen de toekenning der vrijdommen kan worden opgenomen, zoodat van regeling der schuldplichtigheid van gronden in art. 8 van het bijzonder reglement geen sprake kan zijn;

dat wijders bij de opvatting van art. 8 door Ged Staten, strijd bestaat tusschen dat artikel en art. 7 van hetzelfde reglement;

dat toch volgens die opvatting van art. 8 schuldplichtig zouden zijn en moeten worden aangeslagen alle gronden in den polder gelegen, behalve de buitendijk, terwijl art. 7 *eenige dier* gronden, n.l. de openbare wegen en voetpaden op den ligger vermeld, van den omslag vrijstelt;

dat bovendien op grond van art. 8 van het bijzonder reglement niet kan worden aangenomen, zooals Ged. Staten gedaan hebben, dat de buitendijk *in het geheel niet* in den polderomslag kan worden aangeslagen, daar gemeld art. 8 alleen spreekt van de kosten, welke krachtens de voorwaarden van de openbare vrijwillige verkooping van den polder op 31 Augustus 1904 op de begrooting moeten worden gebracht en er, behalve deze, nog andere waterschapsuitgaven zijn, onder anderen de bestuurskosten, die door den polderomslag moeten worden gedekt, waarvoor dan moet gelden de bepaling van art. 80 van het Algemeen Reglement;

dat alzoo art. 8 de al- of niet schuldplichtigheid van de gronden in den polder niet bepaalt en derhalve niet bestendigt eene schuldplichtigheid elders omschreven;

dat indien ook al in art. 8 van het bijzonder reglement schuldplichtigheid kan worden gevestigd — des neen — krachtens de daarin vermelde voorwaarden van de openbare verkooping van den polder, welke als bewijs tegen de schuldplichtigheid van den buitendijk zijn aangevoerd, wel de verkoop geschied is onder de voorwaarde, dat door de binnenspolders gelegen gronden hectaresgewijze gedragen worden, onder anderen het onderhoud van den buitendijk begrepen in koopen 25 en 26, doch dat daaruit niet volgt, dat de buitendijk, behoorende mede tot de binnenspolders gelegen gronden, van zijn aandeel in dien last ontheven zoude zijn;

dat dan ook de vraag, of de buitendijk schuldplichtig is, moet getoetst worden aan het Algemeen Reglement;

dat naar luid van art. 80 van dit reglement de omslagen volgens de kadastrale grootte bundersgewijs gedragen worden door alle binnen den polder gelegen landen, behoudens tegenbewijs, terwijl toe te kennen vrijdommen in het bijzonder reglement worden vermeld;

dat nu, blijkens art. 1 van het bijzonder reglement van den Woutrinapolder en daarbij behoorende schetsteekeningen, de buitendijk, waarover het geschil loopt, binnen de grenzen van den polder ligt en mitsdien moet geacht worden te behooren tot de binnen den polder gelegen landen;

dat eindelijk het bijzonder reglement alleen vrijdom van polderomslagen toekent aan openbare wegen en voetpaden, als zoodanig op den ligger der wegen en voetpaden vermeld;

dat mitsdien het besluit van stemgerechtigde ingelanden van den Woutrinapolder geacht moet worden in strijd te zijn met art. 80 van het Algemeen Polderreglement en door Ged. Staten het verzoek tot vernietiging derhalve ten onrechte is afgewezen;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Stbl. no. 176), het Algemeen Reglement voor de polders in de provincie Zuidholland en het bijzonder reglement voor den Woutrinapolder (gemeente Stellendam;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den Woutrinapolder van 9 Nov. 1906 tot wijziging van het gaarderboek van den polder te vernietigen.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 16 Januari 1908, n°. 19, houdende, met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger der wegen van de gemeente Huizen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door A. Mijnssen, weduwe van J. van Woensel Kooy, te Huizen, tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland van 13 Febr. 1907, no. 22, houdende vaststelling van den ligger der wegen van de gemeente Huizen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 11 Dec. 1907, no. 261;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 Jan. 1908, no. 213, afd. Wat.;

Overwegende, dat nadat deze ligger door Burg. en Weth. was ontworpen, de gemeenteraad hem op 14 Maart 1904 voorloopig heeft vastgesteld;

dat op dien ligger was gebracht eene aan Adolphine Mijnssen, weduwe Johan van Woensel Kooy, toebehoorende laan „de Valkeveensche laan", welke volgens het gemeentebestuur reeds meer dan 60 jaar voor het publiek verkeer openstond;

dat de eigenares, die reeds bij den gemeenteraad een bezwaarschrift had ingediend, ook bezwaren heeft ingebracht bij Ged. Staten van Noordholland, daarbij aanvoerende, dat de openstelling voor het publiek verkeer slechts bij gedoogen geschied is; dat uit de blijkens akte van 18 Mei 1842 — waarbij door de vergadering van Stad en Lande van Gooiland onder voorbehoud van grondrente aan leden der familie Roelofs een strook gronds werd afgestaan — aan laatstgemelde opgelegde verplichting tot het openlaten van de den weg kruisende schapendrift en andere wegen, en uit het bij akte van 12 Jan. 1843 — waarbij diezelfde strook gronds verkocht werd aan J. B. van Rossem — gevestigde servituut van over- en uitweg voor de hofstede Valkeveen, volgt, dat de weg niet openbaar is; dat reclamante en haar rechtsvoorganger dan ook herhaaldelijk de laan weken, zelfs maanden lang, afgesloten hebben gehouden, doch dat daarover steeds conflict rees met den elgenaar van Valkeveen en derhalve de slagboomen weder geopend werden; dat deze slagboomen evenwel op den weg zijn blijven staan;

dat Ged. Staten op 13 Febr. 1907 den ligger — wat betreft de Valkeveensche laan onveranderd — hebben vastgesteld;

dat zij ten aanzien van de bezwaren van genoemde reclamante hebben overwogen: dat uit de notulen van Stad en Lande van Gooiland blijkt, dat bovenbedoelde strook gronds is afgestaan om daarop een weg aan te leggen en daarbij is bepaald: „dat de strooken „ter wederzijden van den weg zullen worden beplant binnen de „breedte van gemelde 30 ellen; dat een schapendrift van 15 ellen „breedte zal worden opengelaten, daar waar zulks door het Bestuur „van Huizen doelmatigst zal voorkomen; dat alle andere wegen, die „gemelde lijn mochten doorsnijden, zullen worden gelaten onver„let enz. enz.";

dat hieruit moet worden afgeleid, dat die weg openbaar zou zijn, daar er anders voor de Vergadering van Stad en Lande van Gooiland geen aanleiding kan bestaan om den aanvrager tot den aanleg van dien weg en tot beplanting van de strooken ter wederzijden

te verplichten; dat de verplichting tot het openlaten van de schapendrift en van de overige wegen, die den weg mochten doorsnijden, moet geacht worden te zijn opgelegd, ten einde te voorkomen, dat bedoelde drift en wegen door eene te dichte beplanting of op andere wijzen zouden worden afgesloten, en bewijst dat het nooit de bedoeling kan geweest zijn om hem voor het publiek af te sluiten; dat de vestiging van het servituut van over- en uitweg ten dienste van de hofstede Valkeveen niet bewijst, dat de weg niet voor het openbaar verkeer openstond; dat immers de openstelling van dien weg voor het openbaar verkeer, als zijnde voorgeschreven bij het aangaan van eene overeenkomst tusschen Stad en Lande en den heer Roelofs, aan den eigenaar der hofstede Valkeveen geen waarborg gaf, dat de heer Roelofs en zijne rechtverkrijgenden nooit of te nimmer van de verplichting tot openstelling zouden worden ontslagen, en dat er mitsdien voor den eigenaar van Valkeveen, ook bij openbaarheid van den weg, reden bestond tot vestiging van het servituut van over- en uitweg; dat ook het feit dat de laan herhaaldelijk weken, zelfs maanden lang, afgesloten was gehouden, niets bewijst, vermits de laan steeds weder is heropend; dat uit het bovenstaande blijkt, dat de Valkeveensche laan, vroeger genoemd de Roelofslaan, moet geacht worden een openbare weg te zijn, waaraan niet afdoet de omstandigheid, dat aan het begin en het einde van den weg sluitboomen zijn geplaatst; dat dan ook het vervolg van den weg, liggende in de gemeente Naarden, in den ligger dier gemeente is beschreven, zonder dat hiertegen door reclamante's rechtsvoorganger is opgekomen;

dat A. Mijnssen, weduwe J. van Woensel Kooy, van het besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat volgens art. 627 van het Burgerlijk Wetboek ieder eigendom vermoed wordt vrij te zijn en dat derhalve het bestaan van een *onus publicum* duidelijk moet blijken; dat dit hier niet het geval is; dat in 1842 aan de familie Roelofs niet de verplichting is opgelegd om op de strook gronds een weg, veelmin een openbaren weg aan te leggen; dat de vergadering van Stad en Lande van Gooiland veel meer aanleiding had om het vrij blijven der kruisende wegen te bedingen, in geval de aanvrager Roelofs naar vrijheid over de afgestane strook zou mogen beschikken, dan wanneer hij buitendien reeds verbonden was die strook tot openbaren weg te bestemmen; dat het niet aannemelijk is, dat het servituut van overweg ten behoeve van de hofstede Valkeveen later op den weg gevestigd zoude zijn enkel voor het geval dat de laan mogelijkerwijs in de toekomst haar publiek karakter mocht verliezen; dat appellante, na den weg weken en maan-

den afgesloten gehouden te hebben, de afsluiting heeft weggenomen *op verzoek van den gerechtigde tot den uitweg;* dat zij nooit vervolgd is wegens de afsluiting; dat het openbaar gezag nooit in het onderhoud van den weg gekend is en dat uit de omstandigheid dat het verlengde van den weg naar de zijde van Valkeveen, voor zoover op Naardensch grondgebied gelegen, in den ligger der gemeente Naarden is beschreven, niet volgt, dat appellante thans niet meer het recht zou hebben tot het opperen van haar bezwaar met betrekking tot het onder de gemeente Huizen gelegen deel van die laan;

Overwegende, dat volgens art. 1 van het Reglement op de wegen in Noordholland onder wegen worden verstaan alle voor het algemeen verkeer openstaande wegen en voetpaden, met uitzondering (onder meer) van de niet door eenig openbaar gezag beheerde wegen, van welke ten genoegen van Ged. Staten wordt aangetoond, dat zij slechts bij gedoogen van den eigenaar voor het algemeen verkeer openstaan;

dat van de Valkeveensche laan of Roelofslaan wel sinds jaren door het publiek is gebruik gemaakt, maar dat kan worden aangenomen, dat zulks alleen bij gedoogen is geschied;

dat toch de weg herhaaldelijk is afgesloten geweest, zonder dat dit tot eene strafvervolging heeft aanleiding gegeven, terwijl de slagboomen zijn blijven staan;

dat voorts de weg steeds door appellante en hare voorgangers op eigen gezag zonder eenige bemoeiing van het gemeentebestuur van Huizen is onderhouden en hersteld geworden;

dat bij dit alles ook in aanmerking moet worden genomen, dat de bij akte van den 12 Januari 1843 op dezen weg gevestigde „last van over- en uitweg voor de hofstede Valkeveen, daarop staande boerderij en aanhoorigheden van dezelven" eene afdoende afsluiting voor het publiek van den weg zeer bezwaarlijk maakte;

dat niet met Ged. Staten kan worden aangenomen, dat uit de indertijd gevoerde onderhandelingen over den aankoop van de strook gronds, waarop de Valkeveensche weg is gemaakt, kan worden afgeleid, dat die aan te leggen weg openbaar zoude zijn, omdat anders voor de vergadering van Stad en Lande van Gooiland geen aanleiding kon bestaan om den aanvrager tot den aanleg van dien en tot beplanting van de strooken ter wederzijden van dien weg te verplichten;

dat toch in de akte van overdracht van de strook gronds dd. 18 Mei 1842 geen sprake is van eene verplichting die de kooper van die strook op zich zoude hebben genomen om van die strook een weg te maken, waar hij enkel die strook kocht in eigen belang

om daarmede te kunnen doen en handelen als met eigen goed en hij dientengevolge voor zijne eigene goederen ten noorden van die strook gelegen, daarover maakte een weg, als kortste en gemakkelijke verbinding met den naast gelegen publieken weg, zijnde de publieke weg van Huizen naar Naarden;

dat evenmin een bewijs van de openbaarheid gelegen is in het feit, dat het vervolg van den weg, liggende in de gemeente Naarden, in den ligger dier gemeente is beschreven, zonder dat appellante's rechtsvoorganger hiertegen is opgekomen;

Gezien het Reglement op de wegen in Noordholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van het bestreden besluit, te bepalen, dat de Valkeveensche laan van den ligger der wegen van de gemeente Huizen moet worden afgevoerd.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 18 Januari 1908, n°. 24, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van 3 December 1907, n°. XXXIII, tot wijziging van het reglement voor den polder Nieuw-Helvoet, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 September 1882, n°. 13.*

Zie Buitengew. Prov. blad no. 427.

KON. BESLUIT *van 23 Januari 1908, n°. 33, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van 3 December 1907:*

n°. XXXV, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Holierhoeksche en Zouteveensche polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 5 Augustus 1859, n°. 51 en 29 November 1864, n°. 47;

n°. XXXVIII, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Kolkpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 Augustus 1858, n°. 71;

n°. XXXIX, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Commandeurspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 Januari 1858, n°. 40, en

n°. XL, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de polder Aalkeet-Binnen, goedgekeurd bij Kon besluit als voren.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 428 t/m 431.

KON. BESLUIT *van 28 Januari 1908, n°. 9, houdende goedkeuring:*

a. van het besluit der Staten van Zuidholland van 3 December 1907, n°. IX, tot vaststelling van eene instructie voor den ingenieur (of adjunct-ingenieur), den hoofdopzichter en de opzichters bij den provincialen waterstaat in Zuidholland, met intrekking van de instructie, goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 December 1902, n°. 19, en

b. van het besluit der Staten van Friesland van 4 December 1907, n°. 1, tot wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 7 Februari 1876, n°. 17, 10 Juni 1876, n°. 6, 30 Juni 1878, n°. 67, 31 December 1879, n°. 30, 15 Augustus 1885, n°. 22, 13 September 1890, n°. 23, 16 Augustus 1892, n°. 42, 20 December 1895, n°. 9, 15 September 1898, n°. 23, 6 April 1903, n°. 20 en 12 September 1904, n°. 54.

De instructie sub. a luidt als volgt:

De Staten der Provincie Zuidholland;

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten dd. 15 October 1907, G. S. n°. 32;

Gelet op hun besluit van 16 Juli 1907, n°. XXIII, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 16 October 1907, n°. 53, houdende regeling van den Provincialen Waterstaatsdienst;

Gelet op art. 140 der Provinciale Wet;

Besluiten:

Met intrekking van hun besluit van 18 November 1902, n°. XVIII, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 22 December 1902, n°. 19 en afgekondigd in Provinciaal blad n°. 151 van dat jaar, vast te stellen de volgende

INSTRUCTIE voor den Ingenieur (of Adjunct-Ingenieur), den Hoofdopzichter en de Opzichters bij den Provincialen Waterstaat in Zuidholland.

Art. 1. De standplaats van den Ingenieur en den Hoofdopzichter is te *'s Gravenhage.* Die van de Opzichters wordt door Gedeputeerde Staten op voorstel van den Hoofdingenieur bepaald.

Behalve voor dienstzaken zullen zij zich niet zonder verlof van hunne standplaats mogen verwijderen.

De Hoofdingenieur kan acht dagen verlof toestaan. Langere verloven worden door zijne tusschenkomst aan Gedeputeerde Staten aangevraagd.

2. De in den hoofde dezer genoemde ambtenaren staan onder de onmiddellijke orders van den Hoofdingenieur. Hunne werkzaamheden vloeien voort uit die welke aan den laatstgenoemde worden opgedragen. Zij verrichten op daartoe ontvangen last de noodige inspectiën, opnemingen, waterpassingen en alle verdere werkzaamheden, die uit den aard van hunnen werkkring van hen kunnen worden gevorderd.

3. De Ingenieur treedt bij afwezigheid, ziekte of ontstentenis van den Hoofdingenieur, voor zooveel noodig, in zijne plaats op.

4. De Ingenieur, de Hoofdopzichter en de Opzichters houden nauwkeurig toezicht op de aan hunne zorg toevertrouwde werken. Zij waken voor de leverantie van deugdelijke materialen en de verwerking dier materialen overeenkomstig de bestekken.

5. De Ingenieur, de Hoofdopzichter en de Opzichters mogen noch onmiddellijk noch middellijk deel nemen aan leverantiën of aannemingen.

Zij mogen zonder goedkeuring van Gedeputeerde Staten geen dienst ten behoeve van anderen verrichten.

6. Bij merkelijke achteloosheid, plichtverzuim of wangedrag kunnen zij door Gedeputeerde Staten in hunne bediening worden geschorst.

Gedurende de schorsing genieten zij geen bezoldiging.

7. Hetgeen in de vorige artikelen voor den Ingenieur is bepaald, geldt ook voor den Adjunct-Ingenieur — indien de aan den Provincialen Waterstaat verbonden civiel-ingenieur dezen titel draagt — met deze uitzonderingen dat:

1°. zijn standplaats door Gedeputeerde Staten op voorstel van den Hoofdingenieur bepaald wordt;

2°. niet hij, doch de Hoofdopzichter, bij afwezigheid, ziekte of ontstentenis van den Hoofdingenieur voor zooveel noodig in diens plaats optreedt.

8. Bij het aanvaarden hunner betrekking leggen de in deze Instructie bedoelde ambtenaren den volgenden eed of belofte af in handen van den Voorzitter van de Gedeputeerde Staten:

„Ik zweer (beloof) mijnen post als Ingenieur (Hoofdopzichter, „Adjunct-Ingenieur, Opzichter) bij den Provincialen Waterstaat van „Zuidholland getrouw te zullen waarnemen en de belangen der „Provincie Zuidholland in alle opzichten te zullen behartigen. Zoo „waarlijk helpe mij God almachtig! (dat beloof ik)".

De wijziging sub. b. luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende dat het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland (Provinciaal Blad No. 89 1904) wijziging behoeft;

Gelet op art. 134 der Grondwet en art 140 der Provinciale Wet;

Besluiten:

Het genoemd reglement aldus te wijzigen:

a. art 3 te lezen als volgt:

Benoembaar tot hoofdingenieur of ingenieur zijn zij, die op eene Rijks- of daarmede gelijkstaande inrichting van middelbaar of hooger onderwijs het diploma van civiel-ingenieur hebben bekomen.

b. in art ·5 zoowel in de eerste als in de tweede alinea de woorden *kan worden* te veranderen in *wordt*;

c. art. 6 te doen vervallen;

d. van art. 7 de derde alinea te laten vervallen en de tweede alinea aldus te lezen:

Om reis- en verblijfkosten in rekening te kunnen brengen is het voor den ingenieur noodig, dat de reis is gedaan op last of met voorkennis van den hoofdingenieur. Vergoeding van reis-en verblijfkosten wordt aan den hoofdingenieur en aan den ingenieur voldaan op daartoe aan Gedeputeerde Staten in te dienen en door deze goed te keuren declaratiën.

e. art. 8 te doen vervallen;

f. te doen vervallen de tweede zinsnede van art. 12 en de derde zinsnede van art. 14, in de eerste zinsnede van art 12 de woorden „kan worden" te vervangen door „wordt" en in de tweede zinsnede van art. 14 de woorden „kunnen worden" te vervangen door „worden".

g. in art. 15 vóór het woord „opzichters" in den eersten regel in te voegen de woorden „vóór 1 October 1904 in functie getreden"

h. in art. 16 in plaats van „art 1" in den eersten regel te lezen „het vorig artikel";

i. van art 16 de voorlaatste alinea te doen vervallen en in de laatste alinea voor „2e, 3e en 4e alinea" te lezen 2e en 3e alinea";

k. na art. 16 in te voegen een nieuw art. 16*b*, aldus luidende:

De bepalingen van de artt. 15 en 16 gelden niet, wanneer de toepassing van de verordening op het verleenen van pensioenen aan de ambtenaren bij den provincialen waterstaat en aan hunne weduwen en weezen tot voor de te pensionneeren personen gunstiger gevolgen leidt: in dit geval is de genoemde verordening op hen van toepassing.

l. de tweede alinea van art. 21 te doen vervallen;

m. de artikelen van het reglement te vernummeren.

WET *van 31 Januari 1908 (Staatsblad n°. 51, tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artikelen 123 en 124 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moet worden vastgesteld:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Het IXde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1908, betreffende het *Departement van Waterstaat*, wordt vastgesteld als volgt:

ISTE AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art 1. Jaarwedde van den Minister	*f* 12,000.	
2 Jaarwedden van den secretaris-generaal, van verdere ambtenaren en tijdelijk werkzaam gestelde personen en van bedienden, benevens schrijfloonen	115,300.	
3. Periodieke traktementsverhoogingen in vorige jaren toegekend en in den loop van het begrootingsjaar nog toe te kennen aan de in artikel 2 bedoelde ambtenaren, beneden den rang van adjunct-commies en aan de bedienden	10,000.	
4. Bureel- en lokaalbehoeften, druk- en teekenwerk, vertalings-en examenkosten	23,000.	
5. Reiskosten	500.	
	f	160,800.

IIDE AFDEELING.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

6. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	*f* 5,000.	

7. Exploten en proceskosten . . *f* 1,000.
8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 30,000.
9. Telegrafische berichten . . . 7,000.
10. Opnemingen, peilingen, proefnemingen en verdere uitgaven, betrekking hebbende op de voorbereiding van werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten . . . . . 1,750.
11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter-en stormschade . 100,000.

B. Waterstaat

12. Jaarwedden van het korps ingenieurs . . . . . 186,544.
13. Jaarwedden en toelagen van het korps opzichters, alsmede jaarwedden en toelagen van de adjunct-opzichters 239,450.
14. Jaarwedden van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat . . . . . 125,300.
15. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat . . . . 28,250.
16. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van schrijfmachines, boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs, opzichters, adjunct-opzichters, ambtenaren bij den algemeenen dienst, bureelambtenaren en het verder personeel van den waterstaat, voor zooveel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den directeur der visschershaven te IJmuiden . . . . . 136,475.
17. Bezoldiging en toelagen voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten . . . . . 487,920.

18 Reiskosten, verplaatsingskosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten . . . . . f 75,131.

19. Bezoldiging en toelagen voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken . . . . . 228,902.

20. Verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken . . . . . 32,821.

21. Waarneming van winddruk en waterhoogten, geen betrekking hebbende op in uitvoering zijnde werken, alsmede van de scheepvaart op kanalen en rivieren, met inbegrip van materieel. 20,460.

22. Waterstaatskaart en daarmede in verband staande uitgaven . . . 2,000.

23. Rivierkaart en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 12,000.

24. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands, met inbegrip van reiskosten . . . . . 4,000.

25. Onderhoud, herstel en vernieuwing der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing . . . 175.

26. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater, met inbegrip van reiskosten . . . . . 5,000.

27. IJsopruiming, met inbegrip van reiskosten . . . . . 15,000.

28. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 148,700.

29. Verbetering van de rivier de

Waal; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . *f* 275,600.

30. Verbetering van de rivier de IJssel; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 109,700.

31. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 99,860.

32. Verbetering van de Dordtsche waterwegen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 53,000.

33. Verbetering, onderhoud en herstel van het Hollandsch Diep en het Haringvliet . . . . . 63,500.

34. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 194,800.

35. Verlegging van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (*Staatsblad n°. 4*), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in artikel 36 begrepen, alsmede belooning van schrijvers, teekenaars en kosten van toezicht 528,850.

36. Onderhoud en herstel van de werken van de Bergsche Maas en der werken en vaargeul op de Donge, alsmede het in werking houden van de bemalingswerktuigen en de bediening

van de veren tot de Nieuwe Maasmonding behoorende, met inbegrip van kosten van toezicht . . . . . f 209,000.

37. Onderhoud van de kribben in de Dintel bij Dinteloord, alsmede onderhoud van de Rijksbrug, over de Dintel bij Stampersgat 1,000

38 Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den waterweg van Rotterdam naar zee, langs de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 424,000.

39. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den Hollandschen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda, en daarmede in verband staande uitgaven . . . 56,500.

40. Onderhoud, herstel en verbetering van de Lingewerken, en daarmede in verband staande uitgaven . 2,000.

41. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwarte Water, en daarmede in verband staande uitgaven . 4,300.

42. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwolsche Diep, en daarmede in verband staande uitgaven . 23,200.

43. Onderhoud, herstel en verbetering van de Vecht in Overijssel, en daarmede in verband staande uitgaven 75,000.

44. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken aan de Binnen- en Buiten-Aa in Groningen, en daarmede in verband staande uitgaven . 1,600.

45. Onderhoud, herstel en verbetering van de drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of

hulpsluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . *f* 6,500.

46. Onderhoud, herstel en verbetering van de duikersluis in den Krommen Rijn te Wijk bij Duurstede . . . . 220.

47. Onderhoud, herstel en verbetering van de peilschalen te Elburg en Nijkerk . . . . . 400.

48. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede; zeeweringen te Hellevoetsluis, aan den Oudenhoornschen zeedijk, op de Tien Gemeten. te Ooltgensplaat, op Goedereede, den Zwartewaalschen zeedijk en het Brielsche Spuiwater; strandpalen langs de Noordzee, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 30,000.

49. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Vlieland, Urk en Marken, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 306,380

50. Voorziening in de verdediging van de Noordzeekust in de provincie Noordholland, tusschen de Heldersche en Hondsbossche zeeweringen, ingevolge de wet van 15 Juli 1898 (*Staatsblad n°. 187*) . . . . . 164,000.

51. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Veere, Vlissingen en de binnenreede van Brouwershaven; zeeweringen, enz te Vlissingen en te Veere;

werken te Bath, te Brouwershaven en aan de Oude Hoeve; contre-escarpe te Tholen; herstelling en onderhoud van de peilschalen te Bruinisse, Brouwershaven, Bath, aan de Wielingen, te Borssele, te Oost-Beveland en te West-Kapelle, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland . . . . . *f* 54,000.

52. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; zeeweringen en duinbeplantingen op Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwezijlen, Friescbe sluis te Zoutkamp, Munnikezijl, Ezumazijl, Oostmahorn, Holwerd, van den Koudumer Slaperdijk, de Molkwerumerzijl en den Statendijk, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland 23,500

53. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel . . . . . 31,000.

54. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen . . . . . 24,500.

55. Verbetering van de Slenk, zijnde het buitendijksch vaarwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep . . 500

56. Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeewering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, ingevolge de wet van 19 Juli 1870 (*Staatsblad n°. 119*) 150,000.

57. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor

de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven . . . . . *f* 30,000.

58. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant. . 7,000.

59 Onderhoud, herstel en verbetering van de buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's-Gravenhage aangelegde visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (*Staatsblad n°. 194*) . . 115,000.

60. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . . 48,900.

61. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de aanleg- en losplaats bij de Isabella-sluis en het posthaventje te Gorishoek; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland. . . . . 14,500.

62. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de zeewerken te Harlingen en Makkum; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland . . . . . 39,000.

63. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel . . . 3,000

64. Onderhoud, herstel, en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud. herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen . . . *f* 39,000.

65. Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 211,000.

66. Onderhoud, herstel en verbetering van de Zuid-Willemsvaart, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 155,000.

67. Aanleg van het Wilhelminakanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer 1,000,000

68. Aanleg, onderhoud en bediening van telegrafische verbindingen, meubilair en verder materieel . . . . . 2,500.

69. Onderhoud, herstel en verbetering van de gekanaliseerde Dieze, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 11,000.

70. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van den IJssel bij Dieren langs Apeldoorn naar den IJssel bij Hattem, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 21,500.

71. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Voorne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 26,500.

72. Onderhoud, herstel en verbetering van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. . . . . 10,150.

73. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noordhollandsch kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 116,000.

74. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven, met inbegrip van de verlichting op de Noordzeehoofden . . . . . f633,000.

75. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (*Staatsblad* n' 195) . . . . . 16,500.

76. Verruimen van de remmingwerken bij de Oosterdoksluis te Amsterdam . . . . . 25,000.

77. Onderhoud, herstel, verbetering en exploitatie van de vischershaven te IJmuiden . . . . . 193,200.

78. Bezoldiging en toelagen van het personeel der visschershaven te IJmuiden . . . . . 28,000.

79. Onderhoud, herstel en verbetering van het Tienhovensche kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 600.

80. Onderhoud, herstel en verbetering van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 8,000.

81. Onderhoud, herstel en verbetering van het jaagpad langs het Spaarne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 600.

82. Onderhoud, herstel en verbetering van het Kanaal van Terneuzen, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 59,500.

83. Verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juni 1895, met inbegrip van toelagen voor het met de uitvoering te belasten personeel. 1,000.000.

84. Onderhoud, herstel eu verbetering van het kanaal van Sluis naar Brugge, en daartoe betrekkelijke wer-

ken en uitgaven voor het gedeelte op Nederlandsch grondgebied . . . . *f* 3,600.

85. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Zuid-Beveland, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 240,000.

86. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Walcheren, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 143,000

87. Onderhoud, herstel en verbeteringen van de kanalen van Dokkum naar Gerben-Allesverlaat en Kollum, de Kiestrazijl, de Burgwerderbrug en de brug in de Leegte, het oostelijk kanaalboord van de Munnikezijlsterrijt, het Wijd der Linde, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . 24,000.

88. Onderhoud en werking van de stoomwerktuigen van het Noord-Willemskanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 12,500

89. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal het Meppelerdiep, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 28,000

90. Onderhoud, herstel en verbetering van de Willemsvaart in Overijssel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 17,500.

91. Onderhoud, herstel en verbetering van het Veenhuizerkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 4,500

92. Onderhoud, herstel en verbetering van de Drentsche Hoofd- en Beilervaarten, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . 37,000.

93. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noorderkanaal of de Noordervaart in Limburg en het zijkanaal naar de Maas in de richting

tusschen Neer en Kessel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . *f* 4,600.

94. Onderhoud, herstel en verbetering van het Geldernsche Nierskanaal, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 500.

95. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant . . . . . 64,500.

96. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Gelderland . . . . . 181,750.

97. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland . . . . . 111,000.

98. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . . . . . 63,500.

99. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland . . . . . 27,500.

100. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht . . . . . 70,000.

101. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland . . . . . 71,000.

102. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel . . . . . f 113,400.

103. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen . . . . . 21,000.

104. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Drenthe . . . . . 21,000.

105. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Limburg . . . . . 51,500.

106. Onderhoud, herstel, verbetering, vernieuwing en bediening van veren en schipbruggen en daarbij behoorende voorwerpen, en daartoe betrekkelijke uitgaven . . . . . 99,480.

107. Vergoeding aan de gemeente Gouda voor het aandeel dier gemeente in de jaarlijksche tolopbrengst op de vaart en het trekpad tusschen Amsterdam en Gouda . . . . . 2,000.

108. Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande begrooting bijdragen zijn toegestaan . 461,139.21

109. Bijdrage aan het waterschap van het Land van Weert in de kosten van verbetering der afwatering in dat waterschap . . . . . 3.000.

110. Bijdrage aan de Anna Paulownapolder in de kosten van onderhoud van de haven aan de van Ewijck-sluis 600.

111. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van eenige harde wegen onder de gemeen-

ten Dalfsen, Heino, Raalte en Ambt-Ommen . . . . . ƒ 69,000.

112. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van een kunstweg van Hardenberg naar Gramsbergen bij Loozen, langs de halte Radewijk en Baalder van den Noordoosterlocaalspoorweg door de buurtschap Radewijk naar de Pruisische grens onder Wielen . . . . . 6,900.

113. Bijdrage aan de gemeente Onstwedde in de kosten van aanleg van een straatweg langs den zandweg van Musselkanaal over Musselhuizen naar Onstwedde . . . . . 24,000.

114. Nieuwe subsidiën . . . . . 2,000.

C. Landsgebouwen.

115. Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters en van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen . . . . . 58,750.

116. Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken . . 2,000.

117. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen . . . . . 16,500.

118 Bezoldiging van de vaste werklieden bij de landsgebouwen . . . 8,000.

119. Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's-Gravenhage . . . . 71,000.

120 Brandweer en brandweertelegraaf; duinwater voor de fontein op het Binnenhof; verlichting van het Binnenhof . . . . . 2,750.

121. Huur, inrichting, onderhoud en bewaking van lokalen tijdelijk in gebruik . . . . . f 45,000.

122 Verbouwing en uitbreiding van de Algemeene Landsdrukkerij met alle daarmede in verband staande uitgaven 213,855.

123. Voorziening in verwarming en ventilatie in de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal . 6,850.

——————— f 11,024,412

IIIde afdeeling.

Spoorwegen.

124. Kosten van commissiën met inbegrip van bet drukken van verslagen; kosten van onderzoekingen door of adviezen van deskundigen . . . f 3,500.

125. Staatscommissie van Enquête omtrent het tramwegpersoneel . . . 15,000.

126. Exploten en proceskosten . . 1,000.

127 Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . 2,000.

128. Jaarwedden van den Raad en het verder personeel voor het toezicht op de spoorwegdiensten en schrijf- en teekenloonen . . . . . 169,300.

129. Reis- en verplaatsingskosten voor het toezicht op de spoorwegdiensten . . . . . 20,400.

130. Materieel en arbeidsloon voor het toezicht op de spoorwegdiensten 20,500.

131. Jaarwedden van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij . . . . . 3,000.

132. Bureel- en reiskosten van de hierboven genoemde ambtenaren . . 300.

133. Jaarwedde van den Rijkscom-

missaris voor spoorwegen met beperkte snelheid . . . . . *f* 2,500.

134. Bureel- en reiskosten van den hierboven genoemden ambtenaar . . 600.

135. Bijdrage aan de internationale commissie voor spoorwegcongressen . 250.

136. Bijdrage in de kosten van het internationaal bureel voor spoorwegvervoer te Bern . . . . . 800.

137 Brug over de Gouwe bij Gouda 450,000.

138. Vervanging van den overweg in den Leidschen straatweg nabij Utrecht door eene onderdoorgang . . 25,000.

139. Kosten van aankoop van een terrein door het Departement van Oorlog in verband met de voorstellen van de Staatscommissie ingesteld bij Koninklijk besluit van 17 Mei 1902, n°. 17 68,000.

140. Bijdrage in de kosten van het maken van een onderdoorgang nevens den overweg bij de Nieuwstad te Zutphen . . . . . 38,000.

141. Aanleg van een gemeenschappelijk station voor den Staatsspoorweg van Arnhem naar Leeuwarden en voor den Koninklijk Nederlandschen Locaalspoorweg Willem III te Deventer . . 60,000.

142. Aanleg van een spoorweg van Eindhoven naar Weert . . . . 200,000.

143 Maken van eene tweede doorvaartopening in de spoorwegbrug over het kanaal door Zuid-Beveland bij Vlake 150 000.

144. Bijdrage in de kosten van het verbreeden van de poort over den Zijpendaalschen weg in den spoorweg van Utrecht naar de Duitsche grens te Arnhem . . . . . 47,000.

145. Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo . . . . . 3,000.

146. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam . . . . . 930,000.

147. Uitgaven voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°., 2°., 3°., 5°, en 6°., der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad n°. 134*) . . . *f* 40,000.

148. Uitgaven voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad n°. 134*) 20,000.

149. Uitgaven voortvloeiende uit de toepassing van art. 15 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad n°. 67*) . . 25,000.

150. Kosten van aanleg, onderhoud of verbetering van wegen, kaden, bruggen en andere werken, in verband met de Staatsspoorwegen . . . . . 20,000.

151. Renten over het jaar 1908 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (*Staatsblad n°. 63*) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879 . 15,000.

152. Uitkeering aan België voor de exploitatie der gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, gelegen op door Nederlandsch grondgebied ingesloten, tot Belgisch grondgebied behoorende perceelen, vastgesteld in art. VII, 2de lid, van de bij de wet van 2 April 1898 (*Staatsblad* n°. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897 . . . . . 965.

153. Kosten van het in voldoenden staat van onderhoud brengen der krachtens de wet van 2 April 1898 (*Staatsblad n°. 81*) van België overgenomen Nederlandsche gedeelten der spoorweglijnen van Tilburg naar Turnhout; van Antwerpen naar de Pruissische grens

in de richting van Gladbach; van Hasselt naar Maastricht; van Maastricht naar Aken en van Maastricht naar Luik, ingevolge art. 8 der bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad n°. 134*) bekrachtigde overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen . . . . . *f* 4,500.

154 Rentelooze voorschotten, bij de wet uit 's Rijks schatkist beschikbaar gesteld, voor den aanleg van spoorwegen, bedoeld bij de wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118) . . . . 800,000.

155. Voorschot ingevolge art. 11 der overeenkomst van $^{9}/_{10}/_{14}$ November 1899 tusschen den Staat der Nederlanden, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij, waarvan het ontwerp is goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (*Staatsblad n°. 185*) 630,000.

156. Onderhoud, herstel en verbetering van de haven te Numansdorp, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met den stoomtramweg Zuid-Beijerland-Rotterdam . . . . . 5,500.

157. Onderhoud, herstel en verbetering van havens aan het Zijpe, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met de stoomtramwegen van Zijpe naar Brouwershaven en van Willempolder naar Steenbergen . . . . . 16,000.

158. Werken in verband met den aanleg van stoomtramwegen, ingevolge de wetten van 23 Mei 1899 (*Staatsblad n°. 140*) en van 24 Juni 1901 (*Staatsblad n°. 179*) . . . . . 80,000.

f 3,867,115.

IVde afdeeling.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

159 Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting . .	*f* 200,000.
160. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen	400.
161. Persoonlijke toelagen aan ambtenaren als vergoeding voor het verlies van het genot van kanselarij-leges	2,000.
162. Wachtgelden	5,500.
163. Toelagen aan eervol ontslagen ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen	40,000.
164. Pensioenen, bedoeld in de overeenkomsten tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, van 31/30 October 1896, bekrachtigd bij de wet van 7 December 1896 (*Staatsblad n°. 197*) en van 20 November /18 October 1901, bekrachtigd bij de wet van 13 Juni 1902 (*Staatsblad n°. 101*), betreffende personeel, weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij	20,000.
165. Pensioenen voor eenige beambten weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij, die in den dienst der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij zijn overgegaan en voor hunne nagelaten betrekkingen, zoomede voor een drietal in 1903 uit den dienst der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen ontslagen, doch weder in dienst genomen voormalige N R S beambten en voor hunne nagelaten betrekkingen	1,000.

166. Toelage aan P. GAADE wegens een hem in dienst overkomen ongeval. *f* 500.
167. Toelagen, schadeloosstellingen en gratificatiën . . . . . 24,000.
168. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901 . . . . . 6,000.
——— *f* 299,400.

VDE AFDEELING.

Onvoorziene behoeften.

169. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren . . . . . *f* 40,000.
——— *f* 40,000.

VIDE AFDEELING.

Posterijen.

A. Hoofdbestuur.

170. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden. Honorarium van een accountant . . *f* 427,190.
171. Gebouwen . . . . . 13,700.
172. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk . . . . . 52,600.
173. Reis- en verplaatsingskosten; kosten verbonden aan het bijwonen van congressen en conferentiën . . 10,400.

B. Postdienst.

174. Jaarwedden en toeslagen van het vaste personeel. . . *f* 5,770,875.
waarvan wordt overgebracht op *art* 209 voor aandeel der Rijkspostspaarbank 66,000,
——— 5,704,875.

175. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp . . . . . f 375,000.

176. Reis- en bureelkosten van den inspecteur der spoorwegpostkantoren; vergoeding aan ambtenaren bij dienst onder buitengewone omstandigheden of bij tijdelijke uitbreiding . . . . 13,750.

177. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden . . . . . 33,200.

178 Vervoer, ook van bestellers Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer . . . . . 1,376,800.

179 Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge art 8 der wet van 21 Juni 1881 (*Staatsblad n° 70*) 710,000.

180. Gebouwen. Vergoeding voor huur . . . . . 507,000.

181. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon . . . . . 774,700.

182. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel der Algemeene Postvereeniging te Bern . . . . . 1,800.

183. Schadevergoeding voor verloren geraakte brieven en pakketten of voor beschadiging, alsmede onverhaalbare kosten, waarmede onbestelbare pakketten zijn bezwaard . . . . . 3,000.

C. Telegraafdienst

184. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel . . . . . 1,754,825.

185. Jaarwedden en belooningen van tijdelijk personeel . . . . . 244,380.

186. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van

's Rijks dienst; overvaart-, tol- en brug-
gelden . . . . . f 80,550.
187. Telegraafnet . . . . . 454,000.
188. Interlocaal telefoonnet, alsmede
lijnen voor het internationaal telefoon-
verkeer . . . . . 1,601,000.
189. Locale telefoonnetten . . . 250,000.
190. Herstellingswerkplaatsen en
magazijnen . . . . . 55,000.
191. Gebouwen . . . . . 243,500.
192. Kantooronkosten bij abonne-
ment; vervaardiging van telegramzegels;
uniformkleeding van beambten; verder
materieel en arbeidsloon . . . . 187,650.
193. Vergoeding aan de gemeenten,
waar hulptelegraafkantoren zijn gevest-
igd, voor bestelloon van telegrammen. 28,000.
194. Aandeel in de kosten van het
Internationaal bureel te Bern . . . 1,300.

D. Vereenigde post- en
telegraafdienst.

195. Jaarwedden en toelagen van
het vaste personeel . . . . . 2,858,220.
196. Belooning of vergoeding voor
vervanging en hulp . . . . . 100,000.
197. Reis- en bureelkosten van de
inspecteurs . . . . . 17,000.
198. Reis-, verhuis- en examenkos-
ten; vergoeding voor het gebruik van
rijwielen bij reizen ten behoeve van
's Rijks dienst; overvaart-, tol- en brug-
gelden . . . . . 96,600.
199. Gebouwen. Vergoeding voor
huur . . . . . 626,000.
200. Kantooronkosten bij abonne-
ment; uniformkleeding van beambten:
verder materieel en arbeidsloon, niet
uitsluitend voor post- of voor telegraaf-
dienst . . . . . 194,000.

E. Vereenigde posten.

201. Dekking van tekorten in de kassen . . . . . *f* 1,500.

202. Proceskosten en kosten van commissiën . . . . . 2,000.

203. Onderstandsgelden, schadevergoedingen en gratificatiën. Tegemoetkomingen, bestemd om zonder korting op het pensioen daarnevens te worden genoten, aan eervol ontslagen ambtenaren, vóór 1 Juli 1873 in tijdelijken dienst geweest . . . . . 16,300.

204. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen ingevolge het laatste lid van art. 22 der burgerlijke pensioenwet . . . . . 748,000.

205. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen 500.

206. Wachtgelden . . . . . 11,000.

207. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901 . . . . . 8,000.

F. Onvoorziene behoeften.

208 Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren . . . . . 20,000.

G. Rijkspostspaarbank.

209 Jaarwedden van het vaste personeel Aandeel in de jaarwedden van de ambtenaren der posterijen, volgens art. 174 Toelagen . . . . . 323,850.

210 Belooning van tijdelijk personeel . . . . . 63,356.

211. Reiskosten, presentiegelden en examenkosten . . . . . 5,750.

212. Gebouwen . . . . . 16,000.

213. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk . . . . . 58,900.

214 Onderzoek naar de soliditeit

van fondsen, welke voor belegging in aanmerking komen	*f* 5,000.	
215. Schadevergoedingen en gratificatiën	500.	
216. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist	137,000.	
217. Wachtgelden en pensioenen, daaronder begrepen uitkeering ingevolge het laatste lid van art. *22* der burgerlijke pensioenwet	1,000.	
218. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen	50.	
219. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren	500.	
		f 20,215,246.
		f 35,606,973.21

vijf en dertig millioen zeshonderd zes duizend negen honderd drie en zeventig gulden een en twintig cent.

Art 2 Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artt. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 132, 134, 135, 136, 137 138, 139, 141, 142, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 155. 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, en 168, van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24, der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad n°. 40*), door overschrijving uit art. 169 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artikelen 148 en 150 en tusschen de artikelen, 154, 156, 157 en 158.

Art 3. Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der artt 171, 172, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202,

203, 204, 205. 206 en 207, van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad n°. 40*), door overschrijving uit art 208 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artt. 174, 175, 184, 185, 195, en 196; tusschen de artt. 177, 186 en 198; tusschen de artt. 180, 191 en 199; tusschen de artt. 181, 192 en 200; tusschen de artt 176 en 197; alsmede van de artt. 170, 171, 174, 175, 180, 184 185, 187, 188, 189, 190, 191, 195, 196, 199, 204 en 206 op art. 207.

Art. 4. Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der artikelen 210, 211, 212, 213, 214, 216, 217 en 218, van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad n°. 40*). door overschrijving uit art 219 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artikelen 209 en 210.

Art. 5. De tot het dienstjaar 1908 behoorende uitgaven, welke het Departement van Waterstaat betreffen en moeten dienen ter voorziening in de behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen, worden

a. voor zoover zij de Iste tot en met IVde afdeeling van genoemd Departement betreffen en hare omschrijving niet vinden in een der artikelen 1 tot en met 168 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, aangewezen op artikel 169;

b. voor zoover zij de VIde afdeeling van genoemd Departement betreffen en hare omschrijving niet vinden in een der artikelen 170 tot en met 207 en 209 tot en met 218 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, aangewezen respectievelijk op artikel 208 en artikel 219.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten enz.

Eene verhooging en aanvulling van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 25 Mei 1908 (Staatsblad n°. 137).

Eene nadere aanvulling en verhooging is bekrachtigd bij de wet van 11 Juli 1908 (Staatsblad no. 219).

KON. BESLUIT *van 31 Januari 1908, n°. 48, houdende goedkeuring van de gemeenschappelijke besluiten van de Staten van Utrecht en Noordholland van 11 November 1907/17 December 1907, n°. XVI en XVII, tot vaststelling van reglementen van bestuur voor de waterschappen de Aetsveldsche polder en de polder Kortenhoef.*

Zie Prov. bladen nos. 15 en 16 van Noordholland en nos. 26 en 29 van Utrecht.

Het nieuwe reglement voor den Aetsveldschen polder treedt in de plaats van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 December 1873, no. 9 en dat voor den polder Kortenhoef voor dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 Maart 1892, no. 8.

KON. BESLUIT *van 31 Januari 1908, n°. 49, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van 5 December 1907, nos. 4a en 4b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Meenthe, onder de dorpen Oldetrijne en Sonnega, gemeente Weststellingwerf.*

Zie Prov. blad no. 22.

KON. BESLUIT *van 4 Februari 1908, n°. 34, houdende, met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Noordbrabant, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigenhil, voor zooveel het geldt de uitkeering aan rechthebbenden over het dienstjaar 1907/1908.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door W. A. Laurense, te Fijnaart, als lasthebber van Mr. C. P. D. Pape, te 's-Gravenhage, tegen het besluit van Ged Staten van Noordbrabant van 29 Aug. 1907, G. n°. 175, 1e afd., 1e bur., tot goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigenhil, voor zooveel het geldt de uitkeering aan rechthebbenden over het dienstjaar 1907/1908;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 27 Dec. 1907, n°. 310;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 31 Jan. 1908, n°. 211, afd. W.;

Overwegende, dat door het dagelijksch bestuur van het waterschap de Ruigenhil ter goedkeuring aan Ged. Staten van Noordbrabant is ingezonden een besluit van stemgerechtigde ingelanden van dat waterschap tot verdeeling over het dienstjaar 1907/1908 van eene som van *f* 12,493.87 onder de daartoe rechthebbenden, een en ander overeenkomstig den nader door dat bestuur overgelegden specifieken staat, houdende opgaaf van het bedrag, dat per hectare en in totaal aan elken rechthebbende zal worden uitgekeerd;

dat door W. A. Laurense, administrateur te Fijnaart, in hoedanigheid van lasthebber van Mr. C. P. D. Pape, te 's Gravenhage, een adres aan Ged. Staten werd ingezonden, houdende verzoek om aan voorschreven besluit geen goedkeuring te verleenen, „tenzij zoodanig gewijzigd, dat aan adressant voor zijnen lastgever ook uitdeeling geschiede over de 4.1025 H.A. uitgestrektheid, die hem tot hiertoe zijn onthouden, beloopende over 1905 *f* 26.66, over 1906 *f* 16.41 en over 1907 *f* 36.92";

dat Ged. Staten bij besluit van 29 Aug. 1907, G, no. 175, 1e afd., 1e bur., de gevraagde goedkeuring hebben verleend uit overweging, dat adressant zijn verzoek ondersteunt met een beroep op art. 9 van het bijzonder reglement voor het waterschap de Ruigenhil, volgens hetwelk *alle* eigenaars van gronden binnen de grenzen van het waterschap gelegen, recht op uitdeeling zouden hebben; dat gemeld artikel echter èn blijkens zijn inhoud èn blijkens de beraadslagingen en briefwisselingen, aan de vaststelling daarvan voorafgegaan, heeft beoogd de vraag *wie* recht op uitdeeling hebben, althans in het bijzonder reglement ongepraejudicieerd te laten, doch de naar aanleiding van die vraag op te werpen geschillen aan den burgerlijken rechter over te laten; dat derhalve hun college niet bevoegd mag worden geacht over betwiste deelgerechtigdheid uitspraak te doen, hetgeen mede de bevoegdheid uitsluit om zijdelings op die deelgerechtigdheid invloed uit te oefenen door de goedkeuring van bovenbedoeld besluit afhankelijk te stellen van het voorbehoud, dat alsnog eigenaars van zekere gronden als deelgerechtigden zullen worden aangemerkt; dat mitsdien aan adressants verzoek niet kan worden voldaan; dat overigens de belangen van het waterschap zich niet verzetten tegen voorschreven uitdeelingen;

dat van dit besluit voornoemde adressant bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in hoofdzaak aanvoerende, dat, waar het hier een universitas geldt, de rechten der eenheid voor allen die daartoe behooren, gelijk zijn en dat het niet aangaat de betwisting van

die rechten op het terrein van het privaatrecht over te brengen; dat het in het onderhavige geschilpunt te minder aangaat om daarin het privaatrecht te betrekken als men in aanmerking neemt dat de universitas als zoodanig de bezittingen verkreeg, waarvan ten deze sprake is en dat men niettemin een overschot dier inkomsten wil verdeelen over een deel der tot de universitas behoorende gerechtigden, met uitsluiting van andere gelijk gerechtigden, de eigenaren der dijken, waaronder de lastgever van adressant en den eigenaar der laningen, zijnde de Staat der Nederlanden; dat herhaaldelijk pogingen zijn aangewend om bij de vaststelling van het bijzonder reglement voor het waterschap de Ruigenhil daarin eene omschrijving der grenzen te doen opnemen, waarbij de dijken en laningen buiten de universitas werden gesloten en toen dit niet gelukte, om die dijken en laningen uitdrukkelijk van het recht op uitdeeling uit te sluiten; dat de Hooge Regeering telkens tegen die pogingen is opgekomen, waarna het bijzonder reglement ten slotte werd vastgesteld, als geldende voor de universitas in zijn geheel; dat het bestreden besluit van Ged. Staten bovendien berust op eene onjuiste opvatting der geschiedenis van de vaststelling van het bijzonder reglement, zooals appellant uit de notulen der Provinciale Staten tracht aan te toonen; dat de opvatting, aangegeven in het besluit van Ged. Staten zeer zeker niet bestaan heeft bij het verleenen der Koninklijke goedkeuring aan het bijzonder reglement, daar de vaststelling eerst plaats vond nadat toegegeven was aan de bovenbedoelde bedenkingen der Hooge Regeering, die gelijkstelling wilde van alle gronden der gemeenschap en uitdrukkelijk ook van de dijken en laningen;

Overwegende, dat in de eerste plaats ter beantwoording staat de vraag, of de Ged. Staten bij de beslissing omtrent te verleenen goedkeuring aan het besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigenhil, tot verdeeling der baten over 1907, zich terecht hebben onbevoegd verklaard omtrent beweerde deelgerechtigdheid uitspraak te doen;

dat deze vraag ontkennend moet worden beantwoord; dat toch, volgens art. 127*a* van het Algemeen Reglement voor de waterschappen in Noordbrabant, aan de goedkeuring van Ged. Staten zijn onderworpen onder andere de besluiten der stemgerechtigde ingelanden omtrent het verdeelen van baten en batige saldo's;

dat dit artikel echter niet op zichzelf staat, maar in art. 131, sub 1, van datzelfde reglement bepaald wordt, dat het bijzonder reglement inhoudt de regeling der uitdeelingen van inkomsten van het waterschap waar die plaats hebben;

dat krachtens laatstgenoemd artikel in art. 9 van het bijzonder reglement van het waterschap de Ruigenhil is opgenomen de bepaling: De uitdeelingen geschieden hectaresgewijze aan rechthebbende ingelanden, binnen eene maand na dagteekening van het besluit krachtens hetwelk zij gedaan worden;

dat nu uit het uitdrukkelijk voorschrift van dit artikel voor Ged. Staten de plicht voortvloeit, zich bij de beslissing omtrent te verleenen goedkeuring te vergewissen, of inderdaad de uitdeeling aan *rechthebbenden* geschiedt;

dat Ged. Staten nu wel hunne beweerde onbevoegdheid zich omtrent dit punt uit te spreken doen steunen op de geschiedenis van de totstandkoming van art. 9, waaruit zou blijken dat bedoeld is de vraag *wie* recht op uitdeeling hebben, althans in het bijzonder reglement ongepraejudicieerd te laten; dat zulks evenwel tegenover de duidelijke woorden van het artikel niet ter zake dienende is;

dat bovendien Ged. Staten zelf geen blijk hebben gegeven aan die geschiedenis van het artikel zoodanige waarde te hechten, dat zij hierdoor weerhouden worden om in een onderzoek te treden naar de deelgerechtigdheid in de baten;

dat immers Ged. Staten hunne goedkeuring verleenden overeenkomstig den nader door het bestuur overgelegden specifieken staat, houdende opgaaf van het bedrag dat per hectare en in totaal aan elken rechthebbende zal worden uitgekeerd;

dat, waar derhalve in het algemeen, zij het implicite, omtrent deelgerechtigdheid uitspraak is gedaan, zulks eveneens had moeten geschieden omtrent de beweerde deelgerechtigdheid van den tegenwoordigen appellant;

Overwegende, dat in de eerste plaats ter onderzoeking en beslissing staat de vraag, of het door den tegenwoordigen appellant bij Ged. Staten ingebrachte bezwaar, dat aan hem geene uitdeeling is geschied voor eene uitgestrektheid van 4.10.25 H.A. dijk, gegrond is te achten en voor Ged. Staten aanleiding had moeten zijn, hunne goedkeuring aan het besluit van ingelanden te onthouden;

Overwegende, te dien aanzien, dat de dijken, buitenlanden, gorzen en aanwassen van den polder de Ruigenhil, waarvan de opbrengst jaarlijks over de rechthebbende ingelanden van den polder de Ruigenhil hectaresgewijze wordt verdeeld, blijkens overgelegde koopakte in 1843 in vrijen en onbezwaarden eigendom zijn afgestaan en overgedragen aan den polder de Ruigenhil;

dat uit dien hoofde de eigenaren van gronden, welke binnen de grenzen van het waterschap zijn gelegen, recht hebben op een

aandeel in de opbrengst dier bezittingen naar evenredigheid van de uitgestrektheid dier gronden;

dat tot die gronden ook behooren de 4.10.25 H.A. dijk, toebehoorende aan Mr. C. P. D. Pape, te 's-Gravenhage, welke bij besluit der Staten van Noordbrabant van 7 Juli 1875, met eenige andere perceelen binnen de grenzen van het waterschap zijn gebracht, zonder dat daarbij is gebleken van de bedoeling, om aan de eigenaren der nieuw bijgevoegde gronden, welke gemeenschappelijke belangen van waterkeering en waterlossing met de overige gronden van het waterschap de Ruigenhil hadden, in eene bijzondere positie te brengen, zoomin ten aanzien van de te dragen lasten als van de te genieten baten;

dat uit een en ander volgt, dat de uitdeeling der baten over 1907 niet aan *alle rechthebbende ingelanden* is geschied, en mitsdien Ged. Staten op dien grond hunne goedkeuring hadden moeten onthouden aan het voornoemde besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigenhil;

Gezien het Algemeen Reglement voor de waterschappen in Noordbrabant, en het bijzonder reglement voor het waterschap de Ruigenhil;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te vernietigen het besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, dd. 29 Aug. 1907, G, n°. 175, 1e afd., 1e bur., tot goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigenhil, voor zooveel het geldt de uitkeering aan rechthebbenden over het dienstjaar 1907/1908.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 5 Februari 1908* (*Staatsblad n°. 67*), *tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de brug over het Heusdensch kanaal te Nederhemert.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 23 September 1907, I.a D., Afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) en op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad n°. 158*) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (*Staatsblad n°. 229*);

Den Raad van State gehoord, advies van 22 October 1907, n°. 35;

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 1 Februari 1908, n°. 213, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het navolgende

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor de brug over het Heusdensch kanaal te Nederhemert.

§ 1. Algemeene bepalingen.

Art. 1. Dit reglement is van toepassing op de brug over het Heusdensch kanaal te Nederhemert met de daarbij behoorende beveiligingswerken.

Art. 2. Onder brugwachter worden in dit reglement mede verstaan zij die den brugwachter vervangen.

§ 2. Bepalingen voor de scheepvaart door de brug.

Art. 3. De vaart door de openingen der beide vaste bruggen is verboden, tenzij de brugwachter daartoe vergunning verleent, en er zekerheid bestaat dat voldoende hoogte aanwezig is om vrij onder de brug door te varen.

De hoogte der onderkanten van de hoofdliggers bedraagt 5.46 M. + N.A.P.

Art. 4. De draaibrug wordt zoowel bij dag als bij nacht op verlangen der schippers geopend.

Art 5. Des nachts wordt de stand van de draaibrug aangegeven door lantaarns, welke voor de aankomende vaartuigen, bij gesloten stand van die brug, een rood licht in het midden en bij geopenden stand van die brug, voor de aan stuurboordzijde gelegen doorvaartopening twee groene lichten vertoonen en wel één links van die doorvaartopening en één rechts van die doorvaartopening.

Nachtseinen worden gegeven van een half uur na zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang.

Met uitbreiding van artikel 15 van het Algemeen Reglement wordt bepaald dat de schipper het vaartuig op den afstand van minstens 100 M. van de brug moet doen stoppen:

a. bij gesloten stand der brug

b. bij geopenden stand der brug, indien de brugwachter dit beveelt of het sein, bedoeld in art. 15, 2de lid, van het Algemeen Reglement, op de brug geplaatst is

c. indien door mist of andere oorzaken het geopend zijn der draaibrug of wel de seinen niet duidelijk te zien zijn, in welk geval de schepen op den genoemden afstand moeten worden ge-

houden totdat van den brugwachter vergunning tot doorvaren is verkregen.

De doorvaart moet geschieden door de aan stuurboordzijde van het vaartuig gelegen doorvaartopening van de draaibrug, tenzij de brugwachter bepaaldelijk voor eenig geval heeft gelast of toegestaan, dat van de andere doorvaartopening wordt gebruik gemaakt.

Art. 6. Het is verboden:

1°. in de doorvaartopeningen der draaibrug of op minder dan 100 M. aan weerszijden van de brug in dezelfde richting een ander schip voorbij te varen.

2°. in de brugopeningen stil te houden, tenzij zulks ten behoeve van de uitvoering van werkzaamheden aan de brug of de remmingwerken door de ambtenaren van den Waterstaat wordt gegund of gelast.

Art. 7. Geen schip mag in het vaarwater binnen den afstand van 150 M. aan weerszijden van de brug ankeren of vastgemeerd liggen tenzij met vergunning van den brugwachter.

Art. 8. Het is verboden de doorvaartopeningen der draaibrug door te varen met vlotten die breeder zijn dan 7.50 M.

§ 3. Bepalingen ter instandhouding van de werken.

Art. 9. Het is verboden:

1°. het gebruik der werken te belemmeren of te beletten;

2°. over de draaibrug te loopen of te rijden, voordat zij geheel gesloten of vastgezet is;

3°. anders dan stapvoets over de brug te rijden;

4°. de op de brug geplaatste afsluitingen zonder vergunning van den brugwachter te openen;

5°. over de brug eene vracht te vervoeren, waarvan het gewicht, naar het oordeel van den brugwachter, de brug aan beschadiging blootstelt;

6°. zich op eenig deel der brug te begeven, dat niet voor het publiek verkeer bestemd is;

7°. zonder daartoe door den brugwachter te zijn aangezocht, de brug te draaien, te openen of te sluiten.

§ 4. Bepaling tot handhaving van dit reglement.

Art. 10. De brugwachter is bevoegd tot de handelingen, in art. 3 der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) omschreven.

Art. 11. Overtreding van dit reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of bij het Algemeen Reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van de artikelen 3 en 5, 3de lid;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van de artikelen 5, laatste lid, 6, 7, en 9, sub 1°.;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van artikel 9, sub 4°.

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van de artikelen 8 en 9, sub 7°;

e. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van artikel 9, sub 2°, 3°, 5° en 6°.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 5 Februari 1908 (Staatsblad n°. 68), tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de schutsluis te Andel en hare toeleidingskanalen.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 23 September 1907, La. D., afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad no. 69) en op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad no. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (Staatsblad no. 229);

Den Raad van State gehoord, advies van 22 October 1907, no. 3;

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 1 Februari 1908, no. 213, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het navolgende

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor de schutsluis te Andel en hare toeleidingskanalen.

§ 1. Algemeene bepalingen.

Art. 1. Dit reglement is van toepassing op de schutsluis te Andel met de daarbij behoorende toeleidingskanalen, zich uitstrekkende van 600 M. ten noorden van het sluishoofd aan de Waalzijde tot 1600 M. ten zuiden van het sluishoofd aan de Maaszijde, en op de tot de schutsluis en de toeleidingskanalen behoorende gronden.

Art. 2. Onder sluismeester worden in dit reglement mede verstaan, zij die den sluismeester vervangen.

§ 2 Bepalingen voor de scheepvaart door de sluis en hare toeleidingskanalen.

Art. 3. De grootste geoorloofde afmetingen der vaartuigen zijn:

lengte . . . . . 100 Meter
breedte. . . . . 12 „

diepgang bij een waterstand van N.A.P. aan de Waalzijde en van 0,75 M. — N.A.P. aan de Maaszijde . . . . . 1,95 meter.

Is de waterstand aan weerszijden der sluis hooger, dan is de grootste geoorloofde diepgang even zooveel grooter als het verschil bedraagt tusschen den werkelijken en den in het eerste lid genoemden waterstand, aan de zijde der sluis, waar dat verschil het kleinste is.

Is de waterstand aan weerszijden der sluis lager, dan is de grootste geoorloofde diepgang zooveel kleiner als het verschil bedraagt tusschen den werkelijken en den in het eerste lid genoemden waterstand aan de zijde der sluis, waar het verschil het grootste is.

Is de waterstand aan de eene zijde der sluis lager en aan de andere zijde der sluis hooger of gelijk, dan is de grootste geoorloofde diepgang zooveel kleiner, als het verschil bedraagt aan de zijde waar de waterstand lager is dan de in het eerste lid genoemde.

Art. 4. Het maximum der snelheid, waarmede de stoomvaartuigen zich in de toeleidingskanalen mogen bewegen, bedraagt 200 M. per minuut.

Art. 5. De grootste geoorloofde afmetingen der vlotten zijn:

lengte . . . . . 125,— Meter
breedte. . . . . 7,50 „
diepgang . . . . . 1,50 „

In de sluis worden geene grootere lengten dan 65 M. toegelaten.

De grootste snelheid waarmede vlotten door de toeleidingskanalen vervoerd mogen worden, bedraagt 75 M. per minuut.

Art. 6. Het grootste aantal vaartuigen dat gelijktijdig door een sleepboot door de toeleidingskanalen mag worden gesleept, bedraagt twaalf.

Art. 7. Zoodra en zoolang tusschen den waterstand op de Maas en dien op de Waal een verschil bestaat van 2,00 M. of meer, wordt niet geschut, tenzij met vergunning van den Ingenieur.

Art. 8. Wanneer de monden der sluis en de schutkolk zijn dichtgevroren, kan de doorschutting door den sluismeester worden geweigerd

Art. 9. Wanneer door de sluis stroom gaat, wordt dit aangeduid des daags door een blauwe vlag, des nachts door drie roode lichten,

geplaatst in de hoekpunten van een gelijkzijdigen driehoek, met den top naar boven gericht.

Op vertoon van dit sein moeten de schippers de vaartuigen, in de toeleidingskanalen aanwezig, stevig vastmeren of doen vastmeren. De sluismeester is in dit geval bevoegd, om de schippers eene ligplaats voor hunne vaartuigen aan te wijzen en hun omtrent de wijze van vastlegging daarvan bevelen te geven.

Bij gebrek aan geschikte ligplaats, hebben de geladen vaartuigen de voorkeur boven de ledige.

Art. 10 In afwijking van artikel 20 van het Algemeen Reglement van Politie, behoeven van zeilvaartuigen de zeilen bij het doorvaren der sluis alleen dan gestreken of in de gei gebracht te worden, wanneer de sluismeester zulks gelast.

Ten behoeve van het zooveel mogelijk gesloten houden van de rolbrug over de sluis, moeten de schippers de schoorsteenen der stoomvaartuigen en de masten en het tuig enz. der zeilschepen strijken, indien zulks naar het oordeel van den sluismeester mogelijk is en hij zulks gelast.

§ 3. Bepalingen tot instandhouding der werken.

Art 11. Behoudens verkregen rechten is het verboden zonder vergunning van den Minister eenig werk uit te voeren in, aan of op de werken, gronden of wateren, waarop dit reglement toepasselijk is.

Art. 12. Het is verboden:

1°. het gebruik der werken te belemmeren of te beletten;

2°. in de sluis of de toeleidingskanalen met inbegrip van de daarbij behoorende gronden, vaste stoffen te werpen of te laten vallen, tenzij met schriftelijke vergunning van den Hoofdingenieur-Directeur;

3°. over de rolbrug te loopen of te rijden vóór dat zij geheel gesloten en vastgezet is, of over de sluisdeuren te loopen vóór dat zij geheel gesloten zijn;

4°. anders dan stapvoets over de rolbrug te rijden;

5°. de voor de brug geplaatste afsluitingen zonder vergunning van den brugwachter te openen;

6°. over de brug eene vracht te vervoeren, waarvan het gewicht, naar het oordeel van den brugwachter, de brug aan beschadiging blootstelt;

7°. zich op eenig werk te begeven, waarvan de toegang op eene voor ieder blijkbare wijze verboden is;

8°. zonder daartoe door de beambten te zijn aangezocht, de

sluisdeuren, de rolbrug of de riolen geheel of gedeeltelijk te openen of te sluiten, schotbalken te lichten of andere werkzaamheden van het sluispersoneel te verrichten.

Art. 13. Behoudens verkregen rechten, is het verboden, zonder vergunning van Onzen Commissaris, over de tot de schutsluis en de toeleidingskanalen behoorende gronden, welke geen openbare wegen zijn, met paarden of voertuigen te rijden.

Dit verbod is niet toepasselijk op de voertuigen van ambtenaren van den waterstaat of van de kanaalbeambten en op de jaagpaarden, voor zooveel de jaagpaden betreft.

§ 4. Bepalingen tot handhaving van dit reglement.

Art. 14. De sluismeester is bevoegd tot de handelingen, in artikel 3 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) omschreven.

Art. 15. Overtreding van dit reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of bij het algemeen reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van artikel 4;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van de artikelen 3, 5, 6, 9, 10, 11 en 12 sub 1°;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van artikel 12, sub 5°;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van artikel 12, sub 2°. en 8°.;

e. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van de artikelen 12, sub 3°., 4°, 6°. en 7°. en 13°, 1ste lid.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 7 Februari 1908, n°. 20, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van 17 December 1907:*

n°. XXII, tot opheffing van het bestuur van den Assendelverzeedijk en het brengen van dien dijk bij den polder Assendelft, met regeling van de gevolgen dier opheffing en overbrenging;

n°. XXIII, tot wijziging van het reglement van bestuur voor den polder Assendelft, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37, en

n°. XXIV, tot vaststelling van een reglement omtrent het toezicht op het onderhoud en het dragen der kosten van den Noorder- IJ- en Zeedijk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1857, n°. 62 en 13 Augustus 1869, n°. 16.

Zie Prov. bladen nos. 21, 22 en 23.

Bij het in werking treden op 1 Maart 1908 van laatstgemeld reglement zijn nog vervallen:

1°. het besluit der Staten, houdende vaststelling van de quota's voor het gewoon onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Augustus 1857, no. 73;

2°. het reglement omtrent het dragen der kosten van den Noorder IJ- en Zeedijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 December 1859, no. 64;

3°. het besluit der Staten tot vaststelling der som, die voor het gewoon onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk jaarlijks moet worden opgebracht, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Augustus 1869, no. 16, en

4°. de algemeene staat der landen, die in het buitengewoon onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk moeten bijdragen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 Augustus 1872, no. 39.

KON. BESLUIT *van 13 Februari 1908, n°. 54, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van 17 December 1907:*

n°. XXV, tot vaststelling van reglementen van bestuur voor de waterschappen:

1. *de Haarlemmermeerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Augustus 1855, n°. 47, 13 Augustus 1859, n°. 47, 9 Maart 1864, n°. 73, 6 Augustus 1871, n°. 25, 30 Juli 1878, n°. 63, 29 Juli 1889, n°. 18, 24 Juli 1899, n°. 54, 10 Augustus 1904, n°. 36 en 18 Augustus 1905, n° 36;*
2. *de Inlaagpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 29 November 1860, n°. 56 en 10 Augustus 1876, n°. 22;*
3. *de Lutkemeerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon besluiten van 23 Augustus 1872, n°. 43 en 14 October 1897, n°. 49;*
4. *de Oude Spaarndammerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon besluit van 8 November 1881, n°. 14;*

5. *de Overbrakerbinnenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 26 Augustus 1868, n° 14;*
6. *de Poelpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1859, n°. 42, 30 November 1882, n°. 18 en 2 Augustus 1888, n°. 26;*
7. *de Romolenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1859, n°. 41 en 16 December 1868, n° 26;*
8. *de Rottepolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1859, n° 44, 10 Augustus 1876, n°. 22 en 12 Augustus 1885, n°. 13;*
9. *de Schinkelpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 Augustus 1862, n°. 43;*
10. *de Schoter Veenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 December 1865, n°. 54, 1 Augustus 1883, n°. 20, 12 December 1899, n°. 30 en 3 Augustus 1901, n°. 8;*
11. *de Sloterdijkermeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 26 Augustus 1868, n°. 14;*
12. *de Vereenigde Groote en Kleine polders onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon besluiten van 23 November 1858, n°. 65, 8 December 1866, n° 53, 7 December 1876, n°. 20 en 3 Augustus 1901, n°. 8;*
13. *de polder Vogelenzang, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 September 1895, n°. 67 en 3 Augustus 1901, n°. 8;*
14. *de Vijfhuizerpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van het reglement van bestuur voor den Vijfhuizerpolder onder Zuid Schalkwijk, goedgekeurd bij Kon besluiten van 23 November 1858, n°. 64, 8 December 1866, n°. 53, 7 December 1876, n°. 20 en 3 Augustus 1898, n°. 16;*
15. *de polder de Wijkerbroek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 8 December 1866, n°. 53 en 2 December 1875, n°. 28, en*
16. *de Zuiderpolder onder Haarlemmerliede en Spaarn-*

woude, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1859, n°. 40, 10 Augustus 1876, n°. 22, 28 November 1893, n°. 25, 3 Augustus 1901, n°. 8 en 1 December 1905, n°. 46;

n°. XXVI, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in bovengenoemde waterschappen;

n°. XXVII, tot vaststelling van een reglement van bestuur voor het waterschap de Schouwbroekerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 6 September 1901, n°. 34 en 27 December 1902, n°. 31, en n°. XXVIII, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in dit waterschap.

Zie Prov. bladen nos. 27 t/m 45.

BESCHIKKING *van Gedeputeerde Staten van Friesland van 20 Februari 1908, n°. 77, 2e Afd. W, waarbij krachtens Art. 23, tweede lid, sub. 2°, van het Motor- en Rijwielreglement wordt bepaald, dat de in dit artikel omschreven verplichting tot het voeren van licht in die provincie, ten opzichte van voertuigen op vaste assen in het landbouwbedrijf gebezigd, niet van toepassing zal zijn van 1 Juni tot en met 15 Augustus.*

Zie Prov. blad no. 35.

Deze beschikking is goedgekeurd bij de beschikking van den Minister van Waterstaat van 14 Maart 1908, no. 212, Afd. Waterstaat.

KON. BESLUIT *van 29 Februari 1908, n°. 20, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van 29 October 1907, n°. 14, tot vergrooting van het waterschap Alteveer (gemeente Onstwedde) en vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap.*

Zie Prov. blad no. 27.

Het vroegere reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 December 1884, no. 24.

KON. BESLUIT *van 2 Maart 1908, n°. 40, houdende beslissing en hooger beroep op bezwaren van de commissie voor de loopende zaken van den Noorder IJ- en Zeedijk, in zake wijziging van de begrooting ten aanzien van de in 1907 aan den Zuidpolder Zeedijk uit te voeren werken.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Commissie voor de Loopende Zaken van den Noorder IJ- en Zeedijk tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland, dd. 22 Mei 1907, no. 27, waarbij genoemde Commissie is uitgenoodigd de begrooting ten aanzien van de in het jaar 1907 aan den Zuidpolder Zeedijk uit te voeren werken te doen wijzigen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 8 Jan. 1908, no. 355;

Op voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 27 Febr. 1908, no. 250, afd. Wat.;

Overwegende, dat het Bestuur van den Zuidpolder bij Edam, een der afdeelingen van de Dijksvereeniging „De Noorder IJ- en Zeedijk", op de begrooting dier afdeeling voor het jaar 1907 heeft uitgetrokken de navolgende bedragen:

a. voor het maken eener dijksverhooging te Volendam van het kantoor van den gemeentelijken vischafslag tot 35 Meters benoorden dijkpaal 38 *f* 13 915.52;

b. voor het maken van eene nieuwe schoeiing aan de binnenzijde van den zeedijk tusschen de dijkpalen 20 en 22 *f* 644.14;

c. voor het dempen van een gedeelte van de dijksloot aan de binnenzijde van den zeedijk, het plaatsen van schoeiingen in de landslooten en van een hek op de gedempte sloot tot afscheiding *f* 1306.12;

dat eerstgenoemd bedrag door Hoofdingelanden van den Noorder IJ- en Zeedijk verminderd is tot *f* 7000, en laatstgenoemd bedrag geheel van de begrooting weggenomen, terwijl tegen het maken eener beschoeiing tusschen de dijkpalen 20 en 22 geen bezwaar is gemaakt;

dat het Bestuur van den Zuidpolder bezwaren heeft ingebracht bij Ged. Staten tegen de door Hoofdingelanden op de begrooting aangebrachte wijzigingen en verzocht, dat voor de daarop gebrachte werken de noodige gelden zullen worden toegestaan;

dat voor de vermelde wijzigingen der begrooting door de Commissie voor de Loopende Zaken het volgende is aangevoerd:

wat betreft de dijksverhooging te Volendam, dat deze ook door Hoofdingelanden wenschelijk wordt geacht, doch dat zij eene verhooging tot 3 Meters + A.P. alleszins voldoende achten en het verlangen van het Bestuur van den Zuidpolder om den dijk te zien gebracht tot eene hoogte van 3.15 Meters + A.P. niet anders kunnen beschouwen dan als een overdreven en geheel overbodigen eisch; dat toen bij den aanleg van de trambaan Volendam – Edam— Kwadijk de overgang uit de haven werd gemaakt, de dijk ook daar,

onder goedkeuring van het Waterstaatstoezicht is gebracht tot 3 Meter + A.P.; dat een beroep op hetgeen ten aanzien van de hoogte van den Zuidpolder Zeedijk wordt gezegd op blz 39 van het werk van Jhr. Mr. J. W. M. Schorer, „de Zeeweringen en Waterschappen van Noord-Holland", namelijk dat deze tusschen paal 24 en de scheipaal van den Katwouder Zeedijk (zijnde het gedeelte waartusschen het in deze bedoelde dijksvak is gelegen) zou zijn ongeveer 3.25 Meters + A. P, niet kan opgaan, wijl deze opgave nimmer is geweest overeenkomstig den bestaanden toestand, en dat eindelijk, moest de dijk aldaar worden gebracht op eene hoogte van 3.15 Meters + A.P, het noodzakelijk zou worden, overigens geheel overbodige, voorzieningen te nemen ten aanzien van de nevens de kruin gelegen woningen, waarvan de dorpels beneden die hoogte zijn gelegen; dat het maken van een keermuur van beton aan het bovengedeelte van het binnentalud en van trappen naar de aan den dijk liggende woningen en naar de aldaar aanwezige stegen en sloppen, zoomede het bestraten van de nevens den rijweg liggende bermen van dien weg niet behoort tot de taak der Dijksvereeniging;

wat betreft het dempen van een gedeelte van de dijksloot aan de binnenzijde van den zeedijk en het plaatsen van schoeiingen, dat ook de uitvoering van deze werken niet behoort tot de taak van het College van den Noorder IJ- en Zeedijk, maar tot die van het betrokken gemeentebestuur; dat toch bij afkalving van het dijkstalud, niet de dijk, maar de grondvesten van de aldaar geplaatste huizen daaronder zullen lijden en dat het voorts onnoodig kan worden geacht om in eene nadere beschouwing te treden ten aanzien van de door het Dijksbestuur uitgesproken meening, dat die beschoeiing noodzakelijk zou zijn, ten einde het wegschuiven van den dijk te voorkomen;

dat Ged. Staten ten aanzien van hetgeen door de Commissie voor de Loopende Zaken is aangevoerd, hebben overwogen: dat het dijksvak te Volendam steeds is aangemerkt als een der minst betrouwbare gedeelten van den Zuidpolder Zeedijk; dat daarin meermalen een meerdere meters lange lengtescheur werd aangetroffen, vermoedelijk een gevolg van een ongelijke zetting van het dijkslichaam; dat eene behoorlijke voorziening van dat dijksvak, waartoe in de eerste plaats moet worden gerekend een voldoend op hoogte houden van de dijkskruin, dan ook steeds gebiedend noodzakelijk moet worden geacht en iedere bezuiniging daarop moet worden afgewezen; dat wat betreft de bewering van de Commissie voor de Loopende Zaken, dat de dijk aldaar nimmer eene hoogte zo ude

hebben gehad van 3.25 M + A.P.. moet worden opgemerkt, dat volgens de door het bestuur van den Zuidpolder aan het provinciaal bestuur in de jaren 1885 en 1892 verstrekte opgaven, de dijk tusschen den scheipaal van den Katwouder Zeedijk en nummerpaal 24 toenmaals eene hoogte had van 3.25 Meter + A. P, welke opgaven derhalve geheel in overeenstemming zijn met het hierboven genoemde werk van Jhr. Mr. Schorer; dat moge de hoogteligging van de kruin van den dijk in latere jaren min of meer belangrijk zijn verminderd, dit niet anders kan worden verklaard dan door eene plaats gehad hebbende zetting of inklinking van den dijk, een verschijnsel dat zich bij nagenoeg alle zeedijken voordoet; dat de bewering van meergenoemde Commissie, dat bij den aanleg van de trambaan Volendam—Edam—Kwadijk en bij het maken van de overgang naar de haven, de kruin van den dijk, onder goedkeuring van het Waterstaatstoezicht is gebracht op 3 Meters + A.P., allerminst een argument kan zijn om zich ook thans bij de door het Dijksbestuur ontworpen verbetering van den dijk met die hoogte tevreden te stellen, dit te minder omdat, blijkens het voor de uitvoering van deze werken opgemaakt bestek, de kruin van den dijk ter plaatse van bedoelden overgang moest worden gelegd op 3.25 Meters + A.P., alles volgens de Algemeene Voorschriften, vastgesteld door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en de aanwijzing en voorschriften door het Bestuur van den Noorder IJ- en Zeedijk te verstrekken; dat derhalve, zoo de dijk ter plaatse is gelegd op 3 Meters + A.P., hieruit slechts volgt, dat men zich destijds bij den aanleg van het werk niet heeft gehouden aan de daaromtrent in het bestek opgenomen bepalingen; dat de omstandigheid dat eene verhooging van den dijk tot 3 Meters + A.P. het nemen van voorzieningen ten aanzien van de aan de kruin geplaatste woningen noodzakelijk zou kunnen maken, evenmin grond kan opleveren om van eene zoodanige dijksverhooging, nu deze noodzakelijk is gebleken, af te zien; dat evenmin kan worden toegegeven, dat het maken van een keermuur van beton aan de kruin van den dijk en van trappen naar de aldaar aanwezige woningen, stegen en sloppen en van de beharding van de bermen van den rijweg niet zou behooren tot de bemoeiingen van het Dijksbestuur; dat immers, nu tot eene verhooging van den dijk zal worden overgegaan, ook al die maatregelen, die moeten strekken om de aan den dijk geplaatste woningen toegankelijk te houden, moeten komen ten laste van hem, door wien het werk wordt ondernomen, terwijl het uitvoeren van de daartoe noodige werken aan den zeedijk wel allerminst kan worden overgelaten aan de tegenwoordige of toe-

komstige eigenaren en bewoners dier perceelen; dat voorts, wat de bestrating van de bermen van de dijkskruin aangaat, niet alleen het beharden van dat gedeelte van de kruin, dat tot den eigenlijken rijweg dient, moet worden gerekend te behooren tot de taak van het Dijksbestuur, doch ook, ten einde de geheele kruin steeds in behoorlijken staat te houden, de bestrating van de zijkanten van den weg, dit te meer, waar, gelijk te Volendam, van die bermen steeds een veelvuldig gebruik wordt gemaakt; dat de door het Bestuur van den Zuidpolder op zijne begrooting gebrachte post voor het dichten van een gedeelte dijksloot, het maken van eenige beschoeiingswerken en het plaatsen van eene afscheiding op de gedempte sloot op die begrooting moet worden gehandhaafd en de uitvoering dezer werken zeer zeker moet komen ten laste van de Dijksvereeniging; dat de Commissie voor de Loopende Zaken te dien opzichte geheel ten onrechte van meening is, dat deze werken niet zouden worden gevorderd in het belang van het dijkslichaam, maar slechts in het belang van de op het binnentalud geplaatste woningen met aanhoorige erven; dat toch het staal, waarop de dijk ter plaatse rust, minder betrouwbaar moet worden geacht, wijl het meest binnenwaarts gelegen gedeelte van het dijkprofiel steeds aan meer dan gewone zetting onderhevig is, getuige het feit, dat het bij uitbaggering van de sloot meermalen is voorgekomen, dat gedeelten van den vasten bodem oprezen en de binnendijkskruin nog meer dan anders zettingen vertoonde; dat evenwel de op dezen post uitgetrokken gelden voor het maken van eene afscheiding tot keering van het vee, kunnen worden verminderd met f 50, en deze post derhalve in zijn geheel kan worden teruggebracht tot f 1026.08;

dat op deze gronden Ged. Staten, gelet op de artt. 56 en 57 van het Reglement, vaststellende het toezicht op het onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk, onder dagteekening van 22 Mei 1907 besloten, de begrootingen o. a. voor den Zuidpolder Zeedijk aan de Commissie voor de Loopende Zaken van den Noorder IJ- en Zeedijk terug te zenden met uitnoodiging:

a. de begrooting van den Zuidpolder Zeedijk door Hoofdingelanden te doen verhoogen: 1°. met een bedrag van f 6915 52, ten einde de verhooging van den dijk te Volendam te kunnen doen uitvoeren op de wijze, waarop die door het betrokken Dijksbestuur is ontworpen; 2°. met een bedrag van f 1026,08 voor het dempen van een gedeelte sloot te Volendam, het maken van beschoeiingswerken en het plaatsen van eene veekeering op de gedempte sloot;

b. de aldus gewijzigde begrooting daarna zoo spoedig mogelijk,

immers binnen vier weken na de dagteekening der beschikking van Ged. Staten, opnieuw ter onderzoek in te zenden;

dat de Commissie voor de Loopende Zaken van den Noorder IJ- en Zeedijk, ter uitvoering van een besluit van Hoofdingelanden dd. 6 Juni 1907, tegen de beschikking van Ged Staten bij Ons beroep heeft ingesteld;

dat Hoofdingelanden aanvoeren, dat eene meerdere verhooging van den dijk te Volendam dan tot 3 M geheel overbodig is, daar deze dijk gedeeltelijk ligt binnen de haven van Volendam en gedeeltelijk achter buitenland, waardoor hij niet den golfslag, doch alleen somtijds eenig hoog water heeft te weerstaan; dat de werken — als de aanleg van een muur aan de binnenzijde, om de huizen te beschermen en daaraan toegang te verleenen, het bestraten van de kruin over de geheele breedte, waar ook aan de buitenzijde huizen zijn gebouwd en het dempen van de dijksloot met het hekwerk tot afscheiding van den dijksgrond doordat de huizen aan de binnenglooiing gebouwd een zeer ongelijken druk veroorzaken op den dijk en dientengevolge verlaging aan de binnenkruin en zetting, zich uitstrekkende tot de dijksloot, onstaan —, noodig worden geacht door den huizenbouw aan den Zeedijk, waarvan aan den Zuidpolder, als eigenaar van den dijk, erfpacht wordt betaald, en dat het hoogst onbillijk is, de Vereeniging van den Noorder IJ- en Zeedijk met de kosten dier werken te belasten; op welke gronden Hoofdingelanden verzoeken, dat, met gedeeltelijke vernietiging van het door hen bestreden besluit van Ged. Staten, de raming voor de verhooging van den dijk te Volendam worde vastgesteld op het door hen bepaalde bedrag van f 7000, waardoor voorkomen zal worden bij uitvoering van alle door het bestuur van den Zuidpolder verlangde werken, de heffing van een buitengewonen omslag over de overige waterschappen, die niet het minste belang hebben bij den toestand van Volendam, voor zoover die niet met de waterkeering van den zeedijk in verband staat en evenmin bij den toestand, waarin de aan den zeedijk zonder vergunning gebouwde huizen zich bevinden;

Overwegende, dat Ged Staten van Noordholland bij hun bestreden besluit op juiste gronden, welke Wij tot de Onze maken, de begrooting van de aan den Zuidpolder Zeedijk uit te voeren werken, zooals de begrooting door Hoofdingelanden van den Noorder-IJ- en Zeedijk was vastgesteld, niet hebben goedgekeurd;

dat derhalve met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingesteld beroep moet worden verworpen;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Stbl. no. 176), de Verordening

houdende regelen omtrent het toezicht van de Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten op de waterschappen in Noordholland en op de waterstaatswerken in die provincie, alsmede het Reglement vaststellende het toezicht op het onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 7 Maart 1908, n°. 45, houdende aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van 16 Juli 1907 (Staatsblad n°. 215) te onteigenen voor de verbetering van de Bolksbeek.*

KON. BESLUIT *van 14 Maart 1908, n°. 49, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake benoeming van een vertegenwoordiger van de waterschappen Ooster-Zwake, 's-Gravenpolder en het Haventje van Biezelinge in den dijkraad van het waterschap voor de waterkeering van den calamiteusen Willem Annapolder.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door J. Woutersen te 's-Gravenpolder en J. van der Minne te 's-Gravenhage tegen het besluit van Ged. Staten van Zeeland, van 31 Mei 1907, no. 44, 2e afd., tot vernietiging van een besluit van de Vereenigde Vergadering van stembevoegde ingelanden van de waterschappen Ooster-Zwake, 's-Gravenpolder en het Haventje van Biezelinge, waarbij een vertegenwoordiger van die waterschappen is benoemd in den Dijkraad van het waterschap voor de waterkeering van den calamiteusen Willem Annapolder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 29 Jan. 1908, no. 230;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 12 Maart 1908, no 264, afd Wat.;

Overwegende, dat Ged. Staten het bestreden besluit hebben genomen uit overweging, dat in de bewuste op 2 Mei 1907 gehouden vergadering tegenwoordig waren vier stembevoegde ingelanden en negen vertegenwoordigers van stembevoegde ingelanden van het waterschap 's-Gravenpolder, twee vertegenwoorders van stembevoegde ingelanden van het waterschap Ooster-Zwake en één stembevoegde

ingelande van den polder het Haventje van Biezelinge, derhalve vijf stembevoegde ingelanden en elf vertegenwoordigers; dat S. Paul na twee vrije stemmingen bij herstemming 7 van de 14 uitgebrachte stemmen verkreeg en daarna door het lot benoemd werd verklaard; dat volgens art. 5 van het Bijzonder Reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen polder Willem Anna voor de benoeming gelden de bepalingen tot het doen van keuzen van personen, opgenomen in de artt 38, 39 en 40 van het Reglement op de calamiteuse polders of waterschappen en dat zij geschiedt door de stembevoegde ingelanden, die zijn opgekomen; dat volgens deze laatste bepaling de benoeming door de stembevoegde ingelanden zelf moet geschieden en vertegenwoordiging in dit geval is uitgesloten; dat de deelneming van negen vertegenwoordigers aan de stemmingen op den uitslag van invloed is geweest;

dat van dit besluit J. Woutersen, Dijkgraaf van het waterschap 's-Gravenpolder en Voorzitter van de Vereenigde Vergadering van stembevoegde ingelanden van de waterschappen 's-Gravenpolder, Ooster-Zwake en het Haventje van Biezelinge, met inachtneming van de wettelijke voorschriften bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat naar zijne meening Ged. Staten zich ten onrechte beroepen op art. 5 van het Bijzonder Reglement in verband met de artt. 38, 39 en 40 van het Reglement op de calamiteuse polders en waterschappen in Zeeland; dat de in die artikelen vervatte bepalingen toch alleen gelden voor de wijze van benoeming tot het doen van keuze van personen, doch niet voor de samenstelling der vergadering van ingelanden; dat blijkens de 1e al. van meergemeld art. 5 de benoeming geschiedt door de stembevoegde ingelanden, daartoe te zamen geroepen door den Dijkgraaf van het waterschap 's-Gravenpolder; dat, waar gesproken wordt van samenroepen van stembevoegde ingelanden, dit samenroepen behoort te geschieden overeenkomstig art. 58, 3e al., van het Algemeen Reglement voor de polders en waterschappen in Zeeland, dat zegt: „de oproeping ter vergadering van Ingelanden geschiedt schriftelijk; de oproepingsbrief wordt gezonden aan de stembevoegde ingelanden, hunne wettelijke vertegenwoordigers of aan de personen die door stembevoegden als hunne wettelijke vertegenwoordigers schriftelijk aan het polderbestuur zijn opgegeven"; dat, waar in het bewuste art 5 gesproken wordt van eene vergadering van stembevoegde ingelanden, deze vergadering niet anders kan zijn dan de vergadering van ingelanden bedoeld in art. 41 van het Algemeen Reglement voor de polders en waterschappen, in welke vergadering stembevoegden zich krachtens art 64 van dat Reglement *kunnen doen vertegenwoordigen;* dat na het tot

stand komen van gemeld bijzonder Reglement, dus sedert 1871, de vertegenwoordigers van ingelanden steeds aan de stemming tot benoeming van een lid van den Dijkraad hebben deelgenomen, zonder dat daartegen bezwaren zijn gerezen;

dat J van der Minne, stembevoegd ingeland zoowel van het waterschap Ooster-Zwake als van het waterschap 's-Gravenpolder, eveneens bij Ons in beroep is gekomen, daarbij te kennen gevende, dat het besluit van Ged Staten in strijd is met de gewone rechtsopvatting, die ook steeds in de praktijk is gehuldigd, dat iemand geacht wordt *tegenwoordig* te zijn indien hij bij *gemachtigde* verschijnt, en *persoonlijke* opkomst in dezen niet is voorgeschreven;

Overwegende, dat in dezen twee vragen te beantwoorden zijn: 1°. of bij de benoeming van een vertegenwoordiger van de waterschappen Ooster-Zwake, 's-Gravenpolder en het Haventje van Biezelinge krachtens art. 5 van het Bijzonder Reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen polder Willem Anna, vertegenwoordiging der ingelanden door gemachtigden is toegelaten; 2°. of hij die ingeland van meer dan een der sub. 1 vermelde waterschappen is, meer dan eene stem kan uitbrengen:

Overwegende, wat de eerstvermelde vraag betreft, dat het naar algemeene rechtsbeginselen georloofd is, bij het verrichten eener rechtshandeling van den aard der hierbedoelde, zich door een gemachtigde te doen vertegenwoordigen, waar deze bevoegdheid niet uitdrukkelijk is uitgesloten;

dat dit beginsel in het algemeen ook voor het waterschapsrecht geldt en bepaaldelijk ook uit art. 64 van het Algemeen Reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland blijkt, dat krachtens het provinciaal waterschapsrecht van Zeeland in de vergadering van ingelanden vertegenwoordiging is toegelaten;

dat van eene uitdrukkelijke afwijking van dit beginsel, ten aanzien der vergadering van ingelanden, waarop het bestreden besluit betrekking heeft, niet blijkt;

dat de artt. 38, 39 en 40 van het Reglement voor de calamiteuse polders, waarnaar in art 5, 2e lid, van het voormelde Bijzonder Reglement voor den calamiteusen polder Willem Anna verwezen wordt, geene zoodanige uitdrukkelijke afwijking bevatten, terwijl de uitdrukking: „tegenwoordig zijnde leden" in art. 40, 2e en 8e lid, in dien zin moet worden opgevat, dat de vertegenwoordigde leden als door hunne gemachtigden ter vergadering tegenwoordig moeten worden aangemerkt;

Overwegende, met betrekking tot de tweede vraag, dat deze ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch de benoeming van den vertegenwoordiger, die het hier geldt, geschiedt in eene vergadering van stembevoegde ingelanden der drie waterschappen;

dat die vergadering van ingelanden als eene eenheid moet worden aangemerkt en dus ieder die als ingeland tot het uitbrengen van stem bevoegd is, onverschillig waar zijn goed gelegen is, daarin eene stem uitbrengt;

dat toch, evenmin als de omstandigheid dat iemands eigendommen in verschillende deelen van hetzelfde waterschap gelegen zijn, op den omvang der stembevoegdheid als ingeland van invloed is, dit het geval is, waar de goederen zijn gelegen in verschillende waterschappen, voor welke het houden van ééne gemeenschappelijke vergadering van ingelanden is voorgeschreven;

dat dus ten onrechte voor J. van der Minne, ingeland in twee dier waterschappen, twee stemmen zijn uitgebracht;

Overwegende, dat, daar de benoeming van een vertegenwoordiger is geschied bij loting, omdat op twee personen een gelijk aantal stemmen is uitgebracht, het toekennen van twee stemmen aan J. van der Minne van invloed is geweest op den uitslag der verkiezing en deze dus behoort te worden vernietigd;

dat mitsdien het bestreden besluit, ofschoon op andere gronden, behoort te worden gehandhaafd;

Gezien het Bijzonder Reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen polder Willem Anna;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 16 Maart 1908, n°. 33, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake afvoering van den ligger van de wegen in de gemeente Scheemda van den daarop als Kerkenlaan voorkomenden weg.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door: 1°. H. Niemand te Eexta, gem. Scheemda, 2°. den Raad der gemeente Scheemda, 3°. S. van der Laan en A. Groen te Eexta, gem. Scheemda, 4° de wed. S. Sijpkens, mede aldaar, tegen het besluit van Ged. Staten van Groningen, dd. 4 Oct. 1907, n°. 138, 1e afd., houdende beslissing in zake het beroep, door de Kerkvoogdij der Nederl. Herv. Gemeente te Eexta ingesteld tegen het besluit van den Raad der

gemeente Scheemda, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van genoemde Kerkvoogdij, om den onder n°. 25 op den ligger van de wegen in de gemeente Scheemda als Kerkenlaan voorkomenden weg als zoodanig van gemelden ligger af te voeren;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 29 Januari 1908, n°. 380;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 Maart 1908, n°. 221, afd. W.;

Overwegende, dat op gemelden ligger, goedgekeurd bij besluit van Ged. Staten dd. 11 Oct. 1901, no 28*a*, Ie afd., onder volgnummer 25 voorkomt de Kerkenlaan, kadastraal bekend Sectie F no. 1051 en 1052, als weg der eerste klasse, lang 548 M. en breed 5 M, met aanwijzing van bovengemelde Kerkvoogdij als onderhoudsplichtige;

dat, nadat de Kerkvoogdij aan den Raad der gemeente Scheemda heeft verzocht, deze laan als weg van den ligger af te voeren, door den gemeenteraad bij besluit van 30 Maart 1907, no. 10, afwijzend op het verzoek is beschikt;

dat van dat gemeld raadsbesluit de Kerkvoogdij in beroep is gekomen bij Ged. Staten, waarop laatstgemeld college, bij besluit dd. 4 Oct. 1907, no 138, Ie afd, heeft besloten den ligger van de wegen in de gemeente Scheemda in dien zin te wijzigen, dat de omschrijving in de tweede kolom van de onder volgnummer 25 daarin genoemde Kerkenlaan wordt aangevuld met de woorden „als voetpad" en in de 6e kolom de breedte wordt opgegeven als „van 4 tot 7 M." te bedragen;

dat Ged. Staten daarbij hebben overwogen, dat de bedoelde Kerkenlaan reeds vóór 1854 diende voor openbaar gebruik en daarover schouw werd uitgeoefend en mitsdien terecht is geplaatst op den door den Raad der gemeente Scheemda op 6 Dec van dat jaar vastgestelden ligger van de wegen en op het den 18 Aug. 1855 vastgesteld kohier van onderhoudsplichtigen met eene lengte van 548 ellen en eene breedte van 2½ el; dat evenwel uit de plaatsing op dien ligger tusschen de voetpaden en uit hare in dien ligger aangegeven breedte, in verband met hare afsluiting voor het gebruik van rij- en voertuigen, tevens mag worden afgeleid, dat hare bestemming niet was als rijweg gebruikt te worden, doch enkel als voetpad; dat de Kerkenlaan onder dezelfde omschrijving mede voorkomt op den door den gemeenteraad op 11 Juli 1891 vastgestelden ligger onder no. 25, echter met deze wijziging, dat hare breedte is aangegeven op 5 M.; dat niet is gebleken, waarom de vroeger aangegeven breedte van 2½ el in 1891 is veranderd in

5 M., eene breedte, die de gemelde laan niet bezit; dat noch uit deze meerdere breedte, noch uit anderen hoofde kan worden opgemaakt, dat aan de laan eene andere bestemming is gegeven dan waarvoor zij in 1854 geacht mag worden bestemd te zijn;

dat van het besluit van Ged. Staten appellanten sub 1°., 2°., 3°. en 4°. bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende o.a. wat betreft appellanten sub 3°. en 4°., dat een deel van den weg aan ieder van hen in eigendom toekomt, terwijl de gemeenteraad van Scheemda — appellant sub 2°. — er op wijst dat de Kerkvoogdij bij haar beroep te kennen heeft gegeven, het verzoek alleen te doen voor wat betreft het perceel kad. bek. gem. Scheemda Sectie F no. 1051 en niettemin Ged. Staten besloten dat de geheele laan, dus ook het kad. perceel no. 1052, zou zijn voetpad, dat wel is waar van oudsher de laan als doodenweg werd gebruikt, doch dat die ook wel gebruikt is door gewone wagens; dat een hek, dat aan het westelijk einde van de laan omstreeks 1861 bestond, daartoe door ieder kon geopend worden; dat vóór 1861 ook aan de oostzijde eene afsluiting heeft bestaan; dat in verband met art. 8 van het reglement op de wegen niet gezegd kan worden dat een minder breedte dan genoemd in art. 4 van dat reglement, eene aanwijzing zou zijn, of de Kerkenlaan als weg of als voetpad moet worden aangemerkt en dat eene plaatsing in den ligger tusschen andere voetpaden daarvoor evenmin eene aanwijzing is;

Overwegende, voor zoover het beroep is ingesteld door S. van der Laan en A. Groen en de weduwe S. Sijpkens, dat niet meer op 7 Nov. 1907 — zijnde de dag waarop hunne beroepschriften bij Ons Kabinet zijn ingekomen — beroep kon worden ingesteld, aangezien toen de bij art. 21 bis, 7e lid, van het reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen, voor het beroep gestelde termijn van 30 dagen, te rekenen van den dag, waarop de beslissing van Ged. Staten genomen is — zijnde 4 Oct. 1907 — reeds was verloopen;

Overwegende, voor zoover het beroep is ingesteld door H. Nieman en den Raad der gemeente Scheemda, dat Ged. Staten op juiste gronden, welke wij tot de Onze maken, hebben goed gevonden den ligger van de wegen in de gemeente Scheemda in dien zin te wijzigen, dat de omschrijving in de tweede kolom van de onder volgnummer 25 daarin genoemde Kerkenlaan wordt aangevuld met de woorden „als voetpad" en in de 6de kolom de breedte wordt opgegeven „als van 4 tot 7 M." te bedragen en dat tegen deze uitspraak door appellanten in hooger beroep geen afdoende argumenten zijn aangevoerd;

Gezien het Reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. voor zoover het beroep is ingesteld door S. van der Laan en A. Groen en de weduwe S. Sijpkens, appellanten in hun beroep niet-ontvankelijk te verklaren;

2°. voor zoover het beroep is ingesteld door H. Nieman en den Raad der gemeente Scheemda, met handhaving van het bestreden besluit van Ged. Staten van Groningen, dd. 4 Oct. 1907, no. 138, 1e afd., het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 17 Maart 1908, n°. 31, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake herstel van een dam door het bestuur van den Ouden of Hoogen polder van Pijnacker.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door H. J. J. van Buysen te Delft tegen het besluit van Ged Staten van Zuidholland, dd. 18 Nov. 1907, B. no 3238 (1e afd.) G. S. no 100, houdende afwijzing van een verzoek van adressant om toepassing van art. 38 der wet van 10 Nov. 1900 (Stbl. no. 176) inzake herstel van een dam door het bestuur van den Ouden of Hoogen polder van Pijnacker;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 26 Febr. 1908, no. 25;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 14 Maart 1908, la. I., afd W.;

Overwegende, dat bij adres van 26 Juni 1907 H J. J. van Buysen, notaris te Delft, zoo voor zich als namens Cornelis van Buysen, Ida, Adriana, Pieter en Marie van Buysen, allen te Pijnacker, te zamen eigenaars van verschillende perceelen ingedijkte landerijen, genaamd „de Kleine Polder", zich tot Ged. Staten van Zuidholland heeft gewend, met het verzoek, het bestuur van den Ouden of Hoogen polder zoo spoedig mogelijk te bevelen, de keur van den polder te handhaven, den in de Veensloot gelegen dam, deel uitmakende van den zoogenaamden Kleinen Polder — welke dam was doorgestoken — weder te doen dichtmaken en toe te zien dat de dam niet weder opnieuw wordt opengemaakt;

dat Ged. Staten op 18 Nov. 1907 hebben besloten, aan adressant te kennen te geven, dat hij en zijne mede-eigenaars van den Kleinen

polder zich zelven hebben te helpen door de reeds door hen begonnen verhooging van de kade langs de Veensloot te voltooien en op voldoende hoogte te brengen;

dat H. J. J. van Buysen zich hierop tot Ons gewend heeft, aanvoerende, dat het doorgraven van waterkeeringen en dammen is verboden bij artt. 14*a* en 26 van de keur regelende het onderhouden der wateren, wegen, hoofden enz. in den Ouden of Hoogen Polder van Pijnacker en Ons verzoekende, het besluit van Ged. Staten te vernietigen en het polderbestuur te gelasten de keur des polders te handhaven en toe te passen en zoo noodig op kosten van de nalatige eigenaresse den dam weder te herstellen;

Overwegende, dat de wet van 10 Nov. 1900 (*Staatsblad n°. 176*) — behoudens hetgeen art. 40 ten aanzien van Onzen Commissaris in de provincie bepaalt — geene bepaling bevat, uit kracht waarvan, ingeval Ged. Staten niet voldoen aan een verzoek als waarmede de tegenwoordige appellant zich tot Ged. Staten van Zuidholland gewend heeft, de verzoeker Onze voorziening kan inroepen;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (*Staatsblad n°. 176*);

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 17 Maart 1908, n°. 32, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de politieverordening voor den polder Oostzaan.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door P. Lust Jnzn. en anderen, te Oostzaan, en door K. Stam Dzn. en anderen, te Zaandam, tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland, dd. 25 Sept. 1907, no. 16, tot goedkeuring der politieverordening voor den polder Oostzaan;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 19 Febr. 1908, no. 7;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 14 Maart 1908, Litt. M., afd. Wat.;

Overwegende, dat, nadat de politieverordening voor den polder op 4 Sept. 1907 was vastgesteld, Ged. Staten van Noordholland, haar bij besluit van 25 Sept. 1907, no. 16, hebben goedgekeurd;

dat P. Lust Jnzn. en anderen te Oostzaan en K. Stam Dzn. en anderen te Zaandam bij Ons beroep hebben ingesteld, aanvoerende, dat het laten uitloopen gedurende de maanden Juni en Juli van

eenden, zwanen, ganzen enz. in polderslooten tot nog toe steeds geoorloofd was en steeds vrij geschiedde, wijl de schade welke die dieren aanbrengen niet noemenswaard is; dat zij het verbod zeer in hun nadeel achten, omdat de eenden in die maanden in den vollen leg zijn en zoo ze moeten worden vastgehouden, uit den leg geraken en daar niet meer inkomen; dat appellanten daardoor belangrijke schade lijden in hun bedrijf en eenigen hunner geene andere broodwinning kunnen vinden; dat het polderbestuur bovendien naar hunne meening in dezen zijne bevoegdheid heeft overschreden; dat toch een polderbestuur alleen belast is met het bemalen en reinhouden van de onder zijn gebied behoorende slooten en het op peil houden van het water, om welke redenen appellanten Ons verzoeken het besluit van Ged. Staten te vernietigen;

Overwegende, dat — gelijk de ervaring leert — beperking in vrij laten uitzwemmen van eenden, ganzen en andere watervogels gewenscht is wegens de schade door die dieren veroorzaakt aan de landerijen;

dat dan ook eene bepaling als waartegen door appellanten bezwaar wordt gemaakt, in de nog van kracht zijnde keur (art. 54) reeds bestaat;

dat mitsdien Ged. Staten terecht hunne goedkeuring aan de vastgestelde keur hebben verleend;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*) en het Algemeen Reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de ingestelde beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 17 Maart 1908, n° 242, Afdeeling Comptabiliteit, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, de Rijksbouwmeesters in de 1e en 2e districten en den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten, in zake vermelding in reisdeclaratiën, in welken tijd de tijdstippen van aanvang en einde der reizen zijn opgegeven.*

Ik heb de eer U mede te deelen, dat de Algemeene Rekenkamer verlangt, dat indien bij het doen van dienstreizen eene heen- of terugreis met een bijzonder vervoermiddel of te voet geschiedt, terwijl de terug- of heenreis per spoor is afgelegd, in de betrekkelijke reisdeclaratie vermeld moet worden in welken tijd de

tijdstippen van vertrek uit of terugkeer in de standplaats zijn uitgedrukt.

Ik verzoek U dit ter kennis te doen brengen van de onder Uwe bevelen werkzaam zijnde ambtenaren, waartoe een aantal afdrukken dezer circulaire hierbij gaat.

KON. BESLUIT *van 18 Maart 1908 (Staatsblad n° 86) tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de Scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee, vastgesteld bij Kon besluit van 9 December 1903 (Staatsblad n° 326).*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 15 Januari 1908, no. 215, afdeeling Waterstaat, tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 9 December 1903 (*Staatsblad n°. 326*);

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) en op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen enz., onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad n°. 158*), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (*Staatsblad n°. 229*);

Den Raad van State gehoord, (advies van 11 Februari 1908, no. 27);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 14 Maart 1908, no 228, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 9 December 1903 (*Staatsblad n°. 236*), te wijzigen als volgt:

I. Artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Zeeschepen geladen met buskruit, andere ontplofbare of licht ontvlambare stoffen, voeren, zoolang zij in de in artikel 1 *a* en *c* genoemde wateren vertoeven, met afwijking van het bepaalde in artikel 48 van het Koninklijk besluit van 15 October 1885 (*Staatsblad n°. 187*), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 7 Maart 1907 (*Staatsblad n°. 69*), over dag in den voortop vlag *B.* van het internationale seinboek, en bij nacht twee roode lichten op een onderlingen afstand van ten minste 1 M., even hoog en ten minste 6 M. boven het scheepsboord geheschen. Deze roode lichten, doch dan ten minste 3 M. boven het scheepsboord geheschen, moeten

des nachts ook getoond worden op binnenvaartuigen, geladen met buskruit, andere ontplofbare of licht ontvlambare stoffen.

„Bij mistig of donker weder mag een vaartuig met buskruit, andere ontplofbare of licht ontvlambare stoffen geladen, de in artikel 1*a* en *c* genoemde wateren niet bevaren, zoolang zijne vlaggen of lichten niet op een afstand van ten minste 500 M. gemakkelijk gezien kunnen worden.

„Wanneer een vaartuig met buskruit, andere ontplofbare of licht ontvlambare stoffen geladen, moet stoppen, mag het niet anders stilliggen, dan op een afstand van ten minste 1000 M. van andere vaartuigen, behoudens de bevoegdheid van de ambtenaren der Rijkspolitie om een vaartuig met petroleum of andere oliën geladen, zoo noodig een minderen afstand te vergunnen".

II. Tusschen de artikelen 12 en 13 worden twee nieuwe artikelen 12*bis* en 12*ter* ingelascht luidende:

Art. 12*bis*. „Het is den schipper van eene stoomboot of motorboot, en aan de opvarenden van vletten of andere roei- en zeilvaartuigen verboden deze vast te maken of vastgemaakt te houden aan een zeeschip, dat niet vooruit en achteruit behoorlijk vastgemeerd ligt, of niet ten anker ligt, tenzij voor het vastmaken van de boot, die het zeeschip moet sleepen, het aan boord brengen of afhalen van den loods, het aanklampen van het schip om hulp te bieden bij brand of voor andere noodzakelijke handelingen.

„Het is den schipper van een zeeschip verboden eenige, krachtens het voorgaande lid verboden, handeling toe te laten.

Art. 12*ter*. „Met uitbreiding van artikel 88 van het Algemeen Reglement is de handhaving van dit bijzonder reglement ook opgedragen aan de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen".

III. In artikel 13, sub *b*, wordt in plaats van „de artikelen 2, 3 en 4", gelezen: „de artikelen 2, 3, 4 en 12*bis*".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 18 Maart 1908 (Staatsblad n°. 87), tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, vastgesteld bij Kon. besluit van 26 Februari 1904 (Staatsblad n°. 51), laatstelijk gewijzigd bij Kon besluit van 16 October 1907 (Staatsblad n°. 269).*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 15 Januari 1908, n°. 215, afdeeling Waterstaat, tot nadere wijziging

van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1904 (*Staatsblad n°. 51*), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 16 October 1907 (*Staatsblad n°. 269*);

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) en op artikel 1 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen enz, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad n°. 158*), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (*Staatsblad n°. 229*));

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Februari 1908, n°. 27);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 14 Maart 1908, n°. 228, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1904 (*Staatsblad n°. 51*), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 16 October 1907 (*Staatsblad n°. 269*), nader te wijzigen als volgt:

I. Artikel 11 wordt gelezen als volgt:

„De schipper van een ten anker of gemeerd liggend vaartuig moet toestaan dat een ander vaartuig langszijde van zijn vaartuig ten anker kome en daaraan vastgemaakt worde.

„Het is den schipper van een vaartuig verboden dat vast te maken of vastgemaakt te houden aan een zeeschip, dat niet vooruit en achteruit behoorlijk vastgemeerd ligt of niet ten anker ligt tenzij voor het vastmaken van de boot die het zeeschip moet sleepen, het aan boord brengen of afhalen van den loods, het aanklampen van het schip om hulp te bieden bij brand, of voor andere noodzakelijke handelingen.

„Het is den schipper van een zeeschip verboden, eenige krachtens het voorgaande lid verboden handeling toe te laten".

II. Tusschen de artikelen 11 en 12 wordt een nieuw artikel 11*bis* ingevoegd, luidende:

Art. 11*bis*. „Het is verboden stoom of heet water uit de zijde van een schip of uit eene langszijde aangebrachte pijp te laten ontsnappen, tenzij door doeltreffende maatregelen is gezorgd, dat daardoor geen gevaar kan ontstaan voor personen die zich bevinden op langszijde liggende schepen".

III. Artikel 36 wordt gelezen als volgt:

Art. 36. Met uitbreiding van artikel 88 van het Algemeen Reglement, is de handhavtng van dit bijzonder reglement ook opgedragen

aan de havenpolitie, waaronder, behalve de havenmeesters, ook verstaan worden de adjunct-havenmeester, de onderhavenmeesters, hulphavenmeesters en tijdelijke hulphavenmeesters, zoomede aan de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, op alle welke ambtenaren en beambten het eerste en het tweede lid van genoemd artikel 88 mede van toepassing zijn; voorts, voor zooveel betreft de bepalingen ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Koningshaven met hare seinmiddelen, telegraafleidingen en vaartuigen, aan de brugwachters, daarbij door de exploiteerende spoorwegonderneming aangesteld.

IV. In artikel 38 sub *d* wordt tusschen „11" en „15" ingevoegd: „11*bis*".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 19 Maart 1908, n°. 30, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1906.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door G Schipper Hzn., te Loosdrecht tegen het besluit van Ged. Staten van Utrecht dd. 17 Sept. 1907, 2e afd., no. 3595/2427, tot goedkeuring van de rekening der Veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1906;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 19 Febr. 1908, no. 6;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 17 Maart 1908, no. 211, afd. W.;

Overwegende, dat voormeld besluit is genomen met terzijdestelling o.a. van de bezwaren van G. Schipper Hzn. te Loosdrecht als geërfde en vervener, ingebracht tegen de opname onder de uitgaven van afdeeling II. der rekening van een bedrag groot f 1310,05½, voor uitkeering aan het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht" dienst 1905/1906 en daarop gevallen administratiekosten, welke post (no. 7) in de rekening wordt omschreven als: „Groot-Waterschapslasten over 1905/1906 benevens administratiekosten" en van een bedrag van f 3.09½ wegens „restitutie van Groot-Waterschapslasten" (no. 8);

dat van dit besluit G. Schipper Hzn., met inachtneming van het bepaalde bij de artt. 20 en 26 der wet van 10 Nov. 1900 (*Staatsblad n°. 176*) bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in hoofd-

zaak aanvoerende, dat de uitkeering aan het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht" niet behoort te worden voldaan uit de renten der waarborgpenningen, daar toch blijkens art. 18 van het Reglement op de Veenderijen in de provincie Utrecht de waarborgpenningen bestemd zijn tot zekerheid der lands-, polder-, binnenlandsche en andere lasten, tot welke lasten niet behoort de omslag van het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht", hetwelk, ook al is het formeel een „waterschap", re vera niet anders is dan een vereeniging van waterschappen, die door betaling eener contributie in stand houden een buiten de grenzen van de veenderij Loosdrecht en Loenderveen gelegen bemalingswerk; dat nu blijkens de bestemming die aan de renten der waarborgpenningen volgens het eerste lid van voornoemd art 18, aan de renten der consignatiepenningen eventueel volgens het tweede lid anderzijds is gegeven, die uitgaven niet kunnen worden gebracht ten laste van de renten der waarborgpenningen; dat de Loosdrechtsche waterbrieven, gelijk art. 24 van het reglement op de veenderijen bij uitzondering toelaat, van den grond of het water, waarvoor de waarborgpenningen zijn gestort, gescheiden zijn; dat art. 79, tweede lid, van het Reglement voor het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht" in tegenstelling o.a. met art. 105 van het reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht, van den omslag vrijstelt „de perceelen bij de invoering van dit reglement, bij het kadaster bekend als water"; dat ook hieruit blijkt, dat de grondeigenaren, niet de houders der waterbrieven, den omslag van het Groot-Waterschap behooren te betalen; dat ingevolge art. 80 van het Reglement voor het Groot-Waterschap voor het heffen van den omslag de perceelen in vier klassen verdeeld zijn; dat die verdeeling in klassen alle effect verliest nu de omslag over alle waterbrieven gelijkelijk wordt omgeslagen, ongeacht op welke perceelen die waterbrieven betrekking hebben; dat voorts de gewraakte beslissing ten gevolge heeft, dat onjuiste aanslagen nimmer kunnen worden verbeterd, vermits de grondeigenaar geen belang heeft om er tegen op te komen en de waterbriefhouders niet bevoegd zijn; dat in elk geval de omslag niet als uitgaafspost op de rekening van het Veenderijbestuur mag worden gebracht, daar, zooals blijkt uit art. 27, eerste lid, van het Reglement voor de Veenderijen de omslag alleen zou mogen worden afgehouden van de aan de waterbriefhouders uit te betalen renten, voor zoover de quitantiën, waaruit van de betaling van dien omslag blijkt, niet worden overgelegd; dat op laatstbedoelde wijze wordt gehandeld met den omslag geheven door het Hoogheemraadschap Zeeburg en Diemerdijk (zeedijkslasten) en met den

omslag geheven door het waterschap Loenderveen (molengelden); dat nimmer is getracht de voldoening van de grondeigenaren te verkrijgen; dat integendeel, in strijd met art. 27 van het Reglement, aan de grondeigenaren die hunnen omslag in de grootwaterschapslasten over de dienstjaren 1904/1905 en 1905/1906 vrijwillig hebben betaald, van die betaling restitutie is verleend, op grond dat het veenderijbestuur van Loosdrecht en Loenderveen dien omslag alsnog heeft voldaan;

Overwegende, dat, waar als vaststaande kan worden aangenomen, dat het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht" is een waterschap in den zin door de wet daaraan gehecht; de lasten door voornoemd Groot-Waterschap geheven, behooren tot de polder- of binnenlandsche lasten, bedoeld in de artt. 18 en 27, eerste en tweede lid van het Reglement op de Veenderijen in de provincie Utrecht, welke lasten bij niet betaling door de grondeigenaren tevens houders der waterbrieven ingevolge art. 27 van de renten der waterbrieven moeten worden afgehouden, tenzij die lasten ingevolge art. 18, al. 2, van het Veenderij-reglement, uit de renten der consignatiepenningen kunnen worden gekweten, hetgeen in casu niet het geval is;

dat, nu zich in den polder Loosdrecht het bijzondere aan het slot van art. 24, al. 2, van het Veenderijreglement uitdrukkelijk voorziene geval voordoet, dat de waterbrieven niet meer bij een bepaald aan te wijzen perceel behooren, de bewuste lasten, welke noch door de grondeigenaars, noch door de houders der waterbrieven zijn betaald, eveneens van de uit te keeren renten moeten worden afgehouden, hetgeen juist als gevolg van voormelde bijzondere omstandigheid bezwaarlijk anders kan geschieden dan door den gezamenlijken aanslag uit de gezamenlijk gekweekte rente te voldoen, evenals zulks met de grondbelasting pleegt te geschieden;

dat derhalve het bezwaar van appellant dat de bepaling van art. 27, eerste lid, niet op iederen waterbrief afzonderlijk is toegepast, ten deze niet opgaat;

dat ook het argument dat de klassenverdeeling in het Groot-Waterschap alle effect zou verliezen, waar de omslag over alle waterbrieven gelijkelijk wordt verdeeld — daargelaten of zulks inderdaad het geval is — zich in werkelijkheid richt tegen de afscheiding der waterbrieven van den grond waarmede nu eenmaal rekening moet worden gehouden, hetgeen door appellant hier niet geschiedt, evenmin als waar hij beweert, dat eerst behoort getracht te worden den omslag van de grondeigenaars te bekomen en dat eerst daarna de waterbriefhouders mogen worden aangesproken;

Overwegende wijders, dat de bewering van appellant, dat onjuiste

aanslagen in het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht" ten gevolge der betaling van de lasten uit de renten der waarborgpenningen niet zouden kunnen worden verbeterd, op geen enkelen grond steunt, daar volgens de artt 84 en 85 van het Reglement voor het Groot-Waterschap, alle belanghebbenden, dus in casu ook houders van waterbrieven, bezwaren tegen den ligger, volgens welken ingevolge art. 68 de omslag wordt geheven, bij de vereenigde vergadering kunnen inbrengen;

dat ten slotte een beroep op art. 79 sub 2°. van het Reglement voor het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht", hetwelk van den omslag vrijstelt de perceelen bij de invoering van dat reglement als *water* bekend, niet kan dienen ten bewijze dat de grondeigenaren en niet de houders der waterbrieven den omslag behooren te betalen, daar immers een waterbrief niet alleen dekt het vergraven gedeelte van eenig perceel, maar evengoed datgene wat blijft liggen als legakker, waaruit volgt, dat niet alleen de lasten, eventueel op het waterschap te leggen, maar ook die, welke door het in hetzelfde perceel gelegen land zullen moeten worden gedragen, uit de renten der waarborgpenningen mogen worden betaald;

Overwegende naar aanleiding van een en ander, dat Ged. Staten van Utrecht terecht hebben goedgekeurd de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1906;

Gezien het Reglement op de Veenderijen in de provincie Utrecht en het Reglement voor het Groot-Waterschap „Beoosten de Vecht";

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz

KON. BESLUIT *van 20 Maart 1908, no. 13, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake afvoering van het voetpad over de Madroelsche kade, strekkende van den Oud-Smallandschen dijk oostwaarts tot aan den Westhavendijk, van den ligger der wegen en voetpaden van de gemeente Pernis.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door C. A. Dekker, te Pernis, als vertegenwoordiger van den polder Madroel, tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland dd. 4 Sept. 1906, no. 121,

houdende afwijzing van zijn verzoek om het voetpad over de Madroelsche kade, strekkende van den Oud-Smallandschen dijk oostwaarts tot aan den Westhavendijk, van den ligger der wegen en voetpaden van de gemeente Pernis af te voeren;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 5 Febr. 1908, no 16;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 18 Maart 1908, no. 239, afd. W.;

Overwegende, dat het verzoek om bovengenoemd voetpad van den ligger af te voeren is gedaan op grond van het dijksbelang, om daardoor beter verzekerd te zijn, dat het beslagwerk dat tot bescherming van het buitentalud dient, niet beschadigd wordt, waarbij tevens werd aangevoerd, dat zij die thans van de Madroelsche kade gebruik maken, even goed den weg over den Smallandschen dijk kunnen volgen;

dat Ged Staten bij besluit van 4 Sept. 1906, no. 121, het verzoek hebben afgewezen, na te hebben overwogen, dat zoowel uit ingekomen adressen als uit het verhandelde in hunne openbare vergadering gebleken is, dat van het voetpad over de Madroelsche kade een veelvuldig gebruik wordt gemaakt door de bewoners en werklieden van de zalmvisscherij „Oranje Nassau" en ook dit voetpad een kortere toegang is naar de haven van Pernis dan de door den vertegenwoordiger van den polder Madroel aangegevene; dat bovendien gebleken is, dat dit voetpad voor de bewoners van Pernis een zeer gezochte wandelweg is; dat dan ook de Raad van Pernis, ingevolge art. 3 van het Reglement op de wegen en voetpaden over de afvoering gehoord, eenstemmig zich daartegen heeft verklaard en voorts dat, ook al mocht de beschadiging van het beslagwerk veroorzaakt worden door baldadige jongens, zooals de vertegenwoordiger van den polder meent, en niet door in den polder weidend vee, zooals in den raad van Pernis en in de openbare vergadering van Ged. Staten werd beweerd, dat tegen die schade door strenger politietoezicht moet worden gewaakt, doch onvoldoend politietoezicht niet kan wettigen, dat het voetpad over de kruin van den dijk aan zijne bestemmig van openbaar voetpad worde onttrokken; dat er verder geen redenen van algemeen belang zijn die er toe zouden mogen leiden om dit voetpad, op welks behoud als openbaar voetpad door het publiek wordt prijs gesteld, van den ligger der wegen en voetpaden af te voeren;

dat C. A Dekker van het besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat het verzoek gedaan is, opdat het pad voor het publiek verkeer kunne worden afgesloten,

hetgeen wenschelijk is omdat het publiek aan het grasgewas op den berm schade toebrengt en baldadigen – gelijk nu reeds meermalen is voorgevallen, — het beslagwerk vernielen, waardoor de kade niet meer voldoende beschermd is en bij eenigszins hoogen vloed groot gevaar voor doorbraak valt te duchten; dat strenger politietoezicht niet mogelijk is, vermits de eenige gemeente-politiebeambte te Pernis niet voortdurend een afdoend toezicht kan houden op de buiten de kom gelegen kade, terwijl zeker niet verlangd kan worden, dat de politie in die gemeente ter wille van het toezicht zal worden versterkt; dat de Rijksveldwachter zich in deze reeds veel moeite heeft gegeven, maar zonder gevolg; dat het gebruik dat de bewoners en werklieden der zalmvisscherij „Oranje-Nassau" van het pad maken om naar de haven van Pernis te komen, bezwaarlijk zoo veelvuldig kan zijn, daar slechts een beperkt aantal personen met de zalmvisscherij te maken heeft, terwijl bovendien de weg over den Nieuw Pernisserdijk en den Smallandschen weg slechts weinig om en in den winter zelfs de eenig begaanbare is; dat een kale dijkskruin van slechts 1 M. breed niet buitenmate geschikt is voor wandelpad, maar bovendien de wandeling slechts zoolang behoort te worden geduld als daarvan voor den dijk zelf geen bezwaar valt te duchten; dat verscheidene raadsleden hebben erkend, dat de toestand verbetering eischt; dat het pad niet op den ligger van 1853 voorkwam, maar eerst op dien van 1871 is gebracht en dat van eenige daad, waardoor het pad door den rechthebbende ten algemeenen dienste is bestemd, niet blijkt;

Overwegende, dat in deze te onderzoeken is, of het voetpad over de kade van den polder Madroel in 1871 terecht op den ligger is geplaatst;

dat voor eene bevestigende beantwoording dier vraag het bewijs vereischt wordt, dat dat voetpad op genoemd tijdstip werkelijk het rechtskarakter van openbaar voetpad had;

dat uit een nader onderzoek is gebleken, dat dit bewijs niet te leveren is;

Gezien het Reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Zuidholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit, te verklaren, dat het voetpad over de Madroelsche kade, strekkende van den Oud-Smallandschen dijk oostwaarts tot aan den Westhavendijk van den ligger der wegen en voetpaden van de gemeente Pernis zal worden afgevoerd.

Onze Minister enz

KON. BESLUIT *van 23 Maart 1908, n°. 28, houdende, dat met ingang van 1 April 1908:*

1. *met intrekking van het Kon. besluit van 25 Juni 1895, n°. 17, de Minister van Waterstaat wordt gemachtigd te bepalen, aan welke der standplaatsen van de adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat het genot van vrije woning, hetzij tijdelijk, hetzij blijvend, zal zijn verbonden;*
2. *dat de adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat gedurende den tijd, dat zij niet in het genot zullen zijn van vrije woning, eene toelage zullen genieten, gevenredigd aan een bedrag van tweehonderd gulden (f 200) per jaar, met uitzondering, enz.*

KON. BESLUIT *van 24 Maart 1908, n°. 14, houdende aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeenten Heerlen, Hoensbroek, Wijnandsrade en Nuth, die op grond van het Kon. besluit van 24 October 1906 (Staatsblad n°. 270) en van de wet van 16 Juli 1907 (Staatsblad n°. 223) moeten worden onteigend ten behoeve van den aanleg van de Staatsmijn Emma en van een mijnspoorweg tot verbinding van deze mijn met den spoorweg Sittard—Herzogenrath nabij het station Nuth.*

KON. BESLUIT *van 26 Maart 1908 (Staatsblad n°. 90), tot vernietiging van de Verordening der gemeente Steenwijkerwold, houdende bepalingen ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer over het openbare voetpad genaamd „Voetpad langs de Wetering (Westzijde)" voorkomende op den betrekkelijken ligger dier gemeente.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Januari 1908, no. 900, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende de Verordening der gemeente Steenwijkerwold dd. 23 November 1906, gewijzigd den 2den November 1907, houdende bepalingen ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer over het openbare voetpad genaamd „Voetpad langs de Wetering (Westzijde)" voorkomende op den ligger der gemeente Steenwijkerwold:

Overwegende, dat bij artikel 1 van genoemde Verordening de eigenaren van de gronden, gelegen tusschen het vaarwater de Wetering en het aan de Westzijde daarlangs loopende bovenvermelde voetpad, worden verplicht, ieder voor het aan hem toebehoorend gedeelte, tot het onderhoud en de instandhouding van die strook gronds;

dat bij besluit van de Staten van Overijssel dd. 11 Juli 1891, no. 4 aan de gemeente Steenwijkerwold subsidie voor den aanleg van genoemd pad werd verleend onder voorwaarde, vermeld sub *e* in dat besluit, luidende: „dat de voetpaden met de vonders moeten worden onderhouden door het gemeentebestuur van Steenwijkerwold ten genoege van Gedeputeerde Staten, die bij gebleken verzuim in het onderhoud daarin ten koste van de gemeente voorzien";

dat voorts de gemeente Steenwijkerwold en de eigenaren van bedoelde gronden den 12den October 1892 een contract hebben gesloten, waarbij zij o.m. verklaren:

„dat de Raad der gemeente Steenwijkerwold, blijkens besluit van den 7 November 1890, no. 10, goedgekeurd door Heeren Gedeputeerde Staten der provincie Overijssel blijkens resolutie van den 28 Mei 1891, derde afdeeling nummer 1936/1934, heeft besloten om op kosten van die gemeente bedoeld voetpad te leggen, welk pad als bestemd voor den publieken dienst op den ligger van de wegen en voetpaden in de gemeente Steenwijkerwold gebracht en wat betreft de daarin voorkomende kunstwerken, door die gemeente onderhouden zal worden, terwijl het onderhoud van het pad zelf nimmer ten laste van de contractanten ter andere zijde of van hunne opvolgers in den eigendom zal mogen worden gebracht";

„dat de contractanten ter andere zijde, ten einde de uitvoering van dit Raadsbesluit gemakkelijk te maken, zonder vergoeding toestemming geven om het hiervoor omschreven voetpad over hunne gronden te leggen";

dat derhalve de gemeente Steenwijkerwold de verplichting tot onderhoud van bedoeld pad op zich heeft genomen;

dat tot het onderhoud van het pad ook behoort de instandhouding daarvan en mitsdien het onderhouden van bovenbedoelde strook gronds, op zoodanige hoogte en breedte als ingevolge art. 6 der Verordening voor de instandhouding van het voetpad noodig is, onder dat onderhoud is begrepen;

dat ook de bepalingen der Verordening, gelijk zij werd vastgesteld in de vergadering van den Raad van 23 November 1906, blijkens haar titel strekken o. m. „ter verzekering van de instandhouding van het voetpad";

dat wel is waar bij raadsbesluit van 2 November 1907 de tit el der Verordening zoodanig werd gewijzigd, dat deze woorden daar it zijn vervallen, doch deze wijziging in den aard en omvang der ij de artikelen 1 en 6 der Verordening opgelegde verplichting geer e verandering kan brengen;

Overwegende dat het hierbedoelde voetpad is een gemeentewe k en de voor het onderhoud daarvan volgens de artikelen 1 en 6 der Verordening op de daarin aangeduide eigenaren gelegde ve r- plichtingen arbeid en levering daarstellen ten behoeve van e n gemeentewerk, waarop ingevolge artikel 239 der Gemeentewet e artikelen 232—237 moeten worden toegepast, dat bij gevolg b e- doelde verplichting tot onderhoud niet bij strafverordening do h overeenkomstig laatstgenoemde artikelen niet anders dan bij e n door Ons goed te keuren besluit van den Raad kan worden opgeleg ;

dat derhalve de bedoelde Verordening is in strijd met de we ;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Maart 1908, no. 12);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsch e Zaken van 24 Maart 1908, no. 2475, afdeeling Binnenlandsch Bestuur ;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermelde Verordening der gemeente Steenwijkerwold t e vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken enz.

KON. BESLUIT *van 30 Maart 1908* (*Staatsblad n°. 92*) ;

houdende, met afwijking van het advies van den Raa van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen een beslui van Ged. Staten van Zuidholland tot goedkeuring van een keur van den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Poot Hzn, te Vlaardinger-Ambacht, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland van 1 October 1907, no. 53, tot goedkeuring van eene keur van den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder, houdende bepalingen tegen het verrichten van of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkade van dien polder schade kan bekomen als waterkeering;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 5 Februari 1908, no 374;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 27 Maart 1908, no. 214, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat het bezwaar van J Poot Hzn is gericht tegen de in artikel 7 der keur opgenomen bepaling, dat met een geldboete van ten hoogste vijftien gulden wordt gestraft onder meer hij, die zonder vergunning van het bestuur op de kade met een bespannen voertuig rijdt;

dat in het appellatoir adres te dien aanzien wordt betoogd, dat requestrants eigendommen zijn gelegen aan de bewuste boezemkade nabij den Gatweg, zoodanig, dat hij zich, ook voor zijn bedrijf, van zijn terrein alleen naar andere plaatsen, zooals Vlaardingen, Delft kan begeven, door gebruik te maken van den openbaren weg over gemelde boezemkade; dat de afstand van de nabijgelegen plaatsen reeds meebrengt, dat dit veelal per rijtuig moet geschieden, terwijl het boerenbedrijf, door requestrant uitgeoefend, reeds een veelvuldig gebruik van voertuigen met berijding over de boezemkade meebrengt; dat requestrant zich refereert aan het oordeel der Kroon omtrent de vraag, of wel een Polderbestuur bevoegd is, om het berijden van een openbaren weg afhankelijk te stellen van een door dat bestuur te geven vergunning; dat het echter in elk geval niet aangaat, dat requestrants bedrijf en vermogen geheel en al afhankelijk worden gemaakt van de besluiten van een polderbestuur; dat requestrant geen enkele reden heeft om te veronderstellen, dat het Polderbestuur, zooals dit *thans* is samengesteld, hem geen vergunning tot berijding van de boezemkade zal geven, doch dat besturen in samenstelling veranderen; dat mitsdien vernietiging van de goedkeuring verzocht wordt;

Overwegende:

dat krachtens artikel 1 van het reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Zuidholland aan de bepalingen van dat reglement, behoudens eenige daarin genoemde, in dezen niet ter zake dienende uitzonderingen, zijn onderworpen de wegen en voetpaden, liggende ten dienste van het algemeen, benevens de daarin gelegen of daartoe behoorende kunstwerken, als: bruggen, sluizen, duikers, heulen, leuningen, palen en soortgelijke;

dat onder bedoelde wegen en voetpaden, liggende ten dienste van het algemeen, op den ligger der wegen en voetpaden in de Gemeente Vlaardinger-Ambacht, als voetpad 2e klasse voorkomt de Vlaardingsche Trekkade;

dat ten aanzien dier voetpaden bij artikel 25 van bedoeld reglement is bepaald:

„Voetpaden mogen niet worden bereden met rij-, trek- of lastdieren of motorrijtuigen;

„Geen vee mag daarover gedreven worden;

„Met instemming van den onderhoudsplichtige kan van de in dit artikel genoemde verbodsbepalingen door Burgemeester en Wethouders ontheffing worden verleend", terwijl overtreding van de bepaling van artikel 25, krachtens artikel 37 van het reglement wordt gestraft met eene boete van ten hoogste f 3;

dat deze bepaling is in het belang van veilig verkeer op voetpaden en in het belang van de onderhoudsplichtigen dier paden;

dat daarentegen de aangevallen keur, welke in artikel 7 verbiedt zonder vergunning van het polderbestuur op de kade met een bespannen voertuig te rijden, een gansch ander belang behartigt, daar zij is tegen het verrichten van of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkade des polders schade kan bekomen als waterkeering;

dat bij zoo volkomen verschil van onderwerp de keur niet gezegd kan worden in strijd met artikel 3, eerste lid, der wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*) eene bepaling in te houden omtrent eenig punt, waaromtrent bij het provinciaal voorschrift zoude zijn voorzien;

dat de keur overeenkomstig bedoelde wet in het huishoudelijk belang der instelling is gemaakt, aangezien deze bij artikel 170 van het reglement voor het Hoogheemraadschap van Delfland tegenover het Hoogheemraadschap aansprakelijk wordt gesteld voor instandhouding der boezemkade op den voorgeschreven voet;

dat de verdere beschouwingen van appellant evenmin aanleiding kunnen geven het bestreden besluit te vernietigen, vermits deze beschouwingen minder de keur zelve betreffen, dan wel de mogelijkheid, dat zij te eeniger tijd eene minder vrijgevige toepassing zoude kunnen vinden;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*), het reglement voor het Hoogheemraadschap van Delfland en het reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Zuidholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, het daartegen ingesteld beroep te verklaren ongegrond.

Onze Minister enz.

De Raad van State had nevenstaand ontwerp-besluit voorgesteld:

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Poot Hzn., te Vlaardinger-Ambacht, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten

van Zuidholland. dd 1 October 1907, n°. 53, tot goedkeuring van eene keur van den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder, houdende bepalingen tegen het verrichten van of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkade van dien polder schade kan bekomen als waterkeering;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 5 Februari 1908, n°. 374;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van ....

Overwegende:

dat het bezwaar van J Poot Hzn is gericht tegende in art. 7 der keur opgenomen bepaling. dat met eene geldboete van ten hoogste f 15 wordt gestraft onder meer hij, die zonder vergunning van het bestuur op de kade met een bespannen voertuig rijdt;

dat in het appellatoir adres te dien aanzien wordt betoogd, dat requestrants eigendommen zijn gelegen aan de bewuste boezemkade nabij den Gatweg, zoodanig, dat hij zich, ook voor zijn bedrijf, van zijn terrein alleen naar andere plaatsen, zooals Vlaardingen, Delft kan begeven, door gebruik te maken van den openbaren weg over gemelde boezemkade; dat de afstand van de nabijgelegen plaatsen reeds meebrengt, dat dit veelal per rijtuig moet geschieden, terwijl het boerenbedrijf, door requestrant uitgeoefend, reeds een veelvuldig gebruik van voertuigen met berijding over de boezemkade meebrengt; dat requestrant zich refereert aan het oordeel der Kroon omtrent de vraag, of wel een polderbestuur bevoegd is, om het berijden van een openbaren weg afhankelijk te stellen van een door dat bestuur te geven vergunning; dat het echter in elk geval niet aangaat, dat requestrants bedrijf en vermogen geheel en al afhankelijk worden gemaakt van de besluiten van een polderbestuur; dat requestrant geen enkele reden heeft om te veronderstellen, dat het polderbestuur, zooals dit *thans* is samengesteld, hem geen vergunning tot berijding van de boezemkade zal geven, doch dat besturen in samenstelling veranderen; dat mitsdien vernietiging van de goedkeuring verzocht wordt:

Overwegende:

dat krachtens art. 1 van het Reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Zuidholland, aan de bepalingen van dat reglement, behoudens eenige daarin genoemde, in dezen niet ter zake dienende uitzonderingen, zijn onderworpen de wegen en voetpaden, liggende ten dienste van het algemeen, benevens de daarin gelegen of daartoe behoorende kunstwerken, als: bruggen, sluizen, duikers, heulen, leuningen, palen en soortgelijke;

dat onder bedoelde wegen en voetpaden, liggende ten dienste van het algemeen, op den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Vlaardinger-Ambacht, als voetpad 2de klasse voorkomt de Vlaardingsche Trekkade;

dat ten aanzien dier voetpaden bij art. 25 van bedoeld Reglement is bepaald:

„Voetpaden mogen niet worden bereden met rij-, trek- of lastdieren of motorrijtuigen;

Geen vee mag daarover gedreven worden;

Met instemming van den onderhoudsplichtige kan van de in dit artikel genoemde verbodsbepalingen door burgemeester en wethouders ontheffing worden verleend", terwijl overtreding van de bepaling van art. 25, krachtens art. 37 van het Reglement wordt gestraft met eene boete van ten hoogste f 3;

dat voornoemd Provinciaal Reglement dus regelt, zoowel het verbod om de Vlaardingsche Trekkade te berijden, als de wijze, waarop ontheffing van dat verbod kan worden verleend;

dat nu, bij de aangevallen keur van den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder, bij art. 7 met betrekking tot diezelfde Vlaardingsche Trekkade in het belang der waterkeering, met eene geldboete van ten hoogste f 15 wordt gestraft, hij die zonder vergunning van het bestuur op de kade met een bespannen voertuig rijdt;

dat dus omtrent een punt, dat bij provinciaal reglement is geregeld, door het polderbestuur een eigen zelfstandige regeling wordt gemaakt;

dat volgens Gedeputeerde Staten de bevoegdheid daartoe zou voortvloeien uit art 170*c* van het reglement voor het hoogheemraadschap van Delfland;

dat echter bedoeld art. 170*c* de polders wel tegenover het hoogheemraadschap aansprakelijk stelt, dat de kaden, welke deze tegen het boezemwater beschermen, voortdurend voldoen aan hetgeen in dat artikel wordt bepaald, en uit kracht daarvan zal worden voorgeschreven, en hun te dier zake verhaal op den onderhoudsplichtige geeft, maar daaruit geenszins de bevoegdheid valt af te leiden, om het gebruik dier kaden, voor zooveel zij als openbare voetpaden onder het provinciaal reglement op de wegen en voetpaden vallen, op de bij dat reglement voorziene punten, aan andere bepalingen te onderwerpen;

dat eene dergelijke wijze van handelen daarentegen in strijd is met de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*), die wel bij art. 1, al. 1, besturen van waterschappen bevoegd verklaart, om ver-

ordeningen te maken in het huishoudelijk belang van die instellingen, maar bij art 3, al 1, uitdrukkelijk bepaalt, dat zoodanige verordeningen geen bepalingen mogen inhouden omtrent punten, waarin bij eene wet, een algemeenen maatregel van bestuur, eene provinciale verordening of het reglement der instelling, is voorzien;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*), het reglement voor het Hoogheemraadschap van Delfland en het reglement op de de wegen en voetpaden in de provincie Zuidholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te vernietigen het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland.

Onze Minister enz.

De Minister van Waterstaat zich met dit besluit niet kunnende vereenigen, grondde zijn gewijzigd voorstel op de volgende overwegingen:

Bij toetsing van bepalingen eener keur aan art 3, eerste lid, der wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*) is de beslissende vraag deze, om bescherming van welke belangen het gaat. De keur kan vrijwel hetzelfde inhouden als een voorschrift van hooger gezag, en toch daarnaast bestaanbaar zijn, indien maar beider oogmerk verschillend is. Zulk een geval doet zich naar mijn gevoelen hier voor.

De bepaling van het provinciaal reglement, in het ontwerp-besluit bedoeld, is in het belang van de veiligheid van het verkeer op het voetpad en tevens in het belang van den onderhoudsplichtige, zooals ook blijkt uit de schriftelijke toelichting dezer bepaling (notulen herfstvergadering 1888 der Staten van Zuidholland, bijlage C[1], bladz. 7). De keur richt zich „tegen het verrichten van of nalaten van handelingen, waardoor de boezemkade.. schade kan bekomen als waterkeering". De sfeer van het eene voorschrift raakt alzoo die van het andere niet Het provinciaal voorschrift verzorgt belangen, bij voetpaden betrokken, daargelaten of deze paden al dan niet op een waterkeering liggen; de waterschapskeur beschermt een waterkeering, onverschillig of daarop al dan niet een voetpad ligt. Het eene voorschrift zou ter verzorging van de belangen, door het andere behartigd, niet mogen worden toegepast

Hebben beide bepalingen alzoo een geheel verschillend onderwerp, dan dekt het provinciaal reglement de keur niet, en kan er geen sprake zijn van verboden voorziening omtrent hetzelfde punt.

Ter nadere toelichting diene nog een tweetal voorbeelden van het geval, dat een keur werkt naast een hoogere bepaling.

Voor het plaatsen van gebouwen aan de buitenzijde van dijken langs de groote rivieren is naar de publicatie van 24 Februari 1806 toestemming van mijn Departement noodig. Daarnaast is in vele gevallen volgens waterschapskeuren gelijke medewerking noodig van het dijksbestuur. Zulk eene keur is bestaanbaar naast de Rijkswet, omdat de keur zich bepaalt tot het dijksbelang, dat vreemd is aan het door de wet behartigde rivierbelang (Verg. bladz 6 der Memorie van Antwoord omtrent het ontwerp der Rivierenwet 1906—1907—24).

Ten tijde, dat vergunning voor het bouwen langs dijken volgens het op 1 Januari 1882 vervallen Keizerlijk Decreet van 2 November 1810 werd verleend door het centraal gezag, liet dit gezag zich ook met het dijksbelang in. Niettemin werd een waterschapskeur, die gelijke vergunning van het waterschapsbestuur eischte, naast de Rijksbepaling bestaanbaar geoordeeld bij arrest van den Hoogen Raad van 13 Mei 1864 (*Weekblad van het Recht n° 2589*), omdat het decreet, dat het algemeen bij de zaak betrokken belang regelde, verzorging van het daarbuiten staande meer bijzonder belang van den polder niet uitsloot.

De beschouwingen van den appellant komen verder hierop neer, dat hij vreest te zeer afhankelijk te zullen worden van de inzichten van het vergunning gevend polderbestuur. Dit betreft eigenlijk niet de keur zelf, maar enkel de mogelijkheid van een voor appellant minder gunstige toepassing. Reden tot onthouding van goedkeuring kan alzoo hieraan niet worden ontleend.

Een met inachtneming van het bovenstaande opgemaakt ontwerpbesluit wordt Uwer Majesteit hiernevens zeer eerbiedig ter bekrachtiging aangeboden.

KON. BESLUIT *van 16 April 1908 (Staatsblad n°. 114) houdende:*

1 *intrekking van het Kon. besluit van 4 Augustus 1880 (Staatsblad n°. 154) en van het daarbij vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Zaandam, in den spoorweg van Nieuwediep naar Amsterdam, zooals dat reglement is gewijzigd bij Kon. besluit van 17 April 1886 (Staatsblad n°. 79);*

2. *wijziging van het Kon. besluit van 8 Juli 1907*

(Staatsblad n°. 179) en van het daarbij vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Zaandam in dien spoorweg.

KON. BESLUIT *van 28 April 1908, n°. 45, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Utrecht van 27 November 1907, tot wijziging:*

a. van het reglement voor het Grootwaterschap beoosten de Vecht, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 Juli 1902, n°. 54, en

b. van het reglement voor het waterschap Bethune, goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 October 1881, n°. 24

Zie Prov. bladen nos. 45 en 46.

KON. BESLUIT *van 29 April 1908 (Staatsblad n°. 122), tot organisatie van het personeel voor den dienst der Landsgebouwen.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 24 Maart 1908, La. E, afdeeling Waterstaat;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 April 1908, no. 27);

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 25 April 1908, La. D., afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van het Koninklijk besluit van den 10den April 1899 (*Staatsblad* n°. 104) te bepalen:

a. Het personeel voor den dienst der Landsgebouwen bestaat uit:

1°. twee Rijksbouwmeesters met jaarwedden van f 3000 tot en met f 5000;

2°. twee adjunct-Rijksbouwmeesters met jaarwedden van f 2000 tot en met f 3000;

3°. twee hoofdopzichters met jaarwedden van f 2000 tot en met f 2400;

4°. zes districts-opzichters met jaarwedden van f 1800 tot en met f 2400;

5°. dertig opzichters, verdeeld in twee klassen, met jaarwedden:

voor de opzichters der 1ste klasse van:

ten minste f 1800,

ten hoogste f 2000;

voor de opzichters der 2de klasse van:
ten minste f 1200,
ten hoogste f 1700.

Bij gebleken geschiktheid geschiedt bevordering tot opzichter der 1ste klasse, 12 jaar na de indiensttreding

6°. vier klerken op jaarwedden van f 400 tot en met f 800;

Voorts zullen bij den dienst der Landgebouwen zooveel tijdelijke of buitengewone opzichters op de door Ons of van Onzentwege te bepalen bezoldiging kunnen worden aangesteld als de dienst zal vorderen.

De bezoldiging der adjunct-Rijksbouwmeesters, hoofdopzichters, districts-opzichters en opzichters, alsmede die der klerken, wordt bij gebleken geschiktheid en dienstijver verhoogd als volgt:

voor de adjunct-Rijksbouwmeesters na 2, 4, 6, 8 en 10 jaar dienst in dien rang tot f 2200; f 2400; f 2600; f 2800 en f 3000 's jaars.

voor de hoofdopzichters na 2 en 4 jaar dienst in dien rang tot f 2200 en f 2400;

voor de districts-opzichters na 2, 4, 6, 8, 10 en 12 jaar dienst in dien rang tot f 1900; f 2000; f 2100; f 2200; f 2300 en f 2400;

voor de opzichters der 1ste klasse na 2 en 4 jaar dienst in dien rang tot f 1900 en f 2000;

Door Ons kan aan opzichters der 1ste klasse, die 8 jaar dienst als zoodanig hebben en die wegens hunne geschiktheid daarvoor in aanmerking komen, nog eene verhooging van jaarwedde van f 200 worden toegekend.

voor de opzichters der 2de klasse na 2, 4, 6, 8 en 10 jaar dienst in dien rang tot f 1300; f 1400; f 1500; f 1600 en f 1700;

voor de klerken na 2, 4, 6 en 8 jaar dienst in dien rang tot f 500; f 600; f 700 en f 800;

Door Ons kan daarna aan klerken, die wegens geschiktheid daarvoor in aanmerking komen, bovendien nog tweemaal eene verhooging van jaarwedde van f 100 worden toegekend.

Bij benoeming tot eene der voormelde betrekkingen in den loop van een kwartaal worden de hiervoren vermelde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het kwartaal, volgende op dat, waarin de benoeming is geschied.

De op den dag der bekrachtiging van dit besluit in dienst zijnde ambtenaren die, naar de regelen hiervoor gesteld, aanspraak hebben op eene hoogere bezoldiging, dan zij op genoemden dag genieten, worden in het genot gesteld van die hoogere bezoldiging en wel:

te rekenen van 1 April 1908:

indien de aanspraak dagteekent van 1 April 1908 of vroeger;
te rekenen van 1 Juli 1908:
indien de aanspraak dagteekent van het tijdvak tusschen 1 April en 2 Juli 1908.

b. De voornoemde ambtenaren worden door Ons en voor zooverre zij tijdelijk worden aangesteld, door Ons of van Onzentwege benoemd, geschorst of ontslagen.

c. De instructie voor de Rijksbouwmeesters en voor zooveel noodig die voor het overige personeel worden door Onzen Minister van Waterstaat, in overleg met Onze Ministers van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel vastgesteld.

Onze Minister enz.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 1 Mei 1908, L°. F, afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende districten, betreffende vergoeding aan het personeel der Nederlandsche Heidemaatschappij toe te kennen voor het geven van advies in zake Rijksbeplanting.*

Ten vervolge op het schrijven van mijn ambtsvoorganger dd. 27 Juni 1902, no. 187, afdeeling Waterstaat T, heb ik de eer U mede te deelen, dat de vergoeding voor het personeel der Nederlandsche Heidemaatschappij voor het geven van advies omtrent de behandeling van bestaande Rijksbeplanting, omtrent hare vervanging en bij nieuwen aanleg is verhoogd en boven en behalve de kosten van reizen en verblijf, nader is vastgesteld op: zeven gulden (f 7) per dag voor een hoofdopzichter of als zoodanig dienstdoend ambtenaar; zes gulden (f 6) per dag voor een opzichter of als zoodanig dienstdoend ambtenaar en twee gulden vijf en twintig cent (f 2.25) per dag voor een werkbaas.

Deze verhoogingen gelden voor werkzaamheden verricht nà 14 April 1908.

Voor het overige blijft de in den aanhef dezer genoemde circulaire van toepassing.

KON. BESLUIT *van 9 Mei 1908, n°. 47, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van 15 April 1908, n°. 4, tot wijziging van de instructie voor den Hoofdingenieur en voor den Ingenieur van den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 7 Februari 1876, n°. 17 en 6 April 1903, n° 20.*

De wijziging van de instructie voor den Hoofdingenieur luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat de instructie voor den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat (Provinciale bladen nos. 28 en 29 van 1876 en 62 van 1903) wijziging behoeft;

Gelet op art. 4 van het reglement, betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland (Provinciaal blad no. 21 van 1908);

Besluiten:

de instructie voor den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat aldus te wijzigen:

Als tweede lid aan art. 2 toe te voegen:

Hij staat aan het hoofd van den waterstaatsdienst der provincie en is voor het beheer van dien dienst verantwoordelijk.

Art. 5 te lezen als volgt:

Hij zorgt voor het opmaken van de ontwerpen, bestekken en begrootingen voor alle provinciale werken en, zoo hij daartoe last ontvangt, ook voor die, welke met de provinciale belangen in verband staan.

Het tweede lid van art. 6 te doen vervallen.

In het laatste lid van art 7 de woorden „op zijne persoonlijke verantwoordelijkheid" te vervangen door „op eigen verantwoordelijkheid".

Art. 9*bis* te doen vervallen.

Het laatste lid van art. 15 te lezen als volgt:

Indien de waarneming van hunne betrekking door de aan hem ondergeschikte ambtenaren, hem aanleiding geeft tot klachten of opmerkingen, brengt hij die ter kennis van Gedeputeerde Staten.

De wijziging van de instructie voor den Ingenieur luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat de instructie voor den ingenieur van den provincialen waterstaat (Provinciale bladen nos 30 van 1876 en 63 van 1903) wijziging behoeft;

Gelet op art. 4 van het reglement, betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland (Provinciaal blad no. 21 van 1908).

Besluiten:

de instructie voor den ingenieur van den provincialen waterstaat aldus te wijzigen:

Art. 2 te lezen als volgt:

De ingenieur staat onder de bevelen van den hoofdingenieur, is hem in alles wat den dienst betreft behulpzaam, en te dier zake aan hem verantwoordelijk.

Bij afwezigheid of ontstentenis van den hoofdingenieur doet hij dienst als zoodanig, in welk geval het tweede lid van art. 2 der instructie voor den hoofdingenieur op hem van toepassing is.

In art. 3 de woorden „op zijne persoonlijke verantwoordelijkheid" te vervangen door „op eigen verantwoordelijkheid".

Art. 5 te lezen als volgt:

Hij maakt bestekken en begrootingen van alle werken, wanneer dit hem door den hoofdingenieur wordt opgedragen, en onderwerpt die aan zijne goedkeuring.

De artikelen 6a en volgende te vernummeren.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 14 Mei 1908, L^a. H, Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, betreffende terugbetaling van te veel gestorte vergoedingen voor schadevaring aan Rijkswerken.*

Door den Minister van Financiën wordt mijne aandacht gevestigd op het volgende.

Tot dusver was het gebruikelijk om bij terugbetaling van bij ontvangers der Registratie te veel gestorte vergoedingen voor schadevaringen, wanneer de storting, zonder medewerking van den schipper door den reeder of eigenaar van het schip had plaats gehad, ook het te veel gestorte aan dezen te doen terugbetalen, ofschoon de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) alleen kent storting door en ter beschikkingstelling van den schipper.

Hiertegen werd door de Algemeene Rekenkamer tot nog toe nimmer bezwaar gemaakt, maar deze deelt thans mede, dat zij, in 't vervolg, de uitgaven wegens terugbetaling van te veel gestorte vergoedingen wegens schadevaringen niet meer in uitgaaf zal toelaten, wanneer zij niet gedekt zijn door eene quitantie van den schipper of diens gemachtigde, aangezien haars inziens, naar de bewoordingen van bovengenoemde wet, moet worden aangenomen, dat elke storting, door wien ook gedaan, namens den schadevarenden schipper is geschied.

Wanneer geene quitantie van den schipper kan worden overgelegd en bij gebreke van eene volmacht, zou de Kamer alleen dan met eene quitantie van den eigenaar of den boekhouder der reederij genoegen kunnen nemen, wanneer het bedrag der voor de gevaren schade gedane storting in de bij artikel 387 van het Wetboek van Koophandel genoemde verantwoording is geleden, en te

dier zake eene verklaring wordt overgelegd van den schadevarenden schipper.

Mitsdien heb ik de eer U uit te noodigen er zorg voor te dragen, dat voor het vervolg door de ambtenaren en beambten in Uwe directie met het bovenstaande rekening worde gehouden, en dat bij het in ontvang nemen van gelden tot vergoeding van schadevaring, zooveel mogelijk preventieve maatregelen worden genomen, ten einde moeilijkheden bij het terugbetalen van het eventueel te veel gestorte te voorkomen.

KON. BESLUIT *van 19 Mei 1908, n°. 40, houdende, met ingang van 1 Augustus 1908:*

1°. *aan H. E. de Bruyn, oud Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat, C. F. M. H. Schnebbelie, oud Inspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat en W. F. Leemans, oud Hoofdinspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat, op hun verzoek eervol ontslag als commissarissen van het weduwenpensioenfonds der Ingenieurs van den Rijkswaterstaat;*

2°. *benoeming van J. W. Welcker, benoemd Hoofdinspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat, A. Deking Dura, oud Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Overijssel en N. A. M. van den Thoorn, Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat, allen wonende te 's-Gravenhage, tot commissarissen van het weduwenpensioenfonds der Ingenieurs van den Rijkswaterstaat.*

WET *van 25 Mei 1908 (Staatsblad n°. 137), tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Artikel 38 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908, luidende:

„Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den Waterweg van Rotterdam naar zee, langs de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de oostpunt van Rozenburg; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven",

wordt verhoogd met *zevenhonderd vijftig duizend gulden* (*f* 750,000) en alzoo gebracht op *een millioen honderd vier en zeventig duizend gulden* (*f* 1,174,000).

Art. 2. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk, verhoogd met *zevenhonderd vijftig duizend gulden* (*f* 750,000).

Lasten enz.

WET *van 25 Mei 1908 (Staatsblad n°. 139) houdende, met intrekking van de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 122), toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste f 1,500.000, uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen van Gorredijk naar Assen, van Steenwijk naar Oosterwolde en van Meppel naar Smilde.*

Bij de wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad no.* 122) werd een renteloos voorschot toegekend ten behoeve van den aanleg van stoomtramwegen van Wijnjeterp naar Assen, van Steenwijk naar Oosterwolde en van Meppel naar Smilde.

WET *van 25 Mei 1908 (Staatsblad n°. 140), tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, vastgesteld bij de Wet van den 8sten Februari 1907 (*Staatsblad n°. 41*);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907 worden verhoogd met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

457353

VIde AFDEELING.

Posterijen.

B. Postdienst.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Artikel 181. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	*f* 3,000.	*f* 33,200.

C. Telegraafdienst.

Art. 190. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	*f* 4,500.	*f* 80,550.

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

Art. 201. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	*f* 12,000.	*f* 96,000.

E. Vereenigde posten.

Art. 210. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901	*f* 11,000.	*f* 17,000.

Art. 2. Tengevolge van deze verhoogingen wordt de VIde Afdeeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met *dertig duizend vijfhonderd gulden* (*f* 30,500).

Art. 3. Aan artikel 3 van bovenaangehaalde wet wordt de volgende alinea toegevoegd:

„Wijders kan worden overgeschreven van de artikelen 174, 175, 178, 179, 184, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 198, 199, 202, 207 en 209 op artikel 210."

Lasten enz

WET *van 25 Mei 1908* (*Staatsblad n°. 141*), *betreffende het overbrengen van den Rijksweg Velsen—Ymuiden in beheer en onderhoud bij de gemeente Velsen.*

WET *van 25 Mei 1908* (*Staatsblad n°. 142*), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Tongelré, Zes gehuchten, Geldrop, Heeze, Soerendonk, Sterksel en Gassel, Leende, Maasheeze, Budel en Weert, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Eindhoven naar Weert.*

WET *van 25 Mei 1908* (*Staatsblad n°. 143*), *tot onteigening, ten name van de provincie Zuidholland, van eigendommen in de gemeenten Zoeterwoude, Leiden en Leiderdorp, noodig voor de omlegging van het Rijn-Schiekanaal buiten Leiden.*

KON. BESLUIT *van 30 Mei 1908* (*Staatsblad no. 191*), *tot wijziging van het Kon. besluit van 3 Juni 1903* (*Staatsblad n°. 151*) *tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij art. 5, tweede lid, der wet van 10 November 1900* (*Staatsblad n°. 176*), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 6 April 1908, no. 253, Afdeeling Waterstaat;

Gezien artikel 5, tweede lid, der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur;

Den Raad van State gehoord, advies van 12 Mei 1908, no. 26;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 26 Mei 1908, no. 211, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Koninklijk besluit van den 3den Juni 1903 (*Staatsblad n°. 151*), tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij artikel 5, tweede lid der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur, te wijzigen als volgt:

I. In artikel 3 wordt tusschen de derde en de vierde alinea ingevoegd de volgende zinsnede:

„De dienst in elke directie wordt voorts, onder leiding van den Hoofdingenieur-Directeur, uitgeoefend door Ingenieurs belast met arrondissementsdienst en door de onder deze in elk arrondissement geplaatste Opzichters voor de dienstkringen, waarin elk arrondissement door Onzen Minister van Waterstaat wordt verdeeld."

II. Artikel 4 wordt gelezen als volgt:

De in artikel 3 genoemde Hoofdambtenaren en ambtenaren worden bijgestaan door verdere ambtenaren, als:

Ingenieurs, tijdelijke Ingenieurs, Adjunct-Ingenieurs, tijdelijke Adjunct-Ingenieurs, Opzichters, Adjunct-Opzichters en buitengewone Opzichters, havenmeesters en sluismeesters bij de groote kanalen en zeehavens, bureelambtenaren, ambtenaren bij den algemeenen dienst en bakenmeesters;

en voorts door beambten als:

haven- en sluismeesters bij de kleine kanalen en havens, sluis- en brugwachters, rivier- en kanaalbeambten, met de verder noodige beambten.

III. In artikel 6 vervalt de laatste alinea.

IV. Artikel 7 wordt gelezen als volgt:

De jaarwedden der Ingenieurs bedragen:

Voor den Hoofdinspecteur-Generaal	ƒ 6500
Voor de Inspecteurs-Generaal	5500
Voor de Hoofdingenieurs-Directeur:	
in de eerste klasse	5000
in de tweede klasse	4500
Voor de Ingenieurs:	
in de eerste klasse:	
voor hen, wien de titel van Hoofdingenieur is verleend	4000
de overigen	3600
in de tweede klasse:	
na 16 jaar dienst	3200
overigens	2800
in de derde klasse:	
na 8 jaar dienst	ƒ 2400
overigens.	2000
voor de Adjunct-Ingenieurs	1500

Bij gebleken geschiktheid geschiedt de bevordering:

a. tot Hoofdingenieur-Directeur der 1ste klasse uiterlijk vijf jaar na de benoeming tot Hoofdingenieur-Directeur der 2de klasse;

b. tot Ingenieur der derde, tweede en eerste klasse uiterlijk

respectievelijk vier, twaalf en twintig jaren, na indiensttreding als Adjnnct-Ingenieur.

Het aantal Hoofdingenieurs-Directeur der 1ste klasse zal echter nimmer beneden vijf, dat der Ingenieurs in elke der drie klassen nimmer beneden twaalf dalen

De jaarwedden der Opzichters bedragen:

in de eerste klasse:

na 30 jaar dienst	*f* 2200
overigens	2000

in de tweede klasse:

na 18 jaar dienst	1800
overigens	1600
in de derde klasse	1400

in de vierde klasse:

na 4 jaar dienst	1200
overigens	1000

benevens vrije woning voor zooveel door Ons of van Onzentwege het genot daarvan aan de standplaats wordt verbonden, of eene door Ons te bepalen toelage, wegens het gemis daarvan.

Bij gebleken geschiktheid geschiedt de bevordering tot Opzichter der derde, tweede en eerste klasse respectievelijk acht, dertien en twintig jaar na de indiensttreding.

De jaarwedden der bureelambtenaren bedragen:

in de eerste klasse:

ten minste	*f* 1250
en ten hoogste	1600

in de tweede klasse:

ten minste	850
en ten hoogste	1200

in de derde klasse:

ten minste	400
en ten hoogste	800

Bij gebleken geschiktheid geschiedt bevordering tot de tweede en de eerste klasse respectievelijk negen en negentien jaar na de indiensttreding.

De jaarwedden der bureelambtenaren worden bij bekwaamheid en geschiktheid verhoogd als volgt:

voor de bureelambtenaren der eerste klasse na 2, 4 en 6 jaren dienst in dien rang respectievelijk tot *f* 1400, *f* 1500 en *f* 1600 's jaars.

Door Ons kan aan bureelambtenaren der 1ste klasse, die 30 jaar dienst hebben, en die wegens geschiktheid daarvoor in aan-

merking komen, nog eene verhooging van jaarwedde van *f* 200 worden toegekend;

voor de bureelambtenaren der tweede klasse na 2, 4 en 6 jaren dienst in dien rang respectievelijk tot *f* 1000, *f* 1100 en *f* 1200 's jaars;

voor de bureelambtenaren der derde klasse na 1, 3, 5 en 7 jaar dienst in dien rang, respectievelijk tot *f* 500, *f* 600, *f* 700 en *f* 800 's jaars.

Voor de bureelambtenaren, die eerst 22 jaar na hunne indiensttreding tot de eerste klasse zijn bevorderd, zullen de tijdstippen der periodieke verhoogingen van jaarwedde in dien rang nader door Ons worden geregeld, in dier voege, dat na uiterlijk 28 jaar dienst het maximum der bezoldiging zal zijn bereikt.

De jaarwedden van de ambtenaren bij den algemeenen dienst bedragen:

in de eerste klasse:

ten minste	*f* 1050
en ten hoogste	1600

in de tweede klasse:

ten minste	400
en ten hoogste	1000

Bij gebleken geschiktheid geschiedt bevordering tot de eerste klasse veertien jaar na de indiensttreding.

De jaarwedden der ambtenaren bij den algemeenen dienst worden bij bekwaamheid en geschiktheid verhoogd als volgt:

voor de ambtenaren der eerste klasse na 2, 4, 6, 8, 10 en 11 jaar dienst in dien rang, respectievelijk tot *f* 1150, *f* 1250, *f* 1350, *f* 1450, *f* 1550 en *f* 1600 's jaars;

voor de ambtenaren der tweede klasse na 1, 3, 5, 7, 9 en 11 jaar dienst in dien rang, respectievelijk tot *f* 500, *f* 600, *f* 700, *f* 800, *f* 900 en *f* 1000 's jaars.

Door Ons kan aan ambtenaren bij den algemeenen dienst, die 30 jaar dienst hebben en die wegens geschiktheid daarvoor in aanmerking komen, nog eene verhooging van jaarwedde van *f* 200 worden toegekend.

Bij benoeming of bevordering tot een der voormelde betrekkingen of rangen in den loop van een kwartaal worden de hiervoren vermelde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het kwartaal, volgende op dat, waarin de benoeming is geschied.

De op den dag der bekrachtiging van dit besluit in dienst zijnde ambtenaren, die naar voormelde regelen aanspraak hebben op eene

hoogere bezoldiging, dan zij op bedoelden dag genieten, worden in het genot gesteld van die hoogere bezoldiging, en wel:

te rekenen van 1 April 1908, indien de aanspraak dagteekent van 1 April 1908 of vroeger;

te rekenen van 1 Juli 1908, indien de aanspraak dagteekent van het tijdvak tusschen 1 April en 2 Juli 1908.

De bezoldiging der tijdelijke Ingenieurs, der tijdelijke Adjunct-Ingenieurs, der havenmeesters en sluismeesters bij de groote kanalen, der bakenmeesters, der buitengewone Opzichters en der in het 2de lid van artikel 4 bedoelde beambten wordt in elk bijzonder geval door Ons geregeld.

Onze Minister enz.

Men zie nog het Kon. besluit van 7 Juli 1908, no. 43, tot intrekking van dat van 13 Juli 1903, no. 38, houdende bepaling van het aantal opzichters, bureelambtenaren en ambtenaren van den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat, in elk der klassen.

KON. BESLUIT *van 30 Mei 1908 (Staatsblad n°. 192), houdende wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en der bijzondere reglementen op den loodsdienst in de verschillende districten, vastgesteld bij Kon. besluit van 22 Januari 1902 (Staatsblad n°. 5) en gedeeltelijk sedert gewijzigd bij de Kon. besluiten van 31 Januari 1903 (Staatsblad n°. 42), 8 Februari 1904 (Staatsblad n°. 40), 24 December 1904 (Staatsblad n°. 264) en 7 Juli 1905 (Staatsblad n°. 233).*

BESCHIKKING *van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 5 Juni 1908, waarbij ingevolge art. 23, tweede lid, sub 2, van het Motor- en Rijwielreglement wordt bepaald, dat de in dit artikel omschreven verplichting tot het voeren van licht in die provincie ten opzichte van voertuigen met vaste assen in het landbouwbedrijf gebezigd, niet van toepassing zal zijn van 1 Juni tot en met 15 Augustus.*

Zie Prov. blad no. 71.

Deze beschikking is goedgekeurd bij de beschikking van den Minister van Waterstaat van 18 Juni 1908, L.a C, Afdeeling Waterstaat.

KON. BESLUIT *van 6 Juni 1908, n°. 56, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het plaatsen van een heining aan den Waalbandijk te Herwijnen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door M. Vervoorn, te Herwijnen, tegen het besluit van Ged. Staten van Gelderland, dd. 11 Februari 1908, n°. 118, waarbij afwijzend is beschikt op appellants verzoek om vernietiging van het besluit van den Dijkstoel van het polderdistrict Tielerwaard dd 19 December 1907, no. 125, tot intrekking van eene hem op 13 Juni 1907 verleende vergunning tot het plaatsen van eene heining aan den Waalbandijk te Herwijnen, langs het perceel Sectie D. no. 1831/32;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 13 Mei 1908, no. 86;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 3 Juni 1908, no. 215, afd. W.;

Overwegende, dat deze vergunning is verleend tot wederopzeggens toe, mits het hek worde geplaatst volgens de aanwijzing van den Dijksopzichter;

dat, nadat bij den Dijkstoel bericht van den Dijksopzichter was ingekomen, dat aan de heining door M. Vervoorn sedert de plaatsing scherp- of prikkeldraad was aangebracht, de Dijkstoel bij besluit van 19 Dec. 1907, no. 125, uit overweging, dat daarmede gehandeld is tegen zijn besluit van 13 Juni 1907, no. 81, en dat ondanks minnelijke aanmaning M. Vervoorn nalaat dat scherp- of prikkeldraad te verwijderen, besloten heeft in te trekken de bij laatstgemeld besluit tot wederopzeggens toe verleende vergunning tot het plaatsen dier heining, met bevel dat zij onverwijld moet worden opgeruimd;

dat door M. Vervoorn vervolgens bij Ged. Staten vernietiging van het besluit van den Dijkstoel van 19 Dec. 1907, no. 125 is aangevraagd, waarop Ged. Staten bij besluit van 11 Febr. 1908, no. 118, Waterstaat, adressant hebben medegedeeld, dat er voor hun college geen termen bestaan tot het verleenen van de door hem gevraagde tusschenkomst;

dat van het besluit van Ged. Staten appellant bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende o.a, dat de Dijkstoel ten onrechte beweert, dat de prikkeldraad is aangebracht *na* de plaatsing der heining; dat immers vóór dat de prikkeldraad was aangebracht, de heining niet was voltooid; dat in het besluit van den Dijkstoel van 13 Juni 1907, no. 81, alleen is gezegd dat de heining geplaatst moest worden op aanwijzing van den Dijksopzichter; dat zulk een ge-

heime voorwaarde een gemakkelijk middel is ter ontduiking van art. 18, 1e lid, der wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*), daar de beoordeeling der voorwaarden alzoo aan de contrôle van het hooger gezag is onttrokken en aan den belanghebbende de gelegenheid is ontnomen om de vernietiging van die voorwaarden ingevolge art. 18, lid 2, van voornoemde wet te verzoeken; dat het besluit van den Dijkstoel bovendien genomen is op grond, dat het gevaarlijke van scherp- en prikkeldraad zou zijn gebleken; dat echter de vraag, of een werk gevaarlijk is, niet aan de waterschapsbesturen is opgedragen ter oplossing; dat bovendien deze prikkeldraad voor het verkeer geen gevaar oplevert;

Overwegende, dat het besluit van den Dijkstoel van het polderdistrict Tielerwaard van 19 Dec. 1907, no. 125, behoort tot de niet aan de goedkeuring van Ged. Staten onderworpen besluiten van besturen als bedoeld bij art. 22 der wet van 10 Nov. 1900 (*Staatsblad 176*);

dat, waar gemeld besluit niet in strijd is met eene wet, een algemeenen maatregel van bestuur, eene provinciale verordening of de inrichting van de instelling, en evenmin met het algemeen belang, met het provinciaal belang of met dat van eenige andere der in bedoeld wetsartikel genoemde instellingen, Ged. Staten bij hun bestreden besluit terecht hebben besloten, hunne tusschenkomst niet te verleenen;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (*Staatsblad n°. 176*);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 19 Juni 1908 (Staatsblad n°. 203), bepalende de plaatsing in het Staatsblad van de Nederlandsch-Belgische overeenkomst betreffende de verbetering van de verlichting en bebakening der Wester-Schelde d.d. 's Gravenhage 8 October 1907.*

KON. BESLUIT *van 19 Juni 1908, n°. 33, houdende, met ingang van 1 Juli 1908, op zijn verzoek, eervol ontslag aan den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat R. J. Castendijk, als Nederlandsch Permanent Commissaris van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden.*

KON. BESLUIT *van 25 Juni 1908, n°. 44, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie op het houden van zwanen, ganzen en eenden in den Oosterpolder in Drechterland.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door K. Bleeker e. a., Kl. Schouten Az., A. Roodt e. a en D. Visser e. a. tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland van 8 Januari 1908, n°. 104, tot goedkeuring van de verordening van algemeene politie op het houden van zwanen, ganzen en eenden in den Oosterpolder in Drechterland;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 3 Juni 1908, n°. 101;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 22 Juni 1908, n°. 214, afd. Wat.;

Overwegende, dat nadat de bedoelde verordening bij besluit van hoofdingelanden den 3en Dec. 1907 was vastgesteld, Ged. Staten haar bij besluit van 8 Jan 1908, n°. 104 hebben goedgekeurd;

dat van dit besluit K Bleeker e. a., Kl. Schouten Azn., A. Roodt e. a. en D. Visser e. a. bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende o. a, dat bij die verordening is verboden het laten uitzwemmen of laten losloopen in tochten, slooten of andere wateren in den Oosterpolder, van zwanen en ganzen ten allen tijde en van eenden vanaf 15 Mei tot 1 Oct.; dat door deze verordening vele inwonenden in dien polder worden geschaad, ofschoon geen enkel wezenlijk belang in dien polder met die verordening wordt gediend; dat alle voormelde vogels geenerlei schade toebrengen aan de slooten, tochten en wateren in voormelden polder, dit zelfs niet vermogen te doen, immers veeleer bevorderlijk zijn aan het ruim zijn dier wateren; dat geen enkel polderbelang door gemelde verordening gebaat wordt.

Overwegende dat, gelijk de ervaring leert, beperking in het laten losloopen en laten uitzwemmen van zwanen, ganzen en eenden gewenscht is wegens de schade, door die dieren veroorzaakt aan de landerijen, inzonderheid aan de warmoezierderij en de fruitteelt;

dat mitsdien Ged. Staten terecht hunne goedkeuring aan de vastgestelde keur hebben verleend;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*) en het Algemeen Reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de ingestelde beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 27 Juni 1908, n°. 55, houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, beslissing in hooger beroep in zake de betaling van kosten van opleg van hoofdwijk III in het waterschap Weerdinge.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door H. J. van der Wal te Stadskanaal (gem. Onstwedde) tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe van 9 Aug. 1907, no. 30, waarbij is afgewezen zijn beroep tegen eene afwijzende beschikking van het bestuur van het waterschap Weerdinge, op een verzet tegen een dwangbevel tot betaling van kosten van opleg van hoofdwijk III in voormeld waterschap;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 5 Febr. 1908, no. 381, en van 27 Mei 1908, no. 381/23;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 23 Juni 1908, no. 263, afd. Wat.;

Overwegende, dat nadat H. J. van der Wal bij Ged. Staten in beroep is gekomen van de afwijzende beschikking van het bestuur van het waterschap Weerdinge op bovengemeld verzet, Ged. Staten bij besluit van 9 Aug. 1907, no. 30 het beroep hebben afgewezen, uit overweging o. a., dat hun college niet bevoegd is te oordeelen omtrent het gedeelte van het bezwaarschrift, waarin de wettigheid van het aan adressant gegeven bevel tot opleg betwist wordt, wijl de wet van 9 Mei 1902 (*Stbl. n°. 54, artt. 12 en 13*) de beslissing hieromtrent opdraagt aan de rechterlijke macht; dat de tijd welke appellant is gelaten om het betrokken werk te verrichten, ruim is gesteld; dat de vraag, of de kosten werkelijk te hoog zijn, ontkennend wordt beantwoord; dat de oplegplichtigen door hunne weigering of nalatigheid de uitvoering van het werk als het ware aan het waterschapsbestuur hebben overgelaten en derhalve ook de wijze van uitvoering, zoodat het niet ter zake doet, dat de gekozen tijd van het jaar voor bedoelde uitvoering minder geschikt was;

dat van het besluit van Ged. Staten appellant bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat blijkens artt. 11 en 8, al. 1, van het destijds vigeerende reglement van het waterschap Weerdinge op ieder eigenaar van een plaats de verplichting rust, om de hoofdwijk door zijn plaats te verlengen, zoodra die wijk tot zijn plaats is genaderd, en hij dus niets te maken heeft met het verlengen der wijk door de plaats van zijn buurman en ook niet eerder verplicht is met

het graven te beginnen, vóór en aleer de wijk is gegraven door de vóór hem liggende plaats; dat het bestuur, na op 10 Maart te zijn begonnen met de wijk door plaats no. 50, reeds op 15 Maart 1904 op appellants plaats is begonnen te graven, toen de hoofdwijk nog niet tot die plaats was genaderd;

Overwegende, dat ingevolge art. 18 der wet van 9 Mei 1902 (*Staatsblad n°. 54*) een verzet, als hierboven bedoeld, wordt aangebracht bij het bestuur dat de zaak aangaat, terwijl ingevolge artt. 20 en 21 dier wet achtereenvolgens bij Ged. Staten en bij Ons beroep openstaat;

dat echter blijkens eerstgenoemde wetsbepaling van de hierbedoelde geschillen alleen in zooverre door het bestuur dat de zaak aangaat, door Ged. Staten en door Ons kan worden kennis genomen, als het verzet of het beroep gegrond is op het beweren, dat de kosten van werken of opruimingen onnoodig waren of te hoog berekend zijn, of dat den belanghebbende de noodige tijd om die werken of opruimingen zelf te verrichten niet is gegund en hij zulks op min kostbare wijze had kunnen doen;

dat de noodzakelijkheid der bekostigde werken niet betwist wordt en dus buiten geding is;

dat echter de appellant aanvoert, dat èn de kosten te hoog zijn opgevoerd èn hem niet noodige tijd is gelaten om het werk zelf uit te voeren en hij zulks op min kostbare wijze zou hebben kunnen doen;

dat dit laatste beweren, is de beweegreden gegrond, ook daarop neerkomt, dat de kosten te hoog zouden zijn opgevoerd, zoodat, waar dit bezwaar toch moet worden onderzocht naar aanleiding van het eerste beweren en geen bijzondere redenen worden aangevoerd, waarom juist de appellant het werk op minder kostbare wijze zou hebben kunnen doen, het niet noodig is te onderzoeken en te beslissen of inderdaad aan den appellant niet de noodige tijd is gelaten om het werk zelf uit te voeren;

dat, wat de in rekening gebrachte kosten betreft, door het bestuur wegens verrichte werkzaamheden wordt gedeclareerd een bedrag van *f* 1048.45, terwijl met den deskundige, die deze aangelegenheid heeft onderzocht, kan worden aangenomen, dat in billijkheid voor de verrichte werkzaamheden door den appellant moet worden betaald voor het afleiden van het bovenwater en het opruimen van de aangedreven veenstoffen:

27 dagloonen à *f* 1.25	*f* 33.75
voor turfopruimen	4.50
„ lichtingsmaken	69.—
„ 2498 M³ graafwerk à *f* 0.30	749.40
„ 78 M³ baggerwerk à *f* 0.35	27.30
te zamen	*f* 883.95

makende een verschil met het door het bestuur uitgegeven bedrag van *f* 164.50;

dat mitsdien, waar de kosten van het werk door het bestuur zijn gesteld op een bedrag van *f* 164.50 hooger dan in redelijkheid had behoeven te zijn besteed, laatstgemeld bedrag aan appellant behoort te worden gerestitueerd;

dat, daar de beantwoording der vraag, of de kosten van beteekening mede door appellant betaald, aan hem behooren te worden gerestitueerd, hiervan afhangt, of appellant op goede gronden nagelaten heeft aan dit bevel te voldoen, en dat, daar, zooals hierboven is overwogen, dat punt niet staat ter Onzer beslissing, derhalve ook bij dit besluit geen teruggave van bedoelde kosten kan worden gelast;

Gezien de wet van 9 Mei 1902 (*Staatsblad n°. 54*), het Algemeen Reglement voor de waterschappen in Drenthe en het Reglement voor het waterschap Weerdinge, afgekondigd bij resolutie van Ged. Staten van Drenthe dd. 5 Sept. 1884, no. 47⁷ (Prov. Blad no. 66);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 9 Aug. 1907, no. 30, op het door appellant gedaan verzet te bepalen, dat de Penningmeester van het waterschap Weerdinge gehouden is van de door appellant bij hem gestorte gelden een bedrag van *f* 164.50 aan appellant terug te betalen.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 2 Juli 1908 (Staatsblad n°. 212), tot vaststelling van regelen voor den dienst op de spoorwegen, waarop de wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (Staatsblad n°. 62), van toepassing is en op welke vervoer plaats heeft, zoowel met stoom als met electriciteit als beweegkracht, met uitzondering van de spoorwegen, bedoeld bij art. 1 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118).*

KON. BESLUIT *van 4 Juli 1908 (Staatsblad n°. 214), tot vaststelling van bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van eenige dijken, dammen en kaden, onder beheee van het Rijk.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 Mei 1908, n°. 213, afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1908, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 29 Juni 1908, n°. 219, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen de volgende:

Bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van eenige dijken, dammen en kaden, onder beheer van het Rijk.

(Rijksrivierdijkenreglement).

Artikel 1. Onder dijken en wat daartoe behoort, worden in dit reglement verstaan de hierna genoemde dijken, dammen en kaden, onder beheer van het Rijk, met de daartoe behoorende wegen, bermen, glooiingen, slooten, los- en laadplaatsen, duikers, meerpalen, beschoeiingen en andere werken:

A. Langs den rechter oever van den Boven Rijn en van het Pannerdensch Kanaal:

1°. de Boven- en Beneden Spijksche Dijken, van de Pruisische grens tot den Ouden Rijnmond;

2°. de Boterdijk, zijnde de linker bandijk van den Ouden Rijnmond, van de Tolkamer, bewesten langs Lobith tot den Ossenwaardschen dam;

3°. de Ossenwaardsche dam, van de ontmoeting met den Boterdijk tot den Kruisdijk;

4°. de Kruisdijk, de Herwensche Inlaagdijk, de Herwensche Geërfde- of Bandijk en de Pannerdensche Ban- ot Landsdijk, te zamen vormende het zuidelijke en westelijke deel van den omringdijk van het Polderdistrict Herwen, Aerdt en Pannerden;

5°. de daaraan sluitende Zorgdijk, van beoosten Pannerden in westzuidwestelijke richting naar het Pannerdensch kanaal;

6°. de Lobberdensche dam, loopende van iets beoosten het westelijk einde van den Zorgdijk in zuidoostelijke richting langs den rechteroever van het Pannerdensch kanaal tot tegenover het boveneind van den separatiedam tusschen dit kanaal en de Waal;

7°. de Mooksche dam, zijnde een korte schuin naar het Pan-

nerdensche kanaal gerichte dam tusschen den Pannerdenschen Bandijk en het einde van den Zorgdijk;

8°. de Galgendaalsche dijk en de Pannerdenwaardsche dam, de laatste aansluitende aan het benedeneind van den Galgendaalschen dijk, te zamen vormende het benedendeel van den rechter leidijk van het Pannerdensch kanaal tot den benedenmond van den Ouden Rijn.

B. Langs den linker oever van het Pannerdensch kanaal en den Neder Rijn:

1°. de West-Pannerdensche Landsdijk;

2°. de aan het boveneind daaraan sluitende Nicolaaswaardsche dam en Aansluitdam, aansluitende aan het fort Pannerden met de van daar dwars op het Pannerdensch kanaal uitstekende Nicolaaswaardsche Hoofdje, Schepdam n°. 2 en Schepdam n°. 1;

3°. de bovenwaarts van het fort Pannerden daaraan sluitende Hoofddam, zijnde het begin van den separatiedam tusschen het Pannerdensch kanaal en de Waal;

4°. het op eenigen afstand benedenwaarts van den West-Pannerdenschen Landsdijk gelegen dijkvakje genaamd Peppelgraafsche dijk;

5°. de Malburgsche Leidam, boven het gehucht Malburgen, lang 1150 M.;

C. Langs den linker oever van den Boven Rijn en de Waal:

1°. de Millingensche Landsdijk, van de Pruisische grens tot den Nederlandschen Duffeltdijk;

2°. de Nederlandsche Duffeltdijk;

3°. de benedenwaarts daaraan sluitende Kapitteldijk tot den bandijk van het polderdistrict Circul van de Ooij;

4°. het daaraan sluitend op Nederlandsch gebied gelegen gedeelte van den Querdamm bij Wijler;

5°. de afsluitdijk tusschen de Waal en de Maas onder de gemeenten Dreumel, Heerewaarden en Rossum, met een dwarskade aan het benedeneinde van de Weiwaard;

6°. de kruin en het buitenbeloop van den dijk om het fort Loevestein tusschen de grenspalen 27 en 28;

D. Langs den linker oever van de Nieuwe Merwede:

1°. de Werkendamsche Sasdijk;

2°. de daaraan sluitende Rijksdijk met haar verlenging over de Deeneplaat naar en over de Anna Jacominaplaat;

E. Langs de Maas:

1°. het Rijksdijkvak te Hedikhuizen, langs den linker oever, lang 139 M., aanvangende op 85 M. voorbij K.M.R. XXX der rivier de Maas;

2°. de afsluitdijk te Andel.

Art. 2. Tenzij met vergunning van Onzen met de zaken van Waterstaat belasten Minister, of van Onzen Commissaris in de provincie is het verboden in, op, onder of over de dijken en wat daartoe behoort eenig werk uit te voeren of te behouden, waardoor in den toestand der werken verandering wordt gebracht.

Onder verandering wordt niet verstaan hetgeen behoort tot de gewone onderhoudswerken, het snoeien of hakken van beplantingen en het maaien van gras, door of van wege de daartoe gerechtigden, mits door deze werkzaamheden het verkeer niet worde gehinderd.

Art. 3 Behoudens verkregen rechten is het, tenzij met vergunning van Onzen Minister voornoemd of van Onzen Commissaris in de provincie, verboden op de dijken en wat daartoe behoort boomen, heesters of ander struikgewas te planten of te behouden.

Art. 4. De bevoegdheid tot het verleenen der in de artikelen 2 en 3 bedoelde vergunningen berust bij Onzen Minister voornoemd, indien voor het werk of de handeling zelf of voor eenig daarmede gepaard gaand werk of handeling krachtens eenig ander wettelijk voorschrift vergunning van dien Minister noodig is.

Overigens berust die bevoegdheid bij Onzen Commissaris in de provincie.

Art. 5. Op het uitvoeren of behouden van tijdelijke werken voor niet langer dan veertien dagen is artikel 2 niet van toepassing, mits door den betrokken Hoofdingenieur-Directeur daartoe vergunning is verleend en de hierbij gestelde voorwaarden worden opgevolgd.

Art. 6 Artikel 2 of artikel 3 is niet van toepassing op het uitvoeren of behouden van eenig werk of het planten of behouden van boomen, heesters of ander struikgewas door of van wege eenig Departement van Algemeen Bestuur.

Omtrent de hierbedoelde werken en handelingen beslist Onze Minister voornoemd.

Art. 7. De rechthebbende op de beplanting is te allen tijde bevoegd die te rooien, doch verplicht van het voornemen daartoe ten minste dertig dagen te voren schriftelijk kennis te geven aan Onzen Commissaris in de provincie.

Hij rooit op last van Onzen Commissaris de boomen, die door dezen voor den dijk en wat daartoe behoort, of voor het verkeer gevaarlijk worden geacht, binnen den bij den last bepaalden ter-

mijn, en handelt evenzoo met de boomen, die gestorven, omgewaaid of afgebroken zijn.

Hij gedraagt zich bij het rooien naar de voorschriften, die hem door Onzen Commissaris worden gegeven.

Bij vervanging van gerooide beplanting door nieuwe moeten de door Onzen Commissaris te geven voorschriften omtrent de soort en de afstanden der beplanting en omtrent hetgeen verder in het belang van den dijk en wat daartoe behoort en van de beplanting is te verrichten, worden opgevolgd.

Art. 8. Behoudens verkregen rechten is het, tenzij met vergunning van den betrokken Hoofdingenieur-Directeur verboden:

a. over de dijken en wat daartoe behoort buiten de openbare wegen met paarden of voertuigen te rijden, vee te drijven of daarop te doen verblijven;

b. te loopen over die gedeelten der dijken en wat daartoe behoort, welke bezood of bezaaid, of met krammatstroo of rietpoten verdedigd zijn;

c. op, tegen of aan de dijken en wat daartoe behoort vaartuigen, vlotten en dergelijke voorwerpen te bevestigen of te laten liggen buiten de los- en laadplaatsen.

Art. 9. Het is verboden te handelen in strijd met de bevelen, door de in artikel 10 genoemde ambtenaren van den Rijkswaterstaat gegeven ter bescherming van de dijken met wat daartoe behoort of ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik daarvan.

Van die bevelen is, onverminderd de verplichting om daaraan onmiddellijk te voldoen, hooger beroep op Onzen Commissaris in de provincie.

Art. 10. Met de handhaving van dit reglement zijn belast de ambtenaren en beambten van de Rijks- en gemeentepolitie en de volgende ambtenaren van den Rijkswaterstaat:

de hoofdingenieurs-directeuren, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters;

de sluis- en brugwachters van de in de dijken en wat daartoe behoort gelegen sluizen en bruggen, en de arbeiders in dienst bij de dijken en wat daartoe behoort, voor zooveel deze sluis- en brugwachters en arbeiders van eene aanstelling als onbezoldigd Rijksveldwachter of als gemeenteveldwachter zijn voorzien.

Genoemde ambtenaren van den Rijkswaterstaat zijn bevoegd tot de handelingen in artikel 3 der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) omschreven.

Art. 11. Overtreding van dit reglement wordt, voor zooveel daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft als volgt:

a. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van de artikelen 2, 3, 7, tweede lid, en 9, eerste lid;

b met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van de artikelen 7, laatste lid, en 8;

c. met geldboete van ten hoogste tien gulden, de overtreding van artikel 7, eerste en derde lid.

Art. 12. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel „Rijksrivierdijkenreglement".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 7 Juli 1908, n°. 43, tot intrekking van het Kon. besluit van 13 Juli 1903, n°. 38, houdende bevestiging der indeeling van de opzichters, bureelambtenaren en ambtenaren bij den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat in klassen.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 Juli 1908, no. 259, afdeeling Waterstaat;

Gelet op het Kon. besluit van 30 Mei 1908 (*Staatsblad n°. 191*), houdende wijziging van het besluit van 3 Juni 1903 (*Staatsblad n°. 151*) tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij artikel 5, tweede lid, der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in te trekken het Kon. besluit van 13 Juli 1903, n°. 38, houdende bepaling van het aantal opzichters, bureelambtenaren en ambtenaren van den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat, in elk der klassen.

Onze Minister enz.

Bij de missive van 14 Juli 1908, no 238, Afd. Waterstaat is dit besluit ter kennis gebracht van den Hoofdinspecteur-Generaal, de beide Inspecteurs-Generaal en de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat.

KON. BESLUIT *van 9 Juli 1908* (*Staatsblad n°. 217*), *tot onteigening, ten name van het waterschap Hunsingo, van eigendommen in de gemeente Ulrum, ten behoeve van de versterking van een gedeelte van den zeedijk van dat waterschap.*

WET *van 11 Juli 1908* (*Staatsblad n°. 218*), *tot onteigening, ten name van de gemeente Rotterdam, van eigendommen in die gemeente, noodig voor den aanleg van een haven met handelsterreinen, wegen, dijken en verdere bijbehoorende werken aan den linker oever der rivier de Nieuwe Maas onder die gemeente.*

WET *van 11 Juli 1908* (*Staatsblad n°. 219*), *tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene aanvulling en verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908, vastgesteld bij de wet van 31 Januari 1908 (*Staatsblad n°. 58*);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Tusschen de artikelen 113 en 114 van genoemd hoofdstuk worden ingelascht:

Art. 113*a*. Bijdrage aan de gemeente Terschelling in de kosten van verbetering en beharding van den weg van West-Terschelling tot den Griedijk op het eiland Terschelling *f* 27.000.

Art. 113*b*. Bijdrage aan de gemeenten Zuidwolde en Avereest in de kosten van aanleg van een kunstweg van Linde naar de Dedemsvaart *f* 14.500.

Art. 113*c*. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van een kunstweg van Hoogeveen naar Slagharen, voor zooveel deze in genoemde provincie is gelegen *f* 6.300.

Art. 113*d*. Bijdrage aan de gemeenten Hoogeveen en Zuidwolde in de kosten van aanleg van een kunstweg van Hoogeveen naar Slagharen, voor zooveel deze in de provincie Drenthe is gelegen *f* 34.000.

Art. 113*e* Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van verharding van den weg Lankhorst – IJhorst *f* 13.250.

Artikel 2. Tengevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk verhoogd met vijf en negentig duizend vijftig gulden (*f* 95.050)

Lasten enz.

KON. BESLUIT *van 21 Juli 1908 (Staatsblad n°. 233), tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het Noordzeekanaal.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 April 1908, n°. 214, afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) en op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad n°. 158*) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (*Staatsblad n°. 229*);

Den Raad van State gehoord, advies van 12 Mei 1908, n°. 25;

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 17 Juli 1908, n°. 213, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Vast te stellen het navolgende

BIJZONDER REGLEMENT VAN POLITIE voor het Noordzeekanaal.

Artikel 1. Dit reglement is van toepassing op:

a. de buitenhaven in de Noordzee;

b. het buitenkanaal met de buitentoeleidingskanalen naar de Noordzeesluizen:

c. de Noordzeesluizen, zijnde de nieuwe of groote schutsluis en de oude Noordzeesluizen, bestaande uit de middenschutsluis, de kleine schutsluis en de uitwateringssluis:

d. de binnentoeleidingskanalen naar de Noordzeesluizen en het hoofdkanaal tot de grens van het vaarwater in beheer bij de gemeente Amsterdam, welke grens door twee palen op den zuidelijken oever is aangegeven;

e. de zijkanalen:

naar Beverwijk (zijkanaal A), over eene lengte van 890 M., gemeten uit de as van het hoofdkanaal,

naar Spaarndam (zijkanalen B en C),

naar Nauerna (zijkanaal D),

naar Westzaan (zijkanaal E),

naar Halfweg (zijkanaal F),

naar Zaandam (zijkanaal G), over eene lengte van 1000 M., gemeten uit de as van het hoofdkanaal,

naar de Molensluis (Barndegat) (zijkanaal H),

naar Oostzaan (zijkanaal I),

naar Nieuwendam (zijkanaal K);

f. een strook water in het Afgesloten IJ, breed 100 M., grenzende aan de gronden, gelegen tusschen den mond van het zijkanaal naar Nieuwendam (zijkanaal K) en de Oranjesluizen, met de vaargeul binnen die sluizen over eene lengte van 500 M., gemeten langs de as der vaargeul;

g. een strook water in het Afgesloten IJ, breed 100 M., bewesten den Afsluitdijk naar Schellingwoude, van den mond van het Merwedekanaal tot de Oranjesluizen;

h. de Oranjesluizen;

i. de vaargeul in het Open IJ buiten de Oranjesluizen, zijnde een strook water ter lengte van 4300 M. en ter breedte van 315 M., gemeten uit den teen van den daarlangs gelegen strekdam, met dien dam;

Het gebied, waarop dit reglement van toepassing is, wordt op de aangehechte kaart door een blauwe kleur aangegeven.

Art. 2. Dit reglement wordt gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld.

Mede wordt gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld eene vertaling van het reglement in het Engelsch, het Duitsch en het Fransch.

Art. 3. De minste diepte in de buitenhaven, het buitenkanaal en het buitentoeleidingskanaal naar de groote schutsluis te IJmuiden wordt, in verband met het getij, aan den mond van het buitenkanaal door seinen aangegeven

Bij de groote schutsluis wordt, in verband met het getij, door een sein in cijfers de diepgang in decimeters aangegeven, waarmede de schepen, bij veiligen stand der seinen voor de invaart, de sluis mogen invaren. De schippers van vaartuigen met meer dan 80 decimeters diepgang zijn verplicht, zich bij het naderen van de sluis van den juisten diepgang van hun vaartuig te overtuigen, en mogen de sluis niet invaren, indien die diepgang meer bedraagt dan door het dieptesein bij de sluis wordt aangegeven, ook al staan de seinen voor de invaart der sluis op veilig.

Op het kanaal worden alleen toegelaten vaartuigen, die, onverschillig waar gemeten, geen grooter diepgang hebben dan:

voor het hoofdkanaal 9.20 M. bij een waterstand in het kanaal van 0.50 M. $\div$ N. A. P. en zooveel meer of minder als de waterstand in het kanaal hooger of lager dan de genoemde hoogte is;

voor het zijkanaal naar Zaandam (zijkanaal G) 8.00 M. bij een waterstand in het kanaal van 0.50 M. $\div$ N. A. P. en zooveel meer of minder als de waterstand in het kanaal hooger of lager dan de genoemde hoogte is;

voor het binnentoeleidingskanaal naar de oude Noordzeesluizen 7.10 M. bij een waterstand in het kanaal van 0.50 M. ÷ N. A. P. en zooveel meer of minder als de waterstand in het kanaal hooger of lager dan de genoemde hoogte is;

voor het vaarwater beoosten Amsterdam en voor de Oranjesluizen 3.50 M.;

voor de zijkanalen naar Spaarndam, naar Nauerna en naar Halfweg tot 1100 M. benoorden de sluizen aldaar 3.00 M.;

voor het zijkanaal naar Nieuwendam 2 80 M.;

voor het zijkanaal naar Westzaan 2.20 M, uitgezonderd de ligplaats voor zeeschepen in dit zijkanaal, waar, naar gelang van de aanwezige diepte, zeeschepen worden toegelaten van 5.50 M. diepgang aan het begin tot 3.00 M. diepgang aan het einde;

voor het zijkanaal naar Oostzaan 2.00 M;

voor het zijkanaal naar Beverwijk 2.00 M.;

voor het zijkanaal naar de Molensluis en het zuidelijk gedeelte van het zijkanaal naar Halfweg 1.30 M

De voor het hoofdkanaal aangegeven diepgang geldt ten westen van Amsterdam voor de waterstanden, afgelezen aan de peilschalen aan de Noordzeesluizen;

ten oosten van Amsterdam voor de waterstanden, afgelezen aan de peilschalen aldaar, of aan de Oranjesluizen.

Als maatstaf van den diepgang, dien te IJmuiden binnenkomende vaartuigen op het kanaal zullen verkrijgen, wordt aangenomen hun diepgang in de buitenhaven of het buitenkanaal, vermeerderd met 1 decimeter

De voor de zijkanalen aangegeven diepgangen gelden alle bij een waterstand van 0.50 M. ÷ N. A. P. en hooger, afgelezen aan de peilschalen te Amsterdam, of aan de Oranjesluizen.

De maximum breedte der vaartuigen bedraagt:

voor de Noordzeesluizen te IJmuiden 24 M.;

voor de Oranjesluizen 17.75 M.;

voor het oostelijk zijkanaal naar Spaarndam (zijkanaal C), mits gaande door de westelijke doorvaart van de draaibrug over den mond van dat zijkanaal, 11,75 M.;

voor de oostelijke doorvaart van de draaibrug over den mond van zijkanaal C 9.50 M.

De maximum lengte der vaartuigen bedraagt:

voor de Noordzeesluizen te IJmuiden 220 M.;

voor de Oranjesluizen 90 M.

Het westelijk zijkanaal naar Spaarndam (zijkanaal B) is alleen

toegankelijk voor vaartuigen met gestreken mast, die niet meer dan 1.50 M. boven den waterspiegel uitsteken.

De havenmeester kan in bijzondere omstandigheden vaartuigen tijdelijk ophouden, wanneer hij dit in het belang der scheepvaart noodig oordeelt

Art. 4. Van het zijkanaal naar Halfweg (zijkanaal F) is het noordelijk gedeelte tot 2500 M. bezuiden de as van het hoofdkanaal ingericht als inschietplaats voor visch-torpedo's.

Wanneer het zijkanaal als zoodanig gebruikt wordt, kan de scheepvaart tijdelijk gestremd worden en moeten de schippers, die van het zijkanaal gebruik willen maken, zich gedragen naar de door de ter plaatse aanwezige Marine-autoriteit te geven aanwijzingen, en hunne vaartuigen zoo noodig op diens bevel verhalen.

Art. 5 Uit zee komende en in de buitenhaven varende of liggende vaartuigen ontvangen, wanneer de havenmeester dit noodig oordeelt, zijne orders door middel van signalen volgens het algemeen seinboek voor alle natiën, en geheschen aan den semaphore-post bij den mond van het buitenkanaal.

Met afwijking van artikel 13 van het Algemeen reglement worden de daar bedoelde seinen, aangevende, dat de toegang tot de haven is belemmerd, voor de buitenhaven in de Noordzee niet geheschen op één der havenhoofden, doch aan den bovengenoemden semaphore-post Zoolang die seinen zijn geheschen, worden aan den semaphore-post geen diepte-, spui- of andere seinen getoond.

Art. 6 Schippers, die met hunne vaartuigen in het buitenkanaal of in de buitentoeleidingskanalen naar de Noordzeesluizen moeten of willen vertoeven, moeten daarvan kennis geven op het kantoor van den havenmeester en daarna de ligplaats innemen, die hun door of vanwege den havenmeester zal worden aangewezen.

Art. 7. Met uitbreiding van artikel 77 van het Algemeen reglement, is het verboden geankerd te blijven liggen in de betonde vaargeul van de buitenhaven te IJmuiden, en in de vaargeul in het Open IJ, buiten de Oranjesluizen; tenzij met vergunning van den sluismeester dier sluizen

Voorts is het verboden te ankeren in het kanaal op minder dan 25 M., afstand van de plaatsen, waar door een waarschuwingsbord wordt aangegeven, dat een kabel door het kanaal ligt, alsmede op minder dan 50 M. afstand van de vaargeulen der pontveren.

Art. 8. Artikel 7 van het Algemeen reglement is voor het buitenkanaal en het hoofdkanaal niet van toepassing op naast elkander vastgemaakte gesleept wordende vaartuigen, die te zamen geen meerdere breedte innemen dan 10 M., voor en achter behoorlijk

aan elkander zijn vastgemaakt en ter beoordeeling van den havenmeester genoegzaam zijn bemand om, in verband met de weersgesteldheid, belemmering der scheepvaart en schadevaring te voorkomen.

Art. 9. Artikel 8, tweede lid, van het Algemeen reglement wordt voor dit kanaal gelezen als volgt:

„Vaartuigen van 6 M. of meer diepgang voeren bovendien aan den fokkemast vlag P van het internationale seinboek en bij nacht drie roode lantaarns, geheschen onder elkander op een onderlingen afstand van niet minder dan 0.50 M".

Bij vastgemaakte vaartuigen worden deze seinen halverwege neergehaald.

Voor vaartuigen met minder dan 6 M. diepgang is het voeren van deze seinen verboden.

Zeeschepen voeren des nachts bij voortduring het witte heklicht, genoemd in artikel 10 van de Bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 24 April 1897 (*Staatsblad n°. 107*).

Art. 10. Artikel 65 van het Algemeen reglement is niet van toepassing op vaartuigen in de buitenhaven.

Alle zeilvaartuigen onder zeil moeten bij de nadering van onder stoom zijnde of gesleept wordende zeeschepen het vaarwater vrijlaten, en dus uitwijken en zoo noodig het zeil strijken. Artikel 26, tweede lid, van het Reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk, is voor dit kanaal niet van toepassing op zeeschepen onder stoom en op sleepbooten, waarmede zeeschepen worden gesleept.

Art. 11. Wanneer bij ijsbezetting in het hoofdkanaal een slop is gemaakt, is het verboden buiten dat slop te varen, tenzij met machtiging van of van wege den havenmeester.

Art 12. Alle schepen moeten bij het varen langs stoombaggervaartuigen den wal houden, die overdag door een blauwe vlag en des nachts door twee groene lichten boven elkander wordt aangeduid. Bovendien moet bij het naderen van een stoombaggervaartuig aan boord der schepen worden gewaarschuwd met de scheepsklok, de stoomfluit of den misthoorn, of wel door roepen.

Art. 13. Vaartuigen mogen zich niet laten drijven of in het algemeen zich ophouden in of nabij den vaarweg van een pontveer.

Bij het naderen van het stoompontveer te Velsen moeten de schippers bij de op ongeveer 600 M. ter weerszijden daarvan geplaatste seinpalen van hunne nadering kennis geven door een lang gerekten stoot op de stoomfluit of de misthoorn, of door het luiden van de scheepsklok.

Art. 14. Zeeschepen, zich voortbewegende in eenzelfde richting mogen elkander niet voorbijvaren.

Buiten het geval van zeeschepen onderling, is het voorbijvaren van een zich in dezelfde richting voortbewegend vaartuig alleen dan geoorloofd, wanneer het uitzicht naar voren vrij is, of tegenkomende vaartuigen nog op zoodanigen afstand verwijderd zijn, dat het oploopende vaartuig de zekerheid heeft, dat het voorbijvaren van het opgeloopen vaartuig zal zijn afgeloopen, voordat het eerste tegenliggende vaartuig wordt ontmoet.

Art. 15. Met wijziging in zoover van het bepaalde in artikel 14 van het Algemeen reglement, zullen tijdig, zoo mogelijk een uur voor den aanvang van het spuien de drie roode lichten op gelijke hoogte of de spuivlag halfstok worden geheschen. Vangt het spuien aan, dan worden de lichten in den driehoek geplaatst, of wordt de vlag in top geheschen.

Nadat de spuiing door de Noordzeesluizen is aangevangen, wordt het spuisein ook getoond bij den semaphore-post te IJmuiden, bij het stoompontveer te Velsen en bij het pontveer beoosten de Hembrug.

Indien met meer dan één sluis gespuid wordt, worden de bepaalde seinen voor elke sluis, waarmede gespuid wordt, afzonderlijk geheschen en wordt bij den semaphore-post te IJmuiden het spuisein verdubbeld.

Uit zee komende schepen met meer dan 65 decimeter diepgang kunnen verzoeken het spuien door de Noordzeesluizen te matigen of te staken, over dag door het hijschen van vlag N uit het internationaal seinboek en des nachts door het vertoonen van één rood licht, bij een stoomschip boven het toplicht geheschen.

Door het al of niet geheel of gedeeltelijk neerlaten van het spuisein bij den semaphore-post zal dan worden geantwoord, of aan het verzoek al dan niet zal worden voldaan.

Na het hijschen der spuiseinen aan de Noordzeesluizen is het verboden de sluizen, waarmede gespuid wordt, zonder vergunning van den sluismeester dichter te naderen dan tot een op driehonderd meter (300 M) afstand geplaatst bord.

Wanneer door de Oranjesluizen water wordt ingelaten, wordt dit aangeduid over dag door een witte vlag, waarin met zwarte letters het woord „inlaten", en des nachts door drie roode lichten, geplaatst in de hoekpunten van een gelijkzijdigen driehoek, met den top naar beneden gericht.

Nadat aan de Oranjesluizen het spuisein of het inlaatsein is geheschen, zullen de sluis of de sluizen, waar die seinen getoond

worden, zorgvuldig moeten worden vermeden, en zullen de vaartuigen zoo noodig tijdig ten anker moeten gaan.

Art. 16. Zoodra het buitenwater de hoogte van 1.50 M. + N A.P. heeft bereikt, wordt door de groote schutsluis te IJmuiden niet meer geschut. Door de midden- en de kleine schutsluis aldaar, zoomede door de Oranjesluizen, wordt niet meer geschut, zoodra het buitenwater de hoogte van 1.25 M. + N.A.P. bereikt heeft.

Door de groote schutsluis en door de kleine schutsluis te IJmuiden wordt niet meer geschut, wanneer door de ebdeuren meer dan 1.25 M. water moet worden gekeerd.

Door de middenschutsluis te IJmuiden en door de Oranjesluizen wordt niet meer geschut, wanneer door de ebdeuren meer dan 1 M. water moet worden gekeerd.

Art. 17. Wanneer op de Noordzeesluizen over dag de roode bol, bedoeld in artikel 15 van het Algemeen reglement, is geheschen, en bij nacht het roode licht wordt getoond, moet de schipper zijn vaartuig op 100 M. afstand van de sluis doen stoppen. De voor de invaart bestemde sluis wordt over dag door den gestreken rooden bol en des nachts door een groen licht aan elke zijde aangegeven.

Wanneer op de Oranjesluizen over dag het roode seinbord, bedoeld in artikel 15 van het Algemeen reglement en bij nacht het roode licht wordt getoond, moet de schipper zijn vaartuig op 100 M. afstand van de sluis doen stoppen. De voor de invaart bestemde sluis wordt over dag door een wit seinbord aan elke zijde en des nachts door een groen licht aan elke zijde aangegeven.

Wanneer op de Oranjesluizen een roode vlag met wit cirkelvlak in het midden wordt geheschen, moet een naderend vaartuig onverwijld ten anker gaan. Bij nacht wordt die vlag vervangen door twee boven elkander geheschen roode lichten.

Wanneer dezelfde seinen op de Noordzeesluizen worden getoond, zal een naderend vaartuig het op driehonderd meter (300 M.) van de sluis geplaatste bord niet mogen voorbij varen, maar veilig moeten worden vastgemaakt, waarbij, behoudens tegenbevel van of van wege den havenmeester, het eerst aankomend vaartuig het dichtst bij de sluis moet vastmaken en zoo vervolgens.

Bij mistig weder worden bij den buitensten lichttoren te IJmuiden signalen gegeven met een misthoorn en wordt op de Oranjesluizen een klok geluid als verkenningsteeken voor in de nabijheid varende vaartuigen.

Art. 18. De regeling, bedoeld in artikel 16 van het Algemeen reglement, geschiedt bij de Noordzeesluizen door den havenmeester of den sluismeester.

Bij de nadering van de Noordzeesluizen moeten, indien geen ander sein wordt gegeven, alle schepen van 100 M. en meer lengte en van 6 M. en meer diepgang naar de groote schutsluis, en de andere naar de oude Noordzeesluizen gaan.

Indien van dezen algemeenen regel moet worden afgeweken wordt dit aangegeven aan seinpalen, opgesteld op de beide uiteinden van de landtong, die de groote schutsluis van de oude Noordzeesluizen scheidt.

Over dag wordt het sein gegeven door een rooden seinarm aan deze palen, die horizontaal wordt gesteld en dan heenwijst naar de sluis, die moet worden ingevaren.

Des nachts wordt het sein gegeven door een flikkerlicht aan de seinpalen, en wel als volgt:

Indien het licht op de landtong binnen of beoosten de sluizen rood flikkert, moeten alle uitgaande vaartuigen naar de groote schutsluis gaan; flikkert het groen, dan moeten alle uitgaande vaartuigen naar de oude Noordzeesluizen gaan.

Indien het licht op de landtong buiten of bewesten de sluizen groen flikkert, moeten alle binnenkomende vaartuigen naar de groote schutsluis gaan; flikkert het rood, dan moeten alle binnenkomende vaartuigen naar de oude Noordzeesluizen gaan.

Ten aanzien van de nachtseinen wordt dus de regel gevolgd, die geldt bij het voorbijvaren van schepen, namelijk kleur op kleur houden.

Indien geen seinen worden gegeven en dus de algemeene regel moet worden gevolgd, hangen de seinarmen vertikaal naar beneden en flikkeren des nachts de lichten wit.

Art. 19. Bij de doorvaart van de draaibrug over den mond van het oostelijke zijkanaal naar Spaarndam (zijkaal C) moeten alle vaartuigen en vlotten de opening aan stuurboordswal doorvaren; tenzij de brugwachter vergunt of gelast van de andere opening gebruik te maken.

Het dagsein, bedoeld in artikel 15, tweede lid, van het Algemeen reglement, wordt bij deze brug gegeven door middel van een rooden bol.

Art. 20. Artikel 17, eerste lid, van het Algemeen reglement wordt voor dit kanaal gelezen als volgt:

„Het schutten wordt geregeld door den dienstdoenden sluismeester, waarbij zooveel mogelijk zal worden gelet op de orde van aankomst der vaartuigen."

De schippers zijn verplicht, op het daartoe ontvangen bevel van den dienstdoenden sluismeester terstond na afloop van de schutting met hun vaartuig de sluis te verlaten. Indien te IJmuiden alsdan

de in- en uitklaring van het vaartuig nog niet is afgeloopen, zal de schipper het vaartuig binnen of buiten de sluis moeten vastmeeren op de hem door den havenmeester of den dienstdoenden sluismeester aan te wijzen plaats, totdat de in- of uitklaring heeft plaats gehad.

Art. 21. Met afwijking van artikel 18 van het Algemeen reglement wordt voor de Noordzeesluizen de volgorde, waarin vaartuigen recht op voorschutting hebben, geregeld als volgt:

1°. vaartuigen, die den gespleten wimpel voeren;

2°. Rijksvaartuigen, en vaartuigen dienende tot vervoer van in dienst zijnde ambtenaren van den Waterstaat of kanaalbeambten;

3°. stoomschepen in geregelden dienst varende op de havens aan de Nederlandsche, Belgische of Britsche kust, op Fransche havens benoorden die van Brest, op de havens van Noorwegen, Zweden en Denemarken, op die aan de Oostzee en op de Duitsche havens aan de Noordzee;

4°. stoomschepen, Nederlandsche brievenmalen vervoerende of hoofdzakelijk tot vervoer van personen ingericht, en in geregelden dienst varende op havens buiten Europa;

5°. vaartuigen, met versche visch geladen.

Vaartuigen met buskruit, vuurwerk, schietkatoen, nitro-glycerine, ongebluschte kalk of andere ontplofbare en licht ontvlambare stoffen geladen, worden zooveel mogelijk vóór alle andere en steeds afzonderlijk geschut.

Stoomschepen in geregelden dienst varende op havens in Europa, niet vallende onder de termen van 3°., en stoomschepen, geen Nederlandsche brievenmalen vervoerende, en niet hoofdzakelijk tot vervoer van personen ingericht, maar in geregelden dienst varende op havens buiten Europa, kunnen op daartoe gedaan met redenen omkleed verzoek, bij beschikking van den Minister, tot wederopzegging gelijk gesteld worden respectievelijk met de stoomschepen onder 3°. en 4°. genoemd.

Van vaartuigen, in geregelden dienst varende, moet de dienstregeling door bijzondere kennisgeving van den ondernemer aan den havenmeester, en door afkondiging in ten minste twee Nederlandsche dagbladen aan het publiek bekend gemaakt worden. Afwijkingen van de in deze dienstregeling vermelde vertrekdagen van Amsterdam of andere plaatsen langs het Noordzeekanaal of een der zijkanalen, moeten ten minste eene week te voren, op gelijke wijze ter kennis van den havenmeester en van het publiek gebracht worden.

Ingeval de genoemde bekendmakingen niet hebben plaats gehad,

of van de daarin aangekondigde vertrekdagen wordt afgeweken, behoeft geen voorschutting verleend te worden.

Art. 22. De schippers moeten zorgen, dat bij het invaren der sluizen de noodige meertrossen gereed worden gehouden; de schippers van zeeschepen bovendien, dat op den wal het noodige personeel aanwezig is om de trossen aan te nemen en vast te maken.

De schippers van zeeschepen moeten vóór het verlaten van de sluis aan den dienstdoenden sluismeester schriftelijk opgeven of doen opgeven de lengte, breedte, diepgang, bruto-inhoud, plaats van herkomst en bestemming van het vaartuig, alsmede den naam en de woonplaats van den gezagvoerder.

Bij niet voldoening aan een dezer voorschriften kan de doorschutting van het vaartuig door den sluismeester worden geweigerd.

Art. 23. Zeeschepen mogen aan de Rijkssteigers niet aanleggen en daaraan niet laden of lossen, tenzij met vergunning van den havenmeester.

Bij het lossen of laden van zand, ballast, graan, steenkolen en soortgelijke ladingen moeten de schippers een zeil of kleed van den wal op het scheepsboord of van het eene vaartuig op het andere doen leggen.

Van een uur na zonsondergang tot een uur vóór zonsopgang mag geen zand, ballast of lading ingenomen of gelost worden, tenzij met schriftelijke vergunning van den havenmeester, met inachtneming van hetgeen door dezen wordt voorgeschreven en onder het door dezen te bepalen toezicht, dat voor rekening van den schipper komt.

Het is verboden zand, baggerspecie of andere stoffen te vervoeren met klepschouwen of onderlossers, tenzij met schriftelijke vergunning van den havenmeester en met inachtneming van de door dezen te stellen voorwaarden en onder het door dezen te bepalen toezicht, dat voor rekening van den schipper komt.

Geladen klepschouwen of onderlossers, die niet van zoodanige vergunning zijn voorzien, worden te IJmuiden en aan de Oranjesluizen niet geschut.

Bij het lossen van baggerspecie op of over den wal moet gezorgd worden, dat geen met slib of andere vaste stoffen bezwangerd water in het kanaal of in de daarmede in verbinding staande wateren kan terugvloeien, bij gebreke waarvan de lossing door den havenmeester of een ambtenaar van den Waterstaat kan worden belet.

De bepalingen van de beide voorgaande leden van dit artikel zijn niet van toepassing op de uitvoering van Rijkswaterstaatswerken in en langs het kanaal.

Art. 24. Artikel 23, tweede lid, van het Algemeen reglement

Bij het sleepen van vaartuigen of lichters, niet bestemd om zee te bevaren, alsmede van visschersvaartuigen, mag hun gezame lijk aantal niet meer bedragen dan 10, waarbij een vaartuig v. 150 M³. en meer inhoud in den sleeptrein voor twee vaartuig zal worden geteld.

In het buitenkanaal en het hoofdkanaal mag de geheele leng van een sleeptrein, gemeten tusschen het achterschip van de sle boot en het achtereinde van het laatste gesleept wordende vaartu niet grooter zijn dan 150 M.

De Hoofdingenieur is bevoegd het aantal tegelijk te sleepen va tuigen te beperken.

Art. 34. De grootste geoorloofde lengte der vlotten bedra 100 M., mits zoodanig samengesteld, dat zij in vakken van t hoogste 50 M. kunnen worden gesplitst.

De grootste geoorloofde breedte is 7.50 M.

De grootste geoorloofde diepgang is 1.00 M.

De vlotten worden met geen grooter snelheid vervoerd dan v. 80 M. in de minuut.

Art. 35. Een sleepboot, die een vlot sleept, moet bij het naden van een tegenkomend zeil- of zeestoomschip, of van gesleepte z schepen en sleepkonvooien van meer dan drie vaartuigen, inti stoppen, en zoo noodig met het vlot zoolang aan den wal va gemeerd worden, totdat het schip of het sleepkonvooi voorbij

Evenzoo moet gehandeld worden, wanneer men met een acht opkomend dergelijk schip of sleepkonvooi het gesleept worden vlot wenscht voorbij te varen.

Art. 36. Des nachts moeten de vlotten ligplaats nemen aan zijde van het kanaal, waar niet of gewoonlijk het minst gejaagd wor

Art. 37. Met uitbreiding van het bepaalde in artikel 76 van l Algemeen reglement mogen stilliggende vaartuigen of vlotten geen geval worden vastgelegd aan palen, waaraan draden van el trische geleidingen zijn gespannen.

Art. 38. De in dit reglement en in het Algemeen regleme voor stoombooten gemaakte bepalingen, zijn voor dit kanaal o van toepassing op motorvaartuigen, waaronder verstaan word alle vaartuigen, die door middel van een in het vaartuig geplaa werktuig mechanisch worden voortbewogen.

Art. 39. Met uitbreiding van artikel 91, tweede lid, van l Algemeen reglement wordt bepaald, dat het proces-verbaal omtr aan de kanaalwerken toegebrachte schade in afschrift zal word medegedeeld:

a. wegens schade aan de werken, onder beheer van het Dep

stzaan.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.

tement van Marine, aan den Directeur en Commandant der Marine te Amsterdam;

b. wegens schade aan de werken, onder beheer van het Departement van Oorlog, aan den betrokken eerstaanwezend-officier der Genie;

c. wegens schade aan de werken, onder beheer van het Departement van Financiën, aan den betrokken Inspecteur der Invoerrechten en Accijnsen;

d. wegens schade aan werken van bijzondere besturen of personen, aan die besturen of personen.

Art. 40. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of bij het Algemeen reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van de artikelen 4, 6, 7, 10, tweede lid, 13, 26, 27, 30 en 33, eerste, derde, vierde, vijfde en zesde lid;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van de artikelen 3, tweede lid, 11, 12, 14, 15, zesde en achtste lid, 17, eerste, tweede, derde en vierde lid, 28, 29, 31, laatste lid, 32, 35, 36 en 37;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van artikel 9, voorlaatste en laatste lid, 19, eerste lid, 20, tweede lid, 23, eerste, tweede, derde en vierde lid, en 25.

II. te bepalen, dat met het in werking treden van het sub I bedoelde reglement, is vervallen het reglement vastgesteld bij Koninklijk besluit van 23 Mei 1892 (*Staatsblad n°. 113*), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 5 April 1897 (*Staatsblad n°. 79*).

Onze Minister enz.

WET *van 24 Juli 1908* (*Staatsblad n°. 246*), *houdende toekenning van een renteloos voorschot, tot ten hoogste f 90000 uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Lichtenvoorde naar de Pruissische grens in de richting van Bocholt.*

WET *van 24 Juli 1908 (Staatsblad n°. 247), houdende toekenning van een renteloos voorschot van ten hoogste f 231667 uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Hontenisse naar de Belgische grens in de richting van Selzaete.*

WET *van 24 Juli 1908 (Staatsblad n°. 248), houdende toekenning van een renteloos voorschot van ten hoogste f 140000 uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Erm over Emmen naar Ter Apel.*

WET *van 24 Juli 1908 (Staatsblad n°. 249), tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Kruiningen, Schore en Wemeldinge, noodig voor den bouw van derde schutsluizen voor het kanaal door Zuid-Beveland te Hansweert en te Wemeldinge.*

WET *van 24 Juli 1908 (Staatsblad n°. 250), houdende toekenning van een renteloos voorschot van ten hoogste f 330,000 uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Alkmaar door de Zijpe naar Schagen.*

WET *van 24 Juli 1908 (Staatsblad n°. 252), houdende goedkeuring van eene tusschen den Staat en de provincie Noordbrabant gesloten overeenkomst in zake overdracht en overneming van de brug over de Dintel te Stampersgat in de gemeenten Oud- en Nieuw-Gastel en Fijnaart.*

KON. BESLUIT *van 24 Juli 1908 (Staatsblad n°. 273), tot wijziging van artikel 1 van het Kon. besluit van 29 Juni 1869 (Staatsblad n°. 111) omtrent de instelling van Commissarissen tot uitvoering van artikel 27 der herziene Rijnvaartakte, goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37).*

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 4 Augustus 1908, L^a G, Afd. Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de 4e t/m 11e directiën, in zake vaststelling van nieuwe algemeene voorwaarden voor het gebruik van Rijkswegen voor spoor- en tramwegen.*

Ik heb de eer U hiernevens te doen toekomen een aantal afdrukken det door mij onder dagteekening van heden vastgestelde Algemeene voorwaarden voor het leggen van spoor- en tramwegen over Rijkswegen. Zij treden in de plaats van de voorwaarden, vastgesteld bij dezerzijdsche beschikking van 7 Mei 1900, I.^a. U, afdeeling Waterstaat, 1e onderafdeeling.

Zooals U bij kennisneming zal blijken, is bij de samenstelling rekening gehouden met den aanleg van paardentramwegen en van geconcessioneerde spoorwegen. Met het oog op de lijnen voor welke eene concessie niet wordt gevorderd, is het woord „concessionaris" vermeden, en is daarvoor gesteld: Maatschappij of houd$\frac{\text{er}}{\text{ster}}$ der vergunning.

Het laatste lid van art. 4 opent de gelegenheid om, wanneer de plaatselijke gesteldheid dit gedoogt, de eischen omtrent de in te zenden plannen te verlichten.

De bevoegdheid van de Waterstaatsdirectie bij eventueele nalatigheid van de Maatschappij of houder der vergunning, is door het laatste lid van art. 15 meer algemeen geregeld dan zulks in de vorige model-voorwaarden het geval was.

Uit den aard der zaak zullen de voorwaarden in elk bijzonder geval zijn te wijzigen en aan te vullen naar dit door de plaatselijke toestanden noodig is.

Een gedeelte der afdrukken is bestemd voor de onder Uwe bevelen dienende Ingenieurs en Opzichters.

VOORWAARDEN [1]), waaronder aan . . . . . gevestigd te . . . . . behoudens een ieders recht vergunning wordt verleend tot het ten behoeve van een . . . . . $\frac{\text{spoorweg}}{\text{tramweg}}$ van . . . . . naar . . . . . gebruik maken van den Rijksweg van . . . . . naar . . . . . tusschen de K.M.-palen . . . . .

1) De met * gemerkte artikelen zijn alleen op te nemen bij vergunningen aan niet-geconcessioneerde tramwegen.

Artikel 1. [1]) De vergunning wordt verleend voor een tijdvak, aanvangende met den datum dezer beschikking en eindigende . . . . . , behoudens de gevallen, voorzien bij art. 26.

(Het einde der vergunning te doen samenvallen met dat der voor den spoorweg verleende concessie Is de concessie voor onbepaalden tijd verleend, dat kan dit lid vervallen).

De rechten uit deze vergunning voortvloeiende, zijn niet voor overgang of overdracht vatbaar dan na verkregen goedkeuring van den Minister van Waterstaat.

Waar in de volgende voorwaarden gesproken wordt van Hoofdingenieur-Directeur, wordt bedoeld de Hoofdingenieur-Directeur van 's Rijkswaterstaat in de . . . . directie.

Art. 2. Het spoor zal op den Rijksweg worden aangelegd van K.M.-paal . . . . . tot K.M.-paal . . . . . langs de $\frac{\text{linker}}{\text{rechter}}$ zijde [2]) van den weg . . . . . .

Wegkruisingen zullen voorkomen bij de K.-M.-palen . . . . . .

Wisselplaatsen worden gemaakt bij de K.M.-palen . . . . . .

Van de in den Rijksweg gelegen kunstwerken mogen de volgende worden gebruikt: . . . . . .

Art. 3. De spoorwijdte van de $\frac{\text{spoorbaan}}{\text{trambaan}}$ bedraagt . . . . . M.

Het rollend materieel mag beladen of onbeladen buitenwerks geen meerdere breedte hebben dan . . . . . M. of . . . . . M. wederzijds de as van de $\frac{\text{spoorbaan}}{\text{trambaan}}$.

Art 4. De $\frac{\text{Maatschappij}}{\text{houder der vergunning}}$ onderwerpt binnen zes maanden na de dagteekening dezer beschikking aan de goedkeuring van den Minister van Waterstaat, de navolgende stukken in drievoud:

a. een plattegrondteekening van het betrokken gedeelte Rijksweg op de schaal van 1 : 1000, met aanduiding van de te volgen richting, van de stralen der daarin te brengen bogen, van de wisselplaatsen, los- en laadsporen, van de plaats der sub *c* te noemen dwarsprofielen, van de beplantingen met aanduiding van

---

1) Voor niet-geconcessioneerde tramwegen luidt het eerste lid van art. 1 als volgt: De vergunning wordt verleend voor een tijdvak van dertig achtereenvolgende jaren, te rekenen van de dagteekening dezer beschikking, behoudens de gevallen van geheele of gedeeltelijke intrekking, vervallenverklaring of schorsing, voorzien bij de artt. 20, 21, 22, 23 en 26.

2) Voor de beoordeeling van rechts of links denke men zich met den rug gekeerd naar het beginpunt van den weg.

het te rooien hout en van alle voorwerpen, die op de richting van den $\frac{\text{spoorweg}}{\text{tramweg}}$ van invloed kunnen zijn;

b. een lengteprofiel op de schaal van 1 : 5000 voor de lengten en van 1 : 100 voor de hoogten;

c. de noodige dwarsprofielen om de 100 M. of op zoodanige punten, waar de bijzondere toestand van den weg of zijne omgeving daartoe aanleiding geeft, op de schaal van 1 : 100, aangevende den te maken $\frac{\text{spoorweg}}{\text{tramweg}}$ met de omgrenzing van het daarop te gebruiken rollend materieel, voorts de ruimte, welke voor het gewoon verkeer beschikbaar blijft, benevens den afstand van de as der $\frac{\text{spoorbaan}}{\text{trambaan}}$ tot de verharding van den weg, de beplantingen en voorwerpen bij *a* bedoeld;

d. teekeningen van aan te brengen veranderingen aan de kunstwerken op de schaal van 1 : 50;

e. teekening van de constructie der wissels in plattegrond op eene schaal van 1 : 100 en een dwarsdoorsnede daarvan op eene schaal van 1 : 20;

f. teekening op ware grootte van de verschillende te bezigen spoorstaven met de bevestiging op den onderbouw en een dwarsprofiel van den geheelen onder- en bovenbouw met de aansluiting aan de verhardingen van den Rijksweg op eene schaal niet kleiner dan 1 : 20;

g. teekening van de aansluitingen en kruisingen met spoor- en tramwegen in plattegrond op eene schaal van 1 : 200 en in doorsnede op eene schaal van 1 : 20;

h. teekeningen op duidelijke schaal, van het leidingnet, waarop de wijze van ophanging van den arbeidsdraad, de hoogte van dien draad boven de spoorstaven, alsmede de samenstelling der leidingmasten is aangegeven [1]).

Met goedvinden van den Hoofdingenieur-Directeur, kunnen de in te zenden stukken op eene andere schaal dan hierboven genoemd worden vervaardigd.

ART. 5. Bij den aanleg zijn de volgende bepalingen in acht te nemen:

a. voor het gewoon verkeer moet de grootst mogelijke vrije ruimte overblijven; zoo noodig moet de wegverharding daartoe worden verlegd;

b. de buitenzijde der wagens en hunne lading mag van gebouwen,

---

1) Art. 4, sub *h*, alleen voor electrische $\frac{\text{spoorwegen}}{\text{tramwegen}}$.

muren, schuttingen, rasterwerken enz. op geen minderen afstand dan . . . . M. en van de as van beplantingen, heggen en telegraaf- en andere palen op geen minderen afstand dan . . . . M. verwijderd zijn.

(Wenschelijk is het eerstgenoemden afstand niet geringer te stellen dan 0,75 M., liefst 1 M. en voor laatstgenoemden afstand 1 M. aan te houden.

Waar de plaatselijke gesteldheid een kleineren of grooteren afstand toelaat of vordert, kan deze uitzondering hierbij worden vermeld.

Indien het betrokken Provinciaal Reglement grooter afstand aangeeft en dat reglement op den Rijksweg van toepassing is, houde men zich aan de cijfers van dat reglement).

c. De aanleg geschiedt zoodanig dat de afwatering van den weg ongehinderd kan plaats hebben.

Waar de spoorstaaf boven het profiel van den weg verheven is, moet de afwatering onder die spoorstaaf verzekerd zijn.

In de kunstbaan en tot 1.50 M. daarbuiten mag de spoorstaaf niet boven het profiel van den weg uitsteken.

d. In de bebouwde kommen en van . . . . . (plaats en lengte-omschrijving) moeten, wanneer de $\frac{\text{spoorbaan}}{\text{trambaan}}$ den kant der verharde kunstbaan nadert tot op een afstand van 0.25 M. en minder, de ruimten tusschen den kant dier kunstbaan en tusschen de beide spoorstaven worden verhard op overeenkomstige wijze als de kunstbaan; bedraagt die afstand meer dan 0.25 M. en minder dan 0 50 M, dan moeten de ruimten tusschen den kant der verharde kunstbaan en de beide spoorstaven worden verhard met . . . . . (beschrijving der verharding) wanneer die afstand meer dan 50 M. en minder dan 0.80 M. bedraagt, moet de ruimte tusschen den kant der verharde kunstbaan en de spoorstaaf, en, zoo dit naar het oordeel van den Hoofdingenieur-Directeur in het belang van het gewoon verkeer wordt noodig geacht, ook de ruimte tusschen de beide spoorstaven worden verhard met . . . . . (beschrijving der verharding), valt de $\frac{\text{spoorbaan}}{\text{trambaan}}$ geheel of gedeeltelijk binnen den kant der verharde kunstbaan, dan moeten de ruimte tusschen de beide spoorstaven en een strook ter breedte van 0.50 M. wederzijds de $\frac{\text{spoorbaan}}{\text{trambaan}}$ worden verhard op overeenkomstige wijze als de kunstbaan.

Voor het overige gedeelte der over den Rijksweg loopende $\frac{\text{spoorbaan}}{\text{trambaan}}$ moet, daar waar aan de tegenover gelegen zijde een, naar het oordeel van den Hoofdingenieur-Directeur voor

uitwijking van het gewoon verkeer geschikte en voldoend breede baan bestaat, wanneer de spoorbaan / trambaan den kant der verharde kunstbaan op 0.30 M. en minder nadert, de tusschenruimte worden verhard met . . . . . (beschrijving der verharding); daar waar, naar het oordeel van den Hoofdingenieur-Directeur, aan de tegenover gelegen zijde geen voor uitwijking van het gewoon verkeer geschikte en voldoend breede berm bestaat, moeten bij het verwijderd blijven van de spoorbaan / trambaan tot op een afstand van 0.80 M. en minder uit den kant der verharde kunstbaan, de ruimten tusschen dien kant en de spoorbaan / trambaan en tusschen de beide spoorstaven worden verhard met . . . (beschrijving der verharding).

e. De dwarsliggers moeten in de bestrate vakken zoodanig worden gelegd, dat hun bovenkant ten minste 5 cM. beneden het bestratingsmateriaal blijft.

Bij den overgang van steenen bruggen en duikers moet tusschen het gewelf en den onderkant der spoorliggers een hoogte van ten minste 0.25 M. grond aanwezig zijn.

f. In de overgangen van den spoorweg / trambaan van de eene zijde des wegs naar de andere moeten over voldoende oppervlakte de noodige bestratingen geschieden onder flauwe hellingen van niet minder dan 100 op 1.

Voorts moeten de verhardingen van den weg dáár over zoodanige oppervlakte worden uitgebreid, als ten behoeve van het gewoon verkeer en de goede afwatering van den weg zal worden voorgeschreven.

g. Alle verhardingen geschieden met materialen van geen mindere hoedanigheid dan die, waaruit de verharding van den weg ter plaatse is samengesteld.

De bestratingen door de Maatschappij / den houder der vergunning uitgevoerd op den weg, moeten daar, waar dit door den Hoofdingenieur-Directeur wordt noodig geoordeeld, na drie maanden over de volle breedte worden opgenomen en verstraat.

h. Wanneer het noodig is Rijksbeplanting te rooien, is de Maatschappij / houder der vergunning daartoe bevoegd na verkregen toestemming van den Hoofdingenieur-Directeur en na storting bij den aan te wijzen Ontvanger der Registratie en Domeinen van de waarde, welke de boomen, naar schatting van den Hoofdingenieur-Directeur, na de rooiing zullen hebben.

Voor zooveel dat bij de goedkeuring der plannen is voorge-

schreven, moet het aanbrengen van nieuwe beplanting door en op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning geschieden, volgens aanwijzing van den Hoofdingenieur-Directeur.

Waar het op te ruimen plantsoen naar het oordeel van den Hoofdingenieur-Directeur nog geschikt is om te worden verplant, geschiedt dit volgens diens nadere aanwijzing door en op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning.

Wanneer het noodig is aan particulieren behoorende beplanting op te ruimen, moet de Maatschappij / houder der vergunning zich de bevoegdheid tot opruiming verzekeren.

Bij het opruimen van beplanting moeten de volgende bepalingen worden nageleefd:

1°. Ten minste 8 dagen, voordat met de rooiing zal worden aangevangen, moet hiervan kennis worden gegeven aan den Ingenieur der Telegrafie te . . . .; de door dezen in het belang van de Rijkstelegraaf- en telefoonlijnen te geven aanwijzingen moeten stipt worden opgevolgd.

2°. De rooiing der boomen eenmaal aangevangen, moet voorzichtig doch met den meesten spoed worden voorgezet.

3°. Door de rooiing mag geen belemmering voor het verkeer over den weg ontstaan. Daartoe zullen de boomen niet over de kunstbaan mogen worden gestreken Is zulks wegens de plaatselijke gesteldheid niet te voorkomen, dan worden zij vooraf van hunne takken ontdaan.

Het op de kunstbaan of op de langs deze aanwezige voet-, ruiter- of rijwielpaden gevallen hout wordt onverwijld daarvan verwijderd en dat op de bermen uiterlijk binnen een maand tijds. De door de rooiing ontstane kuilen moeten dadelijk en in ieder geval vóór zonsondergang weder worden gedicht, waarbij de grond vast wordt aangestampt.

4°. Alle schade door het rooien der boomen aan den weg met zijne bermen en de daartoe behoorende werken, telefoon- en telegraafgeleidingen toegebracht, moet door de Maatschappij / den houder der vergunning onverwijld ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur worden hersteld.

5°. De Maatschappij / houder der vergunning is verantwoordelijk voor alle schade door het rooien der boomen aan de eigendommen van derden toegebracht.

i. Waar palen van electrische geleidingen moeten worden verplaatst, heeft de Maatschappij / houder der vergunning zich vooraf van de vergunning tot verplaatsing te verzekeren. De aan die verplaatsing verbonden kosten zijn ten laste van de Maatschappij / den houder der vergunning.

j. Wisselplaatsen worden zooveel mogelijk aan dezelfde zijde van den weg aangelegd als het hoofdspoor en zoodanig dat zij buiten de kunstbaan blijven

k. Waar tengevolge van het leggen van den spoorweg/tramweg aan het Rijk behoorende verhardingsmaterialen vrij komen, mag de Maatschappij/houder der vergunning deze materialen gebruiken tot het maken van verhardingen tusschen of naast de spoorstaven of uitwegen op Rijksgrond.

Alle overblijvend materiaal zal zij/hij volgens aanwijzing opbergen.

De Hoofdingenieur-Directeur heeft echter het recht die overgebleven materialen elders aan de Rijkswerken te doen gebruiken, onverminderd de verplichting van de Maatschappij/den houder der vergunning om na afloop of bij intrekking der vergunning alles weder in den vorigen toestand terug te brengen en de alsdan tekort komende materialen voor eigen rekening bij te leveren.

l. [1]) De masten der electrische krachtgeleiding worden zooveel mogelijk geplaatst elk op het midden tusschen twee boomen der aanwezige Rijks- en particuliere beplanting.

De arbeidsdraad noch eenig ander tot de electrische geleiding behoorend deel en evenmin de aan de masten te bevestigen uitstekende constructies tot ondersteuning der electrische geleiding mogen lager komen dan 5 M. boven de oppervlakte der spoorstaven.

Houten masten mogen niet worden gebezigd.

Indien de gaten voor het plaatsen der masten in den grond naar het oordeel van den Hoofdingenieur-Directeur niet gegraven mogen worden, dienen zij te worden geboord.

De plaats der masten moet vooraf met piketten worden aangegeven en vanwege den Hoofdingenieur-Directeur worden goedgekeurd.

m. [1]) Wanneer de Hoofdingenieur-Directeur dit noodig oordeelt, wordt ter voorkoming van het aanraken der stroomgeleidende draden door onbevoegden, aan elken mast een veiligheidsvoorziening aangebracht volgens aanwijzing van den Hoofdingenieur-Directeur.

Art. 6. Waar de bepalingen van artikel 5 niet zonder inneming van aan anderen dan het Rijk toebehoorende eigendommen kunnen opgevolgd worden, moet de Maatschappij/houder der vergunning hierin voorzien.

Voor zooveel dit door den Minister in het belang van den Rijksweg wordt noodig geacht, draagt zij/hij de daartoe aan te koopen

---

1) Art. 5, sub *l* en *m*, alléén voor electrische spoorwegen/tramwegen.

eigendommen bij notarieele of onderhandsche akte kosteloos in vollen en onbezwaarden eigendom over aan het Rijk en legt de bewijzen van overschrijving in de openbare registers ten name van den Staat der Nederlanden over.

Ingeval de eigendommen niet anders dan in bruikleen zijn te verkrijgen, moet vóór de uitvoering van de werkzaamheden de bestaande scheiding van den Rijksweg contradictoir op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning bepaald en daarvan een akte van grensregeling in tweevoud opgemaakt worden.

Het hierboven bepaalde geldt niet voor den aanleg van tijdelijke zijsporen of andere werken van tijdelijken aard, noch voor terrein, dat tijdelijk moet worden ingenomen ten behoeve van de uitvoering van werkzaamheden.

Voor het gebruik van langs den Rijksweg gelegen, niet daartoe behoorend Rijksterrein, dat voor den spoorweg / tramweg wordt ingenomen, betaalt de Maatschappij / houder der vergunning jaarlijks vóór den 1en December ten kantore van den betrokken Ontvanger der Registratie en Domeinen een bedrag van *f* . . . . . De eerste quitantie van betaling moet aan den Hoofdingenieur-Directeur worden vertoond, vóórdat het terrein in gebruik wordt genomen.

De Maatschappij / houder der vergunning draagt zorg voor de verplaatsing, of levering en plaatsing van de noodige palen tot aanduiding van de grens van het Rijkseigendom.

Waar tengevolge van de uitvoering der werken een bestaande scheiding tusschen Rijks- en particulier eigendom vervalt, is de Maatschappij / houder der vergunning verplicht een nieuwe scheiding volgens door den Hoofdingenieur-Directeur te geven aanwijzingen aan te brengen.

Art. 7. De spoorstaven moeten zoodanig worden gelegd en gehouden, dat zij zoo weinig mogelijk hinder toebrengen aan den overgang van de uitwegen voor aansluitende wegen en voor aangrenzende perceelen.

Alle af- en uitwegen moeten de volle bestaande breedte behouden, met dien verstande, dat deze breedte ten minste moet bedragen voor openbare wegen 5 M., voor particuliere uitwegen 3.50 M. en voor voetpaden 1.50 M., met waaiervormige verbreedingen aansluitende tegen den kant der verharding van den Rijksweg. Zij moeten over de volle breedte worden bestraat, aanvangende bij den kant dier verharding tot 1 M. buiten de buitenspoorstaaf.

De noodige ophoogingen, ingravingen, verhardingen en andere

werkzaamheden, zoowel buiten als op Rijksterrein, voor de af- en uitwegen geschieden overeenkomstig de door den Hoofdingenieur-Directeur te geven aanwijzing met daarbij aan te geven steensoort of ander materiaal.

Waar het spoor in de kunstbaan wordt aangelegd, zoomede in af- en uitwegen en in voetpaden moeten, indien geen groefrails worden gebezigd, de spoorstaven in de rechte gedeelten en de flauwe bogen van den spoorweg / tramweg van contrastaven of contraplaten en in de scherpere bogen van contra-rails voorzien zijn.

Voor voetpaden alsmede af- en uitwegen, waarover geen zwaar vervoer plaats heeft, kan de Hoofdingenieur-Directeur afwijking van het voorschrift in het voorgaande lid toestaan.

Wanneer dit in het belang van het gewone verkeer wenschelijk is, kan door den Minister bij overwegen het gebruik van houten keerbalken worden voorgeschreven.

De bovenstaande bepalingen zijn mede van toepassing op alle later te maken uitwegen, welke op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning op dezelfde wijze moeten worden verhard en ter breedte als in de daarop betrekking hebbende vergunning zal worden bepaald; ook is daarbij het voor een veilig en gerieflijk passeeren der spoorbaan / trambaan door den Minister van Waterstaat noodig geoordeelde, te verrichten.

De uitvoering dezer laatstbedoelde werken geschiedt steeds binnen drie weken na schriftelijke lastgeving van of namens en ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur.

Wanneer de Minister van Waterstaat bij kruising van wegen, afsluitingen, signalen of andere veiligheidsmaatregelen in het belang van het gewone verkeer noodig acht, worden deze op de eerste aanschrijving door de Maatschappij / den houder der vergunning en op hare / zijne kosten aangebracht, onderhouden en bediend.

Art. 8 De Maatschappij / houder der vergunning vrijwaart den Staat voor alle moeilijkheden met de eigenaren van op het gebied van den Rijksweg aanwezige werken.

Indien ten behoeve van den aanleg van den spoorweg / tramweg wijziging of verplaatsing van zulke werken noodig is, moet de Maatschappij / houder der vergunning die uitvoeren en is zij / hij gehouden daarbij de aanwijzingen te volgen, die door den Hoofdingenieur-Directeur daaromtrent mochten worden gegeven.

Art. 9. De Maatschappij / houder der vergunning zal de tot de spoorbaan / trambaan behoorende werken, daaronder begrepen de in art. 5, sub *d* en *f* bedoelde verhardingen en in het algemeen den grond voor den spoorweg / tramweg ingenomen, in goeden staat onderhouden en zorgen, dat de bovenkant der spoorstaven op de bepaalde hoogte blijve.

Evenzoo heeft zij / hij het brugdek tusschen de spoorstaven op de Rijksbruggen in goeden staat te houden, en moet zij / hij schade aan de langs den spoorweg / tramweg gelegen bermslooten herstellen, voor zoover die schade het gevolg is van de aanwezigheid van den spoorweg / tramweg.

De Maatschappij / houder der vergunning heeft geen verhaal op wien ook voor de meerdere onderhoudskosten, die het vrije gebruik van den weg en van de uitwegen voor de spoorbaan / trambaan en voor hetgeen daartoe behoort, mocht veroorzaken.

Wanneer een vak der verharde kunstbaan van Rijkswege is herlegd, moet de Maatschappij / houder der vergunning binnen 14 dagen na kennisgeving aan den in art. 16 genoemden verantwoordelijken persoon, de verharding tusschen de spoorstaven en de aansluitende verharding daarmede in overeenstemming brengen. Waar de spoorbaan / trambaan geheel of gedeeltelijk in de verharde kunstbaan valt, moet die aansluiting gelijktijdig geschieden met de uitvoering van Rijkswege.

Gevallen van dringenden aard uitgezonderd, als daar zijn: breken van spoorstaven of lasschen, plotselinge verzakkingen en dergelijke, mag de Maatschappij / houder der vergunning de verharding binnen de kantlagen nimmer doen opbreken dan na ten minste 3 dagen te voren den betrokken opzichter van den Rijkswaterstaat van haar / zijn voornemen daartoe schriftelijk en vrachtvrij te hebben kennis gegeven. In gevallen van dringenden aard geschiedt de kennisgeving zoo spoedig mogelijk. Het opgebrokene moet onmiddellijk worden hersteld; het verkeer mag niet belemmerd worden.

De Maatschappij / houder der vergunning gedraagt zich bij de uitvoering van de in dit artikel vermelde werkzaamheden naar de voorschriften van de ambtenaren van den Rijkswaterstaat en de regelen gesteld in de bestekken voor het onderhoud der betrokken Rijkswerken.

Art. 10. De uitvoering van Rijkswerken, welke met de spoorbaan / trambaan voor zoover deze op of in den Rijksweg en wat daartoe behoort

gelegd is, in aanraking komen, moet door de Maatschappij / den houder der vergunning worden toegelaten, zonder deswege eenige aanspraak op schadeloosstelling te kunnen doen gelden.

De veranderingen, welke tengevolge van zoodanige werken aan de werken van den spoorweg / tramweg mochten noodig zijn, worden naar aanwijzing van den Hoofdingenieur-Directeur door de Maatschappij / den houder der vergunning uitgevoerd en bekostigd

De uitvoering van werken, waarbij met den tramweg in aanraking wordt gekomen door derden, aan wie daartoe van Rijkswege vergunning is verleend, moet door de Maatschappij / den houder der vergunning worden toegelaten [1]).

ART. 11. Alle werken, die tengevolge van den aanleg of de exploitatie van den spoorweg / tramweg aan de Rijkswerken of hetgeen daartoe gerekend wordt te behooren, noodig zijn of worden, komen ten laste van de Maatschappij / den houder der vergunning.

Wanneer tijdens den duur der vergunning de Minister van Waterstaat in het belang van het gewone verkeer wijziging of verbetering van eenig onderdeel der werken noodig oordeelt, moet de Maatschappij / houder der vergunning daartoe op de eerste aanschrijving van den Minister overgaan en deze uitvoeren binnen den daarbij te stellen termijn

ART. 12. [2]) Wanneer de tot den spoorweg / tramweg behoorende electrische geleiding gevaar of hinder mocht doen ontstaan voor het verkeer over den Rijksweg, zijn de ambtenaren van den Waterstaat bevoegd op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning, zonder voorafgaande ingebrekestelling de noodige maatregelen te nemen tot opheffing van dat gevaar of dien hinder, desnoods door verbreking der geleiding, zonder dat wegens die maatregelen door de Maatschappij / den houder der vergunning schadevergoeding kan worden gevorderd.

Ter beoordeeling van het gevaar dat uit de aanwezigheid der geleiding kan ontstaan, is de Maatschappij / houder der vergunning verplicht, den gemelden ambtenaren te allen tijde toegang te verleenen tot de lokalen, waar de meetwerktuigen tot bepaling der stroomspanning

---

1) Het 3e lid van dit artikel alleen voor niet geconcessioneerde tramwegen.

2) Alleen voor electrische spoorwegen / tramwegen.

zijn opgeborgen en toe te staan dat de richtige werking dier toestellen wordt gecontroleerd.

Art. 13. Het is aan $\frac{\text{de Maatschappij}}{\text{den houder der vergunning}}$ verboden op den Rijksweg staande boomen te snoeien of takken daarvan te verwijderen.

Wanneer het snoeien of wegnemen van takken door $\frac{\text{haar}}{\text{hem}}$ wordt gewenscht, moet $\frac{\text{zij}}{\text{hij}}$ zich wenden tot den betrokken Ingenieur voor zooveel de Rijksbeplantingen betreft, en tot den eigenaar voor het geval de beplanting aan derden behoort.

Telkens wanneer de $\frac{\text{Maatschappij}}{\text{houder der vergunning}}$ onbevoegd de hand doet slaan aan op den Rijksweg aanwezige beplantingen, is een boete van *f* 25.— verschuldigd, onverminderd de schadeloosstelling, waartoe de handeling aanleiding kan geven.

Art. 14 Door de uitvoering van werken aan of ten behoeve van en het gebruik van den $\frac{\text{spoorweg}}{\text{tramweg}}$ mag het gewone verkeer over den Rijksweg niet worden belemmerd.

Met uitzondering van het noodzakelijk oponthoud tengevolge van de dienstregeling, mag geen rollend materieel op den Rijksweg blijven staan.

Goederenwagens, staande op een spoor buiten de verharde kunstbaan gelegen, zijn van dit verbod uitgezonderd, doch alleen tusschen zonsop- en zonsondergang voor den tijd van hoogstens zes uur en voor zoover hierdoor geen belemmering of gevaar voor het gewone verkeer kan ontstaan. Voor verlenging van genoemde tijdsruimte is schriftelijke toestemming van of namens den Hoofdingenieur-Directeur noodig. Die Hoofdambtenaar kan ook, waar het geldt sporen, gelegen op een naast den Rijksweg aangekochten en aan het Rijk overgedragen strook grond, doorloopend afwijking van het verbod in het 2e lid van dit artikel toestaan, wanneer de belangen van het gewone verkeer zich niet daartegen verzetten. Van een half uur na zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang zullen dan de wagens aan de voor- en achterzijde moeten voorzien zijn van een naar de van den wagen afgekeerde zijde helder rood licht gevende lantaarn, en zoodanig moeten zijn vastgezet, dat zij niet door den wind in beweging kunnen worden gebracht. Voor de toepassing van deze bepaling worden aan elkaar gekoppelde wagens als één wagen beschouwd.

De te vervoeren of vervoerde goederen mogen nimmer op den Rijksweg — dus ook niet op de bermen — geplaatst worden.

Uitzondering wordt verleend voor stukgoederen, voor zoover hierdoor geen belemmering of gevaar voor het gewoon verkeer kan ontstaan.

Voor het plaatsen van bouwstoffen ten behoeve van het onderhoud van den spoorweg / tramweg kan echter door of namens den Hoofdingenieur-Directeur onder de daarbij te stellen voorwaarden tijdelijk vergunning worden verleend.

Art. 15. De Maatschappij / houder der vergunning is verplicht zich bij de uitvoering der werken in het algemeen stipt te gedragen naar de voorwaarden dezer vergunning en de door den Minister van Waterstaat goedgekeurde ontwerpen en bestekken Kleine noodzakelijke afwijkingen zijn toegelaten, mits onder voorafgaande machtiging van den Hoofdingenieur-Directeur en behoudens daarop nader te verleenen Ministerieele goedkeuring.

De Hoofdingenieur-Directeur is bevoegd onmiddellijk de werken te doen staken, zoodra in strijd wordt gehandeld hetzij met de voorwaarden dezer vergunning, de goedgekeurde ontwerpen en bestekken of met zijne bevelen.

Behoudens het bepaalde in het eerste lid van dit artikel is de Maatschappij / houder der vergunning verplicht bij elke afwijking van de voor de uitvoering gestelde voorwaarden het in strijd daarmede gemaakte op te breken en geheel overeenkomstig het goedgekeurde ontwerp opnieuw te maken Een en ander geschiedt ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur.

Zoo noodig kan de Hoofdingenieur-Directeur op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning die maatregelen verordenen en doen uitvoeren, die hij in het belang van de Rijkswerken en van het onbelemmerd en veilig verkeer over den Rijksweg noodig acht, al ware het dat hierdoor stremming of belemmering van het verkeer over den spoorweg / tramweg het gevolg was.

De Maatschappij / De houder der vergunning volgt de voorschriften op van den Hoofdingenieur-Directeur.

Bij nalatigheid van de Maatschappij / den houder der vergunning in de uitvoering van hetgeen waartoe zij / hij ingevolge de voorwaarden dezer vergunning is verplicht of bij onvoldoende uitvoering daarvan, is de Hoofdingenieur-Directeur bevoegd daarin op hare / zijne kosten te voorzien.

Art. 16. Geen werk mag worden uitgevoerd buiten tegenwoor-

digheid van een door de Maatschappij / den houder der vergunning gemachtigd en verantwoordelijk persoon ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur en in de nabijheid van het werk woonachtig, welke persoon de noodige inlichtingen zelf kan geven en die de door den Hoofdingenieur-Directeur gegeven orders dadelijk doet nakomen en uitvoeren.

Alvorens tot de uitvoering van eenig werk over te gaan verschaft de Maatschappij / houder der vergunning den Hoofdingenieur-Directeur zooveel gewaarmerkte kopieën der goedgekeurde ontwerpen en bestekken als deze ten behoeve van het toezicht noodig zal oordeelen.

Bovendien moet vóór den aanvang van den aanleg der werken de richting en de hoogte der baan nauwkeurig uitgezet en door den Hoofdingenieur-Directeur goedgekeurd zijn.

Bovenstaande bepalingen, zoomede die van art. 14, eerste lid, en art. 15 gelden voor alle werken in den loop der vergunning uit te voeren, met dien verstande, dat voor onderhoudswerken een voorafgaande Ministerieele vergunning noodig is.

Art. 17. Elke schade, die ten gevolge van den aanleg of de exploitatie van den spoorweg / tramweg aan Rijkswerken of eigendommen wordt toegebracht, moet door en op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning onmiddellijk hersteld worden ten genoegen van den Hoofdingenieur-Directeur, bij gebreke waarvan deze bevoegd is, daartoe desnoods zelf op kosten van de Maatschappij / den houder der vergunning over te gaan.

Indien ten gevolge van den aanleg van den spoorweg / tramweg de onderhoudsaannemer of eenig ander uitvoerder van Rijkswerken schade lijdt, die vergoed moet worden, is de Maatschappij / de houder der vergunning verplicht de geldelijke nadeelen, die daaruit voor het Rijk mochten voortvloeien, te vergoeden.

Het Rijk is niet aansprakelijk voor schade uit belemmering of staking van de exploitatie voortvloeiende ten gevolge van tijdens den duur van de vergunning van Rijkswege verrichte werken, van onvoorziene gebreken aan de Rijkswerken of andere buitengewone omstandigheden van welken aard ook.

Art. 18. De van den spoorweg / tramweg op te ruimen sneeuw mag niet op de voor het gewoon verkeer bestemde kunstbaan worden gebracht.

Mocht onverhoopt bij sneeuwopruimingen van den Rijksweg de sneeuw op de spoorbaan / trambaan komen, dan zal de Maatschappij / houder der vergunning

daaraan geenerlei recht tot schadeloosstelling kunnen ontleenen.

Art. 19.*) De Minister van Waterstaat behoudt zich het recht voor om aan derden vergunning te verleenen tot kruising van- of aansluiting aan den tramweg, zoomede tot het mede gebruikmaken van een of meer gedeelten van de baan met spoorstaven en kunstwerken.

De voorwaarden der in het vorige lid bedoelde vergunning, alsmede de voor het daarin bedoelde medegebruik te betalen schadeloosstelling worden, $\frac{\text{de Maatschappij}}{\text{den houder der vergunning}}$ gehoord, door den Minister vastgesteld.

Art. 20.*) Ingeval van oorlog of andere buitengewone omstandigheden kan geheele of gedeeltelijke onbruikbaarmaking van de baan en daarop aanwezige telegraaf- en telefoonlijnen en seintoestellen door den Minister van Oorlog worden bevolen.

Ingeval er onbruikbaarmaking krachtens bedoeld bevel heeft plaats gegrepen, wordt de tramweg zoo spoedig als het Staatsbelang zulks gedoogt op kosten van het Rijk in den vorigen toestand hersteld.

Art. 21.*) Wordt staking van den dienst door den Minister van Oorlog voor belangen van 's landsverdediging bevolen, dan kan door hem tevens worden bepaald, dat al het rollend materieel van den tramweg verwijderd worde.

Art. 22.*) Het geheel of gedeeltelijk gebruik van den tramweg met alles wat daartoe behoort, kan te allen tijde door den Minister van Waterstaat in het belang van 's Rijksdienst tegen schadeloosstelling worden gevorderd.

Ingeval van oorlog of andere buitengewone omstandigheden dat gebruik voor 's Rijksdienst in het belang van 's landsverdediging noodig maken, kan de bedoelde vordering door of krachtens machtiging van den Minister van Oorlog geschieden.

De schadeloosstelling wordt bij gebreke van minnelijke schikking door den rechter bepaald.

Art. 23.*) De regelen, gesteld bij het bij Koninklijk besluit van 18 Juni 1901 (*Staatsblad n°. 153*) vastgestelde reglement omtrent de aanwending van spoorwegen en spoorwegmaterieel in de gevallen bedoeld in art. 24 en het tweede lid van art. 50 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad n°. 67*), zijn toepasselijk op den tramweg en het daartoe behoorende materieel.

Art. 24.*) De $\frac{\text{Maatschappij}}{\text{houder der vergunning}}$ is verplicht vóór den aanvang der exploitatie eene overeenkomst met het Rijk aan te gaan voor het militair vervoer over den tramweg en zulks op dezelfde wijze

als op dat tijdstip met andere soortgelijke tramweg-ondernemingen zal zijn geschied.

Art. 25 [1]). Binnen ééne maand na de dagteekening van deze beschikking wordt door de Maatschappij / den houder der vergunning ten kantore van den Agent van het Ministerie van Financiën te Amsterdam een waarborgkapitaal gestort van . . . . . gulden (*f*) in geld of in Nederlandsche Staatseffecten.

Van het geld wordt geen rente betaald.

De coupons van de effecten zullen op den vervaldag ter beschikking van de Maatschappij / den houder der vergunning zijn, wanneer gebleken is dat zij / hij aan hare / zijne verplichtingen heeft voldaan.

Het waarborgkapitaal strekt tot zekerheid voor een goed onderhoud der werken, voor het herstel der aan Rijksobjecten veroorzaakte schade, ter goedmaking van de kosten, noodig om bij het intrekken dezer vergunning of het eindigen der onderneming de Rijksobjecten in den vorigen staat te kunnen terugbrengen en in het algemeen voor het voldoen door de Maatschappij / den houder der vergunning aan alle op haar / hem rustende verplichtingen jegens het Rijk. Zoodra de spoorweg / tramweg is voltooid en in exploitatie gebracht, wordt een bedrag van . . . . . gulden (*f*) van het hierboven genoemd waarborgkapitaal teruggegeven

Voorziet de Maatschappij / houder der vergunning niet in een goed onderhoud of herstel, of blijft zij / hij nalatig in de uitvoering van hetgeen waartoe zij / hij krachtens de voorwaarden dezer vergunning is verplicht, dan zal de Minister van Waterstaat, indien gebruik gemaakt wordt van de bevoegdheid, in het laatste lid van art 15 omschreven, de gemaakte kosten op de renten van het waarborgkapitaal en zoo noodig op het kapitaal zelf verhalen.

Hetzelfde zal het geval zijn, wanneer de Maatschappij / houder der vergunning bij intrekking der vergunning de Rijksobjecten niet of niet behoorlijk in den vorigen staat herstelt.

Bij de storting van het waarborgkapitaal verbindt de

---

1) Dit artikel voor geconcessioneerde spoorwegen op te nemen, indien niet bij de concessie storting van een waarborgkapitaal is voorgeschreven. Wordt dat artikel niet opgenomen, dan blijve ook art. 27, laatste lid, en art. 28, 2e volzin, achterwege.

Maatschappij / houder der vergunning dit bij akte als pand van de op haar / hem rustende verplichtingen jegens het Rijk.

De Maatschappij / houder der vergunning moet het waarborgkapitaal steeds aanvullen, wanneer daaruit eenige uitgave is gedaan, of wanneer tengevolge van koersdaling van eventueel gedeponeerde effecten de waarde van het kapitaal is gedaald, binnen twee maanden, nadat zij / hij daartoe door of van wege genoemden Minister is aangeschreven.

Art. 26 [1]). De Minister van Waterstaat behoudt zich de bevoegdheid voor om deze vergunning hetzij voor het geheel, hetzij voor eenig gedeelte van den weg, (binnen den in art 1 gestelden termijn) [2]) in te trekken, of wel het gebruik voor een bepaalden tijd te schorsen, of eindelijk in verband met (artikel . . . . . der bij beschikking van . . . . . . Afdeeling Spoorwegen verleende concessie het gebruik) [3]) alleen aan derden toe te staan in geval naar het oordeel van genoemden Minister de voorwaarden dezer vergunning niet worden opgevolgd, van de vergunning voor het publiek verkeer geen voldoend gebruik wordt gemaakt, of wel geheele of gedeeltelijke intrekking der vergunning om redenen van publiek belang mocht worden gevorderd.

Deze vergunning vervalt van rechtswege, bijaldien en zoodra krachtens de bepalingen van bovengenoemde concessie deze eindigt.

Deze maatregelen geven der Maatschappij / den houder der vergunning geen recht op eenige schadeloosstelling van welken aard ook.

Art. 27. Ingeval van intrekking [of vervallen der vergunning] [4]) in het vorig artikel bedoeld, (en bij het eindigen der onderneming) [5]) moeten op de eerste lastgeving van den Minister van Waterstaat en binnen den daarbij te stellen termijn de gemaakte werken door en voor rekening van de Maatschappij / den houder der vergunning onverwijld opgeruimd en moet alles in den vorigen toestand hersteld worden, overeenkomstig

---

1) Het tweede lid alleen voor geconcessioneerde spoorwegen.

2) De tusschen haakjes geplaatste woorden vervallen, als in art. 1 een termijn niet is genoemd.

3) Voor niet-geconcessioneerde tramwegen: „artikel 19 dezer vergunning".

4) De tusschen [ ] geplaatste woorden alleen voor geconcessioneerde spoorwegen.

5) De tusschen ( ) geplaatste woorden alleen voor niet-geconcessioneerde tramwegen.

de door den Hoofdingenieur-Directeur te geven voorschriften, zonder aanspraak op schadeloosstelling te kunnen doen gelden.

Bij nalatigheid, blijkende enkel uit het verstrijken van den gestelden termijn, zonder dat nadere ingebrekestelling noodig is, geschiedt een en ander op $\frac{\text{hare}}{\text{zijne}}$ kosten van Rijkswege.

Wanneer alles is opgeruimd en de Rijksobjecten behoorlijk en ten genoegen van genoemden Minister zijn opgeleverd, wordt het in art. 25 bedoelde waarborgkapitaal of het overblijvende gedeelte daarvan weder ter beschikking van $\frac{\text{de Maatschappij}}{\text{den houder der vergunning}}$ of $\frac{\text{hare}}{\text{zijne}}$ rechtverkrijgenden gesteld.

Art. 28. De van Rijkswege gemaakte kosten, bedoeld in art. 12 en de boete bedoeld in art. 13 moeten worden betaald ten kantore van den betrokken Ontvanger der Registratie en Domeinen, binnen drie weken na de daartoe ontvangen aanschrijving van den Hoofdingenieur-Directeur.

Bij nalatigheid wordt een en ander verhaald op het waarborgkapitaal.

Art 29. [1]) De werken moeten voltooid en in gebruik genomen zijn, binnen . . . . . na de dagteekening dezer beschikking op straffe van vervallen-verklaring.

De exploitatie mag niet worden aangevangen alvorens de werken door den Hoofdingenieur-Directeur zijn opgenomen en goedgekeurd.

Indien (binnen den bovenbepaalden tijd) [2]) blijkt, dat een gedeelte der lijn geschikt is voor exploitatie, kan daartoe op verzoek van $\frac{\text{de Maatschappij}}{\text{den houder der vergunning}}$, na gedaan onderzoek door den Hoofdingenieur-Directeur, vergunning worden verleend.

Deze vergunning brengt echter geen verandering in het tijdstip van geheele voltooiing bovenbedoeld.

KON. BESLUIT *van 10 Augustus 1908, n°. 35, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van 7 Juli 1908, tot wijziging van het reglement voor de waterschappen Batuwe, Graaf Vogelzang, Wiel en Vijfhoeven onder Jaarsveld, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 17 Augustus 1864, n°. 39 en 5 September 1877, n°. 8*

Zie Prov. blad n°. 71.

---

1) Voor geconcessioneerde spoorwegen alleen het 2e en 3e lid.

2) » » » de tusschen ( ) geplaatste woorden te vervangen door: „voor de voltooiing der werken".

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 10 Augustus 1908, L^e I., Afd. Waterstaat, aan de Hoofd-ingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën. betreffende verrekening van aan aannemers verblijvende materialen.*

Het is in den laatsten tijd voorgekomen dat ontvangers der Registratie en Domeinen, wier kantoren in de bestekken voor onderhoudswerken waren aangewezen voor de storting van de waarde van aan de aannemers dier werken verblijvende, niet meer bruikbare materialen, bezwaar hebben gemaakt om die gelden, alleen krachtens bedoelde aanwijzing, en zonder daartoe vooraf door den Minister van Financiën te zijn gemachtigd, in ontvangst te nemen.

Genoemde Minister daaromtrent geraadpleegd, geeft mij in overweging om, na afloop der loopende bestekken voor de daarin omschreven en soortgelijke werken, de door de aannemers ter zake bovenvermeld te betalen bedragen, te doen korten op een der betalingstermijnen en daarvan in de deswege in te dienen declaratiën te doen blijken.

Aangezien ik mij met eene dergelijke wijze van verrekening kan vereenigen, noodig ik U uit daarmede, te zijner tijd, rekening te doen houden.

U gelieve het bovenstaande ter kennis te brengen van de onder Uwe bevelen dienende, bij deze aangelegenheid betrokken, ambtenaren, waartoe de noodige exemplaren dezer aanschrijving hierbij worden gevoegd.

KON. BESLUIT *van 15 Augustus 1908, n°. 30, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van 14 Juli 1908, n°. 8, tot nadere wijziging van het reglement voor het waterschap Zwinderscheveld Noordwestelijk deel, goedgekeurd bij Kon besluiten van 28 Augustus 1893, n°. 24 en 9 September 1904, n°. 34.*

Zie Prov. blad n°. 18.

KON. BESLUIT *van 18 Augustus 1908, n°. 48, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van 21 Juli 1908:*

n°. 28, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Geefsweerstermolenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 32, en

n°. 29, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Oude Held, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

Zie Prov. bladen n°s. 49 en 50.

KON. BESLUIT *van 18 Augustus 1908, n°. 49, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van 22 Juli 1908, n°. IV, tot wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe, goedgekeurd bij Kon besluiten van 29 April 1856, L^a^. A, 23 December 1862, n°. 83, 14 Augustus 1869, n°. 18. 4 December 1875, n°. 23, 8 September 1880, n°. 9, 10 Augustus 1882, n°. 11 en 31 October 1884, n°. 11.*

Zie Prov. blad n°. 65.

KON. BESLUIT *van 18 Augustus 1908, n°. 50, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen regeling der stembevoegdheid van den polder het Haventje van Biezelinge.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. van der Minne te 's-Gravenhage, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland dd. 1 Mei 1908, no. 39, 2e Afd. tot regeling der stembevoegdheid van den polder het Haventje van Biezelinge;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 9 Juli 1908, no. 164;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 Augustus 1908, no. 236 afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat volgens art. 5 van het bijzonder reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen Willem Annapolder de benoeming van een vertegenwoordiger van de waterschappen Oosterzwake, 's-Gravenpolder en het Haventje van Biezelinge in den dijkraad geschiedt door de stembevoegde ingelanden dier waterschappen, daartoe bijeengeroepen door den Dijkgraaf van het waterschap 's-Gravenpolder;

dat, nadat door voormelden Dijkgraaf was medegedeeld, dat er in den polder het Haventje van Biezelinge geen stembevoegde ingelanden waren, doch dat vier eigenaars ingevolge art. 56 van het Algemeen reglement voor de polders en waterschappen de

bevoegdheid uitoefenden in de artt. 38 en 34 van voornoemd Reglement toegekend aan de vergadering van ingelanden, Gedeputeerde Staten bij hun bestreden besluit voor de toepassing van voornoemd art. 5 van het bijzonder reglement, krachtens art. 42 al. 2 van het Algemeen reglement stembevoegde ingelanden hebben aangewezen door het aantal Hectaren schotbaar land, waaraan ingelanden, die overigens aan de gestelde eischen voldoen, hunne stembevoegdheid ontleenen, te bepalen op acht Aren;

dat van dit besluit J. van der Minne stembevoegd ingeland zoowel van het waterschap Oosterzwake als van het waterschap 's-Gravenpolder bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in hoofdzaak aanvoerende, dat in Oosterzwake en 's-Gravenpolder voor stembevoegdheid het hebben van minstens 5 Hectaren noodig is, *waardoor een aantal ingelanden zijn uitgesloten;* dat Gedeputeerde Staten de vereischte oppervlakte grond in het Haventje van Biezelinge hebben bepaald op acht Aren *ten einde niemand uit te sluiten;* dat hierdoor een overwegende invloed in de gecombineerde vergadering gegeven wordt aan de ingelanden van het Haventje van Biezelinge, weshalve hij als belanghebbende verzoekt het besluit van Gedeputeerde Staten te willen vernietigen en te willen bepalen, dat ook voor de stembevoegdheid van ingelanden van het Haventje van Biezelinge een bezit van minstens 5 Hectaren zal gelden;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten ten aanzien van den polder het Haventje van Biezelinge gebruik hebben gemaakt van hunne bevoegdheid om stembevoegde ingelanden ingevolge art. 42 van het Algemeen reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland aan te wijzen;

dat deze aanwijzing geschiedt door bepaling van het aantal Hectaren schotbaar land waaraan ingelanden, die overigens aan de gestelde eischen voldoen, hunne stembevoegdheid ontleenen, en Gedep. Staten hierbij aan geene wettelijke voorschriften gebonden zijn;

Overwegende wijders, dat ook geen gronden van billijkheid zich verzetten tegen eene bepaling van het aantal op acht Aren zooals in casu is geschied;

dat in beroep wel is beweerd, dat voor stembevoegdheid van ingelanden van dezen polder in plaats van een bezit van acht Aren, een bezit van minstens 5 Hectaren moest gelden, doch dat deze bewering door geen deugdelijk bewijs is gestaafd, als hoedanig ook nimmer zou kunnen gelden de omstandigheid, dat in Oosterzwake en 's-Gravenpolder een bezit van 5 Hectaren noodig is, daar immers de verdeeling van het grondbezit in die polders eene geheel andere is;

Gezien het bijzonder reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen polder Willem Anna en het Algemeen reglement voor de polders en waterschappen in Zeeland:

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

KON BESLUIT *van 8 September 1908, n°. 34, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant:*

A van 9 Juli 1908:

1. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Westland en St. Omcommers, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Augustus 1866, n°. 70 en 8 Augustus 1878, n°. 37;*
2. *tot wijziging van het oprichtingsbesluit van het waterschap de Juffrouwweide en Zijlmanspolder en van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 December 1868, n°. 23 en 1 October 1891, n°. 30;*
3. *tot wijziging van het oprichtingsbesluit van het waterschap van den Alm en van het reglement voor dat waterschap onder den naam de Alm en Gantel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 Augustus 1875, n°. 32 en 25 Januari 1882, n°. 44;*
4. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Uiterwaarden onder Andel, Giessen en Rijswijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 Januari 1902, n°. 24;*
5. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Hooge en Lage Vugt, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Juli 1882, n° 63 en 7 December 1905, n° 23;*
6. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Oude Kurenpolder onder Raamsdonk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 December 1868, n°. 23.*
7. *tot wijziging van het oprichtingsbesluit van het waterschap voor de Binnen Oude Maas en vaststelling van een reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 Juni 1903, n°. 47;*
8. *tot opheffing van het waterschap de rivier de Raam, met intrekking van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 2 December 1893, n°. 24 en 11 Januari 1896, n°. 6, en afvoering dezer*

instelling van den staat, bedoeld in artikel 7 van het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904;

9. *tot vaststelling van een reglement voor het waterschap de Van der Duijnspolder, waarvan de oprichting is goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1907, n°. 44;*

10 *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Brieltjenspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Augustus 1866, n°. 70 en 1 September 1906, n°. 27;*

11. *tot wijziging van het reglement voor het waterschap het Oudland van Zevenbergen, goedgekeurd bij Kon besluit van 13 Januari 1905, n°. 38;*

B van 23 Juli 1908:

1. *tot oprichting van het waterschap de Bossche sloot, en*
2. *tot opneming van dat waterschap in den staat, welke is gevoegd bij het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904.*

Zie Prov. bladen n°s 31 t/m 46.

KON. BESLUIT *van 11 September 1908 (Staatsblad n°. 297), tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in den Hollandschen IJzeren spoorweg, den Nederlandschen Rijnspoorweg, den Noordhollandschen Staatsspoorweg en den Oosterspoorweg, vastgesteld bij Kon. besluit van 11 September 1885 (Staatsblad n°. 181), gewijzigd bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 208).*

KON. BESLUIT *van 12 September 1908, n°. 64, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Overijssel van 16 Juli 1908:*

n°s. 8a, b, c en d, tot oprichting en reglementeering van de waterschappen de Kalkwijk, gemeente den Ham, en Daarlerveen, gemeenten Vriezenveen, Hellendoorn en den Ham, en

n°. 13, tot wijziging van het reglement voor de Dedemsvaart en de daartoe behoorende zijtakken en wijken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 4 Januari 1899, n°. 22 en 4 September 1902, n°. 38.

Zie Prov. bladen n°s. 62 t/m 66.

KON. BESLUIT *van 14 September 1908, n°. 62, houdende goedkeuring:*

A. van het besluit der Staten van Noordbrabant van 23 Juli 1908, tot vaststelling van een reglement van politie op de beweegbare bruggen, in beheer en onderhoud bij die provincie, met intrekking van het reglement van politie op het berijden en doorvaren der bruggen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 Maart 1890, n°. 18;

B. van de besluiten der Staten van Noordholland van 21 Juli 1908:

n°. XLIX, tot vaststelling van reglementen van bestuur voor de waterschappen:

Mariënduin, met intrekking van het reglement, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Augustus 1903, n°. 23:

de Veerpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van het reglement, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1859, n°. 39 en 24 November 1886, n°. 12;

de Vereenigde binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van het reglement, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1859, n°. 43 en 4 Augustus 1880, n°. 24;

de Waarderpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, met intrekking van het reglement, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 November 1859, n°. 38 en 24 November 1886, n°. 12;

de Vereenigde Nauernasche-, Westzaner- en Zaandammer polders, met intrekking van het reglement, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 21 December 1876, n°. 12 en 5 September 1880, n° 5;

n°. L., tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie in genoemde waterschappen;

C. van de besluiten der Staten van Drenthe van 14 Juli 1908:

n°s. 12 en 13 tot wijziging van het reglement voor het veenschap de Coevorder- en Dalervenen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 Februari 1899, n°. 19;

n°. 9, tot oprichting en reglementeering van het waterschap onder den naam van Emmer-Compascuum, en

n°. 10, tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Barger-Erfscheidenveen, met intrekking van

dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1885, n°. 26 en 9 September 1887, n°. 21;

D. van de besluiten der Staten van Zuidholland van 22 Juli 1908:

n°. III, tot wijziging van de reglementen voor de polders:

a. *Buitenland, goedgekeurd bij Kon besluit van 27 November 1858, n° 61;*

b. *Binnenland, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven;*

c. *Ziedewij, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven, en*

d. *Zandpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven;*

n°. V, tot vaststelling van een reglement voor den polder Nieuw-Mathenesse, met intrekking van het reglement voor het heemraadschap van Nieuw-Mathenesse, c. a. goedgekeurd bij Kon. besluiten van 18 Augustus 1858, n°. 71, 11 December 1895, n°. 16 en 4 September 1902, n°. 37;

n°. VI, tot wijziging van de reglementen voor de polders:

a. *Sandelingen-Ambacht, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 Augustus 1858, n°. 71;*

b. *Hendrik-Ido-Ambacht, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven, en*

c. *Kijfhoek, goedgekeurd bij Kon besluit als boven;*

n°. VII, tot vaststelling van een reglement voor den polder het Oudeland, gemeente 's Gravenzande.

Het reglement sub A luidt als volgt:

De Staten der Provincie Noordbrabant;

Gezien de voorstellen hunner Commissie, belast met de voorbereiding van de herziening der provinciale reglementen;

Mede gelet op artikel 140 der Provinciale Wet;

Hebben besloten:

vast te stellen het navolgend reglement:

REGLEMENT VAN POLITIE op de beweegbare bruggen, in beheer en onderhoud bij de provincie Noordbrabant.

Artikel 1. Dit reglement is van toepassing op de na te noemen bruggen:

a. op de ijzeren ophaalbrug over den Steenbergschen Vliet, gelegen in de strekking van den provincialen weg van Steenbergen naar Dinteloord;

b. op de ijzeren draaibrug over den Roosendaalschen Vliet, ge-

legen in de strekking van den provincialen weg van Oud-Gastel naar Kruisland;

c. op de ijzeren draaibrug over de rivier de Mark, gelegen in de strekking van den provincialen weg van Zevenbergen naar Leur;

d. op de ijzeren draaibrug over de rivier de Dintel, gelegen in de strekking van den provincialen weg van Stampersgat naar Fijnaart.

Art. 2. In dit reglement wordt verstaan onder:

brug: zoowel de beweegbare gedeelten der brug als de aansluitende vaste gedeelten, de pijlers, landhoofden, jukken, remmingswerken, stootpalen en verdere tot de brug behoorende onderdeelen en beveiligingswerken.

schipper: ieder gezagvoerder van een vaartuig of vlot, of degene, die dezen vervangt;

dag: de tijd tusschen op- en ondergang der zon;

nacht: de tijd tusschen onder- en opgang der zon;

brugwachter: de persoon, die met de bediening der brug belast is en degene, die hem tijdelijk vervangt en die als onderscheidingsteeken de uniformpet dragen.

Art. 3. Het is verboden:

a. over de brug te loopen of te rijden, vóór dat zij geheel gesloten en opgezet is;

b. over de brug anders dan stapvoets te rijden;

c. over de brug te rijden, paarden, vee of andere dieren daarover te leiden of te drijven, wanneer een tramtrein, tramlocomotief of tramwagen in aantocht is en deze reeds tot het afstandssignaal is genaderd;

d. de voor de brug geplaatste afsluitingen te openen of te sluiten;

e. de brug te wippen, te draaien, te openen, te sluiten of eenig deel daarvan te verzetten of in beweging te brengen;

f. tot de brug behoorende of daarbij ter beveiliging van het verkeer geplaatste seinborden, seinlichten of lantaarns weg te nemen, te verplaatsen, in hun stand verandering te brengen, ze te ontsteken of uit te dooven;

g. over de brug een vracht te vervoeren, waarvan het gewicht, naar het oordeel van den brugwachter, de brug aan beschadiging blootstelt;

De verbodsbepalingen sub *a*—*f* gelden niet voor de personen, die met het toezicht over of de bediening van de brug belast zijn.

Art. 4 Bij het naderen van de brug moet de schipper de vaart van het vaartuig of van het houtvlot zoodanig verminderen, dat dit desnoods op vijftig meter afstand van de brug kan stoppen.

De schipper moet het vaartuig of het houtvlot op minstens vijftig

meter afstand van de brug doen stoppen, indien overdag een roode bol, bord of vlag en des nachts een rood licht op de brug geplaatst is.

Vaartuig of vlot mogen voor de doorvaart de brug niet naderen, vóór dat de brugwachter daartoe het sein heeft gegeven.

Bij het varen door de brugopening mogen de vaartuigen niet meer vaart hebben dan voor het besturen daarvan noodig is.

Art. 5. Bij de daartoe gestelde handwijzers of teekenen moeten de zeilen gestreken of in de gei gebracht en de jaaglijnen losgemaakt worden.

Zij, die met hun vaartuig of houtvlot door de brugopening wenschen te varen, moeten daarvan den brugwachter tijdig verwittigen, hetzij met de stoomfluit, de scheepsklok of den misthoorn, hetzij door roepen.

Art. 6. Wanneer twee of meer vaartuigen tegelijk de brug naderen, regelt de brugwachter de volgorde, waarin zij door de brugopening mogen varen. Vaartuigen die stroomafwaarts gaan, hebben de voorkeur boven de opvarende. Gaat er geen stroom, dan hebben de vaartuigen, die vóór den wind gaan, de voorkeur boven die, welke gesleept of gejaagd worden. Vlotten worden eerst na de aanwezige vaartuigen doorgelaten.

Telkenmale, nadat een vaartuig of hoogstens twee, die elkander onmiddellijk volgen, en geen deel uitmaken van een sleeptrein, door de brugopening zijn gevaren, wordt de brug ten behoeve van het landverkeer gesloten. Sleeptreinen, bestaande uit niet meer dan zes vaartuigen, worden in hun geheel in eens doorgelaten.

Art. 7. Het is verboden:

a. bij het varen door de brug achter de vaartuigen of vlotten kettingen of trossen te slepen, de jaaglijnen over de brugleuningen te doen schuren, en met haken, boomen of andere voorwerpen te steken of te stooten in of tegen andere dan de daarvoor bestemde gedeelten der brug;

b. vaartuigen of vlotten vast te leggen aan andere dan de daarvoor gestelde meer- en remmingpalen;

c. in de doorvaartopening der brug en tusschen de daarbij geplaatste stoppalen, buiten dringende noodzakelijkheid, te ankeren of te blijven liggen, te laden of te lossen.

Art 8. Indien tengevolge van beschadiging der brug of wegens onstuimig weder, mist, drijfijs of ijsgang, spuiing, aftapping of inlating van water het onraadzaam is de brug te openen, kan dit door den brugwachter worden geweigerd en kan door hem de doorvaart door die brug worden verboden.

Art. 9. De schippers zijn verantwoordelijk voor de betaling van

alle kosten, wegens de schade, welke door de schuld, nalatigheid of onvoorzichtigheid, hetzij van hen zelf, hetzij van de opvarende aan de brug is veroorzaakt of toegebracht.

Die kosten worden door den brugwachter geraamd en vermeld in het door hem van het voorgevallene op te maken ambtseedig proces-verbaal.

De schipper is bij voorraad verplicht de geraamde som in handen van den brugwachter tegen ontvangstbewijs te storten of daarvoor tot diens genoegen borg te stellen, onverminderd zijne verplichting, om ook de meerdere kosten van herstelling te voldoen en zijne bevoegdheid, om ter zake van de toepassing van het eerste en tweede lid van dit artikel de beslissing van Gedeputeerde Staten in hooger beroep in te roepen.

Bij gebreke van betaling of borgstelling is de brugwachter bevoegd, desnoods met behulp van den sterken arm, het voortzetten der reis, het ondernemen van den terugtocht of het aanvangen eener nieuwe reis te beletten.

Indien de werkelijke kosten blijken minder te bedragen dan hetgeen door den schipper is gestort, wordt het overblijvende te zijner beschikking gesteld.

Art. 10. Behalve de ambtenaren bij art. 8 van het Wetboek van Strafvordering in het bijzonder opgenoemd zijn met de opsporing der overtredingen van dit reglement belast en tot het opmaken van proces-verbaal bevoegd en verplicht de dienaren van politie, de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat en de brugwachters

Art. 11. Overtreding van de bepalingen van dit reglement wordt, voor zooverre daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Art. 12. Dit reglement treedt in werking op den 1en Januari 1909.

Op evengenoemd tijdstip vervalt het reglement van politie in de provincie Noordbrabant op het berijden en doorvaren der bruggen, vastgesteld bij besluit der Staten van 18 November 1889 (provinciaal blad no. 18).

Zie verder de Prov. bladen van Noordholland no. 98 t/m 103, van Drenthe nos. 24, 25 en 26, en de Buitengew. Prov. bladen van Zuidholland nos. 432 t/m 440.

KON. BESLUIT *van 16 September 1908, n°. 54, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van 22 Juli 1908:*

n°. 11a tot wijziging van het bestaande polderverband van de polders, gelegen in de gemeenten Everdingen, Vianen en Hagestein, en

n°. 11b, tot wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap de Vijf Heerenlanden, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 29 April 1856, n°. L^a B, 28 November 1857, n°. 61, 23 December 1862, n°. 83, 13 Augustus 1873, n°. 31, 8 September 1880, n°. 9, 10 Augustus 1882, n°. 11 en 31 October 1884, n°. 11.

Zie Prov. blad no. 76 en Buitengew. Prov. blad no. 441.

Door bovengenoemd Kon. besluit zijn ingetrokken:

a. het reglement voor de polders onder Everdingen, bestaande uit de polders Everdingen, Overzijderveld, Nederzijderveld, Bolgarijen, Autena of Vierhoeven en Gouwenes, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 November 1858, no. 61;

b. het reglement voor de polders Vianen, Bloemendaal en Ganzenkamp, de Biezen, Autena en Bolgarijen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 November 1858, no. 61, 5 September 1863, no. 70 en 9 December 1869, no. 11;

c. het reglement voor de polders onder Hagestein, goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1860, no. 71, en

d. het reglement voor den polder Tienhoven, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 November 1858, no. 61;

terwijl daardoor zijn vastgesteld reglementen voor de polders onder Everdingen, onder Vianen, onder Hagestein, den polder Bolgarijen en den polder Autena.

KON. BESLUIT *van 18 September 1908, n°. 28, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van 21 Juli 1908:*

no. 16, tot wijziging van het besluit tot verkleining van het waterschap de Bovenlanden (gemeente Beerta), vaststelling van een nieuw reglement voor die instelling en wijziging der grenzen tusschen het 6e en 7e onderdeel van het waterschap Reiderland, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 December 1907, n°. 32;

n°. 19, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Vennen (gemeente Zuidbroek);

n°. 20, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Zevenboerenpolder (gemeente Kloosterburen);

n°. 21, tot oprichting en reglementeering van het waterschap het Verlengde Dwarskanaal (gemeente Slochteren);

n°. 22, tot vergrooting van het waterschap Anderwereld (gemeenten Middelstum en Kantens) en vaststelling van

een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 Februari 1877, n°. 19;

n°. 23, tot vergrooting van het waterschap de Westerleesche Lagemeeden (gemeenten Meeden en Scheemda), en vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 19 Augustus 1877, n°. 16, 18 October 1878, n°. 23 en 18 Januari 1896, n°. 21;

n°. 24, tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Noorder-Middelberderpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 September 1861, n°. 47, 1 Mei 1871, n°. 24 en 14 December 1885, n°. 16;

n°. 25, tot vergrooting van het waterschap Ter Apelerveenen (gemeente Vlagtwedde), wijziging van het besluit tot oprichting van dat waterschap en wijziging van het reglement, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 September 1886, n° 25 en 8 September 1902, n°. 36;

n°. 26, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Panserpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 26 Augustus 1890, n°. 11;

n°. 27, tot nadere wijziging van het reglement voor het waterschap de Hooilandspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 November 1898, n°. 26, 31 Januari 1901, n°. 41, 16 Februari 1903, n°. 33 en 16 September 1907, n°. 11, en

n°. 30, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Reiderwolderpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1907, n°. 11.

Zie Prov. bladen nos. 53 t/m 63.

KON. BESLUIT *van 21 September 1908, n°. 50, houdende goedkeuring:*

a. van het besluit der Staten van Noordbrabant van 23 Juli 1908, tot wijziging van het reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van de ambtenaren van den provincialen waterstaat in dat gewest, goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 December 1897, n°. 64;

b. van het besluit der Staten van Zuidholland van 21 Juli

1908, n°. XXXVI, betreffende de inrichting van den provincialen waterstaat in dat gewest;

c. van het besluit der Staten van Noordholland van 21 Juli 1908, n°. XLIII, tot reorganisatie van den provincialen waterstaatsdienst in dat gewest, goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1898, n°. 55, en

d. van het besluit der Staten van Limburg van 14 Juli 1908, tot wijziging en aanvulling van het organiek besluit van 13 Juli 1881, regelende de oprichting van een eigen provincialen waterstaatsdienst in dat gewest, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 11 Augustus 1881, no. 12, 21 Augustus 1884, no. 16, 2 Januari 1890, no. 10, 29 December 1890, no. 6 en 17 September 1902, no. 33.

De wijziging sub a bestaat hierin, dat in artikel 5 sub a, in plaats van »één vierde" wordt gelezen: »drie tienden", en in artikel 6, in plaats van »zeshonderd gulden", »zeven honderd en twintig gulden".

Het besluit sub b luidt als volgt:

De Staten der Provincie Zuidholland;

Gezien de voordracht der Gedeputeerde Staten dd. 18 Mei 1908, G. S. 40;

Gelet op de artt. 131 en 133 der Provinciale wet;

Besluiten:

Met intrekking van hun besluit van 16 Juli 1907, n°. XXIII, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 16 October 1907, n°. 53:

I. Te bepalen dat, onder den Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat, aan den Provincialen Waterstaatsdienst zullen zijn verbonden *één* civiel-ingenieur, *één* hoofdopzichter, *zes* opzichters, *één* opzichter-teekenaar en *één* bode-concierge;

dat den civiel-ingenieur kan worden toegekend de titel van ingenieur of de titel van adjunct-ingenieur;

dat aan de opzichters kan worden toegekend de titel van opzichter eerste klasse of van opzichter tweede klasse.

II. De jaarwedden van deze Provinciale Waterstaatsambtenaren vast te stellen als volgt:

die van den ingenieur op een bedrag van tenminste *f* 2500 en ten hoogste *f* 3500;

die van den adjunct-ingenieur op een bedrag van ten minste *f* 1500 en ten hoogste *f* 3000;

die van den hoofdopzichter op een bedrag van ten minste *f* 2000 en ten hoogste *f* 2500;

die van de opzichters eerste klasse op een bedrag van ten minste *f* 1800 en ten hoogste *f* 2500;

die van de opzichters tweede klasse op een bedrag van ten minste *f* 1200 en ten hoogste *f* 1800;

die van den opzichter-teekenaar op een bedrag van ten minste *f* 1200 en ten hoogste *f* 1800;

die van den bode-concierge op een bedrag van ten minste *f* 550 en ten hoogste *f* 750 met genot van vrije woning, vuur en licht;

met toekenning tevens aan elk hunner van teruggave van gedane voorschotten wegens reis- en verblijfkosten in het belang der Provincie.

Het besluit sub c luidt als volgt:

De Staten van Noordholland,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;

Gezien hunne besluiten van 10 Juli 1883, n°. XIX, 4 November 1892, n°. XIX, 12 Juli 1898, n°. XXI, 25 November 1902, n°. XI en 20 November 1906, n°. XXI B;

Gelet op de artikelen 130, 131 en 133 der Provinciale Wet;

Besluiten te bepalen hetgeen volgt:

A. I. De Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat wordt, behalve door de, bij de hierbovengenoemde besluiten van 4 November 1892, n°. XIX en 20 November 1906, n°. XXI B, genoemde ambtenaren bijgestaan door:

a een ingenieur.

b. een tweeden bureel-ambtenaar.

II. Deze ambtenaren worden, na gehouden overleg met den Hoofdingenieur, door Gedeputeerde Staten benoemd, geschorst en ontslagen.

Zij hebben hunne standplaats te Haarlem.

III. Hunne jaarwedden bedragen:

Voor den ingenieur, als minimum *f* 3000 en als maximum *f* 4000.

Voor den tweeden bureel-ambtenaar, als minimum *f* 700 en als maximum *f* 1200.

IV. Voor reis- en verblijfkosten, die naar het oordeel van Gedeputeerde Staten niet te zijnen laste gelaten kunnen worden, geniet de ingenieur eene vergoeding, gelijk staande aan die van een hoofdcommies bij de provinciale griffie, ingevolge de bij besluit der Staten van 13 Juli 1905, no. XXXVI E vastgestelde „Verordening regelende „de vergoeding voor reis- en verblijfkosten, te genieten door de

„leden der Gedeputeerde Staten, den Griffier der Provinciale Staten „en de ambtenaren en beambten bij de provinciale griffie".

V. Bij eervol ontslag wegens ouderdom of gebreken, die hen voor de verdere waarneming hunner betrekking ongeschikt maken, wordt aan hen en, bij hun overlijden, aan hunne weduwen en weezen een pensioen toegekend naar de regeling, vastgesteld bij besluit der Staten van 25 November 1902, no. XI.

VI. Met wijziging van het besluit der Staten van 12 Juli 1898, no. XXI, worden de jaarwedden van de aldaar sub 1° genoemde ambtenaren in algemeenen dienst geregeld als volgt:

Voor den hoofdopzichter, als minimum *f* 2000 en als maximum *f* 2500;

voor den opzichter in algemeenen dienst, als minimum *f* 1400, als maximum *f* 2000;

voor den eersten bureel-ambtenaar, als minimum *f* 1200 en als maximum *f* 1600.

B. Aan den hoofdopzichter zal, met ingang van 1 Januari 1909, boven zijne jaarwedde, eene toelage worden verstrekt van *f* 300 per jaar, welke toelage te zijner tijd, bij de bepaling van het bedrag, waarnaar zijn pensioen zal worden berekend, mede in aanmerking zal worden gebracht, onder uitdrukkelijke bepaling evenwel, dat deze gunstige bepaling alleen zal gelden voor den tegenwoordigen titularis.

Het besluit sub *d* luidt als volgt:

De Provinciale Staten van Limburg,

Gezien het rapport van het college van Gedeputeerde Staten dezer provincie, dd. 19 Juni jl., L[a] 4229/2L, 2e Afdeeling, en het daarbij gevoegde voorstel van den Ingenieur van den provincialen Waterstaat, missive van 2 Juni ll. no. 2063/5 Litt. P;

Overwegende, dat het wenschelijk is het organiek besluit, regelende den provincialen waterstaatsdienst in dit gewest, zooals dit thans luidt en opnieuw in zijn geheel is afgekondigd in het provinciaal blad no. 115 van 1902, te wijzigen in dier voege dat de beperkende bepalingen van art. 11 al. 3 sub 1° en 2° voortaan niet meer van toepassing zijn op den opzichter in algemeenen dienst;

en dat in voormeld regelingsbesluit tevens bepalingen worden opgenomen regelende de uitbetaling der jaarwedden van de waterstaats-ambtenaren in 't algemeen en ook bij overlijden;

Gelet op de bepalingen van § 1 van het vierde hoofdstuk der tweede afdeeling van de Provinciale wet;

Besluiten:

A. tusschen het derde en het vierde lid van art. 11 van boven

omschreven organiek besluit de volgende alinea in te lasschen:

„Op den opzichter in algemeenen dienst zijn echter de boven-„staande beperkende bepalingen sub 1° en 2° niet van toepassing".

B. tusschen de artt. 13 en 14 van voormeld organiek besluit in te lasschen:

Art. 13*a*. „De jaarwedden der ambtenaren van den provincialen „waterstaat worden uitbetaald per maand, behalve voor wat betreft „de jaarwedde van den ingenieur, welke per kwartaal, met vooruit-„betaling van ééne maand, uitbetaald wordt.

„Bij overlijden van een dier ambtenaren hebben de erfgenamen „van den overledene aanspraak op de betaling van diens jaarwedde „over het volle bedrag van het kwartaal, waarin het overlijden „plaats had".

KON. BESLUIT *van 26 September 1908, n°. 69, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van 21 Juli 1908, n°. 14, tot wijziging van het politie-reglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 52.*

De wijziging bestaat hierin, dat achter artikel 8 het navolgend artikel wordt ingevoegd:

8bis. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd bij een in het Provinciaal blad te plaatsen besluit, hetzij op alle of op daarbij aan te wijzen kanalen of gedeelten daarvan, onder daarbij te stellen voorwaarden, geheel of ten deele ontheffing te verleenen van het verbod bedoeld bij art. 8 letter ij.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat van 26 September 1908, n°. 213, Afdeeling Waterstaat, tot wijziging van art. 12 der beschikking van 23 Juli 1907, n°. 205, Afdeeling Waterstaat, houdende vaststelling van de grenzen der bakenkwartieren en de standplaatsen der bakenmeesters.*

De wijziging bestaat hierin, dat de standplaats van den bakenmeester in het 2e kwartier van den Hollandschen IJssel zal zijn Krimpen a. d. IJssel.

KON. BESLUIT *van 29 September 1908, n°. 47, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake den ligger van schouwbare voorwerpen in het 5e onderdeel (Sellingen) van het waterschap Westerwolde.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door S. Middelkamp te Musselkanaal, gemeente Onstwedde, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen d.d. 18 October 1907, n°. 122, 1e afdeeling, houdende ongegrondverklaring van appellants beroep tegen een besluit van het hoofdbestuur van het waterschap Westerwolde, waarbij afwijzend is beschikt op een door hem tegen den ontworpen ligger van schouwbare voorwerpen in het 5e onderdeel (Sellingen) van dat waterschap ingediend bezwaar;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 19 Augustus 1908, no. 44;

Op de voordracht van onzen Minister van Waterstaat van 24 September 1908, no. 240, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende:

dat terwijl in een vroegeren ligger van schouwbare voorwerpen in het 5e onderdeel van het waterschap „Westerwolde" onder volgnummer 43 voorkwam de Jipsingboerenmusselafwatering met een aangegeven bodemdiepte van 1.50 M. beneden de terreinshoogte, welke diepte in den in 1900 ontworpen ligger op 1.80 M. werd bepaald, die diepte in den in 1906 ontworpen ligger is aangegeven op 1.25 M.; dat vermits de tegenwoordige appellant deze aangegeven diepte onvoldoende achtte, hij bij een daartoe bij het Hoofdbestuur van het waterschap „Westerwolde" ingediend bezwaarschrift heeft verzocht deze diepte te bepalen op 1.50 M., op welk verzoek het Hoofdbestuur bij besluit van 19 October 1906 afwijzend heeft beschikt; dat tegen deze beslissing S. Middelkamp beroep heeft ingesteld bij Gedeputeerde Staten van Groningen, die na den Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat te hebben geraadpleegd en ter openbare zitting hunner vergadering den appellant, en als vertegenwoordigers van het Hoofdbestuur, diens voorzitter en den waterbouwkundige van het waterschap te hebben gehoord, bij besluit van 18 October 1907, no. 122, 1e afdeeling, het beroep ongegrond hebben verklaard, daarbij in hoofdzaak overwegende, dat appellants bezwaar, gericht tegen de in den ligger aangegeven diepte van de Jipsingboerenmusselafwatering, in hoofdzaak zijn steun vindt in vroeger ondervonden nadeelen tengevolge eener onvoldoende afwatering van de daarop afwaterende gronden; dat die ervaring evenwel dagteekent uit den tijd, toen de afwatering van de tot het waterschap Westerwolde behoorende gronden

in haar geheel zeer te wenschen overliet en voorzoover de ondervonden nadeelen niet waren te wijten aan het onvoldoend onderhoud der onderwerpelijke watering zelve, het zeer waarschijnlijk is, dat zij hun oorzaak vonden in elders bestaande minder voldoende toestanden; dat van de in de laatste jaren begonnen en geleidelijk uit te voeren verbeteringen in die afwateringen over haar geheel dan ook mag worden verwacht, dat deze nadeelen zich in het vervolg niet meer of althans in mindere mate zullen doen gevoelen, en mitsdien op grond van de vroegere ervaringen niet mag worden aangenomen, dat de in den ligger aangegeven diepte ook in het vervolg zal blijken onvoldoende te zijn; dat wel is waar ook door appellant zijn medegedeeld de uitkomsten van eene door niet-deskundige personen verrichte waterpassing waaruit eene onvoldoende diepte van de genoemde watering zoude kunnen worden afgeleid, doch dat daartegenover vanwege het Hoofdbestuur zijn overgelegd de uitkomsten van een andere door deskundigen verrichte waterpassing waarmede het tegendeel mag worden aangenomen, dat door appellant daaromtrent wel twijfel is uitgesproken, doch door hem geene aannemelijke gronden zijn aangevoerd om aan de juistheid dezer laatste waterpassing te mogen twijfelen;

dat van deze uitspraak S. Middelkamp bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in hoofdzaak aanvoerende, dat de diepte van de Jipsingboerenmusselafwatering zooals die door het Waterschapsbestuur is aangegeven, verderfelijk is en moet leiden tot vernietiging van de welvaart van een aantal ingelanden, weshalve verzocht wordt te vernietigen het bestreden besluit en te gelasten dat de ligger aldus worde gewijzigd, dat op dien ligger de diepte van de Jipsingboerenmusselafwatering worde bepaald op 1.50 M. beneden de gemiddelde terreinshoogte;

Overwegende:

dat bij een nader, op verzoek van de Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur door een deskundige ingesteld onderzoek, terreinopnemingen zijn verricht, waarbij de ligging ten opzichte van het N. A. P. van de verschillende gronden die op de Jipsingboerenmusselafwatering loozen door waterpassing is bekend geworden;

dat het daardoor mogelijk is geworden, — met tegemoetkoming aan appellants bezwaren, welke ons gegrond voorkomen — de diepte van genoemde afwatering te bepalen met betrekking tot N. A. P., wat alleszins de voorkeur verdient boven eene dieptebepaling ten opzichte van eene gemiddelde terreinshoogte, daar het terrein langs de waterleiding vrij ongelijk van hoogte en de gemiddelde terreinshoogte niet nauwkeurig te bepalen is;

Gezien de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176)* en het reglement houdende algemeene bepalingen voor de waterschappen in de provincie Groningen (Provinciaal blad no. 21 van 1903);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat hetgeen in den ontworpen ligger van het 5e onderdeel van het waterschap Westerwolde met betrekking tot de Jipsingboerenmusselafwatering is vermeld, zal luiden als volgt:

1e. het Zuid-Noord loopende gedeelte:

bodemsbreedte 1 M.

taluds 1 op 1.

bodemshoogte ten Noorden van den dam op ongeveer 500 M. benoorden den Schaalbergerweg 7.75 M. ÷ N. A. P. vandaar rechtlijnig afdalende tot het punt, waar de sloot op ongeveer 750 M. ten noorden van dien weg in de watering uitmondt tot.... 6.70 M. ÷ N. A. P. van die uitmonding rechtlijnig afdalende tot het einde van het in noordwaartsche richting loopende gedeelte tot.... 6.60 M. + N. A. P.

2e. het Oost-West loopende gedeelte:

bodemsbreedte 1.25 M.

taluds 1 op 1

bodemshoogte aan het oosteinde 6.60 M. + N. A. P.

id. aan het westeinde

6.55 M. + N. A. P.

van beide einden rechtlijnig afdalende tot de uitmonding in de Dijksloot tot.... 6.50 M. + N. A. P.

Onze Minister enz.

WET *van 6 October 1908* (*Staatsblad n°. 312*), *betreffende het opsporen van delfstoffen van Staatswege.*

Bij deze wet wordt die van 24 Juli 1903 (*Staatsblad no.* 230) ingetrokken.

WET *van 6 October 1908* (*Staatsblad n°. 313*), *tot wijziging der Motor- en Rijwielwet 1905* (*Staatsblad n°. 69*).

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad n°. 69*) wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. I. Artikel 1, sub 2°., der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad n°. 69*) wordt gelezen als volgt:

„onder *wegen* alle voor het openbaar verkeer openstaande rijwegen; de daartoe behoorende voetpaden en bermen of zijkanten maken deel van den rijweg uit".

Art. II. Artikel 8, eerste lid, sub *a*, wordt gelezen als volgt:

„in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen, hetzij voor alle motorrijtuigen en voor rijwielen, hetzij voor motorrijtuigen op twee wielen en voor rijwielen, hetzij voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke bij of krachtens de verordening te bepalen afmetingen te boven gaan".

Art. III. Het laatste gedeelte van het eerste lid van artikel 8, beginnende met de woorden „mits de verordening", wordt gelezen als volgt:

„mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat:

1°. van het in de verordening gesteld verbod, met een motorrijtuig of een rijwiel over een gesloten weg te rijden, ontheffing kan worden verleend;

2°. het gesloten zijn van wegen wordt aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model;

3°. voor zooveel punt *a* betreft, de voor het doorgaand verkeer met motorrijtuigen en rijwielen vereischte en geschikte wegen daarvoor open blijven".

Art. IV. Artikel 8, tweede lid, wordt gelezen als volgt:

„Bij of krachtens eene plaatselijke verordening, als bedoeld in artikel 7, eerste lid, kan ten aanzien van wegen binnen bebouwde kommen der gemeenten een hetzij door motorrijtuigen, hetzij door motorrijtuigen en rijwielen in acht te nemen maximum snelheid, niet beneden tien kilometer per uur, worden aangegeven, mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat de in acht te nemen maximum-snelheid wordt aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model."

Art. V. In artikel 29 vervallen de woorden: „doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het *Staatsblad*, waarin de wet is geplaatst".

Art. VI. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten enz.

Bij Kon. besluit van 30 November 1908 (*Staatsblad no.* 344) is bepaald, dat deze wet op 1 Januari 1909 in werking treedt.

KON. BESLUIT *van 10 October 1908, n°. 36, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen vaststelling van den suppletoiren ligger B. der wegen en voetpaden in de gemeente Bergh.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders der gemeente Bergh, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland dd. 28 April 1908, no. 106, waarbij bezwaar wordt gemaakt tot vaststelling van den door appellanten ontworpen suppletoiren ligger B. der wegen en voetpaden in hunne gemeente over te gaan;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur gehoord, advies van 16 September 1908, no. 175;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 October 1908, no. 262, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende dat de suppletoire ligger strekt tot opheffing van een gedeelte van het voetpad, voorkomende onder no. 93 van ligger B. der wegen en voetpaden te Bergh;

dat bij bovenvermeld besluit Gedeputeerde Staten hebben goedgevonden, Burgemeester en Wethouders van Bergh mede te deelen, dat Gedeputeerde Staten, gezien de tegen de opheffing van een gedeelte van het onderwerpelijke voetpad ingebrachte bezwaren, van oordeel zijn, dat er voor die opheffing geen aanleiding bestaat en mitsdien bezwaar moeten maken tot vaststelling van vorenbedoelden ontworpen suppletoiren ligger over te gaan;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten Burgemeester en Wethouders bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat een verzoek, ingebracht door de burgerrechtelijke eigenaren van het voetpadgedeelte is ingewilligd door den Raad, voor zooveel noodig, op 30 Augustus 1906 en, voor zooveel noodig, door Burgemeester en Wethouders op 31 Januari 1907, omdat dit gedeelte, naar hunne meening, voor het openbaar verkeer niet meer van nut of belang is, doch wel ten schade strekt van de eigenaren der betrokken gronden, omdat deze bij de beakkering hiervan veel last ondervinden, te meer daar het schuin over hunne perceelen loopt;

Overwegende, dat door het appelleerend bestuur niet is aangetoond, ja zelfs niet beweerd, dat het gedeelte van het voetpad, dat het van de ligger B. wil doen afvoeren, niet meer ten algemeenen dienste bestemd is;

dat veeleer het tegendeel uit de stukken is af te leiden, daar blijkt, dat een aantal personen bij de openbaarheid van het voetpadgedeelte belang hebben, weshalve het beroep als ongegrond moet worden afgewezen;

Gezien het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 15 October 1908, n°. 34, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van 22 Juli 1908, n°. 1, tot vaststelling van een reglement betrekkelijk de oprichting van boezemwaterschappen en van een algemeen reglement voor de boezemwaterschappen in die provincie.*

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat het wenschelijk is het reglement nopens de oprichting van waterschappen in Friesland, zooals dat laatstelijk is opgenomen in het Provinciaal blad no. 64 van 1904 te herzien;

Gelet op art. 190 der Grondwet, de artt. 136 en 138 der provinciale wet en art. 13 van de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur;

Gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van 24 October 1907, n°. 73, 2e afdeeling W.;

Besluiten:

Met intrekking van het hiervoor aangehaald reglement, vast te stellen navolgend

REGLEMENT betrekkelijk de oprichting van boezemwaterschappen in Friesland.

Art. 1. 1. Onder „boezemwaterschappen" verstaat dit reglement alle waterschappen, welke zijn gereglementeerd met inachtneming van de bepalingen van dit reglement.

2. Waar in dit reglement wordt gesproken van „waterschappen" worden bedoeld „boezemwaterschappen".

Art. 2. 1. Belanghebbenden en gemeentebesturen, die de oprich-

ting van een waterschap wenschelijk achten, kunnen onder opgaaf van redenen een daartoe strekkend verzoek aan de Staten richten.

2. Bij dat verzoek leggen zij over een plan en eene schetsteekening van het op te richten waterschap, zoomede eene aanbeveling van ten minste drie personen voor een voorloopig bestuur.

3. Het plan moet bevatten:

a eene omschrijving van het doel van het op te richten waterschap;

b. eene aanwijzing van de eigendommen, ten behoeve waarvan het zal worden opgericht;

c. eene opgaaf van de gezamenlijke grootte van deze eigendommen;

d. eene omschrijving van de werken, die aan het waterschapsgezag zullen worden onderworpen en, zoo noodig, vermelding, bij welke daarvan het geheele waterschap belang heeft en bij welke meer uitsluitend belang hebben sommige eigendommen in het op te richten waterschap;

e. eene aanduiding, welke eigendommen hebben te bestrijden de uitgaven van het waterschap en, zoo noodig, op welke van die eigendommen bijzondere verplichtingen zullen rusten, in allen gevalle naar welken maatstaf die verplichting zal worden geregeld;

f. eene opgaaf van de eigendommen, welke wel belang hebben bij het op te richten waterschap of bij werken, als bedoeld onder letter *d.* doch vrijgesteld zullen worden van de verplichtingen bedoeld bij letter *e.*

4. Indien niet door belanghebbenden of gemeentebesturen de oprichting van het waterschap is verzocht, geschiedt op verzoek van Gedeputeerde Staten de aanbeveling van leden voor een voorloopig bestuur door het bestuur der gemeente, waarin het op te richten waterschap of het grootste gedeelte ervan is gelegen.

Art. 3. 1. Indien belanghebbenden bijstand behoeven bij het opmaken van een plan en schetsteekening van een waterschap, kan op hun daartoe strekkend verzoek door Gedeputeerde Staten een opzichter bij den provincialen waterstaat worden aangewezen om hun dien bijstand, onder door Gedeputeerde Staten te stellen voorwaarden, te verleenen.

2. Door Gedeputeerde Staten kan aan den betrokken opzichter deskundige hulp worden verleend.

Art. 4. 1. De kosten voor de voorbereiding van de oprichting van het waterschap worden, zoo het waterschap tot stand komt, uit zijn kas voldaan.

2. Bij niet tot stand koming worden die kosten, zoover zij noodzakelijk zijn gebleken, op daartoe aan Gedeputeerde Staten in

te dienen en aan hunne goedkeuring onderworpen declaratie, uit de provinciale kas voldaan.

Art. 5. 1. Zoowel het verzoek van belanghebbenden of gemeentebesturen als een zelfstandig ontworpen voorstel van Gedeputeerde Staten tot oprichting van een waterschap wordt met een plan en schetsteekening op eene door Gedeputeerde Staten aan te wijzen plaats, gelegen in of in de nabijheid van het op te richten waterschap, gedurende 4 weken ter inzage nedergelegd.

2. Gedeputeerde Staten geven daarvan vooraf kennis door aankondiging in een of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen.

3. Belanghebbenden kunnen binnen den termijn van tervisielligging hunne bezwaren schriftelijk bij Gedeputeerde Staten indienen.

Art. 6. 1. Wanneer na verloop van den termijn van 4 weken naar het oordeel van Gedeputeerde Staten met de verdere voorbereiding van het op te richten waterschap kan worden doorgegaan, benoemen zij een voorloopig bestuur, bij voorkeur uit de belanghebbenden en met een ledental als zij wenschelijk zullen oordeelen, aan welk bestuur zij de stukken en bezwaren in art. 5 bedoeld toezenden.

2. Bij weigering van belanghebbenden benoemen Gedeputeerde Staten andere personen tot leden van het voorloopig bestuur.

3. De leden van dit bestuur blijven hunne betrekking bekleeden totdat, na de oprichting van het waterschap en vaststelling van het hiervoor opgemaakt bijzonder reglement, naar de hierbij gemaakte bepalingen het bestuur van het waterschap zal zijn samengesteld en dit het beheer van hen heeft overgenomen.

4. In de tusschentijds openvallende plaatsen wordt door Gedeputeerde Staten zoo noodig voorzien.

5. Komt het waterschap niet tot stand, dan worden de leden van het voorloopig bestuur door Gedeputeerde Staten van hunne betrekking ontheven.

Art. 7. 1. Het voorloopig bestuur ontwerpt ten spoedigste na zijne benoeming eene lijst, — overeenkomstig een model door Gedeputeerde Staten ontworpen en tegelijk met de stukken, bedoeld bij art. 5, alinea 1 aan het voorloopig bestuur toegezonden — vermeldende de namen van de eigenaren, vruchtgebruikers, opstalhouders of erfpachters van de eigendommen, waarop blijkens het ontworpen plan zal rusten de verplichting tot bestrijding der uitgaven van het op te richten waterschap, hunne woonplaatsen, de kadastrale aanduiding der eigendommen en voor ieder der op de lijst voorkomenden het totaal van de kadastrale grootte van al hunne tot het op te richten waterschap te brengen eigendommen.

Geldt volgens het plan voor de regeling der verplichting tot bestrijding der uitgaven van het op te richten waterschap een andere maatstaf dan de kadastrale grootte, dan wordt op die lijst — in plaats van achter elk eigendom de kadastrale grootte en voor ieder het totaal der kadastrale grootte van al hunne tot het op te richten waterschap te brengen eigendommen — achter elk eigendom die andere maatstaf uitgedrukt, zoomede voor ieder der op de lijst voorkomenden het totaal van hetgeen naar dien maatstaf voor al hunne tot het op te richten waterschap te brengen eigendommen is verkregen.

2. In de lijst worden niet opgenomen de namen van de eigenaren van de gronden, welke niet bij hen maar bij vruchtgebruikers, opstalhouders of erfpachters in gebruik zijn.

Art. 8. 1. Het voorloopig bestuur legt de lijst — voorzien van een onderschrift, inhoudende dat zij door hem is ontworpen — met het plan en de schetsteekening van het op te richten waterschap, - na voorafgaande bekendmaking in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen en na schriftelijke kennisgeving aan ieder die op de lijst voorkomt — gedurende eene maand voor belanghebbenden ter inzage op eene plaats in of in de nabijheid van het op te richten waterschap.

2. Ieder belanghebbende kan gedurende den in het vorige lid bedoelden termijn zijne bezwaren tegen de lijst schriftelijk bij Gedeputeerde Staten indienen.

3. Gedeputeerde Staten vragen het advies van het voorloopig bestuur over de ingekomen bezwaren.

4. Dat bestuur zendt de lijst — mede voorzien van een onderschrift, inhoudende dat zij na bekendmaking en kennisgeving, als in alinea 1 bedoeld, met het plan en de schetsteekening den voorgeschreven termijn ter inzage heeft gelegen — met de daartegen ingediende bezwaarschriften en zijn advies daaromtrent ten spoedigste aan Gedeputeerde Staten in, vergezeld van het plan en de schetsteekening.

5. Gedeputeerde Staten stellen de lijst vast, nadat zij daarin de naar aanleiding van de bezwaarschriften door hen noodig geoordeelde wijzigingen hebben aangebracht.

Art. 9. 1. Bij de mededeeling van een afschrift van de door hen vastgestelde lijst doen Gedeputeerde Staten aan het voorloopig bestuur opgave van de onderwerpen, die in het bijzonder reglement voor het op te richten waterschap moeten worden geregeld.

2. Binnen twee maanden daarna onderwerpt het voorloopig bestuur aan het oordeel van Gedeputeerde Staten de wijze, waarop

naar zijn oordeel de regeling van die onderwerpen moet geschieden.

3. Gedeputeerde Staten ontwerpen hierop een voorstel aan de Provinciale Staten tot oprichting van het waterschap en tot vaststelling van een bijzonder reglement daarvoor en zenden dit met eene memorie van toelichting en eene schetsteekening aan het voorloopig bestuur, met uitnoodiging om na voorafgaande bekendmaking in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen dat voorstel gedurende eene maand voor belanghebbenden ter inzage te leggen in of in de nabijheid van het op te richten waterschap.

4. Gedurende den termijn van tervisieligging, in het vorige lid bedoeld, kunnen belanghebbenden schriftelijk bezwaren tegen het voorstel indienen.

5. Deze bezwaren worden gericht tot de Provinciale Staten, doch ingediend bij de Gedeputeerde Staten en door hen om advies gesteld in handen van het voorloopig bestuur.

Art. 10. 1. Binnen eene maand na het verstrijken van den termijn van terinzageligging, bedoeld in art. 9, alinea 3, wordt door den voorzitter van het voorloopig bestuur eene vergadering belegd van hen, die zijn vermeld op de volgens art. 9, alinea 1, medegedeelde lijst.

2. Ten minste 14 dagen te voren worden door den voorzitter zij, die op de lijst voorkomen, bij advertentie in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen en tevens bij schriftelijke kennisgeving opgeroepen, en dag, uur en plaats van de te houden vergadering aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

3. In deze vergadering wordt het ontworpen bijzonder reglement artikelsgewijze aan de belanghebbenden voorgelezen en wordt in een van die vergadering opgemaakt verslag nauwkeurig aanteekening gehouden van de daartegen gemaakte bezwaren, in welk verslag moeten worden opgenomen de namen der personen, die zich tegen de oprichting van het waterschap verklaren.

4. Tot het opmaken van het verslag voegen Gedeputeerde Staten voor die vergadering een provinciaal ambtenaar als bijzonder secretaris aan het voorloopig bestuur toe.

Art. 11. 1. Bij de behandeling van het ontwerp bijzonder reglement kan ieder der op de lijst voorkomenden zich doen vertegenwoordigen bij lastgeving.

2. De huurder van een op de lijst vermeld onroerend goed wordt geacht tot het bijwonen van de vergadering door den eigenaar te zijn gemachtigd

Art 12. 1. Gehuwde vrouwen, met uitzondering van die, welke

voor zich het beheer harer goederen hebben bedongen of van goederen of van tafel en bed zijn gescheiden, minderjarigen, onder curateele gestelden, afwezigen en in het algemeen alle personen, die niet het beheer over hunne goederen hebben, worden bij de behandeling van het ontwerp bijzonder reglement vertegenwoordigd door hen, die volgens de wet met het beheer hunner goederen zijn belast.

2. Bij onverdeeldheid treedt ieder gerechtigde op, mits zijn recht naar het oordeel van het voorloopig bestuur op eene voldoende wijze blijke.

3. Rechtspersonen kunnen, behalve bij lastgeving, mede worden vertegenwoordigd door één der bestuurders, daartoe door deze bij besluit aangewezen.

4. Dit besluit wordt door den bestuurder aan den voorzitter van het voorloopig bestuur, vertoond.

Art. 13. 1. Na afloop van de vergadering, bedoeld in art. 10, zendt het voorloopig bestuur het proces-verbaal van het in die vergadering behandelde met de in art. 9, alinea 3, bedoelde stukken en de in zijne handen gestelde schriftelijke bezwaren aan Gedeputeerde Staten in met zijn advies over die bezwaren.

2. Al de in de vorige alinea bedoelde stukken worden bij het ter tafel brengen van het voorstel tot oprichting en reglementeering van het waterschap in de vergadering der Provinciale Staten door Gedeputeerde Staten bij het voorstel overgelegd.

Art. 14. Indien de door belanghebbenden ingebrachte bezwaren Gedeputeerde Staten aanleiding geven hun voorstel te wijzigen, wordt dit gewijzigd voorstel, voordat het door de Provinciale Staten wordt in behandeling genomen, door Gedeputeerde Staten op de plaats of plaatsen waar het oorspronkelijk voorstel heeft ter inzage gelegen, gedurende ten minste 14 dagen voor belanghebbenden ter inzage gelegd, nadat daarvan vooraf in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen aankondiging zal zijn gedaan.

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat het wenschelijk is vast te stellen een Algemeen reglement voor de boezemwaterschappen in Friesland;

Gelet op art. 190 der Grondwet en de artt. 136 en 138 der provinciale wet;

Gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van 24 October 1907, no. 73, 2e afdeeling W.;

Besluiten:

Vast te stellen navolgend

ALGEMEEN REGLEMENT voor de boezemwaterschappen in Friesland.

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1. 1. De bepalingen van dit algemeen reglement zijn van toepassing op al de bij het in werking treden daarvan bestaande boezemwaterschappen in Friesland, met uitzondering van de Workumermeerpolder en de Makkumer- en Parregastermeerpolders, en voorts op al de daarna in deze provincie opgericht wordende boezemwaterschappen, voor zoover niet bij het besluit tot oprichting is bepaald, dat het algemeen reglement of enkele bepalingen ervan voor dat boezemwaterschap niet zullen gelden.

2. Voor elk boezemwaterschap wordt een bijzonder reglement vastgesteld: *a.* tot omschrijving van zijn doel en van de werken, aan het waterschapsgezag onderworpen, met bepaling tevens, welke dier werken voor rekening van alle — en welke voor rekening van een gedeelte der ingelanden of van derden worden onderhouden; *b.* tot aanwijzing van de grenzen of van de kadastrale aanduiding van de eigendommen, ten behoeve waarvan het waterschap wordt opgericht, in allen gevalle met vermelding van de gezamenlijke kadastrale grootte van deze eigendommen, en *c.* tot regeling van de onderwerpen, waarin bij dit algemeen reglement niet is voorzien of die daarbij uitdrukkelijk aan de bijzondere reglementen is voorbehouden.

3. Onder boezemwaterschappen verstaat dit reglement alle waterschappen, welke zijn gereglementeerd met inachtneming van de bepalingen van het reglement nopens de oprichting van waterschappen in Friesland of van het reglement betrekkelijk de oprichting van boezemwaterschappen in Friesland.

4. Waar in dit reglement wordt gesproken van „waterschappen" worden bedoeld „boezemwaterschappen".

Hoofdstuk II.

Van de samenstelling en verkiezing van het bestuur.

Art. 2. 1. Aan het hoofd van het waterschap staat een bestuur, bestaande uit zooveel leden als het bijzonder reglement voor elk waterschap aanwijst.

2. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en een onder-voorzitter.

Art. 3. 1. Om tot lid van het bestuur te kunnen worden gekozen en om lid van het bestuur te kunnen zijn, moet men:

a. Nederlander zijn en den leeftijd van 21 jaar hebben bereikt;

b. eigenaar, vruchtgebruiker, opstalhouder, erfpachter, wettelijk beheerder of huurder zijn van in het waterschap liggende eigendommen;

c. niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid zijn ontzet.

2. De eigenaar en de huurder van hetzelfde onroerend goed mogen niet tegelijk zijn lid van het bestuur, tenzij het bijzonder reglement dit uitdrukkelijk toelaat.

3. Bij het bijzonder reglement wordt voor elk waterschap bepaald de graad van bloedverwantschap of zwagerschap, welke niet tusschen leden van het bestuur mag bestaan.

4. Opkomende zwagerschap, gedurende den tijd der zitting, maakt aftreding van de leden niet noodzakelijk.

5. De zwagerschap wordt geacht op te houden door den dood van de vrouw door wier huwelijk zij is ontstaan.

Art. 4. 1. De leden van het bestuur worden gekozen door de stemgerechtigde ingelanden, genoemd in art. 10, alinea 2.

2. Ieder stemgerechtigd ingeland ontvangt bij de stemming zooveel stembriefjes als hij naar den in art. 45, alinea 1, bedoelden algemeenen ligger stemmen kan uitbrengen.

Art. 5. 1. De verkiezing geschiedt in eene vergadering van ingelanden ten overstaan van het bestuur.

2. Er hebben zooveel stemmingen plaats als er personen te kiezen zijn.

3. Bij de eerste stemming wordt niemand gekozen dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

4. Wanneer niemand bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot eene tweede vrije stemming overgegaan.

5. Is ook bij deze geene volstrekte meerderheid verkregen, dan wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen, of, zijn de meeste stemmen tusschen meerdere personen verdeeld, tot allen, die aldus de meeste stemmen hebben erlangd.

6. Ook hierdoor geene volstrekte meerderheid verkregen zijnde, heeft er eene vierde stemming plaats over de twee personen, die bij de derde stemming de meeste stemmen hebben erlangd.

7. Zijn bij de derde stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij tusschenstemming uitgemaakt, over welke personen de vierde stemming zal loopen.

8. Indien hetzij bij deze tusschenstemming, hetzij bij de derde of vierde stemming de stemmen staken, beslist het lot.

Art. 6. 1. De tot lid van het bestuur gekozene verklaart, binnen 3 dagen nadat hem zijne verkiezing is medegedeeld, aan het bestuur of hij de benoeming al dan niet aanneemt. Aan den tot lid van het bestuur gekozene, die in de vergadering niet tegenwoordig is, geschiedt de mededeeling schriftelijk tegen afgifte van een bewijs van ontvangst.

2. Hij wordt, laat hij den tijd van 3 dagen, bedoeld in het eerste lid, zonder kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

3. Indien de gekozene zijne benoeming niet aanneemt of, op grond van het bepaalde in het tweede lid, geacht kan worden zijne benoeming niet aan te nemen, wordt binnen een maand een nieuwe verkiezing uitgeschreven.

4. Bezwaren tegen de verkiezing en ten opzichte van de vereischten bedoeld in art. 3 moeten, binnen acht dagen na de gehouden stemming, worden ingezonden bij Gedeputeerde Staten van Friesland, die daarop beslissen.

5. Nadat de termijn van beroep, gesteld bij art. 21 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), is verstreken of, ingeval beroep wordt ingesteld, nadat door den Koning op dat beroep zal zijn beslist, wordt, zoo noodig, binnen een maand eene nieuwe verkiezing uitgeschreven.

Art. 7. 1. De leden van het bestuur hebben zitting gedurende een zoodanig getal jaren als het bijzonder reglement voor elk waterschap bepaalt.

2. Na verloop van den bij het bijzonder reglement te bepalen tijd treedt een mede bij dat reglement te bepalen deel der leden van het bestuur af, volgens een door het bestuur bij loting op te maken rooster, die aan de vergadering van ingelanden wordt medegedeeld.

3. Wie een der vereischten verliest, bedoeld bij art. 3, houdt op lid van het bestuur te zijn met de eerstvolgende vergadering van ingelanden, behoudens zijne verplichting om verantwoording aan het bestuur te doen van het door hem gevoerd beheer.

Art. 8. 1. Hij, die ter vervulling eener buitengewone vacature

is gekozen, treedt af op het tijdstip, waarop degeen, in wiens plaats hij is gekozen, had moeten aftreden.

2. De leden van het bestuur kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen, dat door hen aan het bestuur wordt ingezonden. Zij blijven echter hunne betrekking waarnemen tot zij door anderen zijn vervangen.

3. De verkiezing ter vervulling van buitengewone vacatures geschiedt in de eerstvolgende gewone jaarvergadering of, zoo het bestuur het noodig acht, in eene buitengewone vergadering van ingelanden.

Art. 9. Aan de leden van het bestuur kan eene schadeloosstelling worden toegekend, indien daartoe door de stemgerechtigde ingelanden wordt besloten. In dit geval bepalen deze tevens het bedrag der schadeloosstelling.

Hoofdstuk III.

Van het stemrecht.

Art. 10. 1. Ingelanden zijn zij, die als eigenaren, vruchtgebruikers, opstalhouders of erfpachters op één of meer der in art. 45 bedoelde liggers voorkomen.

2. Stemgerechtigde ingelanden zijn die ingelanden, welke op den bij art. 45, al. 1 bedoelden algemeenen ligger en stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger die ingelanden, welke op een bijzonderen ligger als bedoeld bij art. 45, al. 4, zijn aangeslagen:

wat betreft de waterschappen, waar als maatstaf van stemrecht geldt de kadastrale grootte, voor ten minste zooveel aren, als bij het bijzonder reglement voor elk waterschap wordt aangegeven, en

wat betreft de waterschappen waar een andere maatstaf geldt dan de kadastrale grootte, voor zoodanig minimum als in het bijzonder reglement wordt bepaald.

Grond, die niet bij den eigenaar maar bij den vruchtgebruiker, opstalhouder of erfpachter in gebruik is, komt ten behoeve van den eigenaar niet in aanmerking.

3. In het bijzonder reglement wordt schaalsgewijze aangegeven hoeveel stemmen door stemgerechtigde ingelanden of stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger, naar gelang van hun aanslag als zoodanig op den algemeenen of bijzonderen ligger, mogen worden uitgebracht.

Art. 11. 1. Stemgerechtigde ingelanden en stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger kunnen zich in de vergadering, bij stemming over personen en zaken, doen vertegenwoordigen bij

eene schriftelijke lastgeving. Deze moet bij den aanvang van de vergadering aan het bestuur worden ter hand gesteld en wordt, indien daarin van de lastgeving slechts bij stemming over zaken is gebruik gemaakt, door het bestuur dadelijk na het einde van de vergadering aan den lasthebber teruggegeven. Is uit kracht van die lastgeving over personen gestemd, dan blijft de lastgeving bij het bestuur berusten zoolang volgens art. 6, al. 4, tegen de verkiezing bezwaren kunnen worden gemaakt, en niet in het hoogste ressort op ingebrachte bezwaren is beslist.

2. Een huurcontract wordt, indien de desbetreffende bepaling daarin is opgenomen, als een schriftelijke lastgeving erkend.

3. Één lasthebber mag niet meer dan één stemgerechtigd ingeland of stemgerechtigde krachtens een bijzonderen ligger vertegenwoordigen. Bij onverdeeldheid worden de gezamenlijke gerechtigden voor één lastgever gerekend.

4. Een stemgerechtigd ingeland en een stemgerechtigde krachtens een bijzonderen ligger kunnen, behalve voor zich zelf, ook als lasthebber optreden.

Art. 12. 1. Voor gehuwde vrouwen, met uitzondering van die, welke voor zich het beheer harer goederen hebben bedongen, of van goederen of van tafel en bed zijn gescheiden, voor minderjarigen, onder curateele gestelden, afwezigen en in het algemeen voor alle personen, die niet het beheer over hunne goederen hebben, wordt het stemrecht uitgeoefend door hen, die volgens de wet met het beheer van de goederen dier personen zijn belast.

2. Bij onverdeelde eigendommen brengt één van de mede-eigenaren, daartoe door deze schriftelijk aangewezen, al de stemmen uit, waarop die mede-eigenaren gezamenlijk recht hebben; bij gebreke van zoodanige aanwijzing stemt ieder mede-eigenaar in evenredigheid van zijn aandeel in die eigendommen, mits zijn recht, naar het oordeel van het bestuur, op eene voldoende wijze uit den algemeenen of bijzonderen ligger blijkt. Het door zulk een mede-eigenaar uit te brengen deel van de stemmen, die voor het geheele eigendom volgens den algemeenen of bijzonderen ligger kunnen worden uitgebracht, wordt naar beneden afgerond op geheele stemmen.

3. Voor rechtspersonen kan het stemrecht, behalve bij lastgeving, mede worden uitgeoefend door één der bestuurders, daartoe door deze bij besluit aangewezen.

4. Dit besluit wordt door den bestuurder aan het bestuur van het waterschap afgegeven.

5. Niemand mag, tenzij als bestuurder van een rechtspersoon, voor zich zelven en als wettelijk beheerder van eigendommen van

anderen, te zamen meer dan het hoogste getal stemmen uitbrengen, dat bij het bijzonder reglement van elk waterschap zal worden bepaald.

Hoofdstuk IV.

Van de vergaderingen van ingelanden en van het bestuur.

Art. 13. 1. Eenmaal in het jaar wordt eene algemeene vergadering van ingelanden gehouden. Deze vergadering wordt in dit reglement aangeduid met den naam „gewone jaarvergadering".

2. In die vergadering geschiedt het opnemen en vaststellen van de rekeningen over het vorige en de vaststelling van de begrootingen voor het loopende dienstjaar, de noodige verkiezing van leden van het bestuur en voorts de behandeling van alle zaken, die de belangen van het waterschap betreffen.

Art. 14. Buitengewone vergaderingen van ingelanden worden gehouden:

1°. indien het bestuur het noodig acht;

2°. indien ten minste zooveel stemgerechtigde ingelanden of stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger als bij het bijzonder reglement is bepaald en gezamenlijk als zoodanig op den algemeenen of bijzonderen ligger aangeslagen voor ten minste zooveel hectaren of, geldt een andere maatstaf dan de kadastrale grootte, voor ten minste zoodanig minimum, als mede bij dat reglement is aangegeven, schriftelijk, met opgaaf van redenen, hun verlangen tot het houden eener buitengewone vergadering aan het bestuur hebben te kennen gegeven.

Art. 15. Tijd en plaats van de vergaderingen worden door het bestuur bepaald, met dien verstande, dat de gewone jaarvergadering moet worden gehouden in de bij het bijzonder reglement aan te geven maand en de buitengewone vergadering, bedoeld bij art. 14, 2°, binnen vier weken nadat het verlangen is te kennen gegeven.

Art. 16. 1. De voorzitter is verplicht door oproeping in een of meer in het waterschap of in de nabijheid daarvan uitgegeven nieuwsbladen en door schriftelijke kennisgeving aan de stemgerechtigde ingelanden ten minste acht dagen vooraf tijd en plaats van de vergaderingen bekend te maken.

2. De oproeping en de schriftelijke kennisgeving houden zoo veel mogelijk de te behandelen punten in.

3. Punten, daarin niet vermeld, worden niet behandeld tenzij die door het bestuur van spoedeischenden aard worden verklaard en

ten minste twee derden der in de vergadering vertegenwoordigde stemmen in die behandeling toestemmen.

Art. 17. 1. Het bestuur vergadert zoo dikwijls als dit door den voorzitter wordt noodig geacht of het door de meerderheid der leden schriftelijk, met opgaaf van redenen, wordt gevraagd.

2. De oproeping ter vergadering geschiedt bij brief door den voorzitter, spoedeischende gevallen uitgezonderd, ten minste tweemaal vier en twintig uur vóór de te houden vergadering, met vermelding, zooveel mogelijk, van de te behandelen punten.

3. Heeft de vergadering plaats op verzoek van de bestuursleden, dan wordt zij gehouden binnen veertien dagen nadat het verzoek is gedaan.

Art. 18. 1. In eene vergadering van het bestuur mag geen besluit worden genomen, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.

2. Indien het in het vorig lid vereischte getal leden niet tegenwoordig is, wordt eene nieuwe vergadering uitgeschreven.

3. In deze laatste vergadering besluiten de aanwezigen, of besluit de aanwezige, over de in den oproepingsbrief vermelde punten.

4. Een lid van het bestuur, dat tevens is secretaris of ontvanger, onthoudt zich in bestuursvergaderingen van stemmingen, die zijn beheer als secretaris of ontvanger betreffen.

Art. 19. 1. Alle besluiten over zaken, zoowel in de vergaderingen van ingelanden als in die van het bestuur, worden genomen met volstrekte meerderheid van stemmen.

2. Over zaken wordt mondeling gestemd.

3. Bij staking van stemmen wordt de behandeling van het voorstel tot eene volgende vergadering verdaagd. Staken in die vergadering weder de stemmen, dan wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Art 20. 1. De stemming over personen voor benoemingen, voordrachten of aanbevelingen, zoowel in de vergaderingen van ingelanden als in die van het bestuur, geschiedt bij gesloten en ongeteekende briefjes, volgens de regelen bij art. 5 gesteld.

2. Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden tot bepaling der meerderheid niet medegerekend onder het getal der geldig uitgebrachte stemmen.

Art. 21. 1. In de vergaderingen van ingelanden brengen bij alle stemmingen de stemgerechtigde ingelanden en stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger zooveel stemmen uit als waarop zij volgens den algemeenen of den bijzonderen ligger recht hebben. Bij elke stemming over personen is art. 4, alinea 2, van toepassing.

2. In de bestuursvergaderingen stemmen de leden hoofdelijk.

Hoofdstuk V.

Van den voorzitter, den secretaris, den ontvanger en de andere ambtenaren.

Art. 22. 1. De voorzitter leidt de vergaderingen.

2. Hij ontvangt alle het waterschap betreffende stukken en brengt die in de eerste vergadering, waar zij behooren, ter tafel.

3. Hij is belast met de uitvoering van de besluiten van de stemgerechtigde ingelanden, van stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger en van het bestuur, voor zoover dit bij die besluiten niet anders is bepaald; voorts onderteekent hij met den secretaris alle stukken, van de vergaderingen van ingelanden en van het bestuur uitgaande.

4. Hij vertegenwoordigt het waterschap in en buiten rechten.

5. Hij is bevoegd en verplicht, indien de drang der omstandigheden geene voorafgaande bijeenroeping van het bestuur of van eene vergadering van ingelanden gedoogt, op eigen gezag al die maatregelen te nemen of te doen nemen, welke ter voorkoming van schade of gevaar in het belang van het waterschap worden vereischt, onder gehoudenheid om daarvan in eene binnen drie dagen bijeen te roepen vergadering aan het bestuur en in de eerstvolgende vergadering aan ingelanden kennis te geven.

6. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis wordt hij vervangen door den onder-voorzitter en deze weder door het aanwezig lid van het bestuur, dat het oudste in leeftijd is.

Art. 23. 1. Het bestuur wordt bijgestaan door een secretaris en een ontvanger, die door de stemgerechtigde ingelanden uit eene door het bestuur in te dienen voordracht van ten minste twee personen worden benoemd voor den tijd bij het bijzonder reglement bepaald. Ook zij, die niet tot de ingelanden behooren, zijn tot secretaris en tot ontvanger benoembaar.

2. Deze betrekkingen zijn vereenigbaar zoowel onderling als ook met die van lid van het bestuur, indien dit uit meer dan drie leden bestaat, met dien verstande evenwel, dat de ontvanger niet tevens voorzitter kan zijn.

3. De secretaris en de ontvanger worden geschorst door het bestuur.

4. Zij worden ontslagen bij besluit van stemgerechtigde ingelanden. Ontslag, anders dan overeenkomstig eigen verzoek, is steeds met redenen omkleed en behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

5. Indien volgens het bijzonder reglement van een waterschap nog andere ambtenaren in dienst van het waterschap zijn, geschieden de benoeming, de schorsing en het ontslag van die ambtenaren op de wijze, als in dat reglement is bepaald.

Art. 24. 1. De secretaris is belast met de bewaring van alle stukken en bescheiden, die het waterschap betreffen.

2. Hij legt daarvan een register aan en houdt het bij.

3. Hij zorgt voor het schrijven van alle stukken, die van de vergaderingen van ingelanden, van het bestuur en van den voorzitter uitgaan.

4. Hij maakt de liggers en kohieren op, houdt de boeken en registers aan en verricht verder het schrijfwerk, dat het bestuur noodig acht.

5. Alle stukken, van de vergaderingen van ingelanden en van het bestuur uitgaande, onderteekent hij met den voorzitter.

Art. 25. 1. De ontvanger is belast met de invordering van de ontvangsten en met het doen der uitgaven voor het waterschap en zorgt voor het aanhouden van de daarvoor benoodigde boeken, registers, enz.

2. Hij doet geene uitbetalingen, dan nadat de stukken door den voorzitter voor goedgekeurd zijn geteekend.

3. Hij doet jaarlijks in de gewone jaarvergaderingen van zijne ontvangsten en uitgaven over het vorig dienstjaar rekening en verantwoording, ingericht naar de orde der begrooting, onder overlegging van alle bewijsstukken.

4. De rekening moet vooraf door het bestuur nagezien en, ten blijke daarvan, onderteekend zijn.

5. Indien de stemgerechtigde ingelanden daartoe besluiten, is hij verplicht wegens zijn beheer zekerheid te stellen, waarvan de aard en het bedrag bij dat besluit worden bepaald.

Art. 26. 1. De ontvanger geeft aan het bestuur, zoo dikwijls dit het vordert, inzage van de boeken en de kas.

2. Gedeputeerde Staten kunnen, dit noodig achtende, opneming der kas van hunnentwege gelasten.

Art. 27. 1. De belooningen van den secretaris, den ontvanger en de andere ambtenaren worden, op voorstel van het bestuur, door de stemgerechtigde ingelanden bepaald.

2. Hunne instructiën worden, met inachtneming van de bepalingen van dit hoofdstuk, door het bestuur vastgesteld en aan de vergadering van ingelanden medegedeeld.

Hoofdstuk VI.

Van de bevoegdheden van de stemgerechtigde ingelanden, van de stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger en van het bestuur.

Art. 28. 1. Stemgerechtigde ingelanden besluiten, behoudens het bepaalde in het volgende artikel:

a. tot het aanwijzen van de werken die volgens het bijzonder reglement bij het waterschap in onderhoud zijn, maar die daarin niet afzonderlijk zijn aangeduid;

b. tot het bepalen van de afmetingen van de werken bij het waterschap in onderhoud, voor zoover die afmetingen niet zijn vermeld in het bijzonder reglement;

c. tot het buitengewoon onderhoud van de bestaande werken bij het waterschap in onderhoud;

d. tot het verpachten of op eenige andere wijze in gebruik geven van eigendommen en inkomsten van het waterschap met uitzondering van die, waarvan het verpachten bij het bijzonder reglement aan het bestuur is opgedragen;

e. tot het verleenen van uitstel, vermindering of kwijtschelding, die, krachtens de wet of eene overeenkomst, of op gronden van billijkheid, zoude toekomen aan huurders, pachters of gebruikers van eigendommen, of aan aannemers van werken of leveringen ten behoeve van het waterschap;

f. tot het verkoopen, vervreemden, ruilen, bezwaren of verpanden van eigendommen van het waterschap en het aangaan van dadingen, zoomede tot het aannemen van schenkingen of legaten, het aanvaarden of verwerpen van erfenissen, het koopen of op andere wijze verkrijgen van onroerende goederen ten behoeve van het waterschap;

g. tot het aangaan van geldleeningen en het aanwijzen van de middelen, waaruit de renten en aflossingen van de aan te gane geldleeningen zullen worden gevonden;

h. tot het voeren van rechtsgedingen, hetzij eischende of verwerende, en tot het berusten in rechterlijke uitspraken, onverminderd de verplichting van het bestuur tot het nemen van de noodige voorzorgsmaatregelen ter voorkoming van schade of verjaring;

i. tot het vaststellen van de begrooting en van de rekening, tot het verleenen van teruggaaf bij gebleken verkeerden aanslag op het kohier en tot het oninbaar verklaren van onbetaalde aanslagen;

j. tot het vaststellen van een reglement van orde voor hare vergaderingen;

k. tot het vaststellen van het peil en het bepalen van het doen van schouwingen tenzij dit te zamen of afzonderlijk in het bijzonder reglement uitdrukkelijk aan het bestuur wordt opgedragen;

l. tot het vaststellen der bestekken, van de voorwaarden van verhuring en van aanbesteding der werken en leveringen ten behoeve van het waterschap te doen, wier vaststelling door haar is voorbehouden;

m. betreffende zoodanige onderwerpen als nader bij het bijzonder reglement zullen worden aangegeven.

2. De besluiten sub *b* aangeduid behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Art. 29. 1. Aan de stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger behoort met betrekking tot hunne uitsluitende belangen gelijke bevoegdheid als in art. 28 aan de stemgerechtigde ingelanden is toegekend.

2. Art. 28, alinea 2, is mede van toepassing.

Art. 30. Aan het bestuur behooren die bevoegdheden, welke bij dit en het bijzonder reglement niet aan de stemgerechtigde ingelanden en aan de stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger zijn opgedragen of door deze krachtens art. 28, litt. *l*, zijn voorbehouden.

Art. 31. 1. Het bestuur houdt toezicht op het aanleggen en verbeteren en zorgt voor het goed onderhouden van alle werken die aan het waterschapsgezag zijn onderworpen.

2. Het bestuur regelt voorts de bemaling en zorgt dat die regelmatig en op tijd plaats heeft.

3. Het bestuur beveelt overeenkomstig art. 1 der wet van 9 Mei 1902 (*Staatsblad n°. 54*) de door hem noodig gekeurde werken en opruimingen en wijst de plaats aan waar de aarde en zoden moeten worden gehaald en de overtollige specie moet worden geborgen, benevens over welke gronden het vervoer moet plaats hebben

Art. 32. Het bestuur is bevoegd tot de verdere handelingen bedoeld bij art. 1 en volgende der wetten van 9 Mei 1902 (*Staatsblad n°. 54*) en van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad n°. 125*).

Art. 33. 1. Het bestuur verstrekt aan Gedeputeerde Staten en aan de besturen der gemeenten, waarin het waterschap is gelegen, de nopens het waterschap gevraagde inlichtingen en opgaven.

2. Indien Gedeputeerde Staten inzage wenschen te nemen van de bescheiden betreffende het geldelijk beheer van het waterschap, is het bestuur verplicht deze aan hen toe te zenden.

Art. 34. Het bestuur maakt de verordeningen, welke het in het belang van het waterschap noodig acht.

HOOFDSTUK VII.

Van het maken, afkondigen en uitvoeren van politie-verordeningen.

Art. 35. 1. Aan het bestuur behoort het maken van de politie-verordeningen. Daarbij worden in acht genomen de bepalingen der wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*) en de hiervolgende voorschriften.

2. Het bestuur ontwerpt de politie-verordeningen en legt een afschrift of een afdruk van dat ontwerp gedurende ten minste twintig dagen op de door hem aan te wijzen plaats of plaatsen voor de belanghebbenden ter inzage, nadat het daarvan vooraf kennis heeft gegeven aan de belanghebbenden door aankondiging in één of meer nieuwsbladen in de provincie uitgegeven.

3. Binnen den in het vorig lid gestelden termijn kunnen belanghebbenden bezwaren betreffende de ontwerp-verordening schriftelijk bij het bestuur indienen.

4. In de hiervoor bedoelde aankondiging wordt van dit recht van belanghebbenden melding gemaakt.

Art. 36. 1. De politie-verordeningen worden, na afloop van den termijn der ter inzage ligging, door het bestuur vastgesteld en aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring ingezonden, vergezeld van de ingediende bezwaarschriften en de beschouwingen van het bestuur daaromtrent, met mededeeling, of alinea 2 van art. 35 is nageleefd en aan welk gemeentebestuur of welke gemeentebesturen het ontwerp is toegezonden.

2. Is de politie-verordening door Gedeputeerde Staten goedgekeurd, dan brengt het bestuur dat onmiddellijk ter openbare kennis, door aankondiging op de in het vorig artikel aangegeven wijze.

3. In die bekendmaking wordt vermeld, dat en op welke plaats of plaatsen de politie-verordening gedurende dertig dagen na de dagteekening dier bekendmaking voor belanghebbenden ter inzage ligt.

4. Zij vermeldt tevens, dat binnen genoemd tijdvak van dertig dagen voor ieder belanghebbende beroep op den Koning open staat, en dat het adres van beroep moet worden gericht aan den Koning, doch ingediend bij den Commissaris der Koningin in de provincie.

Art. 37. 1. Het bestuur zorgt, dat binnen eene maand na het tijdstip, waarop volgens art. 11 der wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 139*), tot afkondiging kan worden overgegaan, de politie-verordening wordt afgekondigd.

2. De afkondiging geschiedt door aanplakking op de door het bestuur aan te wijzen plaats of plaatsen in of in de nabijheid van het waterschap, op denzelfden dag bij navolgend formulier:

Het bestuur van het waterschap
doet te weten:

dat door hem is vastgesteld en door de Gedeputeerde Staten van Friesland, bij hun besluit van den , no. , afdeeling , is goedgekeurd de volgende

POLITIE-VERORDENING.

(Titel en inhoud der verordening.)

En is hiervan afkondiging geschied op de bij het waterschapsreglement voorgeschreven wijze, den

Het bestuur voornoemd,
Voorzitter.
Secretaris.

3. Heeft de Koning de politie-verordening goedgekeurd, dan worden in vorenstaande zinsnede de woorden „door de Gedeputeerde Staten van Friesland, bij hun besluit van den , no. , afdeeling " vervangen door „bij Koninklijk besluit van ".

Art. 38. 1. Tegelijk met de afkondiging wordt een afschrift of afdruk van de politie-verordening voor een ieder ter lezing gelegd voor den tijd van drie maanden, op de door het bestuur aan te wijzen plaats of plaatsen.

2. Daarvan wordt onmiddellijk in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen kennis gegeven, waarbij tevens worden vermeld de dag, waarop de politie-verordening, volgens de daarin voorkomende aanwijzing of volgens de wet, in werking treedt, benevens de prijs, waarvoor zij voor het algemeen verkrijgbaar is gesteld bij den secretaris van het waterschap.

3. Het bestuur is belast met de zorg voor de uitvoering der politie-verordeningen.

Hoofdstuk VIII.

Van de bestrijding der uitgaven en de regeling der verplichtingen.

Art. 39. 1. De verplichting tot bestrijding der uitgaven van het waterschap, die van de oprichting er onder begrepen, rust op de in het bijzonder reglement aan te duiden eigendommen — ongebouwde met of zonder de gebouwde, al naarmate het bijzonder reglement dit zal bepalen — naar den maatstaf in het bijzonder reglement aan te geven en in verband met het verschillend belang, dat die eigendommen bij het waterschap hebben.

2. Bij het bijzonder reglement wordt voor elk waterschap bepaald, welke eigendommen van deze verplichtingen kunnen worden vrijgesteld en in een klasse van vrijdom gebracht.

Art. 40. De verplichting tot bestrijding der uitgaven voor den aanleg, de verbetering en het onderhoud van werken, waarbij sommige eigendommen in het waterschap — ongebouwde met of zonder de gebouwde, al naarmate het bijzonder reglement dit zal bepalen — meer uitsluitend belang hebben, rust op die eigendommen naar den maatstaf in het bijzonder reglement aan te geven en in verband met het verschillend belang, dat die eigendommen bij die werken hebben.

Art. 41. Indien het verschillend belang, bedoeld in de artt. 39 en 40 bestaat, worden de betrokken eigendommen voor elke verplichting afzonderlijk in klassen verdeeld.

Art. 42. 1 Na daarover het schriftelijk advies van drie op zijne aanbeveling door Gedeputeerde Staten te benoemen onpartijdige deskundigen te hebben ingewonnen, ontwerpt het bestuur voor de regeling van elke der verplichtingen een afzonderlijk besluit, houdende bepaling van:

a. het getal der klassen;

b. de omschrijving der eigendommen in de onderscheidene klassen op te nemen, door kenschetsing van hunnen aard en hunne ligging in verband met het verschillend belang dat zij bij het waterschap of de in art. 40 bedoelde werken hebben;

c. de verhouding van de klassen onderling.

2 De in de eerste alinea bedoelde besluiten worden — voorzien van een onderschrift, inhoudende dat zij door het bestuur zijn ontworpen — met de adviezen der deskundigen, gedurende twintig dagen ter inzage van belanghebbenden nedergelegd, nadat daarvan door het bestuur vooraf aankondiging zal zijn gedaan in één of meer nieuwsbladen in de provincie uitgegeven en schriftelijk zal zijn kennis gegeven aan ieder der daarbij betrokken belanghebbenden.

3. Zij worden daarna — mede voorzien van een onderschrift, inhoudende dat zij na aankondiging en kennisgeving, als in het vorige lid bedoeld, met de adviezen der deskundigen, den voorgeschreven termijn ter inzage hebben gelegen — ten spoedigste aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

Art. 43. 1. Ieder belanghebbende kan gedurende den in het vorig artikel genoemden termijn bij op zegel gesteld bezwaarschrift zijne bezwaren tegen deze besluiten bij Gedeputeerde Staten indienen.

2. Gedeputeerde Staten, het bestuur gehoord, beslissen op de bezwaren en stellen de besluiten vast, nadat zij daarin de door

hen, naar aanleiding van de ingediende bezwaarschriften, noodig geoordeelde wijzigingen hebben aangebracht.

Art. 44. 1. Nadat de termijn van beroep van deze besluiten van Gedeputeerde Staten, gesteld bij art. 21 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176)*, is verstreken of, ingeval beroep is ingesteld, nadat door den Koning op dat beroep is beslist, geschieden de indeelingen der eigendommen in de bij voormelde besluiten vastgestelde klassen door de in art. 42 bedoelde deskundigen, onder leiding van het bestuur.

2. Van die indeelingen worden afzonderlijke processen-verbaal opgemaakt.

Art 45. 1. Van de verplichting, bedoeld in art. 39, 1° lid, wordt, nadat in de waterschappen waar de eigendommen een verschillend belang bij het waterschap hebben, voor zoover noodig, zijn in acht genomen de bepalingen in de artt. 41 tot en met 44, door het bestuur een algemeene ligger opgemaakt, overeenkomstig een aan Gedeputeerde Staten voorgedragen en door deze goedgekeurd model.

2. De algemeene ligger wordt, indien eene klassificatie heeft plaats gehad, met het besluit, waarbij de klassificatie is vastgesteld en met het proces-verbaal van de deskundigen, gedurende veertien dagen — voorzien van een onderschrift, inhoudende dat hij door het bestuur is opgemaakt — voor de ingelanden ter inzage gelegd, na aankondiging daarvan door het bestuur in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen en na schriftelijke kennisgeving aan ieder der ingelanden.

3. De algemeene ligger wordt daarna — mede voorzien van een onderschrift, inhoudende dat hij na aankondiging en kennisgeving, als in het vorige lid bedoeld, den voorgeschreven termijn ter inzage heeft gelegen — ten spoedigste aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

4. Bovendien worden, indien ten aanzien van één of meer werken, bijzondere verplichtingen als bedoeld in art. 40 bestaan, van die verplichtingen door het bestuur, nadat in de waterschappen waar de betrokken eigendommen een verschillend belang bij het werk of de werken hebben, voor zoover noodig, zijn in acht genomen de bepalingen in de artt. 41 tot en met 44, één of meer bijzondere liggers opgemaakt, overeenkomstig de aan Gedeputeerde Staten voorgedragen en door deze goedgekeurde modellen.

5. Voor deze bijzondere liggers geldt het bepaalde bij het 2e en 3e lid van dit artikel.

Art. 46. 1. Voor de eerste maal na de oprichting van een waterschap geschiedt het opmaken van de in het vorig artikel bedoelde liggers door het voorloopig bestuur.

2. Indien bij de wijziging van het bijzonder reglement van een waterschap wordt in het leven geroepen eene nieuwe verplichting, rustende uitsluitend op sommige eigendommen in het waterschap, wordt de eerste bijzondere ligger hiervan zoo spoedig mogelijk na het in werking treden van de wijziging van het bijzonder reglement door het bestuur opgemaakt met inachtneming van het bepaalde in het vorig artikel.

Art. 47. 1. Ieder belanghebbende kan, gedurende den in art. 45, al. 2, bedoelden termijn, bij op zegel gesteld bezwaarschrift, zijne bezwaren tegen de liggers bij Gedeputeerde Staten indienen, die na het voorloopig bestuur of het bestuur te hebben gehoord, op de bezwaarschriften beslissen en de liggers vaststellen nadat zij daarin de, naar aanleiding van de ingediende bezwaarschriften, door hen noodig geoordeelde wijzigingen hebben aangebracht.

2. Van de beslissing van Gedeputeerde Staten staat, ingevolge art. 19, in verband met art. 21 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), beroep op den Koning open

Art. 48. 1. Deze liggers zijn de grondslag van de rechten en verplichtingen van ingelanden.

2. Veranderingen door eigendomsovergang, scheiding, splitsing of andere oorzaken ontstaan, worden desgevraagd na overlegging van een overtuigend bewijsstuk en voorts jaarlijks vóór de gewone jaarvergadering ambtshalve door het bestuur op de liggers aangebracht en gelden van het oogenblik, waarop zij zijn aangebracht.

Art. 49. 1. De liggers worden ten minste om de tien jaar herzien.

2. Bij elke herziening wordt door de vergadering van ingelanden overwogen, of de schaal, bedoeld in art. 10, alinea 3, wijziging behoeft.

De uitslag dier overweging wordt aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

3. De bepalingen van de artikelen 45 en 47 zijn bij de herziening van toepassing.

4. Op verzoek van de vergadering van ingelanden kan van de verplichting tot herziening door Gedeputeerde Staten ontheffing worden verleend.

5. Gedeputeerde Staten kunnen ten allen tijde ambtshalve de herziening der liggers gelasten.

Art. 50. 1. De in het waterschap gelegen watergangen, die niet in onderhoud zijn bij het waterschap of een deel daarvan en die bevorderlijk zijn aan het doel van het waterschap, moeten, behoudens bestaande verplichtingen van anderen, op de bestaande

afmetingen worden onderhouden door de eigenaren en gebruikers van de daaraan gelegen erven of gronden ieder voor de halve breedte.

2. De pompen, duikers en dammen, die niet in onderhoud zijn bij het waterschap of een deel daarvan en die bevorderlijk zijn aan het doel van het waterschap, moeten, behoudens bestaande verplichtingen van anderen, op de bestaande afmetingen worden onderhouden door de eigenaren en gebruikers der erven of gronden waartoe die pompen, duikers en dammen behooren.

Art. 51. 1. De eigenaren en gebruikers van in het waterschap gelegen gronden, grenzende aan een watergang, waarvan het onderhoud geschiedt door of onder toezicht van het bestuur van het waterschap, zijn verplicht op hunne gronden de specie te ontvangen, die tot behoorlijk onderhoud als waterloozing uit dien watergang te halver breedte wordt verwijderd. Het bijzonder reglement bepaalt, of voor grondberging door het waterschap vergoeding zal worden gegeven.

2. Deze verplichting strekt zich uit tot de geheele breedte op die plaatsen, waar aan de andere zijde van den watergang een niet tot het waterschap behoorend eigendom ligt, of waar aan de andere zijde de aanwezigheid van een huis, erf, boomgaard, weg, reed of voetpad de specie-berging belet.

3. De in alinea 1 bedoelde eigenaren en gebruikers zijn mede verplicht zelve of van hunnentwege de op hunne gronden uitgeworpen specie te verwijderen of te doen verwijderen binnen zoodanigen termijn en op zoodanigen afstand van den bovenkant van den wal als in het bijzonder reglement wordt bepaald.

Hoofdstuk IX.

Van de begrootingen, de rekeningen, de kohieren, enz.

Art. 52. 1. Het bestuur biedt in de gewone jaarvergadering den stemgerechtigden ingelanden en den stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger ter vaststelling aan door hem ontworpen begrootingen van de ontvangsten en uitgaven voor het aangevangen dienstjaar, ingericht naar door het bestuur vast te stellen modellen.

2. De aanvang en het einde van het dienstjaar, waarover deze begrootingen loopen, worden bij het bijzonder reglement bepaald.

Art. 53. 1. Het bestuur zorgt, dat de begrootingen, met de rekeningen van het vorig dienstjaar, gedurende acht dagen vóór

de vergadering, op een door het bestuur te bepalen plaats, worden nedergelegd ter inzage van ingelanden.

2. Bij de uitschrijving der vergadering wordt de plaats, waar de begrootingen en rekeningen ter inzage liggen, vermeld.

Art. 54. 1. Stemgerechtigde ingelanden en stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger stellen de rekeningen en begrootingen vast, wat de rekeningen betreft na advies van een uit de desbetreffende ingelanden en stemgerechtigden in de vorige gewone jaarvergadering gekozen commissie van drie personen. Bij eventueele vervanging van één of meer dezer drie personen, worden in de gewone jaarvergadering tevens drie plaatsvervangers gekozen.

2. De besluiten van de stemgerechtigde ingelanden en van de stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger, waarbij de rekeningen zijn vastgesteld, strekken, voor zoover de daarbij goedgekeurde ontvangsten en uitgaven betreft, aan het bestuur en den ontvanger tot ontheffing.

Art. 55. 1. Binnen twee maanden, nadat de begrootingen zijn vastgesteld, worden door den secretaris, in overeenstemming met de liggers, de kohieren van omslag tot de bedragen als bij de begrootingen zijn uitgetrokken, opgemaakt.

2. Deze kohieren worden door den secretaris van een onderschrift voorzien, inhoudende, dat zij door hem zijn opgemaakt, en daarna gedurende acht dagen ter inzage van ingelanden nedergelegd, nadat hij daarvan vooraf op de in het bijzonder reglement bepaalde wijze zal hebben kennis gegeven.

3. Binnen dien tijd kan ieder zijne bezwaren bij het bestuur indienen.

4. Het bestuur beslist op de bezwaren en stelt de kohieren met of zonder verandering vast.

5. De kohieren worden daarna onderteekend door het bestuur, met de verklaring, dat ze den voorgeschreven termijn ter inzage van ingelanden hebben gelegen en door het bestuur zijn vastgesteld en worden vervolgens zoo spoedig mogelijk door den secretaris aan den ontvanger gezonden.

Art. 56. 1. De ontvanger zendt, uiterlijk 20 dagen vóór het eerste betalingstijdstip, aan ieder aangeslagene en aanslag-biljet, vermeldende het bedrag van den aanslag, in hoeveel termijnen betaald moet worden, de plaats en de tijdstippen van betaling.

2. Het bestuur bepaalt bij de vaststelling van de kohieren in hoeveel termijnen en op welke tijdstippen de betalingen moeten geschieden.

3. Na bekomen machtiging van het bestuur is de ontvanger

bevoegd den aanslag bij voldaan geteekend aanslagbiljet te doen innen, met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid

Art. 57. Bij gebreke van betaling binnen den bepaalden tijd worden de nalatigen vervolgd door den ontvanger, overeenkomstig de bepalingen der wet van 9 Mei 1902 (*Staatsblad* n°. *54*).

Art. 58. 1. De kosten van uitreiking der waarschuwing of van toezending daarvan bij aangeteekenden brief, bedoeld in art 6 der wet van 9 Mei 1902 (*Staatsblad* n°. *54*), en van het sommeeren, bedoeld in art. 7 dier wet, zoomede de kosten van beteekening van het dwangbevel en verdere kosten van parate executie komen, tenzij na verzet tegen het dwangbevel bij rechterlijk gewijsde wordt beslist, dat de omslag niet of niet geheel verschuldigd is, ten laste van den in gebreke geblevene.

2. Indien de waarschuwing wordt uitgereikt en het sommeeren geschiedt door een beambte van het waterschap, is aan het waterschap voor elke waarschuwing 10 cent en voor elke sommatie 50 cent verschuldigd, zullende die verschuldigdheid op de uit te reiken stukken worden vermeld.

3. Deze kosten komen, nadat zij ingevorderd zijn, ten bate van den beambte door wien de uitreiking is geschied.

4. Indien de waarschuwing bij aangeteekenden brief door den ontvanger is toegezonden, is door den ingebreke geblevene voor elken aangeteekenden brief 15 cent verschuldigd.

5. De vervolgingskosten, die niet op de nalatige omslagschuldigen kunnen worden verhaald, komen ten laste van het waterschap en worden door den ontvanger in zijne rekening voor uitgaaf gebracht.

Hoofdstuk X.

Van de wijziging van het algemeen reglement en van de bijzondere reglementen.

Art. 59. 1. Het bestuur van het waterschap heeft ten allen tijde de bevoegdheid tot Gedeputeerde Staten het verzoek te richten om een voorstel aan de Staten te doen tot wijziging van het algemeen reglement of van het bijzonder reglement van het waterschap, aan het hoofd waarvan het staat.

2. Bij dat verzoek legt het bestuur over eene juiste omschrijving van de gewenschte wijziging met vermelding van de artikelen, die daardoor verandering ondergaan, onder bijvoeging van eene memorie van toelichting.

3. Indien de verzochte wijziging strekt om in het bijzonder reglement in het leven te roepen eene nieuwe verplichting als bedoeld

in art. 40, rustende uitsluitend op sommige eigendommen in het waterschap, dan voegt het bestuur bij zijn verzoek een plan en teekening betreffende de in het leven te roepen nieuwe verplichting, welk plan moet bevatten:

a. eene omschrijving van het doel der nieuwe verplichting;

b. eene omschrijving van de daarbij betrokken werken;

c. eene aanduiding van de eigendommen, waarop de nieuwe verplichting zal rusten en van den maatstaf, waarnaar die verplichting zal worden geregeld;

d. eene opgaaf van de eigendommen, welke wel belang hebben bij de werken, bedoeld sub *b* doch vrijgesteld zullen worden van de nieuwe verplichting.

Art. 60. 1. Een voorstel van Gedeputeerde Staten tot wijziging van het algemeen reglement wordt met eene memorie van toelichting aan de gemeentebesturen in *Friesland* toegezonden en door de zorg dier besturen op de secretarieën gedurende twintig dagen ter inzage nedergelegd, nadat daarvan door Gedeputeerde Staten vooraf aankondiging zal zijn gedaan in een of meer in de provincie uitgegeven nieuwsbladen.

2. Binnen den in de vorige alinea gestelden termijn kunnen belanghebbenden bezwaren tegen de voorgestelde wijziging bij de Staten indienen bij bezwaarschrift, in te zenden aan Gedeputeerde Staten.

3. Na verloop van den in de eerste alinea bepaalden termijn wordt door de gemeentebesturen het hun toegezonden voorstel van Gedeputeerde Staten, voorzien van een onderschrift, inhoudende dat het na aankondiging als in dit artikel bedoeld den voorgeschreven termijn ter inzage heeft gelegen, aan Gedeputeerde Staten teruggezonden.

Art. 61. Gedeputeerde Staten noodigen hierop het bestuur van elk waterschap uit om binnen een door hen gestelden termijn eene vergadering van ingelanden te beleggen ten einde hunne meening over het ter inzage gelegen hebbend voorstel te doen kennen en om binnen eene maand na die vergadering een uittreksel uit het proces-verbaal wegens het in die vergadering verhandelde voor zooveel dat voorstel betreft, aan Gedeputeerde Staten in te zenden met hun advies over de daartegen in die vergadering ingebrachte bezwaren.

Art. 62. 1. Voor het voorstel van Gedeputeerde Staten tot wijziging van een bijzonder reglement gelden de bepalingen van de artikelen 60 en 61, met dienverstande, dat de mededeeling van het voorstel alleen wordt gedaan aan het bestuur van het water-

schap, waarvan de wijziging van het bijzonder reglement wordt voorgesteld, en dat ook alleen in dit waterschap het voorstel ter inzage wordt nedergelegd en de vergadering van ingelanden wordt gehouden.

2. Indien in het voorstel tot wijziging van een bijzonder reglement is opgenomen een voorstel om in het leven te roepen een nieuwe verplichting als bedoeld in art. 40 van dit algemeen reglement, rustende uitsluitend op sommige eigendommen in het waterschap, dan wordt bij het voorstel, dat voor belanghebbenden ter inzage wordt gelegd, gevoegd een plan, bevattende het in de derde alinea van art. 59 bepaalde, zoomede een teekening en wordt het ter inzage leggen door het bestuur van het waterschap schriftelijk medegedeeld aan ieder der eigenaren, vruchtgebruikers, opstalhouders of erfpachters van de eigendommen, waarop de nieuwe verplichting zal rusten.

Art. 63. Bij het ter tafel brengen van het voorstel tot wijziging van het algemeen reglement of van het bijzonder reglement in de vergadering der Provinciale Staten worden door Gedeputeerde Staten met de door ingelanden ingediende bezwaarschriften overgelegd de in art. 61 bedoelde processen-verbaal met het daarop door het bestuur van het waterschap uitgebracht advies.

Art. 64. Indien de door ingelanden ingebrachte bezwaren Gedeputeerde Staten aanleiding geven hun voorstel te wijzigen, wordt dit gewijzigd voorstel, voordat het door de Provinciale Staten in behandeling wordt genomen, gedurende acht dagen voor ingelanden ter inzage gelegd, nadat daarvan vooraf in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen door Gedeputeerde Staten aankondiging zal zijn gedaan.

Hoofdstuk XI.

Slot- en overgangsbepalingen.

Art. 65. Geschillen nopens de toepassing van dit reglement en van elk bijzonder reglement, zoomede geschillen tusschen de stemgerechtigde ingelanden en stemgerechtigden krachtens een bijzonderen ligger, gelijk alle geschillen van bestuur tusschen de waterschappen onderling, worden door Gedeputeerde Staten of in hooger beroep door den Koning beslist.

Art. 66. 1. De schadevergoeding aan de eigenaren te verleenen wegens afgraving, vergraving, verhooging of in bezitneming van eigendommen ten behoeve van den aanleg van de werken van het waterschap, zoomede wegens grondberging bij de uitvoering van

den aanleg van vorenbedoelde werken, wordt, indien die eigendommen niet gratis daarvoor worden afgestaan, of indien het bestuur en de eigenaren het onderling niet eens kunnen worden over de waarde, bepaald door drie door Gedeputeerde Staten op verzoek van de meest gereede partij te benoemen deskundigen.

2. De drie deskundigen beslissen bij meerderheid van stemmen.

3. De kosten der taxatie komen ten laste van den eigenaar en van het waterschap, ieder voor de helft.

4. Indien bij afgraving, vergraving, verhooging of in bezitneming van eigendommen de eigenaar zich tot minnelijken afstand ongenegen verklaart, geschiedt de onteigening overeenkomstig de bepalingen der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad n°. 125*).

Art. 67 1. De eerste verkiezing van leden van het bestuur heeft plaats ten overstaan van het voorloopig bestuur, binnen een maand na het verstrijken van den termijn van het in het tweede lid van art. 47 bedoeld beroep of, ingeval dit beroep is ingesteld, binnen eene maand nadat door den Koning op dat beroep is beslist.

2. De voorzitter van het voorloopig bestuur roept binnen veertien dagen, nadat de nieuwe bestuursleden zijn benoemd, hen ter vergadering op en draagt het beheer en wat verder tot het waterschap betrekking heeft, aan hen over.

3. Hiervan wordt een verslag opgemaakt en afschrift daarvan onverwijld aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

Art. 68. 1. Dit algemeen reglement wordt geacht voor een waterschap in werking te treden op denzelfden dag waarop het bijzonder reglement voor het waterschap in werking treedt.

2. Op dienzelfden dag houdt op van kracht te zijn het bestaande reglement voor het waterschap.

3. De besturen en alle ambtenaren en beambten, ingevolge de bepalingen van het bestaande reglement benoemd, blijven gehandhaafd totdat zij door anderen naar de bepalingen van dit reglement zijn vervangen.

4. Alle op den dag van inwerkingtreding van dit reglement voor het waterschap verbindende liggers, kohieren, politie-verordeningen, instructiën enz., worden gehandhaafd, totdat zij achtereenvolgens door andere worden vervangen.

Door de vaststelling van deze reglementen is vervallen het reglement nopens de oprichting van waterschappen in Friesland, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Juli 1874, no. 14.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat van 16 October 1908, L^a. I, Afdeeling Waterstaat, houdende, met intrekking van de bij beschikking van 24 Mei 1901, n°. 167, Afd. Waterstaat T vastgestelde Algemeene instructie voor de beambten bij Rijkskanalen, vaststelling van de volgende Algemeene instructie voor de ambtenaren en de beambten bij de Rijkskanalen.*

ALGEMEENE INSTRUCTIE voor de ambtenaren en de beambten bij de Rijkskanalen.

§ I Algemeene Bepalingen.

Art. 1. Deze instructie geldt voor de havenmeesters, sluis- en hulpsluismeesters, sluis- en hulpsluis-, stuw-, brug-, pont-, kanaal- en dijkwachters, sluis-, brug-, pont- en havenknechten.

Bij kanalen waar geen havenmeester is aangesteld, wordt diens dienst vervuld door den betrokken opzichter van den waterstaat.

Art. 2. De standplaatsen van de ambtenaren en de beambten worden door den Minister bepaald.

De ambtenaren en beambten staan onder de bevelen van den hoofdingenieur-directeur en den ingenieur met het toezicht op het kanaal belast; de sluismeesters en de beambten bovendien onder die van den havenmeester en den betrokken opzichter van den waterstaat.

De ambtenaren en beambten ontvangen van den hoofdingenieur-directeur zoodanige bijzondere instructiën, als in het belang van den dienst noodig zijn. Zij zijn verplicht de hun gegeven instructiën en bevelen na te komen en op te volgen.

Art. 3. De ambtenaren en beambten zijn verplicht, ieder voor zoover zijne bevoegdheid strekt, te zorgen voor de handhaving der bepalingen van het van kracht zijnde algemeen reglement en het bijzonder reglement van politie, van het reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving en van zoodanige reglementaire voorschriften als door of namens den hoofdingenieur-directeur worden bepaald.

Bij ingrijpende en twijfelachtige gevallen vragen de ambtenaren en beambten om nadere bevelen: de havenmeester aan den ingenieur en de verdere ambtenaren en beambten aan den havenmeester; doch wanneer hiertoe de tijd ontbreekt, handelen zij, op eigen verantwoordelijkheid, zoodanig als zij meenen te behooren.

Zij geven van het door hen verrichte onmiddellijk kennis: de

havenmeester aan den ingenieur en de overige ambtenaren en beambten aan den havenmeester.

Art. 4. Van elke door hen geconstateerde overtreding der reglementen van politie of andere reglementen wordt door de ambtenaren en beambten proces-verbaal opgemaakt, dat, overeenkomstig het alg. reglement van politie, aan den rechterlijken ambtenaar met de vervolging belast, wordt ingezonden.

Voor zooveel deze processen-verbaal niet door den havenmeester zelf zijn opgemaakt, geschiedt deze inzending door diens tusschenkomst. Van de door de overige ambtenaren en beambten opgemaakte processen-verbaal wordt voorts door hen een afschrift aan den havenmeester gezonden.

De havenmeester zendt dit afschrift, alsmede afschrift van de door hem zelven opgemaakte processen-verbaal, aan den ingenieur, die ze na kennisneming, zoo noodig van zijne opmerkingen vergezeld, aan den hoofdingenieur-directeur doet toekomen.

De havenmeester teekent de processen-verbaal, door de overige ambtenaren en beambten opgemaakt, voor „gezien", en voegt bij de inzending zoodanige inlichtingen of beschouwingen als hij noodig oordeelt.

Art, 5. Van alle belangrijke voorvallen of van ongevallen, waardoor de werken worden beschadigd en gevaar voor doorbraak of belemmering in het verkeer te water of te land ontstaat of te vreezen is, wordt, desnoods per telegram of bode, kennis gegeven: door den havenmeester aan den ingenieur en den opzichter, door de overige ambtenaren en beambten aan den havenmeester en den opzichter, die ieder afzonderlijk, na gedaan plaatselijk onderzoek, een verslag aan den ingenieur inzenden.

De ambtenaren en beambten, evenals de opzichter, zenden de door hen opgemaakte processen-verbaal van schadevaring aan den havenmeester, die ze, gelijk de processen-verbaal door hem zelven opgemaakt, vergezeld van zijne beschouwingen, aan den ingenieur zendt, zoo noodig na gedaan plaatselijk onderzoek.

Overeenkomstig het alg. reglement van politie, worden, zoo mogelijk, de processen-verbaal van schadevaring in afschrift aan den betrokken schipper medegedeeld.

Voor zooverre een proces-verbaal niet door den opzichter is opgemaakt, kan daarbij worden overgelegd eene verklaring van dien ambtenaar of van een ander deskundige, vermeldende den staat der beschadigde werken vóór en nà de schadevaring, de kosten voor de herstelling noodig, of de herstelling spoed vereischt, enz.

Art. 6. De ambtenaren en beambten geven van elk gebrek,

hetwelk aan de onder hun beheer staande werken ontstaat of dreigt te ontstaan, onverwijld kennis aan den opzichter.

Art. 7. Van het verlies van voorwerpen in het kanaal wordt door den havenmeester aan den ingenieur, door de overige ambtenaren en beambten aan den havenmeester kennis gegeven.

Art. 8. De havenmeester voert rechtstreeksche briefwisseling met den ingenieur.

De briefwisseling der overige ambtenaren en beambten geschiedt door tusschenkomst van den havenmeester. In spoedvereischende of hoogstbelangrijke gevallen zijn zij ook bevoegd zich rechtstreeks tot den ingenieur te wenden, mits een afschrift van den brief gelijktijdig aan den havenmeester worde toegezonden.

De ambtenaren en beambten zijn verplicht al de in hunne betrekking aan hen gerichte brieven en de afschriften van hunne brieven, registers, aanteekeningen en voorwerpen den dienst betreffende, zorgvuldig te bewaren.

Deze stukken worden bij vervanging aan hun opvolger overgegeven of, zoo deze bij het verlaten van den dienst niet aanwezig is, aan den havenmeester toegezonden.

Art. 9. De ambtenaren en beambten, aan wie van Rijkswege woningen worden aangewezen, zijn gehouden daarin hun gewoon verblijf te vestigen. Zij moeten die woningen met hun gezin zindelijk en ordelijk bewonen, mogen geen deel daarvan aan anderen afstaan, verhuren of in gebruik geven, en moeten zorgen dat daaraan geen schade door verwaarloozing ontstaat.

Ook het houden van kostgangers in die woningen is niet geoorloofd, tenzij de hoofdingenieur-directeur vergunning hiertoe verleent, wanneer Rijks- of andere algemeene belangen, te zijner beoordeeling, afwijking van den regel wettigen.

De ambtenaren en beambten zijn verplicht de kleedingstukken, voor zoover deze hun van Rijkswege worden verstrekt, gedurende de dienstwerkzaamheden te dragen en die voorwerpen zindelijk en ordelijk te onderhouden.

Art. 10. De ambtenaren en beambten mogen zich nimmer zonder verlof van hunnen post verwijderen.

De hoofdingenieur-directeur is bevoegd hun een verlof te verleenen van hoogstens veertien dagen, de ingenieur van hoogstens acht dagen, en de havenmeester aan de andere ambtenaren en beambten van hoogstens vier dagen, onder gehoudenheid tot onmiddellijke kennisgeving aan den ingenieur en den opzichter, met opgave van de wijze waarop in den dienst zal worden voorzien.

Art. 11. Ingevolge het Koninklijk besluit van 5 November 1851

(*Staatsblad n°. 141*), mogen de ambtenaren en beambten geen ander bezoldigd ambt aannemen dan met toestemming der Koningin. Zij mogen ook geene particuliere betrekking uitoefenen, onder welke benaming of van welken aard ook en geenerlei opdracht aanvaarden, tenzij met bijzondere vergunning van den Minister

Zij mogen geene werken, het kanaal of hetgeen daartoe behoort betreffende, aannemen, noch eenig deel daarin hebben, evenmin mogen zij of hunne huisgenooten eene tapperij of herberg houden, jaagpaarden verhuren of, behoudens het hierna bepaalde, schippersbenoodigdheden vervaardigen of verkoopen, sterken drank verkoopen of een winkel houden.

De hoofdingenieur-directeur kan hun echter in bijzondere gevallen vergunnen, in het belang der scheepvaart brood, melk, eieren en bepaald aan te wijzen schippersbenoodigdheden te verkoopen.

De ambtenaren en beambten zijn verplicht het publiek voorkomend te bejegenen en aan belanghebbenden, op verzoek of ambtshalve, de noodige inlichtingen te geven omtrent al wat de vaart op het kanaal betreft.

Zij mogen, zonder bijzondere vergunning van den Minister, geene giften of geschenken aannemen van schippers of bemanning van schepen of houtvlotten, of van andere bij de scheepvaart belanghebbenden, noch ook van vereenigingen of andere personen, waarmede zij door hunne dienstbetrekking in aanraking komen.

Het is aan ieder ambtenaar of beambte verboden, van onder hem dienende ambtenaren of beambten of van Rijkswege bezoldigde knechten, diensten voor zijn persoonlijk belang of voor dat van zijn gezin te vorderen.

Art. 12. Wegens verkeerde handelingen, verzuim, plichtverzaking, vergrijp tegen de ondergeschiktheid, dronkenschap of wangedrag van welken aard ook, kunnen de door den Minister aangestelde ambtenaren en beambten door hem uit 's Rijksdienst worden ontslagen, of kan aan die ambtenaren en beambten eene schorsing worden opgelegd, hetzij in dienst en bezoldiging, hetzij in bezoldiging alleen.

In voorkomende gevallen zijn de hoofdingenieurs-directeur en de ingenieurs bevoegd, in afwachting van 's Ministers beslissing, die ambtenaren en beambten aanvankelijk in dienst te schorsen.

Daarvan wordt onverwijld aan den Minister kennis gegeven.

Art. 13. Bij ongesteldheid van een ambtenaar of een beambte, waardoor hij belet wordt zijn dienst te verrichten, wordt daarvan door den havenmeester aan den ingenieur en den opzichter, en door de andere ambtenaren en beambten aan den havenmeester en den opzichter kennis gegeven.

Bij overlijden geschiedt dit eveneens door den meest nabij wonenden ambtenaar of beambte.

Bij ontstentenis van den havenmeester aanvaardt de betrokken opzichter tijdelijk diens dienst.

De havenmeester voorziet tijdelijk in den dienst van de andere ambtenaren en beambten.

§ II. Van den Havenmeester.

Art. 14. De havenmeester is belast met de regeling der vaart door het kanaal, met de aanwijzing der ligplaatsen en met de rechtstreeksche uitoefening der politie op het geheele kanaal met zijne havens en al hetgeen er toe behoort.

Hij is tevens verplicht in het algemeen toezicht te houden op de handhaving der politie door de overige ambtenaren en beambten, en zorgt vooral dat de verlichting der havens, sluizen, bruggen en ponten behoorlijk plaats heeft, en dat de voorgeschreven seinen, zoowel bij dag als bij nacht, tijdig worden geheschen of getoond.

Art. 15. De havenmeester ziet toe dat, bij het invallen van vorst, de buitenhavens, zoo noodig, van schepen worden ontruimd, en verder al die maatregelen en voorzorgen worden genomen, welke in de reglementen zijn voorgeschreven of dienstig kunnen zijn om schade aan Rijkswerken of ongelukken te voorkomen.

Wordt het kanaal tijdens vorst door stoombooten bevaren, dan geeft hij daarvan onmiddellijk kennis aan den ingenieur, wanneer hij dit voor de kanaalwerken of om andere redenen nadeelig acht.

Art. 16. Geene aftapping of inlating van water in het kanaal geschiedt zonder bevel of vergunning van den ingenieur.

De havenmeester doet daarvan tijdig mededeeling aan den opzichter en de betrokken ambtenaren en beambten, zoodat de bevelvoerders van schepen en vlotten gewaarschuwd en de seinen kunnen geheschen of getoond worden.

Art. 17. In geval een loods schade vaart of zich aan overtreding van de kanaalreglementen schuldig maakt, of wel zich in kennelijken staat van dronkenschap bevindt, geeft de havenmeester daarvan onmiddellijk kennis aan den inspecteur van het loodswezen, en doet, na grondig onderzoek van de zaak, zoo noodig, aan dien ambtenaar een voorstel tot het straffen van zoodanigen loods.

Wanneer door den opzichter of een der ambtenaren of beambten een voorstel tot het straffen van loodsen aan den havenmeester wordt gedaan, doet deze daaromtrent aan genoemden inspecteur geen voorstel, dan na de zaak nader persoonlijk te hebben onderzocht.

Art 18. De havenmeester zendt de voor den ingenieur bestemde

brieven en rapporten van de overige ambtenaren en beambten, na kennisneming, ten spoedigste aan dien ingenieur, met bijvoeging van zijne aanmerkingen of beschouwingen.

Uiterlijk op den derden dag van elke maand, zendt hij aan den ingenieur eene opgave in dubbel van de scheepvaartbeweging, welke in de vorige maand heeft plaats gehad, en vult daartoe de staten in, hem door den ingenieur verstrekt.

Art. 19. De havenmeester houdt toezicht op het gedrag en de plichtsbetrachting der overige ambtenaren en beambten. Van alle verzuimen en verkeerde of met hunne plichten strijdige handelingen geeft hij dadelijk kennis aan den ingenieur.

Hij is mede belast met het toezicht op het behoorlijk bijhouden van de registers en de verdere opgaven en aanteekeningen, welke door de ambtenaren en beambten moeten worden bijgehouden en tracht zich door onderlinge vergelijking te overtuigen of zulks met zorg en nauwgezetheid geschiedt.

Vóór den 5den December van elk jaar zendt hij aan den ingenieur een verslag nopens bekwaamheid, dienstijver, gedrag en geschiktheid van de onder hem dienende ambtenaren en beambten. Wanneer dit verslag hem aanleiding geeft om voorstellen te doen, is hij daartoe bevoegd.

§ III. Van de Sluiswachters.

Art. 20. De sluiswachter is belast met de regeling der vaart, het aanwijzen van ligplaatsen en de rechtstreeksche uitoefening der politie in en nabij de sluizen en de daarbij behoorende havens. Hij maakt de schippers bekend met aanstaande afstrooming en spuiingen en zorgt dat al de noodige maatregelen ter voorkoming van onheilen worden genomen.

Art. 21. De sluiswachter zorgt voor de goede bediening van de hem toevertrouwde sluizen en daarbij behoorende werken en regelt de werkzaamheden zoodanig dat de schuttingen en de doorvaart met den meesten spoed en met inachtneming der noodige voorzorgsmaatregelen plaats hebben, waartoe hij zooveel doenlijk de schuttingen persoonlijk verricht.

Het openen van de schuiven, kleppen of andere middelen tot doorlating van water door de deuren of riolen, alsmede het sluiten van deze, moet steeds geleidelijk geschieden en wel, voor meerdere doorlaat-openingen tegelijk, zoodanig dat het ontstaan van sterke stroomingen zooveel mogelijk worde voorkomen. Het laten dichtvallen van schuiven of kleppen door eigen gewicht is verboden.

De sluiswachter zorgt dat de deuren der sluizen tijdens de schut

tingen worden dichtgezet en niet door aandrang van water worden dichtgeslagen.

Hij is verder verplicht te zorgen:

dat des nachts de deuren met de daartoe bestemde middelen gesloten en de krukken der rinketten afgenomen en opgeborgen worden;

dat de geopende deuren geheel in de kassen worden gehaald, en bij spuiing en afstrooming in dien stand stevig worden bevestigd en afgesloten;

dat, na iedere spuiing of strooming, de slagkanten der slagdorpels worden onderzocht en zoo noodig gezuiverd Dit moet ook geschieden telkens wanneer bij het dichtzetten der deuren eenige hinder wordt opgemerkt;

dat bij gladheid de sluismuren en loopbruggen met zand worden bestrooid;

dat bij ijzeren deuren maandelijks de waterstand in de luchtkamers wordt opgenomen en aangeteekend;

dat de wachtlokalen op en bij de sluis behoorlijk worden schoongehouden.

De sluiswachter onderzoekt mede van tijd tot tijd, doch minstens éénmaal per maand, en bepaaldelijk na iedere langdurige spuiing of strooming, of er aan de uiteinden der stortebedden verdieping is ontstaan en of de ballast en de bestorting schade hebben geleden.

De sluiswachter zorgt voor de goede verlichting van de sluis of de sluizen en de daarbij behoorende havens, alsmede dat de voorgeschreven lichten en andere seinen tijdig aanwezig zijn en worden geheschen of getoond.

Art. 22. De sluiswachter zorgt, voor zooveel dit niet aan anderen is opgedragen, dat de beweegbare deelen der sluizen met toebehooren steeds voorzichtig behandeld worden, behoorlijk worden gesmeerd, goed gangbaar blijven, en zoowel als de lantarens, sluismuren, loopplanken, loopbruggen, trappen, peilschalen en roeibooten bestendig schoongehouden worden.

Bij vorst zorgt hij, dat het ijs rondom de palen der dukdalven en langs de sluisdeuren en muren dagelijks wordt losgemaakt en zooveel mogelijk uit de schutkolken en deurkassen wordt verwijderd.

Voorts zorgt hij, voor vooveel dit niet aan anderen is opgedragen, dat de onmiddellijk bij de sluis behoorende klinkerbestrating grasvrij en schoongehouden wordt.

Art 23. De sluiswachter van eene sluis nabij eene buitenhaven gelegen, zorgt dat, wanneer het schutpeil bereikt is, het verval

tusschen de buiten- en de binnendeuren verdeeld blijft, en dat wanneer de sluis door storm- of hooge vloeden meer dan gewoon verval heeft te keeren, zij zoowel des daags als des nachts met de meeste zorg wordt bewaakt.

Ook bij het uitstroomen en spuien moet, zoowel bij nacht als bij dag, de wacht bij de sluis worden gehouden.

Art. 24. De sluiswachter is belast met de zorg voor en de bewaring van al de bij de sluis behoorende schotbalken, booten, gereedschappen en andere voorwerpen en is daarvoor verantwoordelijk.

Hij geeft daarvan niets af dan met machtiging van den ingenieur of den opzichter en tegen bewijs van ontvangst.

Hij houdt den inventaris van die voorwerpen nauwkeurig bij, en doet tijdig aan den opzichter voorstellen tot herstelling of vernieuwing van het aanwezige en tot aanschaffing van nieuw materieel.

De sleutels der bergplaatsen berusten onder hem; bij zijne afwezigheid moet zijn plaatsvervanger die sleutels onder zijne berusting hebben.

Art. 25. De sluiswachter zendt de opgaven van de scheepvaartbeweging tijdig aan den havenmeester, ingericht volgens het aan hem te geven model, en getrokken uit het register, zooals dat dagelijks door hem moet worden ingevuld.

De sluiswachter houdt nauwkeurig aanteekening van den tijd, waarop het spuien of stroomen met zijn sluis of aflaatduiker begint en eindigt, alsmede van de waterstanden bij het begin en het einde waargenomen.

Ook de dagelijksche waterstanden en de waarnemingen omtrent ijsbezetting worden door hem aangeteekend, op de wijze als hem door den ingenieur wordt gelast.

Art. 26. Ingeval aan den sluiswachter een of meer sluisknechten van Rijkswege zijn toegevoegd, staan die onder zijne bevelen en zijn zij hem in de uitoefening van den dienst behulpzaam.

De werkzaamheden door dien knecht of die knechten te verrichten, worden zooveel mogelijk op vasten voet door den sluiswachter geregeld, onder goedkeuring van den ingenieur.

De sluiswachters en de sluisknechten moeten, voor zooveel hun dienst dit toelaat, de schippers op hun verzoek en volgens hunne aanwijzing behulpzaam zijn bij het vastmeeren en losmaken der vaartuigen in de sluis.

De sluiswachter waakt voor de plichtsbetrachting en het goed gedrag dezer sluisknechten, en voor het geval dat zij Rijksgebouwen bewonen, zorgt hij dat dit geschiedt op de wijze als in art. 9 is

voorgeschreven; voorts ziet hij toe, dat door hen wordt nageleefd het bepaalde in art. 11, 2de lid.

Bij ongeschiktheid, onwil, nalatigheid of handelingen in strijd met de reglementen of instructiën draagt de sluiswachter, door tusschenkomst van den havenmeester, aan den ingenieur hunne schorsing of hun ontslag uit den dienst voor. Een afschrift van deze voordracht zendt hij aan den opzichter.

Art. 27. Het bepaalde in de artt. 20 tot en met 26 geldt mede voor de sluismeesters, hulpsluismeesters en hulpsluiswachters.

§ IV. Van de Brugwachters.

Art. 28. De brugwachter is belast met de regeling der vaart, het aanwijzen van ligplaatsen en de rechtstreeksche uitoefening der politie in en nabij de brug. Hij waarschuwt de schippers voor te verwachten spuiing en afstrooming, en zorgt dat de noodige maatregelen ter voorkoming van onheilen worden genomen.

Art. 29. De brugwachter zorgt dat de brug goed wordt bediend, bij de aankomst van vaartuigen tijdig geheel wordt geopend en bij een ophaalbrug, dat de balans wordt vastgezet.

Hij moet de voerlieden tijdig van het open zijn der brug verwittigen en vóór het openen der brug, de toegangen daarheen afsluiten.

Bij sluiting der brug zorgt de brugwachter dat daarover geen overtocht plaats heeft, vóórdat de schuiven of andere sluitwerken zijn gesloten of aangezet.

De brug wordt voortdurend gesloten gehouden en alleen voor het doorlaten van vaartuigen geopend. Des nachts wordt de gesloten stand met de daartoe bestemde middelen verzekerd.

De brugwachter zorgt voor de goede verlichting van de brug, van een half uur nà zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang, alsmede dat de voorgeschreven lichten en andere seinen tijdig aanwezig zijn en worden geheschen of getoond.

Art. 30. De brugwachter zorgt dat de beweegbare deelen der brug met hare ijzerwerken steeds voorzichtig behandeld worden, behoorlijk worden gesmeerd en goed gangbaar blijven.

De beweegbare brug moet goed in evenwicht worden gehouden en de ballast daarnaar geregeld.

Bij een vlotbrug zorgt de brugwachter dat de koebruggen met kleppen bij alle waterstanden steeds stijf in de kettingen hangen, en dit niet hooger dan 0.15 meter boven de dekken der vlotten.

De brugwachter zorgt dat de bruggen, leuningen, lantaarns, loopplanken, landhoofden, penanten en al wat er toe behoort, steeds

schoon worden gehouden, en dat bij gladheid de bruggen en opritten met zand worden bestrooid, zoodat de overtocht veilig kan plaats hebben.

Bij vorst zorgt de brugwachter dat het ijs rondom de brug, de dukdalven en toebehooren dagelijks wordt losgemaakt en in de nabijheid der woning steeds een bijt open is.

Art 31. De brugwachter is belast met de zorg voor en de bewaring van al de bij de brug behoorende voorwerpen en gereedschappen en is daarvoor verantwoordelijk.

Hij houdt den inventaris van die voorwerpen nauwkeurig bij en doet tijdig aan den opzichter voorstellen tot herstelling of vernieuwing van het aanwezige- en tot aanschaffing van nieuw materieel.

Art. 32. De brugwachter zendt, voor zoover dit van hem gevorderd wordt, de opgaven der scheepvaartbeweging tijdig aan den havenmeester, ingericht volgens het aan hem te geven model, en getrokken uit het register, zooals dat dagelijks door hem moet worden ingevuld.

De waterstanden, alsmede de waarnemingen omtrent de ijsbezetting, worden door hem aangeteekend, op de wijze als hem door den ingenieur wordt gelast.

Art. 33. Ingeval aan den brugwachter een of meer brugknechten zijn toegevoegd, staan die onder zijne bevelen en zijn zij hem in de uitoefening van den dienst behulpzaam.

De brugwachter handelt ten opzichte van deze beambten zooals in art. 26 voor den sluiswachter is bepaald met betrekking tot de sluisknechten

§ V. Van de Pontwachters.

Art. 34. Bij spuiing wijst de pontwachter aan de nabij-liggende schippers geschikte ligplaatsen aan en zorgt dat de noodige maatregelen ter voorkoming van onheilen worden genomen.

Art. 35. De pontwachter bedient de pont in persoon en zorgt dat de overtocht ten spoedigste plaats heeft en dat niemand daarin onnoodig verhinderd wordt.

Hij regelt den overtocht zoodanig dat de scheepvaart niet belemmerd wordt.

Tot voorkoming van ongelukken, zorgt hij dat niet te veel personen of dieren tegelijk en niet te zware vrachten worden overgezet en wacht met overzetten wanneer aankomende vaartuigen dicht genaderd zijn.

De pontwachter zorgt dat de pont en de boot, wanneer zij niet tot overzetten worden gebruikt, behoorlijk zijn vastgelegd, en dat

de tros of de ketting, welke tot het overhalen der pont dient, tot op den bodem van het kanaal gezonken wordt, opdat de scheepvaart ongehinderd kan plaats hebben.

Des nachts worden de pont en de boot met de daartoe bestemde middelen vastgelegd.

De pontwachter zorgt voor de goede verlichting van het veer, van een half uur nà zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang, alsmede dat de voorgeschreven lichten en seinen tijdig aanwezig zijn en worden geheschen of getoond.

Art. 36. De pontwachter zorgt dat de pont en de veerboot, de steigers en de toegangen, alsmede de lantaarns bestendig schoon en de pont en de boot steeds droog worden gehouden. Bij gladheid bestrooit hij de kleppen, de steigers en de toegangen met zand, zoodat de overtocht veilig kan plaats hebben.

Bij vorst zorgt de pontwachter dat het ijs rondom de steigers, de pont en de overige bij het veer behoorende vaartuigen dagelijks wordt losgemaakt en dat de ponthaven wordt opengehouden.

Bij ijsbezetting zal de pontwachter een behoorlijk slop, minstens 0,50 M. breeder dan de pont, vrij houden en zorgen dat de pont niet door het ijs beschadigd wordt.

Dit slop moet, ter voorkoming van ongelukken, door riet of stroo en met ijsschotsen worden afgezet.

Het overzetten met de pont zal bij vorst volgehouden moeten worden tot dat het ijs zonder gevaar door paarden en vrachten kan worden gebruikt.

Alsdan zorgt de pontwachter voor het aangeven van een behoorlijk pad over het ijs.

Bij dooiweder zal de pont weder tot overzetten worden gebezigd.

Art. 37. Ingeval aan den pontwachter een of meer pontknechten zijn toegevoegd, staan die onder zijne bevelen en zijn zij hem in de uitoefening van den dienst behulpzaam.

De pontwachter handelt ten opzichte van deze beambten, zooals in art. 26 voor den sluiswachter is bepaald met betrekking tot de sluisknechten.

Slotbepaling.

Art. 38. Voor de kanalen waarvoor nog geene bijzondere reglementen zijn vastgesteld, treedt deze instructie in werking tegelijk met de vaststelling der bijzondere reglementen.

KON. BESLUIT *van 20 October 1908, n°. 33, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake niet-goedkeuring van eene wijziging van den ligger B der wegen en voetpaden in de gemeente Millingen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Millingen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland dd. 8 April 1908, no. 31, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene door Burgemeester en Wethouders ontworpen wijziging van den ligger B der wegen en voetpaden in die gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 9 Juli 1908, no. 156 en van 16 September 1908, no. 156/43;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 16 October 1908, no. 250, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende dat, ten einde den bouw van eene speelplaats bij de bijzondere meisjesschool te Millingen mogelijk te maken, door Burgemeester en Wethouders ingevolge art. 10 van het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland, opgenomen in het Provinciaal blad no. 59 van 1889, een suppletoire ligger B. is ontworpen en ingezonden aan Gedeputeerde Staten met verzoek, het voetpad voorkomende onder no. 36 van den ligger B. der wegen en voetpaden dezer gemeente af te voeren;

dat bij besluit van 8 April 1908, no. 31, Gedeputeerde Staten hebben besloten aan Burgemeester en Wethouders mede te deelen, dat Gedeputeerde Staten niet kunnen instemmen met de voorgenomen liggerwijziging, nu daartegen een bezwaarschrift is ingediend;

dat intusschen, waar onder de onderteekenaars van bedoeld bezwaarschrift slechts een viertal — F. Lelie en drie buurgenooten — kan geacht worden een meer of minder belang bij het voortbestaan van gemeld voetpad te hebben, de mogelijkheid niet schijnt uitgesloten, dat op een of andere afdoende wijze aan de aangevoerde bezwaren wordt tegemoet gekomen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten Burgemeester en Wethouders bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat het algemeen belang als gebiedende eisch vordert, dat het voetpad van den ligger worde afgevoerd.

Overwegende: dat door het appelleerend bestuur niet is aangetoond, ja zelfs niet is beweerd, dat het voetpad, voorkomende onder no. 36 van den ligger B. der wegen en voetpaden der gemeente Millingen, welk voetpad het appelleerend bestuur van den ligger wil doen afvoeren, niet meer ten algemeenen dienste is bestemd;

dat veeleer het tegendeel uit de stukken is af te leiden, daar blijkt dat een aantal personen bij de openbaarheid van het voetpad belang hebben, weshalve het beroep als ongegrond moet worden afgewezen;

Gezien het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 23 October 1908, n°. 46, houdende, met intrekking van de te dezer zake bestaande voorschriften, nadere bepaling van de vergoeding van onkosten voor verplaatsing van ambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 20 October 1908, no. 226, afdeeling Comptabiliteit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van de te dezer zake bestaande voorschriften, te bepalen, dat tot vergoeding van onkosten aan ambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, die verplaatst worden of in het belang van den dienst moeten verhuizen, door Onzen Minister van Waterstaat eene tegemoetkoming kan worden toegekend van ten hoogste:

een twaalfde der laatst toegekende jaarwedde aan hen, voor wie deze *f* 3000 te boven gaat;

f 250 aan hen, wier jaarwedde *f* 3000 of minder bedraagt:

f 100 aan onbezoldigden.

Deze tegemoetkoming wordt echter niet verleend, wanneer:

1. de verplaatsing het gevolg is van plichtverzuim of wangedrag:

2. belanghebbende op zijn verzoek binnen een door Onzen voornoemden Minister te stellen termijn wordt verplaatst.

Onze Minister enz.

Zie verder de circulaire van 12 December 1908, no. 242 Afd. Comptabiliteit.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 23 October 1908, n°. 239, Afd. Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, betreffende het in dienst stellen van tijdelijk personeel bij onderhoudsbestekken.*

Meermalen komt het voor dat arbeiders, die volgens de bestekken door de aannemers zijn beschikbaar te stellen voor het doen van opmetingen, peilingen, bediening van roeibooten of voor andere diensten ten behoeve van de Directie en die wegens hoogen leeftijd daarvoor niet meer in aanmerking kunnen komen zich tot mijn Departement wenden met het verzoek om in het genot te worden gesteld van een jaarlijksche gratificatie.

Deze arbeiders doen dan zoodanig beroep op 's Rijks schatkist, onder voorgeven dat zij gedurende een aantal jaren den Staat gediend hebben, en hoewel dit niet juist is, daar zij feitelijk in dienst van den aannemer waren, is het moeilijk dergelijke verzoeken van de hand te wijzen

Het komt mij in verband hiermede wenschelijk voor dat de Ingenieurs en de opzichters de, volgens de bestekken te hunner beschikking te stellen personen, niet langer aanhouden dan voor den duur van een onderhoudsbestek, opdat de permanentie van dienst, waarop men zich thans beroept, worde vermeden

Ik heb de eer U uit te noodigen de aandacht van voormelde ambtenaren op het bovenstaande te vestigen, waartoe een aantal exemplaren dezer circulaire hiernevens gaat.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 24 October 1908, L^e N. Afd. Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, betreffende het vervullen van Zondagsdiensten bij Rijkswaterstaatswerken door Rijksarbeiders.*

Het is mij gebleken, dat in meerdere directiën het vervullen van Zondagsdienst bij sluizen, bruggen, enz. ter vervanging van kanaalbeambten, die vrij-af hebben, wordt opgedragen aan arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken, die nimmer op Zondag eigen dienst hebben te verrichten.

Waar herhaaldelijk klachten zijn ingediend over het gemis aan voldoende Zondagsrust komt het mij gewenscht voor deze wijze van vervanging zooveel mogelijk te beperken.

In verband hiermede vestig ik er Uwe aandacht op, dat dergelijke werkzaamheden slechts bij uitzondering aan arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken, en nimmer tegen hun wil of wensch, mogen worden opgedragen, terwijl voor het *geregeld* vervullen daarvan steeds mijne toestemming zal moeten worden gevraagd.

Het ligt in de bedoeling deze toestemming alleen in die gevallen te verleenen, waarin hulp van particuliere zijde moeilijk is te verkrijgen

U gelieve het bovenstaande ter kennis te brengen van de onder Uwe bevelen dienende ambtenaren, waartoe de noodige exemplaren dezer aanschrijving hiernevens gaan.

KON. BESLUIT *van 3 November 1908, n°. 26, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van 21 Juli 1908, n°. 13, tot vaststelling van een reglement op het toezicht der wegen in die provincie.*

De Staten der provincie Groningen;

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten van 15 Mei 1908, no. 4, 1e afdeeling, tot vaststelling van een nieuw reglement op het toezicht der wegen;

Gelet op art. 140 der Provinciale wet;

Besluiten, onder Koninklijke goedkeuring, vast te stellen het volgende:

REGLEMENT op het toezicht der wegen in de provincie Groningen.

§ 1. Algemeene Bepalingen.

Art. 1. De voorschriften van dit reglement zijn van toepassing op:

1°. alle tot openbaar gebruik dienende of bestemde wegen en tot zoodanige wegen behoorende werken, die bij de invoering van dit reglement aan schouw onderworpen zijn;

2°. alle wegen en tot wegen behoorende werken, welke hierna door de rechthebbenden tot openbaar gebruik worden bestemd en dientengevolge aan schouw worden onderworpen.

De wegen en werken, welke op de bestaande en laatstelijk goedgekeurde leggers voorkomen, worden, voor zoover niet anders blijkt, gerekend te behooren tot de tot openbaar gebruik dienende of bestemde wegen en werken, die bij de invoering van dit reglement aan schouw onderworpen zijn.

Voor zoover niet anders blijkt, worden onder wegen zoowel voetpaden als rijwegen verstaan.

Tot de wegen behooren de daarin gelegen of ten dienste daarvan aanwezige bruggen, pompen, duikers, vonders, hooghouten,

draaien, afwateringsslooten, gruppen, goten en andere werken.

Art. 2. De voorschriften van dit reglement zijn mede, maar alleen voor zoover dit uitdrukkelijk is bepaald, van toepassing op de rijkswegen en de provinciale wegen.

De tot de provinciale wegen behoorende, bij anderen dan de Provincie in onderhoud zijnde werken, zijn begrepen onder die, waarop ingevolge artikel 1 de voorschriften van dit reglement van toepassing zijn.

Art. 3. Van de bepalingen van dit reglement zijn uitgezonderd de wegen in door Gedeputeerde Staten, bij in het Provinciaal blad te plaatsen besluit, aangewezen gedeelten van gemeenten.

Art. 4. Waar in dit reglement van rijkswegen, provinciale wegen, gemeentewegen en waterschapswegen wordt gesproken, worden daaronder verstaan wegen, die respectievelijk bij het Rijk, de Provincie, gemeenten en waterschappen in onderhoud zijn,

Waar in dit reglement van wegsbeheerder wordt gesproken, wordt daaronder verstaan de onderhoudsplichtige voor zoover betreft de wegen welke eene publiekrechtelijke corporatie op of buiten haar grondgebied in onderhoud heeft en voor zoover de andere wegen betreft, de gemeente op welker gebied zij zijn gelegen.

Art. 5. De rijwegen worden verdeeld in drie klassen.

Tot de eerste klasse behooren de rijwegen, welke met verhardingsmateriaal, welk ook, zijn bedekt en niet behooren tot die der derde klasse.

Tot de tweede klasse behooren de niet verharde rijwegen, niet behoorende tot die der derde klasse.

Tot de derde klasse behooren de rijwegen, bestemd of in hoofdzaak bestemd voor uitweg of uitreede van een dorp of gehucht of van landerijen.

Art. 6. De breedte der rijwegen van de eerste en tweede klasse moet bedragen ten minste 7 M. en die der derde klasse ten minste 5 M.

De breedte van de bruggen, binnen de leuningen, moet bedragen voor de rijwegen der eerste en tweede klasse ten minste 3.50 M. en voor die der derde klasse ten minste 3 M.

Voor de klapbruggen in de wegen der derde klasse, moet de breedte binnen de leuningen ten minste 2.75 M. bedragen.

Voor de tilbatten, gelegen in de wegen der derde klasse, moet de breedte van het bruggendek ten minste 2.50 M. bedragen.

De poorten der klapbruggen moeten onder het midden van den hoofdbalk eene hoogte hebben van ten minste 3.75 M., bij eene wijdte tusschen de stijlen van ten minste 3.25 M., tenzij, wat de

wegen der eerste en tweede klasse betreft, door Gedeputeerde Staten en wat de wegen der derde klasse betreft, door den Gemeenteraad eene mindere wijdte wordt toegestaan

Al deze bruggen en de tilbatten moeten ter hoogte van ten minste 1 M., aan beide zijden voorzien zijn van met eene lichte kleur geverfde leuningen, waarvan de stijlen tusschen de brug en den bovenregel, door ten minste één dwarsregel zijn verbonden. De klappen moeten in kettingen hangen en van slingerleuningen zijn voorzien.

Duikers en pompen moeten eene lengte hebben van ten minste de volle breedte des wegs

Art. 7. De voetpaden worden verdeeld in twee klassen.

Tot de eerste klasse behooren:

a. die welke met verhardingsmateriaal, welk ook, zijn bedekt;

b. die welke eene bedekking hebben van zand.

Tot de tweede klasse behooren de overige paden.

Art. 8. De voetpaden van de eerste klasse sub litt *a*, van art. 7, moeten eene breedte hebben van ten minste 1 M. en over eene breedte van ten minste 0.25 M. zijn bevloerd met steen of ter breedte van ten minste 0.60 M. zijn bedekt met eenig ander verhardingsmateriaal.

Die sub litt. *b* van art. 7, moeten eene breedte hebben van ten minste 1 M. en over de geheele breedte zijn bezand.

De breedte der bruggen, vonders en hooghouten, in de voetpaden over slooten of waterleidingen gelegen, moet bedragen: bij eene breedte der sloot van minder dan 2.5 M. ten minste 0.3 M., bij eene breedte der sloot van 2.5 M. tot 3 M. ten minste 0.4 M. en bij eene breedte der sloot van meer dan 3 M. ten minste 0 5 M.

De bruggen of vonders moeten ter hoogte van ten minste 1 M., aan eene zijde, en de hooghouten aan beide zijden zijn voorzien van met eene lichte kleur geverfde leuningen De palen, waaraan de leuning is vastgehecht, moeten tusschen de brug en de leuning door ten minste één dwarsregel zijn verbonden.

Bij hekken, schutten of wringen, in eenig voetpad gelegen, moeten omtreden bestaan, ter breedte van ten minste 0.3 M.

De handvatsels, palen, schoren en valhekjes moeten met eene lichte kleur zijn geverfd.

Art. 9. De wegen, welke de gevorderde breedte niet bezitten, kunnen op de bestaande breedte worden gelaten.

Versmalling van wegen mag niet geschieden, tenzij met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten.

§ 2. Afdeeling I.

Van den legger en den onderhoudsplicht.

Art. 10. De verplichting tot onderhoud rust, behoudens het bepaalde bij artt. 23, 24, 36 en 37 op hen, die bij de invoering van dit reglement daarmede belast zijn of op hen, die ingevolge overdracht, erfopvolging of verbintenis daarmede belast worden.

Voor zoover geene zoodanige onderhoudsplichtigen bestaan, behoort het onderhoud aan de Gemeente.

Art. 11. In elke gemeente bestaat een legger van de wegen, met uitzondering van de toegangswegen tot stations, bedoeld in art. 70 der wet van den 9en April 1875 (*Staatsblad n°. 67*), laatstelijk gewijzigd bij de wet van den 8en April 1893 (*Staatsblad n°. 62*).

Deze legger is ingericht naar een door Gedeputeerde Staten vastgesteld model.

Art. 12. De legger vermeldt de benaming, klasse, richting, lengte en gemiddelde breedte der wegen, alsmede de omschrijving der daartoe volgens het eerste lid van art. 1 behoorende werken, de namen en woonplaatsen der onderhoudsplichtigen, de aanwijzing van het gedeelte weg en van het werk ten laste van ieder komende, de kasdastrale aanduiding der perceelen, waarop de onderhoudslast rust of hetgeen tot aanwijzing van den onderhoudsplicht strekt, en de aanteekening bedoeld in het laatste lid van art. 25.

Art. 13. Elke legger wordt, binnen tien jaar na zijne afkondiging, door Burgemeester en Wethouders herzien.

De herziening geschiedt door het opmaken van een nieuwen legger uit den primitieven legger en uit de suppletoire leggers, bedoeld in art. 25, met toepassing van de veranderingen, door de vaststelling van wijzigingsleggers en wijzigingen naar artt. 23 en 24 daarin aangebracht.

Doen zich tijdens de herziening omstandigheden voor, die tot wijziging van den bestaanden legger naar art. 23 of tot vaststelling van een suppletoiren legger naar art. 25 aanleiding zouden hebben gegeven, dan wordt de nieuwe legger met inachtneming van die omstandigheden en met opvolging der bepaling van het tweede lid van art. 23 vastgesteld.

Behoudens het bepaalde in het volgende lid, blijft de bestaande legger van kracht tot de in werking treding van den nieuwen legger.

Wanneer binnen den tijd van één jaar, na den termijn in het eerste lid van dit artikel bedoeld, behoudens verlenging, door Gedeputeerde Staten voor hoogstens één jaar te verleenen, deze legger

niet door Burgemeester en Wethouders, op de wijze als in art. 17 voorgeschreven, ter goedkeuring is ingezonden, is het onderhoud van de op den bestaande legger geplaatste voorwerpen (wegen en werken) tijdelijk ten laste der Gemeente, totdat de herziene legger zal zijn afgekondigd.

Art. 14. De door Burgemeester en Wethouders herziene legger wordt, na voorafgegane afkondiging, gedurende eene maand in het gemeentehuis voor een ieder ter inzage gelegd.

Ieder belanghebbende kan, gedurende dien termijn en binnen acht dagen daarna, tegen den legger schriftelijk bezwaren inbrengen bij den Gemeenteraad.

Art 15. Binnen zestig dagen na afloop van den termijn voor het indienen van bezwaren, beslist de Gemeenteraad daarover bij met redenen omkleede beschikking, en stelt daarna, met of zonder wijziging, den legger vast, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Van de genomen beslissing wordt aan de belanghebbenden kennis gegeven, vóór de afkondiging in het volgende artikel vermeld.

Onder belanghebbenden worden ook verstaan zij, die bij de beslissing van den Gemeenteraad als onderhoudsplichtigen van eenig voorwerp zijn aangewezen, waarvoor zij niet als onderhoudsplichtigen op den ontworpen legger voorkwamen.

Art. 16. De legger wordt, na de vaststelling en mede na voorafgegane afkondiging, gedurende veertien dagen in het gemeentehuis voor een ieder ter inzage gelegd.

Ieder belanghebbende kan gedurende dien termijn en binnen acht dagen daarna, tegen den legger schriftelijk bezwaren inbrengen bij Gedeputeerde Staten.

Art. 17 Burgemeester en Wethouders zenden hierna den vastgestelden legger, in tweevoud, vergezeld van de daarop ingekomen bezwaarschriften en der daarop genomen beslissingen, ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten.

Art 18. Gedeputeerde Staten doen ten spoedigste uitspraak over de ingediende bezwaren, en geven daarvan mededeeling aan den Gemeenteraad en aan de belanghebbenden.

Art. 19. De Gemeenteraad wijzigt den legger overeenkomstig de uitspraak van Gedeputeerde Staten, of, ingeval van hooger beroep, overeenkomstig de uitspraak van den Koning, en zendt den legger opnieuw ter goedkeuring in.

Art 20. Van den goedgekeurden legger blijft een exemplaar in het archief van de Provincie berusten.

Art 21. De legger wordt, indien hij is goedgekeurd en tegen het besluit, waarbij de goedkeuring is verleend, binnen den bij

art. 29 gestelden termijn geen beroep is ingesteld, binnen veertien dagen na het verstrijken van dien termijn afgekondigd.

Wordt tegen het besluit, waarbij de goedkeuring is verleend, in beroep gekomen en dit besluit, met niet-ontvankelijk-verklaring in of afwijzing van het ingestelde beroep, bij uitspraak van den Koning, bevestigd, dan geschiedt de afkondiging van den legger binnen veertien dagen nadat die uitspraak ter kennis van Burgemeester en Wethouders is gebracht.

Art. 22. De afgekondigde legger maakt den grondslag uit van ieders verplichting.

Art. 23. Wanneer na de afkondiging van den legger een weg of werk, hetzij geheel of gedeeltelijk, daarop gebracht of daarvan afgevoerd dient te worden of wanneer verkeerde of verzuimde aanduiding van onderhoudsplicht of verkeerde classificatie verbetering vereischt, wordt de legger, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van belanghebbenden, gewijzigd en zijn de artikelen 14 tot en met 22 op deze wijziging toepasselijk

Belanghebbenden wier onderhoudsplicht bij deze wijziging betrokken is, ontvangen schriftelijk kennis van Burgemeester en Wethouders, bij de ter inzage legging.

Een voorwerp wordt van den legger afgevoerd, wanneer het door den Gemeenteraad verklaard is niet meer voor den openbaren dienst bestemd te zijn.

Voor zoover het voorwerp niet begrepen is onder de aan de gemeente behoorende voorwerpen, genoemd in art. 230 der Gemeentewet, wordt het besluit, waarbij de verklaring in het vorige lid bedoeld wordt uitgesproken, genomen onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten en niet dan nadat het voorstel daartoe, na aankondiging op de gebruikelijke wijze, gedurende veertien dagen ten gemeentehuize voor een ieder heeft ter inzage gelegen en belanghebbenden in de gelegenheid zijn gesteld daartegen gedurende dien termijn en binnen acht dagen daarna bij den Gemeenteraad bezwaren in te brengen.

Op het besluit van den Gemeenteraad is van toepassing hetgeen in de artt. 16 en 17 ten aanzien van den legger is bepaald.

Art. 24. Belanghebbenden, die verlangen dat de legger gewijzigd worde, als in het vorige artikel bedoeld, kunnen een daartoe strekkend verzoek bij Burgemeester en Wethouders indienen.

Op verzoekschriften van deze strekking, welke vóór 1 Mei van elk jaar moeten zijn ingediend, wordt door Burgemeester en Wethouders vóór 1 Juni d.a.v. eene beschikking genomen en aan den verzoeker schriftelijk medegedeeld.

Deze beschikking is, wanneer daarbij het ingediende verzoek geheel of gedeeltelijk wordt afgewezen, met redenen omkleed.

Wanneer of voor zoover op het verzoek in gunstigen zin wordt beschikt, wordt dienovereenkomstig gelijktijdig een wijzigingslegger ontworpen als in art. 23 bedoeld.

De daarop door den Gemeenteraad te nemen beslissing wordt aan den belanghebbende schriftelijk medegedeeld.

Indien geen wijzigingslegger als bedoeld is ontworpen of vastgesteld, kan door elken belanghebbende, hetzij van de beschikking van Burgemeester en Wethouders, bedoeld in het 2e lid van dit artikel, hetzij van de beslissing van den Gemeenteraad, in het vorige lid bedoeld, binnen dertig dagen nadat zij is genomen, in beroep worden gekomen bij Gedeputeerde Staten, die, den Gemeenteraad gehoord, ten spoedigste uitspraak doen en deze mededeelen aan den Gemeenteraad, aan Burgemeester en Wethouders en aan den belanghebbende.

Indien de legger, tengevolge van de uitspraak van Gedeputeerde Staten of in hooger beroep van den Koning, wijziging ondergaat, wordt door de zorg van Gedeputeerde Staten van die wijziging in den legger melding gemaakt, met aanteekening van dagteekening en nummer der uitspraak.

Binnen veertien dagen nadat van die wijziging in den legger melding is gemaakt, geschiedt daarvan afkondiging door Burgemeester en Wethouders.

Art 25. Jaarlijks in de maand Mei, ontwerpen Burgemeester en Wethouders een suppletoiren legger, bevattende eene opgave van hen, die, tengevolge van den overgang van eigendom of van eenig ander zakelijk recht, onderhoudsplichtig zijn geworden.

Op dezen suppletoiren legger zijn de artt. 14 tot en met 22 van toepassing.

Op den primitieven legger wordt van de veranderingen aanteekening gehouden.

Art. 26. Bij overgang van eenigen eigendom of van eenig ander zakelijk recht, waarop de onderhoudsplicht rust, tusschen levenden, is de overdrager, en ingeval van erfopvolging, de verkrijger verplicht daarvan, met overlegging der bewijzen, zoo die bestaan, aan Burgemeester en Wethouders opgave te doen.

Zoo bij den gezegden overgang splitsing plaats heeft van gronden, welke met eenigen onderhoudslast voor het geheel zijn bezwaard, wordt die last over de verschillende perceelen verdeeld.

Art. 27. Tot het doen der bij het vorige artikel bedoelde opgave, worden de daartoe verplichten jaarlijks in de eerste helft van

Mei bij afkondiging, met bepaling van dag en uur, door Burgemeester en Wethouders in het gemeentehuis opgeroepen.

Belanghebbenden zullen ook tusschentijds bedoelde opgave kunnen doen.

Burgemeester en Wethouders verzamelen en onderzoeken de voor de opvolging van art. 25 benoodigde gegevens, ook die welke bij nalatigheid der belanghebbenden om de voorgeschreven opgaven te doen, uit anderen hoofde te hunner kennis komen.

Tot aan de overboeking is diegene aansprakelijk, te wiens name het voorwerp was gesteld, en ingeval van overlijden, ieder zijner erfgenamen.

Bij eene splitsing der perceelen, in het vorige artikel vermeld, zijn de bezitters der perceelen ieder voor den onderhoudslast van het geheel verbonden, zoolang de verdeeling van dien last niet is tot stand gekomen.

Art. 28. De onderhoudsplichtigen, welke niet wonen binnen de gemeente, stellen aldaar domicilie, bij schriftelijke verklaring. Bij gebreke daarvan wordt het gemeentehuis voor dit domicilie gehouden

Art. 29. Van elke beschikking of beslissing door Gedeputeerde Staten krachtens de voorgaande artikelen genomen, kan door den Gemeenteraad, Burgemeester en Wethouders en elken belanghebbende binnen dertig dagen na den dag der vaststelling van dat besluit, in beroep worden gekomen bij den Koning.

Afdeeling II.

Van het onderhoud en het toezicht daarop.

Art. 30. De rijwegen der eerste klasse, bedekt met eene bestrating van keien of gebakken steen, moeten met behoud van het daaraan gegeven beloop voor de afwatering effen worden gehouden. Laagten van meer dan 0,05 M. moeten dadelijk worden hersteld

De overige wegen dier klasse moeten effen worden gehouden, laagten van meer dan 0,05 M. moeten dadelijk worden aangevuld, en voorts moet elken herfst, tenzij dit door de schouwers onnoodig wordt geacht, eene nieuwe bedekking, naar den aard der wegen, van puin, grind of verbrijzelde keien, schulpen, sintels of eenige andere harde specie worden aangebracht, terwijl dit te allen tijde dadelijk moet geschieden op de plaatsen waar de bedekking is doorgereden.

Eene nieuwe bestorting moet steeds plaats hebben, wanneer die door Gedeputeerde Staten wordt bevolen.

De bermen moeten zijn effen, welsluitende aan de kunstbaan, en zoodanig gelegd, dat het water van de kunstbaan daarover kan afloopen. Waar langs de rijwegen voetpaden zijn gelegen, moeten deze zóó laag worden gehouden, dat het water van den rijweg daarover kan afloopen, tenzij op andere wijze in de afwatering van den rijweg te voorzien.

Materialen voor het onderhoud der wegen van de eerste klasse mogen op een der bermen geplaatst worden, mits zoodanig, dat zij den minsten hinder voor het verkeer teweegbrengen.

Deze bepalingen zijn mede van toepassing op de kunstwegen van de derde klasse.

De in dit artikel bedoelde wegen moeten ter weerszijden van voldoende middelen tot afwatering zijn voorzien.

Art. 31. De rijwegen der tweede klasse en die der derde, geene kunstwegen zijnde, moeten steeds zooveel mogelijk in voldoenden staat worden onderhouden.

Bij elke schouwing moeten de wagensporen zijn geëffend, de laagten met droge aarde zijn aangevuld en de hoogten zijn weggenomen, distels, brandnetels en andere ruigte zijn opgeruimd, en moet voor de behoorlijke afwatering van den weg zijn gezorgd, door hieraan een voldoend beloop te geven.

De bepaling van het laatste lid van het vorige artikel is mede op deze wegen van toepassing.

Art. 32. De voetpaden der eerste klasse moeten effen worden gehouden met zooveel afhelling als voor den afloop van het water noodig is.

Waar de voetpaden bij verschillende pandplichtigen in onderhoud zijn, moeten deze panden zooveel mogelijk waterpas of anders onder eene regelmatige glooiing aan elkander sluiten.

Elken herfst, en voorts zoo dikwijls dit door Burgemeester en Wethouders noodig wordt geacht, moeten het gebrekkige worden hersteld. Ontstane gaten moeten dadelijk worden aangevuld.

De voetpaden, bedoeld in art. 7*b*, moet elken herfst en voorts zoo dikwijls dit door Burgemeester en Wethouders noodig wordt geacht, na vooraf te zijn ontdaan van vuil en modder en te zijn geslecht, van eene laag zand worden voorzien.

De palen tusschen rijwegen en voetpaden moeten zijn rechtstandig en niet korter dan 1.2 M. boven den grond. Zij moeten met eene lichte kleur worden geverfd, zoo dikwijls dit door Burgemeester en Wethouders noodig wordt geoordeeld.

De paden der tweede klasse moeten iederen herfst, en voorts zoo dikwijls dit door Burgemeester en Wethouders noodig wordt geacht, in behoorlijken toestand worden gebracht.

Art. 33. Bij belemmering van het verkeer op de rijwegen der eerste klasse door ophooping van sneeuw, moet de opruiming voor zoover deze niet aan anderen is opgedragen, door de Gemeente geschieden.

Art. 34. De bruggen, duikers, pompen of riolen in rijwegen, alsmede de bruggen, vonders, hooghouten, draaien, omtreden en valhekjes in voetpaden gelegen, moeten met de leuningen en verder toebehooren in den vereischten en voor het verkeer veiligen staat worden gebracht en onderhouden.

De wegen moeten op de plaats waar zij aansluiten tegen de bruggen, tot op de hoogte dier bruggen, behoorlijk gevuld worden gehouden

De helling van opreden mag niet steiler zijn: in de wegen der eerste klasse, dan 20 op 1, in die der tweede klasse, dan 15 op 1, en in die der derde klasse, dan 10 op 1. Indien echter de hoogte meer dan 1 M. bedraagt, zal de verhouding van de helling voor iederen 0,1 M. hooger, met ten minste 2 op 1 worden vermeerderd.

Art. 35. Alle wegen moeten boven het winterwater worden gebracht en gehouden, tenzij Gedeputeerde Staten hieromtrent uitzonderingen toestaan.

Art. 36. De slooten, gruppen, goten of riolen, ter afwatering van de wegen dienende, moeten steeds in behoorlijken staat worden gehouden.

De dammen in die slooten of gruppen moeten, voor zoover noodig, van voldoende pompen voorzien zijn.

Een en ander is ten laste van hem, die den aanbelendenden grond in vollen eigendom, beklemming, erfpacht of vruchtgebruik bezit, tenzij hij bewijst dat die verplichting op een ander rust.

Indien echter de goot of grup niet strekt tot afscheiding van het aanbelendende erf, maar tot den weg behoort, is de onderhoudsplichtige van den weg tevens belast met het onderhoud van de goot of grup, tenzij hij bewijst, dat die verplichting op een ander rust.

Art. 37. De rijwegen en, voor zoover daaraan voetpaden zijn verbonden, ook die paden, bijlangs welke geene slooten of gruppen bestaan, moeten, voor zoover door Burgemeester en Wethouders noodig wordt geacht, door het plaatsen van eene heg, een staketsel of eenig ander zichtbaar teeken, van de particuliere gronden of erven worden gescheiden. Het maken en onderhouden dier afscheiding komt ten laste der aanbelendenden.

Art. 38. De slooten, gruppen of riolen in art. 36 bedoeld, moeten door de onderhoudsplichtigen worden schoongemaakt of uitgegraven wanneer dit door Burgemeester en Wethouders noodig wordt geoordeeld.

Art. 39. De slooten, gruppen en andere waterleidingen langs de wegen, benevens de heggen, staketsels en andere werken tot afscheiding van den weg, zijn onder toezicht van Burgemeester en Wethouders.

De wal aan de wegzijde mag niet worden afgestoken en niet steiler worden gegraven dan 1 op 1, tenzij, inge val van provinciale wegen, met schriftelijke vergunning van of vanwege Gedeputeerde Staten, ingeval van waterschapswegen, met schriftelijke vergunning van of vanwege het waterschapsbestuur, en ingeval van andere wegen, met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders.

Inschuivingen of verzakkingen aan de slooten aan de wegzijde, worden door den onderhoudsplichtige van den weg hersteld, na schriftelijke aanzegging van Burgemeester en Wethouders, binnen een door hen te stellen termijn.

Art. 40. De aarde, komende uit slooten, gruppen of andere waterleidingen bij de rijwegen der tweede klasse en bij die der derde klasse, geene kunstwegen zijnde, moet, tenzij ingeval van provinciale wegen Gedeputeerde Staten, ingeval van waterschapswegen het waterschapsbestuur en ingeval van andere wegen Burgemeester en Wethouders anders bepalen, voor de helft op die wegen worden geworpen, en, na behoorlijk te zijn opgedroogd, door den onderhoudsplichtige van den weg over den weg worden geslecht.

Wanneer ingeval van provinciale wegen Gedeputeerde Staten, ingeval van waterschapswegen het waterschapsbestuur en ingeval van andere wegen Burgemeester en Wethouders zulks noodig achten, is deze bepaling van toepassing op de wegen der eerste en de kunstwegen der derde klasse en moet alsdan de aarde over de bermen worden geslecht.

Art. 41. Geene slooten of waterleidingen langs wegen worden gedempt en geen dammen daarin en bruggen of batten daarover gelegd, tenzij: langs provinciale wegen met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, langs waterschapswegen met schriftelijke vergunning van het waterschapsbestuur en van Burgemeester en Wethouders en langs andere wegen met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders.

Indien zich tusschen den rijweg en de sloot of waterleiding een voetpad bevindt, dat bij een ander in onderhoud is dan die rijweg,

wordt voor de in het eerste lid genoemde verrichtingen de schriftelijke vergunning gevorderd van Gedeputeerde Staten.

Art. 42. Geene beplanting op de bermen der wegen mag geschieden tenzij, ingeval van provinciale wegen, met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, ingeval van waterschapswegen, met schriftelijke vergunning van het waterschapsbestuur, en ingeval van andere wegen, met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders.

Wordt de gevraagde vergunning door het waterschapsbestuur of door Burgemeester en Wethouders geweigerd, dan kunnen belanghebbenden hiervan in beroep komen bij Gedeputeerde Staten.

Boomen, langs de wegen staande, moeten, zoodra zij daarvoor vatbaar zijn, tot de hoogte van 3 M. worden opgesnoeid. Takken van boomen lager dan 4 M. boven de wegen of slooten hangende, worden door de eigenaars weggeruimd, zoodra dit door Burgemeester en Wethouders wordt gelast.

De betrokken wegsbeheerders zijn bevoegd de overhangende takken van naast de wegen staande boomen te doen afsnijden en de in de wegen doorschietende wortels dier boomen te doen weghakken.

Art. 43. Aan Burgemeester en Wethouders in iedere gemeente behoort, onder toezicht van Gedeputeerde Staten, behalve de zorg voor het beheer en onderhoud der gemeentewegen, de schouwing over alle overige wegen, aan de bepalingen van dit reglement onderworpen, met uitzondering van de wegen der eerste klasse, in onderhoud bij andere gemeenten, voor zoover de kunstbaan betreft.

De Gemeenteraad kan echter in de waarneming der schouwing bij plaatselijke verordening, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, op eene andere wijze voorzien.

Gedeputeerde Staten kunnen, met uitsluiting van de plaatselijke besturen, de schouwing van een waterschapsweg aan het bestuur van dat waterschap opdragen, met dezelfde macht en onder dezelfde verplichtingen als ten aanzien der plaatselijke besturen is bepaald.

Art. 44. Burgemeester en Wethouders, of wie met de schouwing is belast, houden jaarlijks over de rijwegen der eerste klasse en de kunstwegen der derde klasse, alsmede over de voetpaden, ten minste ééne schouwing, en wel in het laatst der maand October. Zij zijn bevoegd meermalen te schouwen, wanneer hun dit noodig voorkomt.

De wegen der tweede klasse en die der derde klasse, geene kunstwegen zijnde, worden zoo noodig elke week geschouwd, zoolang het seizoen het onderhoud mogelijk maakt.

Art. 45. Van de schouwing, in het eerste lid van het vorige artikel vermeld, wordt ten minste acht dagen bevorens aan de belanghebbenden kennis gegeven door afkondiging. Nopens de wegen der tweede en derde klasse, geene kunstwegen zijnde, geschiedt die afkondiging eens en wel in de maand Maart van ieder jaar, onverminderd de bevoegdheid om, wanneer omstandigheden dit noodig maken, bij nadere afkondiging de vorige te wijzigen of aan te vullen.

Bij de afkondiging moet telkens de dag worden opgegeven, waarop de schouwing plaats heeft.

Art. 46. Zoo bij de schouwing het een of ander, waarover zij loopt, niet in den vereischten staat wordt bevonden, wordt daarvan proces-verbaal van bevinding opgemaakt, en den onderhoudsplichtige bij schriftelijke waarschuwing van den veldwachter of dienaar van politie, met opgave der gebreken, een nieuwe termijn gesteld, binnen welken hij aan zijne verplichtingen moet voldoen

Nadat de termijn voor het herstel der gebreken is verloopen, wordt eene herschouwing gehouden.

Bij bevinding, dat in de gebreken niet is voorzien, wordt tegen den onderhoudsplichtige proces-verbaal van bekeuring opgemaakt en daarvan door den veldwachter of dienaar van politie een afschrift afgegeven aan hem in persoon of aan zijne woning. Burgemeester en Wethouders doen voorts het werk voor rekening van den onderhoudsplichtige verrichten, en de kosten, zoo noodig in rechten, op hem verhalen, een en ander voor zoover de bepalingen van art. 38 e.v. der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), geene toepassing vinden.

In geval Gedeputeerde Staten het laatste lid van art 43 hebben toegepast, treedt de waterschapsbode in de plaats van den veldwachter of dienaar van politie en het waterschapsbestuur in de plaats van Burgemeester en Wethouders.

Art. 47. De wegen der eerste klasse van eenige gemeente, in eene andere gemeente gelegen, staan, voor zoover de kunstbaan betreft, onder het onmiddellijk toezicht van Gedeputeerde Staten.

Bijaldien wordt bevonden, dat eenige gemeente niet naar behooren in het onderhoud voorziet, worden Burgemeester en Wethouders door Gedeputeerde Staten uitgenoodigd tot herstelling van het gebrekkige binnen een door dezen te bepalen tijd.

Wanneer Burgemeester en Wethouders daaraan niet voldoen, wordt de herstelling ten koste der gemeente vanwege Gedeputeerde Staten uitgevoerd, en worden door hen de kosten, zoo noodig in rechten, op de gemeente verhaald.

Ten aanzien van wegen, in onderhoud bij meer dan eene gemeente, is elke gemeente voor het geheel der kosten aansprakelijk.

Art. 48. Gedeputeerde Staten doen over de overige niet in het vorige artikel bedoelde wegen, door een lid of door eene commissie uit hun midden, na voorafgaande openbare kennisgeving, eene overschouwing houden, telkens als hun dit doelmatig voorkomt.

Van deze overschouwing wordt proces-verbaal opgemaakt en ingeval van bevonden gebreken, een afschrift of uittreksel aan den nalatige gezonden, met aanmaning, de gebreken binnen een door Gedeputeerde Staten bepaalden termijn te herstellen.

Het onderzoek of aan die aanmaning is voldaan, geschiedt door een ambtenaar van den Provincialen Waterstaat, die daarvan proces-verbaal opmaakt, dat, zoo daartoe termen zijn, door Gedeputeerde Staten aan den ambtenaar van het Openbaar Ministerie ter vervolging wordt ingezonden.

Art. 49. De bepalingen omtrent bruggen, duikers, pompen, slooten, gruppen, goten, riolen, dammen, heggen, staketsels en verdere werken, in de artt. 34, 36, 37, 38 en 39 vermeld, zijn van toepassing op de provinciale wegen, met dien verstande, dat de schouwing daarover geschiedt door ambtenaren van den Provincialen Waterstaat.

Van deze schouwing geschiedt ten minste veertien dagen bevorens in een dagblad der Provincie openbare kennisgeving.

Bij het bevinden van gebreken wordt proces-verbaal opgemaakt en een afschrift of uittreksel afgegeven aan den nalatige in persoon of aan zijne woning, met aanmaning om binnen een door Gedeputeerde Staten gestelden termijn het gebrekkige te herstellen.

Na verloop van den gestelden termijn wordt herschouwing gehouden en indien dan nog gebreken gevonden worden, proces-verbaal van bekeuring opgemaakt.

Art. 50. In gevallen, waarin de dadelijke herstelling van eenig voorwerp, aan de schouwing onderworpen, voor de verzekering van een geregeld en veilig verkeer noodzakelijk voorkomt, kunnen Burgemeester en Wethouders, wanneer het geen provincialen weg betreft, en Gedeputeerde Staten. wanneer het een provincialen weg aangaat, daarin ten koste van den onderhoudsplichtige voorzien.

Art. 51. Door de bepalingen bij dit reglement gemaakt op bruggen, duikers, pompen en andere werken, wordt geen inbreuk gemaakt op de macht der waterschapsbesturen, aangaande deze werken, voor zoover de waterlossing en waterkeering betreft.

Art. 52. Geene afsluiting of stremming van het verkeer mag op provinciale wegen plaats hebben, tenzij met schriftelijke ver-

gunning of op last van Gedeputeerde Staten, of in spoedeischende gevallen van den Commissaris der Koningin.

Afsluiting of stremming van het verkeer op andere wegen mag niet plaats hebben, tenzij met schriftelijke vergunning of op last van Burgemeester en Wethouders der gemeente, waarin die wegen gelegen zijn.

Is afsluiting of stremming op deze laatste wegen noodzakelijk, wegens het herstel van voorwerpen, bij de provincie in onderhoud, dan is het eerste lid van dit artikel toepasselijk.

Alle afsluiting wordt, zoo mogelijk, vooraf tijdig ter algemeene kennis gebracht door bekendmaking in een der dagbladen van de provincie en zoo noodig, door mededeeling aan den Burgemeester der gemeente, waarin de weg gelegen is.

Bij het besluit waarbij de afsluiting wordt vergund of bevolen, worden tevens de maatregelen van voorzorg voorgeschreven en, zoo mogelijk, de duur der herstelling bepaald.

De kosten van voorzorg komen ten laste van den onderhoudsplichtige van den weg of het voorwerp.

Art. 53. Bij het kruisen van verharde wegen worden door de zorg van Burgemeester en Wethouders, tenzij op andere wijze daarin is voorzien, handwijzers geplaatst waarop de naaste plaatsen worden vermeld, met den afstand in kilometers. Deze handwijzers worden ter hoogte van ten minste 2.5 M. wit geverfd, met de vereischte opgaven in zwarte verf.

De bepalingen van dit artikel zijn ook van toepassing op de provinciale wegen.

Art 54. Schuttingen en wringen worden op de rijwegen niet toegelaten, tenzij op de rijwegen der derde klasse met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders.

§ 3. Bepalingen van politie.

Art. 55. Onverminderd de vergunning, bij andere wettelijke bepalingen vereischt, mogen, tenzij met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, langs de rijwegen niet worden opgericht, vernieuwd, uitgebreid, of in werking gebracht:

1°. kalkbranderijen binnen den afstand van 100 M. uit de as des wegs;

2°. windmolens, leerlooierijen, houtzagerijen, steen- of pannenbakkerijen, stoomwerktuigen, petroleum, benzine- en andere motoren, met uitzondering van locomobielen en andere voertuigen, binnen den afstand van 40 M. uit de as des wegs.

Bestaande windmolens zonder zwikstelling, binnen den afstand

van 25 M uit de as des wegs gelegen, moeten door den molenaar bij het voorbijrijden van rij- of voertuigen worden stilgehouden, indien dit door den bestuurder van het rij- of voertuig wordt verlangd.

Art. 56. Tenzij met schriftelijke vergunning van den betrokken wegsbeheerder, is het verboden op de kunstwegen, behalve op straten van behakte keien, tusschen den laatsten September en den eersten April, door middel van eenig voertuig, te vervoeren:

a. bij eene wielbandbreedte van minder dan 0.10 M., meer dan 16 personen buiten den voerman of eene vracht van meer dan 13 H.L. tarwe, rogge, gort, zaden of peulvruchten, 16 H.L. gerst, aard- of boomvruchten, 20 H L haver, 17 stoomgeperste en 12 handgeperste pakken stroo of hooi, of van andere goederen boven het gewicht van 1000 K G, of een petroleumketel van meer dan 1000 L. inhoudsgrootte;

b. bij een wielbandbreedte van 0.10 M. tot 0.15 M., eene vracht van meer dan 26 H.L. tarwe, rogge, gort, zaden of peulvruchten, 32 H.L gerst, aard- of boomvruchten, 40 H.L. haver, 34 stoomgeperste en 24 handgeperste pakken stroo of hooi, of van andere goederen boven het gewicht van 2000 K.G. of een petroleumketel van meer dan 2000 L inhoudsgrootte;

c. bij eene wielbandbreedte van 0 15 M. tot 0.20 M., eene vracht boven het gewicht van 3000 K.G of een petroleumketel van meer dan 3000 L. inhoudsgrootte.

Bij opdooi mag niet meer dan de helft van de opgenoemde hoeveelheden of van het opgenoemde gewicht tot ten hoogste 2000 K.G. worden vervoerd en mogen de petroleumketels niet meer dan de helft van de opgenoemde inhoudsgrootten tot ten hoogste 2000 L. hebben of niet meer dan voor de helft zijn gevuld.

Van deze verbodsbepalingen is uitgezonderd het vervoer met:

a. voertuigen waarvan de wielbanden ten minste 0 10 M. breed zijn en waarmede, met schriftelijke vergunning van den Burgemeester, goederen worden vervoerd die niet vatbaar zijn voor verdeeling over meer voertuigen;

b. voertuigen tot het Leger behoorende en onder militair geleide of door militairen in hunne betrekking vervoerd.

De geleiders van de aan de in dit artikel bedoelde beperking onderworpen voertuigen, zijn verplicht te verrichten of te gedoogen, dat worde verricht hetgeen de in art. 67 bedoelde personen noodig achten om zich te overtuigen van de naleving der bovenvermelde beperkende voorschriften.

Het vervoer met een geladen voertuig zal niet mogen worden

voortgezet, zoolang de vracht niet tot het vastgestelde maximumgewicht is teruggebracht dan tot op de meest nabijzijnde geschikte plaats, door de in art. 67 bedoelde personen aan te wijzen.

De eigenaar van een petroleumwagen is verplicht zorg te dragen, dat zijn naam en woonplaats, alsmede de kubieke inhoud van den ketel, in liters in duidelijke op den ketel geschilderde letters en cijfers op eene voor ieder zichtbare plaats te lezen zijn.

Art. 57. Tenzij met schriftelijke vergunning van den betrokken wegsbeheerder, is het verboden op verharde wegen, behalve op straten van behakte keien, bij opdooi eene stoomdorschmachine, eene locomobiel, eene stoomstroopers of een verhuiswagen te vervoeren, waarvan de wielbandbreedte minder bedraagt dan 0.20 M.

Art. 58. Het is verboden, bij het in de artt 56 en 57 bedoeld vervoer, andere wielbanden te gebruiken dan die uit één stuk bestaan.

Art. 59. Het is verboden eenig voorwerp boven het gewicht van 2500 kilogram, of een voertuig, door middel waarvan goederen worden vervoerd boven het gewicht van 2500 kilogram, te vervoeren over eene beweegbare brug, tenzij de vervoerder zorge, dat die brug over hare geheele lengte, ter breedte van ten minste 0.40 M. onder de wielen, belegd zij met posten ter dikte van ten minste 0.07 M., of het vervoer geschiedt zonder de aanwending van mechanische kracht of van paarden.

Art. 60. Voor zoover daartegen bij eene wet of algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien, is het verboden:

a. de bermen der kunstwegen te berijden anders dan bij het uithalen of voorbijrijden;

b. steenen goten, dienende tot afwatering van kunstwegen of voetpaden, met eenig voertuig over te trekken op plaatsen, waar die goten niet van goed passende sterke ijzeren of houten dekkers zijn voorzien, of die goten te beschadigen;

c. met rij- of voertuigen, bespannen met trekdieren, sneller dan stapvoets over bruggen of batten te rijden;

d. de voetpaden langs de rijwegen en daartoe behoorende, te berijden, of daarop paarden, ezels, of eenig ander vee te leiden of te drijven; zullende dit verbod echter niet van toepassing zijn op het berijden der voetpaden langs de rijwegen der tweede en derde klasse met rijwielen:

e. de verharde wegen, met uitzondering van straat- en keiwegen. in de lengte te berijden met bodden of sleden, anders dan bij sneeuwbedekking, tenzij met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders:

f. eggen, ploegen en dergelijke werktuigen, boomen en andere zware voorwerpen, waardoor weg en werken zouden kunnen worden beschadigd, over de wegen te sleepen;

g. tusschen zonsonder- op opgang spoorleiders op de wegen te laten verblijven, of die, welke tusschen zonsop- en ondergang geplaatst zijn, zonder daartoe gerechtigd te zijn, te verplaatsen of weg te nemen;

h. het water van aanbelendende gronden, van of uit de huizen, goten, riolen, beestenstallen of mestvaalten op de wegen te laten loopen;

i. modder, mest, vuilnis, ruigte, puin, steen, vlinten, ijzeroer, kalk, waterglas, pulp of andere stoffen, welke aanleiding kunnen geven tot benadeeling of beschadiging van den weg of tot hinder voor het verkeer, daarop te werpen of te laten vallen en daarna te laten liggen.

In 't bijzonder zijn de voerlieden verplicht de klei of modder der akkers behoorlijk van de wielen te verwijderen, alvorens den weg te berijden;

j. bijenkorven te plaatsen binnen den afstand van 50 M. uit de as des rijwegs en 25 M. van de voetpaden, tenzij met vergunning van Burgemeester en Wethouders.

k huiden, zeilen, netten, linnen, wollen of andere stoffen, binnen den afstand van 10 M. uit de as des rijwegs, zichtbaar in de open lucht op te hangen of neer te leggen, tenzij op varende schepen;

l vlas of hennep te roten in de slooten, kanalen en wateren bijlangs de rijwegen, tenzij met vergunning van Burgemeester en Wethouders in de slooten bijlangs de wegen der 2e en 3e klasse;

m. te zwemmen of te baden in de slooten, kanalen of wateren bijlangs de wegen;

n. noodstallen te plaatsen of te hebben binnen den afstand van 10 M. uit de as des rijwegs, tenzij binnenshuis of met toestemming van Burgemeester en Wethouders;

o. stroo- en andere vuren buitenshuis te ontsteken binnen den afstand van 100 M uit de as des rijwegs, tenzij met schriftelijke vergunning van den Burgemeester;

p. op rijwegen of binnen den afstand van 20 M. uit de as daarvan eene locomobiel buitenshuis in werking te brengen, tenzij met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders;

q. binnen den afstand van 2 M. uit den naastbijzijnden kant des wegs opgaande boomen te planten, tenzij met schriftelijke vergunning van den betrokken wegsbeheerder;

r. deuren, hekken, schuttingen of wringen zoodanig te hebben, dat zij bij het opendraaien boven de wegen komen te hangen;

s. touwen of kettingen op of over den weg uit te strekken of aan de boomen langs den weg te bevestigen, tenzij met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders;

t. op de wegen en bruggen planken, karren of andere voorwerpen, materialen of goederen van welken aard ook, te plaatsen of te hebben, tenzij met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders;

u. op of in de wegen voetstraatjes, stoepen, banken, muren, hekken, heiningen, afrasteringen, schotten, schuttingen, hagen, lantaarn- en andere palen, aanplakborden, zinkputten, goten, riolen, duikers, buizen, verplaatsbaar spoor of electrische geleidingen te maken, te plaatsen of te hebben, tenzij met schriftelijke vergunning van den betrokken wegsbeheerder;

v. op den rijweg paarden of andere trekdieren onbeheerd te laten;

w. met aangespannen rij- of voertuigen op den weg te blijven staan, anders dan op den kant des wegs;

x. onaangespannen rij- of voertuigen op den weg te laten staan, anders dan bij dag en zoo na mogelijk op den kant des wegs, tenzij met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders bij die logementen of herbergen, waar de rij- of voertuigen niet op andere plaatsen kunnen worden geborgen;

ij. met rij- of voertuigen vrachten te vervoeren breeder dan 3 M. en ingeval van ongedorscht graan, vlas, hooi- of stroo, breeder dan 3.5 M.;

z. met rijwielen of tweewielige motorrijtuigen zeisen te vervoeren of vrachten, breeder dan 1 M.;

aa. meer dan drie paarden tegen elkander voor eenig rij- of voertuig op de wegen te gebruiken

Onder dit verbod zijn niet begrepen de vracht-rijtuigen, aan het Rijk toebehoorende en voor den militairen dienst of de Rijkshospitalen gebruikt wordende;

bb. met meer dan twee gekoppelde rij- of voertuigen wegen te berijden;

cc. met gekoppelde rij- of voertuigen eenen weg binnen eene bebouwde kom eener gemeente te berijden, tenzij de voerman naast de rij- of voertuigen loopt of een persoon boven veertien jaar op het achterste rij- of voertuig heeft plaats genomen;

dd. behalve met rijwielen, met eenig rij- of voertuig, dat met een of meer honden is bespannen, bij het naderen van paarden, anders dan stapvoets en met den bestuurder te voet door te rijden;

ee. vreemde dieren over de wegen te vervoeren, anders dan voorafgegaan op een afstand van ten minste 100 M. door iemand, die de berijders of bestuurders van paarden waarschuwt;

ff. op de rijwegen stieren boven de twee jaren, paarden, ezels of gekoppeld vee te drijven, of daarop vee te weiden of vast te zetten, tenzij met vergunning van Burgemeester en Wethouders, tot beweiding van weinig gebruikte wegen der tweede klasse, door schapen of geiten aan eene scheerlijn of tot beweiding van wegen der derde klasse;

gg. op landen, waarover wegen gelegen zijn, stieren ouder dan één jaar los te laten loopen, tenzij gekoppeld of zoodanig getuurd, dat de stier den weg niet kan bereiken;

hh. van de wegen gebruik te maken tot het houden van tentoonstellingen, wedstrijden, volksfeesten, markten of kermissen, tenzij, wat de provinciale wegen betreft, met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, en wat de andere wegen betreft, met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders;

ii. aan of op de wegen vuurwapenen te lossen of vuurwerken af te steken, tenzij bij algemeene feesten, met vergunning van Burgemeester en Wethouders;

jj. kramen, tenten of andere tijdelijke getimmerten, op de wegen te plaatsen of te hebben, tenzij met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders;

kk. met woonwagens op den weg te kampeeren.

Art. 61. Burgemeester en Wethouders zijn, behoudens het bepaalde bij art. 44 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), bevoegd tot het op kosten des overtreders doen wegnemen, beletten of verrichten van hetgeen in strijd met dit reglement wordt ondernomen of nagelaten.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

Art. 62. Behoudens de bepalingen der Motor- en Rijwielwet en van het Motor- en Rijwielreglement zijn bestuurders van rij- of voertuigen en bestuurders en geleiders van rij- of trekdieren en ander vee, verplicht met hetgeen door hen wordt geleid of bestuurd, behoorlijk uit te wijken:

1°. naar rechts, bij het tegenkomen van rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

2°. naar links, bij het inhalen van rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

3°. naar rechts, bij het ingehaald worden door rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee, voor zooveel voor hem, die wenscht

in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn en het verlangen, dat uitgeweken worde, behoorlijk kenbaar gemaakt is

Art. 63. Bij de heffing van tol voor het passeeren van bruggen of wegen, moet bij de brug, den tolboom of het tolhek het tarief voor die heffing duidelijk leesbaar zijn geplaatst op een wit geverfd bord, met zwarte letters, ter hoogte van omstreeks 2 M boven den beganen grond.

De gaarders of pachters van den tol zorgen voor eene spoedige bediening.

Zij zijn gehouden van 's avonds negen uur tot 's morgens zes uur den tolboom of het tolhek open te laten staan en vast te zetten, behoudens recht tot tolheffing overeenkomstig de wettelijke verordeningen.

Art. 64. Overal, waar in dit reglement van verf melding wordt gemaakt, wordt olieverf bedoeld.

Waar in dit reglement van rij- en voertuigen gesproken wordt, worden daaronder mede verstaan zaai- en maaimachines, kunstmeststrooiers, landrollen, locomobielen en alle andere werktuigen op wielen.

De bepalingen van dit reglement, op rij- en voertuigen betrekking hebbende, zijn niet van toepassing op de rij- en voertuigen, bestemd om over spoorstaven op den weg te worden voortbewogen.

Art. 65. De bepalingen van het tweede lid van art. 9, van de beide laatste leden van art. 42 en van art. 55 tot en met 62, alsmede de straffen op de overtreding dier bepalingen gesteld, zijn mede van toepassing op de provinciale wegen.

De bepalingen van art. 55 en van art. 60, litt. *g*, *j*, *k*, *l*, *m*, *n*, *o*, *p*, *r*, *ij*, *z*, *aa*, *bb*, *cc*, *dd*, *ee*, *ff* en *ii*, alsmede de straffen op de overtreding dier bepalingen gesteld, zijn mede van toepassing op de Rijkswegen. De bepalingen van art. 60, litt. *g*, *t* en *w*, zijn niet van toepassing op de handelingen door of op last van het Rijks-, Provinciaal-, Waterschaps- of Gemeentebestuur verricht.

§ 4. Straffen en middelen van uitvoering.

Art. 66. Voor zooverre daartegen bij eene wet of algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien, worden gestraft:

a. de overtredingen van de artt. 9, 39, 40 en 41 met hechtenis van ten hoogste 10 dagen of geldboete van ten hoogste *f* 50;

b. de overtredingen van de artt. 46, het eerste lid, 48, het tweede lid, 56, 57, 58, 59 en 60 litt. a tot en met i met hechtenis van ten hoogste 6 dagen of geldboete van ten hoogste *f* 30;

c. alle overige overtredingen met eene geldboete van ten hoogste *f* 25.

Art. 67. Met het opsporen van de overtredingen der bepalingen van dit reglement zijn, behalve de ambtenaren en beambten van de Rijks- en gemeentepolitie, belast de maréchaussee, alsmede, mits behoorlijk beëedigd, de schouwers, de vaste wegarbeiders en de brugwachters en, wat de provinciale wegen betreft, de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat.

§ 5. Slotbepalingen.

Art. 68. Met de invoering van dit reglement wordt ingetrokken het reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen, vastgesteld bij Statenbesluit van den 9en December 1879, no. 3, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 19en Maart 1880, no. 9, laatstelijk gewijzigd bij Staten-besluit van den 20en November 1900, no. 11, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 29en December 1900, no. 48, alsmede het reglement op het losloopen van stieren in de provincie Groningen, vastgesteld bij Staten-besluit van den 21en November 1854, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 5en December 1854, no. 57.

Art. 69. De bestaande leggers blijven van kracht totdat zij door nieuwe, volgens dit reglement zijn vervangen.

Art 70. Dit reglement treedt in werking op het tijdstip, door Gedeputeerde Staten te bepalen.

Dit tijdstip is bepaald op 1 Januari 1909.

KON. BESLUIT *van 5 November 1908* (*Staatsblad n°. 335*), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeente Schore, noodig voor de verlegging van den oostelijken dijk van het kanaal door Zuidbeveland wederzijds de spoorwegbrug te Vlake.*

KON. BESLUIT *van 5 November 1908, n°. 34, houdende beslissing in een geschil omtrent de aanstelling van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut.*

Beslissende het geschil tusschen Gedeputeerde Staten van Utrecht en Gelderland omtrent de aanstelling van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 7 October 1908, no. 240;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 2 November 1908, no. 212, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat, nadat Gedeputeerde Staten van Utrecht en Gelderland aan Ons ter beslissing hebben voorgedragen een tusschen hunne collegiën bestaand geschil over de vervanging van den in 1904 wegens dienstweigering ontslagen peilmeester aan het Geeresteinsche schut, bij Koninklijk besluit van 16 November 1907, no. 32 is beslist, dat, ter uitvoering der Conventie van 11 Januari 1714, bedoelde peilmeester kan worden benoemd, zonder dat eene nieuwe instructie zal behoeven te worden vastgesteld en tegelijkertijd het tractement op nieuw behoeft te worden geregeld;

dat, in aansluiting met deze beslissing Gedeputeerde Staten van Utrecht daarop bij missive d d. 3 December 1907, 2e Afd. no. 4609/3093 en 17 Maart 1908, 2e Afd. no. 699/633 hunne ambtgenooten van Gelderland hebben voorgesteld, hen te machtigen om, overeenkomstig de bedoeling van de Koninklijke beslissing, mede namens Gedeputeerde Staten van Gelderland aan de betrokken bestuurscolleges van de Exonereerende Landen en van den Slaperdijk in overweging te geven, zoo spoedig mogelijk over te gaan tot aanstelling van een peilmeester op de bestaande instructie en bezoldiging;

dat Gedeputeerde Staten van Gelderland daarentegen bezwaar maakten het voorstel hunner ambtgenooten te aanvaarden, en volhardden bij hunne zienswijze, ook nadat Gedeputeerde Staten van Utrecht hen er op gewezen hadden, dat het standpunt, door Gedeputeerde Staten van Gelderland ingenomen, niet in overeenstemming was met de strekking der Koninklijke beslissing en geen rekening hield met het feit, dat door Ons inderdaad beslissing in een actueel geschil was gegeven;

dat volgens Gedeputeerde Staten van Gelderland bij de Koninklijke beslissing niet verder op de zaak is ingegaan dan dat daarbij is uitgemaakt dat, zonder in strijd te komen met art. XVIII der Conventie van 11 Januari 1714, de benoeming van een peilmeester kan geschieden zonder de instructie en de jaarwedde, hetzij gewijzigd, hetzij ongewijzigd, op nieuw vast te stellen, terwijl de huns inziens gerechtvaardigde bezwaren van de Exonereerende Landen Gedeputeerde Staten van Gelderland geene vrijheid laten de benoeming van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut op de bestaande instructie te bevorderen;

dat Gedeputeerde Staten van Utrecht Ons hebben verzocht, be-

vestiging te geven van de juistheid hunner zienswijze, onder opmerking dat, nu tegen de benoeming van den peilmeester blijkens de laatste overweging van het besluit, geen enkel wettelijk bezwaar bestaat, en een der partijen steeds zoo ernstig bezwaar heeft tegen het maken eener nieuwe instructie, daarom reeds de benoeming op de in het Besluit genoemde wijze behoort te geschieden;

Overwegende, dat bij Ons Besluit van 16 November 1907, no. 32 ter beslissing van het destijds bestaand geschil is uitgemaakt, dat zonder in strijd te komen met art. XVIII der Conventie van 11 Januari 1714, de benoeming van een peilmeester kon geschieden zonder de instructie en de jaarwedde, hetzij gewijzigd, hetzij ongewijzigd, op nieuw vast te stellen;

dat hieruit volgt, dat de moeilijkheden, gerezen betreffende de wijziging der instructie, de betrokken besturen niet mogen weerhouden om tot de benoeming van den peilmeester over te gaan;

Gezien art. 70 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te beslissen, dat tot de benoeming van den peilmeester aan het Geeresteinsche schut behoort te worden overgegaan, onafhankelijk van eventueele wijziging te brengen in de instructie en bepaling der jaarwedde.

Onze Minister enz.

—

WET *van 9 November 1908 (Staatsblad n°. 339), tot verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is voorschriften vast te stellen tot verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks;

Gezien artikel 188 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Onder de voorname rivieren en stroomen des Rijks, in deze wet verder rivieren en stroomen genoemd, worden verstaan de volgende wateren:

a. de Rijn, de Maas, de Schelde en alle andere rivieren en stroomen, die met de drie eerstgenoemde in open gemeenschap staan en water daarvan afvoeren;

b. de Oosterschelde;

c. de Hollandsche IJssel beneden de afdamming bij Gouda;

d. de Overijsselsche Vecht;

e. het Zwartewater en het Zwolsche diep;

f. de Donge beneden het separatiepunt met den linkeroever der 's Gravemoersche vaart;

g. alle vertakkingen, armen, inhammen, kreken, spranken en killen, welke met de onder *a*–*f* bedoelde rivieren en stroomen in open gemeenschap staan.

Art. 2. In zee worden de rivieren en stroomen geacht zich uit te strekken tot grenslijnen bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen.

Art. 3. § 1. Onder zomerbed wordt verstaan de oppervlakte, die bij gewoon hoog zomerwater of bij gewonen vloed door de rivier of den stroom wordt ingenomen

§ 2. Onder winterbed wordt verstaan de oppervlakte tusschen het zomerbed en de buitenkruinlijn van den hoogwater keerenden dijk en, waar deze niet bestaat, tusschen het zomerbed en de hooge gronden, die het water bij den hoogsten stand keeren, met dien verstande, dat terreinen, dienende tot zijdelingsche afleiding van hoog opperwater, slechts dan daaronder zijn begrepen, wanneer zij van ouds daartoe hebben gediend en zijn aangewezen bij een algemeenen maatregel van bestuur.

§ 3. Tot het winterbed worden geacht te behooren de platen, eilanden of opkomende gronden, voor zooveel die alleen door hoog opperwater of door hoog vloedwater overstroomd worden.

Hoofdstuk II.

Bepalingen van politie.

Art. 4. § 1. Het is, tenzij met vergunning van Onzen met de zaken van waterstaat belasten Minister, verboden in het zomerbed van een rivier of een stroom of binnen de volgens art. 2 aangewezen grenslijn:

a. eenig werk te maken, of grond, baggerspecie, puin of andere zinkende stoffen te storten, te stapelen of neder te leggen;

b. eene heg, hout, riet of biezen te planten of tusschen 1 November en 1 April opslag te laten staan;

c. eene zalmsteek of ander vischtoestel, geheel of ten deele uit

schuttingen van palen, vlechtwerk of rijshout bestaande, op te stellen;

d. een drijvend voorwerp of eene drijvende inrichting, niet voor vervoer bestemd, vast te leggen;

e. verandering te brengen in een bestaand werk of in een vischtoestel, als onder *c* genoemd.

§ 2. Op het maken van niet vooruitspringende werken tot behoud van bet oeverland is § 1*a* niet van toepassing, indien deze werken niet boven het oeverland uitsteken.

Art. 5. § 1. Het is, tenzij met vergunning van Onzen Minister voornoemd, verboden in het winterbed van een rivier of een stroom:

a. een dijk, kade of ander werk, tot waterkeering of stroomgeleiding bestemd, aan te leggen, te verleggen, te verzwaren of te verhoogen;

b. een bouwwerk of getimmerte te maken of te veranderen, of eene ophooging te maken;

c. eene heg, hout, riet of biezen te planten, of tusschen 1 November en 1 April opslag te laten staan;

d. eene afheining tusschen 1 December en 15 Maart, of eene noodkeering tusschen 15 November en 15 Maart te laten staan.

§ 2. Op verzwaring of verhooging van hoogwater keerende dijken, en op bekleeding der glooiing van die dijken en van hooge gronden als bij art 3, § 2, bedoeld, is § 1*a* niet van toepassing.

§ 3. Op het maken of stellen van noodkeeringen tusschen 15 Maart en 15 November is § 1*a* en *b* niet van toepassing.

§ 4. Ten aanzien van hoogwater keerende dijken en hooge gronden, als bij art 3, § 2, bedoeld, is § 1*b* en *c* alleen van toepassing op dezulke, welke bij algemeenen maatregel van bestuur zijn aangewezen.

Art. 6. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden aangewezen de gedeelten van het zomer- en winterbed van rivieren en stroomen of van de oppervlakten, binnen de volgens art. 2 aangewezen grenslijnen gelegen, waar, op grond van een ruim zomer- of winterbed of van andere omstandigheden, de artt. 4 en 5 geheel of gedeeltelijk buiten toepassing blijven.

Art. 7. Het is, tenzij met vergunning van Onzen Minister voornoemd, verboden aan eenig gedeelte van het water van een rivier of een stroom een nieuwe stroombaan te geven.

Art. 8. § 1. De volgens deze wet te verleenen vergunning kan tot wederopzegging, voor een bepaalden tijd en zonder voorbehoud van opzegbaarheid worden verleend.

§ 2. De vergunning wordt alleen geweigerd en de tot wederopzegging verleende vergunning alleen opgezegd, indien dit noodig

wordt geoordeeld op gronden aan het openbaar rivier- of stroombelang ontleend.

Art. 9. § 1. Aan de vergunning mogen geene andere voorwaarden worden verbonden dan die strekken tot bescherming van het openbaar rivier- of stroombelang.

§ 2. De vergunning kan worden ingetrokken, indien de voorwaarden niet worden nageleefd.

§ 3. Spoedeischende gevallen uitgezonderd, wordt daartoe niet overgegaan, dan nadat aan hem, aan wien de vergunning is verleend of zijne rechtverkrijgenden alsnog een behoorlijke termijn is gelaten om aan de hem gestelde voorwaarden te voldoen.

Art. 10. § 1. De overtreder is verplicht hetgeen in strijd met deze wet is of wordt gemaakt, gesteld, ondernomen of nagelaten, op schriftelijk bevel van de door Ons aan te wijzen ambtenaren binnen den daarbij te stellen termijn weg te nemen of te doen wegnemen, in den vorigen staat te herstellen of te doen herstellen, te verrichten of te doen verrichten.

§ 2. De ambtenaren, bij § 1 bedoeld, zijn bevoegd, zoo noodig bijgestaan door den sterken arm, hetgeen in strijd met deze wet is of wordt gemaakt, gesteld, ondernomen of nagelaten, op kosten van den overtreder te doen wegnemen, beletten, verrichten of in vorigen staat herstellen. Spoedeischende gevallen uitgezonderd wordt van die bevoegdheid geen gebruik gemaakt, dan nadat de overtreder schriftelijk is gewaarschuwd.

Art. 11. § 1. Overtreding van art. 4, § 1, art. 5, § 1, en art 7 wordt gestraft met geldboete van ten hoogste *f* 500.

§ 2. De strafbare feiten worden beschouwd als overtredingen.

§ 3. Met afwijking van art. 70, 1°. van het Wetboek van Strafrecht, vervalt het recht tot strafvordering door verjaring in vijf jaren voor de overtredingen bedoeld in art. 4, § 1 *a*, *c* en *e*.

Art. 12. Met de opsporing van de overtredingen van deze wet zijn, behalve de bij art. 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de door Ons aan te wijzen ambtenaren en beambten van den Rijkswaterstaat.

Art. 13. § 1. Na opzegging of intrekking eener vergunning of na het verstrijken van den termijn, waarvoor eene vergunning is verleend, moet, binnen een door Onzen Minister voornoemd te bepalen tijd, door hem, aan wien de vergunning was verleend, of door zijne rechtverkrijgenden, het gemaakte of geplante worden opgeruimd en het zomer- of winterbed of de oppervlakte, binnen de volgens art. 2 aangewezen grenslijn gelegen, in den vorigen of

wel in een naar het oordeel van den Minister voldoenden toestand worden gebracht.

§ 2. Wordt hieraan niet voldaan, dan kan een en ander op kosten van hem, aan wien de vergunning was verleend, of van zijne rechtverkrijgenden, van Rijkswege geschieden.

Art. 14. § 1. Hij, aan wien de vergunning is geweigerd, of aan wien de vergunning is verleend, of diens rechtverkrijgenden, die tegen de toepassing van artikel 8 of artikel 9 bezwaren hebben, kunnen binnen drie maanden na dagteekening der beschikking, waartegen hunne bezwaren bestaan, deze aan Onze beslissing onderwerpen.

§ 2. Over het bezwaar wordt door Ons, den Raad van State (afdeeling voor de geschillen van bestuur) gehoord, beslist.

§ 3. Ingeval artikel 13 is toegepast, wordt, zoo het bezwaar geheel of gedeeltelijk gegrond wordt bevonden, aan den belanghebbende de door hem geleden schade geheel of gedeeltelijk vergoed.

Hoofdstuk III.

Uitvoering van werken door het Rijk.

Art. 15. § 1. Ten opzichte van binnen het zomer- of winterbed van rivieren en stroomen of binnen de volgens art. 2 aangewezen grenslijnen gelegen gronden, geheel of ten deele aan anderen toebehoorende of waarop anderen rechten kunnen doen gelden, is het Rijk bevoegd tot bescherming van het openbaar rivier- of stroombelang:

a. Rijksrivierwerken en door anderen aangelegde kribben, dammen en oeververdedigingen daaraan aan te sluiten, daarover door te trekken, daarop te onderhouden of te veranderen;

b. tot het uitvoeren van Rijksrivierwerken grondspecie en bouwstoffen daarover, desgevorderd in vervoermiddelen, te vervoeren of tijdelijk daarop neder te leggen of te verwerken.

§ 2. Van de in § 1 bedoelde bevoegdheden wordt, tenzij aan de gebruikers der gronden eene verklaring wordt overgelegd, dat onverwijlde voorziening noodig is, geen gebruik gemaakt, dan nadat het voornemen daartoe dezen ten minste twee maal vier en twintig uren te voren schriftelijk is aangezegd.

§ 3. Op gewone onderhoudswerken is § 2 niet van toepassing.

Art. 16. § 1. De schade, welke uit de toepassing van art. 15, § 1, mocht voortvloeien, wordt door het Rijk vergoed.

§ 2. De vordering daartoe moet worden ingesteld voor den rechter van het kanton, waarin de gronden, ten opzichte waarvan de schade is toegebracht, geheel of ten deele zijn gelegen.

Art. 17. Het Rijk is bevoegd tot bescherming van het openbaar rivier- of stroombelang de in art. 15, § 1, bedoelde gronden op te hoogen, af te graven, geulen daarin te dichten, of daarop aanwezige beplantingen, gebouwen en werken op te ruimen.

Art. 18. § 1. Wenscht het Rijk van eenige in art. 17 bedoelde bevoegdheid gebruik te maken, dan worden door den president van de rechtbank, binnen wier gebied de gronden, ten opzichte waarvan die bevoegdheid zal worden uitgeoefend, geheel of ten deele zijn gelegen, drie deskundigen benoemd en beëedigd ter beschrijving van het werk en ter bepaling van de schadeloosstelling. De benoeming der deskundigen wordt in een of meer nieuwsbladen, en in de gemeente of gemeenten, waarin de gronden zijn gelegen op de gebruikelijke wijze door het hoofd van het gemeentebestuur bekend gemaakt.

§ 2. Het rapport der deskundigen, bevattende eene door teekeningen toegelichte beschrijving van den bestaanden toestand en van de daarin te brengen wijziging en een advies omtrent schadeloosstelling, wordt ter secretarie van de gemeente of gemeenten, waarin de gronden zijn gelegen, gedurende dertig dagen ter inzage van een ieder nedergelegd, nadat deze nederlegging in een of meer nieuwsbladen en op de gebruikelijke wijze door het hoofd van het gemeentebestuur is bekend gemaakt en bovendien aan ieder der bekende rechthebbenden bij aangeteekenden brief is medegedeeld.

§ 3. Met de uitvoering van het werk mag niet worden aangevangen, dan nadat de in § 2 bedoelde termijn is verstreken.

§ 4. Voor zooveel met de rechthebbenden geene overeenstemming omtrent schadeloosstelling is verkregen, doet het Rijk binnen dertig dagen na het verstrijken van den in § 2 bedoelden termijn gerechtelijk eene schadeloosstelling aanbieden.

§ 5. Binnen dertig dagen na den dag van het aanbod kan hij, aan wien het is gedaan, voor de rechtbank, welker president volgens § 1 de deskundigen heeft benoemd, de schadeloosstelling vorderen, bij gebreke waarvan hij geacht wordt met het aanbod genoegen te hebben genomen.

§ 6. Bedraagt de door de rechtbank bepaalde schadeloosstelling meer dan het aanbod, dan wordt het Rijk, in de overige gevallen de eischer in de kosten veroordeeld.

Hoofdstuk IV.

Gevolgen van door het Rijk verrichten uitbouw ten opzichte van de gerechtigden tot het oeverland.

Art. 19. § 1. Wordt door het Rijk tot bescherming van het openbaar rivier- of stroombelang uitbouw verricht uit het oeverland of uit eenig daaraan verbonden werk, door middel van kribben, dammen of soortgelijke waterwerken, dan zal de gerechtigde tot het oeverland het recht van aanwas, bedoeld in art 651 van het Burgerlijk Wetboek, rivierwaarts van de lijn der begroeiing verliezen, doch in eigendom verkrijgen de strook, gelegen tusschen de lijn der begroeiing en de oeverlijn, voor zooveel deze strook behoort aan het Rijk.

§ 2. Onder lijn der begroeiing wordt verstaan de lijn, die op eene voor blijvende afpaling geschikte wijze achtereenvolgens de punten vereenigt, waarop de regelmatige begroeiing langs den oever eindigt, met dien verstande, dat deze lijn geacht wordt nimmer verder landwaarts te liggen dan de oeverlijn.

Art. 20. § 1. Bij aanleg van een krib of soortgelijk aan het oeverland te verbinden werk is art. 19, § 1, van toepassing stroomopwaarts over 1½ maal de lengte van het werk en stroomafwaarts over 2½ maal die lengte, beide afstanden gemeten langs de lijn der begroeiing uit haar snijpunt met de as van het werk.

§ 2. Bij aanleg van een bij § 1 bedoeld werk met daaraan te verbinden strekdam is art. 19, § 1, van toepassing over dezelfde afstanden vermeerderd met de lengte van de stroomop- en afwaartsche armen van den dam.

§ 3. Bij uitbouw uit- of uitbreiding van een bestaand werk wordt de toepasselijkheid van art. 19, § 1, bepaald door de afmetingen, die het werk daarna zal verkrijgen, zonder dat dit wijziging brengt in de gevolgen van het bestaande werk ten opzichte van de gerechtigden tot het oeverland.

Art 21. Art. 19, § 1, is niet van toepassing ter plaatse waar tegen het Rijk een recht van eigendom of van aanwas kan worden ingeroepen op gronden in de rivier of in den stroom, die anders volgens het Burgerlijk Wetboek behooren tot de rivier of den stroom met zijne oevers.

Art. 22. Onverminderd art. 15, § 2, mag met de uitvoering van een werk, als bedoeld bij art. 19, § 1, niet worden aangevangen, dan nadat de lijn der begroeiing van Rijkswege is uitgebakend; de teekens moeten blijven staan, totdat de lijn der begroeiing is vastgesteld.

Art. 23. § 1. De lijn der begroeiing kan bij schriftelijke overeenkomst worden vastgesteld. De akte dezer overeenkomst wordt overgeschreven in de openbare registers, bedoeld bij art. 671 van het Burgerlijk Wetboek.

§ 2. De toepasselijkheid van art. 19, § 1, vangt aan op den dag der overschrijving van de akte.

Art. 24. § 1. Bij gebreke van overeenstemming worden, binnen zestig dagen nadat met de uitvoering van het werk is aangevangen, ter secretarie van de gemeente of gemeenten, waarin de gronden, ten opzichte waarvan de lijn der begroeiing behoort te worden vastgesteld, zijn gelegen, gedurende dertig dagen ter inzage van een ieder nedergelegd:

a. eene teekening van het werk, op geen kleinere schaal dan van 1 op 1250, waarop de lijn der begroeiing en de betrokken kadastrale perceelen zijn aangegeven;

b. eene lijst van de kadastrale tenaamstellingen dier perceelen.

§ 2. Deze nederlegging wordt vooraf bekend gemaakt in een of meer nieuwsbladen en op de gebruikelijke wijze door het hoofd van het bestuur der bij § 1 bedoelde gemeente of gemeenten, en bovendien bij aangeteekenden brief medegedeeld aan de bekende gerechtigden tot het oeverland.

Art. 25. § 1. De toepasselijkheid van art. 19, § 1, kan in verband met art. 21 worden bestreden volgens de gewone regelen van recht.

§ 2. Overigens kan binnen dertig dagen na het verstrijken van den in art. 24, § 1, bedoelden termijn van terinzagelegging door ieder gerechtigde tot het oeverland tegen den inhoud der teekening voorziening worden gevraagd bij de rechtbank, binnen wier gebied de gronden, ten opzichte waarvan de lijn der begroeiing behoort te worden vastgesteld, geheel of ten deele zijn gelegen, in welk geval de lijn der begroeiing door de rechtbank zal worden vastgesteld.

§ 3. Voor zooveel geene vordering, als bedoeld bij § 2, is ingesteld, worden de gerechtigden tot het oeverland geacht de lijn der begroeiing, zooals zij op de teekening is aangegeven, behoudens art. 21 te aanvaarden als rivierwaartsche grens hunner eigendommen.

§ 4. Bij toepassing van § 2 wordt verder gehandeld volgens het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, behoudens:

a. dat alle zaken betreffende eenzelfde werk worden gevoegd;

b. dat, indien den eischer eene grootere oppervlakte wordt toegewezen dan hem volgens de teekening zoude toekomen, het Rijk, in de overige gevallen de eischer in de kosten wordt veroordeeld.

Art. 26. § 1 Is geene vordering, als bedoeld bij art. 25, § 2,

ingesteld, dan wordt de teekening voorzien van eene verklaring dienaangaande van den griffier der daarbedoelde rechtbank en vervolgens overgeschreven in de openbare registers, bedoeld bij art. 671 van het Burgerlijk Wetboek.

§ 2. Is de lijn der begroeiing bij vonnis vastgesteld en dit vonnis in kracht van gewijsde gegaan, dan geschiedt daarvan gelijke overschrijving.

§ 3. De toepasselijkheid van art. 19, § 1, vangt aan op den dag der overschrijving van de teekening of het vonnis.

Art. 27. Zoolang de ingevolge art. 26 aan de gerechtigden tot het oeverland gekomen strook niet geheel is aangewassen of op andere wijze verland, is het Rijk zonder gehoudenheid tot vergoeding bevoegd daarin grond en baggerspecie te storten.

Art. 28 § 1. Wordt de ingevolge art. 23 of art. 26 aan de gerechtigden tot het oeverland gekomen strook van de rivier of den stroom afgescheiden door aan het Rijk behoorende aanwassen of andere verlandingen, dan is ieder dier gerechtigden zonder gehoudenheid tot vergoeding bevoegd te vorderen, dat hem, voor zooveel dit ten dienste van zijn deel in die strook en in het oorspronkelijk oeverland noodig is, uitweg of uitwegen naar de rivier of den stroom worden verleend, elke van ten hoogste drie Meter breedte, te minster schade voor het Rijk. Plaats en richting dezer uitwegen kunnen worden bepaald bij de in art. 23, § 1, bedoelde overeenkomst.

§ 2. Aanleg en onderhoud van den uitweg geschiedt door en op kosten van hem, aan wien uitweg is verleend.

§ 3. Bij gebreke van overeenstemming kan de vordering tot verleening van uitweg volgens § 1 worden ingesteld bij de rechtbank, binnen wier gebied de daarbedoelde strook geheel of ten deele is gelegen.

Hoofdstuk V.

Overgangs- en slotbepalingen.

Art. 29. Bij het in werking treden dezer wet zijn ingetrokken:

de artt. 42, 43 en 44 van Titel XXVII van de Ordonnance des eaux et forêts du mois d'août 1669;

het arrêté du Directoire exécutif du 9 mars 1798 (19 Ventôse an VI), contenant des mesures pour assurer le libre cours des rivières et canaux navigables et flottables;

de wet van 4 Mei 1803 (14 Floréal an XI) relative au curage des canaux et rivières non navigables, et à l'entretien des digues qui y correspondent;

de Publicatie van 24 Februari 1806, houdende bepalingen omtrent een algemeen rivier- of waterregt over de rivieren en stroomen dezer Republiek.

Art 30. Vergunningen krachtens eenig bij deze wet ingetrokken voorschrift gegeven, kunnen worden opgezegd of ingetrokken, voor zooveel zij handelingen betreffen, waarvoor deze wet vergunning vordert, en de bevoegdheid tot opzegging of intrekking is voorbehouden.

Art. 31. Hetgeen vóór het in werking treden dezer wet in strijd met eenig daarbij ingetrokken voorschrift is gemaakt of gesteld, kan overeenkomstig art. 10 worden weggenomen, voor zooveel het zonder vergunning maken of stellen daarvan bij deze wet is verboden.

Art. 32. § 1. Art. 18 is niet van toepassing ten aanzien van opruiming ingevolge art. 17, van beplanting, welker opruiming krachtens art 8 van de Publicatie van 24 Februari 1806 zonder schadevergoeding kon worden gelast.

§ 2 Spoedeischende gevallen uitgezonderd wordt art. 17 ten aanzien van zoodanige beplanting niet toegepast, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

Art. 33. Zoolang de algemeene maatregel van bestuur, bij art. 6 bedoeld, niet in werking is getreden, is art. 4, § 1 *a*, voor zooveel betreft het storten, stapelen of nederleggen van zinkende stoffen, niet van toepassing op terreinen bij de schelpdierencultuur in gebruik.

Art. 34 Alle stukken ter voldoening aan of ter uitvoering van deze wet opgemaakt, daaronder begrepen die der rechtsgedingen, waartoe de toepassing dezer wet aanleiding geeft, zijn vrij van zegel en van de formaliteit der registratie.

Art. 35. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Rivierenwet"

Lasten enz.

Men zie het Kon. besluit van 30 December 1908 (*Staatsblad no.* 426), tot uitvoering van de artikelen 10 en 12 dezer wet.

Behoudens schrapping van hetgeen zijn belang verloren heeft en toevoeging van enkele aanteekeningen luidde de Memorie van Toelichting als volgt:

De wetsbepalingen ter verzekering van den goeden staat der rivieren en stroomen eischen herziening.

De Publicatie van 24 Februari 1806 „houdende bepalingen omtrent een algemeen rivier- of waterregt over de rivieren en stroomen dezer

Republiek" geldt blijkens de jurisprudentie van meer dan een halve eeuw slechts voor de groote of hoofdrivieren, die het Rijk doorstroomen (arrest van den Hoogen Raad van 6 Augustus 1844, Nederlandsche Rechtspraak XVIII § 41). Zij is bovendien alleen geldend in dat deel van het Rijk, hetwelk deel uitmaakte van de Bataafsche Republiek. Op een rivier als de Vecht in Overijssel en op de Maas in Limburg ten zuiden van de Niers kunnen alleen toegepast worden de artt. 42, 43 en 44 van Titel XXVII der Ordonnance des eaux et forêts du mois d'août 1669; en dan nog is bij art. 10 der wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* no. 64), tot invoering van de nieuwe strafwetgeving, de strafbedreiging tegen de overtreding dier voorschriften uitsluitend voor Limburg van kracht gebleven. Deze politiebepalingen zijn bovendien onvoldoende, omdat zij volgens het arrest van den Hoogen Raad van 29 Mei 1893 (*Weekblad van het Recht* no. 6356) alleen kunnen dienen om in het zomerbed van de rivier werken, die den waterloop belemmeren, te beletten; niet om het terrein, dat buiten het zomerbed tot afvoer van hoogwater dient, voor die bestemming geschikt te houden.

Daarin voorziet wel de Publicatie van 1806. Zij waakt in de artt. 6 en 8 tegen nadeelige bekading en beplanting van in het winterbed gelegen gronden, en ook het verbod van art. 1 om werken te leggen op of in de rivieren of stroomen omvat volgens de jurisprudentie van den Hoogen Raad (arrest van 20 Juni 1865, *Weekblad van het Recht* no. 2716), die zich grondt op de terminologie der Publicatie en van de vroegere Placcaten, alle wateren en gronden tusschen de hoofddijken gelegen.

De Publicatie is evenwel in andere opzichten verouderd. Zij omvat niet meer „een Algemeen Rivier- of Waterregt". De burgerlijke rechten in het algemeen zijn in het Burgerlijk Wetboek geregeld; de in de Publicatie voorkomende regeling (art. 9) van de gevolgen van den aanleg van kribben en soortgelijke werken door het Rijk met betrekking tot het recht van aanwas is het eenig onderwerp van burgerlijk recht, waarop de Publicatie nog van kracht is. De wet op de onteigening heeft vervangen de regeling omtrent het „occupeeren van gronden ten nutte van het algemeen" (art. 3). In de noodzakelijke verhooging, verzwaring of verbetering van dijken (art. 10) heeft voorzien de wet van 12 Juli 1855 (*Staatsblad* no. 102) tot voorloopige voorziening in sommige waterstaatsbelangen, sedert vervangen door de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* no. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur.

Er zijn, behalve de verbodsbepalingen tegen het doen van handelingen, die voor den afloop van het water en in verband daarmede voor de scheepvaart hinderlijk kunnen zijn, nog slechts twee onderwerpen in de Publicatie geregeld, die van praktisch belang zijn.

Het eerste betreft uitvoering van werken door het Rijk, artt. 5, 8 en 9. Art. 9 der Publicatie laat aanleg van de voor de goede gesteldheid der rivieren en stroomen noodige werken door het Rijk eerst toe, als

de oevereigenaar daartoe niet genegen blijkt. De praktijk geeft geen grond tot handhaving van dezen voorrang. Verder is omschrijving wenschelijk van de bij aanleg en onderhoud der werken noodige bevoegdheden ten opzichte van particuliere gronden. Wat de artt. 5 en 8 betreft, zij gaan van het beginsel uit, dat het Rijk, ook zonder dat er overtreding van politiebepalingen heeft plaats gehad, op gronden van anderen gebouwen, werken en beplantingen, voor den afloop der rivieren hinderlijk, moet kunnen opruimen. Het is echter in strijd met goede rechtsbegrippen, dat vragen als deze, of een werk van weinig aanbelang is en op dien grond zonder schadevergoeding kan worden opgeruimd (art. 5), uitsluitend ter beantwoording van de Regeering staan. Noodig is beslissing van geschillen omtrent schadevergoeding door den rechter.

Het andere onderwerp werd reeds genoemd. Weigert de oevereigenaar op volgens art. 9 der Publicatie gedane aanzegging een rivierwerk te maken, dan legt het Rijk het werk aan, maar komt ook de aanwas ten bate van het Rijk. De Publicatie heeft evenwel niet meer aangegeven dan het beginsel, dat in het gestelde geval de aanwas aan het Rijk komt, en de uitwerking geheel aan de praktijk overgelaten, hetgeen tot moeilijkheden aanleiding moest geven.

Bij de intrekking der thans bestaande voorschriften valt dus in drie verschillende onderwerpen te voorzien. De indeeling van het hierbij aangeboden ontwerp van wet houdt daarmede rekening Aan elk dier drie is een afzonderlijk hoofdstuk gewijd, welke drie hoofdstukken worden voorafgegaan en gevolgd door hoofdstukken met algemeene en met overgangs- en slotbepalingen.

In hoofdstuk II: Bepalingen van politie, wordt het toezicht geregeld op handelingen, die voor den afvoer van het water en in verband daarmede voor de scheepvaart hinderlijk zouden kunnen zijn

Hoofdstuk III: Uitvoering van werken door het Rijk, omschrijft de bevoegdheden, die het Rijk bij aanleg en onderhoud van werken, en ten opzichte van schadelijke toestanden zonder dat verbodsbepalingen zijn overtreden, kan uitoefenen op gronden, geheel of ten deele aan anderen toebehoorende, en regelt de verplichting tot vergoeding der schade.

Hoofdstuk IV: Gevolgen van door het Rijk verrichten uitbouw ten opzichte van de gerechtigden tot het oeverland, regelt rechtsgevolgen van aanleg van kribben en soortgelijke werken en de delimitatie van het oeverland.

Ook dit ontwerp is voortgekomen uit den verdienstelijken arbeid der Staatscommissie, ingesteld bij Koninklijk besluit van 21 April 1892. no. 4.

Het eerste ontwerp eener Rivierenwet, dat de Regeering in 1896 mocht ontvangen, is openbaar gemaakt in den in dat jaar uitgegeven bundel. De Rijkswaterstaat en het Domeinbestuur brachten omtrent

dit ontwerp adviezen uit, waarna de Commissie in 1900, mede in verband met verandering in hare samenstelling, een omgewerkt ontwerp aanbood. Na herziening op enkele punten bereikte dit ontwerp de Regeering definitief bij schrijven van 29 Juni 1901. 1)

Ernstige overweging heeft hier iets meer dan elders de noodzakelijkheid van sommige wijzigingen in het van de commissie ontvangen ontwerp doen gevoelen. Terwijl het meerendeel der door haar ontworpen wetten uit fragmenten of zelfs uit niets moest worden opgebouwd, stond men hier in hoofdzaak voor de vervanging van een vrij wel afgeronde regeling, die voor het algemeen toezicht op rivieren en stroomen van groot gewicht is geweest en waarbij de Regeering partij behoorde te trekken van de vruchten eener bijkans honderdjarige praktijk. Geen wonder dan, dat de Regeering, bij alle waardeering van de inzichten der Commissie, op sommige hoofdpunten van praktisch beleid die langdurige ervaring moet laten medespreken.

Het doel der wet is verzekering van den goeden staat der daarin bedoelde voorname rivieren en stroomen; zij beoogt verzorging van het rivier- en stroombelang. Dit openbaar belang, zooals het van ouds is verstaan en boven reeds met een enkel woord werd aangeduid, omvat naast de zorg voor den geregelden afvoer van water en ijs ook de belangen der scheepvaart, waarvoor goed onderhouden, doorgaande vaargeulen eene levenszaak zijn. Dit tweeledig belang is dan ook de maatstaf, waarnaar de normaliseering van de hoofdrivieren is aangevat.

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De bedoeling van letter *a* is de hoofdrivieren met hare open afvoerwegen in eene algemeene omschrijving samen te vatten.

De Oosterschelde wordt onder *b* afzonderlijk genoemd, omdat zij sinds den aanleg van den spoorweg Roosendaal—Vlissingen niet meer openstaat voor Scheldewater. Litt. *d* vult de tegenwoordige leemte omtrent de Overijsselsche Vecht. Voor de litt. *c*, *e* en *f* wordt tot dusverre de Publicatie of de Ordonnance toegepast.

De ruime omschrijving onder *g* bouwt voort op hetgeen omtrent de toepasselijkheid der Publicatie voor recht wordt gehouden. (Vgl. het aangehaalde arrest van den Hoogen Raad van 20 Juni 1865, en het vonnis van de arrondissements-rechtbank te Breda van 24 Maart 1881, *Weekblad van het Recht* no. 4650). De toepasselijkheid der wet is hier noodig, omdat verandering in de stroomleiding in wateren, die met de rivier in open gemeenschap staan, op den staat van de rivier van invloed kan zijn. Onnoodige belemmering kan uit deze toepasselijkheid niet

1) Zie den tweeden in 1906 uitgekomen bundel ontwerpen der Commissie.

ontstaan, omdat art. 6 een algemeenen maatregel van bestuur voorschrijft tot aanwijzing van de gedeelten van het zomer- en winterbed van rivieren en stroomen, waar, op grond van ruimte of van andere omstandigheden, de bepalingen van politie op het zomer- en winterbed geheel of gedeeltelijk buiten toepassing zullen blijven.

Artt. 2 en 3. De Publicatie onderscheidt feitelijk het geheele terrein, dat tusschen de hoofddijken gelegen is, en het buiten het zomerbed, maar binnen de hoofddijken gelegen terrein, waaromtrent in de artt. 6 en 8 bijzondere voorschriften worden gegeven.

Dit ontwerp onderscheidt de oppervlakte, die bij gewoon hoog zomerwater of bij gewonen vloed door de rivier wordt ingenomen: het „zomerbed", en de (wederzijdsche) oppervlakte tusschen het zomerbed en de buitenkruinlijn van den hoogwater keerenden dijk of de hooge gronden, die het water bij den hoogsten stand keeren: het „winterbed". Het preventief toezicht toch, dat op dit zomerbed en op dit winterbed uitgeoefend moet worden, is verschillend. Op de gronden, het winterbed uitmakende, die voor allerlei bijzondere doeleinden dienen, moeten die werken aan een preventief toezicht worden onderworpen, welke de gronden aan hunne bestemming tot afvoer van winterwater en ijs zouden kunnen onttrekken. In het zomerbed daarentegen moet het preventief toezicht algemeener zijn, omdat hier de afvoer spoediger kan worden gehinderd, en de scheepvaartbelangen zich laten gelden: hier moet dus toezicht op elk werk gevorderd worden.

Door de omschrijving van het zomerbed zijn de grenslijnen tusschen zomer- en winterbed zoo nauwkeurig mogelijk aangewezen. De uitdrukking „bij gewonen vloed" zal voor een ieder duidelijk zijn. Voor hen, die aan de rivier wonen, is de uitdrukking „bij gewoon hoog zomerwater" even duidelijk: het is die hooge waterstand, waarop de oeverbewoner elken zomer rekent, en die daarom nog geen schade aanricht, die bijv. de uiterwaarden niet onder water zet.

Het politierecht bestaat onafhankelijk van den burgerlijken eigendom. Het is daarom onverschillig of het zomerbed, dat dit ontwerp omschrijft, zich evenver uitstrekt als het eigendomsrecht van den Staat op de bevaarbare en vlotbare stroomen en rivieren met hunne boorden. Het hier omschreven zomerbed valt echter samen met hetgeen overeenkomstig het arrest van den Hoogen Raad van 29 Mei 1893 (*Weekblad van het Recht* no. 6356) krachtens de artt. 577 en 578 van het Burgerlijk Wetboek onder „stroomen en rivieren met hunne oevers" te verstaan is.

Tot in zee moeten het afvoervermogen en de bevaarbaarheid der rivier verzekerd kunnen worden. Er kan dus buiten den riviermond eene oppervlakte zijn, waarop de politievoorschriften, die voor het zomerbed gelden, van toepassing moeten zijn. De aanwijzing van deze oppervlakte moet bij de verscheidenheid der rivieren en de veranderlijkheid van de riviermonden aan een algemeenen maatregel van bestuur worden overgelaten.

Onder de omschrijving van het winterbed zouden, zonder de beperking aan het slot van art 3, § 2, alle overlaten vallen: alle terreinen, die dienst doen tot zijdelingsche afleiding van hoog opperwater. Aan de eene zijde moet ontijdige afsluiting der van ouds bestaande overlaten worden belet, maar aan de andere zijde beoogt de voortgezette rivierverbetering die overlaten overbodig te maken. Volgens de omschrijving behooren daarom terreinen, dienende tot zijdelingsche afleiding van hoog opperwater, slechts dan tot het winterbed, wanneer zij van ouds daartoe hebben gediend en zijn aangewezen bij een algemeenen maatregel van bestuur.

HOOFDSTUK II.

Bepalingen van politie.

De Publicatie bepaalt in art. 1, dat zonder vergunning geen werken mogen gemaakt worden, waardoor aanwas bevorderd of de bekwame afloop der rivieren gehinderd zou kunnen worden. Dezelfde uitdrukkelijke vermelding van het gevreesde nadeel vindt men in art 4, verbiedende op opkomende gronden iets te doen „waardoor de rivieren of stroomen en de algemeene belangen van den Lande zouden kunnen benadeeld worden". Wanneer dus, wat deze artikelen betreft, werken zonder vergunning waren gemaakt, moest, indien de overtreder beweerde, dat door deze werken het bovenomschreven nadeel niet was te vreezen, de beoordeeling daarvan door den rechter worden verricht. In welke moeilijkheid deze ten aanzien van een punt van zoo technischen aard verkeert, toonen de beide arresten van het Hof van Zuidholland, van 27 Juli 1870 en 18 December 1875, opgenomen in het *Weekblad van het Recht* no. 3930. De vraag, of eenig werk of eene beplanting den goeden staat der rivier kan benadeelen, moet, evenals naar de artt. 5, 6, 7 en 8 der Publicatie het geval was, ter uitsluitende beoordeeling staan van het gezag, met het beheer der rivieren belast

In dit hoofdstuk zijn die werken en handelingen in het zomer- en winterbed der rivieren, welke nadeel *kunnen* doen aan het rivier- of stroombelang, opgesomd; voor het verrichten daarvan moet aan den Minister vergunning worden gevraagd, opdat hij telkens beoordeele, in hoeverre in het onderhavig geval nadeel te vreezen is.

Uit de artt 4, 5 en 7 en den aanhef van art. 11 (thans art. 13) blijkt de bedoeling, dat de Minister vrij zij vergunningen slechts tot wederopzegging en zoo noodig bovendien onder tijdsbepaling te verleenen. Die vrijheid is onder de Publicatie de vaste praktijk geweest. Met dit voor het rivierbeheer proefhoudend gebleken stelsel ging de Commissie in haar eerste ontwerp (art. 11) mede. Later heeft zij de onopzegbaarheid tot regel verheven, art. 8 van haar laatste ontwerp.

Tegen het aanvaarden van deze nieuwigheid heeft de ondergeteekende overwegend bezwaar. Bij opzegging van eene vergunning kunnen de belangen van den houder schade lijden, doch hooger dan deze belangen

staat steeds het rivierbelang, dat het belang van allen genoemd mag worden. Wie de groote voordeelen van werken aan of nabij de rivier wil genieten, moet zich zoo noodig de vooruit bekende mogelijkheid van opzegging getroosten. Nimmer bleek, dat dit stelsel, zooals het lange jaren heeft gewerkt, minder goede uitkomsten zou hebben geleverd.

Nu wil de Commissie bij uitzondering opzegbaarheid toelaten, namelijk voor zoover „gegronde" vrees bestaat, dat het gebruik der vergunning te eeniger tijd het rivierbelang zal benadeelen. Daar echter verandering van toestanden, op onze rivieren nimmer uitgesloten, onverwacht bedenkelijk kan maken wat vroeger gevaarloos scheen, zal eenige grond voor deze vrees zelden geheel ontbreken: niet dikwijls zou dan ook hare ongegrondheid met volstrekte zekerheid kunnen worden aangenomen. Aan den anderen kant echter zou de gegrondheid meermalen even moeilijk bewijsbaar kunnen zijn. De Regeering, die de verantwoordelijkheid van eene beslissing hieromtrent niet altijd zou kunnen aanvaarden, zou zich dan genoopt zien haar toevlucht te nemen tot weigering der vergunning Wordt daarentegen op den bestaanden voet de noodige vrijheid gelaten, dan kan in twijfelachtige gevallen gemakkelijker vergunning verleend en in zooverre beter met particuliere belangen rekening gehouden worden.

Het beroep tegen den Minister op de Kroon, art. 11 van het ontwerp der Commissie, zou weinig beduiden, omdat tegen *weigering* van vergunning geen beroep zou zijn. In elk geval is de scheiding tusschen Kroon en Minister, die uit het voorstel der Commissie zou voortvloeien uit een staatsrechtelijk oogpunt niet vrij van bedenking: iets dergelijks werd verworpen bij de behandeling van de pensioenwet voor burgerlijke ambtenaren (zie de redevoeringen van den Minister van Binnenlandsche Zaken mr. de Savornin Lohman, bladz 829 en 833, *Handelingen* Tweede Kamer 1889—1890).

Wordt het beroep tegen den Minister op de Kroon niet behouden, dan vervalt in zooverre evenzeer de bestaansreden van art. 9, § 1, van het ontwerp der Commissie. Ook overigens schijnt behoud van deze bepaling niet noodig, omdat, voor zoover belanghebbenden daaraan waarborgen mochten kunnen ontleenen, deze reeds geworteld zullen zijn in de strekking der wet, o.m. blijkende uit intitulé en considerans.

Van genoemd art. 9 is verder behoud van § 2 onnoodig geoordeeld, omdat het daar bepaalde van zelf spreekt in het stelsel der Regeering. Iets dergelijks geldt van § 3: een „behoorlijke" termijn, als waarborg in de *wet* weinig zeggend, wordt in de praktijk waar doenlijk steeds gesteld. 1)

---

1) Over het stelsel der Regeering ten aanzien der vergunningen heeft in de Tweede Kamer der Staten Generaal eene uitvoerige gedachtenwisseling plaats gehad. Ook daar vond de formule der Staatscommissie omtrent „gegronde vrees" ten slotte geen ingang. De Regeering meende, dat de uitvoering der wet aan geen enger band behoorde te worden

Art. 4, § 1*a*. Alle werken, die in de artt. 1, 5 en 7 der Publicatie uitdrukkelijk worden opgenoemd, kribben, veerdammen, hoofden, gebouwen, vallen onder de sub *a* gebezigde uitdrukking „eenig werk".

Onder het verbod in het zomerbed eenig werk te maken, zou ook vallen het maken van niet vooruitspringende beschoeiingen, steenbekleedingen en beslagwerk tot behoud van het oeverland, werken die steeds toegelaten kunnen en moeten worden, indien zij niet boven het oeverland uitsteken. Van daar dat het hier gestelde verbod in § 2 op deze werken niet toepasselijk is verklaard.

Naast het verbod om in het zomerbed enz. eenig werk te maken is onder *a* het verbod opgenomen om „grond, baggerspecie, puin of andere zinkende stoffen te storten". Met het oog op wat op de grens van het zomerbed zou kunnen geschieden, is ook het stapelen of neerleggen van die stoffen verboden.

Hierbij zij herinnerd, dat de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* no. 69) tot vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijks waterstaatswerken in art. 1, sub 5°. en 7°., bevoegdheid geeft bij algemeenen maatregel van bestuur voorschriften te geven omtrent het baggeren, graven of slikkeren en het werpen of neerleggen van vaste stoffen in de rivieren en stroomen onder beheer van het Rijk. Nu de Publicatie herzien wordt, dient echter in éene wet bijeengebracht te worden wat bij elkaar behoort. Het onderwerp, op dit oogenblik geregeld bij het reglement, vastgesteld bij Koninklijke besluiten van 15 Februari 1892, 17 April 1894 en 18 December 1895 (*Staatsbladen* nos. 44, 58 en 224) kan, voor zooveel het baggeren en graven of slikkeren betreft, buiten deze wet blijven, als vormende een afgerond geheel Maar verder schijnt het dienstig de bepalingen tot verzekering van den goeden staat der rivieren en stroomen in deze wet op te nemen, ook wanneer bevoegdheid tot regeling tot dusverre uit de wet van 1891 volgde, (zie ook beneden bij § 1*d* en art. 7).

---

gelegd, dan dat zij moet blijven binnen de perken van het rivier- en stroombelang; eene uitdrukkelijke bepaling hieromtrent oordeelde zij niet noodig. Men heeft intusschen drie nieuwe artikelen ingevoegd, waardoor:

1°. weigering en opzegging van vergunning worden gebonden aan den eisch, dat een en ander in het openbaar rivier- of stroombelang noodig wordt geoordeeld;

2°. voor de voorwaarden der vergunning de eisch wordt gesteld, dat zij moeten strekken tot bescherming van het openbaar rivier- of stroombelang, waarbij tevens de bepalingen der Commissie omtrent intrekking ingeval van overtreding der voorwaarden en het daarbij stellen van een termijn weder zijn opgenomen:

3°. tegen de beschikkingen van den Minister voorziening bij de Kroon kan worden gevraagd.

b. Dit verbod, in het bijzonder voor het winterbed noodig, dient, met het oog op beplantingen op de grens van het zomerbed, ook daar van toepassing te zijn.

Over de tijdsbepaling betreffende het laten staan van opslag, zie men bij art. 5, § 1*c*.

c. De Publicatie bevat in art. 1 het verbod om zonder voorafgaande vergunning zalmsteken te zetten. Het politietoezicht moet zich uitstrek- over alle vischtoestellen, geheel of ten deele uit schuttingen van palen, vlechtwerk of rijshout bestaande, omdat deze alle voor den afvoer van water en ijs en voor de scheepvaart eene wezenlijke belemmering kunnen zijn. Buiten de gestelde verbodsbepalingen vallen o.a. staal-boomen, fuiken en schutwant.

d. Drijvende voorwerpen of inrichtingen, niet voor vervoer bestemd, b.v. zweminrichtingen en pontons, zouden zoo groote afmetingen kunnen verkrijgen, dat de geregelde afvoer van water wordt belemmerd. Ook zouden dergelijke voorwerpen, in onze rivieren met zoo bewegelijken bodem neergelegd, aanleiding kunnen geven tot verplaatsing van geulen en vorming van ondiepten; bovendien zou, zoowel hierdoor als door de aanwezigheid van meerdere naburige inrichtingen de scheepvaart bemoeilijkt kunnen worden. Eene voorziening, tot dusverre mogelijk krachtens art 1, sub 1°, der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* no. 69), is dus in dit ontwerp op hare plaats.

e. Alleen *verandering* zonder vergunning wordt verboden, zoodat de vrijheid tot gewone herstelling, ook in de artt. 2 en 7 der Publicatie toegestaan, behouden blijft.

Art. 5, § 1. *a* en *b* In stede van het algemeen verbod, werken te maken nadeelig voor den afvoer van het water, dat art. 1 der Publicatie inhoudt, zijn hier opgesomd de werken en handelingen in het winterbed, waarvoor eene voorafgaande vergunning gevorderd wordt.

Ook hier worden herstellingswerken niet verboden.

c. De Publicatie (art 8) vordert geen vergunning voor het planten in het winterbed langs den voet der dijken, langs perceelsscheidingen en in laagten, maar schrijft uitdrukkelijk voor, dat die beplanting, zoo de Commissie van superintendentie zulks noodig oordeelt, op kosten van den eigenaar en zonder eenige schadevergoeding moet worden opgeruimd Inderdaad moeten beplantingen langs den voet der dijken geweerd worden, waar de wederzijdsche dijken te dicht bij elkander liggen. Heggen langs perceelsscheidingen kunnen een bijna dichte water-keering vormen Onder het begrip laagte valt ook het terrein achter eene verhooging, die ijsgang of hoog opperwater door nederzetting van zand of grint heeft gevormd. In stede van die laagte op te vullen is integendeel eene spoedige opruiming van die nederzetting raadzaam. Eene vrijstelling van het vragen eener voorafgaande vergunning heeft bovendien voor belanghebbenden geen waarde, indien daarnaast aan het rivierbeheer de bevoegdheid wordt gegeven het geplante zonder schadevergoeding op te ruimen. In dit ontwerp is daarom ten behoeve

zoowel van het toezicht als van belanghebbenden geen uitzondering gemaakt op het voorschrift, dat voor beplanting van het winterbed vergunning noodig is.

Tusschen 1 Maart en 1 November is het echter veroorloofd opslag te laten staan. De zoogenaamde „voorjaarsopslag", na eerstgemelden datum ontstaande, is zóó weinig beteekenend, dat door de aanwezigheid daarvan de afvoer van hoog opperwater, dat zich trouwens tusschen 1 Maart en 1 November slechts zeer zelden voordoet, niet noemenswaard kan worden belemmerd.

d. De hier en in § 3 gekozen datums berusten, evenals de reeds genoemde, op ervaringen bij het rivierbeheer.

§ 2. De buitenglooiing van een hoogwater keerenden dijk valt binnen het winterbed. In de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* no. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur (art. 33 vv), is het preventief toezicht op het veranderen dier dijken zoodanig geregeld, dat ook het rivierbeheer zich kan doen gelden. Het zou daarom noodeloos omslachtig zijn, nogmaals voor het verzwaren of verhoogen van hoogwater keerende dijken of voor het bekleeden der glooiing van die dijken eene vergunning te eischen.

§ 3. Art. 6 der Publicatie eischt vergunning voor het bekaden of bedijken van buitendijks gelegen gronden, maar begrijpt tijdelijke voorzieningen tegen zomerwater daaronder niet. Deze te vaag omschreven uitzondering heeft aanleiding gegeven tot het ophoogen van bestaande kaden of wel tot het opwerpen van geheel nieuwe kaden in den zomer, wier opruiming vóór den winter vaak geheel of gedeeltelijk achterwege bleef. Daarom wordt hier eene omschrijving gegeven van hetgeen zonder voorafgaande vergunning als tijdelijke voorziening geoorloofd is.

§ 4. Voor handelingen, vallende onder de verbodsbepalingen van § 1, *b* en *c*, op de buitenglooiing van een hoogwater keerenden dijk en hooge gronden, wordt in het dijksbelang vergunning gevorderd bij provinciale of bij waterschapsverordeningen. Slechts bij enkele hoogwater keerende dijken of gronden zal in het rivierbelang toezicht moeten worden uitgeoefend op hetgeen op de glooiing dier dijken of gronden geschiedt. Alleen voor de glooiing van bij algemeenen maatregel van bestuur aangewezen hoogwater-keerende dijken of gronden zullen dus de verbodsbepalingen van § 1, *b* en *c*, moeten gelden.

Art 6. Het artikel gaat uit van de gedachte, dat voor een handeling of werk geen voorafgaande vergunning mag worden geëischt, waar het volkomen duidelijk is, dat uit die handeling of dat werk geen nadeel kan voortspruiten, en vordert op dien grond eene aanwijzing, bij algemeenen maatregel van bestuur, van de gedeelten van het zomer- en winterbed of van oppervlakten binnen de grenslijnen van art. 2, waar, op grond van ruimte of van andere omstandigheden, de artt. 4 en 5 geheel of gedeeltelijk buiten toepassing zullen blijven. Bij de toelichting van art. 1 *g* is reeds de wenschelijkheid eener zoodanige regeling betoogd.

Er zijn riviervakken, waar de ruimte van het zomerbed zóó aanzienlijk is, dat daar zonder het minste bezwaar voor de doorstrooming sommige handelingen kunnen worden verricht, waarvoor art. 4 eene vergunning vordert. Zoo kunnen bijv. in de ruime Zeeuwsche stroomen bezinkingen of bestortingen tot bescherming van den oever niet het minste bezwaar opleveren. Tot het winterbed kunnen diep landwaarts inspringende kommen behooren, die wel bij hoog opperwater overstroomd worden, doch slechts tot tijdelijke berging, niet tot afvoer van het water dienen. Ook kan op sommige plaatsen op grond van het ruime winterbed tegen verschillende handelingen, bijv. beplanting tot beschutting der dijken, anders vallende onder art. 5, geen enkele bedenking bestaan.

Art. 7. Krachtens art. 1, sub 4°, der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* no 69) kunnen bij algemeenen maatregel van bestuur bepalingen, door straffen te handhaven, worden vastgesteld betreffende het veranderen of het opzettelijk belemmeren van den loop van de openbare wateren onder beheer van het Rijk. De verbodsbepaling, die dit artikel stelt, zou dus bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven kunnen worden. Desniettemin is, uitgaande van het beginsel, dat in deze wet bijeen moet worden gebracht, wat bijeen behoort, dit artikel hier opgenomen. Het verbod is onmisbaar. Het kostbare werk der rivierverbetering zou zijn doel missen, indien bijv. achter kribben of dammen waterloopen werden gevormd, door welke een deel van het rivierwater eene zijdelingsche afleiding zou vinden.

Naar het voorbeeld van art. 4 van het eerste ontwerp der Commissie is voor de strafbaarheid geen opzet gevorderd. Ook de wet van 1891 doet dit niet voor verandering van den loop der wateren.

Art. 8 (thans 10). „Sterken arm": onder deze uitdrukking is het leger mede begrepen.

Art. 9 (thans 11), § 1. Daar handelen in strijd met voorwaarden der vergunning niets anders is dan handelen *zonder* vergunning, (arrest van den Hoogen Raad van 5 December 1904, *Weekblad van het Recht* no. 8152), is afzonderlijke strafbaarstelling hiervan onnoodig.

§ 3. Voor overtredingen stelt art. 70, 1°, van het Wetboek van Strafrecht een verjaringstermijn van één jaar. Voor het constateeren van overtredingen der verbodsbepalingen, in art. 4, § 1, *a*, *c* en *e*, gesteld, kunnen zeer lage waterstanden noodig zijn, die niet elk jaar voorkomen. Al te vaak zou het daarom kunnen gebeuren, dat de dader ongestraft bleef, indien niet de verjaringstermijn zéér ruim gesteld werd.

Art. 10 (thans 12). Het komt gewenscht voor, dat de wet uitdrukkelijk de opsporingsambtenaren aanwijze.

Art. 11 (thans 13). In de vergunningen krachtens de Publicatie wordt, behalve waar het publiekrechtelijke lichamen geldt, in den regel bepaald, dat zij niet van kracht zijn, dan nadat de belanghebbenden zich op zegel hebben verbonden tot naleving der voorwaarden, waaronder deze, dat indien de vergunning wordt opgezegd, het gemaakte of geplante op de eerste lastgeving van den Minister voor rekening

van den houder der vergunning of zijne rechtverkrijgenden onverwijld zal worden opgeruimd, zonder dat zij aanspraak op schadeloosstelling kunnen doen gelden, en dat bij nalatigheid die opruiming van Rijkswege op hunne kosten zal geschieden. Zoodanige als het ware contractueele regeling komt minder met den aard eener publiekrechtelijke vergunning overeen; het is beter, dat de wet zelve de noodige regels stelt.

HOOFDSTUK III.

Uitvoering van werken door het Rijk.

Art. 12 (thans 15) § 1. Sommige tijdens de Republiek verrichte werken, als het graven van het Pannerdensch en het Bijlandsch kanaal, van een nieuwen bovenmond voor den Gelderschen IJssel, het afsnijden van bochten, de pogingen tot afdamming van de killen van het Bergsche Veld, getuigen, dat ook toen de gesteldheid der rivieren en stroomen een voorwerp van zorg was. Evenwel werd ter verzekering van hun goeden staat in meer intensieven zin van Regeeringswege zoo goed als niets gedaan. Polderbesturen en particulieren maakten kribben, òf om dijken en oevers tegen afslag te beveiligen, òf om door aanwas voordeel te behalen. Deze toestand heeft nog nagewerkt in art. 9 der Publicatie, dat het Rijk eerst dan bevoegdheid geeft de voor de goede gesteldheid der rivieren of stroomen noodig geoordeelde werken aan te leggen, wanneer de oevereigenaar, d.i. de eigenaar van het aan den oever gelegen land, blijkt niet genegen te zijn tot dien aanleg.

Intusschen hebben de oevereigenaren uiterst weinig gebruik gemaakt van dezen voorrang. Vermoedelijk zal de kans op het genot van aanwas, die art. 9 voor den oevereigenaar open houdt, zelden de aanzienlijke kosten waard geweest zijn. Nu art. 9 dus tengevolge gehad heeft, dat de kostbare rivierwerken behoudens enkele uitzonderingen voor Rijksrekening gemaakt zijn, is er aanleiding de wet te wijzigen naar deze langdurige praktijk, zoodat het Rijk niet langer verplicht zal zijn tot het vragen van een beslissing aan particulieren.

Zal intusschen deze vrijheid behoorlijk tot haar recht komen, dan mag daarbij niet ontbreken de bevoegdheid, welke in litt. *a* ten opzichte van gronden van anderen, of waarop anderen rechten kunnen doen gelden, wordt erkend, om kribben en andere werken daaraan aan te sluiten en daarover door te trekken. Het belang van eene duidelijke bepaling hieromtrent blijkt uit het arrest van den Hoogen Raad van 29 Juni 1871 (*Weekblad van het Recht no.* 3399), volgens hetwelk de Publicatie geen bevoegdheid geeft kribben op particulier terrein aan te leggen buiten goedvinden van den eigenaar. Verder bestaat behoefte aan bevoegdheid om bestaande werken te onderhouden en te veranderen (verbeteren). Voor zooveel noodig moet een en ander mede gelden ten opzichte van particuliere werken, voorzoover deze voorkomen. Nu de normaliseering der groote rivieren in hoofdzaak haar beslag heeft, zal

de bevoegdheid tot onderhoud en verandering in de praktijk het meest beteekenen.

Litt. *b* behelst eene noodzakelijke aanvulling van de onder *a* bedoelde bevoegdheden. De wet van 10 November 1900 (*Staatsblad no.* 176) geeft in art. 9, tweede lid, aan besturen van publiekrechtelijke lichamen bevoegdheid grondspecie en bouwstoffen over iemands grond te vervoeren of daarop tijdelijk neer te leggen ten behoeve van werken aan waterkeeringen en watergangen. Volgens de Memorie van Antwoord bij art. 8, tweede lid, van het eerste ontwerp dier wet (Zitting 1896—1897, 89) zijn onder „watergangen" o.m. niet de rivieren te verstaan. Eene dergelijke voorziening omtrent rivierwerken is alzoo in het tegenwoordig ontwerp op haar plaats.

Het is in verband met de o.a. uit intitulé en considerans blijkende strekking der wet onnoodig uit te drukken, dat de hier en in art. 14 (thans 17) toe te kennen bevoegdheden worden uitgeoefend in het rivier- of stroombelang. In de praktijk is nooit het tegendeel geschied; de hooge kosten der werken zouden trouwens weerhouden van aanwending dier bevoegdheden voor oogmerken niet door de wet bedoeld. 1)

§ 2. De in art. 9, tweede lid, der wet van 1900 verleende waarborgen tegen overhaaste toepassing worden ook hier toegekend. Voor gewone onderhoudswerken wordt hierop in § 3 eene uitzondering gemaakt. Om deze goed en zonder onnoodige duurte te kunnen uitvoeren is men afhankelijk van de wisselvallige waterstanden Feitelijk is in zooverre *steeds* onverwijlde voorziening noodzakelijk, hetgeen de gemaakte uitzondering rechtvaardigt.

Art. 13 (thans 16) § 2. Deze eenvoudige bepaling omtrent het geding tot schadevergoeding heeft de ondergeteekende gemeend te mogen ontleenen aan art. 11, tweede volzin, der wet van 1900, nu zij in verband met art. 9, tweede lid, dier wet ook voor de belangrijkste dijkwerken geldt.

Art. 14 (thans 17). De gesteldheid der binnen zomer- en winterbed gelegen terreinen is van invloed op de rivier of den stroom. Door hoogten, laagten, geulen, beplantingen, gebouwen of andere werken kan de waterafvoer worden belemmerd of ongewenscht versneld, de stroom in verkeerde richting worden geleid. Heeft zulk een ongewenschte toestand jaar en dag bestaan, dan kan veelal niet worden uitgemaakt, of zij al dan niet eerst sedert 1806 is geschapen, en kan gemis van de noodige vergunning den belanghebbende niet met vrucht worden tegengeworpen. In dergelijke gevallen nu, waar geen onrechtmatigheid kan worden aangetoond, zal hoofdstuk II geen baat kunnen geven Toch vordert het rivier- of stroombelang, dat het Rijk bevoegd zij tot ingrijpen. Het

1) In verband met de invoeging der artt. 8 en 9 is in de art. 15, 17 en 19 nader bepaald, dat de bevoegdheden daarbedoeld worden uitgeoefend ter bescherming van het rivier- en stroombelang.

artikel verleent de vereischte bevoegdheid; het bouwt voort op de artt. 5 en 8 der Publicatie.

Vermits bij toepassing van het artikel geen beroep op onrechtmatigheid wordt gedaan, behoort aanspraak op vergoeding erkend te worden.

Art. 15 (thans 18). Daar toepassing van art. 14 (thans 17) kan leiden tot blijvende en belangrijke verandering van het terrein, zal na aanvang van het werk de oorspronkelijke toestand niet altijd meer op te sporen en de toegebrachte schade dan moeilijk te begrooten zijn. Hier moeten de belanghebbenden zich dus vooraf deugdelijk kunnen vergewissen van hetgeen geschieden gaat. Daartoe wordt eene opneming gedaan door deskundigen, eenvoudigheidshalve benoemd door den president der rechtbank, en hun rapport voor een ieder ter inzage gelegd (§§ 1 en 2). Heeft ieder alzoo gelegenheid gekregen om zijne belangen te overwegen, dan behoeft de uitvoering van het werk niet langer te worden opgeschort (§ 3) en is daarna nog slechts de schadeloosstelling aan de orde.

Er is geen reden om de vordering tot vaststelling van de vergoeding te doen uitgaan van het Rijk. Bij gebreke van overeenstemming verplicht § 4 het Rijk tot een gerechtelijk aanbod, waarna stappen der wederpartij kunnen worden afgewacht en het uitblijven van een tijdigen eisch (§ 5) gelijk staat met berusting in het aanbod. (Vgl. art. 16 der wet op de bevloeiingen 1904, *Staatsblad no.* 282). Wegens het voorafgaan van een aanbod is het billijk, dat de eischer de kosten draagt, zoolang het toegewezen bedrag niet hooger is; hij toch zou door aanvaarding van het aanbod een onnoodig blijkend geding hebben kunnen voorkomen (§ 6, te vergelijken met art. 50 der Onteigeningswet en art. 17 van genoemde wet op de bevloeiingen).

Hoofdstuk IV.

Gevolgen van door het Rijk verrichten uitbouw ten opzichte van de gerechtigden tot het oeverland.

Art. 16 (thans 19). Volgens art. 9 der Publicatie in verband met art. 651 Burgerlijk Wetboek komt de aanwas, veroorzaakt door kribben of andere werken, ten voordeele van dengene, die het werk heeft gemaakt. Heeft het Rijk het werk gemaakt, dan is dus het gevolg hiervan, dat de oevereigenaar zich door zijne weigering verstoken ziet van den door het werk ontstanen aanwas, en derhalve in zooverre feitelijk zijn recht van aanwas, bedoeld in art. 651 Burgerlijk Wetboek, verliest. Voortaan zal dit gevolg in beginsel altijd behooren in te treden, omdat, blijkens het medegedeelde bij art. 12 (thans 15), § 1, aanleg van de van Rijkswege in het rivierbelang noodig geoordeelde werken rechtstreeks van het Rijk zal uitgaan, zonder dat de oevereigenaar eerst in staat gesteld wordt het werk te maken.

Voor zooverre, sinds de normaliseering der groote rivieren hoofdzakelijk als voltooid mag worden beschouwd, aanleg van nieuwe Rijkswerken noodig zal blijken, zal het dan, evenals tot dusverre, gewenscht

zijn bij aanleg dier werken vast te stellen, waar het recht van den oevereigenaar langs de rivier eindigt. Naar art. 578 Burgerlijk Wetboek gaat zijn recht niet verder rivierwaarts dan de lijn van gewoon hoog water en gewonen vloed, of de oeverlijn. Volgens de regelen echter, die het Domeinbestuur, laatstelijk volgens circulaire van 22 April 1896, no. 1156, pleegt toe te passen voor grensregeling bij aanleg van Rijkskribben, wordt voor den Staat rivierwaarts van de oeverlijn geen aanspraak gemaakt op terrein, dat regelmatig met gras, rijs- of griendhout, riet of biezen is begroeid. Men verlangt dus geen meer landwaartsche grens dan de lijn, waar de regelmatige begroeiing ophoudt. Deze voor den oevereigenaar vrijgevige opvatting houdt rekening met het feit, dat de aanwezigheid van begroeiing wijst op ontwikkeling van aanwas, die wellicht spoedig boven hoog water en dan aan den oevereigenaar gekomen zou zijn. Het Domeinbestuur kan er zich mede vereenigen, dat deze praktijk wordt neergelegd in de wet. Voor zoover dus rivierwaarts van de oeverlijn regelmatige begroeiing aanwezig is, zal de daardoor ingenomen strook worden overgelaten aan den oevereigenaar.

Het woord „regelmatig" is noodig om buitensporige aanspraken van oevereigenaren te voorkomen

Ten slotte worde er nog de aandacht op gevestigd, dat het artikel niet volstaat met, overeenkomstig de bedoeling van art. 9 der Publicatie, aan den oevereigenaar den *aanwas* te ontzeggen voor zoover deze door het werk is ontstaan, maar hem zijn *recht* van aanwas van art. 651 Burgerlijk Wetboek volledig doet verliezen. Deze wijziging houdt verband met het feit, dat de werkingssfeer van kribben e.d. voortaan in art. 17 (thans 20) wettelijk geregeld zal zijn. *Alle* aanwinning binnen de daar omschreven sfeer zal dientengevolge van rechtswege gelden als gevolg van het werk en als zoodanig aan het Rijk komen: het recht van den oevereigenaar moet dus in zooverre volkomen op zijde worden gezet.

Art. 17 (thans 20), §§ 1 en 2. Op het voetspoor van het Koninklijk besluit van 28 Augustus 1837, no. 36, en van de aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 September 1837, no. 119, 3de Afdeeling, is algemeen — en niettegenstaande de Publicatie daarover zwijgt — aangenomen, dat de Rijksaanwassen zich uitstrekken tot de hier bepaalde grenzen. De maten zijn genomen met het oog op de afstanden, waarbinnen zich de aanslibbingsinvloed van kribben en dergelijke werken in den regel doet gevoelen.

Het is raadzaam ook deze praktijk te bekrachtigen, mede met het oog op het arrest van den Hoogen Raad van 18 Februari 1898 (*Weekblad van het Recht* no. 7086), waarbij werd beslist, dat, bij aanleg van een Rijkswerk volgens art. 9 der Publicatie, het Rijk alleen den aanwas verkrijgt langs het deel van den oever dat toebehoort aan dengene, die geweigerd heeft het werk te maken. Daar nu in den regel de werking der krib zich verder uitstrekt, en de formaliteit van art. 9 alleen wordt toegepast tegenover dengene aan wiens eigendom het werk moet aan-

sluiten, zouden naar deze beslissing de overigen, die niets geweigerd hebben, daardoor een onverdiend voordeel genieten. Het is dus gewenscht dat geene onzekerheid besta omtrent de afstanden, waarover de formaliteiten van dit hoofdstuk moeten worden toegepast.

§ 3. Bij uitbreiding van werken moet zich de werking van het artikel beperken tot de uitbreiding, die de sfeer van invloed van het werk heeft ondergaan.

Art. 18 (thans 21). Art. 16 (thans 19) § 1, gaat van de onderstelling uit, dat de Staat eigenaar is van de rivier en den stroom en dat de oevereigenaar onder gewone omstandigheden gerechtigd is tot den aanwas; dit nu is niet het geval, indien bijzondere personen of gemeenschappen, met terzijdestelling van het gemeene recht, een bijzonder recht als bedoeld aan het slot van art. 577 Burgerlijk Wetboek bezitten, bijv, wanneer de aanwassen, schorren en opkomende platen aan speciaal daartoe gerechtigden toebehooren (grondheerlijkheden).

In die gevallen moet dus art 16 (thans 19), § 1 buiten toepassing blijven.

Art. 19 (thans 22). Indien eerst tot grensregeling wordt overgegaan, wanneer het Rijk door verworven aanwassen daarbij een onmiddellijk belang heeft, bestaat er gedurende wellicht langen tijd rechtsonzekerheid. Voorts zijn aan grensregeling op een tijdstip, dat de oude toestand niet meer bekend is, uit den aard der zaak bezwaren verbonden. Hierin kan worden voorzien door te verplichten tot dadelijke vaststelling van de lijn der begroeiing en eerst na voorbereiding daarvan toe te laten, dat worde aangevangen met uitvoering van het werk. Aldus zal de grensregeling weinig bezwaar opleveren; het feit dat de grensstrook dan nog weinig waarde heeft, zal de taak der Regeering vergemakkelijken.

Art. 20 (thans 23). In den regel zal, evenals tot dusverre, de lijn der begroeiing langs minnelijken weg worden vastgesteld, zoodat slechts bij uitzondering de artt 21—23 (thans 24—26) in toepassing komen.

Art. 21 (thans 24). Deze voorschriften stellen, in verband met de door art. 19 (thans 22) geboden uitbakening, de oevereigenaren in staat hunne belangen te overwegen. De wijze van bekendmaking stemt overeen met die van art 15 (thans 18), § 2.

Artt. 22 en 23 (thans 25 en 26). Deze bepalingen bevatten eenige eenvoudige voorschriften omtrent de procedure en de gevolgen daarvan.

Art. 24 (thans 27). Bij toepassing van de boven bij art. 16 (thans 19) vermelde regelen komt het beding voor, dat het Rijk grond en baggerspecie mag blijven storten in de afgestane strook, zoolang deze niet verland is. Een dergelijk beding zal voortaan bij toepassing van art. 20 (thans 23) kunnen worden gesteld. Overigens wordt voorgesteld, ook deze praktijk te bekrachtigen.

Art. 25 (thans 28). Door 's Rijks aanwassen worden de oevereigenaren van de rivier of den stroom afgesneden. Dit artikel komt aan dat bezwaar tegemoet.

HOOFDSTUK V.

Overgangs- en slotbepalingen.

Art. 26 (thans 29). Art. 7 van titel XXVIII, van de Ordonnance van 1669, regelende het recht van lijnpad, blijft voorloopig van kracht. Het betreft een onderwerp, dat buiten deze wet staat, en geregeld zal dienen te worden in verband met de wettelijke regels, omtrent wegen en paden te stellen.

De artt. 42-44, Titel XXVII der Ordonnance zijn bij het arrêté van 9 Mars 1798 (19 Ventôse an VI) opnieuw ter naleving aanbevolen, terwijl dit arrêté bij Keizerlijke decreten van 8 November 1810 en 6 Januari 1811 (*Verzameling van Fortuyn* I bladz. 13 en 69) hier te lande executoir is verklaard. In de artikelen van het arrêté van 1798, die thans nog toegepast kunnen worden, is genoegzaam door latere wettelijke bepalingen voorzien, zoodat intrekking wenschelijk moet geacht worden.

Het schijnt aanbeveling te verdienen, bij deze gelegenheid tevens uitdrukkelijk af te schaffen de wet van 4 Mei 1803 (14 Floréal an XI, *Fortuyn* II, bladz. 260) relative au curage des canaux et rivières non navigables, et à l'entretien des digues, qui y correspondent. In het onderwerp van die wet wordt door de Provinciale Staten of de waterschapsbesturen voorzien.

Artt. 27 en 28 (thans 30 en 31). Ook na de intrekking der Publicatie en van het arrêté van 1798 moeten vergunningen voor handelingen, waarvoor de nieuwe wet vergunning vordert, krachtens de vroegere bepalingen gegeven, kunnen worden ingetrokken, voor zooveel daartoe tevoren bevoegdheid bestond. Tevens moet gebruik kunnen worden gemaakt van de bevoegdheid tot opzegging, bij de vergunning voorbehouden.

In gelijken geest wordt gehandeld aangaande wegruiming van onrechtmatige toestanden, die deze eigenschap behouden.

Art. 29 (thans 32). Plantingen tot scheiding van landen, aan den voet der dijken of van laagten, achter hooge oevers gelegen kunnen, krachtens de Publicatie zonder vergunning worden aangelegd, maar moeten op last dadelijk zonder schadeloosstelling worden geamoveerd.

Voor zoover die amotie zonder schadevergoeding krachtens art. 8 der Publicatie bevolen kon worden, behoort dit te worden gehandhaafd.

Art. 30 (thans 33). Volgens art. 4, § 1, *a*, zal het verboden zijn zonder vergunning in het zomerbed vaste stoffen neer te leggen. Deze verbodsbepaling zou de schelpdierencultuur in de Zeeuwsche stroomen bemoeilijken, zoolang de algemeene maatregel in art. 6 bedoeld niet in werking is getreden.

Art. 31 (thans 34). Daar alle stukken, ter voldoening aan of ter uitvoering van de wet opgemaakt, in het algemeen belang worden geëischt, is het billijk onnoodige kosten voor de belanghebbenden te vermijden. Hetzelfde billijkheidsbeginsel ligt ten grondslag aan de

vrijstelling voor de stukken der rechtsgedingen, waartoe de toepassing dezer wet aanleiding geeft.

Art. 32 (thans 35). Gemakshalve wordt, naar het voorbeeld van andere wetten, een verkorte titel aangegeven, waaronder de wet kan worden aangehaald.

KON. BESLUIT *van 17 November 1908, n°. 24, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het doen van uitkeeringen over het dienstjaar 1907/8 aan de daartoe rechthebbenden in het waterschap de Ruigenhil.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door W. A. Laurense te Fijnaart, als lasthebber van Mr. C. P. D. Pape te 's Gravenhage, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, d.d. 4 Juni 1908, G no. 290, 1e Afdeeling, 1e bureau, houdende goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigehil, tot het doen van uitkeeringen over het dienstjaar 1907/8 aan de daartoe rechthebbenden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 21 October 1908, no. 244;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 November 1908, no. 220, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende:

dat het dagelijksch bestuur van het waterschap de Ruigenhil aan Gedeputeerde Staten van Noordbrabant ter goedkeuring heeft toegezonden een besluit van stemgerechtigde ingelanden van dat waterschap dd. 2 April 1908 tot verdeeling over het dienstjaar 1907/1908 van een bedrag van ten hoogste *f* 12850 onder de daartoe rechthebbenden;

dat tegen die goedkeuring W. A. Laurense te Fijnaart, in hoedanigheid van lasthebber van Mr. C. P. D. Pape te 's Gravenhage, bezwaar heeft ingebracht, op grond dat in genoemd besluit geen rekening is gehouden met het voorschrift vervat in art. 127 sub a van het Algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904 in verband met art. 131 sub 1 van dat reglement en met art. 9 van het bijzonder reglement voor het waterschap de Ruigenhil;

dat Gedeputeerde Staten niettemin bij besluit van 4 Juni 1908, G, no. 290, 1e afdeeling, 1e Bureau, het besluit van stemgerechtigde ingelanden hebben goedgekeurd, daarbij overwegende, dat

art. 127 sub a van het Algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904 aan goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderwerpt de besluiten van stemgerechtigde ingelanden omtrent het verdeelen van baten en batige saldo's, terwijl art. 131 sub 1 van dat reglement bepaalt, dat het bijzonder reglement zal moeten inhouden de regeling van zoodanige uitdeeling; dat in casu art. 9 van het bijzonder reglement van het waterschap de Ruigenhil (Provinciaal blad 1877, no. 19) dienaangaande bepaalt, dat de uitdeelingen moeten geschieden hectaresgewijze en aan rechthebbende ingelanden; dat het ter goedkeuring ingezonden besluit van stemgerechtigde ingelanden, in overeenstemming met voorschreven reglementaire bepalingen, bepaalt, dat over het jaar 1907/8 uitkeeringen zullen plaats hebben aan rechthebbende ingelanden ten bedrage van *f* 9 per hectare tot een bedrag van ten hoogste *f* 12850, welke som, vermits de gezamenlijke grootte van alle binnen het waterschap gelegen gronden 1426.4551 H.A. bedraagt, toereikend is om daaruit de bedoelde uitkeering over al de gronden tot het waterschapsverband behoorende te voldoen;

dat W. A. Laurense in zijne genoemde hoedanigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat het besluit van Gedeputeerde Staten zoowel als het daarbij goedgekeurde besluit van stemgerechtigde ingelanden van den Ruigenhil evenzeer in strijd is met de wet en wettelijke verordening als hun bij Ons besluit van 4 Februari 1908, no. 34 vernietigd besluit van 29 Augustus 1907, G, no. 175;

dat immers Gedeputeerde Staten geen acht hebben geslagen op appellants bezwaar dat het besluit van stemgerechtigde ingelanden slechts was eene reproductie van hun vroeger besluit en niet eene voorziening als art. 31 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*) vordert; dat Gedeputeerde Staten er niet op hebben gelet, dat de woorden: „van een bedrag van hoogstens *f* 12850" niet aan de stemming van stemgerechtigde ingelanden zijn onderworpen geweest, dus niet op het hun ter goedkeuring aangeboden stuk behoorden voor te komen; dat voorts Gedeputeerde Staten en ook stemgerechtigde ingelanden van den Ruigenhil geheel zijn voorbijgegaan de beslissing van het Koninklijk besluit van 4 Februari 1908, no. 34, waarbij met zoovele woorden is vastgesteld:

1°. *„dat nu uit het uitdrukkelijk voorschrift van dit artikel (Art. 9 Bijzonder Reglement) voor Gedeputeerde Staten de plicht voortvloeit, zich bij de beslissing omtrent de te verleenen goedkeuring te vergewissen, of inderdaad de uitkeering aan rechthebbenden geschiedt;" en*

2°. *„dat uit dien hoofde, de eigenaren van gronden, welke binnen de grenzen van het waterschap zijn gelegen, recht hebben op een aandeel in de opbrengst dier bezittingen naar evenredigheid van de uitgestrektheid der gronden"*, gelijk appellant nader betoogt;

Overwegende,

dat in de eerste plaats moet worden onderzocht, of appellant ontvankelijk is in het ingesteld beroep;

dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord;

dat immers, volgens art. 20 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*) de belanghebbenden, die schriftelijk aan Gedeputeerde Staten verzocht hebben een waterschapsbesluit als in dat artikel bedoeld, niet goed te keuren, binnen 14 dagen, nadat hun is kennis gegeven, dat die goedkeuring is verleend, daarvan bij Ons in beroep kunnen komen;

dat in deze van de door Gedeputeerde Staten verleende goedkeuring, hem den 5 Juni d.a.v. is kennis gegeven, en het beroepschrift den 18 Juni 1908, dus binnen 14 dagen na die kennisgeving, bij Onzen Commissaris in Noordbrabant is ingediend;

dat nu wel volgens art. 128 van het Algemeen waterschapsreglement in Noordbrabant, Gedeputeerde Staten geacht worden de besluiten, aan hunne goedkeuring onderworpen, stilzwijgend te hebben goedgekeurd, wanneer zij 30 dagen, nadat die hun zijn toegezonden, geene beslissing genomen en hunne beslissing niet verdaagd hebben, en dat bedoelde termijn van 30 dagen in deze den 6 Mei 1908 verstreken was;

dat echter door het voorschrift van het Waterschapsreglement niet heeft kunnen worden gederogeerd aan de voormelde bepaling der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), zoodat een beroep op die bepaling van het waterschapsreglement niet van invloed kan zijn op de beslissing omtrent de ontvankelijkheid van het beroep;

Overwegende voorts wat het beroep zelf betreft:

dat, zooals bij Ons besluit van 4 Februari 1908, no. 34, is beslist, Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, alvorens hunne goedkeuring te hechten aan het besluit van een waterschap in die Provincie, betreffende de verdeeling van baten en batige saldo,s, verplicht zijn te onderzoeken of volgens zoodanig besluit de uitkeering inderdaad aan de rechthebbenden zal geschieden;

dat door de algemeene uitdrukking in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurd besluit, dat de uitkeering zal geschieden „aan rechthebbende ingelanden", aan dezen eisch niet is voldaan, evenmin als door de bepaling, dat die uitkeering zal bedragen *f* 9 per

hectare en de vermelding van het totale uit te keeren bedrag van ten hoogste *f* 12850, in verband met het aantal hectaren;

dat immers de uitdrukking „ten hoogste" toelaat een kleiner bedrag dan *f* 12850 uit te keeren en dan van de uitkeering uit te sluiten de eigenaren van hectaren, die volgens het waterschapsbestuur geene rechthebbenden zijn, zoodat inderdaad in strijd met hetgeen bij Ons voormeld besluit is overwogen, de beslissing omtrent de vraag, wie als rechthebbenden aan te merken zijn, aan Gedeputeerde Staten wordt onttrokken;

dat derhalve, om aan den eisch van het reglement te voldoen, gevorderd wordt de overlegging en goedkeuring van een gespecificeerden staat, aanwijzende wie de rechthebbenden zijn en welk bedrag aan elk hunner toekomt;

dat derhalve het bestreden besluit behoort te worden vernietigd;

Gezien de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*) en het Algemeen reglement voor de waterschappen in Noordbrabant;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant aan het besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap „de Ruigenhil", dd. 2 April 1908 verleende goedkeuring te vernietigen, en te verklaren, dat aan voormeld besluit de goedkeuring van Gedeputeerde Staten had moeten zijn onthouden.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 26 November 1908, n°. 12, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake den aanleg van een draaibrug over het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Drouwen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de weduwe H. Jonker te Gasselternijeveenschemond, gemeente Gasselte, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe dd. 13 Maart 1908, Provinciaal Blad no. 12, in zake den aanleg van eene draaibrug over het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Drouwen, ten dienste der Noorderdwarsplaatsen 23 en 24;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 21 October 1908, no. 242;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 24 November 1908, no. 214, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat bij besluit van 14 Mei 1907, no. 51, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Drenthe bij resolutie van

6 Juni 1907, no. 50, het bestuur van het waterschap Nieuw-Drouwen den aanleg der bruggen en vonders over de Hoofd- en Blokkendiepen heeft geregeld, als gevolg van welk besluit aan de weduwe H. Jonker als eigenaresse van plaats 24, door het bestuur een bevel dd. 25 Juni 1907 is uitgevaardigd, om gezamenlijk met R. Vos, als eigenaar van plaats 23 eene draaibrug te bouwen en tevens de last verstrekt, de brug binnen 6 maanden na dagteekening van het bevel gereed te hebben;

dat op een door de Weduwe H. Jonker bij Gedeputeerde Staten ingediend bezwaarschrift, Gedeputeerde Staten bij besluit van 13 Maart 1908, Provinciaal Blad no. 12, besloten, adressante niet-ontvankelijk te verklaren in haar verzoek tot vernietiging van het besluit van 14 Mei 1907, no. 51, en haar verzoek tot vernietiging van het bevel dd. 25 Juni 1907, als ongegrond, af te wijzen;

dat Gedeputeerde Staten daarbij onder anderen hebben overwogen, dat, vermits het niet duidelijk is, van welk besluit door reclamante vernietiging wordt gevraagd, omdat in het adres nu eens gesproken wordt van besluit, dan weder van bevel, deze zaak uit twee oogpunten moet worden bezien; dat, indien het de bedoeling is, vernietiging te vragen van het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde besluit dd. 14 Mei 1907, no. 51, adressante alsdan niet-ontvankelijk in haar beroep is, omdat zij alleen bij Ons in beroep had kunnen gaan, mits zij, vóórdat de goedkeuring door Gedeputeerde Staten werd verleend, de niet-goedkeuring aan dit College had verzocht (art. 20, al. 1 en 2 der wet van 10 November 1900, *Staatsblad n°. 176*); dat ten slotte de vraag te beantwoorden is, of het bevel terecht tegen reclamante is uitgevaardigd; dat, al moge juist zijn, dat zij door bijzondere omstandigheden weinig of geen belang bij dit werk heeft, zulks rechtens aan hare verplichting geen afbreuk kan doen, wijl art. 9*a* van het reglement voor het waterschap Nieuw-Drouwen voorschrijft: „De gezamenlijke eigenaren „van de bij de brug of vonder betrokken plaatsen worden geacht „door den aanleg van brug of vonder te worden gebaat"; dat derhalve op haar, als eigenaresse van plaats 24, rust de verplichting om met den eigenaar van plaats 23 de brug aan te leggen en later te onderhouden, welke verplichting reeds haren oorsprong vindt in de: „Bepalingen voor de markte van Drouwen" dd. 26 September 1829 en later is overgenomen in het thans van kracht zijnde waterschapsreglement;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten appellante bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat zij als eigenaresse van het plaatsje no. 24 in geenen deele bij de bedoelde bruglegging wordt

gebaat, maar ten zeerste haar plaatsje wordt bezwaard, zijnde ieder plaatsje nog geen 7 H.A. groot; dat door uitvoering van bovenbedoeld besluit van Gedeputeerde Staten op de Noorderdwarsplaatsjes in gemeld waterschap zeer zwaar drukkende lasten worden gelegd; dat het niet de bedoeling van het waterschapsreglement kan zijn, dat in het onderhavige geval, op verzoek van één eigenaar, de eigenaar van het naastgelegen plaatsje kan worden gedwongen daar, waar nooit een brug heeft gelegen, een brug te leggen, waaraan geen behoefte bestaat; dat, indien zulks kan worden doorgevoerd, de kanalen in de waterschappen onbevaarbaar zullen worden, daar dan op elke 160 M. een draaibrug kan, mag of moet worden gelegd;

Overwegende: dat ingevolge art. 9*a*, al. 1 en 5 van het reglement voor het waterschap Nieuw-Drouwen, over de Hoofd- en Blokkendiepen bruggen of vonders moeten worden aangelegd, naar mate de behoefte zich doet gevoelen;

dat de tijd daarvoor — die niet in het reglement is bepaald — door het bestuur van het waterschap, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, wordt vastgesteld;

dat dit is geschied bij besluit van het bestuur van 14 Mei 1907, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten bij besluit van 6 Juni 1907, no. 50, waarbij bepaald is, dat de aanleg moet geschieden, als het bestuur oordeelt dat het noodig is en althans één der eigenaren van de betrokken gronden den wensch tot aanleg aan het bestuur te kennen geeft;

dat uit het door het bestuur op 25 Juni 1907 uitgevaardigd bevel blijkt, dat het bestuur den aanleg noodig acht en dat R. Vos, een der eigenaren van de betrokken gronden, dien aanleg wenschte;

dat derhalve het bevel van het bestuur, dat door Gedeputeerde Staten bij het bestreden besluit is gehandhaafd, moet geacht worden te voldoen aan het vereischte in art. 45, al. 1, van het Algemeen reglement voor de waterschappen in de provincie Drenthe gesteld, en Gedeputeerde Staten voorts terecht hebben geoordeeld, dat het bevolen werk noodzakelijk was;

dat de appellante nu nog wel beweerd heeft, dat zij geen belang heeft bij den aanleg van bovenbedoelde brug, maar deze bewering haar niet kan baten, daar art. 9*a*, al. 5, van het reglement voor het waterschap bepaalt, dat de gezamenlijke eigenaren van de bij brug of vonder betrokken plaatsen geacht worden, door den aanleg van brug of vonder te worden gebaat;

dat eindelijk de bewering der appellante, dat het bevel een last op hare plaats legt, die de waarde daarvan zal drukken, onjuist

is, daar de verplichting, waarvan het bevel de nakoming eischt, reeds bestaan heeft sedert de totstandkoming van de Markte van Drouwen enz., zijnde die vastgesteld bij Marktebesluit van 26 September 1829, gewijzigd bij Marktebesluit van 15 Augustus 1842;

dat Gedeputeerde Staten mitsdien terecht het bevel van het waterschapsbestuur hebben gehandhaafd;

Gezien de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*); het Algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe en het reglement voor het waterschap Nieuw-Drouwen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 30 November 1908 (Staatsblad n°. 345), tot wijziging van het Motor- en Rijwielreglement.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 24 October 1908, L^a^. F, afdeeling Waterstaat;

Gezien art. 2 der Motor- en Rijwielwet;

Gelet op de door Onzen Minister voornoemd overgelegde adviezen van de Gedeputeerde Staten der provinciën;

Den Raad van State gehoord, advies van 17 November 1908, no. 23;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 26 November 1908, L^a^. B, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Het Motor- en Rijwielreglement nader te wijzigen als volgt:

A. Artikel 1, sub 2°, wordt gelezen als volgt:

„onder *wegen* en *kunstwegen* alle voor het openbaar verkeer openstaande rijwegen en kunstwegen (tevens rijwegen zijnde); de daartoe behoorende voetpaden en bermen of zijkanten maken deel van den rijweg of kunstweg uit."

B. In artikel 1, sub 4°, en artikel 14, eerste lid, wordt in plaats van „Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad n°. 69*)" gelezen „Motor- en Rijwielwet."

C. Aan artikel 14 wordt als derde lid toegevoegd:

„Ten aanzien van door militairen bestuurde motorrijtuigen, bij het leger in gebruik, wordt het eerste lid zoodanig gewijzigd, dat voor alle wegen uitsluitend vergunning van Onzen Minister voornoemd wordt vereischt."

D. Artikel 20, tweede lid, wordt gelezen als volgt:

„Het eerste lid is niet van toepassing:

„1°. Ten aanzien van dienstverrichtingen der maréchaussée en der Rijks- en gemeentepolitie, voor zooveel afwijking van het daar bepaalde is gelast door den procureur-generaal, fungeerend directeur van politie of den burgemeester;

„2°. Ten aanzien van militaire oefeningen, voor zooveel afwijking van het daar bepaalde is gelast door het militair gezag."

E. Artikel 23, tweede en derde lid, wordt vervangen door het volgende:

„Ten aanzien van voertuigen op vaste assen wordt de in het eerste lid omschreven verplichting in zooverre gewijzigd, dat het licht ook kan worden geplaatst:

„*a.* aan de voorzijde van het voertuig zooveel doenlijk naar links;

„*b* links aan het gareel van het trekdier of van het meest linksche van meer trekdieren;

„*c.* aan het vooreinde van den disselboom;

„*d.* bij voertuigen op twee wielen onder aan de as en bij voertuigen op vier wielen onder aan de vooras;

e. gedragen voor de borst of in de hand door den bestuurder of door een geleider, mits deze zich ter linkerzijde op of nevens het voertuig bevindt.

„In de provinciën of gedeelten van provinciën, waarvoor dit door Gedeputeerde Staten wordt bepaald, is het eerste lid ten aanzien van voertuigen op vaste assen, in het landbouwbedrijf gebezigd, niet van toepassing van 16 Mei tot en met 15 Augustus.

„De beschikkingen van Gedeputeerde Staten, als bedoeld in het derde lid, behoeven de goedkeuring van Onzen met de uitvoering der Motor- en Rijwielwet belasten Minister, en vervallen van rechtswege drie jaren na goedkeuring; zij worden geplaatst in de Staatscourant, in het Algemeen Politieblad en in het Provinciaal Blad."

II. te bepalen, dat de tekst van het nader gewijzigde Motor- en Rijwielreglement aan dit besluit zal worden toegevoegd.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 30 November 1908, n°. 26, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van 12 November 1908, n°. 8, tot wijziging van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 Juli 1882, n°. 24, 3 December 1883, n°. 13, 24 Februari 1891, n°. 13, 23 Februari 1907, n°. 48 en 27 Augustus 1907, n°. 27.*

Zie Prov. blad no. 158.

KON. BESLUIT *van 3 December 1908, n°. 25, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vergunning tot vervening onder de gemeente Eelde.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door G. Veendijk te Eelde, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe dd. 15 Augustus 1907, no. 14, voor zooverre daarbij is afgewezen eene aanvrage van appellant om vergunning tot vervening;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 November 1908, no. 214;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 December 1908, No. 215, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat nadat G. Veendijk, landbouwer te Eelde overeenkomstig het Provinciaal reglement op de verveningen, aan Gedeputeerde Staten vergunning tot vervening van de perceelen, kad. bek. als gemeente Eelde sectie A. nos. 438 en 439, had verzocht, deze bij besluit van 25 Augustus 1907, no. 14 de aanvrage hebben geweigerd, daarbij overwegende, dat volgens ingewonnen rapport van den Ingenieur van den Provincialen Waterstaat in Drenthe, waarmede hun College zich vereenigt, de bewuste perceelen vallen onder de toepassing van Hoofdstuk III van het reglement op de verveningen in de Provincie Drenthe en aan de vervening daarvan de verplichting tot betaling van veengelden is verbonden, dat die verplichting, zooals duidelijk blijkt uit het eerste lid van artikel 15 van het reglement ten doel heeft om gronden in cultuur te brengen welke, naar het oordeel van dit College, onder gemeld Hoofdstuk vallen, als in casu, en waarvan de vaste ondergrond, ten opzichte van het niveau van afwatering, zóó laag ligt, dat naar het oordeel van het College te verwachten is, dat, na *algeheele* ontvening, het afgeveende terrein zonder hulpmiddelen — als b v. bepoldering, ophooging — niet in cultuur kan worden gebracht of schade van aan- en omliggende gronden zal doen ontstaan, dat die bepalingen alzoo beoogen *geheele* ontvening van den grond en vertegenwoordigen een bepaald stelsel, door den provincialen wetgever onder Koninklijke goedkeuring in 't leven geroepen, dat op dit stelsel inbreuk zou worden gemaakt, wanneer gelijk adressant verzoekt, slechts de bovenste laag tot zekere dikte werd verveend, en dat verzoek alzoo moet geacht worden in strijd te zijn met de duidelijke bewoordingen in het stelsel van het Reglement;

dat van dit besluit G. Veendijk bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat noch de bepalingen noch het stelsel van

het reglement op de verveningen in de provincie Drenthe eene zoo beperkte interpretatie toelaten, dat toch, wie het meerdere vermag toe te staan, ook het mindere mag veroorloven; dat wie vergunning mag geven tot algeheele vervening van een terrein, ook vergunning mag geven tot gedeeltelijke vervening, zooals is gevraagd; dat — ware het anders — een onhoudbare toestand door gezegd reglement zoude zijn in het leven geroepen, omdat dan eenvoudig onmogelijk zoude zijn gemaakt, door het wegnemen van de bovenlaag van dergelijke terreinen tot geringe dikte, de hoedanigheid en waarde van het land zeer aanmerkelijk te verbeteren, zooals requestrant beoogt; dat daardoor aan het algemeen landbouwbelang, dat verbetering, waar immer mogelijk, van den bodem *eischt*, een zeer gevoelige slag zoude worden toegebracht; dat hiertegen niet afdoet het wel eens geopperde bezwaar, dat vergunningen als nu gevraagd, den weg zouden openen tot misbruiken, wegens moeilijkheden verbonden aan afdoende contrôle, dat dat bezwaar evenwel niet ernstig kan zijn gemeend, eensdeels niet, omdat last, als gevolg van contrôle, geen hinderpaal mag zijn tegen het gezond toepassen van (reglementaire) bepalingen, anderdeels niet, omdat immers contrôle zeer gemakkelijk is te bewerkstelligen door het bepalen van het juiste peil of de juiste dikte waarop of welke mag worden vergraven; dat hij hier doet opmerken, dat — waar vaststaat, dat slechts tot eene geringe dikte zal worden verveend en van eene algeheele ontvening derhalve geen sprake is — de bepalingen van Hoofdstuk III van meergenoemd reglement omtrent het betalen van veengelden hare toepasselijkheid missen, welke immers slechts zijn geschreven voor *algeheele* verveningen;

Overwegende, dat de wet van 13 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 113*) voor het vervenen vergunning vordert van Gedeputeerde Staten en geen bepaling bevat waardoor Gedeputeerde Staten gebonden zijn om slechts vergunning tot algeheele ontvening te verleenen;

dat evenmin in het Reglement op de verveningen in de provincie Drenthe eene bepaling is opgenomen, waarbij vergunning tot gedeeltelijke vervening wordt verboden;

dat dit bepaaldelijk niet is geschied bij art. 15 al. 1—3 van het Provinciaal Reglement, waarbij niets anders is bepaald, dan dat aan de vervening der daar aangewezen gronden, behoudens vrijstelling in bijzondere gevallen, de verplichting is verbonden om veengelden te betalen;

dat de gronden, waarvoor de appellant vergunning tot vervening heeft gevraagd, behooren tot die welke in al. 1 van genoemd artikel worden aangewezen en het dus naar dit artikel enkel de vraag is,

of, en, zoo ja, hoeveel veengeld hij moet betalen, dan of hij van zoodanige betaling zal worden vrijgesteld;

dat deze vraag, volgens art. 4 jo. 5 der wet van 13 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 113*) het onderwerp uitmaakt eener afzonderlijke beschikking en alleen in zoover van belang is bij de behandeling eener aanvraag om concessie tot vervening van gronden bedoeld in art. 15 al. 1 als in ieder geval moet worden beoordeeld of het doel van dat artikel — dat het afgeveende terrein in cultuur kan worden gebracht en dat schade voor aan- en omliggende gronden wordt voorkomen — kan worden bereikt;

dat nu deze vraag in casu toestemmend moet worden beantwoord, daar de gehoorde deskundigen eenstemmig van meening zijn dat in dit geval, — waar beoogd wordt verhooging van de productiviteit van den grond en waar, nadat deze vervening heeft plaats gehad, nog zooveel veen aanwezig is, dat, wanneer later dit mocht worden vergraven, de dan te heffen veengelden het in cultuur brengen van den afgeveenden grond verzekeren — zelfs geene veengelden behoeven te worden geheven;

dat Gedeputeerde Staten derhalve de verzochte vergunning zonder eenig bezwaar hadden kunnen — en dus hadden moeten — verleenen;

Overwegende wijders, dat Gedeputeerde Staten geene beschikking omtrent de betaling van veengelden hebben gegeven, wat zij trouwens op hun standpunt ook niet konden doen en dus daaromtrent door Ons thans niets kan worden bepaald;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (*Staatsblad n°. 113*), houdende bepalingen omtrent verveningen, en het reglement op de verveningen in de provincie Drenthe;

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan G. Veendijk te Eelde vergunning te verleenen voor het vervenen van de perceelen Sectie A, nos. 438 en 439 der gemeente Eelde voor zooveel betreft de bovenste laag ter dikte van ± 1.20 M. ter plaatse waar in die perceelen nog geen vervening heeft plaats gehad, onder de navolgende voorwaarden:

1. Langs het Westelijk boord van de waterleiding de „Madijksloot", voorkomende op blad 13 van den ligger van waterleidingen in de gemeente Eelde, liggende langs de Oostzijde van perceel Sectie A, no. 439, moet in dat perceel een strook ter breedte van 4.00 M. onvergraven blijven met hellingen naar de zijde der vervening niet steiler dan 2 op 1.

Waar ter plaatse hierboven voor de strook bepaald, reeds vervening heeft plaats gehad, worden de verveende plaatsen binnen één jaar na de aanvaarding der concessie met zuiver zand aangevuld, ter

breedte voor de strook bepaald, en ter hoogte van het omringende maaiveld. De afgravingen en uitbaggeringen langs de grensscheidingen van het perceel geschieden overigens op zoodanige wijze, dat daardoor nimmer eenige schade aan de naburige perceelen kan ontstaan;

2. Met de vervening mag in eenig jaar (het jaar gerekend van 1 September tot 31 Augustus) niet worden aangevangen, dan nadat aan Gedeputeerde Staten minstens drie maanden doch ten hoogste zes maanden vóór het tijdstip, waarop men met de vervening wenscht aan te vangen, schriftelijk kennis is gegeven van het voornemen tot vervening in dat jaar onder opgave van de kadastrale perceelen, waarin zal worden verveend en van den naam en de woonplaats van hem, door wien of krachtens wiens last die vervening zal worden uitgeoefend, in verband waarmede vervolgens aan den Ingenieur van den Provincialen Waterstaat in Drenthe of aan den door dezen aan te wijzen ambtenaar ter plaatse aanwijzing moet worden gedaan van de perceelsgedeelten, waar in dat jaar zal worden verveend;

3. De vervening van de perceelen moet zich beperken tot de vergraving van de bovenste veenlaag ter dikte van ± 1.20 M. — de niet tot brandstof verwerkbare specie hieronder begrepen — waarvan de vervening reeds is aangevangen en jaarlijks geschieden tot de volle dikte van die laag; andere verveningen in het perceel dan van die laag zijn verboden.

In het jaar waarin de bovenste veenlaag in de vorige alinea bedoeld is verveend, moet het gedeelte van het perceel, dat dientengevolge van die laag is ontbloot, weder in cultuur worden gebracht, indien het perceel bestaat uit reeds in cultuur zijnden grond.

4. De Voorzitter en de leden van Gedeputeerde Staten en de Ambtenaren van den Provincialen Waterstaat zullen ten allen tijde vrijen toegang hebben tot het verveningsterrein en de daarin of daarop aanwezige kunstwerken, ook tot het verrichten van zoodanig onderzoek, als zij voor het toezicht op de naleving van de aan de vergunning verbonden voorwaarden noodig achten.

5. Deze vergunning vervalt en houdt dus op van kracht te zijn op het oogenblik dat de sub 3 bedoelde laag geheel is verveend en de perceelen geheel in cultuur zijn gebracht.

6. Deze vergunning treedt niet in werking, voordat de verklaring van aanvaarding, bedoeld in art. 5 sub 2 b van het reglement op de verveningen in de provincie Drenthe, is ingezonden.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 5 December 1908, n°. 30, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van 29 October 1908, tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:*

a. de polder beneden het Drongelensche veer, goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 Augustus 1876, n°. 9;

b. Koekkoek en Gecombineerde Buitenpolders, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Augustus 1866, n°. 70, 13 Augustus 1896, n°. 18 en 12 Januari 1901, n°. 21, en

c. de Elizabethpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 1 Maart 1880, n°. 2, 9 Augustus 1886, n°. 13 en 2 September 1905, n°. 62.

Zie Prov. bladen nos 54, 55 en 56.

WET *van 7 December 1908 (Staatsblad n°. 367), tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, vastgesteld bij de wet van 8 Februari 1907 (*Staatsblad n°. 41*);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907 worden *verhoogd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

IIde AFDEELING.

Waterstaat.

A. Algemeene zaken.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Artikel 8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	*f* 5,000.	*f* 29,000.
Art. 11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade	14,000.	114,000.

B. Waterstaat.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 15. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat .	*f* 15.	*f* 27,465.
Art. 18. Reiskosten, verplaatsingskosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten	20,000.	78,693.
Art. 20. Verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken	18,000.	33,468.
Art. 29. Verbetering van de rivier de Waal; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	39,000.	313,000.
Art. 57. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven	55,000.	85,000.
Art. 66. Onderhoud, herstel en verbetering van de Zuid-Willemsvaart, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	12,000.	169,000.
Art. 75. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (*Staatsblad n°. 195*)	167,000.	967,000.
Art. 127. Voortzetting van het onderzoek en de herstelling van de Grafelijke Zalen op het Binnenhof te 's Gravenhage	13,000.	43,000.
Art. 129*a*. Voorziening in verwarming en ventilatie in de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal	6,500.	31,500

IVde Afdeeling.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 172. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901	*f* 3,000.	*f* 9,000.

VIde Afdeeling.

Posterijen.

B. Postdienst.

Art. 181. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst: overvaart-, tol- en bruggelden	*f* 11,000.	*f* 44,200.
Art. 182. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer	58,000.	1,385,600
Art. 183. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge art. 8 der wet van 21 Juni 1881 (*Staatsblad n°. 70*)	17,500.	712,500.
Art. 185. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon	53,000.	825,000.

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

Art. 201. Reis-. verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	5,000.	101,600.

G. Rijkspostspaarbank.

Art. 222. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren	5,000.	5,500.

Art. 2. In bovengenoemd hoofdstuk worden de navolgende artikelen *ingelascht:*

Tusschen de artikelen 105 en 106:

Artikel 105*a*. Vergoeding aan de gemeente Gouda voor het aandeel dier gemeente in de jaarlijksche tolopbrengst op de vaart en het trekpad tusschen Amsterdam en Gouda . . . *f* 2000.

Tusschen de artikelen 118*a* en 119:

Artikel 118*b*. Bijdrage aan het waterschap de Schipbeek in de kosten der voltooiing van de verbetering der beneden Schipbeek en voor de verbetering van de Bolksbeek . . . . . *f* 8000.

Art. 3. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, worden *verminderd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen.

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

B. Waterstaat.

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 67. Aanleg van het Wilhelminakanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer	*f* 357,515.	*f* 142,485.
Art 106. Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande begrooting bijdragen zijn toegestaan	2,000.	485,404.21

IVde Afdeeling.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, enz.

Art. 167. Toelagen aan eervol ontslagen ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen	*f* 3.000.	*f* 40,000.

VIde Afdeeling.

Posterijen.

B. Postdienst.

Art. 178. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel	*f* 94,500.	*f* 5,539.765.

C. Telegraafdienst.

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 194. Gebouwen	*f* 50,000.	*f* 269,400.

G. Rijkspostspaarbank.

Art. 212. Jaarwedden van het vaste personeel. Aandeel in de jaarwedden der ambtenaren der posterijen, volgens artikel 178. Toelagen . . . . Lasten enz.	5,000.	312,950.

WET *van 7 December 1908 (Staatsblad n°. 368), tot onteigening, ten name van de Overijsselsche Lokaalspoorwegmaatschappij Deventer-Ommen, van eigendommen in de gemeenten Diepenveen, Olst, Raalte, Heino, Dalfsen, en Ambt-Ommen, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Deventer over Raalte naar Ommen.*

WET *van 7 December 1908 (Staatsblad n°. 369), tot onteigening, ten name van de Geldersch-Overijsselsche Lokaalspoorwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeenten Winterswijk en Aalten, noodig voor de opruiming van beplantingen langs den spoorweg Winterswijk-Zevenaar.*

WET *van 7 December 1908 (Staatsblad n°. 370), tot onteigening, ten name van de provincie Overijssel, van eigendommen in de gemeente Ambt-Hardenberg, noodig voor de verbetering der waterlossing van het bovenpand van het Overijsselsche kanaal naar de Vecht.*

KON. BESLUIT *van 9 December 1908, n°. 34, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Brouwershaven.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Brouwershaven en door D. Hocke e. a, inwoners van die gemeente en omstreken, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 1 Mei 1908, no. 128, 2e afdeeling, tot wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in genoemde gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 21 October 1908, no. 176 en 25 November 1908, No. 176/58;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 December 1908, L^a. A., Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat de concessionarissen van den straatweg tusschen Zierikzee en Brouwershaven, als onderhoudsplichtigen van dien straatweg aangewezen in de liggers der wegen en voetpaden in de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven, bij akte van 10 Mei 1900 hunne rechten en verplichtingen aangaande den weg hebben overgedragen aan de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede gemeenschappelijk;

dat, nadat genoemde gemeenten en polders het onderhoud van den weg gemeenschappelijk te hunnen laste hadden genomen bij besluiten van Januari/Februari 1900 en Januari/Februari 1901, zij zulks laatstelijk hebben gedaan voorloopig tot 1 Januari 1904, bij besluit van Augustus 1901, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zeeland 14 September 1901, no. 106;

dat de sinds dien aangewende pogingen om tot eene thans definitieve gemeenschappelijke regeling te geraken, leidden tot het resultaat, dat tusschen de gemeenten Zonnemaire en Zierikzee en de polders Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede overeenstemming is verkregen omtrent eene regeling, zooals deze was ontworpen door de Commissie van beheer over den straatweg, welke commissie, ten einde aan bezwaren van de zijde der gemeente Brouwershaven tegemoet te komen, het onderhoud had geregeld op den grondslag van afschaffing der tolheffing;

dat, toen na vergeefsche tusschenkomst van Gedeputeerde Staten van Zeeland, het gemeentebestuur van Brouwershaven medewerking bleef weigeren tot gemeenschappelijke regeling, zoowel met behoud als met afschaffing van tolheffing, de Raden der gemeenten Zierikzee, Noordgouwe en Zonnemaire en de besturen der polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede bij gemeenschappelijk besluit van Januari 1908, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zeeland bij besluit van 17 Januari 1908, no. 87, besloten

hebben den weg voor het vervolg en wel zoolang als concessie tot tolheffing op den weg zal worden verleend, of een equivalent daarvoor aan hen zal worden gegeven, voor gezamenlijke rekening in goeden staat te onderhouden;

dat de Raad der gemeente Brouwershaven onder dagteekening van 9 Maart 1908 Ons verzocht heeft voormeld gemeenschappelijk besluit en zoo noodig het goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten te willen vernietigen wegens strijd met art. 121 der Gemeentewet, hetwelk niet zou gedoogen om met voorbijgaan van één der mede-eigenaren in het gemeenschappelijk werk, een gemeenschappelijk besluit te nemen;

dat bij beschikking van 14 April 1908, no. 257, Afd. Waterstaat, Onze Minister van Waterstaat adressant te kennen gaf, dat voor de gevraagde vernietiging geene termen aanwezig zijn, uit overweging, dat, in het midden gelaten, of genoemd wetsartikel van toepassing is, in allen gevalle van strijd met dit artikel geen sprake zou kunnen zijn, daar het de gemeenten niet beperkt in de keuze van andere gemeenten met wie ze eenige zaak gemeenschappelijk willen regelen, terwijl anderzijds zoodanige regeling de rechten van hen, die daarbuiten staan, uitteraard niet kan verkorten; dat overigens, voor zoover de gemeente Brouwershaven mocht meenen door het bestreden besluit gekrenkt te zijn in hare rechten als medeeigenaresse van den weg, deze gemeente hare eigendomsaanspraken bij den burgerlijken rechter geldend zal behooren te maken;

dat inmiddels door Gedeputeerde Staten, naar aanleiding van de getroffen regeling omtrent het gemeenschappelijk onderhoud van den straatweg, ingevolge art. 27 van het reglement op de wegen en voetpaden een wijziging was ontworpen van de liggers der wegen en voetpaden in de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven, waarin die weg ligt;

dat in het ontwerp betreffende den ligger in de gemeente Brouwershaven, werd besloten bij den weg no. 10 in kolom no. 22 door te halen de woorden: „weg: de concessionarissen van den straatweg tusschen Zierikzee en Brouwershaven krachtens verbintenis van 16 Juni 1853 en 13 November 1854"; en in plaats daarvan te lezen: „weg: de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe en Zonnemaire en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede, gemeenschappelijk ingevolge besluit van Januari 1908, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten den 17 Januari 1908, no. 87";

dat de Raad der gemeente Brouwershaven, bij adres van 14 Maart 1908, aan Gedeputeerde Staten te kennen gaf, dat bij hem bezwaar bestond tegen de ontworpen wijziging van den ligger, omdat de

besturen die het onderhoud van den straatweg gemeenschappelijk geregeld hebben, daartoe niet bevoegd waren en omdat, hangende de eindbeslissing van een door het gemeentebestuur van Brouwershaven ontworpen en voorloopig vastgestelde wijziging van den ligger, een tweede wijziging van dien ligger niet ter hand behoort te worden genomen;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 1 Mei 1908, no. 128, 2e afd., de bezwaren van den gemeenteraad ongegrond hebben verklaard, overwegende ten aanzien van het in de eerste plaats aangevoerde bezwaar, dat de Regeering, blijkens beschikking van den Minister van Waterstaat dd. 14 April 1908, no. 257, Afd. Waterstaat, geen termen heeft gevonden tot vernietiging van het bewuste gemeenschappelijke besluit; dat de daarbij vastgestelde regeling van het onderhoud alzoo erkend is wettig te bestaan;

dat ten aanzien van het tweede bezwaar werd overwogen, dat het gemeentebestuur van Brouwershaven op 18 December 1907 eene wijziging van den ligger heeft ontworpen, waarin o.a. het onderhoud van den weg Brouwershaven-Zierikzee in de gemeente Brouwershaven ten laste van deze gemeente gebracht is; dat deze wijziging echter een uitvloeisel is van de mededeeling van Gedeputeerde Staten aan den gemeenteraad, dat bij gebreke van medewerking het onderhoud zou worden geregeld zonder Brouwershaven, in voege als thans is geschied; dat mitsdien aan de door het gemeentebestuur van Brouwershaven ontworpen regeling geenszins de prioriteit toekomt boven de in het gemeenschappelijk besluit der 6 gemeente- en polderbesturen vastgestelde regeling, welke bovendien den voorrang verdient, omdat daarbij niet in het onderhoud van een gedeelte van den weg, maar van den geheelen weg voorzien wordt;

dat Gedeputeerde Staten bij hetzelfde besluit van 1 Mei 1908, no. 128, 2e afd (gelet op art. 27, § 6 juncto art. 20 van het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland) het ontwerp tot wijziging van den ligger hebben vastgesteld, nadat nog een bezwaarschrift tegen het ontwerp, ingediend door verschillende grondeigenaren of gebruikers van landerijen in de omgeving van Brouwershaven als ongezegeld was ter zijde gelegd;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten van 1 Mei 1908, no. 128, 2e afd, bij Ons in beroep zijn gekomen: 1°. de Raad der gemeente Brouwershaven; 2°. D. Hocke e. a., allen inwoners van Brouwershaven en omstreken;

dat de Raad der gemeente Brouwershaven aanvoert, dat de bevoegdheid van de 6 gemeente- en polderbesturen tot wettige rege-

ling van het onderhoud niet kan worden afgeleid uit de Ministeriëele beschikking van 14 April 1908, daar hierbij uitsluitend is beslist, dat het gemeenschappelijk besluit niet in strijd is met art. 121 der Gemeentewet en ook niet meer kon beslist worden, omdat de onderhoudsplicht van een weg is een publiekrechtelijke last, die bij de vaststelling van den ligger in het publiek belang wordt opgelegd en dat de vraag wie als onderhoudsplichtigen in den ligger behooren te worden aangewezen, voorzoover betreft het gedeelte van den weg in de gemeente Brouwershaven, thans in beroep moet worden beantwoord; dat voorts als onderhoudsplichtigen in geen geval de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe en Zonnemaire en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede gemeenschappelijk kunnen worden aangewezen, omdat de pogingen om na 1 Januari 1904 tot eene nieuwe gemeenschappelijke regeling van het onderhoud te geraken, tot dusver niet tot eenig resultaat hebben geleid en het ontbreken van eene gemeenschappelijke regeling moet leiden tot een van de beide volgende gevolgtrekkingen: òf de onderhoudsplicht blijft ook bij het ontbreken van eene gemeenschappelijke regeling bij de 7 gemeente- en polderbesturen, òf er zijn op dit oogenblik geen onderhoudsplichtigen van den weg; dat in het eerste geval de 7 gemeente- en polderbesturen gezamenlijk als onderhoudsplichtigen moeten worden aangewezen, terwijl in het andere geval art. 37 § 2 van het Provinciaal reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland toepassing moet vinden en de gemeente Brouwershaven als onderhoudsplichtige moet worden aangewezen van den straatweg tusschen Zierikzee en Brouwershaven voor zoover in de gemeente Brouwershaven gelegen; dat aan een in dien zin door de gemeente ontworpen wijziging van den ligger de prioriteit toekomt en het wenschelijk ware geweest indien Gedeputeerde Staten niet hunnerzijds, hangende eene wijziging in den ligger, ambtshalve eene wijziging hadden ontworpen; dat de door Gedeputeerde Staten ontworpen wijziging ook niet den voorrang verdient, op grond, dat daarbij in het onderhoud van den geheelen weg wordt voorzien, daar het juist raadzaam ware geweest omtrent het geschil over een *gedeelte* van den weg een eindbeslissing te nemen, alvorens het onderhoud van den *geheelen* weg te regelen; dat mitsdien verzocht wordt het bestreden besluit niet goed te keuren en alsnog de gemeente Brouwershaven aan te wijzen als onderhoudsplichtige van den straatweg tusschen Zierikzee en Brouwershaven, voorzoover die weg gelegen is in de gemeente Brouwershaven;

dat de appellanten D. Hocke e. a. zich door het besluit van

Gedeputeerde Staten bezwaard gevoelen, omdat de 6 gemeenten en polders de kosten van het onderhoud van den weg willen blijven bestrijden uit de zoo ongelijk drukkende tolheffing;

Overwegende: dat bij de overdracht van rechten en verplichtingen ten aanzien van den straatweg tusschen Zierikzee en Brouwershaven door de concessionarissen, die krachtens verbintenis van 16 Juni 1853 en 13 November 1854 als onderhoudsplichtigen van dien weg waren aangewezen, aan de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede, blijkens daarvan opgemaakte akte dd. 10 Mei 1900, die besturen de concessionarissen hebben ontslagen van alle verplichting tot onderhoud en instandhouding van den bedoelden weg;

Overwegende: dat, indien er twijfel mocht rijzen, of bij dat ontslag de contracteerende gemeenten en polders die verplichting der concessionarissen ook hebben overgenomen, dit voldoende blijkt uit de gemeenschappelijke besluiten der genoemde gemeenten en polders van Januari/Februari 1900, Januari/Februari 1901 en Augustus 1901, respectievelijk goedgekeurd door Gedeputeerde Staten bij besluiten van 3 Maart 1900, no. 118, 23 Februari 1901, no. 82, en 14 September 1901, no. 106, waarbij besloten werd den weg van Zierikzee naar Brouwershaven in goeden staat te brengen en mede — hoewel dan slechts tijdelijk — in het gewoon onderhoud te voorzien;

dat Gedeputeerde Staten op dezen grond in verband met art. 37 van het reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Zeeland bevoegd en verplicht waren de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede in plaats van de concessionarissen als onderhoudsplichtigen op de liggers der respectieve gemeenten te brengen en wel *pro indiviso*, zoolang geenerlei regeling over het onderhoud die sedert 1904 ontbreekt door de belanghebbenden is getroffen;

dat hieruit volgt, dat het besluit van Gedeputeerde Staten van 1 Mei 1908, waarbij de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe en Zonnemaire en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede, alleen, zonder Brouwershaven, op grond van eene door de besturen van de drie eerstgenoemde gemeenten en polders betreffende het onderhoud van genoemden weg getroffen regeling, op de respectieve liggers dier gemeenten zijn gebracht, ten onrechte is genomen;

dat immers tot die regeling een der onderhoudsplichtigen —

de gemeente Brouwershaven — niet heeft medegewerkt en de willekeurige wijziging, die de onderhoudsplicht der belanghebbende gemeenten en polders daardoor ondergaat, met het oog op art. 37 van het reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Zeeland, door Gedeputeerde Staten niet mocht zijn gesanctionneerd;

dat mitsdien het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 1 Mei 1908, no. 128, 2e afd., tot wijziging van den ligger der wegen en voetpaden der gemeente Brouwershaven, waarbij de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe en Zonnemaire en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede als onderhoudsplichtigen van den weg van Zierikzee naar Brouwershaven worden aangewezen, moet worden vernietigd;

Overwegende wijders, dat het bezwaarschrift van D. Hocke c. s. geen punt van onderzoek kan uitmaken, daar het ongezegeld is;

Gezien het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van de bestreden beslissing van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 1 Mei 1908, no. 128, 2e afd., te verklaren, dat op den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Brouwershaven (Provinciaal Blad no. 88 van 1886) bij den weg no. 10 in kolom 22 de woorden: „weg: de concessionarissen van den straatweg tusschen Zierikzee en Brouwershaven, krachtens verbintenis van 16 Juni 1853 en 13 November 1854" behooren te worden doorgehaald en in plaats daarvan behoort te worden gelezen: „weg: de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven en de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede, gemeenschappelijk op grond der regeling van 10 Mei 1900".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 11 December 1908, n°. 24, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van 26 November 1908, n°. 20, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Molenpolder, onder Windesheim en Herxen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 19 December 1884, n°. 15 en 5 Januari 1905, n°. 21.*

Zie Prov. blad no. 85.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van 12 December 1908, n°. 242, Afdeeling Comptabiliteit, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, den Directeur der Visschershaven te IJmuiden, de Rijksbouwmeesters en den Raad van Toezicht op de spoorwegdiensten, betreffende tegemoetkoming in verplaatsingskosten.*

Onder toezending van een afdruk van het Koninklijk besluit van 23 October 1908, no. 46, heb ik de eer U mede te deelen, dat, met intrekking van alle vóór dezen bestaande voorschriften, bij het toekennen van de in dat Koninklijk besluit bedoelde tegemoetkoming de volgende regelen zullen worden toegepast:

I. Aan ieder die om dienstbelang wordt verplaatst — waaronder wordt verstaan, dat het dienstbelang hoofdzaak is, al wordt het persoonlijk belang van den ambtenaar er tevens mede gediend —, zoomede aan ieder die in het belang van den dienst moet verhuizen, zal, behoudens de hierna volgende uitzonderingen, en met inachtneming van de bij genoemd Koninklijk besluit gestelde maxima, vergoed worden:

a. het geheel der eigenlijke verhuiskosten (opnemen, verpakken, vervoeren, lossen, uitpakken, vermaken, weder stellen of leggen van goederen);

b. $^1/_3$ van de uitgaven voor: 1°. nieuwe gordijnen, loopers en vloerkleeden (raam-, gang-, trap- en vloerbekleeding) en 2°. voor een nieuw fornuis, wanneer in de oude woning een vast fornuis aanwezig was, en zich dit in de nieuw betrokken woning niet bevindt of wanneer het in het bezit zijnde fornuis voor de nieuwe woning niet kon worden pasklaar gemaakt;

c. kosten voor het aanschaffen van één of meer eenvoudige ijzeren ledikanten, wanneer zich in de oude woning één of meer bedsteden bevonden, welk gemak aan de nieuw betrokken woning niet is verbonden;

d. kosten van ten hoogste twee reizen van de oude naar de nieuwe standplaats en terug tot het zoeken en huren van eene woning, alsmede éénmaal reiskosten van het gezin (dienstpersoneel inbegrepen) van den ambtenaar of beambte van de oude naar de nieuwe standplaats.

De tegemoetkoming voor kosten als bedoeld sub I *b* 2° en *c* wordt evenwel niet verleend aan het personeel der posterijen en telegrafie.

Mede zal in aanmerking worden genomen huishuur, na den datum

der verplaatsing zonder genot nog op de oude standplaats verschuldigd en betaald, doch ten hoogste over zes maanden; zoomede maandelijksche kamerhuur, zonder genot betaald, indien tijdige opzegging niet heeft kunnen plaats vinden.

II. Geen tegemoetkoming wordt verleend aan ambtenaren, die na een verblijf van minder dan één jaar op dezelfde standplaats, ingevolge sollicitatie verplaatst worden.

In geen geval wordt tegemoetkoming in de verhuiskosten verleend, indien de verplaatsing het gevolg is geweest van een ingezonden verzoek om ruiling van standplaats.

III. De ambtenaren en beambten die verplaatst zijn, zenden door tusschenkomst van dezelfde autoriteit of autoriteiten, door wie de reisdeclaratiën moeten worden ingezonden, een opgave van kosten in, zooveel mogelijk belegd met kwitantiën.

Bij het doen van uitgaven, welke geheel of ten deele in aanmerking komen, worde betamelijke spaarzaamheid betracht. Uitgaven, welke niet aan deze voorwaarden mochten voldoen, zullen buiten beschouwing worden gelaten.

Bij verhuizing is vooraf nauwkeurig na te gaan, met welke gelegenheid het vervoer van den inboedel het goedkoopst kan geschieden, en is daarvan gebruik te maken. In vele gevallen, vooral bij verhuizing over korten afstand, zal het transport te water het minst kostbaar zijn, zoodat het vervoer per schipper in het algemeen aanbeveling verdient.

KON. BESLUIT *van 15 December 1908, n°. 34, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van 1 December 1908, tot het onveranderd in stand houden van de bij hun besluit van 16 Juli 1908 vastgestelde tabel van grensomschrijving der kiesdistricten van het Groot waterschap de Ronde Veenen.*

Zie Prov. blad no. 104.

Vroegere besluiten der Staten te dezer zake zijn goedgekeurd bij Kon. besluiten van 30 Juli 1878, no. 64, 16 December 1888, no. 25 en 10 Augustus 1898, no. 21.

KON. BESLUIT *van 16 December 1908, n°. 17, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het gesloten verklaren voor motorrijtuigen van de smalle wegen in de gemeente Steenwijkerwold.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door P. C. Blaauwhof en anderen te Steenwijkerwold, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 18 Februari 1908, no. 726/539 3e afd., waarbij afwijzend is beschikt op hun verzoek om de smalle wegen in hunne gemeente voor motorrijtuigen gesloten te verklaren;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 2 September 1908, no. 201, en 25 November 1908, no. 201/57;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 12 December 1908, no. 228, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat Gedeputeerde Staten bij bovengenoemd besluit het verzoek hebben afgewezen, uit overweging, „dat bij onderzoek is gebleken, dat van de door adressanten bedoelde wegen slechts een matig en voorzichtig gebruik wordt gemaakt met automobielen, zoodat er geene gegronde redenen bestaan om deze wegen voor automobielverkeer te sluiten;"

dat de verzoekers van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat daarin niet weersproken wordt, dat de wegen smal zijn (wat trouwens moeilijk zou zijn, daar op sommige plaatsen twee rijtuigen elkaar bijna niet kunnen passeeren), doch alleen beweerd wordt, dat daarvan „een matig en voorzichtig gebruik wordt gemaakt;" dat dit laatste tot nu toe inderdaad het geval is geweest, maar dat het gebruik toeneemt; weshalve zij Ons verzoeken, een nader onderzoek te gelasten, waarbij dan tevens zal blijken, dat bedoelde wegen veel te smal zijn voor het gebruik van motorrijtuigen, en in het belang van ouden van dagen, schoolgaande kinderen, rijtuigen en vee deze alsnog voor bedoeld gebruik gesloten te verklaren;

Overwegende: dat uit een deskundig onderzoek is gebleken, dat der appellanten bezwaar gegrond is voor zooveel het wegsgedeelte Westenwoud-Gelderingen betreft;

dat toch deze weg verschillende vakken heeft van 15 à 20 M. lengte, in welke de breedte met inbegrip van de bermen slechts 3.50 M. en minder bedraagt; dat zelfs over eene kortere lengte een vak wordt aangetroffen, dat eene breedte heeft van minder dan 3 M.; dat nabij eene scherpe bocht de weg met inbegrip van de bermen eene breedte heeft van niet meer dan 3.50 M., terwijl daar bovendien aan de noordzijde van den weg zich eene onder schouw staande waterleiding bevindt met eene diepte van 1.30 M. en een talud aan de wegzijde van 1 op 1, dat met rijswerk wordt in stand gehouden;

dat echter ten aanzien van het wegsgedeelte van de Hervormde

Pastorie te Gelderingen tot aan den Rijksstraatweg het bezwaar van appellanten niet gegrond is te achten;

Gezien de Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad no. 69*);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Overijsel van 18 Februari 1908, het gedeelte weg Westenwoud-Gelderingen in de gemeente Steenwijkerwold in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer gesloten te verklaren voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen; en voorts te bepalen, dat twee waarschuwingsborden, als bedoeld in art. 5 der genoemde wet, zullen worden geplaatst, het eene op 17 M. uit de as van den weg Oldemarkt—Tuk op den zuidoostelijken berm van den gesloten verklaarden weg en vóór den daar aanwezigen telefoonpaal no. 25, het andere op den zuidelijken berm van den gesloten verklaarden weg op 10 M. ten oosten van het vereenigingspunt van de beide takken van dien weg nabij Westenwoud.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 24 December 1908 (Staatsblad n°. 421), tot wijziging van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Kon. besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158), gewijzigd en aangevuld bij Kon. besluiten van 17 April 1894 (Staatsblad n°. 57), 23 April 1897 (Staatsblad n°. 105), 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 217), 6 November 1905 (Staatsblad n°. 297), 17 December 1906 (Staatsblad n°. 329) en 23 Juli 1907 (Staatsblad n°. 229).*

De wijziging bestaat hierin, dat:

I. Artikel 1 sub f zal luiden als volgt:

„f, de beweegbare bruggen over de rivier de Mark en Dintel te Standdaarbuiten en nabij Dinteloord".

en II. In artikel 93 tusschen de nummers 47 en 61 worden ingelascht de nummers 58 en 59.

KON. BESLUIT *van 24 December 1908 (Staatsblad n°. 422), tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de beweegbare bruggen over de rivier de Mark en Dintel te Standdaarbuiten en nabij Dinteloord.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 November 1908, L^a^. F, afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad n°. 69*) en op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad n°. 158*) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 Juli 1907 (*Staatsblad n°. 229*);

Den Raad van State gehoord (advies van 8 December 1908, no. 20);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 22 December 1908, L^a^. G, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het navolgende:

Bijzonder reglement van politie voor de beweegbare bruggen over de rivier de Mark en Dintel te Standdaarbuiten en nabij Dinteloord.

Art. 1. De bruggen worden ten behoeve van het verkeer te land zooveel mogelijk gesloten gehouden en alleen geopend, wanneer er vaartuigen of vlotten moeten doorvaren.

Art. 2. De grootste geoorloofde breedte der vaartuigen met hun opperlast en der vlotten is 10 Meter.

Het is verboden de bruggen door te varen of dit te beproeven met vaartuigen of vlotten, welke eene grootere breedte hebben.

Art. 3. Met vaartuigen of vlotten, waarvan het niet te vreezen is, dat zij onder de brug bekneld geraken, mag door de bruggen worden gevaren, terwijl deze gesloten zijn, mits met vergunning van den brugwachter.

Art. 4. Waar in dit en in het Algemeen Reglement gesproken wordt van brugwachter, wordt daaronder voor de brug te Standdaarbuiten verstaan de pachter van de brug of de persoon, die den pachter rechtens vervangt.

Art 5. Overtreding van artikel 2 en artikel 3 wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of het Algemeen Reglement is voorzien, gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden.

II. te bepalen, dat met het in werking treden van dit besluit vervalt het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 31 October 1894 (*Staatsblad n°. 172*).

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 29 December 1908, n°. 38, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de vaststelling van de herziene lijst van stemgerechtigde ingelanden van den polder Schieveen voor het jaar 1907.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Post, ingeland van den polder Schieveen, te Overschie, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland dd. 18/24 Februari 1908, B. no. 3111 (1e Afd.) G. S. no. 8/1, waarbij ongegrond is verklaard zijn beroep tegen een besluit van het bestuur van den polder Schieveen dd. 20 Februari 1907, in zake de vaststelling van de herziene lijst van stemgerechtigde ingelanden van dien polder voor het jaar 1907;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 18 November 1908, no. 137;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 23 December 1908, no. 259, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat bij het bestreden besluit onder anderen wordt overwogen, dat het hoofdbezwaar van adressant is, dat de dijken rondom de Oude en Nieuwe Droogmakerij in den polder Schieveen van ouds vrijdom genieten van omslag, en dat dus, waar krachtens art. 23 van het Algemeen polderreglement voor de stemgerechtigdheid wordt vereischt het bezit van een of meer bunders land, waarvan omslag wordt betaald, de eigenaars dier dijken ten onrechte op de lijst der stemgerechtigde ingelanden in den polder Schieveen zijn vermeld; dat de vrijdom van omslag voor de droogmakerijen (lees: voor de dijken rondom de droogmakerijen) niet in het bijzonder reglement voor den polder Schieveen is vermeld, zooals door art. 80, lid 2, van het Algemeen polderreglement wordt gevorderd, dat dan ook in tegenstelling met zeedijken voor polderkaden als regel geen vrijdom wordt toegekend, noch in de bijzondere reglementen der polders, noch in de reglementen der Hoogheemraadschappen, dat hiertegen een beroep op de geschiedenis niet zou kunnen afdoen, doch ook ten onrechte op grond der geschiedenis voor dezen polder eene uitzondering is bepleit; dat bij resolutie der Staten van Holland en West-Friesland van 23 Augustus 1786 ten behoeve van den Schout en Ambachtsbewaarder van den polder Schieveen octrooi is verleend tot het bedijken en droogmaken van de toen ter tijden in den polder aanwezige plassen; dat de droogmaking volgens dit octrooi moest geschieden in twee blokken, wier omringing in het octrooi nader werd aangewezen; dat, nadat de droogmaking van het Eerste Blok

— wat nu wordt genoemd de Oude Droogmakerij — was voltooid door Schout, Ambachtsbewaarder en Volger van den polder Schieveen in 1792 werden verkocht alle de opgekomen landen, *binnen den ring van het Eerste Blok gelegen*; dat dus de ringdijk zelf niet werd verkocht; maar eigendom bleef van den polder Schieveen, die de droogmakerij had ondernomen; dat tot de voorwaarden, waaronder op 31 Augustus en 7 September 1792 de verkoop der opgekomen landen plaats had, onder anderen deze behoorde: „Wijders zullen de koopers jaarlijkx moeten betaalen mergen mergensgelijke zoodanige omslag als onder approbatie van 't Hoogheemraadschap van Delfland zal werden gedaan over allen den Uijtgaaff ten Lasten van en den ontfang ten behoeven der droogmaking, in welke omslag behalve het onderhoud van alle wegen en Banwerken, werken en werktuigen der droogmaking ook nog zal worden gebracht, zoodanig Molen- Penning- en Wierikkerdijkgeld, als bij den Schout en Ambachtsbewaarder van Schieveen, ter zaake van de twee gecombineerde boven Moolens, Verlaat, Bruggens, Heulen en verdere ap- en dependentiën van dien, ten laste dezer droog makingen werd omgeslaagen, en zal al hetzelve alleen door den teveijlene Landen en niet over de dijken werden omgeslagen; „dat de uitdrukking Penning- en Wierikkerdijkergeld in deze voorwaarden vreemd is, maar in ieder geval duidelijk is, dat bedoeld werden de Hoogheemraadschapslasten; dat ditzelfde is neergelegd in het „Reglement op de beheering van het Eerste Blok der Bedijkte en Droog-gemaakte Plassen en Wateren in de polder van Schieveen van 1793, waar in art. 10 bepaald wordt:

„Nog zal in Uitgaaf werden gebragt den omslag van het Sluis- Molen- en Penninggeld, als van ouds in de Moolenrekening, van de Schieveensche Polder werd omgeslagen, over zooveele Afgekogte en Overgenoomen Landen, als behooren tot dit Eerste Blok der Droogmaking" en in art. 15: dat de dijken altoos vrij moeten zijn van het betalen van dijk- of molengeld, en het nadeelig slot van de rekening dus over de nombre van 310 Mergen, 468 roeden, mergen mergens gelijk zal worden omgeslagen; dat vermits blijkens art. 10 de polderomslag en Hoogheemraadschapslasten betaald moesten worden ook voor de kaden van de droogmakerij, art. 15 geen andere uitlegging toelaat, dan dat, vermits de kaden eigendom der droogmakerij waren, de polderomslagen en de Hoogheemraadschapslast opgebracht moesten worden door de landen binnen de kaden der droogmakerij gelegen; dat er dus geen *vrijdom* van omslag bestond, dat dan ook terecht, toen de dijken rondom het Eerste Blok, in 1875 door den polder, als eigenaar, werden ver-

kocht, deze omslagplichtig zijn geworden, geheel in overeenstemming met het bijzonder reglement voor den polder Schieveen, dat dezen vrijdom niet kent; dat de drooggemaakte gronden van het Tweede Blok met de omliggende dijken in 1858 zijn verkocht, en alleen reeds het feit, dat tijdens dien verkoop het bijzonder reglement voor den polder geen vrijdom voor kaden toestond de bewering onmogelijk maakt, dat deze kaden eenig recht op vrijdom van omslag zouden hebben; dat adressant als bezwaar tegen de lijst nog stelt, dat de door art. 26 van het Algemeen polderreglement gevorderde openbare kennisgeving van het ter visie liggen der herziene naamlijst niet heeft plaats gehad overeenkomstig het daarvoor geldend voorschrift van art. 7 van het bijzonder reglement voor den polder Schieveen; dat toch de in laatstgemeld artikel vereischte schriftelijke mededeeling, waaronder volgens adressant moet worden verstaan „schriftelijke mededeeling aan ieder der stemgerechtigde ingelanden", niet heeft plaats gehad; dat de oude wijze van afkondiging was het Kerkgebod, aflezing bij het uitgaan der kerk; dat art. 7 van het bijzonder reglement hiermee heeft willen breken en de woorden „schriftelijke mededeeling en aanplakking" kennelijk dan ook bedoelen, dat de mededeeling *niet wordt* afgelezen, maar aangeplakt; dat in art. 7 stellig niet is te lezen „dat de openbare kennisgevingen geschieden door bijzondere mededeelingen *aan ieder ingeland*, dat evenwel, aangenomen, dat door het polderbestuur in deze eene informaliteit was gepleegd, deze informaliteit geen grond oplevert tot het vernietigen van het door adressant bestreden besluit van het bestuur van den polder Schieveen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten appellant bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat zijn bezwaar moet worden beperkt tot de dijken rondom het eerste blok dezer droogmaking, welken opgekomen landen op 31 Augustus en 7 September 1792 in het openbaar zijn verkocht; dat bij de voorwaarden, waarop die verkooping heeft plaats gehad, uitdrukkelijk is bepaald en bedongen, dat de omslag in de droogmaking te heffen, alleen zou worden gelegd op de landen die toen werden verkocht, doch niet op de dijken, zoodat krachtens deze overeenkomst de dijken rondom het eerste blok der droogmaking vrijdom van polderomslag zouden genieten; dat in de reglementen van 29 Januari 1793 en 4 Augustus 1803, welk laatste reglement het eerste blok der droogmaking heeft beheerscht, totdat bij het tegenwoordig bijzonder reglement, overeenkomstig art. 97 van het Algemeen reglement de oude of bovenpolder en de beide droogmakingen onder het beheer van een be-

stuur zijn gebracht, de vrijdom van de dijken overeenkomstig de verkoopvoorwaarden steeds is erkend en uitgedrukt; dat Gedeputeerde Staten art. 80 van het Algemeen polderreglement onjuist hebben geinterpreteerd; dat immers het eerste lid van dat artikel luidt: „De omslagen worden volgens de kadastrale grootte bundersgewijs gedragen door alle binnen den polder gelegen landen, behoudens tegenbewijs", dat dus hier het tegenbewijs dat is het bewijs van vrijdom zonder eenige restrictie wordt toegelaten en allerminst wordt beperkt tot het bijzonder reglement; dat de tweede alinea van bedoeld artikel: „Toe te kennen vrijdommen worden in het bijzonder reglement vermeld" of slechts als een beding van orde of als alleen geldende voor de toekomst is aan te merken; dat een uitlegging van het artikel in den zin als dit door Gedeputeerde Staten is gedaan in strijd is met de bewoordingen waarin het is vervat, doch bovendien tot de alleszins onaannemelijke conclusie zou leiden, dat door een Provinciaal reglement zouden kunnen worden vernietigd rechten, die eertijds op wettige wijze krachtens overeenkomst waren verkregen; dat het bewijs eener vrijdom derhalve wel degelijk buiten het bijzonder reglement mag worden geleverd en het bestaan eener vrijdom zal moeten worden aangenomen, indien die zal blijken te berusten op een behoorlijken titel; dat als een behoorlijke titel voor den vrijdom der dijken, rond het eerste blok der droogmaking in Schieveen, door requestrant is (lees: zijn) te berde gebracht de meergemelde voorwaarden, waarop de in dien blok opgekomen gronden op 31 Augustus en 7 September 1792 in het openbaar zijn verkocht, met welke voorwaarden in de later opgemaakte reglementen rekening is gehouden; dat door Gedeputeerde Staten te dien aanzien nog is overwogen, dat uit het reglement van 1793 zoude blijken, dat de polderomslag en Hoogheemraadschapslasten ook betaald moesten worden voor de kaden van de droogmakerij, doch dat deze omslag en lasten moesten worden opgebracht door de landen binnen de kaden der droogmakerij gelegen, vermits de kaden eigendom der droogmakerij waren; dat die overweging van Gedeputeerde Staten geen steun vindt in de bewoordingen van het reglement of van de verkoopvoorwaarden; dat immers in de artt. 9—14 van voornoemd reglement wordt bepaald, wat in de jaarlijks af te leggen rekening moet voorkomen, zoo aan inkomsten als aan uitgaven des polders, terwijl art. 15 dan bepaalt: „Het nadeelige sloth van voorschreeve Reekening, zal jaarlijks over alle de landen, binnen de dijken geleegen (als zullende de dijken altoos moeten vrij zijn van het betalen van Dijk of Moolengeld) en dus over de Nombre van 310

Mergen, 468 Roeden Mergen Mergens gelijke worden omgeslaagen;" dat dus van den in de droogmaking te heffen omslag de dijken uitdrukkelijk werden vrijgesteld, niet alleen zoolang zij eigendom des polders waren, zooals Gedeputeerde Staten beweren, maar zooals het artikel zegt: „altoos"; dat art 10 van het reglement niet handelt over de polderplichtigheid in deze droogmaking, doch slechts een omschrijving geeft van een der posten, die in de jaarlijksche rekening der droogmaking ook overeenkomstig de verkoopvoorwaarden moest voorkomen, dat deze post duidelijk wordt, indien men kennis neemt van het octrooi van 23 Augustus 1786 waarin wordt bepaald: „Permitteerende wij al verders aan de supplianten, omme in hunne qualiteit, als ondernemers van de verzogte Bedijking, over te neemen van Schout en Ambagtsbewaarder van Schieveen, zooveele obligatiën en losrente ten laste van 't gemeene Land van Holland en Westvriesland en de Generaliteit, als geprovenieert zijn uit de afkoop der Landen, dewelke nu zullen worden drooggemaakt en die daar uit nog zullen kunnen worden geprovenieerd"; dat dus krachtens deze bepaling van het octrooi aan de droogmakers werd afgestaan de afkoopkas over de droog te leggen landen, doch daar de polder Schieveen daardoor kwam te derven de revenuen, die hij jaarlijks uit die afkoopkas trok, bij de verkoopvoorwaarden de alleszins billijke bepaling werd gemaakt dat door de droogmaking jaarlijks zou moeten worden uitgekeerd een zelfde bedrag, als door den polder van ouds uit de afkoopkas voor de drooggelegde landen was getrokken; dat voorts nog door requestrant als bezwaar tegen de stemlijst is aangevoerd, dat de in art. 26 Algemeen reglement gevorderde openlijke kennisgeving van het ter inzage liggen der lijst door het bestuur niet is geschied op de wijze als in art. 7 van het bijzonder reglement voor openbare kennisgevingen wordt voorgeschreven, met name, dat de daar gevorderde schriftelijke mededeeling aan de ingelanden niet heeft plaats gehad; dat requestrant zich bezwaard gevoelt met de door Gedeputeerde Staten op dit punt gegeven beslissing, omdat daardoor art. 7 van het bijzonder reglement onjuist is geinterpreteerd; dat requestrant, wiens heugenis strekt van vóór het tot stand komen van het bijzonder reglement van Schieveen, zeer goed weet, dat afkondigingen van polderzaken in de kerk althans te Overschie niet plaats hadden; dat in de beslissing a quo dan ook geen enkel bewijs daarvoor wordt bijgebracht, doch afgezien daarvan aan de natuurlijke beteekenis der woorden moet worden vastgehouden, dat nu de uitdrukkingen schriftelijke mededeeling en aanplakking zeer stellig niet van gelijke beteekenis zijn en onder de eerste uitdruk-

king kwalijk iets anders kan worden verstaan, dan schriftelijke mededeeling aan ieder der ingelanden, staande tegenover de publicatie door middel van aanplakking; dat de schriftelijke mededeeling dan ook een deugdelijk middel is, om er voor te zorgen dat alle ingelanden, dus ook de elders wonende van hetgeen men wil bekend maken, kennis dragen, terwijl die mededeeling, bij het gebruik van gedrukte formulieren op eenvoudige en min kostbare wijze kan worden uitgevoerd;

Overwegende, dat het verzoek van appellant, als ingeland van den Polder Schieveen, strekt om:

1e. met vernietiging van de beslissing a quo te verstaan: dat ten onrechte op de lijst der stemgerechtigde ingelanden van den polder Schieveen zijn gebracht de namen der eigenaren van de dijken rondom het eerste blok der droogmaking krachtens het octrooi van 23 Augustus 1786;

2e. te verstaan, dat het bestuur van den polder Schieveen ten onrechte heeft nagelaten van de ter-visie-legging der stemlijst door schriftelijke mededeeling aan de ingelanden kennis te geven;

Overwegende ten aanzien van het verzoek sub 1e, dat uit de niet-omslagplichtigheid der bedoelde dijken, daargelaten of daaromtrent bij gelegenheid van de vaststelling der lijst van stemgerechtigde ingelanden kan worden beslist, geenszins volgt, dat de namen van de eigenaren dier dijken ten onrechte op die lijst zijn gebracht;

dat toch bij onderzoek van het gaarderboek blijkt, dat aan bedoelde eigenaren, behalve de daarin als omslagplichtig vermelde dijkgronden, nog een grooter of kleiner aantal bunders omslagplichtig land in den polder toebehoort;

dat wat er dus zij van de beweerde niet-omslagplichtigheid der bedoelde dijken, de namen van de eigenaren dier dijken, ingevolge art. 23 j°. art. 81 van het Algemeen reglement voor de polders in de provincie Zuidholland, op de lijst der stemgerechtigde ingelanden behooren te worden gehandhaafd en aan het verzoek van appellant om te verstaan dat zij ten onrechte op die lijst gebracht zijn, in geen geval kan worden voldaan;

Overwegende, dat de appellant zich voorts nog beklaagd heeft dat hem geen schriftelijke mededeeling van het tervisie-leggen van de herziene stemlijst, zooals art. 7 van het bijzonder reglement voor den polder Schieveen zou vorderen, gedaan is;

Overwegende dienaangaande, dat Gedeputeerde Staten met juistheid hebben overwogen, dat, al ware in dit opzicht door het polderbestuur eene informaliteit begaan, deze informaliteit geen

grond oplevert tot vernietiging van het door appellant bestreden besluit van het polderbestuur;

Gezien de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), het Algemeen reglement voor de polders in de provincie Zuidholland en het bijzonder reglement voor den polder Schieveen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 30 December 1908 (Staatsblad n°. 426), tot uitvoering van de artikelen 10 en 12 der Rivierenwet.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 28 December 1908, L^a. T, Afdeeling Waterstaat;

Gezien de artikelen 10 en 12 der Rivierenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

A. Als ambtenaren, bedoeld bij artikel 10, § 1, der Rivierenwet, aan te wijzen de hoofdingenieurs-directeuren en de ingenieurs van den Rijkswaterstaat;

B. Als ambtenaren van den Rijkswaterstaat, bedoeld bij artikel 12 der Rivierenwet, aan te wijzen:

de hoofdingenieurs-directeuren;

de ingenieurs;

de adjunct-ingenieurs;

de opzichters;

de adjunct-opzichters;

de bakenmeesters;

de arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken, werkzaam zijnde bij de rivieren.

Onze Minister enz.

BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN

OP DE

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN, ENZ.

1669—1907.

ORDONNANCE DU ROI *d'Août 1669, pour les eaux et forests de son Royaume* (*blz. 1*).

De artikelen 42, 43 en 44 van Titel XXVII dezer Ordonnance zijn ingetrokken bij de wet van 9 November 1908 (*Staatsblad no.* 339), tot verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks.

ARRÊTÉ DU DIRECTOIRE EXÉCUTIF *du 9 Mars 1798* (*19 Ventôse, an VI*), *contenant des mesures pour assurer le libre cours des rivières et canaux navigables et flottables* (*blz. 3*).

Dit arrêté is ingetrokken bij de wet van 9 November 1908 (*Staatsblad no.* 339), tot verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks.

LOI *du 4 Mai 1803* (*14 Floréal, an XI*), *relative au curage des canaux et rivières non navigables, et à l'entretien des digues qui y correspondent* (*blz. 11*).

Deze wet is ingetrokken bij die van 9 November 1908 (*Staatsblad no.* 339), tot verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks.

WET *van 24 Februari 1806, houdende een algemeen rivier- of waterrecht* (*blz. 19*).

Deze wet is ingetrokken bij die van 9 November 1908 (*Staatsblad no.* 339), tot verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks.

SOUVEREIN BESLUIT *van 20 September 1814, n°. 52, nopens het onderhoud van gedeelten der groote wegen, door of langs steden, dorpen, gehuchten, enz. loopende* (*blz. 125*).

Zie omtrent dit en verdere besluiten in zake de groote wegen en hunne traversen arrest van den Hoogen Raad van 4 Mei 1908 op art. 8 der Motor- en Rijwielwet.

BURGERLIJK WETBOEK (*blz. 382*).

Art. 593. Bij arrest van den Hoogen Raad van 15 Mei 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8706) is verstaan:

dat de wet nergens aanwijst welke zaken al of niet in den handel zijn; dat uit de geschiedenis onzer wetgeving zelfs blijkt, dat de wetgever zich met voordacht van zoodanige aanwijzing onthouden heeft;

dat, nu dit het geval is, de rechtbank (te Dordrecht) zonder schending of verkeerde toepassing van eenige wetsbepaling heeft kunnen aannemen, dat een waterkeerende dijk gelijk de Oud-Heinenoordsche dijk, als bestemd tot algemeen gebruik en nut, is buiten den handel.

Art. 719. Bij vonnis der rechtbank te Zwolle van 17 April 1907 (*Weekblad van het Recht no.* 8808) is overwogen, dat onder een buurweg moet worden verstaan een voor het oog waarneembare weg, onafgebroken doorloopende langs of over naast elkaar gelegen gronden, voor welker eigenaren die weg gemeenschappelijk als uitweg dient om den openbaren weg te bereiken.

Art. 1401. Van de gemeente Rotterdam was schadevergoeding gevraagd wegens het bederven van in gemeentewater bewaarde visch door afvalwater uit de gemeentegasfabriek. De rechtbank aldaar besliste daaromtrent bij vonnis van 18 Februari 1907 (*Weekblad van het Recht no.* 8680) als volgt:

In art. 1403 B. W. wordt onder opzicht verstaan het *privaatrechtelijke* opzicht, terwijl het opzicht, door de gemeente uitgeoefend over de openbare gemeentelijke wateren ter beveiliging van het verkeer en van de volksgezondheid, is van *publiekrechtelijken* aard.

De ingestelde actie voldoet echter, wat de ontvankelijkheid betreft, aan alle eischen van art. 1401 B. W. Het wettelijk recht van eischer, dat door gedaagde's handeling is geschonden, is eischer's recht van eigendom op de paling, welk recht door de beweerde ernstige beschadiging van het voorwerp, waarop het gevestigd was, voor eischer vrijwel waardeloos werd gemaakt.

Om de voor de gegrondheid der vordering uit onrechtmatige daad vereischte *schuld* te kunnen aannemen, zou noodig zijn dat het bederf als gevolg der geincrimineerde handeling had *kunnen* en *moeten* voorzien zijn.

Het vonnis der rechtbank is bevestigd bij arrest van het Hof te 's-Gravenhage van 29 Juni 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8714).

Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 3 Juni 1907 (*Weekblad van het Recht no.* 8719) is verstaan, dat schending van eigendomsrecht oplevert een onrechtmatige daad in den zin van art. 1401 B. W., onverschillig of de daad, welke de schennis teweegbracht, is eene privaatrechtelijke of eene publiekrechtelijke daad.

Art. 1403. Bij vonnis der rechtbank te 's-Gravenhage van 1 December 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8772) is verstaan, dat voor eene veroordeeling tot schadevergoeding op grond van het derde lid van dit artikel bij den ondergeschikte schuld aanwezig moet zijn.

Vgl. arrest van den Hoogen Raad van 15 Februari 1907 (44e V. blz. 192)

Zie vonnis rechtbank Rotterdam van 18 Februari 1907 op art. 1401.

Art. 1646. Een vordering van een aannemer betreffende werkzaamheden buiten het bestek vallende, was door de rechtbank te Amsterdam niet voor toewijzing vatbaar geoordeeld, omdat zoodanige post eerst dan gevorderd zou kunnen worden, indien bij dagvaarding gesteld ware, dat de werkzaamheden door of namens den aanbesteder *schriftelijk* waren ingewilligd, terwijl bij gebreke hiervan de rechter eene niet-ontvankelijkverklaring behoort uit te spreken, omdat art. 1646 eene bepaling van openbare orde inhoudt.

Deze beslissing der rechtbank werd vernietigd bij arrest van het Hof te Amsterdam van 18 Januari 1907 (*Weekblad van het Recht no.* 8672) op overweging:

dat de gronden, voor de niet-ontvankelijkheid door de rechtbank aangevoerd, den Hove niet juist voorkomen, omdat de bepaling van art. 1646 B. W. niet strekt in het belang van de openbare orde of de goede zeden, maar alleen een voorschrift bevat in het belang van de aanbesteders, ten einde dezen te beschermen tegen overrompeling, eene bescherming, waarvan zij al of niet kunnen gebruik maken;

dat aangezien derhalve het schrift niet wordt vereischt voor de bestaanbaarheid der overeenkomst, maar art. 1646 voormeld alleen den aanbesteder het recht verleent om, ingeval hij het zijn belang en recht acht de verbintenis te ontkennen, alleen genoegen te nemen met schriftelijk bewijs voor zijne inwilliging, ook van het al of niet bestaan van dit bewijsmiddel in de dagvaarding geen melding behoeft te worden gemaakt, en geïntimeerdes erkentenis voor de juistheid der vordering afdoende bewijs oplevert.

Vgl. in anderen zin arrest Hof Overijssel van 16 Juni 1873 (12e V. blz. 270).

PROVINCIALE WET (*blz. 654*).

Art. 126 *bis*, *septies en undecies* 1). Bij vonnis der rechtbank te Breda

---

1) Deze artikelen, benevens o.a. de artikelen 126 *sexies*, *octies* en *decies* zijn in de wet opgenomen bij de wijziging, vermeld in 42e V. blz. 165. De hierbedoelde artikelen luiden als volgt:

Art. 126*bis*. Tot dekking der provinciale uitgaven kunnen de Staten de volgende belastingen heffen:

van 10 September 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8767) is aangaande eene koninklijk goedgekeurde verordening der Staten van Noordbrabant op het heffen van een weggeld verstaan, dat dit weggeld, zijnde eene door middel van aanslag geïnde heffing voor het recht om met zekere vervoermiddelen van de provinciale wegen gebruik te maken, begrepen is in de omschrijving „weggeld" van art. 126 *bis*, letter *e*, welke omschrijving niet enkel een herhaling is van het daarnevens genoemde „tol-

---

a. opcenten op de hoofdsom der grondbelasting;

b. opcenten op de hoofdsom der personeele belasting;

c. opcenten op de hoofdsom der vermogensbelasting en der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten;

d. leges ter provinciale griffie;

e. tollen, weg-, brug-, dijk-, sluis-, schut-, kanaal-, kade-, haven-, steiger- en veergelden en andere rechten en loonen voor het gebruik of genot van provinciale werken, inrichtingen of eigendommen, of van door of van wege de provincie verstrekte diensten.

Art. 126*sexies*. Rechten, loonen en heffingen, in artikel 126*bis*, sub *e*, bedoeld, worden tot geen hooger bedrag goedgekeurd, dan vereischt wordt tot dekking van de ten laste der provincie komende kosten van die werken of inrichtingen of van werken of inrichtingen, welke in rechtstreeksch verband daarmede aangelegd en onderhouden zijn of worden, en waarvoor geene andere afzonderlijke heffing geschiedt.

Art. 126*septies*. Indien bijzondere omstandigheden, die zich in een provincie voordoen, de heffing van andere dan de in artikel 126*bis* genoemde belastingen noodzakelijk maken, worden bij de wet vooraf het bedrag, waartoe zij ten hoogste kunnen worden geheven, bepaald en tevens de grondslagen voor zoodanige heffing, de duur, waarvoor zij kan worden geheven en hare invordering geregeld.

Art. 126 *octies*. Provinciale belastingen mogen den doorvoer, den uitvoer naar en den invoer uit andere provincien niet belemmeren.

Belastingen op voorwerpen van verbruik worden niet geheven.

Art 125 *decies*. Het heffen, wijzigen en afschaffen van elke provinciale belasting wordt verordend bij een besluit van de Staten der provincie.

Strekt zoodanig besluit om de heffing van eene belasting te bevelen, te wijzigen of te bestendigen, dan worden het bedrag en de grondslagen der belasting daarin vermeld, en tevens, voor zooveel noodig, de voorschriften aangehaald, naar welke zij zal worden ingevorderd.

Art. 126 *undecies*. Ieder besluit der Staten, als in het voorgaande artikel bedoeld, behoeft Onze goedkeuring. Deze wordt niet geweigerd dan bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

Bij de goedkeuring van een besluit der Staten tot heffing of tot wijziging eener provinciale belasting kan door Ons een termijn worden bepaald, waarvoor de heffing wordt toegestaan. Wanneer in het besluit der Staten geen of een langere termijn is genoemd, wordt de Raad van State omtrent dien termijn gehoord.

geld", en dat voor deze verordening alzoo niet tusschenkomst des wetgevers volgens art. 126 *septies*, maar enkel Koninklijke goedkeuring volgens art. 126 *undecies* vereischt werd.

GEMEENTEWET (*blz. 665*).

Art. 135. Bij arrest van den Hoogen Raad van 6 Januari 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8636) is verstaan, dat de bepaling eener gemeentelijke politieverordening, waarbij aan de politie eene onbegrensde bevoegdheid wordt gegeven om wat richting, plaatsing en snelheid betreft, aan bestuurders van rij- of trekdieren of van voertuigen bevelen te geven zooals haar goeddunkt, bevat eene verboden delegatie van macht.

Bij arrest van den Hoogen Raad van 9 Juni 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8728) is, op soortgelijke overwegingen als die van het arrest van 29 October 1906 (43e V. blz. 379), beslist, dat eene gemeenteverordening, welke verbiedt varkenshokken te plaatsen waar B. en W. dit voor de gezondheid of zindelijkheid nadeelig achten, niet inhoudt eene verboden delegatie van macht.

Art. 179 *h*. Bij arrest van den Hoogen Raad van 5 October 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8753) is verstaan, dat de opdracht van de zorg voor de publieke wegen aan B. en W. voor zooveel van hen afhangt, niet verkort de wetgevende bevoegdheid bij de artt. 135 en 161 aan den Raad toegekend.

Art. 238. Een cassatieberoep tegen het arrest van het Hof te 's-Hertogenbosch dd. 23 April 1907 (44e V. blz. 194) werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 8 Mei 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8709), waarbij is verstaan, dat van feitelijken aard en alzoo in cassatie onaantastbaar is de gevolgtrekking door het beklaagde arrest gemaakt uit het niet opkomen bij de daarvoor aangewezen administratieve autoriteit tegen de aanslagen van het begin der invoering van de onderwerpelijke belasting af gedurende 22 jaren tot den dag der dagvaarding (in verband met de omstandigheid dat eischers eene in de verordening toegestane vergoeding hebben aangenomen), dat eischers zich bij de heffing van de belasting hebben neergelegd in dien zin, dat zij met het oog op de overeenkomst van 1873 die heffing niet als contractbreuk wenschen aan te merken.

Art. 239. Bij arrest van den Hoogen Raad van 22 Juni 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8733) werd van rechtsvervolging ontslagen de overtreder van een Middelburgsche bouwverordening, welke de eigenaren van openbare straten belastte met onderhoudsverplichtingen. Het arrest overweegt:

dat bij deze verordening wordt opgelegd de verplichting om zekere werken in de openbare straat tot stand te brengen en de noodige materialen ter beschikking te stellen en daarvoor te gebruiken, alzoo een verplichting tot arbeid en tot levering ten behoeve van een gemeentewerk, daar als zoodanig is te verstaan elk werk, dat in het publiek belang door den Raad wordt verordend, al is dan ook de straat zelf, waarin of waaraan de bedoelde zaken moesten worden aangebracht, in het onderhavige geval eigendom van den requirant;

dat mitsdien blijkens art. 239 der gemeentewet bij de totstandkoming der bedoelde verordening aan de bij de artt. 232 tot 237 dierzelfde wet gestelde vereischten had moeten zijn voldaan, en daarop alzoo de Koninklijke goedkeuring had moeten zijn verkregen, hetgeen echter blijkens den inhoud en het onderschrift der verordening niet het geval is, zoodat de betrekkelijke bepalingen verbindende kracht missen.

Vgl. arrest van den Hoogen Raad van 15 October 1906 (43e V. blz. 381) en het daar aangeteekende.

WET *van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n°. 125), regelende de onteigening ten algemeenen nutte (blz. 675).*

Art. 3. Bij twee arresten van 23 Maart 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8698) heeft de Hooge Raad als volgt verstaan:

Wanneer de hoedanigheid van een derde belanghebbende is tegengesproken en dientengevolge de schadeloosstelling geconsigneerd, kan voor de wettigheid van zoodanige consignatie niet worden geeischt, dat de rechtbank bij haar onteigeningsvonnis de schadeloosstelling bepale voor dengeen die als derde belanghebbende opkomt.

De onteigende is bevoegd in de onteigeningsprocedure er voor te waken, dat de rechtbank, eindvonnis gevende, tevens in hare schadebepaling de vergoeding opneme voor op het te onteigenen goed rustende zakelijke lasten.

Als de onteigende partij zich hieraan niet laat gelegen liggen, heeft de rechtbank, door deze schadebepaling na te laten, de wet niet geschonden.

De arresten overwegen:

dat, vermits de wetsbepaling den last tot consignatie alleen ondergeschikt maakt aan tegenspraak der hoedanigheid van derden belanghebbende, en aan deze tegenspraak als gevolg verbindt het voortzetten der onteigening met de overige proces-partijen, door de bewering, dat ook het bepalen eener schadeloosstelling voor dengeen, die als zulk een belanghebbende opkomt, voorwaarde van een wettig bevel tot consignatie zou wezen, een eisch wordt gesteld buiten en dus tegen de wet: eene voorwaarde te minder in overeenstemming met art. 3, omdat het bloote consignatie-bevel buiten alle verband staat met de elementen van vergoeding, zooals die niet in gezegd artikel, maar elders in de wet uitvoerig bepaald zijn;

dat dan ook de wetgever andere gedachten aan dat bevel ten grondslag heeft gelegd: in de eerste plaats deze, dat strijd over de rechten op het goed moet blijven buiten het eigenlijk onteigeningsgeding, als dit geding veel te veel vertragend, en dat dit bereikt wordt zonder aan die rechten te kort te doen, wanneer het voorwerp der onteigening als het ware wordt omgezet in eene geldsom (de schadeloosstelling) op welke dan ieders zakelijk recht aan het onteigende kan worden uitgeoefend;

dat deze geconsigneerde schadeloosstelling, gelijkerwijs als bij rechtstreeksche uitbetaling overeenkomstig art. 55 en den aanhef van art. 56 der Onteigeningswet, onherroepelijk gaat uit het vermogen des onteigenaars en wordt verkregen door hen, die gedaagd zijn als onteigenden, dat zijn ingevolge de artt. 3, eerste lid, 14 en 18 der Onteigeningswet de zoogenaamde kadastrale eigenaars; evenwel slechts voor zoover niet een of meer in art. 3 als derde belanghebbenden aangeduide personen, die door toelating in het geding partijen daarbij zijn geworden of wier aanvankelijk tegengesproken rechten na den afloop van dat geding bij de verdeeling der consignatie minnelijk of bij vonnis zijn erkend, als geheel of gedeeltelijk gerechtigd tot die penningen;

dat, vermits ingevolge art. 59 der Onteigeningswet door overschrijving van het onteigeningsvonnis de eigendom van het goed op den onteigenaar overgaat vrij van alle lasten en rechten op het goed behalve van erfdienstbaarheden, zoo de onteigenaar die laat voortduren en dus erkent (terwijl hier verweerster den last heeft ontkend), dit stelsel verder medebrengt, dat ook de waarde van beweerde zakelijke lasten, voor het geval dat hun bestaan bij gelegenheid van voormelde verdeeling der geldsom wordt erkend, daaruit moet worden gevonden; zulks in verband met de uit de geschiedenis der wet blijkende gedachte harer makers, dat in den regel de last op een goed de waarde daarvan vermindert met evenveel als de waarde van dien last afzonderlijk geschat, waarom hoogstwaarschijnlijk in de schatting van het goed, als onbezwaard, de vergoeding zoowel voor den zakelijk gerechtigde als voor den bezwaarden eigenaar begrepen zal zijn;

dat eene richtige toepassing van dit — in art. 44 voor erfdienstbaarheden uitdrukkelijk aangegeven — wetsstelsel den rechter daartoe zal leiden, dat hij bij het bepalen der schadeloosstelling rekening houde met de waarde der zakelijke rechten op het goed, zelfs al zijn door toepassing van art. 3 lid 3, de daarop aanspraak makenden geen partijen in het onteigeningsgeding geworden en slechts bij de verdeeling der consignatie in de mogelijkheid, om met de erkenning van hun recht ook hunne schadeloosstelling uit 's rechters toeschatting te verkrijgen;

dat een onteigende die (zooals hier) het bestaan van zoodanig recht erkent, een eigen belang behartigt — daargelaten of hij bevoegd of verplicht kan zijn om ten behoeve van een derde te waken, dat met diens belangen rekening worde gehouden bij de schadebepaling —

zoo hij verlangt, dat de schadeloosstelling ook dáárop worde gebouwd;

dat immers, had de rechter dit niet gedaan en werd niettemin bij evenbedoelde gelegenheid het recht dier niet in het onteigeningsproces toegelatenen erkend, het geval zich zou kunnen voordoen (evenals ook het omgekeerde geval denkbaar is) dat voor den onteigende zelven geen voldoende schadeloosstelling aanwezig bleek;

dat die onteigende dan ook het vermogen heeft, om tegen zoodanig verzuim te waken door in zijn eigen belang bij conclusie en pleidooi uitdrukkelijk te verzoeken, dat de rechtbank, eindvonnis gevende, zoodanige vergoeding opneme in hare schadebepaling en, ontbreken haar daartoe de gegevens, aan de deskundigen aanvulling van hun verslag daarmede opdrage; zulks, terwijl, als verder gevolg dezer bevoegdheid, hij onteigende zich met vrucht in cassatie zal kunnen beklagen, indien bij het eindvonnis aan zijn uitgedrukte verlangens geen gevolg gegeven is.

Art. 37. Zie arrest van den Hoogen Raad van 25 Mei 1908 op art. 44.

Art. 40. Bij vonnis der rechtbank te 's-Gravenhage van 13 Maart 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8762) is de mogelijkheid erkend, dat de normale huuropbrengst wordt aangenomen als maatstaf voor de waardebepaling der te onteigenen perceelen, terwijl daarentegen deze mogelijkheid ten aanzien van de huurwaarde volgens schatting voor de grondbelasting werd verworpen wegens het doel dier schatting.

Het laatste evenzoo bij vonnis derzelfde rechtbank van 20 Maart 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8766), waarbij verder ten aanzien van huurwaarde werd verstaan, dat deze niet als maatstaf voor waardebepaling kan dienen, wanneer tengevolge van eigen gebruik door den eigenaar geen huuropbrengsten bekend zijn.

Art. 41. Bij arrest van den Hoogen Raad van 9 November 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8762) is verstaan, dat de Onteigeningswet niet toelaat voor berekening der waardevermindering van niet-onteigende goederen als noodzakelijk gevolg der onteigening in aanmerking te brengen de mogelijkheid van toekomstige verandering van bestemming — als samenvoeging van verschillende panden tot een winkelhuis.

Art. 44. Zijne meening, in de bij art. 3 vermelde arresten van 23 Maart 1908 uitgesproken, dat de onteigende kan vorderen, dat bij de schadebepaling rekening worde gehouden met zakelijke rechten, hetzij deze al dan niet worden betwist, heeft de Hooge Raad bij arrest van 25 Mei 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8714) in zooverre aangevuld, dat volgens dit laatste arrest de onteigende het bestaan dier rechten moet aantoonen. Overwogen werd:

dat gedaagden hebben gesteld, dat op den van hen te onteigenen grond een zakelijk recht (erfdienstbaarheid) was gevestigd, waarvan

de rechthebbenden schade zouden lijden door de onteigening, en voor hun eigen belang opkomende hebben gevorderd, dat hun boven het bedrag hun zelven als schadeloosstelling voor het onteigend eigendom en voor de waardevermindering van het overblijvend goed toekomende, nog eene som worde toegekend en daarbij gevoegd, ten einde dit als vergoeding aan de rechthebbenden op het servituut te kunnen uitkeeren;

dat volgens het stelsel der Onteigeningswet in den regel in de vergoeding van het onroerend goed als onbezwaard ook de vergoeding voor den zakelijk gerechtigde zal begrepen zijn; dat dit echter — in het bijzonder bij erfdienstbaarheden — niet altijd het geval zal wezen, en alsdan de eigenaar van het onteigend goed bevoegd is in zijn eigen belang in het geding van onteigening te vorderen dat hem ter vergoeding der schade van dat zakelijk recht eene hoogere schadeloosstelling worde toegekend of geconsigneerd;

dat hij echter alsdan ingeval van tegenspraak tot staving dier vordering ten genoege van den rechter het bestaan van dat zakelijk recht en de omstandigheden daarvan zal moeten aantoonen, ten einde deze omtrent die gevraagde vergoeding zal kunnen beslissen en het bedrag daarvan vaststellen met inachtneming der omstandigheden in art. 44 der Onteigeningswet omschreven;

dat hieruit volgt dat de rechtbank in dit geding door te beslissen dat de gedaagden niet hebben aangetoond, dat het door hen beweerd zakelijk recht op het te onteigenen goed zou zijn gevestigd, en door de te dier zake gedane vordering tot toekenning van een hooger bedrag van schadeloosstelling af te wijzen, noch de artt. 37 en 44 der Onteigeningswet, noch de overige in het middel aangehaalde wetsartikelen heeft geschonden of verkeerd toegepast;

dat door die beslissing geen uitspraak is gedaan over de rechten van derde belanghebbenden die niet in het geding zijn, maar alleen over de vordering van den onteigende tot verhooging zijner schadeloosstelling ter zake van door hem beweerde doch niet gebleken zakelijke rechten op zijn onroerend goed.

Art. 50. Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 21 October 1907 (*Weekblad van het Recht no.* 8749) is verstaan, dat het registratierecht, geheven van de minuut van het onteigeningsvonnis, niet komt ten laste van den onteigende, die in de kosten van het geding is veroordeeld. Overwogen werd:

dat op dit vonnis, waarvan de minuut is geregistreerd krachtens de bepaling van art. 7 der wet van 22 Frimaire an VII, is geheven een registratierecht van 2 pct. van het bedrag der schadeloosstelling, omdat gelijk uit dit vonnis blijkt er plaats had een eigendomsovergang van onroerende goederen onder bezwarenden titel van gedaagde op eischeres (acte translatif de propriété de biens immeubles à titre onéreux, art. 4 en art. 69 § VII, 1°. der wet van 22 frimaire an VII, art. 13. no. 1 der wet van 16 Juni 1832, (*Staatsblad no* 29);

dat eenzelfde evenredig registratierecht (*droit de mutation*) zoude geheven zijn wanneer geen proces was gevoerd, maar partijen te voren tot overeenstemming waren gekomen en eischeres de in het vonnis bedoelde onroerende goederen, die bij Koninklijk besluit ter onteigening waren aangewezen, bij minnelijke overeenkomst had verkregen;

dat dus bedoelde registratierechten niet behooren tot de kosten die direct of indirect het gevolg zijn van het gevoerde proces;

dat volgens art. 31 der meer aangehaalde wet van 22 Frimaire an VII de nieuwe verkrijger, in deze derhalve eischeres, de registratierechten moet dragen ten ware tusschen partijen anders mocht zijn overeengekomen, bepaling welke geheel en al in overeenstemming is met hetgeen bij koop en verkoop is vastgesteld in art. 1502 van het B.W.;

dat geenszins is gebleken en ook niet is beweerd, dat tusschen partijen anders is overeengekomen, zoodat eischeres de door haar betaalde registratierechten niet van gedaagde kan terugvorderen.

KON. BESLUIT *van 20 December 1852, n°. 35, goedkeuring van het reglement voor het hoogheemraadschap van Delfland (blz. 754).*

Bij Kon. besluit van 30 Maart 1908 (*Staatsblad no.* 92) is, met afwijking van het advies van den Raad van State, Aldeeling voor de geschillen van bestuur, in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de goedkeuring van een keur van den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder.

KON. BESLUIT *van 17 Maart 1854, n°. 71, goedkeuring van de verordening, regelende het toezicht der Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten van Noordholland op de waterschappen in die provincie (blz. 765).*

Men zie het Kon. besluit van 2 Maart 1908, no 40, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de begrooting, ten aanzien van de in 1907 aan den Zuidpolder Zeedijk uit te voeren werken.

KON. BESLUIT *van 27 Augustus 1855, n°. 47, goedkeuring van het reglement voor den Haarlemmermeerpolder (blz. 801).*

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 29 April 1856, L^a A, goedkeuring van het reglement voor het hoogheemraadschap van den Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe (blz. 811).*

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 Augustus 1908, no. 49.

KON. BESLUIT *van 29 April 1856, L^a B, goedkeuring van het reglement voor het hoogheemraadschap van de Vijf Heerenlanden (blz. 811).*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 September 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 24 Augustus 1856, n°. 63, goedkeuring van het algemeen reglement voor de polders in Zuidholland (blz. 819).*

Men zie het Kon. besluit van 29 December 1908, no. 38, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de vaststelling van de herziene lijst van stemgerechtigde ingelanden van den polder Schieveen voor het jaar 1907.

KON. BESLUIT *van 28 Augustus 1857, n°. 73, goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland tot regeling der quota's voor het gewoon onderhoud van den Noorder-IJ- en Zeedijk (blz. 839).*

Dit besluit vervalt door het bij Kon. besluit van 7 Februari 1908, no. 20 goedgekeurd reglement omtrent het toezicht op het onderhoud en het dragen der kosten van den Noorder IJ- en Zeedijk.

KON. BESLUIT *van 28 November 1857, n°. 62, goedkeuring van het reglement, regelende het toezicht op het onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk (blz. 845).*

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Februari 1908, no. 20.

Men zie het Kon. besluit van 2 Maart 1908, no. 40, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de begrooting ten aanzien van de in 1907 aan den Zuidpolder Zeedijk uit te voeren werken.

KON. BESLUIT *van 4 Januari 1858, n°. 40, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (1° V. blz. 1).*

Wijzigingen in de reglementen voor den Commandeurspolder en den polder Aalkeet-Binnen zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 Januari 1908, no. 33.

Bij Kon. besluit van 29 December 1908, no. 38 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake de vaststelling van de herziene lijst van stemgerechtigde ingelanden van den polder Schieveen voor het jaar 1907.

KON. BESLUIT *van 18 Augustus 1858, n°. 71, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (1° V. blz. 71).*

Bij Kon. besluit van 23 Januari 1908, no. 33 zijn wijzigingen in het reglement voor den Kalkpolder goedgekeurd.

Een reglement voor het heemraadschap van Nieuw Mathenesse c.a. is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62, terwijl bij datzelfde besluit wijzigingen zijn goedgekeurd in de reglementen voor de polders Sandelingen-Ambacht, Hendrik-Ido-Ambacht en Kijfhoek.

KON. BESLUIT *van 23 November 1858, n°. 64, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Vijfhuizerpolder onder Zuid Schalkwijk (1° V blz. 80).*

Een nieuw reglement voor dezen polder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 23 November 1858, n°. 65, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van de Vereenigde Groote en Kleine polders onder Zuid Schalkwijk (1° V blz. 80).*

Bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54 is een nieuw reglement goedgekeurd voor deze polders onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

KON. BESLUIT *van 27 November 1858, n°. 61, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (1° V. blz. 81).*

Bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, no. 32 zijn wijzigingen in het reglement voor den Slagh- of Groote en Kleine Stadspolder goedgekeurd.

De reglementen voor de polders onder Everdingen, voor de polders Vianen, Bloemendaal en Ganzenkamp, de Biezen, Autena en Bolgarijen en voor den polder Tienhoven zijn ingetrokken; zie het Kon. besluit van 16 September 1908, no. 54 met de aanteekening daaronder.

Bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de polders Buitenland, Binnenland-Ziedewij en Zuidpolder.

KON. BESLUIT *van 5 Augustus 1859, n°. 51, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (1° V blz. 102).*

Wijzigingen in het reglement voor den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 Januari 1908, no. 33.

KON. BESLUIT *van 28 November 1859, n°. 38, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Waarderpolder (1° V blz. 135).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62.

KON. BESLUIT *van 28 November 1859, n°. 39, goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Veerpolder (1° V. blz. 135).*

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1908, no 62.

KON. BESLUIT *van 28 November 1859, n°. 40, goedkeuring van het reglement voor den Zuiderpolder (1° V blz. 135).*

Een nieuw reglement voor dezen polder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 28 November 1859, n°. 41, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Komolenpolder (1° V blz. 135).*

Bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no 54 is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 28 November 1859, n°. 42, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Poelpolder (1° V. blz. 135).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54

KON. BESLUIT *van 28 November 1859, n°. 43, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Vereenigden binnenpolder (1° V. blz. 136).*

Bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62 is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 28 November 1859, n°. 44, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Rottepolder (1° V. blz. 136).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 14 December 1859, n°. 64, goedkeuring van het reglement op het dragen der kosten van den Noorder IJ- en Zeedijk (1° V. blz. 143).*

Dit reglement is vervallen door het bij Kon. besluit van 7 Februari 1908, no. 20 goedgekeurd reglement omtrent het toezicht op het onderhoud en het dragen der kosten van den Noorder IJ- en Zeedijk.

KON. BESLUIT *van 21 December 1859, n°. 49, goedkeuring van het reglement op de verveningen in Utrecht (1° V. blz 151).*

Bij Kon. besluit van 19 Maart 1908, no. 30 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1906.

KON. BESLUIT *van 6 September 1860, n° 71, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (1°. V. blz. 227).*

Het reglement voor de polders onder Hagestein is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 16 September 1908, no. 54 met de aanteekening daaronder.

KON. BESLUIT *van 29 November 1860, n°. 56, goedkeuring van het reglement voor den Inlaagpolder (1° V. blz 233.*

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 25 Augustus 1861, n°. 10, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (2° V. blz. 49).*

Wijzigingen in het reglement voor den polder Marendijk zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, no. 32.

KON. BESLUIT *van 3 September 1861, n°. 47, goedkeuring van het reglement voor den Noorder Middelberderpolder (2° V. blz. 51).*

Bij Kon. besluit van 18 September 1908, no. 28 is een nieuw reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 4 Januari 1862, n° 101, goedkeuring van het algemeen reglement voor de waterschappen in Noordbrabant (2° V. blz. 82).*

Men zie het Kon. besluit van 4 Februari 1908, no. 34, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigenhil, voor zooveel het geldt de uitkeering aan rechthebbenden over het dienstjaar 1907/1908.

KON. BESLUIT *van 21 Augustus 1862, n° 43 goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Schinkelpolder (2° V. blz. 116).*

Bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54 is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 12 September 1863, N°. 79, goedkeuring van reglementen voor de waterschappen de Oostwolderpolder en de Finsterwolderpolder (2e V. blz. 310.).*

Een beroep in cassatie tegen het arrest van het Hof te Leeuwarden van 26 Juni 1907 (44e V. blz. 201) is bij arrest van den Hoogen Raad

van 22 Mei 1908 (Weekblad van het Recht No. 8707) verworpen op overweging:

dat in de beide reglementen der eischende polders, en in het bijzonder in het reglement van den Finsterwolderpolder, die tegen de bewuste bermsloot aanligt, de grenzen van het waterschap in art. 1 nauwkeurig zijn omschreven en daaruit dan ook volgt, dat de geheele sloot ligt binnen het genoemde waterschap, terwijl in art. 2 de inhoudsgrootte van den polder is uitgedrukt in bundertal en verder aan te wijzen door den waterschapslegger;

dat hieruit volgt dat — tenzij het tegendeel uit eenige bepalingen van het reglement voortvloeit — de voorschriften betreffen het waterschap, waarvoor het reglement is gemaakt en niet hetgeen buiten het waterschap ligt, hetwelk ook in overeenstemming is met den verderen inhoud der bepalingen, die, immers, betrekking hebben op de rechten en verplichtingen der *ingelanden*, waaronder ook behoort „de onderhoudsplicht en de schouw";

dat wat deze laatste onderwerpen betreft, de eischers beweren dat art. 46 eene verdere strekking heeft, zoodat, wanneer daarin zonder onderscheid gesproken wordt van het moeten gedoogen door de bezitters der *aangrenzende* landen, dat de uit de kanalen en wateringen komende aarde en vuilnis op hunne landen worde geworpen, dit moeten gedoogen ook betrekking heeft op den binnenberm van den dijk der verweerders, ofschoon deze niet begrepen is binnen de omlijning van den Finsterwolderpolder, doch dit ten onrechte beweerd wordt;

dat het niet aannemelijk is, dat de Staten van Groningen in 1863, na zulk eene bepaald omschreven grens van het waterschap op den voorgrond te hebben gesteld, eene verplichting zouden opgelegd hebben aan gronden *buiten* die grens, zonder daarvan uitdrukkelijk te doen blijken, en zulks te minder daar uit de artt. 43 en 44 blijkt, dat alleen de *ingelanden* van den betrokken polder in kennis worden gesteld met en hunne bezwaren kunnen inzenden tegen den op te maken legger, die in het eerste hoofdstuk bevat de voorwerpen in onderhoud bij het waterschap, tot welke voorwerpen (in vereeniging met den Oostwolderpolder) ook de bermsloot behoort;

dat te vergeefs een beroep gedaan wordt op art. 12 van de wet van 10 November 1900 (Stbl. No. 176) en op art. 35 van het reglement houdende Algemeene bepalingen voor de waterschappen in de provincie Groningen van 18 November 1902;

dat toch eerstgemeld artikel slechts in het algemeen de bevoegdheid toekent om bij verordening aan eigenaars en gebruikers van erven of gronden de verplichting op te leggen op die gronden specie te ontvangen, zoodat de regeling verder aan de verordeningen is overgelaten en laatstgenoemd artikel, handelende over de verplichtingen van ingelanden bij uitvoering van werken, het artikel 46 van de bedoelde waterschapsreglementen niet uitdrukkelijk buiten werking heeft gesteld en daarmede ook niet in strijd is.

KON. BESLUIT *van 17 Augustus 1864, n° 39, goedkeuring van het reglement voor de waterschappen Batuwe, Graaf, Vogelzang, Wiel en Vijfhoeven, gemeente Jaarsveld (3° V. blz. 128).*

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 Augustus 1908, no. 35.

KON. BESLUIT *van 23 December 1865, n° 54, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Schoter Veenpolder (3° V. blz. 280).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 27 Augustus 1866 n° 70, goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant (3° V. blz. 358).*

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Vervoornepolder zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Januari 1908, no. 35 en in de reglementen voor de waterschappen Westland en St. Omcommers en de Brieltjenspolder bij Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34.

Bij Kon besluit van 5 December 1908, no. 30 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor het waterschap Koekoek en Gecombineerde Buitenpolders goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 27 Augustus 1866, n°. 71, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (3° V. blz 359)*

Wijzigingen in de reglementen voor den polder Carnisme, den Jan Gerritzepolder en den polder Spuiveld zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, no. 30.

KON. BESLUIT *van 8 December 1866, n°. 53, goedkeuring van reglementen voor het bestuur van eenige waterschappen in Noordholland (3° V. blz. 371).*

Voor den polder de Wijkerbroek is een nieuw reglement goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 22 Juli 1867, n°. 51, goedkeuring van een reglement van politie voor de polders in Zeeland (4e V. blz 56).*

Art. 16 Met vernietiging van een in anderen zin luidend vonnis van den kantonrechter te Zierikzee is bij arrest van den Hoogen Raad van 2 November 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8765) verstaan:

dat voor de toepasselijkheid van dit artikel voldoende is, dat er eene waterleiding is, die daadwerkelijk het water van hooger gelegen erven ontvangt en afvoert, zoodat het artikel niet eischt eene voorafgaande bestemming, maar het bestaan van een feitelijken toestand, die niet door een besluit in het leven geroepen behoeft te worden;

dat zulks niet alleen volgt uit het woord „dienen", hetgeen beteekent „gebruikt worden voor" onafhankelijk van eenige bestemming, maar ook uit de bedoeling van genoemd reglement van politie;

dat toch in de artt. 18 en 19, voorkomende in dezelfde paragraaf 4, als art. 16, verschillende verbodsbepalingen voorkomen tegen het belemmeren van den geregelden afvoer van het water in de waterleidingen, welke bepalingen het beoogde doel niet zouden bereiken, indien zij alleen betroffen waterleidingen, die door een besluit van de ingelanden daartoe waren bestemd;

dat bovendien, indien de leer van het bestreden vonnis juist ware, de waterleidingen, die zulks daadwerkelijk zijn, d. i., zonder aanwijzing door een besluit van de ingelanden, onttrokken zouden zijn aan het bij art. 57 *a* en *b* van het Alg. regl. voor de polders of waterschappen in Zeeland aan het polderbestuur opgedragen onmiddellijk en dagelijksch toezicht en aan de zorg van het Polderbestuur voor hun onderhoud enz., hetgeen in strijd zou zijn met het stelsel, waardoor eene goede afwatering kan worden verzekerd;

dat eindelijk de bepalingen van de artt. 23 en 54 van voornoemd Alg. regl. voor de polders of waterschappen in Zeeland, waarop het bestreden vonnis zich beroept, ten deze niets afdoen, daar art. 23 alleen betreft waterleidingen, dienende tot afvoer van polderwater, die ten koste van hun polder of waterschap worden onderhouden, waarvan ten deze geen sprake is, en art. 54 aan de vergadering van ingelanden niet opdraagt te besluiten, welke af- en uitwateringsmiddelen moeten aangemerkt worden als waterleidingen dienende tot afvoer van polderwater.

KON. BESLUIT *van 24 Augustus 1867, n°. 64, goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant (4. V. blz. 67).*

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de St. Maartenspolder zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Januari 1908, no. 35.

KON. BESLUIT *van 27 Februari 1868, n°. 79, goedkeuring van het reglement voor het waterschap Heijcop, genaamd de Lange Vliet (5° V. blz. 28).*

Bij Kon. besluit van 4 Januari 1908, no. 14 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 26 Augustus 1868, n°. 14, goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordholland (5e V. blz. 121).*

Bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, No 54 zijn nieuwe reglementen voor de waterschappen de Overbrakerbinnenpolder en de Sloterdijkermeer goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 3 September 1868, n° 17, goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland (5e V. blz. 123).*

Wijzigingen in het reglement voor den Zanderij-polder zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, no. 32.

KON. BESLUIT *van 25 December 1868, n°. 23, goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant (5e V. blz. 153).*

Bij Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34 zijn wijzigingen in het oprichtingsbesluit van het waterschap de Juffrouwweide en Zijlmanspolder en in het reglement voor dat waterschap en in dat voor het waterschap de Oude-Kurenpolder goedgekeurd.

WET *van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37), houdende goedkeuring van de herziene akte omtrent de Rijnvaart (6e V. blz. 45).*

Men zie het Kon. besluit van 24 Juli 1908 (*Staatsblad no.* 273), tot wijziging van artikel 1 van het Kon. besluit van 29 Juni 1869 (*Staatsblad no.* 111) omtrent de instelling van commissarissen tot uitvoering van artikel 27 der herziene Rijnvaartakte.

Artt. 2 en 25. Zie vonnis rechtbank Tiel van 31 Januari 1907 op Kon. besluit van 7 April 1905 (*Staatsblad no.* 126).

KON. BESLUIT *van 29 Juni 1869* (*Staatsblad n°. 111*), *omtrent de instelling van commissarissen tot uitvoering van art. 27 der herziene Rijnvaartakte* (*6e V. blz. 106*).

Men zie het Kon. besluit van 24 Juli 1908 (*Staatsblad no.* 273), tot wijziging van artikel 1 van dat besluit.

KON. BESLUIT *van 13 Augustus 1869, n°. 16, goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland tot vaststelling der som, die voor het gewoon onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk jaarlijks moet worden opgebracht* (*6e V. blz. 117*).

Dit besluit is vervallen door het bij Kon. besluit van 7 Februari 1908, no. 20 goedgekeurd reglement omtrent het toezicht op het onderhoud en het dragen der kosten van den Noorder IJ- en Zeedijk.

KON. BESLUIT *van 21 November 1870, n°. 16, goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Zuidholland* (*7e V. blz. 150*).

Bij Kon. besluit van 20 Maart 1908, no. 13 is, met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Zuidholland, in hooger beroep beslist op bezwaren in zake afvoering van den ligger der wegen en voetpaden van de gemeente Pernis, van het overpad over de Madroelsche kade, strekkende van den Oud-Smallandschen dijk oostwaarts tot aan den Westhavendijk.

Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, is bij Kon. besluit van 30 Maart 1908 (*Staatsblad no.* 92) in hooger beroep beslist op bezwaren in zake goedkeuring van een keur van den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder.

KON. BESLUIT *van 16 Augustus 1871, n°. 12, goedkeuring van het reglement voor den calamiteusen Willem Annapolder* (*8e V. blz. 82*).

Men zie het Kon. besluit van 14 Maart 1908, no. 49, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake benoeming van een vertegenwoordiger van de waterschappen Oosterzwake, 's Gravenpolder en het Haventje van Biezelinge in den dijkraad van het waterschap voor de waterkeering van dezen calamiteusen polder.

Bij Kon. besluit van 18 Augustus 1908, no. 50 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen regeling der stembevoegdheid van den polder het Haventje van Biezelinge.

KON. BESLUIT *van 23 Augustus 1872, n°. 39, goedkeuring van een algemeenen staat der landen, die in het buitengewoon onderhoud van den Noorder IJ- en Zeedijk moeten bijdragen (9° V. blz. 118).*

Deze staat is vervallen door het bij Kon. besluit van 7 Februari 1908, no. 20 goedgekeurd reglement omtrent het toezicht op het onderhoud en het dragen der kosten van den Noorder IJ- en Zeedijk.

KON. BESLUIT *van 23 Augustus 1872, n°. 43, goedkeuring van het reglement voor den Lutkemeerpolder (9° V. blz. 118).*

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 12 Februari 1873, n°. 2, goedkeuring van een algemeen reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland (10° V. blz. 27).*

Zie voor sommige artikelen arrest van den Hoogen Raad van 2 November 1908 op Koninklijk besluit van 22 Juli 1867, no. 51.

KON. BESLUIT *van 13 Augustus 1873, n°. 20, goedkeuring van het reglement voor het waterschap Escharen en Gassel (10° V. blz. 145).*

Bij Kon. besluit van 15 Januari 1908, no. 35 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 10 December 1873, n°. 9, goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Aetsveldschen polder (10° V. blz. 187).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 31 Januari 1908, no. 48.

KON. BESLUIT *van 20 December 1873, n°. 12, goedkeuring van het reglement voor het waterschap Leek (10° V. blz. 194).*

Bij Kon. besluit van 15 Januari 1908, no. 35 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 14 Juli 1874, n°. 14, goedkeuring van het reglement nopens de oprichting van waterschappen in Friesland (11° V. blz. 68).*

Dit reglement is vervallen. Zie het Kon. besluit van 15 October 1908, no. 34, tot goedkeuring van een reglement betrekkelijk de oprichting van boezemwaterschappen en van een algemeen reglement voor de boezemwaterschappen in Friesland.

WET *van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67), tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen (12° V. blz. 69).*

Zie het Kon. besluit van 2 Juli 1908 (Staatsblad no. 212), tot vaststelling van regelen voor den dienst op de spoorwegen, waarop bovengenoemde wet van toepassing is.

KON. BESLUIT *van 13 Augustus 1875, n°. 32, goedkeuring van het reglement voor het waterschap over den Alm (12° V. blz. 139).*

Zie het Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34, houdende goedkeuring van de wijziging van het oprichtingsbesluit van dit waterschap en van het reglement voor het waterschap onder den naam de Alm en Gantel.

KON. BESLUIT *van 7 Februari 1876, n°. 17, goedkeuring van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland (13° V blz 85).*

Wijzigingen van deze inrichting zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Januari 1908, no. 9.

Wijzigingen in de instructiën voor den Hoofdingenieur en den Ingenieur van den provincialen waterstaat zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 Mei 1908, no 47.

KON. BESLUIT *van 5 Augustus 1876, n°. 21, goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap Drostendiep (13' V. blz. 201).*

De opheffing van dit waterschap is goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, no. 29

KON. BESLUIT *van 6 Augustus 1876, n°. 9, goedkeuring van het reglement voor het waterschap Polder beneden het Drongelensche veer (13° V. blz. 201).*

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 December 1908, no. 30.

KON. BESLUIT *van 21 December 1876, n°. 12, goedkeuring van het reglement van bestuur voor het waterschap de Vereenigde Nauernasche-, Westzaner- en Zaandammerpolders (13° V. blz. 314).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62.

KON. BESLUIT *van 9 Februari 1877, n°. 19, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Anderwereld (14° V. blz. 21).*

Bij Kon. besluit van 18 September 1908, no 28 is goedgekeurd het besluit der Staten van Groningen tot vergrooting van dit waterschap en vaststelling van een nieuw reglement.

KON. BESLUIT *van 31 Juli 1877, n°. 23, goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Ruigenhil (15° V. blz. 318).*

Men zie het Kon. besluit van 4 Februari 1908, no. 34, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van dit waterschap, voor zooveel het geldt de uitkeering aan rechthebbenden over het dienstjaar 1907/1908.

KON. BESLUIT *van 18 October 1878, n°. 23, goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Westerleesche Lagemeeden (15° V. blz. 117).*

Bij Kon. besluit van 18 September 1908, no. 28 is goedgekeurd het besluit der Staten van Groningen tot vergrooting van dit waterschap en vaststelling van een nieuw reglement.

KON. BESLUIT *van 19 Juli 1879, n°. 21, goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Haven en Sassen van Zevenbergen (16° V. blz. 173).*

Bij Kon. besluit van 15 Januari 1908, no. 35 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 1 Maart 1880, n°. 2, goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Elisabethpolder (17° V. blz. 65)*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 December 1908, no. 30.

KON. BESLUIT *van 19 Maart 1880, n°. 9, goedkeuring van het reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen (17° V. blz. 72).*

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 November 1908, no. 26.

Bij Kon. besluit van 16 Maart 1908, no. 33 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake afvoering van den ligger der wegen in de gemeente Scheemda van den daarop als Kerkenlaan voorkomenden weg.

KON. BESLUIT *van 4 Augustus 1880 (Staatsblad n°. 154), vaststelling van een reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Zaandam, in den spoorweg van Nieuwediep naar Amsterdam (17° V. blz. 204).*

Dit reglement is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 16 April 1908 (*Staatsblad no.* 114).

WET *van 3 Maart 1881 (Staatsblad no. 35), tot vaststelling van een Wetboek van Strafrecht (32° V. blz. 181).*

Art. 427. Bij arrest van den Hoogen Raad van 5 October 1908, ook vermeld op art. 179 *h* der gemeentewet, is verstaan, dat een gemeentelijk voorschrift omtrent het zonder vergunning van B. en W. iets op de openbare wegen laten liggen, bestaanbaar is, naast art. 427 Sr. Het arrest overweegt:

dat de stelling, als zoude de wetgever in art. 427 Strafr. de geheele stof der straatpolitie geregeld hebben, reeds weerlegd wordt door de

beperkte strekking van gemeld artikel, dat alleen voorziet tegen gevaar voor of belemmering van het verkeer op openbare wegen, en bijgevolg een onderwerp regelt, waaraan het ten deze toegepaste art. der gemelde Pol. Verord. niet raakt, waarom eerstgemeld art. 427 den gemeentewetgever ook niet heeft kunnen beperken in de hem bij art. 161 der gemeentewet gegeven bevoegdheid om, binnen de bij dat artikel gestelde grenzen, straf te bedreigen tegen overtreding der verbodsbepalingen.

Vgl. arrest van den Hoogen Raad van 9 April 1906 (43e V. blz. 405).

KON. BESLUIT *van 11 Augustus 1881, n°. 12, goedkeuring der inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Limburg (18° V. blz. 144).*

Eene wijziging en aanvulling van deze regeling is goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 September 1908, no. 50.

KON. BESLUIT *van 17 October 1881, n°. 24, goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap Bethune (18° V. blz. 197).*

Eene wijziging in het reglement voor dit waterschap is goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 April 1908, no. 45.

KON. BESLUIT *van 8 November 1881, n°. 14, goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Ouden Spaarndammerpolder (18° V. blz. 205).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 25 Juli 1882, n°. 24, goedkeuring van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel (19° V. blz. 99).*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 30 November 1908, no. 26.

KON. BESLUIT *van 27 Juli 1882, n°. 63, goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Hooge en Lage Vugt (19° V. blz. 100).*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34.

KON. BESLUIT *van 28 September 1882, n°. 13, goedkeuring van een reglement voor den polder Nieuw-Helvoet (19° V. blz. 120).*

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 Januari 1908, no. 24.

KON. BESLUIT *van 9 Februari 1883, n°. 1, goedkeuring van een algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe (20° V. blz. 56).*

Men zie het Kon. besluit van 26 November 1908, no. 12, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake den aanleg van een draaibrug over het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Drouwen.

KON. BESLUIT *van 10 October 1883, n°. 20, goedkeuring van eene verordening op de stoomvaart in de boezemwateren in Zuidholland (20°. V. blz. 140).*

Wijzigingen in deze verordening zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 Januari 1908, no. 9.

KON. BESLUIT *van 25 Januari 1884, n°. 2, goedkeuring van een reglement van toezicht op den Nieuwen Leppedijk (21° V. blz. 63).*

Dit reglement is ingetrokken. Zie het Provinciaal blad van Friesland no. 15, van 1909.

KON. BESLUIT *van 28 Augustus 1884, n° 20, goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Drostendiep en tot oprichting en reglementeering van het waterschap Weerdinge (21° V. blz. 207)*

De opheffing van eerstgenoemd waterschap is goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, no. 29.

Bij Kon. besluit van 27 Juni 1908, no. 55 is, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, in hooger beroep beslist op bezwaren in zake de betaling van kosten van opleg van hoofdwijk III in het waterschap Weerdinge.

KON. BESLUIT *van 13 December 1884, n°. 24, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Alteveer (21° V. blz. 271).*

Dit waterschap is vergroot, terwijl een nieuw reglement daarvoor is goedgekeurd. Zie het Kon. besluit van 29 Februari 1908, no. 20.

KON. BESLUIT *van 19 December 1884, n°. 15, goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Molenpolder onder Windesheim en Herxen (21° V. blz. 276).*

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 December 1908, no. 24.

KON. BESLUIT *van 3 Augustus 1885, n°. 29, goedkeuring van het reglement voor den Vredepolder (22° V. blz. 116).*

Eene wijziging in dit reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, no. 30.

KON. BESLUIT *van 15 Augustus 1885, n°. 26, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Barger-Erfscheidenveen (22° V. blz. 118).*

Een nieuw reglement is voor dit waterschap goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62.

KON. BESLUIT *van 11 September 1885 (Staatsblad n°. 181), vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare bruggen in den Hollandschen IJzeren spoorweg, den Nederlandschen Rijnspoorweg, den Noordhollandschen Staatsspoorweg en den Oosterspoorweg (22° V. blz. 128).*

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 September 1908 (*Staatsblad no.* 297).

KON. BESLUIT *van 27 September 1886, no. 25, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Ter Apelerveenen (23° V. blz. 204).*

Bij Kon. besluit van 18 September 1908, no. 28 is goedgekeurd het besluit der Staten van Groningen tot vergrooting van dit waterschap, wijziging van het besluit tot oprichting en wijziging van het reglement,

---

KON. BESLUIT *van 22 November 1886, n°. 15, goedkeuring van het reglement voor het waterschap 's Lands van Megen (23° V. blz. 233).*

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Januari 1908, no. 35.

KON. BESLUIT *van 28 December 1886, n°. 37, goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland (23° V. blz. 250).*

Men zie het Kon. besluit van 9 December 1908, no. 34, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Brouwershaven.

GRONDWET *van 1887 (24° V. blz. 242).*

Art. 59. Bij arrest van den Hoogen Raad van 1 Juni 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8721) is omtrent de bindende kracht van ingevolge het tweede lid van dit artikel bekrachtigde internationale overeenkomsten verstaan, dat deze uit den aard der zaak is beperkt tot den inhoud daarvan, en alzoo niet ten gevolge heeft, dat oudere wettelijke voorschriften omtrent hetzelfde onderwerp door de enkele bekrachtiging dier overeenkomsten van rechtswege vervallen (in haar geheel), doch alleen voor zoover dit uit de bepalingen der overeenkomsten voortvloeit, of die wettelijke voorschriften daarmede in strijd zijn.

Art. 151. Zie arrest van den Hoogen Raad van 15 Juni 1908 op het Kon. besluit van 3 Januari 1898, no. 19.

KON. BESLUIT *van 10 April 1889, n°. 52, goedkeuring van een gewijzigd reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland (26° V. blz. 74).*

Men zie het Kon. besluit van 10 October 1908, no. 36, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen vaststelling van den suppletoiren ligger B. der wegen en voetpaden in de gemeente Bergh.

Bij Kon. besluit van 20 October 1908, no. 33 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake niet-goedkeuring van eene wijziging van den ligger B. der wegen en voetpaden in de gemeente Millingen.

KON. BESLUIT *van 12 Februari 1890, n°. 16, goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Drenthe (27° V. blz. 55)*

Men zie het Kon. besluit van 26 November 1908, no. 12, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake den aanleg van een draaibrug over het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Drouwen.

KON. BESLUIT *van 1 Maart 1890, n°. 18, goedkeuring van het reglement van politie op het berijden en doorvaren der bruggen in Noordbrabant (27° V. blz. 57).*

Dit reglement is vervangen door het reglement van politie op de beweegbare bruggen, in beheer en onderhoud bij de provincie Noordbrabant, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62.

KON. BESLUIT *van 26 Augustus 1890, n°. 11, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Panserpolder (27° V. blz. 151).*

Het reglement voor dit waterschap is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 18 September 1908, no. 28.

KON. BESLUIT *van 6 September 1890, n°. 23, goedkeuring van een reglement voor het waterschap Klein Waspik (27° V. blz. 152).*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Januari 1908, no. 35.

WET *van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69), vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijks waterstaatswerken (28° V. blz. 49).*

Men zie de circulaire van 14 Mei 1908, L[a] H, in zake terugbetaling van te veel gestorte vergoedingen voor schadevaring aan Rijkswerken.

KON. BESLUIT *van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158), vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen enz. (28° V. blz. 93).*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 24 December 1908 (*Staatsblad no.* 421).

KON. BESLUIT *van 4 Maart 1892, n°. 8, goedkeuring van een reglement voor den polder Kortenhoef (29° V. blz. 49).*

Bij Kon. besluit van 31 Januari 1908, no. 48 is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 23 Mei 1892 (Staatsblad n°. 113), tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het Noordzeekanaal (29° V. blz. 162).*

Dit reglement is vervangen door een nieuw, vastgesteld bij Kon. besluit van 21 Juli 1908 (*Staatsblad no.* 233).

KON. BESLUIT *van 28 Augustus 1893, n°. 24, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Zwinderscheveld Noordwestelijk deel (30° V. blz. 251).*

Eene wijziging in het reglement voor dit waterschap is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1908, no. 30.

KON. BESLUIT *van 3 November 1893, n°. 16, goedkeuring van het reglement op de wegen in Noordholland (30° V. blz. 311).*

Men zie het Kon. besluit van 16 Januari 1908, no. 19, houdende, met wijziging van een besluit van Ged. Staten van Noordholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger der wegen van de gemeente Huizen.

KON. BESLUIT *van 2 December 1893, n°. 24, goedkeuring van de oprichting van een waterschap der rivier de Raam (30° V. blz. 329).*

Bij Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34 is goedgekeurd het besluit der Staten van Noordbrabant tot opheffing van dit waterschap en intrekking van het reglement.

KON. BESLUIT *van 31 October 1894* (*Staatsblad n°. 172*), *vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de beweegbare bruggen over de Mark en Dintel te Standdaarbuiten, te Stampersgat en nabij Dinteloord* (*31° V. blz. 134*).

Dit reglement is vervangen door het bij Kon. besluit van 24 December 1908 (*Staatsblad no.* 422) vastgesteld bijzonder reglement van politie voor de beweegbare bruggen over de rivier de Mark en Dintel te Standdaarbuiten en nabij Dinteloord.

KON. BESLUIT *van 25 Juni 1895, n°. 17, houdende verleening, tot wederopzegging, van eene vergoeding wegens lokaalhuur van honderd gulden per jaar aan de opzichters en adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat, die een bureel moeten houden en dit niet in een Rijksgebouw gevestigd kunnen hebben* (*32° V. blz. 53*).

Dit besluit is ingetrokken, zie het Kon. besluit van 23 Maart 1908, no. 28.

KON BESLUIT *van 10 September 1895, n. 67, goedkeuring van het reglement voor den polder Vogelenzang* (*32° V. blz. 119*).

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 1 October 1896, n°. 34, goedkeuring van een reglement, houdende algemeene bepalingen voor de waterschappen in de provincie Groningen* (*33°. V. blz. 183*).

Men zie het Kon. besluit van 29 September 1908, no. 47, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger van schouwbare voorwerpen in het 5e onderdeel (Sellingen) van het waterschap Westerwolde.

KON BESLUIT *van 21 December 1897, n°. 64, goedkeuring van een reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van de ambtenaren van den provincialen waterstaat in Noordbrabant* (*34° V. blz. 229*).

Eene wijziging in dit reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 September 1908, no. 50.

KON. BESLUIT *van 3 Januari 1898, n°. 19, goedkeuring van een besluit der Staten van Zuidholland tot vaststelling van eene verordening op de Gouwekaden (35° V. blz. 1).*

Bij arrest van den Hoogen Raad van 15 Juni 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8732) is verstaan, dat art. 6, sub 1°, dezer verordening niet eene ongrondwettige eigendomsontzetting inhoudt. Het arrest overweegt:

dat voornoemd art. 6 aanhef en 1° luidt: „Het is op straffe eener geldboete van ten hoogste f75 verboden op de kaden, bedoeld in art. 1 (zijnde „de kaden langs de Gouwe" als daar nader omschreven), alsmede enz.:

1°. eenig houtgewas te planten of te hebben", enz.;

dat deze bepaling, voor zoover zij, als in het onderwerpelijk geval, betreft het hebben van houtgewas op eigen grond, met het als geschonden voorgestelde art. 151 der Grondwet niet is in strijd;

dat toch de algemeene wet, waarnaar in dit artikel voor de regeling der onteigening wordt verwezen, zijnde die van 28 Aug. 1851 (*Staatsblad no.* 125), zooals zij bij latere wetten is gewijzigd en aangevuld, in hare ten deze in aanmerking komende bepalingen, wel bevat voorschriften tot onteigening van perceelen gronds, maar niet tot onteigening van afzonderlijk, in den grond staand, houtgewas;

dat overigens genoemde verbodsbepaling geenszins tot gevolg heeft, dat de requirant, als eigenaar van het gedeelte der Gouwekade waarop hij het houtgewas heeft, van den eigendom op dat gedeelte der kade wordt ontzet, maar alleen, dat hij in het gebruik daarvan wordt beperkt, in zoover hij op die kade geen houtgewas mag hebben.

KON. BESLUIT *van 22 Februari 1898, n°. 39, houdende nadere bepalingen in zake de vergoeding van verplaatsingskosten (35° V. blz 40).*

Deze bepalingen zijn vervangen door die, vastgesteld bij Kon. besluit van 23 October 1908, no. 46.

KON. BESLUIT *van 10 Augustus 1898, n°. 21, goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht tot onveranderde instandhouding der tabel van grensomschrijving der kiesdistricten, waarin het Grootwaterschap de Ronde Veenen is verdeeld (35° V. blz. 89).*

Eene nadere onveranderde instandhouding is goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 December 1908, no. 34.

KON. BESLUIT *van 15 Augustus 1898, n°. 55, goedkeuring van de regeling van den provincialen waterstaatsdienst in Noordholland (35° V. blz. 99).*

Wijzigingen in deze regeling zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 September 1908, no. 50

KON. BESLUIT *van 10 November 1898, n°. 26, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Hooilandspolder (35° V. blz. 111).*

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 September 1908, no. 28.

KON. BESLUIT *van 4 Januari 1899, n°. 22, goedkeuring van een reglement voor de Dedemsvaart en de daartoe behoorende zijtakken en wijken (36° V. blz. 2).*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 September 1908, no. 64.

KON. BESLUIT *van 9 Februari 1899, n°. 19, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van een waterschap onder de benaming de Coevorder- en Dalervenen (36° V. blz. 36).*

Het reglement voor dit waterschap is gewijzigd, zie het Kon. besluit van 14 September 1908, no 62.

KON. BESLUIT *van 10 April 1899 (Staatsblad n°. 104), houdende organisatie van het personeel voor den dienst der Landsgebouwen (36° V blz. 51).*

Deze organisatie is vervangen door eene nieuwe Zie het Kon. besluit van 29 April 1908 (*Staatsblad no.* 122).

CIRCULAIRE *van 7 Mei 1900, L^a. H. Afd. Waterstaat, in zake voorwaarden, waaronder vergunning wordt verleend tot het, ten behoeve van een stoom- of paardentramweg gebruik maken van Rijkswegen (37° V. blz 91).*

Deze voorwaarden zijn vervangen door die, toegezonden bij de circulaire van 4 Augustus 1908, L^a G, Afd. Waterstaat.

WET *van 9 Juli 1900* (*Staatsblad n°. 118*), *houdende nadere regeling van den dienst en het gebruik van spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd* (*37° V. blz. 108*).

Zie het Kon. besluit van 2 Juli 1908 (***Staatsblad no.*** 212), tot vaststelling van regelen voor den dienst op de spoorwegen, waarop de wet van 9 April 1875 (***Staatsblad no.*** 67) van toepassing is.

WET *van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 122), toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van stoomtramwegen van Wijnjeterp naar Assen, van Steenwijk naar Oosterwolde en van Meppel naar Smilde* (*37° V. blz. 111*).

Deze wet is ingetrokken bij die van 25 Mei 1908 (***Staatsblad no.*** 139), houdende toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen van Gorredijk naar Assen, van Steenwijk naar Oosterwolde en van Meppel naar Smilde.

CIRCULAIRE *van 22 October 1900, L^a. G, betreffende vergoeding van verplaatsingskosten* (*37° V. blz. 172*).

Men zie de circulaire van 12 December 1908, no. 242, Afd. Comptabiliteit, in verband met het Kon. besluit van 23 October 1908, no. 46.

KON. BESLUIT *van 7 November 1900, n°. 55, goedkeuring van een reglement op de verveningen in Drenthe* (*37° V. blz. 175*).

Men zie het Kon. besluit van 3 December 1908, no. 25, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vervening onder de gemeente Eelde.

WET *van 10 November 1900* (*Staatsblad n°. 176*), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur* (*37° V. blz. 188*).

Men zie het Kon. besluit van 30 Mei 1908 (***Staatsblad no.*** 191), tot wijziging van het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (***Staatsblad no.*** 151), houdende vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, bedoeld bij art 5, tweede lid van deze wet.

Art. 12. Zie arrest van den Hoogen Raad van 22 Mei 1908 op het Kon. besluit van 12 September 1863, no. 79.

Art. 38. Tegen het arrest van het Hof te Arnhem dd. 22 Mei 1907 (44e V. blz. 232) werd in cassatie aangevoerd, dat aan het begrip „waterschappen" bedoeld in het vijfde lid van het artikel eene ruimere beteekenis was toegekend dan daaraan toekomt naar ons tegenwoordig recht. Het beroep is verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 8 Mei 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8708), op overweging:

dat tusschen partijen niet in geschil is dat onder de in art. 38, 5e lid genoemde gemeenten, waterschappen enz. ook de voorgangers van die lichamen zijn begrepen, en dat thans mede niet wordt betwist, dat de stad Zwolle was de rechtsvoorgangster van de tegenwoordige gemeenten van dien naam, en dat zij in 1639 een publiekrechtelijk karakter had;

dat het derhalve alleen de vraag is of, waar in het midden wordt gelaten of de 3 genoemde buurschappen of marken, die in 1639 de overeenkomst met Raad en Schepenen van Zwolle hebben aangegaan, waren zuiver publiekrechtelijke instellingen, zij, voor zoover zij binnen hun gebied zorg voor waterschapsbelangen uitoefenden, moeten beschouwd worden als de voorgangers van het waterschap, waaraan omstreeks twee eeuwen later die door die lichamen uitgeoefende zorg is overgegaan;

dat deze vraag door het Hof te recht bevestigend is beantwoord;

dat immers in het arrest op geschiedkundige gronden wordt aangenomen, dat de marken, welke het hier geldt, dijken, bruggen, weteringen, en sluizen aanlegden en onderhielden, daarover schouw uitoefenden, hunne voorschriften daaromtrent door strafbepalingen sanctioneerden, in één woord ten aanzien van de waterschapsbelangen binnen hun territoir alles deden wat thans een op publiek gezag ingesteld waterschap doet, en dat zij krachtens deze hunne functiën ook het convenant van 1639 hebben aangegaan; dat wegens deze bemoeiingen der marken met waterschapsbelangen zij eertijds ook wel dijkbesturen werden genoemd, en de markerichters herhaaldelijk dijkgraven; en dat na de invoering krachtens K. B. van 18 Oct. 1835, No. 60 van het eerste voor de geheele provincie Overijssel geldende reglement op het beheer der dijken, polders en waterleidingen ook de marken van Berkum, Herfte en Wijthmen het door hen gevoerd beheer en administratie over waterschapswerken hebben overgedragen aan het door Ged. Staten daartoe aangewezen dijkbestuur van het 5e dijkdistrict van Overijssel;

dat het Hof door uit een en ander de gevolgtrekking te maken, dat het convenant van 1639 moet worden beschouwd als eene gemeenschappelijke regeling tusschen eene gemeente en een waterschap als bedoeld in art 38 al. 5 der wet op het Waterstaatsbestuur van 1900, en door aan te nemen, dat de 3 buurschappen Berkum, Herfte en Wijthmen waren waterschappen in den zin van die alinea, deze wetsbepaling niet verkeerd heeft toegepast.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 Februari 1901, L^a. X, afdeeling Waterstaat T, houdende vaststelling van gewijzigde Algemeene Voorschriften voor de uitvoering en het onderhoud van werken onder beheer van zijn Departement (38^e V. blz. 7).*

Bij vonnis der rechtbank te Dordrecht van 12 Februari 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8785) is verstaan, dat, al moet worden aangenomen, dat een onderaannemer van een ten behoeve van den Staat aangenomen werk ingevolge § 473 A. V. zich zal moeten houden aan eenige bepalingen der A. V. betreffende de bouwstoffen en wijze van uitvoering, dit beginsel niet verder mag worden doorgevoerd dan uit den aard der zaak volgt, en niet mag worden uitgebreid tot de van het gemeene recht afwijkende bepalingen der A. V. betreffende risico. Diensvolgens werd aangenomen, dat de onderaannemer niet volgens § 475 A. V. wordt ontheven van schade, door aanvaring toegebracht aan een door hem op te leveren lichtopstand, doch deze schade wel degelijk lijdt en alzoo van den reeder van het vaartuig vergoeding kan vorderen.

Bij vonnis van 13 Mei 1908 (*Weekblad van het Recht No.* 8744) heeft de rechtbank te Zwolle verstaan, dat, waar volgens § 495 der A. V., ingeval van geschil over het recht op betaling, de aannemer het recht heeft te vorderen, dat het voor partijen bindende advies van eene commissie volgens § 496 worde ingewonnen, niettemin de gewone rechter bevoegd is van het geschil kennis te nemen, indien de aannemer goedvindt van dit alleen hem toekomende recht geen gebruik te maken.

BESCHIKKING *van 24 Mei 1901, n°. 167, afdeeling Waterstaat T, vaststelling van eene Algemeene instructie voor de beambten bij Rijkskanalen (38^e. V. blz. 56).*

Deze instructie is ingetrokken en vervangen door eene Algemeene instructie voor de ambtenaren en beambten bij Rijkskanalen, vastgesteld bij de beschikking van 16 October 1908, L^a I, afd. Waterstaat.

KON. BESLUIT *van 6 September 1901, n°. 34, goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Scheurbroekerpolder (38^e V. blz. 134).*

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Februari 1908, no. 54.

KON. BESLUIT *van 4 Januari 1902, n°. 24, goedkeuring van een reglement voor het waterschap de Uiterwaarden, onder Andel, Giessen en Rijswijk (39° V. blz. 11).*

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34.

KON. BESLUIT *van 22 Januari 1902 Staatsblad n°. 51, vaststelling van een algemeen reglement op den loodsdienst en van bijzondere reglementen op den loodsdienst in de verschillende districten (39° V. blz. 32).*

Wijzigingen in deze reglementen zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 30 Mei 1908 (*Staatsblad no.* 192).

WET *van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54), tot toekenning van eenige bevoegdheden aan de besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders (39° V. blz. 92).*

Artt. 9, 12 en 15. Het beroep van een opposant op nietigheid van een dwangbevel, omdat daarin de plaats van betaling niet volgens art. 9 was vermeld, werd door de rechtbank te Utrecht bij vonnis van 11 Maart 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8818) afgewezen, omdat tegen bedoeld verzuim bij de wet niet, zooals art. 12 voor een ander geval wel doet, de straf van nietigheid is bedreigd, en in dit geval de opposant geen onwetendheid omtrent de plaats van betaling kon voorwenden, daar deze plaats hem bij waarschuwing en bij sommatie was medegedeeld.

Verder werd verstaan, dat het niet opgekomen zijn, tijdens de ter visie legging, tegen een volgens provinciaal reglement opgemaakten ligger van onderhoudsplicht, den opposant niet berooft van zijn recht van verzet tegen het dwangbevel volgens art. 12, hetgeen ook hieruit blijkt, dat art. 15 tegen de schuldplichtigheid, waarvan blijkt op de wijze bij provinciale verordening of waterschapsreglement voorgeschreven, uitdrukkelijk tegenbewijs toelaat.

CIRCULAIRE *van 27 Juni 1902, n°. 187, afdeeling Waterstaat T, in zake verhooging der vergoeding aan het personeel der Nederlandsche Heidemaatschappij voor het geven van advies omtrent de behandeling van bestaande Rijksbeplanting (39° V. blz. 128).*

Eene nadere verhooging der vergoeding is medegedeeld bij de circulaire van 1 Mei 1908, L^a^ F., afdeeling Waterstaat.

KON. BESLUIT *van 9 Juli 1902, n°. 54, goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het Grootwaterschap beoosten de Vecht (39° V. blz. 131).*

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 April 1908, no 45.

In verband met de bepalingen van het reglemet voor dit waterschap zie men het Kon. besluit van 19 Maart 1908, no. 30, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1906.

KON BESLUIT *van 9 Juli 1902, n°. 55, benoeming van W. F. Leemans tot commissaris van het weduwenpensioenfonds der Ingenieurs van den Rijkswaterstaat (39° V. blz. 132).*

Bij Kon. besluit van 19 Mei 1908, no. 40 is de heer W. F. Leemans met ingang van 1 Augustus 1908 op zijn verzoek als zoodanig eervol ontslagen.

KON. BESLUIT *van 3 September 1902, n°. 44, benoeming van C F. M. H. Schnebbelie tot commissaris van het weduwenpensioenfonds der Ingenieurs van den Rijks-Waterstaat (39° V. blz. 149)*

Bij Kon. besluit van 19 Mei 1908, no. 40 is de heer C. F. M. H. Schnebbelie met ingang van 1 Augustus 1908 op zijn verzoek als zoodanig eervol ontslagen.

KON. BESLUIT *van 22 December 1908, n°. 19, goedkeuring eener instructie voor den hoofdopzichter, den adjunct-ingenieur en de opzichters bij den provincialen waterstaat in Zuidholland (39° V. blz. 203).*

Deze instructie is vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Januari 1908, no. 9.

KON. BESLUIT *van 11 Februari 1903, n°. 30, goedkeuring eener wijziging van het reglement houdende algemeene bepalingen voor de waterschappnn in de provincie Groningen (40° V. blz. 82).*

Art. 35. Zie het arrest van den Hoogen Raad van 22 Mei 1908 op het Kon. besluit van 12 September 1863, no. 79.

KON. BESLUIT *van 3 Juni 1903* (*Staatsblad n°. 151*), *vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst* (*40° V. blz. 147*).

In verband met de artt. 4 en 9 van dit besluit zie men het Kon. besluit van 23 Maart 1908, no. 28.

Men zie voorts het Kon. besluit van 30 Mei 1908 (*Staatsblad no.* 191), tot wijziging van deze inrichting, en dat van 7 Juli 1908, no. 43.

KON. BESLUIT *van 20 Juni 1903, n°. 47, goedkeuring van de oprichting van het waterschap voor de Binnen Oude Maas* (*40° V. blz. 155*).

Zie het Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant, tot wijziging van het oprichtingsbesluit van dit waterschap en vaststelling van een reglement.

KON. BESLUIT *van 13 Juli 1903, n°. 38, houdende bevestiging der indeeling van de opzichters, bureelambtenaren en ambtenaren van den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat in klassen* (*40° V. blz. 161*).

Dit besluit is ingetrokken bij het Kon. besluit van 7 Juli 1908, no. 43.

WET *van 24 Juli 1903* (*Staatsblad n°. 230*), *betreffende het opsporen van delfstoffen van Staatswege* (*40° V. blz. 165*).

Deze wet is ingetrokken bij die van 6 October 1908 (*Staatsblad no.* 312).

KON. BESLUIT *van 14 Augustus 1903, n°. 23, goedkeuring van het reglement van bestuur voor het waterschap Mariënduin* (*40° V. blz. 171*).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1908, no. 62.

KON. BESLUIT *van 28 September 1903, n°. 18, houdende benoeming van R. J. Castendijk, Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat, tot Nederlandsch Permanent Commissaris van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden (40° V. blz. 215).*

Bij Kon. besluit van 19 Juni 1908, no. 33 is aan den heer R. J. Castendijk op zijn verzoek als zoodanig eervol ontslag verleend.

KON. BESLUIT *van 17 November 1903, n°. 36, goedkeuring van een algemeen reglement voor de waterschappen in Noordbrabant (40° V. blz. 248).*

Men zie het Kon. besluit van 17 November 1908, no. 24, houdende, met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Noordbrabant, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het doen van uitkeeringen over het dienstjaar 1907/8 aan de daartoe rechthebbenden in het waterschap de Ruigenhil.

KON. BESLUIT *van 9 December 1903 (Staatsblad n°. 326), vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee (40° V. blz. 308).*

Men zie het Kon. besluit van 18 Maart 1908 (*Staatsblad no.* 86), tot wijziging van dit reglement.

KON. BESLUIT *van 14 December 1903, n°. 28, goedkeuring van een algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland (40° V. blz. 313).*

Men zie het Kon. besluit van 17 Maart 1908, no. 28, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake goedkeuring van de politieverordening voor den polder Oostzaan.

Bij Kon. besluit van 25 Juni 1908, no. 44 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie op het houden van zwanen, ganzen en eenden in den Oosterpolder in Drechterland.

KON. BESLUIT *van 26 Februari 1904 (Staatsblad n°. 51), vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam (41° V. blz. 49).*

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk vastgesteld bij Kon. besluit van 18 Maart 1908 (*Staatsblad no.* 87).

KON. BESLUIT *van 9 September 1904, n°. 37, goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordholland (41° V. blz. 150).*

Wijzigingen in het reglement voor den polder Assendelft zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 Februari 1908, no. 20.

KON. BESLUIT *van 13 Januari 1905, n°. 38, goedkeuring van een reglement voor het waterschap het Oudland van Zevenbergen (42° V. blz. 16).*

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1908, no. 34.

MOTOR- EN RIJWIELWET *(42° V. blz. 56).*

Wijzigingen in deze wet zijn bekrachtigd bij de wet van 6 October 1908 (*Staatsblad no.* 313).

Men zie het Kon. besluit van 16 December 1908, no. 17, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het gesloten verklaren voor motorrijtuigen van de smalle wegen in de gemeente Steenwijkerwold.

Artt. 7 en 8. Bij arresten van den Hoogen Raad van 24 Februari en 29 Juni 1908 (*Weekblad van het Recht nos.* 8666 en 8742) is ten aanzien van gemeenteverordeningen van Middelburg en Schoondijke op het berijden met rijwielen van langs openbare wegen gelegen voetpaden gelijke beslissing gegeven als bij arrest van 30 September 1907 (44e V. blz. 237).

De wet van 6 October 1908 (*Staatsblad no.* 313) beoogt te voorzien in de door deze jurisprudentie gerezen moeilijkheid.

Art. 8. Tegen eene in hooger beroep uitgesproken veroordeeling, wegens overschrijding van een gemeentelijk snelheidsmaximum te Delft op de traverse van den Rijksweg aldaar, werd in cassatie de onwettigheid der gemeenteverordening in verband met art. 8, tweede lid, der wet betoogd, omdat de traverse zoude zijn in beheer bij het Rijk. Het cassatieberoep werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 4 Mei 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8708) op overweging:

dat de aangehaalde verordening in het toegepaste art. 12 aanhef en *b* bepaalt, dat het den bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verboden is „te rijden met grooter snelheid dan 9 K.M. per uur op de overige (niet onder *a* vermelde) wegen gelegen binnen de bebouwde kom, met uitzondering van de wegen genoemd in art. 5", onder welke laatste wegen niet voorkomt de in de dagvaarding vermelde weg; en in art. 1 aanhef en 2°., dat in de verordening onder wegen worden

verstaan „alle binnen de bebouwde kom dezer gemeente (d.i. van de gemeente Delft) gelegen wegen, niet onder het beheer van het Rijk of de provincie, welke voor het openbaar verkeer openstaan", enz.;

dat bij het bestreden vonnis is beslist, dat de in de dagvaarding vermelde weg is eene traverse in beheer bij genoemde gemeente; terwijl het middel gericht tegen deze beslissing, steunt op de stelling, dat bedoelde weg is in beheer niet bij gezegde gemeente, maar bij het Rijk, althans bij de provincie;

dat bij Souverein Besluit van 20 September 1814, no. 52 (Boogaard, wetten en besluiten op den Waterstaat, 1858, blz. 125) is bepaald: „1°. dat, te rekenen van en met den 1 Jan. 1815, de gedeelten van zoodanige groote wegen, die uit 's lands kas worden gemaakt en onderhouden, loopende door of langs steden ..... zullen moeten worden gemaakt en onderhouden door de steden zelve, die weleer met dat onderhoud zijn belast geweest, enz.; 2°. dat de regeeringen dier steden wel speciaal zullen moeten zorgen, dat de vermelde gedeelten steeds in eenen behoorlijken staat van passage zijn en blijven; zullende de algemeene directie van den Waterstaat daarover de superintendentie blijven uitoefenen;"

dat, terwijl deze bepaling is gehandhaafd bij art. 2 K. B van 25 Juli 1816, no. 49, (Boogaard, blz. 139), art. 10 K. B. van 17 Dec. 1819, no. 1 (Boogaard, blz. 177) inhoudt: „Alle gedeelten van wegen, loopende door steden, ... zullen ten laste dier steden komen;" welk voorschrift met dat van art. 2 voormeld is gehandhaafd bij de K. B. B. van 9 April 1820, no. 133, 10 Mei 1820, no. 2 en 13 Maart 1821, no. 73 (Boogaard, blz. 199, 201 en 213), onderscheidenlijk in de artt. 2, 13 en 5 en bij K. B. van 25 December 1823, no. 86 (Boogaard, blz. 254);

dat, nadat bij K. B. van 12 Aug. 1828, no. 110 (Boogaard, blz. 277) de groote wegen der 1ste en 2de klasse „onder het onmiddellijk beheer en administratie van het Amortisatie Syndikaat" waren gesteld, bij K.B. van 20 Jan. 1829, no. 83 in art. 4, en bij dat van 13 Sept. 1829, no. 93 (Boogaard, blz. 280 en 286) „de zorg en de kosten van het onderhoud van die gedeelten der groote wegen van de 1ste klasse, welke door de steden loopen", aan de stedelijke besturen zijn opgedragen gebleven onder het toezicht van de Permanente Commissie uit gezegd Syndikaat;

dat uit de bij de aangehaalde besluiten met betrekking tot de bedoelde gedeelten van wegen aan de stedelijke besturen gedane opdrachten, als „het maken en onderhouden dier gedeelten", „het zorgen", dat zij „steeds in eenen behoorlijken staat van passage zijn en blijven", onder de „superintendentie" van „de Algemeene directie van den Waterstaat" (Souverein besluit van 20 Sept. 1814), het dragen van „de zorg en de kosten van het onderhoud" van die gedeelten onder toezicht der permanente commissie uit het Amortisatie-Syndikaat (K. B. B. van 20 Jan. en 13 September 1829), volgt, dat aan de stedelijke besturen over die gedeelten van wegen onder voormeld toezicht was opgedragen, niet alleen het onderhoud maar ook het beheer;

dat dan ook art. 2 K. B. van 25 Juli 1816, no. 49 uitdrukkelijk gewaagt van „de beheering der onderscheidene gedeelten, welke de opgemelde groote wegen uitmaken", en volgens het K. B. van 25 December 1823, no. 86 (Boogaard, blz. 254), „de traverses in de steden niet geacht kunnende worden, ten behoeve van de groote of provinciale wegen bepaaldelijk te zijn aangelegd, er ook geen onderscheid behoort te worden gemaakt tusschen de traverses en de overige straten eener stad;"

dat, naar luid van art. 1 van voormeld besluit van 17 Dec. 1819, no. 1, „de beheering en de voorziening in het bekostigen der werken, vermeld op de lijsten no. 1 en 2 aan dit besluit geannexeerd", werd opgedragen aan de Staten der respectieve provinciën, en de wegen, welke aan de Staten zouden overgaan, door den Koning nader en uiterlijk binnen den tijd van 3 maanden zouden worden bepaald; dat echter, daargelaten het reeds boven weergegeven voorschrift van art. 10 van hetzelfde besluit, betrekkelijk de door steden loopende gedeelten van wegen, bedoelde aanwijzing is achterwege gebleven, en daarentegen bij voornoemd besluit van 13 Maart 1821, no. 73 de groote wegen der 1ste klasse vermeld op den aan dat besluit geannexeerden staat A zijn gesteld onder het onmiddellijk beheer van het Dep. van Binnenl. Zaken en Waterstaat, met bepaling, dat, wanneer gedeelten dier wegen, welke bevorens zijn geweest ten laste van gemeenten, nog niet tot derzelver lasten mochten zijn herbracht, daaromtrent onverwijld zoude worden gehandeld als daarbij vermeld;

dat die wegen, na bij gemeld K. B. van 12 Aug. 1828, no. 110 te zijn gesteld onder het onmiddellijk beheer en de administratie van het Amortisatie-Syndikaat, na opheffing van dat Syndikaat, ingevolge de K. B. B. van 22 Maart 1841, no. 112 en 27 Maart 1841, no. 91 (Boogaard, blz. 418 en 419) in beheer zijn overgegaan op de Departementen van Financiën en van Binnenlandsche Zaken;

dat de aangehaalde besluiten steunen: het Souverein Besluit op art. 127 der Grondwet van 1814, houdende, dat de Waterstaat „wordt bestuurd door eene bijzondere administratie, ter benoeming en onder het opzicht van den Souvereinen Vorst;" en de overige op de artt. 215 en 216 der Grondwet van 1815, luidens welke „de Koning heeft het oppertoezicht over alles wat betreft den Waterstaat van het Koninkrijk, de wegen en bruggen daaronder begrepen, en het algemeen bestuur daarvan doet uitoefenen op zoodanige wijze als Hij het meest geschikt zal oordeelen;"

dat bij de Grondwet van 1848 in art. 191 en bij die van 1887 in art. 188 is voorgeschreven regeling van het Waterstaatsbestuur bij de wet, doch bij de aan die Grondwetten toegevoegde additioneele artikelen onderscheidenlijk in art. 3 en art. II, alle destijds verbindende wetten, reglementen en besluiten zijn gehandhaafd totdat zij achtereenvolgens door andere zijn vervangen, hetgeen ten aanzien der voormelde besluiten en in het bijzonder der daarvan aangehaalde bepalingen, het geval niet is;

dat wel artikel 1 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad no.* 176) bepaalt, dat waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij het Rijk, niet dan krachtens eene wet in het beheer of onderhoud van anderen worden overgebracht, maar deze wet niet betreft gedeelten van wegen, welke reeds bij hare inwerkingtreding niet bij het Rijk in beheer of onderhoud waren;

dat op het „tableau der groote communicatiën van het Rijk", geannexeerd aan het K. B. van 25 Juli 1816, no. 42, voorkomt onder 5: „weg van 's-Gravenhage naar Givet over Delft, Rotterdam" enz., welke weg bij K. B. van 13 Maart 1821, no. 73, onder 1, is verklaard als groote weg te zijn behouden gebleven; en op den laatstgenoemd Besluit geannexeerden „Staat A der groote wegen van de eerste klasse", welke wegen volgens dat besluit, onder 3, zullen staan onder het onmiddellijk beheer van het Departement van Binnenl Zaken en Waterstaat, onder 4: „weg van Amsterdam naar Hellevoetsluis over Haarlem, het Haagsche schouw, 's-Gravenhage, Delft, Maassluis enz.;"

dat derhalve voornoemde wegen, voor het gedeelte waarvoor zij door Delft loopen, de zoogenaamde *traverse*, in beheer zijn bij die gemeente;

dat de rechtbank, feitelijk uitmakende, dat de in de dagvaarding vermelde, binnen de bebouwde kom van Delft gelegen weg is eene traverse, met juistheid heeft beslist, dat die weg als zoodanig bij genoemde gemeente in beheer is;

dat zij alzoo, door op het als bewezen aangenomen feit toe te passen het boven weergegeven art. 12 aanhef en *b* van bedoelde verordening, welke bepaling in verband met art. 1 dier verordening niet is in strijd met de in het middel vermelde wetsartikelen, deze laatste niet kan hebben geschonden.

KON. BESLUIT *van 7 April 1905* (*Staatsblad n°. 126*), *tot bekrachtiging van een nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek* (*42° V. blz. 94*).

§§ 1, 1°, 27, 28 en 31. Bij vonnis der rechtbank te Tiel van 31 Jan. 1907 (*Weekblad van het Recht no.* 8739) is als volgt verstaan;

Onder „vlotten" in den zin van het Rijnvaartreglement zijn uitsluitend te verstaan de eigenlijke houtvlotten, dienende tot vervoer van het hout, waaruit ze zijn samengesteld. Zie artt. 2, 25 Herz. Rijnvaartakte en § 31 en vlg. Rijnvaartreglement.

Waar het geldt twee vaartuigen (z.g.n. bakken) en een visschersvlot, vormende te zamen één vastliggende zalmzegenvisscherij-inrichting, is deze inrichting met het oog op haar samenstelling en haar bestemming om stilliggend te worden gebruikt, te rangschikken onder de bij § 28 Rijnvaartregl. bedoelde „badinrichtingen, molens op vaartuigen en soortgelijke inrichtingen, welke in de rivier vastliggend zijn".

Mitsdien is niet toepasselijk § 27, betreffende stilliggende schepen, vlotten enz., doch § 28 Rijnvaartregl., zoodat één wit licht des nachts voldoende is en een wacht niet vereischt is.

Volgens de alg. bepaling van § 1 1°. Rijnvaartregl. zijn bij schepen en vlotten de *feitelijke gezagvoerder* en bij badinrichtingen en andere inrichtingen de *eigenaren* aansprakelijk voor de naleving van de reglementaire voorschriften.

§ 4, sub. 80. Een gezagvoerder van een sleepboot met sleeptrein, die op een wegens lagen waterstand ondiep vak van de Waal geen gevolg had gegeven aan een herhaald bevel tot vaartmindering, doch een langzaam voor hem uitvarende sleeptrein, waar de zijne ten deele reeds naast was gekomen, nog was voorbijgevaren om aanvaring te voorkomen, werd bij vonnis der rechtbank te Tiel van 21 Maart 1907 (*Weekblad van het Recht no.* 8745) niet strafbaar geoordeeld op grond van overmacht, art. 40 Wetboek van Strafrecht. Het vonnis overweegt:

dat de beklaagde dienaangaande heeft beweerd, dat hij op het oogenblik, waarop bedoeld bevel zou zijn gegeven, in elk geval gedwongen was in dezelfde vaart te blijven doorvaren en de „Arnhem" met haar sleep voorbij te varen, daar anders een aanvaring van zijn stroomafwaartsgaanden en een flinke vaart hebbenden sleep met den zeer langzaam varenden sleep der „Arnhem" in het niet breede vaarwater niet te vermijden zou zijn geweest; dat daarentegen dit vaarwater, zijnde de bovenvermelde overloop van Z. naar N. beneden de eigenlijke ondiepte, wèl voldoende breedte had, om met behoorlijke vaart zonder eenig gevaar den sleep der „Arnhem" voorbij te varen; dat bovendien kort achter zijn sleep een andere sleep de rivier afvoer, hetgeen het gevaar voor aanvaring bij de bevolen manoeuvre nog zou hebben vermeerderd;

dat de rechtbank als vaststaande aanneemt, dat beklaagdes sleepboot zich reeds tijdens het eerst gegeven bevel bevond ter zijde van het achterste schip van den sleep der „Arnhem", alsmede dat beklaagdes sleep de eigenlijke ondiepte in den overloop van N. naar Z. reeds voorbij was en zich bevond in den daarna volgenden overloop van Z. naar N., waar het vaarwater zeker genoeg ruimte bood tot voorbijvaren, dat beklaagdes sleep een flinke vaart had en de sleep der „Arnhem" bijzonder langzaam voer; dat kort achter den sleep van beklaagde de sleepboot „de stad Arnhem" met vier leege schepen de rivier afkwam;

dat de rijksveldwachters nog hebben verklaard, dat zij het bevel gegeven hebben, meenende dat elk voorbijvaren in het riviervak verboden was, en dat zij niet kunnen beoordeelen, of er bij opvolging van hun bevel gevaar voor aanvaring zou zijn ontstaan;

dat de rijksbakenmeester hieromtrent heeft verklaard: dat er op den 5en October 1906 niet bestond een algemeen voorschrift, verbiedende het voorbijvaren in dezelfde richting in gemeld riviervak; dat in den

nà de eigenlijke ondiepte volgenden overloop van Z naar N. het vaarwater wel niet breed was, doch stellig genoeg ruimte bood, om veilig voorbij te varen; dat naar zijn oordeel de beklaagde, eenmaal met zijn sleep in flinke vaart gekomen ter zijde van het achterste schip van den langzaam varenden sleep der „Arnhem", dezen moest voorbijvaren, daar anders in het niet zeer breede vaarwater een aanvaring met dien sleep wel niet te vermijden zou zijn geweest;

dat de rechtbank op grond van de hierboven als vaststaande aangenomen feiten, beklaagdes bewering genoegzaam gestaafd acht, en ook van oordeel is, dat de beklaagde in de gegeven omstandigheden ter vermijding van een aanvaring (zijnde ongetwijfeld het overwegende belang) genoodzaakt was om — in weerwil van het bevel — dezelfde vaart te behouden en den sleep der „Arnhem" voorbij te varen, zoodat hij door overmacht tot niet-opvolging van het bevel is gedrongen;

dat er ten deze geen sprake van is, dat de beklaagde dien noodtoestand door eigen schuld heeft veroorzaakt, (daargelaten, welk gevolg dit rechtens zou moeten hebben) vermits dit conflict van rechtsplichten voor den beklaagde niet te voorzien was en slechts te wijten was aan het op *dat* oogenblik geven van *dat* bevel;

dat mitsdien beklaagdes strafbaarheid te dezer zake door de bepaling van art. 40 Strafr. is uitgesloten.

KON. BESLUIT *van 11 September 1905, n°. 47, goedkeuring van het reglement voor den Woutrinapolder (42° V. blz. 244).*

Bij Kon. besluit van 7 Januari 1908, n°. 31 is eene wijziging in dit reglement goedgekeurd.

Men zie het Kon. besluit van 16 Januari 1908, n°. 18, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van het gaarderboek van dezen polder.

MOTOR- EN RIJWIELREGLEMENT *(42° V. blz. 281).*

Wijzigingen in dit reglement zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 30 November 1908 (*Staatsblad no.* 345).

Art. 9. In hooger beroep van het vonnis der rechtbank te Almelo van 31 December 1907 (44e V. blz. 242) is bij arrest van het Hof te Arnhem dd. 5 Maart 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8802) eveneens verstaan, dat de „cobra" is eene mechanische fluit, waarvan het gebruik sinds het K. B. van 18 September 1907 (*Staatsblad no.* 252), buiten bebouwde kommen is toegelaten, mits daarbij, zooveel doenlijk,

alles worde vermeden, wat het schrikken van rij- of trekdieren of ander vee tengevolge zoude kunnen hebben.

Art. 16. Bij arrest van den Hoogen Raad van 6 Januari 1908 (*Weekblad van het Recht no.* 8647) is ten aanzien van eene Nijmeegsche, van vóór het Rijksreglement dagteekenende verordening, welke het berijden van rijwielen zonder gebruik maken van de stuurstang verbood, beslist, dat dit voorschrift van rechtswege heeft opgehouden te gelden op overweging:

dat voormelde verbodsbepaling tot onderwerp heeft regeling van het gebruik van rijwielen op de straten in genoemde gemeente, met betrekking tot de stuurstang;

dat de Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad no.* 69) in artikel 2 bepaalt, dat door de Koningin bij algemeenen maatregel van bestuur voorschriften worden vastgesteld ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen — waaronder volgens art. 1 te verstaan alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen — in verband met het gebruik ook van rijwielen, in welken maatregel niet mogen ontbreken voorschriften o. a. betreffende den stuurtoestel van rijwielen; en het krachtens dit artikel bij K. B. vastgestelde Motor- en Rijwielreglement in art. 16 voorschrijft: „een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van een nauwkeurig werkend stuurtoestel";

dat derhalve laatstgenoemd artikel in verband met de aangehaalde artikelen van gezegde wet, mede strekt tot regeling van het gebruik van rijwielen op voor het openbaar verkeer openstaande wegen, bepaaldelijk wat den stuurtoestel betreft;

dat alzoo in het onderwerp van art. 20 aanhef en letter *a* der Pol. Verord. van Nijmegen is voorzien door voormelden, later vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur, zoodat voorschreven bepaling van genoemde Verord. op grond van art. 151 der gemeentewet, van rechtswege heeft opgehouden te gelden.

Men zie de beschikking van Ged. Staten van Friesland van 20 Februari 1908, n°. 77, 2°. afd. W., waarbij ingevolge art. 23, tweede lid sub 2, van het Motor- en Rijwielreglement, voor voertuigen op vaste assen in het landbouwbedrijf gebezigd, de verplichting tot het voeren van licht is opgeheven gedurende het tijdvak van 16 Mei tot en met 15 Augustus.

Eene dergelijke beslissing is door Ged. Staten van Zeeland genomen bij de beschikking van 5 Juni 1908. Beide beschikkingen zijn goedgekeurd door den Minister van Waterstaat, respectievelijk bij de beschikkingen van 14 Maart en 18 Juni 1908, n°. 212 en L.A C., afd. Waterstaat.

CIRCULAIRE *van 2 October 1907, L^a A, Afd. Waterstaat, in zake vergoeding van verplaatsingskosten (44^e V. blz. 147).*

Men zie de circulaire van 12 December 1908, no. 242, Afd. Comptabiliteit, in verband met het Kon. besluit van 23 October 1908, no. 46.

KON. BESLUIT *van 16 October 1907, n°. 53, goedkeuring van de inrichting van den provincialen waterstaat in Zuidholland (44^e V. blz. 149).*

Men zie het Kon. besluit van 21 September 1908, no. 50, waarbij deze inrichting nader gewijzigd is goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van 16 November 1907, n°. 32, houdende beslissing in een geschil omtrent de aanstelling van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut.*

Zie de nadere beslissing bij Kon. besluit van 5 November 1908, no. 34.

CIRCULAIRE *van 20 December 1907, L^a A, Afd. Waterstaat, in zake vergoeding van verplaatsingskosten (44^e V. blz. 177).*

Men zie de circulaire van 12 December 1908, no. 242, Afd. Comptabiliteit, in verband met het Kon. besluit van 23 October 1908, no. 46.

KON. BESLUIT *van 23 December 1907, n° 32, goedkeuring van de verkleining van het waterschap de Bovenlanden, vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap en wijziging der grenzen tusschen het 6° en 7° onderdeel van het waterschap Reiderland (44^e V. blz. 177).*

Bij Kon. besluit van 18 September 1908, n°. 28 is goedgekeurd het besluit der Staten van Groningen tot wijziging van bovengenoemde aangelegenheden.

REGISTER OVER 1908.

AALKEET-BINNEN. (*De polder-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Jan. 1908, blz. 18.

AETSVELDSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 31 Jan. 1908, blz. 47.

ALBLASSERWAARD MET ARKEL BENEDEN DE ZOUWE. (*Hoogheemraadschap van de-*) Wijziging van het reglement, besluit van 18 Aug. 1908, blz. 152.

ALGEMEENEN DIENST VAN DEN RIJKSWATERSTAAT. (*Ambtenaren bij den-*) Zie *Waterstaat* (*Korps en bestuur van den-*)

ALKMAAR-SCHAGEN. (*Spoorweg*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg, besluit van 24 Juli 1908, blz. 132.

ALM. (*Waterschap voor den-*) Wijziging van het oprichtingsbesluit en van het reglement voor dit waterschap onder den naam de Alm en Gantel, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

ALM EN GANTEL (*Waterschap de-*) Zie *Alm.*

ALTEVEER. Vergrooting van dit waterschap, gemeente Onstwedde, en nieuw reglement, besluit van 29 Febr. 1908, blz. 60.

ANDEL. Bijzonder reglement van politie voor de schutsluis te Andel en hare toeleidingskanalen, besluit van 5 Febr. 1908, blz. 54.

ANDERWERELD. Vergrooting van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.

ASSENDELFT. Wijziging van het reglement van bestuur voor dezen polder, besluit van 7 Febr. 1908, blz. 57.

—— Zie verder *Assendelverzeedijk.*

ASSENDELVERZEEDIJK. Opheffing van het bestuur van dezen dijk en het brengen van dien dijk bij den polder Assendelft, met regeling van de gevolgen dier opheffing en overbrenging, besluit van 7 Feb. 1908, blz. 57.

AUTENA OF VIERHOEVEN. (*Polder-*) Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160.

BAKENWEZEN. Wijziging van de beschikking, houdende vaststelling van de grenzen der bakenkwartieren en de standplaatsen der bakenmeesters, besluit van 26 Sept. 1908, blz. 166.

BARGER-ERFSCHEIDENVEEN. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

BATUWE. Wijziging van het reglement voor de waterschappen Batuwe, Graaf, Vogelzang, Wiel en Vijfhoeven, besluit van 10 Aug. 1908, blz. 150.

BEPLANTING LANGS RIJKSWEGEN. Zie *Circulaires.*

BERGH. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen vaststelstelling van den suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in deze gemeente, besluit van 10 Oct. 1908, blz. 171.

BESLISSING IN GESCHILLEN VAN BESTUUR, ANDERS DAN IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake de aanstelling van een peilmeester aan het Geeresteinsche schut, besluit van 5 Nov. 1908, blz. 235.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake wijziging van het gaarderboek van den Woutrinapolder, besluit van 16 Jan. 1908, blz. 10.

—— Met wijziging van een besluit van Ged. Staten van Noordholland, op bezwaren tegen den ligger der wegen van de gemeente Huizen, besluit van 16 Jan. 1908, blz. 14.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, op bezwaren in zake goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap de Ruigenhil, voor zooveel het geldt de uitkeering aan rechthebbenden over het dienstjaar 1907/1908, besluit van 4 Febr. 1908, blz. 47.

—— Op bezwaren van de commissie voor de loopende zaken van den Noorder IJ- en Zeedijk, in zake wijziging van de begrooting, ten aanzien van de in 1907 aan den Zuidpolder Zeedijk uit te voeren werken, besluit van 2 Maart 1908, blz. 60.

—— Op bezwaren in zake benoeming van een vertegenwoordiger van de waterschappen Ooster-Zwake, 's-Gravenpolder en het Haventje van Biezelinge in den dijkraad van het waterschap voor de waterkeering van den calamiteusen Willem Annapolder, besluit van 14 Maart 1908, blz. 66.

—— Op bezwaren in zake afvoering van den ligger van de wegen in de gemeente Scheemda van den daarop als Kerkenlaan voorkomenden weg, besluit van 16 Maart 1908, blz. 69

—— Op bezwaren in zake herstel van een dam door het bestuur

van den Ouden of Hoogen polder van Pijnacker, besluit van 17 Maart 1908, blz. 72.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren tegen goedkeuring van de politieverordening over den polder Oostzaan, besluit van 17 Maart 1908, blz. 73.

—— Op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening der veenderij Loosdrecht en Loenderveen over het dienstjaar 1906, besluit van 19 Maart 1908, blz. 78.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, op bezwaren in zake de afvoering van het voetpad over de Madroelsche kade, strekkende van den Oud-Smallandschen dijk oostwaarts tot aan den Westhavendijk, van den ligger der wegen en voetpaden van de gemeente Pernis, besluit van 20 Maart 1908, blz. 81.

—— Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afd. voor de geschillen van bestuur, op bezwaren tegen goedkeuring van een keur van den Holiërhoekschen en Zouteveenschen polder, besluit van 30 Maart 1908, blz. 86.

—— Op bezwaren in zake het plaatsen van een heining aan den Waalbandijk te Herwijnen, besluit van 6 Juni 1908, blz. 106.

—— Op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie op het houden van zwanen, ganzen en eenden in den Oosterpolder in Drechterland, besluit van 25 Juni 1908, blz. 108.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, op bezwaren in zake de betaling van kosten van opleg van hoofdwijk III in het waterschap Weerdinge, besluit van 27 Juni 1908, blz. 109.

—— Op bezwaren tegen regeling der stembevoegdheid van den polder het Haventje van Biezelinge, besluit van 18 Aug. 1908, blz. 152.

—— Op bezwaren in zake den ligger van schouwbare voorwerpen in het 5e onderdeel van het waterschap Westerwolde, besluit van 29 Sept. 1908, blz. 167.

—— Op bezwaren tegen vaststelling van den suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in de gemeente Bergh, besluit van 10 Oct. 1908, blz. 171.

—— Op bezwaren in zake niet-goedkeuring van een wijziging van den ligger B der wegen en voetpaden in de gemeente Millingen, besluit van 20 Oct. 1908, blz. 211.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, op bezwaren in zake het doen van uitkeeringen over

het dienstjaar 1907/8 aan de daartoe rechthebbenden in het waterschap de Ruigenhil, besluit van 17 Nov. 1908, blz. 263.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake den aanleg van een draaibrug over het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Drouwen, besluit van 26 Nov. 1908, blz. 266.

—— Op bezwaren in zake vergunning tot vervening onder de gemeente Eelde, besluit van 3 Dec. 1908, blz. 271.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Brouwershaven, besluit van 9 Dec. 1908, blz. 279.

—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, op bezwaren in zake het gesloten verklaren voor motorrijtuigen van de smalle wegen in de gemeente Steenwijkerwold, besluit van 16 Dec. 1908, blz. 287.

—— Op bezwaren in zake de vaststelling van de herziene lijst van stemgerechtigde ingelanden van den polder Schieveen voor het jaar 1907, besluit van 29 Dec 1908, blz. 291.

BETHUNE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 28 April 1908, blz. 93.

BEUKERSGRACHT. Zie *Wanneperveen—Vollenhove (Weg-).*

BIEZELINGE *(Haventje van-).* Zie *Haventje van Biezelinge (Het-).*

BIEZEN c. a. (*De-*). Zie *Vianen c.a.* (*Polders-*).

BINNEN OUDE MAAS (*Waterschap van de-*). Wijziging van het oprichtingsbesluit en vaststelling van een reglement, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

BINNENLAND. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

BLOEMENDAAL c. a. Zie *Vianen c. a.* (*Polders-*).

BOEZEMWATERSCHAPPEN. Zie *Friesland.*

BOLGARIJ (*Polder-*). Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160.

BOLKSBEEK. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de verbetering van deze beek, besluit van 7 Maart 1908, blz. 66.

BOSSCHE SLOOT. (*De-*) Oprichting van dit waterschap en opneming in den staat, gevoegd bij het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

BOVENLANDEN (*Waterschap de-*) Wijziging van het besluit tot verkleining van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.

BRIELTJENSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

BROUWERSHAVEN. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zeeland, op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in deze gemeente, besluit van 9 Dec. 1908, blz. 279.

BRUGGEN. Zie *Noordbrabant en Rivieren en kanalen in het algemeen.*

BUITENLAND. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

BUREELAMBTENAREN. Zie *Waterstaat (Korps en bestuur van den-).*

CARNISSE. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, de Rijksbouwmeesters in de 1° en 2° districten en den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten, in zake vermelding in reisdeclaratiën in welken tijd de tijdstippen van aanvang en einde der reizen zijn opgegeven, 17 Maart 1908, blz. 74.

—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat betreffende vergoeding aan personeel der Nederlandsche Heidemaatschappij toe te kennen voor het geven van advies in zake Rijksbeplanting, 1 Mei 1908, blz. 95.

—— Aan als boven, betreffende terugbetaling van te veel gestorte vergoedingen voor schadevaring aan Rijkswerken, 14 Mei 1908, blz. 97.

—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, in de 4° tot en met 11° directiën in zake vaststelling van nieuwe algemeene voorwaarden voor het gebruik van Rijkswegen voor spoor- en tramwegen, 4 Aug. 1908, blz. 133.

—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, betreffende verrekening van aan aannemers verblijvende materialen, 10 Aug. 1908, blz. 151.

—— Aan als boven, betreffende het in dienst stellen van tijdelijk personeel bij onderhoudsbestekken, 23 Oct. 1908, blz. 212.

—— Aan als boven, betreffende het vervullen van Zondagsdiensten bij Rijkswaterstaatswerken door Rijksarbeiders, 24 Oct. 1908, blz. 213.

—— Aan de Hoofdingenieurs-directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, den Directeur der visschershaven te IJmuiden, de Rijksbouwmeesters van den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten, in zake nadere bepaling van de vergoeding van onkosten voor verplaatsing van ambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, 12 Dec. 1908 blz. 286.

COEVORDER- EN DALERVENEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1908, blz 156.

COMMANDEURSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Jan. 1908, blz. 18.

DAARLERVEEN. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1908, blz. 155.

DALERVENEN. Zie *Coevorder- en Dalervenen* (*De-*).

DAMMEN. Zie *Rijksrivierdijkenreglement.*

DEDEMSVAART. Wijziging van het reglement voor de Dedemsvaart en de daartoe behoorende zijtakken en wijken, besluit van 12 Sept. 1908, blz. 155.

DELFSTOFFEN. Opsporen van delfstoffen van Staatswege, wet van 6 Oct. 1908, blz 169.

DEVENTER-RAALTE-OMMEN (*Spoorweg-*) Onteigening voor den aanleg, wet van 7 Dec 1908, blz. 279.

DINTEL. Overeenkomst tusschen den Staat en de provincie Noordbrabant, in zake overdracht en overneming van de brug over de Dintel te Stampersgat, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

—— Zie verder *Mark en Dintel* (*Rivier de-*).

DRECHTERLAND. Zie *Oosterpolder.*

DRENTHE Oprichting en reglementeering van het waterschap het Groote diep, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 6.

—— Opheffing van het waterschap Drostendiep, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Zwinderscheveld Noordwestelijk deel, besluit van 15 Aug. 1908, blz 151.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Coevorder- en Dalervenen, oprichting en reglementeering van het waterschap onder den naam van Emmer Compascuum en nieuw reglement voor het waterschap Barger-Erfscheidenveen, besluit van 14 Sept 1908, blz. 156.

DRONGELENSCHE VEER. (*De polder beneden het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Dec. 1908, blz. 275.

DROSTENDIEP. Opheffing van dit waterschap, besluit van 7 Jan. 1908, blz 7.

DUIJNSPOLDER. (*Waterschap de van der-*) Reglement, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

DWARSKANAAL. (*Verlengde-*) Zie *Verlengde Dwarskanaal* (*Het-*).

DIJKEN Zie *Rijksrivierdijkenreglement.*

EELDE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake ver-

gunning tot vervening onder deze gemeente, besluit van 3 Dec. 1908, blz. 271.

EEMSMONDEN. Eervol ontslag op verzoek van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat R. J. Castendijk, als Nederlandsch permanent commissaris van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden, besluit van 19 Juni 1908, blz. 107.

EINDHOVEN—WEERT. (*Spoorweg-*) Onteigening voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 25 Mei 1908, blz. 101.

ELIZABETHPOLDER. (*Waterschap de-*) Wijziging van het reglement, besluit van 5 Dec. 1908, blz. 275.

EMMER-COMPASCUUM. (*Waterschap onder den naam van-*) Oprichting en reglementeering, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

ERFSCHEIDENVEEN. Zie *Barger—Erfscheidenveen.*

ERM—TER APEL. (*Spoorweg-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en het in exploitatie brengen van dezen spoorweg, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

ESCHAREN EN GASSEL (*Waterschap van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 15 Jan. 1908, blz. 9.

EVERDINGEN, VIANEN EN HAGESTEIN. (*Polders, gelegen in de gemeenten-*) Wijziging van het bestaande polderverband van deze polders, besluit van 16 Sept. 1908, blz. 160.

EVERDINGEN (*Polder-*) Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160

EWIJCKSLUIS—SCHAGEN. (*Spoorweg van de-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

FRIESLAND. Wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst, besluit van 28 Jan. 1908, blz. 19.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Meenthe, besluit van 31 Jan. 1908, blz. 47.

—— Beschikking waarbij, ingevolge art. 23, tweede lid sub. 2 van het Motor- en Rijwielreglement, voor voertuigen op vaste assen in het landbouwbedrijf gebezigd, de verplichting tot het voeren van licht is opgeheven gedurende het tijdvak van 16 Mei tot en met 15 Augustus, 20 Feb. 1908, blz. 60.

—— Wijziging van de instructie voor den Hoofdingenieur en voor den Ingenieur van den provincialen waterstaat, besluit van 9 Mei 1908, blz. 95.

—— Reglement betrekkelijk de oprichting van boezemwaterschappen en algemeen reglement voor de boezemwaterschappen in deze provincie, besluit van 15 Oct. 1908, blz. 172.

FRIESLAND. Intrekking van het reglement van toezicht op den Nieuwen-Leppedijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Jan. 1884, n°. 2, blz 326.

GANTEL. Zie *Alm* (*Waterschap voor den-*)

GANZENKAMP c.a. Zie *Vianen c.a.* (*Polders-*).

GEEFSWEERSTERMOLENPOLDER. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 18 Aug. 1908, blz. 151.

GEERESTEINSCHE SCHUT. Beslissing in een geschil tusschen Ged Staten van Gelderland en Utrecht, in verband met de aanstelling van een peilmeester aan dit schut, besluit van 5 Nov. 1908, blz. 235.

GELDERLAND. Wijziging van het reglement voor het waterschap van den Oude IJssel, besluit van 30 Nov 1908, blz. 270.

GORREDIJK—ASSEN, STEENWIJK—OOSTERWOLDE en MEPPEL—SMILDE (*Spoorwegen-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en het in exploitatie brengen, wet van 25 Mei 1908, blz. 99.

GOUWENES (*Polder-*) Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160.

GRAAF. Zie *Batuwe.*

GRAVENHAGE—LOOSDUINEN—MONSTER. (*Straatweg 's-*) Overbrengen van een gedeelte van dezen straatweg in beheer en onderhoud bij de gemeente 's Gravenhage, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

GRAVENPOLDER (*'s*) Zie *Willem Annapolder.*

GRONINGEN Oprichting en reglementeering van het waterschap het Groote diep, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 6.

—— Vergrooting van het waterschap Alteveer (gemeente Onstwedde) en nieuw reglement, besluit van 29 Feb. 1908, blz. 60

—— Wijziging van de reglementen van de waterschappen Geefsweerstermolenpolder en de Oude Held, besluit van 18 Aug. 1908, blz. 151.

—— Wijziging van het besluit tot verkleining van het waterschap de Bovenlanden, nieuw reglement voor die instelling en wijziging der grenzen tusschen het 6e en 7e onderdeel van het waterschap Reiderland, oprichting en reglementeering van de waterschappen de Vennen, de Zevenboerenpolder en het Verlengde Dwarskanaal, vergrooting van de waterschappen Anderwereld en de Westerleesche Lagemeeden en nieuw reglement voor die waterschappen, nieuw reglement voor het waterschap Noorder-Middelberderpolder, vergrooting van het waterschap Ter Apelerveenen, wijziging van het besluit tot oprichting van dat waterschap en van

het reglement, en wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Panserpolder, de Hooilandspolder en de Reiderwolderpolder, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161

GRONINGEN. Wijziging van het politiereglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in deze provincie, besluit van 26 Sept. 1908, blz 166.

—— Reglement op het toezicht der wegen in deze provincie, besluit van 3 Nov. 1908, blz 214

GROOTE DIEP. (*Het*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 7 Jan 1908, blz 6

GROOTE EN KLEINE POLDERS. (*De Vereenigde-*) Zie *Vereenigde Groote en Kleine polders* (*De-*)

HAAGSCHE SCHOUW—UTRECHTSCHE GRENS (*Rijksweg*) Overbrengen in beheer en onderhoud bij de gemeente Leiden van twee gedeelten van dezen weg, wet van 13 Jan 1908, blz 8.

HAARLEMMERMEER Onteigening voor den aanleg van spoorweglijnen in de Haarlemmermeer en omgeving, wet van 13 Jan. 1908, blz. 9.

HAARLEMMERMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

HAGESTEIN. Zie *Everdingen c.a.*

HAGESTEIN. (*De polders onder-*) Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160.

HANSWEERT. Zie *Zuidbeveland* (*Kanaal door-*)

HAVEN EN SASSEN VAN ZEVENBERGEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Jan. 1908, blz 9.

HAVENS. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

HAVENTJE VAN BIEZELINGE. Zie *Willem Annapolder.*

HAVENTJE VAN BIEZELINGE. (*Het-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen regeling der stembevoegdheid van dezen polder, besluit van 18 Aug 1908, blz 152.

HELVOET. (*Nieuw-*) Zie *Nieuw-Helvoet.*

HENDRIK IDO-AMBACHT. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

HERWIJNEN Zie *Waalbandijk.*

HEUSDENSCH KANAAL. Bijzonder reglement van politie voor de brug over dit kanaal te Nederhemert, besluit van 5 Febr. 1908, blz. 51.

HEIJCOP, GENAAMD DE LANGE VLIET. Wijziging van het reglement voor dit waterscbap, besluit van 4 Jan. 1908, blz. 6.

HOLIËRHOEKSCHE EN ZOUTEVEENSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Jan 1908, blz. 18.

—— Beslissing in hooger beroep, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afd. voor de geschillen van bestuur, op bezwaren tegen goedkeuring van een keur van dezen polder, besluit van 30 Maart 1908, blz. 86.

HONTENISSE—SELZAETE. (*Spoorweg-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en het in exploitatie brengen van dezen spoorweg, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

HOOGE EN LAGE VUGT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

HOOILANDSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 18 Sept 1908, blz. 161.

HOORN—STATION BOVENKARSPEL—GROOTEBROEK. (*Spoorweg-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

HUIZEN. Beslissing in hooger beroep, met wijziging van een besluit van Ged. Staten van Noordholland, op bezwaren tegen den ligger der wegen van deze gemeente, besluit van 16 Jan. 1908, blz. 14.

HUNSINGO. Onteigening voor de versterking van een gedeelte van den zeedijk van dit waterschap, besluit van 9 Juli 1908, blz 116.

INLAAGPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

INSTRUCTIE. Zie *Waterstaat. (Korps en bestuur van den-)*

JAN GERRITZEPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

JUFFROUWWEIDE EN ZIJLMANSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het oprichtingsbesluit van dit waterschap en van het reglement, besluit van 8 Sept 1908, blz. 154.

KADEN. Zie *Rijksrivierdijkenreglement.*

KALKPOLDER (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 23 Jan. 1908, blz. 18.

KALKWIJK (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1908, blz 155.

KANALEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

KERKENLAAN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake afvoering van den ligger van de wegen in de gemeente Scheemda van den daarop als Kerkenlaan voorkomenden weg, besluit van 16 Maart 1908, blz. 69.

KETTINGBRUG. In beheer en onderhoud nemen bij het Rijk van deze brug over de Beukersgracht in den weg Wanneperveen—Vollenhove, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

KLEIN WASPIK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Jan. 1908, blz. 9.

KOEKKOEK EN GECOMBINEERDE BUITENPOLDERS. (*Waterschap*) Wijziging van het reglement, besluit van 5 Dec. 1908, blz. 275.

KONINGSHAVEN. Zie *Rotterdam.*

KORTENHOEF. (*De polder-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 31 Jan. 1908 blz. 47.

KURENPOLDER. (*Oude-*) Zie *Oude Kurenpolder* (*De-*)

KIJFHOEK. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

LANDS VAN MEGEN. ('*s*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Jan. 1908, blz. 9.

LANDSGEBOUWEN. Organisatie van het personeel voor den dienst der Landsgebouwen, besluit van 29 April 1908, blz. 93.

LEEK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Jan. 1908, blz. 9.

LEIDEN. Overbrengen in beheer en onderhoud bij de gemeente Leiden van twee gedeelten van den Rijksweg van het Haagsche Schouw over Leiden en Woerden naar de Utrechtsche grens, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

LEPPEDIJK. (*Nieuwe-*) Intrekking van het reglement van toezicht, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Jan. 1884, n°. 2, blz 326.

LICHTENVOORDE—BOCHOLT (*Spoorweg-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en het in exploitatie brengen van dezen spoorweg, wet van 24 Juli 1908, blz 131.

LIMBURG. Wijziging en aanvulling van het organiek besluit, regelende de oprichting van een eigen provincialen waterstaatsdienst, besluit van 21 Sept 1908, blz. 162.

LOODS- EN BAKENWEZEN. Wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en der bijzondere reglementen op den loodsdienst in de verschillende districten, besluit van 30 Mei 1908, blz. 105.

LOOSDRECHT EN LOENDERVEEN. (*Veenderij*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de rekening dezer veenderij over 1906, besluit van 19 Maart 1908, blz. 78.

LUTKEMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58

MAARTENSPOLDER. (*De St.-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Jan 1908, blz. 9.

MAAS. (*Binnen Oude-*) Zie *Binnen Oude Maas* (*Waterschap voor de-*).

MADROELSCHE KADE Zie *Pernis.*

MARENDIJK. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

MARIËNDUIN Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 14 Sept 1908, blz 156.

MARK EN DINTEL. (*Rivier de-*) Bijzonder reglement van politie voor de beweegbare bruggen over deze rivier te Standdaarbuiten en nabij Dinteloord, besluit van 24 Dec 1908, blz 289.

MATERIALEN. (*Verrekening van onbruikbare-*) Circulaire betreffende verrekening van aan aannemers verblijvende materialen, 10 Aug 1908, blz. 151.

MATHENESSE (*Nieuw-*) Zie *Nieuw-Mathenesse.*

MEENTHE. (*De*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 31 Jan 1908, blz. 47.

MEPPEL-SMILDE (*Spoorweg-*) Zie *Gorredijk-Assen c.a.*

MIDDELBERDERPOLDER. (*Noorder-*) Zie *Noorder-Middelberderpolder*

MILLINGEN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake niet-goedkeuring van een wijziging van den ligger B der wegen in deze gemeente, besluit van 20 Oct 1908, blz 211.

MINISTERIE VAN WATERSTAAT. Vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908, wet van 31 Januari 1908, blz. 22.

—— Verhooging en aanvulling van dit hoofdstuk, wet van 25 Mei 1908, blz. 98.

— — Als boven van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, wet van 25 Mei 1908, blz. 99.

—— Aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1908, wet van 11 Juli 1908, blz. 117.

— — Wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1907, wet van 7 Dec. 1908, blz 275

MOLENPOLDER (*De-*), onder Windesheim en Herxen Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 11 Dec. 1908, blz. 285.

MOTOR- EN RIJWIELREGLEMENT. Beschikking van Ged. Staten van Friesland, waarbij ingevolge art. 23, tweede lid sub. 2 van dit reglement, voor voertuigen op vaste assen in het land-

bouwbedrijf gebezigd, de verplichting tot het voeren van licht is opgeheven gedurende het tijdvak van 16 Mei tot en met 15 Augustus, 20 Feb 1908, blz 60. Goedkeuring van deze beschikking door den Minister van Waterstaat, 14 Maart 1908, blz 60.

MOTOR- EN RIJWIELREGLEMENT. Als boven van Ged. Staten van Zeeland, 5 Juni 1908, blz. 105. Goedkeuring van deze beschikking door den Minister van Waterstaat, 18 Juni 1908, blz. 105.

—— Wijziging van dit reglement, besluit van 30 Nov. 1908, blz 269.

MOTOR- EN RIJWIELWET. Wijziging, wet van 6 Oct 1908, blz. 169. In werking treding van deze wet, besluit van 30 Nov. 1908, blz 171.

MIJNONTGINNING. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van de Staatsmijn Emma en van een mijnspoorweg tot verbinding van deze mijn met den spoorweg Sittard-Herzogenrath nabij het station Nuth, besluit van 24 Maart 1908, blz 84.

NAUERNASCHE POLDER. Zie *Vereenigde Nauernasche, Westzaner en Zaandammerpolders.* (*De-*)

NEDERHEMERT. Bijzonder reglement van politie voor de brug over het Heusdensch kanaal te Nederhemert, besluit van 5 Febr. 1908, blz 51

NEDERZIJDERVELD (*Polder-*) Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept 1908, n°. 54, blz. 160.

NIEUW-DROUWEN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake den aanleg van een draaibrug over het Noorderhoofddiep in dit waterschap, besluit van 26 Nov. 1908, blz. 266.

NIEUW-HELVOET. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 18 Jan. 1908, blz. 18.

NIEUW-MATHENESSE. Nieuw reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

NIEUWE MAAS. Wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, besluit van 18 Maart 1908, blz. 76.

—— Zie verder *Rotterdam.*

NOORDBRABANT. Wijzigingen van de reglementen voor de waterschappen Klein Waspik, 's Lands van Megen, Leek, de Vervoornepolder, van Escharen en Gassel, de Haven en Sassen van Zevenbergen en de St. Maartenspolder, besluit van 15 Jan. 1908, blz. 9.

NOORDBRABANT. Overeenkomst tusschen den Staat en deze provincie, in zake overdracht en overneming van de brug over de Dintel te Stampersgat, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Westland en St. Omcommers, de Uiterwaarden onder Andel, Giessen en Rijswijk, de Hooge en Lage Vugt, de Oude Kurenpolder, de Brieltjenspolder en het Oudland van Zevenbergen, wijziging van de oprichtingsbesluiten van het waterschap de Juffrouwweide en Zijlmanspolder, het waterschap voor den Alm en het waterschap voor de Binnen Oude Maas en van de reglementen voor die waterschappen, opheffing van het waterschap de rivier de Raam, met intrekking van het reglement, afvoering dezer instelling van den staat, bedoeld in art. 1 van het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904, vaststelling van een reglement voor het waterschap de Van der Duijnspolder en oprichting van het waterschap de Bossche sloot en opneming van dat waterschap in den staat, gevoegd bij het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904, besluit van 8 Sept. 1908, blz 154.

—— Nieuw reglement van politie op de beweegbare bruggen, in beheer en onderhoud bij deze provincie, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

—— Wijziging van het reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van de ambtenaren van den provincialen waterstaat besluit van 21 Sept 1908, blz. 162.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de polder beneden het Drongelensche veer, Koekkoek en Gecombineerde Buitenpolders en de Elizabethpolder, besluit van 5 Dec. 1908, blz. 275.

NOORDER-MIDDELBERDERPOLDER. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.

NOORDER IJ- EN ZEEDIJK. Nieuw reglement omtrent het toezicht op het onderhoud en het dragen der kosten, besluit van 7 Febr. 1908, blz 57.

NOORDHOLLAND. Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de Aetsveldsche polder en de polder Kortenhoef, besluit van 31 Jan. 1908, blz. 47.

—— Opheffing van het bestuur van den Assendelver zeedijk en het brengen van dien dijk bij den polder Assendelft, met regeling van de gevolgen dier opheffing en overbrenging, wijziging van het reglement van bestuur voor den polder Assendelft en nieuw reglement omtrent het toezicht op het onderhoud en het dragen der kosten van den Noorder IJ- en Zeedijk, besluit van 7 Febr. 1908, blz 57.

NOORDHOLLAND. Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de Haarlemmermeerpolder, de Inlaagpolder, de Lutkemeerpolder, de Oude Spaarndammerpolder, de Overbraker-binnenpolder, de Poelpolder, de Romolenpolder, de Rottepolder, de Schinkelpolder, de Schoter Veenpolder, de Sloterdijkermeer, de Vereenigde Groote en Kleine polders, de polder Vogelenzang, de Vijfhuizerpolder, de polder de Wijkerbroek, de Zuiderpolder, invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in deze waterschappen, vaststelling van een nieuw reglement van bestuur voor het waterschap de Schouwbroekerpolder en invoering van bovengenoemd algemeen reglement in dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

—— Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen Mariënduin, de Veerpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, de Vereenigde binnenpolder onder die gemeente, de Waarderpolder en de Vereenigde Nauernasche, Westzaner en Zaandammerpolders, en invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie in genoemde waterschappen, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

—— Reorganisatie van den provincialen waterstaatsdienst, besluit van 21 Sept. 1908, blz. 162.

NOORDZEEKANAAL. Intrekking van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Zaandam, in den spoorweg van Nieuwediep naar Amsterdam en wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over dit kanaal bij Zaandam in dien spoorweg, besluit van 16 April 1908, blz. 92.

—— Bijzonder reglement van politie, besluit van 21 Juli 1908, blz. 118.

OMCOMMERS. (*St.*) Zie *Westland en St. Omcommers.*

ONDERHOUDSBESTEKKEN. (*Tijdelijk personeel bij-*) Zie *Circulaires.*

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Voor de verbreeding van den spoorweg Utrecht—Rotterdam, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

—— Voor den aanleg van spoorweglijnen in de Haarlemmermeer en omgeving, wet van 13 Jan. 1908, blz. 9.

—— Aanwijzing der perceelen voor de verbetering van de Bolksbeek, besluit van 7 Maart 1908, blz. 66.

—— Als boven voor den aanleg van de Staatsmijn Emma en van een mijnspoorweg tot verbinding van deze mijn met den spoorweg Sittard—Herzogenrath nabij het station Nuth, besluit van 24 Maart 1908, blz. 84.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Voor den aanleg van een spoorweg van Eindhoven naar Weert, wet van 25 Mei 1908, blz. 101.

—— Voor de omlegging van het Rijn-Schiekanaal buiten Leiden, wet van 25 Mei 1908, blz. 101.

—— Voor de versterking van een gedeelte van den zeedijk van het waterschap Hunsingo, besluit van 9 Juli 1908, blz. 116.

—— Voor den aanleg van een haven met handelsterreinen, wegen, dijken en verdere bijbehoorende werken aan den linker oever der rivier de Nieuwe Maas onder de gemeente Rotterdam, wet van 11 Juli 1908, blz. 117.

—— Voor den bouw van derde schutsluizen voor het kanaal door Zuidbeveland te Hansweert en te Wemeldinge, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

—— Voor de verlegging van den oostelijken dijk van het kanaal door Zuidbeveland wederzijds de spoorwegbrug te Vlake, besluit van 5 Nov. 1908, blz. 235.

—— Voor den aanleg van een spoorweg van Deventer over Raalte naar Ommen, wet van 7 Dec. 1908, blz. 279.

—— Voor de opruiming van beplantingen langs den spoorweg Winterswijk—Zevenaar, wet van 7 Dec. 1908, blz. 279.

—— Voor de verbetering der waterlossing van het bovenpand van het Overijsselsche kanaal naar de Vecht, wet van 7 Dec. 1908, blz. 279.

OOSTERPOLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie op het houden van zwanen, ganzen en eenden in den Oosterpolder in Drechterland, besluit van 25 Juni 1908, blz. 108.

OOSTERZWAKE. Zie *Willem Annapolder*.

OOSTZAAN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de politieverordening voor dezen polder, besluit van 17 Maart 1908, blz. 73.

OPSPOREN VAN DELFSTOFFEN. Zie *Delfstoffen*.

OPZICHTERS. Zie *Waterstaat* (*Korps en bestuur van den-*).

OUDE OF HOOGE POLDER VAN PIJNACKER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake herstel van een dam door het bestuur van dezen polder, besluit van 17 Maart 1908, blz. 72.

OUDE HELD (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 18 Aug. 1908, blz. 151.

OUDE KURENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

OUDE MAAS. (*Binnen-*) Zie *Binnen Oude Maas*. (*Waterschap van de-*)

OUDE SPAARNDAMMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

OUDE IJSSEL. (*Waterschap van den-*) Wijziging van het reglement, besluit van 30 Nov. 1908, blz. 270

OUDELAND. (*Het-*, gemeente 's Gravenzande Reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

OUDLAND VAN ZEVENBERGEN (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

OVERBRAKERBINNENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

OVERIJSSEL. Oprichting en reglementeering van de waterschappen de Kalkwijk en Daarlerveen en wijziging van het reglement voor de Dedemsvaart en de daartoe behoorende zijtakken en wijken, besluit van 12 Sept 1908, blz. 155.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Molenpolder, onder Windesheim en Herxen, besluit van 11 Dec. 1908, blz. 285.

OVERIJSSELSCHE KANAAL—VECHT. Onteigening voor de verbetering der waterlossing van het bovenpand, wet van 7 Dec. 1908, blz. 279.

OVERZIJDERVELD. (*Polder-*) Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160.

PANSERPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.

PERNIS. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, op bezwaren in zake afvoering van het voetpad over de Madroelsche kade, strekkende van den Oud-Smallandschen dijk oostwaarts tot aan den Westhavendijk, van den ligger der wegen en voetpaden van de gemeente Pernis, besluit van 20 Maart 1908, blz. 81.

POELPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Feb 1908, blz. 58.

PIJNACKER. (*Oude of Hooge polder van-*) Zie *Oude of Hooge polder van Pijnacker.*

RAAM. (*Waterschap de rivier de-*) Opheffing van dit waterschap, intrekking van het reglement en afvoering dezer instelling van den staat, bedoeld in art. 1 van het algemeen waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.

REIDERLAND. Wijziging der grenzen tusschen het 6° en 7° onderdeel van dit waterschap, besluit van 18 Sept 1908, blz. 161.

REIDERWOLDERPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 18 Sept. 1908, blz 161.

REISDECLARATIËN. Circulaire aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, de Rijksbouwmeesters in de 1° en 2° districten en den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten, in zake vermelding in reisdeclaratiën, in welken tijd de tijdstippen van aanvang en einde der reizen zijn opgegeven, 17 Maart 1908, blz. 74.

RIVIEREN EN KANALEN. Zie *Groningen.*

RIVIEREN EN KANALEN IN HET ALGEMEEN. Wijziging van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, besluit van 24 Dec. 1908, blz. 289.

RIVIEREN EN STROOMEN DES RIJKS. Zie *Rivierenwet.*

RIVIERENWET. Verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks, wet van 9 Nov. 1908, blz. 237. Toelichting van het wetsontwerp, blz. 246.

—— Uitvoering van de artikelen 10 en 12 dezer wet, besluit van 30 Dec. 1908, blz. 297.

ROMOLENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz 58.

RONDE VEENEN. *(Groot waterschap de-)* Onveranderd in stand houden van de tabel van grensomschrijving der kiesdistricten van dit waterschap, besluit van 15 Dec. 1908, blz. 287.

ROTTEPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

ROTTERDAM. Wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee, besluit van 18 Maart 1908, blz. 75.

—— Wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, besluit van 18 Maart 1908, blz. 76.

—— Onteigening voor den aanleg van een haven met handelsterreinen, wegen, dijken en verdere bijbehoorende werken aan den linker oever van de rivier de Nieuwe Maas onder deze gemeente, wet van 11 Juli 1908, blz. 117.

RUIGENHIL (*Waterschap de-*) Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, op bezwaren in zake goedkeuring van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van dit waterschap, voor zooveel het geldt de uitkeering aan rechthebbenden over het dienstjaar 1907/1908, besluit van 4 Febr. 1908, blz. 47.

—— Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordbrabant, op bezwaren in zake het

doen van uitkeeringen over het dienstjaar 1907/8 aan de daartoe rechthebbenden in dit waterschap, besluit van 17 Nov. 1908, blz. 263.

RIJKSARBEIDERS (*Vervullen van Zondagsdiensten door-*) Zie *Circulaires.*

RIJKSKANALEN. Nieuwe algemeene instructie voor de ambtenaren en beambten bij de Rijkskanalen, beschikking van 16 Oct. 1908, blz. 200.

RIJKSRIVIERDIJKENREGLEMENT. Bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van eenige dijken, dammen en kaden, onder beheer van het Rijk, besluit van 4 Juli 1908, blz. 112.

RIJN-SCHIEKANAAL. Onteigening voor de omlegging buiten Leiden van dit kanaal, wet van 25 Mei 1908, blz. 101.

RIJNVAARTAKTE. Wijziging van het besluit omtrent de instelling van commissarissen tot uitvoering van art 27 der herziene Rijnvaartakte, besluit van 24 Juli 1908, blz. 132.

RIJWIELEN. Zie *Motor- en Rijwielwet* en *Motor- en Rijwielreglement.*

SANDELINGEN—AMBACHT. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

SCHADEVARING AAN RIJKSWERKEN. Circulaire betreffende terugbetaling van te veel gestorte vergoedingen voor schadevaring aan Rijkswerken, 14 Mei 1908, blz. 97.

SCHEEMDA. Zie *Kerkeniaan.*

SCHELDE. (*Wester-*) Plaatsing in het Staatsblad van de Nederlandsch—Belgische overeenkomst betreffende de verbetering van de verlichting en bebakening, besluit van 19 Juni 1908, blz. 107.

SCHIEVEEN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de vaststelling van de herziene lijst van stemgerechtigde ingelanden van dezen polder voor het jaar 1907, besluit van 29 Dec. 1908, blz. 291.

SCHINKELPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

SCHOTER VEENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

SCHOUWBROEKERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

SLAGH- OF GROOTE EN KLEINE STADSPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

SLOTERDIJKERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

SLUIZEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

SPAARNDAMMERPOLDER. (*De Oude-*) Zie *Oude Spaarndammerpolder. (De-)*

SPOORWEGEN. Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg van een spoorweg van Hoorn over Venhuizen naar station Bovenkarspel—Grootebroek, wet van 13 Jan 1908, blz. 8.

—— Als boven voor den aanleg van een spoorweg van de Van Ewijcksluis naar Schagen, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

—— Als boven voor den aanleg van een spoorweg van Weert naar de Belgische grens in de richting van Maeseijck, wet van 13 Jan. 1908, blz. 9.

—— Intrekking van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Zaandam, in den spoorweg van Nieuwediep naar Amsterdam en wijziging van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over dat kanaal bij Zaandam in dien spoorweg, besluit van 16 April 1908, blz. 92.

—— Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist, met intrekking van de wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad n°. 122*), ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen van Gorredijk naar Assen, van Steenwijk naar Oosterwolde en van Meppel naar Smilde, wet van 25 Mei 1908, blz. 99.

—— Vaststelling van regelen voor den dienst op de spoorwegen, waarop de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad n°. 67*) van toepassing is en op welke vervoer plaats heeft, zoowel met stoom als met electriciteit als beweegkracht, met uitzondering van de spoorwegen, bedoeld bij art. 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad n°. 118*,) besluit van 2 Juli 1908, blz. 111.

—— Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Lichtenvoorde naar de Pruisische grens in de richting van Bocholt wet van 24 Juli 1908, blz. 131.

—— Als boven voor den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Hontenisse naar de Belgische grens in de richting van Selzaete, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

—— Als boven voor den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Erm over Emmen naar Ter Apel, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

—— Als boven voor den aanleg van een spoorweg van Alkmaar door de Zijpe naar Schagen, wet van 24 Juli 1908, blz. 132.

SPOORWEGEN. Nieuwe algemeene voorwaarden voor het gebruik van Rijkswegen voor spoor- en tramwegen, circulaire van 4 Aug. 1908, blz. 133.

—— Wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in den Hollandschen IJzeren Spoorweg, den Nederlandschen Rijnspoorweg, den Noordhollandschen Staatsspoorweg en den Oosterspoorweg, besluit van 11 Sept. 1908, blz. 155.

—— Zie verder *Onteigening ten algemeenen nutte.*

SPUIVELD. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

STAATSBEGROOTING. Zie *Ministerie van Waterstaat.*

STAMPERSGAT. Zie *Dintel.*

STANDDAARBUITEN. Zie *Mark en Dintel.* (*Rivier de-*)

STEENWIJK—OOSTERWOLDE. (*Spoorweg*) Zie *Gorredijk—Assen c.a.*

STEENWIJKERWOLD. Vernietiging van de verordening der gemeente Steenwijkerwold, houdende bepalingen ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer over het openbare voetpad genaamd „Voetpad langs de Wetering (Westzijde)", voorkomende op den betrekkelijken ligger dier gemeente, besluit van 26 Maart 1908, blz. 84.

—— Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, op bezwaren in zake het gesloten verklaren voor motorrijtuigen van de smalle wegen in deze gemeente, besluit van 16 Dec 1908, blz. 287.

STOOMVAART IN DE BOEZEMWATEREN. (*Verordening op de-*) Zie *Zuidholland.*

TER APELERVEENEN. Vergrooting van dit waterschap, wijziging van het besluit tot oprichting en van het reglement, besluit van 18 Sept 1908, blz. 161.

TIENHOVEN. Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160.

TRACTATEN EN OVEREENKOMSTEN VAN NEDERLAND. Plaatsing in het Staatsblad van de Nederlandsch—Belgische overeenkomst betreffende de verbetering van de verlichting en bebakening der Wester-Schelde, besluit van 19 Juni 1908, blz. 107.

TRAMWEGEN. Zie *Spoorwegen.*

TIJDELIJK PERSONEEL BIJ ONDERHOUDSBESTEKKEN. Zie *Circulaires.*

UITERWAARDEN ONDER ANDEL. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept 1908, blz. 154.

UTRECHT. Wijziging van het reglement voor het waterschap Heijcop, genaamd de Lange Vliet, besluit van 4 Jan. 1908, blz. 6.
—— Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de Aetsveldsche polder en de polder Kortenhoef, besluit van 31 Jan. 1908, blz. 47.
—— Wijziging van de reglementen voor het Grootwaterschap beoosten de Vecht en het waterschap Bethune, besluit van 28 April 1908, blz. 93.
—— Wijziging van het reglement voor de waterschappen Batuwe, Graaf, Vogelzang, Wiel en Vijfhoeven, besluit van 10 Aug. 1908, blz. 150.
—— Onveranderd instandhouden van de tabel van grensomschrijving der kiesdistricten van het Grootwaterschap de Ronde Veenen, besluit van 15 Dec. 1908, blz. 287.
UTRECHT—ROTTERDAM. (*Spoorweg-*) Onteigening voor de verbreeding, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.
VECHT. (*Grootwaterschap beoosten de-*) Wijziging van het reglement, besluit van 28 April 1908, blz. 93.
VEERPOLDER (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.
VELSEN Zie *Velsen—IJmuiden* (*Rijksweg-*)
VELSEN—IJMUIDEN. (*Rijksweg-*) Overbrenging van dezen weg in beheer en onderhoud bij de gemeente Velsen, wet van 25 Mei 1908, blz. 101.
VENNEN. (*Waterschap de-*) Oprichting en reglementeering, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.
VEREENIGDE BINNENPOLDER ONDER HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.
VEREENIGDE GROOTE EN KLEINE POLDERS. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.
VEREENIGDE NAUERNASCHE, WESTZANER EN ZAANDAMMERPOLDERS. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.
VERLENGDE DWARSKANAAL. (*Waterschap het-*) Oprichting en reglementeering, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.
VERPLAATSINGSKOSTEN. Nadere bepaling van de vergoeding van onkosten voor verplaatsing aan ambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, besluit van 23 Oct. 1908, blz. 212. Circulaire in zake deze vergoeding, 12 Dec. 1908, blz. 286.
VERVOORNEPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Jan. 1908, blz. 9.

VIANEN. Zie *Everdingen c.a.*

VIANEN. (*Polders van-*) Zie de aanteekening bij het Kon. besluit van 16 Sept. 1908, n°. 54, blz. 160.

VLAKE Zie *Zuidbeveland.* (*Kanaal door-*)

VOGELENZANG. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.

VOGELZANG. Zie *Batuwe.*

VREDEPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

VUGT. (*Hooge en Lage-*) Zie *Hooge en Lage Vugt.*

VIJF HEERENLANDEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit hoogheemraadschap, besluit van 16 Sept. 1908, blz. 160.

VIJFHOEVEN. Zie *Batuwe.*

VIJFHUIZERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Feb. 1908, blz. 58.

WAALBANDIJK. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het plaatsen van een heining aan dezen dijk te Herwijnen, besluit van 6 Juni 1908, blz. 106.

WAARDERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

WANNEPERVEEN-VOLLENHOVE. (*Weg-*) In beheer en onderhoud nemen bij het Rijk van de Kettingbrug over de Beukersgracht in dezen weg, wet van 13 Jan. 1908, blz. 8.

WASPIK. (*Klein-*) Zie *Klein Waspik.*

WATERSTAAT. (*Korps en bestuur van den-*) Nieuwe instructie voor den ingenieur (of adjunct-ingenieur), den hoofdopzichter en de opzichters bij den provincialen waterstaat in Zuidholland en wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland, besluit van 28 Jan. 1908, blz. 19.

—— Nadere bepaling aan welke der standplaatsen van de adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat het genot van vrije woning, hetzij tijdelijk, hetzij blijvend zal zijn verbonden, en toekenning eener toelage aan die adjunct-opzichters gedurende den tijd, dat zij niet in het genot zullen zijn van vrije woning, besluit van 23 Maart 1908, blz. 84.

—— Wijziging der instructie voor den Hoofdingenieur en voor den Ingenieur van den provincialen waterstaat in Friesland, besluit van 9 Mei 1908, blz. 95.

—— Eervol ontslag aan H. E. de Bruyn, C. F. M. H. Schnebbelie en W. F. Leemans als commissarissen van het Weduwenpensioenfonds der Ingenieurs van den Rijkswaterstaat en be-

noeming als zoodanig van J. W. Welcker, A. Deking Dura en N. A. M. van den Thoorn, besluit van 19 Mei 1908, blz. 98.

WATERSTAAT (*Korps en bestuur van den-*) Wijziging van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij art. 5, tweede lid, der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur, besluit van 30 Mei 1908, blz. 101.

—— Intrekking van het besluit, houdende bevestiging der indeeling van de opzichters, bureelambtenaren en ambtenaren bij den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat in klassen, besluit van 7 Juli 1908, blz. 116.

—— Wijziging van het reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van de ambtenaren van den provincialen waterstaat in Noordbrabant, wijziging van de inrichting van den provincialen waterstaat in Zuidholland, reorganisatie van den provincialen waterstaatsdienst in Noordholland en wijziging en aanvulling van het organiek besluit, regelende de oprichting van een eigen provincialen waterstaatsdienst in Limburg, besluit van 21 Sept. 1908, blz. 162.

—— Nieuwe algemeene instructie voor de ambtenaren en beambten bij de Rijkskanalen, beschikking van 16 Oct. 1908, blz. 200.

—— Nadere bepaling van de vergoeding van onkosten voor verplaatsing van ambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, besluit van 23 Oct. 1908, blz. 212.

WATERSTAATSBESTUUR Wijziging van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij art. 5, tweede lid, der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad n°. 176*), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur, besluit van 30 Mei 1908, blz. 101.

WEERDINGE. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, in zake de betaling van kosten van opleg van hoofdwijk III in dit waterschap, besluit van 27 Juni 1908, blz. 109.

WEERT—BELGISCHE GRENS. (*Spoorweg-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 13 Jan. 1908, blz. 9.

WEGEN. (*Rijks-*) Vergoeding aan personeel der Nederlandsche Heidemaatschappij toe te kennen voor het geven van advies in zake Rijksbeplanting, circulaire van 1 Mei 1908, blz. 95.

—— Nieuwe algemeene voorwaarden voor het gebruik van Rijkswegen voor spoor- en tramwegen, circulaire van 4 Aug. 1908, blz. 133.

WEGEN (*Toezicht der-*) Zie *Groningen.*
WEMELDINGE Zie *Zuidbeveland* (*Kanaal door-*)
WESTER-SCHELDE. Zie *Schelde* (*Wester-*)
WETERING (*Vaarwater de-*) Zie *Steenwijkerwold.*
WESTERLEESCHE LAGEMEEDEN. (*De-*) Vergrooting van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.
WESTERWOLDE Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake den ligger van schouwbare voorwerpen in het 5e onderdeel van dit waterschap, besluit van 29 Sept 1908, blz. 167.
WESTLAND EN ST. OMCOMMERS. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1908, blz. 154.
WESTZANERPOLDER Zie *Vereenigde Nauernasche, Westzaner en Zaandammerpolders* (*De-*)
WIEL Zie *Batuwe.*
WILLEM ANNAPOLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake benoeming van een vertegenwoordiger van de waterschappen Ooster Zwake, 's Gravenpolder en het Haventje van Biezelinge, in den dijkraad van het waterschap voor de waterkeering van den calamiteusen Willem Annapolder, besluit van 14 Maart 1908, blz. 66.
WINTERSWIJK—ZEVENAAR. (*Spoorweg-*) Onteigening voor de opruiming van beplantingen langs dezen spoorweg, wet van 7 Dec. 1908, blz. 279.
WOUTRINAPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.
—— Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het gaarderboek van dezen polder, besluit van 16 Jan. 1908, blz. 10.
WIJKERBROEK. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Febr. 1908, blz. 58.
IJ- EN ZEEDIJK (*Noorder-*) Zie *Noorder IJ- en Zeedijk*
IJSSEL. (*Oude-*) Zie *Oude IJssel (Waterschap van den-).*
ZAANDAM Zie *Noordzeekanaal.*
ZAANDAMMERPOLDER. Zie *Vereenigde Nauernasche, Westzaner en Zaandammerpolders* (*De-*).
ZANDERIJPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.
ZANDPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.
ZEELAND. Beschikking van Gedep. Staten van Zeeland, waarbij ingevolge art 23, tweede lid sub 2 van het Motor- en Rijwielreglement wordt bepaald dat de in dit artikel omschreven verplichting tot het voeren van licht in die provincie ten opzichte

van voertuigen met vaste assen, in het landbouwbedrijf gebezigd, niet van toepassing zal zijn van 1 Juni tot en met 15 Augustus, 5 Juni 1908, blz. 105. Goedkeuring van deze beschikking door den Minister van Waterstaat, 18 Juni 1908, blz. 105.

ZEVENBERGEN. (*De Haven en Sassen van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Jan 1908, blz. 9.

ZEVENBOERENPOLDER. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 18 Sept. 1908, blz. 161.

ZIEDEWIJ. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 14 Sept 1908, blz. 156.

ZONDAGSDIENSTEN. Zie *Circulaires.*

ZUIDBEVELAND (*Kanaal door-*) Onteigening voor den bouw van derde schutsluizen te Hansweert en te Wemeldinge, wet van 24 Juli, 1908, blz. 132.

—— Onteigening voor de verlegging van den oostelijken dijk van dit kanaal wederzijds de spoorwegbrug te Vlake, besluit van 5 Nov. 1908, blz. 235.

ZUIDERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, besluit van 13 Feb. 1908, blz. 58.

ZUIDHOLLAND. Wijziging van de verordening op de stoomvaart in de boezemwateren, besluit van 2 Jan. 1908, blz. 1.

—— Wijziging van de reglementen voor den polder Carnisse, den Jan Gerritzepolder, den Vredepolder en den polder Spuiveld, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

—— Wijziging van het reglement voor den Woutrinapolder, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

—— Wijziging van de reglementen voor den Zanderijpolder, den Slagh- of Groote en Kleine Stadspolder en den polder Marendijk, besluit van 7 Jan. 1908, blz. 7.

—— Wijziging van het reglement voor den polder Nieuw-Helvoet, besluit van 18 Jan. 1908, blz. 18.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Holiërhoeksche en Zouteveensche polder, de Kalkpolder, de Commandeurspolder en de polder Aalkeet-Binnen, besluit van 23 Jan. 1908, blz. 18.

—— Nieuwe instructie voor den ingenieur (of adjunct-ingenieur), den hoofdopzichter en de opzichters bij den provincialen waterstaat, besluit van 28 Jan. 1908, blz. 19.

—— Wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap van de Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe, besluit van 18 Aug. 1908, blz. 152.

ZUIDHOLLAND. Wijziging van de reglementen voor de polders Buitenland, Binnenland, Ziedewij en Zuidpolder, nieuw reglement voor den polder Nieuw Mathenesse, wijziging van de reglementen voor de polders Sandelingen-Ambacht, Hendrik-Ido-Ambacht en Kijfhoek, en vaststelling van een reglement voor den polder het Oudeland, gemeente 's Gravenzande, besluit van 14 Sept. 1908, blz. 156.

—— Wijziging van het bestaande polderverband van de polders, gelegen in de gemeenten Everdingen, Vianen en Hagestein en wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap de Vijf Heerenlanden, besluit van 16 Sept. 1908, blz. 160.

—— Wijziging der inrichting van den provincialen waterstaat, besluit van 21 Sept. 1908, blz. 162

ZUIDPOLDER ZEEDIJK. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de begrooting, ten aanzien van de in 1907 aan den Zuidpolder Zeedijk uit te voeren werken, besluit van 2 Maart 1908, blz. 60.

ZWINDERSCHE VELD NOORDWESTELIJK DEEL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Aug. 1908, blz. 151.

ZIJLMANSPOLDER. Zie *Juffrouwweide en Zijlmanspolder (De-)*.

STOOMDRUKKERIJ — KOCH & KNUTTEL — GOUDA.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT
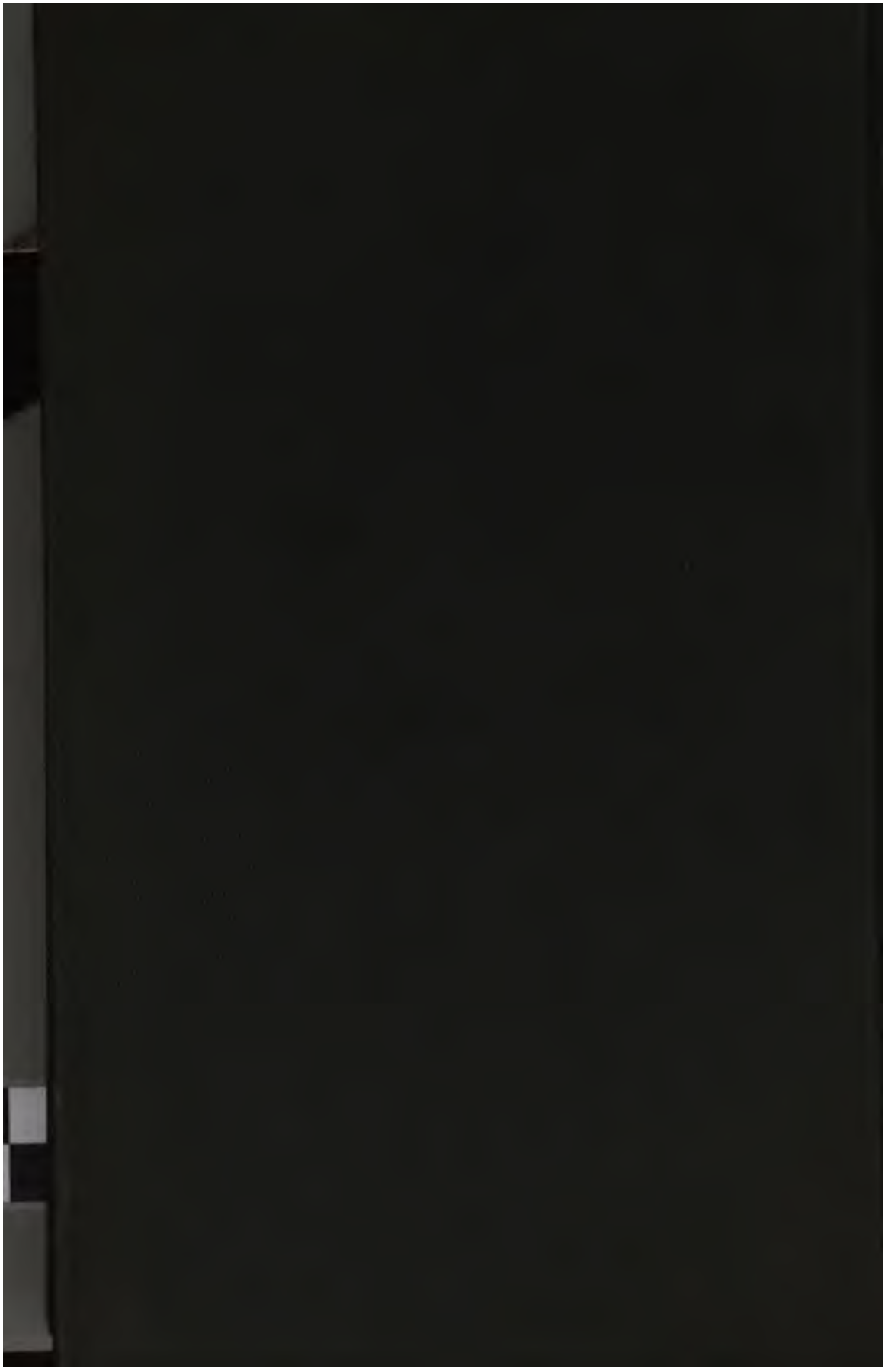
This book is under no circumstances to be taken from the Building